POLIROM

Top 10+

ANCHEE MIN

Împărăteasa Orhidee

ANCHEE MIN

Împărăteasa Orhidee

Traducere din limba engleză
de Mihaela Negrilă

POLIROM
2013

ANCHEE MIN s-a născut la 14 ianuarie 1957 la Shanghai, în timpul regimului comunist condus de Mao Zedong. La doar 9 ani, făcea parte din Micile Gărzi Roșii (o organizație de tineret inițiată la începutul Revoluției Culturale, menită să susțină regimul maoist), iar la 17 ani, în timp ce se afla într-o tabără de muncă, a fost recrutată pentru a juca în unul dintre filmele realizate de celebrul studio cinematografic al doamnei Mao. A emigrat în America în 1984, cu ajutorul actriței Joan Chen. Aici și-a scris cartea de memorii, *Red Azalea* (1994; *Azaleea Roșie*, Polirom, 2009), care a devenit un bestseller internațional tradus în peste 20 de limbi. I-au urmat *Becoming Madame Mao* (2001; *Cum am devenit doamna Mao*, Polirom, 2009), *Empress Orchid* (*Împărăteasa Orhidee*, 2004) și *The Last Empress* (2007; *Ultima împărătească*, Polirom, 2008). În prezent, Anchee Min trăiește la San Francisco și Shanghai.

Pentru fiica mea, Lauryann, și toate fiicele adoptive din China

„Relația mea cu Tzu Hsi a început în 1902 și a continuat până la moartea ei. Am păstrat o evidență deosebit de exactă a legăturii mele secrete cu împărăteasa și cu alți oameni importanți, cuprinzând bilete și mesaje pe care mi le-a trimis Majestatea Sa, dar am avut ghinionul de a pierde toate aceste manuscrise și hârtii."

Sir Edmund Backhouse,
coautor al lucrărilor *China Under the Empress Dowager* (1910) și *Annals and Memoirs of the Court of Peking* (1914)

„În 1974, spre jena Oxfordului și spre groaza personală a învățaților chinezi de pretutindeni, Backhouse a fost dat în vileag drept un falsificator... Șarlatanul fusese demascat, dar materialul său contrafăcut era încă bază temeinică de învățătură."

Sterling Seagrave,
Dragon Lady: The Life and Legend of the Last Empress of China (1992)

„Unul dintre înțelepții din vechime ai Chinei a prezis că «aceasta va fi distrusă de către o femeie». Profeția e pe cale să se împlinească."

Dr. George Ernest Morrison,
corespondentul din China al ziarului londonez *Times* între 1892-1912

„[Tzu Hsi] s-a arătat a fi binevoitoare și chibzuită. Caracterul său a fost fără cusur."

Charles Denby,
ambasadorul american în China, 1898

„Era o maestră a răului pur și a intrigii."

Manual chinez (tipărit în perioada 1949-1991)

1. **Palatul Orhideei**
2. **Grădinile imperiale**
3. **Palatul lui** Nuharoo
4. **Palatul** doamnei Soo
5. Palatul Marii **Împărătese**
6. **Palatul doamnei Mei**
7. **Palatul** doamnei **Hui**
8. **Palatul doamnei Yun**
9. Palatul **doamnei** Li
10. **Palatul Purității Celeste**
11. **Palatul împăratului**
12. Palatul **și templul** bătrânelor **concubine**
13. Sala Păstrătoare a Armoniei
14. Sala **Perfectei Armonii**
15. Sala **Armoniei Supreme**
16. Poarta Armoniei Supreme

ORAȘUL INTERZIS

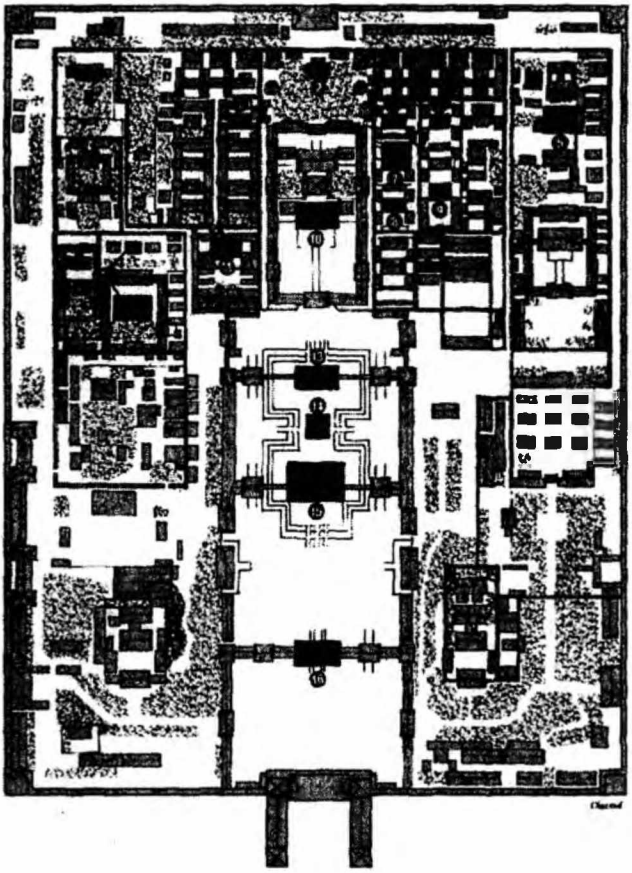

Prolog

Adevărul e că nu am fost niciodată maestră la nimic. Râd când îi aud pe oameni spunând că a fost dorința mea să conduc China de la o vârstă fragedă. Viața mea a fost trasată de forțe care au acționat încă dinainte de a mă naște. Conspirațiile dinastiei erau vechi, iar oamenii, bărbați și femei deopotrivă, erau prinși în rivalități pe viață și pe moarte cu mult înainte ca eu să intru în Orașul Interzis și să devin concubină. Ch'ing, dinastia mea, nu mai avea cum să fie salvată, încă de când am pierdut războaiele opiului în fața Marii Britanii și a aliaților săi. Lumea mea a fost un loc exasperant al ritualului, unde singura intimitate posibilă era numai în mintea mea. Nu a trecut o zi în care să nu mă simt ca un șoarece care scapă din încă o capcană. Timp de jumătate de secol am participat la eticheta complicată a Curții, cu toate detaliile ei meticuloase. Sunt precum un tablou din galeria de portrete imperiale. Când stau așezată pe tron, înfățișarea mea e grațioasă, plăcută și calmă.

În fața mea se află o perdea din voal – un ecran transparent care separă în mod simbolic femeia de bărbat. Ca să mă păzesc de critici, ascult, dar vorbesc puțin. Școlită temeinic cu privire la sensibilitatea bărbaților, înțeleg că o simplă privire care să trădeze deșteptăciunea i-ar tulbura pe consilieri și pe miniștri. Pentru

ei, ideea unei femei ca monarh este înspăimântătoare. Prinți geloși se agață de temeri vechi privind femeile care se amestecă în politică. Atunci când soțul meu a murit și eu am devenit regentă pentru Tung Chih, fiul nostru în vârstă de cinci ani, am făcut pe placul Curții subliniind în decretul meu că Tung Chih, tânărul împărat, era acela care va rămâne conducător, și nu mama sa.

În timp ce bărbații de la Curte căutau să se impresioneze unii pe alții cu inteligența lor, eu mi-am ascuns-o pe a mea. Îndeplinirea datoriei mele de a conduce treburile Curții a fost o luptă constantă cu sfătuitori ambițioși, miniștri necinstiți și generali care comandau armate ce n-au participat niciodată la vreo bătălie. Au trecut mai bine de patruzeci și șase de ani. Vara trecută mi-am dat seama că devenisem ca o lumânare arsă până la capăt într-un hol fără ferestre – sănătatea mă lăsa și am înțeles că zilele îmi erau numărate.

În ultima vreme mă forțez să mă trezesc în zori și să particip la audiență înainte de micul dejun. Am ținut secretă starea mea, însă azi am fost prea slăbită ca să mă ridic. Eunucul meu a venit să mă zorească. Mandarinii și autocrații mă așteaptă în sala de audiențe, stând în genunchii amorțiți. Nu se află aici să discute probleme de stat ce vor apărea după moartea mea, ci pentru a mă presa să numesc ca moștenitor pe unul dintre fiii lor.

Mă doare să recunosc că dinastia noastră și-a epuizat esența. În momente ca acesta, nu pot să fac nimic cum trebuie. Am fost obligată să fiu martoră nu doar la prăbușirea singurului meu fiu, la vârsta de 19 ani, ci și la cea a Chinei însăși. Poate fi ceva mai dureros de atât? Pe deplin conștientă de motivele care au contribuit

la situația mea, mă simt pe punctul de a mă sufoca. China a devenit o lume otrăvită în propria-i murdărie. Spiritul meu este atât de istovit, încât preoții de la cele mai bune temple nu sunt capabili să îl reînvie.

Și nu asta este cea mai proastă parte. Cel mai rău este că poporul meu continuă să își arate credința în mine și că eu, la chemarea conștiinței mele, trebuie să le-o distrug. În ultimele câteva luni am tot sfâșiat inimi. Le sfâșii cu decretele mele de rămas-bun; le sfâșii spunându-le conaționalilor mei adevărul: că viețile lor ar fi mai bune fără mine. Le-am spus miniștrilor mei că sunt gata să intru în eternitate în pace, indiferent de părerile lumii. Cu alte cuvinte, sunt ca o pasăre moartă căreia nu-i mai este teamă de apa fiartă.

Am fost oarbă atunci când vederea mea era perfectă. Azi-dimineață mi-era greu să văd ce scriam, dar ochiul minții mele era limpede. Vopseaua franțuzească reușește de minune să-mi facă părul să arate ca pe vremuri – negru ca noaptea de catifea. Și nu îmi pătează pielea capului, precum vopseaua chinezească pe care am folosit-o ani de zile. Nu-mi spuneți mie cât de deștepți suntem noi în comparație cu barbarii! E adevărat că strămoșii noștri au inventat hârtia, tiparnița, busola și explozibilele, dar strămoșii noștri au refuzat, de asemenea, dinastie după dinastie, să construiască o apărare corespunzătoare pentru țara noastră. Ei credeau China mult prea civilizată ca să-i treacă măcar cuiva prin cap să o provoace. Și uite unde am ajuns: dinastia e precum un elefant căzut care își ia răgazul pentru a-și trage ultima suflare.

Confucianismul s-a dovedit a avea lipsuri. China a fost învinsă. Nu am primit nici respect, nici corectitudine, nici sprijin de la restul lumii.

Aliaţii noştri din vecini ne privesc apatici şi neputincioşi cum ne ruinăm. Ce e libertatea atunci când nu există onoare? Pentru mine, insulta nu are legătură cu acest mod insuportabil de vopsire a părului, ci cu absenţa onoarei şi a incapacităţii noastre de a vedea adevărul.

Mă surprinde că nimeni nu-şi dă seama că atitudinea noastră faţă de sfârşit este comică în absurditatea ei. În timpul ultimei audienţe nu m-am putut abţine să nu ţip:

— Eu sunt singura care ştie că părul meu este alb şi subţire!

Curtea a refuzat să mă audă. Miniştrii mei considerau reale vopseaua franţuzească şi coafura atent aranjată. Lovindu-şi capetele de pământ, ei cântau:

— Mila Cerului! Zece mii de ani de sănătate! Mulţi ani să trăiţi, Majestatea Voastră!

1

Viața mea imperială începe cu un miros. Mirosul putred care vine din sicriul tatălui meu – e mort de două luni și noi încă îl purtăm pe drumuri, încercând să ajungem la Peking, locul său de naștere, pentru a-l înmormânta. Mama e neliniștită:

— Soțul meu a fost guvernatorul din Wuhu, le zice ea cărăușilor pe care i-am angajat să care sicriul.

— Da, doamnă, răspunde umil cărăușul-șef. Îi dorim cu sinceritate guvernatorului o călătorie bună spre casă.

Din câte țin eu minte, tata nu a fost un om fericit. A fost în mod repetat retrogradat din cauza slabei prestații în suprimarea răscoalelor țărănești din Taiping. Abia mai târziu am aflat că vina nu era în totalitate a tatălui meu. De ani de zile China fusese urmărită de foamete și agresiune străină. Oricine ar fi fost în locul său ar fi înțeles că era imposibil de îndeplinit ordinul împăratului de a restabili pacea la țară – țăranii nu-și vedeau viața cu nimic mai bună decât moartea.

Am fost martora luptelor și suferințelor tatălui meu încă de la o vârstă fragedă. M-am născut și am crescut în Anhwei, cea mai săracă provincie din China. Noi nu am trăit în sărăcie, dar eram conștientă că vecinii mei mâncau viermi la cină și își vindeau copiii pentru a-și plăti

datoriile. Călătoria încetă spre iad a tatălui meu și efortul mamei de a lupta cu asta mi-au marcat copilăria. Precum un greier cu brațe lungi, mama încerca parcă să oprească o căruță care era gata să treacă peste familia ei.

Arșița verii pârjolește cărarea. Sicriul e purtat într-o poziție înclinată, din cauză că oamenii au înălțimi diferite. Mama își închipuie cât de neconfortabil s-o fi simțind tata, zăcând înăuntru. Mergem în tăcere și ascultăm sunetul făcut de încălțările noastre rupte când lovesc țărâna. Roiuri de muște se țin după sicriu. De fiecare dată când cărăușii fac o pauză, muștele acoperă capacul ca o pătură. Mama ne roagă pe mine, pe sora mea, Rong, și pe fratele meu, Kuei Hsiang, să nu lăsăm muștele să se apropie. Dar noi suntem prea istoviți ca să ne ridicăm brațele. Călătorim spre nord pe jos de-a lungul Marelui Canal, deoarece nu avem bani să închiriem o barcă. Picioarele-mi sunt acoperite de bășici. Priveliștea, de ambele laturi ale potecii, este sumbră. Apa din canal e puțin adâncă și e maronie de la mâl. Dincolo de el sunt dealuri golașe, care se întind milă după milă. Nu există decât foarte puține hanuri. Cele pe care le-am întâlnit erau năpădite de pădùchi.

— Ar fi bine să ne plătiți, sau va trebui să cărați sicriul chiar dumneavoastră, doamnă, îi zice cărăușul-șef mamei când o aude plângându-se că portofelul ei e aproape gol.

Mama începe din nou să suspine și zice că soțul ei nu merită asta. Nu obține nici un fel de compasiune. În zorii zilei, cărăușii abandonează sicriul.

Mama se așază pe o piatră, lângă drum. În jurul gurii are un inel de răni care înmuguresc. Rong și Kuei Hsiang discută despre îngroparea tatălui nostru acolo unde suntem. Eu nu am

inima să-l las într-un loc în care nu se zărește nici un copac. Chiar dacă la început nu am fost favorita lui – a fost dezamăgit că eu, primul său născut, nu am fost băiat – tata a făcut tot ce a putut ca să mă crească. El a fost cel care a insistat să învăț să citesc. N-am avut o pregătire școlară adevărată, dar am dobândit suficient vocabular ca să înțeleg istoriile clasicilor Ming și Ch'ing.

La vârsta de cinci ani, credeam că a fi născut în Anul Oii aducea ghinion. I-am spus tatălui meu că prietenii din sat ziceau că semnul meu de naștere era unul de rău augur, ce însemna că voi fi omorâtă.

Tata nu a fost de acord:

— Oaia e o ființă adorabilă, mi-a zis el. Este un simbol al modestiei, armoniei și devotamentului. Mi-a explicat că semnul meu de naștere e de fapt unul puternic. Ai doi de zece în numere. Te-ai născut în ziua a zecea a celei de-a zecea luni, care a căzut pe 29 noiembrie 1835. Nu poți fi mai norocoasă de atât.

Având și ea îndoieli privind faptul că sunt o „oaie", mama a adus o astrologă din zonă pentru a o consulta. Aceasta a fost de părere că un zece dublu e prea puternic:

— Prea plin, zise bătrâna vrăjitoare, ceea ce însemna prea ușor de vărsat. Când va crește, fiica dumneavoastră va fi o oaie încăpățânată, adică va avea parte de un sfârșit groaznic! Vrăjitoarea vorbea plină de elan, în timp ce saliva albă i se aduna la colțurile gurii. Până și un împărat ar evita zecele, de teama plinătății sale!

În cele din urmă, la sugestia ei, părinții mei mi-au dat un nume care promitea că mă voi „da pe brazdă". Astfel că am fost numită Orhideea.

Mama mi-a povestit mai târziu că orhideele fuseseră de asemenea subiectul preferat din

picturile în cerneală ale tatălui meu. Îi plăcea faptul că planta rămâne verde în toate anotimpurile și că floarea sa are o culoare elegantă, o formă grațioasă și un parfum dulce.

Pe tata îl chema Hui Cheng Yehonala. Când închid ochii, îl văd stând în halatul gri din bumbac. Era zvelt, cu trăsături de confucianist. Judecând după înfățișarea sa delicată, e greu să-ți imaginezi că strămoșii săi Yehonala erau stegari manciurieni care trăiau în șaua cailor. Tata mi-a povestit că se trăgeau din poporul Nu Cheng din statul Manciuria, din nordul Chinei, între Mongolia și Coreea. Numele Yehonala însemna că rădăcinile noastre puteau fi identificate în tribul Yeho din clanul Nala, încă din secolul XVI. Strămoșii mei au luptat umăr la umăr cu Nurhachi, conducătorul stegar care a cucerit China în 1644 și a devenit primul împărat din dinastia Ch'ing, care a ajuns acum la cea de-a șaptea generație. Tata a moștenit titlul de stegar manciurian de rang albastru, deși titlul îi oferea puțin în afară de onoare.

Când aveam zece ani, tata a devenit *taotai* – sau guvernator – al unui orășel numit Wuhu, din provincia Anhwei. Am amintiri plăcute din acea vreme, deși mulți consideră Wuhu un loc groaznic. În timpul lunilor de vară, temperatura se menținea zi și noapte peste 37 de grade. Alți guvernatori angajau culi pentru a le face vânt copiilor lor, dar părinții mei nu-și puteau permite nici măcar unul. În fiecare dimineață, cearșafurile mele erau îmbibate de transpirație.

— Ai făcut în pat! mă tachina fratele meu.

Cu toate astea, am iubit Wuhu cât am fost copil. Lacul de acolo e o parte din marele fluviu Yangtze, care trece prin China săpând defileuri, formând piscuri sălbatice și văi acoperite de ferigi și ierburi dese. Coboară pe o câmpie vastă,

însorită, cu apă din belșug, unde legumele, orezul și țânțarii prosperă. Continuă să curgă mai departe, până când întâlnește Marea Chinei de Est la Shanghai. *Wuhu* înseamnă „lacul buruienilor care cresc luxuriant".

Casa noastră, reședința guvernatorului, avea un acoperiș din plăci gri de ceramică, cu chipurile zeilor stând la cele patru colțuri ale streșinilor înclinate. În fiecare dimineață mă duceam la lac să mă spăl pe față și să îmi pieptăn părul. Imaginea mea se reflecta în apă la fel de clar ca într-o oglindă. Beam apă din fluviu și tot în el făceam baie. Mă jucam cu frații mei și cu vecinii pe spinările lucioase ale bivolilor. Săream ca peștii și ca broaștele. Buruienile stufoase, înalte erau ascunzișul nostru preferat. Gustările pe care le luam constau din plante de apă dulce numite *chiao-pai*.

După-amiaza, când căldura devenea insuportabilă, îi organizam pe copii să mă ajute să răcorim casa. Sora și fratele meu umpleau găletile, iar eu le trăgeam sus pe acoperiș, unde turnam apa peste plăci. După aceea mergeam înapoi la apă, pe unde treceau plutind *p'ieh* – plute din bambus. Coborau în josul fluviului ca un gigantic colier desfăcut. Eu și prietenii mei săream pe plute ca să ne plimbăm. Cântând, ne alăturam plutașilor. Melodia mea preferată era *Wuhu e un loc minunat*. La asfințit, mama ne chema acasă. Cina era servită la masa din grădină, sub un spalier acoperit cu glicine purpurii.

Mama a fost crescută în tradiția chineză, deși avea sânge manciurian. Potrivit mamei, după ce manciurienii au cucerit China, au descoperit că sistemul chinez de conducere era mai bun și mai eficient, așa că l-au adoptat complet. Împărații manciurieni au învățat să vorbească mandarina.

Împăratul Tao Kuang mânca folosind beţişoare. Era un admirator al operei din Peking şi a angajat meditatori chinezi care să-i educe copiii. Manciurienii au adoptat, de asemenea, portul chinezesc. Singurul lucru care a rămas manciurian a fost felul în care îşi purtau părul. Împăratul avea partea din faţă a capului rasă şi o coadă de păr negru, împletită ca o funie, care îi atârna pe spate. Împărăteasa îşi purta părul cu un coc îngust, negru, prins în vârful capului, pe care erau etalate podoabe.

Bunicii din partea mamei au fost crescuţi în religia *ch'an* – sau zen –, o combinaţie de budism şi taoism. Mama a fost deprinsă cu conceptul *ch'an* de fericire, care presupune să găseşti mulţumire în lucrurile mărunte. Eu am fost învăţată să apreciez aerul curat al dimineţii, culoarea frunzelor care ruginesc toamna şi atingerea plăcută a apei când îmi înmuiam mâinile în lighean.

Mama nu se considera o fiinţă educată, dar îi plăcea la nebunie Li Po, un poet din dinastia Tang. De fiecare dată când îi citea poeziile descoperea noi înţelesuri. Îşi punea cartea jos şi privea îndelung pe fereastră. Faţa ei în formă de ou de gâscă era izbitor de frumoasă.

Chineza mandarină e limba pe care am vorbit-o când eram copil. O dată pe lună venea la noi un meditator să ne înveţe manciuriana. Nu-mi mai amintesc nimic despre orele de curs, decât că erau plictisitoare. Nu aş fi stat la ore dacă n-ar fi fost să le fac pe plac părinţilor mei. În sinea mea ştiam că nu se gândeau serios ca noi să stăpânim limba manciuriană. Era doar de dragul aparenţei, astfel ca mama să le poată spune musafirilor: „O, copiii mei iau lecţii de manciuriană". Adevărul e că manciuriana nu era folositoare. Era precum un râu mort din care nu mai bea nimeni.

Sunt înnebunită după operele din Peking. Și aici e tot influența mamei. Era o admiratoare atât de înfocată că făcea economii tot anul, astfel încât să poată angaja o trupă locală care să dea o reprezentație privată, acasă, cu ocazia Anului Nou chinezesc. Trupa prezenta în fiecare an o operă diferită. Mama îi invita la noi pe toți vecinii, cu copiii lor. Când am împlinit 12 ani, trupa a jucat *Hua Mulan*.

M-am îndrăgostit de Hua Mulan, femeia războinică. După spectacol, m-am dus în spatele scenei noastre improvizate și i-am dat actriței toți banii din portofel drept bacșiș, iar ea m-a lăsat să îi probez costumul. M-a învățat chiar și aria *Adio, rochia mea*. Până la sfârșitul lunii, pe o distanță de o milă în jurul lacului, oamenii mă puteau auzi cântând *Adio, rochia mea*.

Tatei îi făcea plăcere să povestească despre lucrurile care stăteau la baza operelor. Îi plăcea la nebunie să se dea mare cu cunoștințele sale. Ne reamintea că suntem manciurieni, clasa conducătoare a Chinei:

— Manciurienii sunt cei care apreciază și promovează arta și cultura chineză.

Când pe spiritul tatălui meu punea stăpânire băutura, el devenea și mai însuflețit. Ne alinia pe noi, copiii, și ne întreba detalii despre vechiul sistem al stegarilor. Nu se oprea până când fiecare copil nu știa cum era identificat fiecare stegar după steagul său, care putea fi: tivit, simplu, alb, galben, roșu sau albastru.

Într-o zi, tata a desfăcut o hartă a Chinei făcută sul. Țara noastră era precum borul unei pălării, înconjurată de țări obișnuite și dornice să-și jure loialitatea față de împărat, Fiul Cerului. Printre ele se aflau Laos, Siam și Burma la sud, Nepalul la vest, Coreea, Sulu și Insulele Ryukyu la est și sud-est, Mongolia și Turkestan la nord și nord-vest.

Peste ani, când mi-am amintit scena, am înțeles de ce ne-a arătat tata harta. Granițele Chinei aveau să se schimbe în curând. Până la vremea când tata și-a aflat sfârșitul, în timpul ultimilor câțiva ani ai împăratului Tao Kuang, răscoalele țărănești se agravaseră. În toiul unei veri secetoase, tata n-a mai venit acasă luni în șir. Mama își făcea griji pentru siguranța lui, căci aflase vești dintr-o provincie învecinată despre țărani furioși care dăduseră foc reședinței guvernatorului lor. Tatăl meu trăia în biroul său și încerca să-i controloze pe rebeli. Într-o zi a sosit un decret. Spre stupoarea tuturor, împăratul l-a concediat pe tata.

El a venit acasă profund rușinat. S-a închis în camera sa de lucru și a refuzat să primească vizite. În decurs de un an, sănătatea i s-a șubrezit de tot. N-a mai durat mult timp și a murit. Chiar și după moartea sa, notele de plată pentru doctor s-au strâns teanc. Mama a vândut toate bunurile familiei, dar tot nu ne-am putut achita datoriile. Ieri, mama a vândut ultimul ei lucru: suvenirul de nuntă primit de la tata, un ac de păr în formă de fluture, făcut din jad verde.

Înainte de a ne părăsi, cărăușii au dus sicriul pe malul Marelui Canal, astfel încât să vedem bărcile în trecere, de la care am putea obține ajutor. Arșița s-a înrăutățit și nu se simte nici o adiere de vânt. Mirosul de descompunere din sicriu e din ce în ce mai puternic. Ne petrecem noaptea sub cerul liber, chinuiți de căldură și țânțari. Eu și frații mei auzim cum ne chiorăie mațele.

Mă trezesc în zori și aud în depărtare tropotul unor copite de cal. Mă gândesc că visez. Însă nici nu mă dezmeticesc bine, că în fața mea se

iveşte un călăreţ. Mă simt ameţită din cauza oboselii şi a foamei. Omul descalecă şi se îndreaptă direct spre mine. Fără să spună o vorbă, îmi înmânează un pachet legat cu panglică. Zice că e de la *taotai*-ul oraşului din apropiere. Alerg speriată la mama, care deschide pachetul. Înăuntru sunt trei sute de *tael*-i de argint.

— Cu siguranţă că *taotai*-ul e prieten cu tatăl vostru! ţipă mama.

Cu ajutorul călăreţului, îi angajăm din nou pe cărăuşi. Numai că norocul nostru nu ţine mult. Câteva mile mai încolo suntem opriţi de un grup de bărbaţi călare conduşi de către *taotai*-ul însuşi.

— S-a făcut o greşeală, zice el. Călăreţul meu nu a dat *tael*-ii familiei care trebuie.

Auzind asta, mama cade în genunchi.

Oamenii *taotai*-ului iau *tael*-ii înapoi.

Epuizarea mă copleşeşte brusc şi mă prăbuşesc peste sicriul tatălui meu.

Taotai-ul vine la sicriu şi se lasă în jos, ca şi cum ar studia firele de iarbă din pădure. E un bărbat solid, cu trăsături dure. După o clipă se întoarce spre mine. Mă aştept să vorbească, dar nu o face. În cele din urmă mă întreabă:

— Nu eşti chinezoaică, nu-i aşa?

Ochii lui sunt aţintiţi spre picioarele mele, care sunt lăsate libere, neînfăşurate.

— Nu, domnule, îi răspund. Sunt manciuriană.

— Câţi ani ai? Cincisprezece?

— Şaptesprezece.

El dă din cap. Ochii lui continuă să se plimbe în sus şi în jos, examinându-mă.

— Drumul e plin de bandiţi, îmi zice. O fată frumoasă ca tine n-ar trebui să meargă pe jos.

— Dar tata trebuie să ajungă acasă.

Îmi curg lacrimile.

Taotai-ul îmi ia mâna și îmi pune în palmă *tael*-ii de argint:

— Respectele mele tatălui tău.

Nu l-am uitat niciodată pe *taotai*. După ce am devenit împărăteasa Chinei, l-am căutat. Am făcut o excepție pentru a-l promova. L-am făcut guvernator de provincie și i s-a acordat o pensie frumușică pentru tot restul vieții.

2

Intrăm în Peking pe poarta din sud. Sunt uimită de zidurile masive de culoare roz. Se găsesc pretutindeni, unul în spatele altuia, șerpuind prin tot orașul. Zidurile au cam 50 de picioare înălțime și încă 50 grosime. În inima ascunsă a capitalei se întinde Orașul Interzis, reședința împăratului.

N-am mai văzut niciodată atâția oameni într-un singur loc. Mirosul de carne friptă plutește în aer. Strada din fața noastră are mai mult de 60 de picioare lățime și cale de o milă se întinde în linie dreaptă până la Poarta Zenitului. De o parte și de alta sunt șiruri de gherete construite de-a valma și magazine împodobite cu steaguri anunțându-și mărfurile. Sunt atât de multe de văzut: dansatori pe frânghie care se răsucesc și se învârtesc, ghicitori de noroc care interpretează felurit textele *I Ching*[1], acrobați și jongleri care execută trucuri cu urși și maimuțe, rapsozi cu măști, peruci și costume fanteziste care spun povești străvechi. Meșteșugarii de mobilă au mâinile ocupate. Scenele sunt ca desprinse din

1 Unul dintre cele mai vechi texte clasice chinezești, alcătuit sub forma unei colecții de sfaturi practice înțelepte. Oracolul *I Ching*, numit și *Yijing*, conține un sistem de simboluri ce ajută la identificarea ordinii evenimentelor viitoare, reguli de interpretare și utilizare a acestor simboluri, poeme și comentarii (n.r.).

opera chineză clasică. Cei care se ocupă cu leacurile din plante își expun ciupercile mari, negre și uscate, pe tarabe. Un acupunctor înfige ace în capul unui pacient, făcându-l să semene cu un porc spinos. Alții repară vase din porțelan cu fisuri mici, opera lor fiind la fel de fină ca o broderie. Bărbierii își fredonează cântecele preferate în timp ce își aranjează clienții. Copiii țipă fericiți când cămile cu ochi șireți trec țanțoș încărcate cu greutăți mari.

Ochii mei sunt atrași de bețele pe care se află fructe învelite în zahăr. M-aș simți groaznic dacă n-aș vedea un grup de culi cărând pe umerii goi tije de bambus de care sunt atârnate găleți grele. Oamenii strâng fecalele pentru negustorii de îngrășământ. Se deplasează încet către bărcile aflate în așteptare pe canal.

Ne primește o rudă îndepărtată din partea tatălui meu, un omuleț căruia noi îi spunem Unchiul al Unsprezecelea. Nu e încântat de sosirea noastră. Se plânge de necazurile pe care le întâmpină în conducerea unui magazin de hrană uscată.

— În ultimii ani nu prea a fost ce hrană să usuci, zice el. S-a mâncat tot. N-a rămas nimic pentru vânzare.

Mama își cere scuze pentru deranj și îi zice că o să plecăm de îndată ce ne punem pe picioare. El aprobă din cap și apoi o previne pe mama în legătură cu ușa:

— Se desprinde din toc.

În cele din urmă îl îngropăm pe tata. Pentru că nu ne permitem, nu are loc nici o ceremonie. Ne instalăm în casa cu trei camere a unchiului, într-o locuință pentru rude, de pe ulița Pewter. În dialectul local, așezarea se numește *hootong*. Precum o pânză de păianjen, orașul Peking e

țesut din *hootong*-uri. Orașul Interzis e în centru, iar mii de *hootong*-uri alcătuiesc pânza. Ulița unchiului se află pe partea dreaptă a unei străzi din apropierea canalului orașului imperial. Canalul se întinde paralel cu zidurile înalte și servește drept cale navigabilă privată pentru împărat. Pe canal văd plutind ambarcațiuni cu steaguri galbene. În spatele zidurilor sunt copaci înalți, deși, ca niște nori verzi, plutitori. Vecinii ne-au avertizat să nu privim în direcția Orașului Interzis:

— Înăuntru locuiesc dragoni, spirite protectoare trimise de către zei.

Sperând să găsesc de lucru, merg pe la vecini și pe la comercianții ambulanți de la piața de legume. Car igname și varză și fac curat la tarabe după ce piața se închide. Câștig câțiva bănuți de cupru în fiecare zi. În unele zile nu mă angajează nimeni și merg acasă cu mâna goală. Într-o zi, cu ajutorul unchiului meu, obțin o slujbă într-un atelier specializat în confecționarea pantofilor pentru doamnele manciuriene bogate. Șefa mea e o femeie între două vârste pe care o cheamă Fann Sora cea Mare. Fann e o femeie voinică, și îi place să se dea pe față cu la fel de multă vopsea ca o cântăreață de operă. Când vorbește, bucățele din machiajul ei se desprind. Părul ei gras e pieptănat pe spate, strâns lipit de scalp. E cunoscută ca fiind rea de gură, dar bună la inimă.

Fann Sora cea Mare e mândră că a fost în slujba Marii Împărătese a împăratului Tao Kuang. S-a ocupat de toaletele Majestății Sale și se consideră expertă în eticheta de la Curte. Se îmbracă magnific, dar nu are bani să își dea hainele la curățat. În timpul sezonului păduchilor, mă roagă pe mine să-i adun păduchii din

jurul gâtului. Se scarpină până la sânge la subsuoară. Când prinde creaturile, le zdrobește între dinți.

În atelierul ei lucrez cu ace, ață cerută, sfredele, cleşti şi ciocane. Mai întâi decorez pantoful cu şiraguri de perle, îl încrustez cu pietre, iar apoi ridic talpa pe o pană centrală, ca la un sabot, ceea ce adaugă înălțime doamnei care va purta pantoful. Pe când vine vremea să plec de la lucru, am părul acoperit de praf şi gâtul înțepenit de durere.

Cu toate astea, îmi place să merg la lucru. Şi nu doar pentru bani, ci şi pentru a mă delecta cu înțelepciunea despre viață a lui Fann Sora cea Mare. „Soarele nu strălucește numai pentru unii", obişnuieşte ea să spună. Ea crede că toată lumea are o şansă. De asemenea, îmi plac la nebunie bârfele ei despre familiile imperiale. Se plânge că viața ei a fost ruinată de Marea Împărătească, care a „acordat-o" unui eunuc ca soție simbolică, doar cu numele, condamnând-o la imposibilitatea de a avea copii.

— Ştii câți dragoni sunt sculptați în jurul Sălii Armoniei Cereşti din Orașul Interzis? Lăsându-şi la o parte necazul, se laudă cu gloria perioadei pe care a petrecut-o în palat. 13 844 de dragoni! Ca întotdeauna, răspunde tot ea la propria-i întrebare. A fost munca celor mai buni meşteri de-a lungul generațiilor!

Fann Sora cea Mare e cea de la care am aflat despre locul unde aveam să trăiesc în curând pentru tot restul vieții. Ea mi-a povestit că numai pe tavanul sălii se află 2 604 dragoni şi că fiecare are o semnificație diferită.

I-a luat o lună să termine cu descrierea Sălii Armoniei Cereşti. Nu reuşesc să o urmăresc pe Fann Sora cea Mare şi să țin şirul dragonilor, dar ea mă face să înțeleg puterea pe care ei o

simbolizează. Peste ani, când m-am aflat pe tron și *am fost* dragonul, mi-a fost foarte teamă că oamenii vor descoperi că nimic nu era real. Ca toți predecesorii mei, îmi ascundeam chipul în spatele sculpturilor splendide ale dragonilor și mă rugam ca gătelile și costumele mele să mă ajute să-mi joc bine rolul.

— 4 307 dragoni numai în interiorul Sălii Armoniei Cerești! Cu răsuflarea tăiată, Fann Sora cea Mare se întoarce spre mine și mă întreabă: Poți să-ți imaginezi restul gloriei imperiale, Orhideea? Ia aminte la vorbele mele: o singură privire aruncată unei asemenea frumuseți te face să simți că viața ta nu a fost în zadar. O singură privire, Orhideea, și nu vei mai fi niciodată o persoană obișnuită.

Într-o seară, merg acasă la Fann Sora cea Mare pentru cină. Aprind focul în cămin și îi spăl hainele în timp ce ea gătește. Mâncăm găluște umplute cu verdețuri și soia. După aceea, îi servesc ceaiul și îi pregătesc pipa. Mulțumită, îmi zice că e gata să-mi spună alte istorisiri.

Stăm până seara târziu. Fann Sora cea Mare își amintește de vremea petrecută cu prima sa stăpână, împărăteasa Chu An. Bag de seamă că atunci când pomenește numele Majestății Sale, vocea ei are un ton plin de venerație.

— Chu An a fost înmiresmată cu petale de trandafir, ierburi și esențe prețioase încă de când era copil. Și era jumătate femeie, jumătate zeiță. Când se mișca, împrăștia arome cerești. Știi de ce atunci când a murit nu a existat nici un anunț sau ceremonie? Eu clatin din cap. Asta a avut legătură cu fiul Majestății Sale, Hsien Feng, și cu fratele său vitreg, prințul Kung. Fann Sora cea Mare inspiră adânc și continuă: S-a întâmplat acum vreo zece ani. Hsien Feng

avea unsprezece ani, iar Kung nouă. Eu făceam parte din grupul de servitori care ajuta la creșterea băieților. Între cei nouă fii pe care îi avea împăratul Tao Kuang, Hsien Feng era al patrulea, iar Kung al șaselea. Primii trei prinți au murit de boli, împăratului rămânându-i șase moștenitori sănătoși. Hsien Feng și Kung se arătau a fi cei mai promițători. Mama lui Hsien Feng era stăpâna mea, Chu An, iar mama lui Kung era doamna Jin, concubina favorită a împăratului. Fann Sora cea Mare își coboară vocea până la șoaptă. Deși Chu An era împărăteasă și, prin urmare, se bucura de o putere mare, ea era foarte nesigură în legătură cu șansele la succesiune ale fiului ei, Hsien Feng.

Potrivit tradiției, fiul mai mare ar fi trebuit să fie considerat drept moștenitor, însă împărăteasa Chu An avea într-adevăr motive de îngrijorare. Pe măsură ce talentele fizice și intelectuale deosebite ale prințului Kung începură să devină evidente, pentru Curte a devenit limpede că, dacă împăratul Tao Kuang ar avea o judecată bună, l-ar alege pe prințul Kung în detrimentul lui Hsien Feng.

— Împărăteasa a pus la cale un complot pentru a scăpa de prințul Kung, continuă Fann Sora cea Mare. Într-o zi, stăpâna mea i-a invitat pe cei doi frați la prânz. Felul principal a fost pește la aburi. Împărăteasa i-a ordonat Caisei, menajera ei, să pună otravă în farfuria lui Kung. Ei bine, după mine, cu siguranță Cerul a vrut să oprească această faptă. Chiar înainte ca prințul Kung să-și ridice bețișoarele, pisica împărătesei sări pe masă. Până să poată face servitorii ceva, pisica mâncă peștele prințului Kung. Imediat, animalul dădu semne de otrăvire. Se împletici și în câteva minute căzu lat pe podea.

Mult mai târziu aveam să aflu detalii despre ancheta desfășurată de casa imperială. Primii

suspecți au fost oamenii care lucrau la bucătărie. A fost interogat mai ales bucătarul-șef. Știind că are șanse mici să rămână în viață, acesta s-a sinucis. Pe urmă au fost interogați eunucii. Unul a mărturisit că a văzut-o pe Caisa vorbind în taină cu bucătarul-șef în dimineața incidentului. În acel moment a fost scos la iveală amestecul împărătesei Chu An. Chestiunea a fost dusă în fața Marii Împărătese.

— Chemați-l pe împărat! o imită Fann Sora cea Mare pe Marea Împărăteasă. Vocea ei răsuna în sală. Eu o însoțeam pe stăpâna mea și astfel am fost de față când chipul Majestății Sale s-a albit.

Împărăteasa Chu An a fost găsită vinovată. La început, împăratul Tao Kuang nu a avut puterea să ordone execuția ei. A dat vina pe servitoare, pe Caisa. Însă Marea Împărăteasă a rămas fermă, spunând că fata nu ar fi acționat de una singură „nici dacă ar fi împrumutat curajul unui leu". Până la urmă, împăratul a cedat.

— Când împăratul Tao Kuang intră în palatul nostru, Palatul Esenței Pure, Majestatea Sa a simțit că îi venise sfârșitul. Ea își salută soțul în genunchi și după aceea nu mai avu puterea să se ridice. Majestatea Sa a ajutat-o. Se vedea după ochii lui umflați că plânsese. Apoi vorbi, exprimându-și regretul pentru faptul că nu o mai poate proteja și pentru că trebuie să moară.

Fann Sora cea Mare trage din pipă, fără să-și dea seama că aceasta s-a stins.

— Ca și cum și-ar fi acceptat soarta, împărăteasa Chu An încetă să mai plângă. Îi spuse Majestății Sale că își știe vina și că va accepta pedeapsa. Apoi îl imploră să-i acorde o ultimă favoare. Tao Kuang îi promise că o să-i îndeplinească orice dorință. Ea vru să se păstreze secret adevăratul motiv al morții sale. Când i se îndeplini

dorința, împărăteasa își luă adio de la soțul ei. Apoi mă trimise să i-l aduc pe fiul ei pentru ultima dată.

În ochii lui Fann Sora cea Mare încep să se strângă lacrimi.

— Hsien Feng era un băiat cu înfățișare fragilă. Simți tragedia după expresia de pe chipul mamei sale. Bineînțeles că n-avea cum să bănuiască faptul că mama lui va părăsi această lume peste doar câteva minute. Băiatul își aduse animalul preferat, un papagal. Voia să-și înveselească mama făcând pasărea să vorbească. Hsien Feng își recită lecția cea nouă, una care îi dăduse bătaie de cap. Ea fu încântată și îl îmbrățișă. Râsul lui îi provocă mamei și mai multă tristețe. Băiatul își scoase batista și îi șterse lacrimile. Vru să știe ce o supără, însă ea nu-i răspunse. Apoi el se opri din joacă și deveni speriat. În acel moment, din Curte se auzi zgomotul tobelor. Era semnalul prin care i se cerea împărătesei Chu An să se grăbească. Ea își îmbrățișă fiul încă o dată. Sunetul tobelor devenea din ce în ce mai tare. Hsien Feng arăta înspăimântat. Mama sa își îngropă fața în vestuța lui și șopti: „Fii binecuvântat, fiule". Vocea ministrului casei imperiale răsună pe coridor: „Majestatea Voastră, să mergem, vă conjur!". Pentru a-l proteja pe fiul ei de vederea grozăviei, împărăteasa Chu An îmi ordonă să-l duc de acolo pe Hsien Feng. A fost cel mai greu lucru pe care l-am făcut vreodată. Stăteam ca o stană de piatră. Majestatea Sa veni și mă zgâlțâi de umeri. Își scoase de la încheietură o brățară de jad și mi-o îndesă în buzunar: „Te rog, Fann!". Se uita la mine rugător. Mi-am revenit în simțiri și l-am târât departe de Majestatea Sa pe Hsien Feng, care hohotea de mama focului. În fața porții stătea ministrul. Ținea în palme o bucată împăturită de mătase

albă – sfoara pentru spânzurare. În spatele lui erau mai multe gărzi.

Plâng pentru Hsien Feng, băiețelul. Peste ani, el avea să devină soțul meu, și i-am păstrat un loc în inima mea chiar și după ce m-a abandonat.

— O tragedie prevestește norocul, îți spun eu, Orhideea. Fann Sora cea Mare își scoate pipa dintre buze și scutură scrumul pe masă. Și asta se potrivește întocmai cu ceea ce s-a întâmplat mai departe.

În umbrele aruncate de flacăra lumânării, povestea viitorului meu soț se deapănă în continuare. Era toamnă și vârstnicul împărat Tao Kuang era pregătit să aleagă un succesor. Și-a invitat fiii la Jehol, reședința imperială de vânătoare din nord, dincolo de Marele Zid. Voia să le pună la încercare îndemânarea. Șase prinți au pornit în călătorie.

Tatăl le-a spus fiilor că manciurienii sunt cunoscuți ca vânători de seamă. Când el fusese de vârsta lor, omorâse mai mult de o duzină de sălbăticiuni într-o jumătate de zi – lupi, căprioare și mistreți de toate soiurile. O dată a dus acasă cincisprezece urși și optsprezece tigri. Le povesti că străbunicul său, împăratul Kang Hsi, fusese chiar mai iscusit. În fiecare zi, el călărea șase cai până îi epuiza. Tatăl le ordonă apoi fiilor să-i arate ce sunt ei în stare să facă.

— Cunoscându-și slăbiciunea, Hsien Feng era deprimat. Fann Sora cea Mare face o scurtă pauză. El știa că nu va supraviețui competiției. Hotărî să se retragă, însă fu împiedicat de profesorul său, marele învățat Tu Shou-tien, care îi sugeră elevului său o modalitate de a preschimba înfrângerea în victorie: „Când vei pierde, să-i spui tatălui tău că asta s-a întâmplat nu pentru

că n-ai putut să tragi cu arcul. Spune-i că a fost alegerea ta să nu tragi. Iar faptul că ai refuzat să îți arăți toată măiestria la vânătoare a fost dintr-un motiv virtuos, precum bunătatea".

Descrisă de cuvintele lui Fann Sora cea Mare, acea scenă de vânătoare, desfășurată toamna, părea cu adevărat măreață. Tufișurile și buruienile erau înalte până la brâu. Au fost aprinse torțe pentru a scoate din ascunzișuri sălbăticiunile. Iepuri, leoparzi, lupi și căprioare fugeau să-și scape viața. Șaptezeci de mii de oameni călare au alcătuit un cerc. Terenul de vânătoare se zgudui. Oamenii au strâns încet cercul. Gărzile imperiale îl urmau pe fiecare dintre prinți.

În vârful celui mai înalt deal stătea tatăl, călare pe un cal negru. Îi urmărea cu privirea pe cei doi fii preferați. Hsien Feng era îmbrăcat cu o robă din mătase violet, iar prințul Kung era în alb. Kung șarja înainte și înapoi. Animalele cădeau unul după altul în fața săgeților sale. Gărzile aclamau.

La prânz, sunetul trompetei îi chemă înapoi pe vânători. Prinții prezentară pe rând tatălui lor animalele pe care le răpuseseră. Prințul Kung avea douăzeci și opt. Chipul său frumos era zgâriat de gheara unui tigru. Din rană curgea sânge și roba sa albă era pătată. Zâmbi de încântare, știind că se descurcase bine. Veniră și ceilalți fii. Îi arătară tatălui animalele legate sub pântecele cailor.

— Unde este Hsien Feng, cel de-al patrulea fiu al meu? întrebă tatăl.

Fu chemat Hsien Feng. El nu purta nimic sub burta calului său. Roba lui era curată.

— Tu n-ai vânat.

Tatăl era dezamăgit. Fiul îi răspunse așa cum îl învățase profesorul:

— Umilul tău fiu n-a putut să omoare animalele. Asta nu pentru că am nesocotit ordinul Majestății Tale sau pentru că mi-a lipsit îndemânarea, ci pentru că am fost mișcat de frumusețea naturii. Majestatea Ta m-a învățat că toamna este anotimpul când universul pregătește nașterea primăverii. Când m-am gândit la toate animalele care vor fi având grijă de puii lor, m-a durut inima pentru ele.

Tatăl fu uluit. Hotărî pe loc asupra moștenitorului său.

Lumânarea s-a stins. Eu stau liniștită. Prin fereastră, luna strălucește. Norii sunt deși și albi, ca niște pești uriași care înoată pe cer.

— Părerea mea e că și moartea împărătesei Chu An a jucat un rol important în alegerea moștenitorului, zice Fann Sora cea Mare. Tatăl, împăratul Tao Kuang, s-a simțit vinovat că a lăsat copilul fără mamă. Dovadă e faptul că el nu i-a îndeplinit niciodată doamnei Jin dorința de a i se da titlul de împărătească, după Chu An. Până la urmă, stăpâna mea a obținut ceea ce și-a dorit.

— Nu doamna Jin e Marea Împărătească acum? întreb eu.

— Ba da, dar nu a primit acest titlu de la Tao Kuang. I l-a acordat Hsien Feng atunci când a devenit împărat. Din nou, la sfatul lui Tu. Această faptă a ajutat la sporirea măreției numelui lui Hsien Feng. El a înțeles că lumea știe că doamna Jin a fost vrăjmașa lui Chu An. A vrut ca oamenii să creadă în bunăvoința lui. De asemenea, a făcut-o pentru a înlătura îndoielile poporului, căci prințul Kung se afla încă în mintea tuturor. Tatăl nu a jucat corect. El nu și-a ținut promisiunea.

— Și prințul Kung? La urma urmei, el a ieșit primul la vânătoare. Cum s-a simțit când tatăl său a onorat un perdant?

— Orhideea, trebuie să înveți să nu-l judeci niciodată pe Fiul Cerului. Fann Sora cea Mare aprinde altă lumânare. Își întinde mâna în aer și își trage o linie pe sub gât. Indiferent ce face, este voința Cerului. A fost voința Cerului ca Hsien Feng să fie numit împărat. Prințul Kung crede la fel. De-aia îl și slujește pe fratele său cu un asemenea devotament.

— Dar... prințul Kung a fost măcar vreun pic gelos?

— Nu a existat vreun semn. Însă doamna Jin a fost. Ea a fost amărâtă de supunerea prințului Kung. Dar a reușit să-și ascundă simțămintele.

E o iarnă groaznică. După un ger năprasnic, pe străzile din Peking sunt găsite trupuri înghețate. Îi dau mamei tot ce câștig, dar nu e suficient pentru a plăti cheltuielile. Cămătarii fac coadă la ușa noastră, care a căzut de mai multe ori din toc. Unchiul al Unsprezecelea nu se simte în largul său și gândurile i se citesc pe față. Știu că vrea să ne mutăm. Mama și-a luat o slujbă ca menajeră, dar a fost dată afară a doua zi pentru că s-a îmbolnăvit. Trebuie să se sprijine de pat ca să se ridice, iar respirația ei e greoaie. Rong, sora mea, îi fierbe leacuri din plante. Pe lângă frunzele amare, doctorul i-a prescris coconi de viermi de mătase. Mirosul îngrozitor mi-a intrat în haine și păr. Kuei Hsiang, fratele meu, a tot fost trimis să împrumute bani de la vecini. După o vreme, nimeni nu i-a mai deschis ușa. Mama și-a cumpărat haine ieftine de înmormântare: o rochie neagră pe care o poartă toată ziua.

— Nu va mai fi nevoie să mă schimbați dacă mă veți găsi moartă în pat, ne zice ea.

Într-o după-amiază, unchiul vine cu fiul său, căruia eu nu i-am fost prezentată niciodată. Îl cheamă Ping, ceea ce înseamnă „sticlă". Știam că unchiul are un fiu cu o prostituată și că îl ține ascuns pentru că îi e rușine. Nu știam că Sticlă e retardat.

— Orhideea va fi o soție bună pentru Sticlă, îi zice unchiul mamei, împingându-l pe Sticlă spre mine. Ce-ai zice să-ți dau destul *tael*-i încât să te ajute să-ți plătești datoriile?

Vărul Sticlă e un băiat cu umerii lăsați. Forma chipului său se potrivește cu numele. Arată de șaizeci de ani, deși nu are decât douăzeci și doi. Pe lângă faptul că e „încet", mai e și dependent de opiu. Stă în mijlocul camerei, zâmbindu-mi cu gura până la urechi. Mâinile lui ridică întruna de pantaloni, care cad imediat la loc acolo unde erau, sub șolduri.

— Orhideea are nevoie de haine decente, zice unchiul ignorând reacția mamei, aceea de a-și închide ochii și de a se da cu capul de tăblia patului.

Unchiul ridică sacul murdar din bumbac și scoate o jachetă roz imprimată cu orhidee albastre.

Alerg afară din casă, în zăpadă. Pantofii mi se udă numaidecât și curând nu mai pot să-mi simt degetele.

După o săptămână, mama îmi spune că sunt logodită cu Sticlă.

— Ce să fac cu el? țip la ea.

— Nu e corect față de Orhideea, zice Rong cu voce înceată.

— Unchiul își vrea înapoi camerele, ripostează Kuei Hsiang. Cineva i-a oferit o chirie mai mare. Mărită-te cu Sticlă, Orhideea, ca să nu ne dea unchiul afară.

Aș vrea să am curajul de a-i spune nu mamei. Dar nu am de ales. Rong și Kuei Hsiang sunt

prea mici ca să ajute la întreținerea familiei. Rong suferă de coșmaruri groaznice. Să o privești cum doarme e ca și cum ai privi-o suportând chinurile dintr-o cameră de tortură. Își sfâșie cearșaful ca și cum ar fi posedată de demoni. Îi este permanent teamă, e nervoasă și suspicioasă. Pășește ca o pasăre înspăimântată – cu ochii larg deschiși, oprindu-se brusc când e în plină mișcare. Scoate sunete ciudate, ca un horcăit, atunci când stă jos. În timpul meselor, lovește întruna cu degetele în masă. Fratele meu e exact invers. E dezorientat, neglijent și leneș. A renunțat la studiu și n-ar face nimic să ajute.

La lucru, ascult cât e ziua de lungă poveștile lui Fann Sora cea Mare despre bărbați inteligenți și plini de șarm, care își petrec viața pe spinarea calului, își învinge inamicii și devin împărați. Mă duc acasă doar pentru a înfrunta realitatea că înainte de venirea primăverii voi fi căsătorită cu Sticlă.

Mama mă strigă din patul său și mă așez lângă ea. Nu suport să mă uit la chipul ei. E numai piele și os.

— Tatăl tău obișnuia să spună: „Un tigru bolnav care se rătăcește pe câmpie e mai lipsit de apărare decât un miel. Nu poate să se lupte cu câinii sălbatici care vin la festin". Din nefericire, aceasta este soarta noastră, Orhideea.

Într-o dimineață, în timp ce îmi periam părul, aud un cerșetor cântând pe stradă:

Să renunți înseamnă să îți accepți soarta.
Să renunți înseamnă să creezi pacea.
Să renunți înseamnă să câștigi,
Să renunți înseamnă să ai totul.

Mă holbez la cerșetor în timp ce el trece prin dreptul ferestrei mele. Își ridică spre mine

castronul gol. Degetele îi sunt la fel de uscate precum niște crengi lipsite de sevă.

— Terci, îmi zice.

— Nu mai avem orez, îi răspund eu. Am săpat după argilă albă în grădină și am amestecat-o cu făină de grâu ca să fac chifle. Vrei una?

— Nu știi că argila albă astupă intestinele?

— Ba știu, dar nu mai e nimic altceva de mâncare.

Ia chifla pe care i-o dau și dispare la capătul uliței.

Tristă și deznădăjduită, merg prin zăpadă la Fann Sora cea Mare. Când ajung, îmi iau uneltele, mă așez pe bancă și încep să lucrez. Fann intră, mestecând încă merindele de la micul dejun. E entuziasmată și zice că a văzut un decret pus pe zidul orașului.

— Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, e în căutare de viitoare partenere. Mă întreb cine vor fi norocoasele!

Fann descrie evenimentul, care se numește Selectarea Consoartelor Imperiale.

După lucru, mă hotărăsc să merg și să arunc o privire la decret. Drumul direct e blocat, așa că ocolesc pe ulițe și alei și ajung acolo la asfințit. Afișul e scris cu cerneală neagră. Caracterele nu se mai disting clar din cauză că au fost șterse de zăpadă. În timp ce citesc, gândurile mele încep s-o ia la goană. Pentru a păstra puritatea sângelui imperial, candidatele trebuie să fie manciuriene. Îmi amintesc că tata mi-a povestit cândva că dintre cei patru sute de milioane de oameni din China, cinci milioane sunt manciurieni. Afișul mai zice și că tații fetelor trebuie să aibă cel puțin rangul de stegar albastru. Asta pentru a se asigura de inteligența genetică a fetelor. Mai departe, afișul prevede că toate fetele manciuriene cu vârsta cuprinsă între treisprezece și

șaptesprezece ani trebuie să se înregistreze pentru selecție. Nici una dintre tinerele femei manciuriene nu are voie să se căsătorească înainte ca împăratul să le fi văzut.

— Nu crezi că am o șansă? îi spun țipând lui Fann Sora cea Mare. Sunt manciuriană și am șaptesprezece ani. Tata a fost stegar albastru.

Fann clatină din cap:

— Orhideea, în comparație cu doamnele de la Curte și concubinele pe care le-am văzut, tu nu ești decât un șoarece urât.

Beau dintr-o găleată cu apă și mă așez ca să mă gândesc. Vorbele lui Fann Sora cea Mare m-au descurajat, dar dorința mea nu s-a diminuat. Aflu de la Fann că în octombrie Curtea imperială va viziona candidatele. Guvernatorii din toată țara vor trimite cercetași pentru a strânge fete frumoase. Cercetașilor li s-a ordonat să întocmească liste cu nume.

— Pe mine m-au sărit! îi zic lui Fann Sora cea Mare.

Aflu că în acest an, de selecție se ocupă casa imperială și că frumusețile din fiecare stat sunt trimise la Peking pentru a fi văzute de comitetul casei imperiale. Eunucul-șef, care îl reprezintă pe împărat, trebuie să inspecteze mai bine de cinci mii de fete și să aleagă dintre acestea vreo două sute. Aceste fete îi vor fi prezentate doamnei Jin, Marea Împărăteasă, și împăratului Hsien Feng.

Fann Sora cea Mare îmi zice că Hsien Feng va alege șapte soții oficiale și că va fi liber să „acorde fericirea" oricăror doamne sau slujnice din Orașul Interzis. După ce vor fi alese soțiile oficiale, restul finalistelor vor fi păstrate și vor locui în Orașul Interzis. S-ar putea ca ele să nu

aibă niciodată ocazia de a împărți așternutul cu Majestatea Sa, dar vor avea asigurată pe viață o sumă anuală de *tael*-i. Suma acordată e în funcție de titlu și rang. Una peste alta, împăratul urma să aibă trei mii de concubine.

De asemenea, aflu de la Fann Sora cea Mare că în afară de selecția pentru consoarte, anul acesta se ține și Selecția Slujnicelor Imperiale. Spre deosebire de consoarte, cărora li se oferă palate magnifice în care să locuiască, slujnicele trăiesc în barăci situate în spatele palatelor. Multe asemenea locuințe au fost lăsate în paragină și de-abia dacă se poate locui în ele.

O întreb pe Fann Sora cea Mare despre eunuci, două mii dintre aceștia locuind în Orașul Interzis. Îmi povestește că majoritatea au ajuns așa din cauza sărăciei. Familiile lor nu mai aveau nici o speranță. Deși doar băieții castrați erau calificați să candideze pentru această poziție, nu orice băiat castrat obținea garantat un loc.

— În afară de a fi iuți la minte, băieții trebuie să aibă și o înfățișare plăcută, zice Fann Sora cea Mare. Cei mai deștepți și mai frumoși vor avea o șansă să supraviețuiască sau chiar să devină favoriți.

O întreb de ce Curtea nu angajează băieți obișnuiți.

— E pentru a garanta faptul că împăratul e singurul care plantează sămânță, îmi explică ea.

Sistemul a fost moștenit de la dinastia Ming. Împăratul Ming avea nouăzeci de mii de eunuci. Ei alcătuiau forța polițienească a Curții. Era o necesitate, deoarece cazurile de crimă nu sunt rare într-un loc în care mii de femei sunt în competiție pentru atenția unui singur bărbat.

— Eunucii sunt ființe capabile de ură și cruzime extreme, dar și de loialitate și devotament.

În plan personal, ei suferă foarte mult. Mulți poartă lenjerie de corp groasă, deoarece au scurgeri de urină în mod constant. Ai auzit vreodată expresia „Puți ca un eunuc"?

— De unde știi? întreb eu.

— Doar m-am măritat cu unul, în numele Cerului! Scurgerea îl face pe bărbat să se simtă foarte jenat. Soțul meu avea o profundă înțelegere asupra răului tratament și suferințe, dar asta nu l-a împiedicat de la a fi vicios și gelos. Le dorea tuturor nenorocirea.

Nu am spus familiei mele ce intenționez să fac, pentru că sunt conștientă că șansa mea de succes e una la un milion. A doua zi dimineață, înainte de a merge la lucru, mă duc la judecătoria locală. Sunt nervoasă, dar hotărâtă. Îi anunț gărzii scopul vizitei și sunt condusă la un birou din spate, într-o cameră mare. Coloanele, mesele și scaunele sunt decorate cu țesătură roșie. Un om cu barbă, îmbrăcat într-o robă roșie, stă în spatele unui birou mare din lemn roșu. Pe birou se află o bucată dreptunghiulară de mătase galbenă. E un exemplar al decretului imperial. Mă îndrept spre bărbat și mă așez în genunchi. Îmi spun numele și vârsta. Îi zic că tata a fost din clanul Yehonala și că e răposatul *taotai* din Wuhu.

Omul cu barbă mă măsoară din priviri:

— Ai haine mai bune? întreabă el după ce m-a privit îndelung.

— Nu, domnule.

— Nu am voie să las să intre în palat pe cineva care arată ca un cerșetor.

— Păi, îmi puteți acorda permisiunea de a întreba dacă sunt calificată să intru? Dacă pot obține un „da" de la dumneavoastră, voi găsi o modalitate de a-mi aranja înfățișarea.

— Crezi că m-aș mai fi deranjat dacă n-aș considera că te califici?

— Ei bine, zice mama un pic ușurată, va trebui să-i spunem unchiului tău doar că Sticlă trebuie să aștepte până când împăratul te vede.

— Poate până atunci unchiul o să fie lovit de o căruță sau Sticlă o să moară de o supradoză de opiu, zice Kuei Hsiang.

— Kuei Hsiang, îl oprește Rong, nu-i blestema așa pe oameni. La urma urmei, ei ne-au oferit un adăpost.

Întotdeauna mi s-a părut că Rong a avut mai multă minte decât Kuei Hsiang. Asta nu înseamnă că lui Rong nu îi era teamă. A continuat să fie delicată și temătoare toată viața ei. Își petrecea zile întregi lucrând la o broderie, după care o abandona brusc, spunând că a văzut cum i se schimbă culoarea. Ajungea la concluzia că în mod sigur era vorba de o fantomă. Se panica și tăia broderia.

— Tu de ce nu înveți, Kuei Hsiang? îl întreb pe fratele meu. Ai șanse mai mari decât mine și Rong. Examenul imperial pentru funcționari publici are loc în fiecare an. De ce nu încerci?

— Nu sunt făcut pentru asta, e replica lui Kuei Hsiang.

Fann Sora cea Mare e surprinsă că am trecut examenul de intrare de la biroul casei imperiale. Apucând o lumânare, îmi studiază trăsăturile:

— Cum de mi-a scăpat asta? îmi spune, întorcându-mi capul spre stânga și spre dreapta. Ochi strălucitori, în formă de migdală, cu o singură pleoapă, piele fină, nas drept, gură superbă și trup zvelt. În mod sigur hainele sunt cele care ți-au diminuat frumusețea.

Lăsând lumânarea jos, Fann își încrucișează brațele. Se plimbă încoace și încolo prin cameră, ca un greier în borcan înaintea unei lupte.

— Doar n-o să arăți așa atunci când vei intra în Orașul Interzis, Orhideea. Își pune mâinile pe umerii mei și zice: Haide, lasă-mă să te transform.

Budoarul lui Fann Sora cea Mare fu locul în care am fost transformată într-o prințesă.

Fann Sora cea Mare își dovedește reputația – ea, care cândva s-a ocupat de înveșmântarea împărătesei, mă înfășoară într-o tunică ușoară din satin verde, brodată cu fazani albi care aproape că par vii. O bordură brodată într-o nuanță mai închisă decorează gâtul, manșetele și marginile.

— Această tunică a fost a Majestății Sale. Mi-a dat-o cadou de nuntă, mă lămurește Fann Sora cea Mare. N-am purtat-o pentru că mi-a fost teamă de pete, iar acum sunt prea bătrână și voinică. Ți-o împrumut ție, odată cu podoaba de păr asortată.

— N-o va recunoaște Majestatea Sa?

— Nu-ți face griji, scutură din cap Fann. Are sute de rochii la fel.

— Ce o să gândească atunci când va vedea rochia?

— Că ai aceleași gusturi ca și ea.

Sunt încântată la culme și îi spun lui Fann Sora cea Mare că n-o să-i pot mulțumi niciodată îndeajuns.

— Ține minte, frumusețea nu este singurul criteriu la selecție, Orhideea, îmi zice Fann în timp ce mă îmbracă. Poți să pierzi din cauză că ești prea săracă pentru a-i mitui pe eunuci, care în schimb vor găsi o modalitate de a le indica Majestăților Lor neajunsurile tale. Am participat personal la împrejurări de acest fel. Era atât de

obositor, încât la final toate fetele păreau la fel. Ochii Majestăților Lor nu mai percep frumusețea, și din cauza asta majoritatea nevestelor și concubinelor imperiale sunt urâte.

În nesfârșitele luni de așteptare, de-abia pot să-mi controlez emoțiile. Am somnul agitat și mă trezesc din vise înspăimântată. Acum însă, așteptarea ia sfârșit: mâine voi intra în Orașul Interzis să concurez la selecție.

Norii stau atârnați sus pe cer și briza e călduță, în timp ce eu și sora mea mergem cu pași mari pe străzile Pekingului.

— Am sentimentul că vei fi una dintre cele două sute de concubine, dacă nu chiar una dintre cele șapte soții, zice Rong. Frumusețea ta este inegalabilă, Orhideea.

— Disperarea mea este inegalabilă, o corectez eu.

Mergem mai departe și o țin strâns de mână. E îmbrăcată într-o rochie din bumbac albastru deschis cu pernuțe cusute frumos pe umeri. Avem aceleași trăsături, numai că uneori expresia ei îi trădează teama.

— Și dacă n-o să apuci niciodată să petreci o noapte cu Majestatea Sa? mă întreabă Rong.

Sprâncenele ei ridicate formează o linie pe fruntea sa.

— E mai bine decât să mă mărit cu Sticlă, nu-i așa?

Rong dă aprobator din cap.

— O să-ți trimit de la palat cele mai noi modele pentru haine, îi zic încercând să fiu veselă. Vei fi cea mai bine îmbrăcată fată din oraș. Țesături fine, dantelă fabuloasă, pene de păun.

— Să nu care cumva s-o iei pe un drum greșit, Orhideea. Toată lumea știe că Orașul

Interzis are reguli stricte. O singură mișcare greșită și ți s-ar putea tăia capul.

Rămânem tăcute tot restul drumului. Zidul imperial pare mai înalt și mai gros. E zidul ce are să ne separe.

3

Merg printre miile de fete alese din întreaga țară. După prima rundă de selecție, numărul scade la două sute. Sunt printre cele norocoase și acum concurez să devin una dintre cele șapte soții ale împăratului Hsien Feng.

Acum o lună, comitetul casei imperiale m-a trimis la un examen medical. Desfășurarea lui m-ar fi șocat dacă nu m-aș fi pregătit. A avut loc în sudul Pekingului, într-un palat înconjurat de o grădină imensă. Pe vremuri, casa și terenurile erau folosite ca palat de vacanță pentru împărați. În mijlocul curții se afla un mic iaz.

Am întâlnit multe fete a căror frumusețe era mai presus de cuvinte pentru a putea măcar să încerc să o descriu. Fiecare fecioară era unică. Fetele din provinciile sudice erau zvelte, aveau gâtul ca de lebădă, membre lungi și sâni mici. Fetele din nord erau precum fructele coapte. Aveau sâni ca tărtăcuțele și funduri cât pepenii.

Eunucii ne-au verificat semnul nașterii, astrograma, înălțimea, greutatea, forma mâinilor și a picioarelor, părul. Ne-au numărat dinții. Totul trebuia să se potrivească exact cu astrograma împăratului.

Ni s-a spus să ne dezbrăcăm și să ne aliniem. Am fost examinate una câte una de către un eunuc-șef, care avea un asistent ce-i nota cuvintele într-un caiet.

— Sprâncene inegale, se pronunța căpetenia în timp ce trecea pe lângă noi, umeri strâmbi, mâini de muncitor, lobii urechilor prea mici, maxilar prea îngust, buze prea subțiri, pleoape umflate, degetele de la picioare butucănoase, picioare prea scurte, coapse prea grase.

Acele fete au fost imediat date deoparte.

După multe ore am fost conduse într-un hol cu draperii imprimate cu flori de piersic. Veni un grup de eunuci, aducând cu ei centimetre. Corpul îmi fu măsurat de trei eunuci. Am fost înțepată și strânsă.

Nu aveai unde să te ascunzi.

— Fă-te mai mică sau scoate-ți capul în afară – oricum ai face, n-o să scapi de securea care cade. Căpetenia îmi împinse umerii și țipă: Stai dreaptă!

Mi-am închis ochii și am încercat să mă conving că eunucii nu sunt bărbați. Când i-am deschis, am descoperit că era adevărat. La țară, bărbații salivau la vederea unei fete atrăgătoare chiar și atunci când era complet îmbrăcată. Aici, eunucii se purtau ca și cum goliciunea mea nu avea nici o importanță. M-am întrebat dacă nu simțeau nimic cu adevărat sau doar se prefăceau.

După ce am fost măsurate, am fost duse într-o sală mai mare și ni s-a ordonat să mergem. Fetele care erau remarcate ca fiind lipsite de grație erau înlăturate. Cele care au trecut proba au rămas în așteptarea următorului test. Seara încă mai erau fete care așteptau afară să fie examinate.

Într-un târziu, mi s-a spus să-mi pun hainele pe mine și am fost trimisă acasă.

A doua zi dis-de-dimineață am fost adusă din nou la reședință. Majoritatea fetelor pe care le întâlnisem cu o zi înainte dispăruseră.

Supraviețuitoarele erau regrupate. Am fost instruite să ne recităm numele, vârsta, locul nașterii și numele tatălui cu voce clară. Fetele a căror voce era prea puternică sau prea slabă fură înlăturate.

Înainte de micul dejun am fost conduse în spatele palatului, în porțiunea de grădină în aer liber unde erau ridicate mai multe corturi. Înăuntrul fiecărui cort se aflau mese făcute din bambus. Când am intrat, eunucii mi-au spus să mă întind pe una dintre mese. Își făcură apariția patru doamne în vârstă de la Curte. Fețele lor vopsite erau lipsite de expresie. Își întinseră nasurile și începură să mă miroasă peste tot: de la păr la urechi, de la nas la gură, de la subsuoară până la părțile intime. Mă verificară între degetele de la mâini și de la picioare. O doamnă își băgă degetul mijlociu într-un vas cu ulei și apoi îl înfipse în fundul meu. M-a durut, dar am încercat să nu scot nici un sunet. După ce își trase degetul afară, toate celelalte doamne săriră să-l miroasă.

Ultima lună a trecut cât ai clipi.

— Mâine, Majestatea Sa îmi va hotărî soarta, îi zic mamei.

Fără să spună o vorbă, ea merge să aprindă tămâie și îngenunchează în fața picturii cu Buddha de pe perete.

— La ce te gândești, Orhideea? mă întreabă Rong.

— Visul meu de a vizita Orașul Interzis se va împlini, îi răspund, gândindu-mă la cuvintele lui Fann Sora cea Mare: *„O singură privire aruncată unei asemenea frumuseți te face să simți că viața ta nu a fost în zadar"*. Nu voi mai fi niciodată o persoană obișnuită.

Mama rămâne trează toată noaptea. Înainte să merg la culcare, îmi explică sensul ideii de

yuan din taoism. Se referă la cum ar trebui să-mi urmez destinul și să-l modific precum râul care trece printre pietre.

O ascult în tăcere și îi promit că voi ține minte cât de important e să fiu supusă și să învăț cum „să înghit scuipatul altora atunci când e nevoie".

Mi s-a ordonat să fiu la Poarta Zenitului înainte de ivirea zorilor. Mama și-a cheltuit ultimii *tael*-i împrumutați și a închiriat un palanchin cu scaun pentru a mă duce. E împodobit cu o țesătură elegantă din mătase albastră. Mama a închiriat, de asemenea, trei lectice simple pentru Kuei Hsiang, Rong și ea însăși. Ei mă vor însoți până la poartă. Cărăușii vor veni la ușă înainte de primul cântat al cocoșului. N-am făcut caz de felul în care mama a cheltuit banii. Îmi dau seama că vrea să mă trimită de acasă într-o manieră onorabilă.

La trei dimineața, mama mă trezește. Faptul că am fost aleasă consoartă imperială a umplut-o de speranță și energie. Încearcă să-și rețină lacrimile în timp ce îmi machiază fața. Îmi țin ochii strâns închiși. Dacă i-aș deschide, știu că mi-ar curge lacrimile și ar distruge machiajul aplicat cu atâta grijă.

Când se trezesc sora și fratele meu, eu sunt îmbrăcată în frumoasa rochie a lui Fann Sora cea Mare. Mama îmi leagă dantelele. Când totul e gata, mâncăm terci la micul dejun. Rong îmi dă două nuci pe care le-a păstrat de anul trecut. Insistă să le mănânc pe amândouă pentru a-mi purta noroc, iar eu îi fac pe plac.

Sosesc cărăușii. Rong mă ajută să nu târăsc rochia pe pământ până când cărăușii mă ridică în lectică. Kuei Hsiang poartă hainele tatălui nostru. Îi spun că arată ca un stegar, cu excepția faptului că trebuie să învețe să-și încheie nasturii cum trebuie.

Fetele și familiile lor sunt strânse la Poarta Zenitului. Stau în lectică. E frig. Degetele de la mâini și de la picioare îmi înțepenesc. Poarta are o înfățișare impunătoare pe fundalul cerului purpuriu. În poartă sunt incrustate nouăzeci și nouă de cupe de culoarea cuprului, ca niște țestoase înșirate pe un panou gigantic. Acestea acoperă piroanele imense care țin lemnul laolaltă. Un cărăuș îi spune mamei că poarta, de grosimea unui zid, a fost construită în 1420. E făcută din cel mai tare lemn. Deasupra porții, sus pe zid, e un foișor din piatră.

Răsare soarele. O companie a Gărzii Imperiale iese pe poartă. Este urmată de un grup de eunuci îmbrăcați în robe. Unul dintre eunuci scoate un registru și începe să ne strige numele cu voce ascuțită. E un bărbat înalt, de vârstă mijlocie, cu trăsături de maimuță, o pereche de ochi rotunzi, nas plat, gură până la urechi cu buze subțiri și o distanță mare între nas și buza superioară. Fruntea lui se înclină. Cântă silabele în timp ce face strigarea. Melodia întârzie pe ultima notă pentru cel puțin trei bătăi. Cărăușul ne spune că acesta este eunucul-șef, iar numele său e Shim.

După fiecare nume strigat, eunucii oferă familiei respective o cutie galbenă cu monede din argint.

— De la Majestatea Sa Împăratul, cinci sute de *tael*-i! cântă din nou vocea eunucului-șef Shim.

Mama sare jos atunci când e strigat numele meu.

— E vremea despărțirii, Orhideea. Ai grijă unde calci.

Cobor cu grijă din lectică.

Mama aproape că scapă cutia care îi este dată. E escortată înapoi în lectica ei de către gărzi și i se spune să meargă acasă.

— Consideră că te îmbarci pe o corabie a milei pe marea suferinței, îmi strigă mama făcându-mi cu mâna. Spiritul tatălui tău va fi cu tine!

Îmi muşc buza și dau din cap. Îmi spun în sinea mea să fiu fericită, deoarece cu cei cinci sute de *tael*-i familia mea va putea să supraviețuiască.

— Aveți grijă de mama! le zic lui Rong și lui Kuei Hsiang.

Rong îmi face cu mâna și își duce batista la gură.

Kuei Hsiang rămâne ca un par de lemn:

— Așteaptă, Orhideea. Așteaptă un pic.

Trag adânc aer în piept și mă întorc spre poarta trandafirie.

Soarele iese dintre nori în timp ce îmi croiesc drum spre Orașul Interzis.

— Trec doamnele imperiale! cântă Shim, eunucul-șef.

Gărzile de la intrare se aliniază de o parte și de alta, făcând un culoar prin care trecem.

Privesc înapoi pentru ultima dată. Mulțimea e scăldată în lumina soarelui. Rong își flutură brațele cu batista, iar Kuei Hsiang ține cutia cu *tael*-i deasupra capului. Mama nu se vede nicăieri. Se ascunde cu siguranță în lectică și plânge.

— Adio!

Lacrimile-mi curg nestăpânite în timp ce Poarta Zenitului se trântește cu zgomot în urma mea.

De n-ar fi vocea eunucului-șef Shim care dă întruna ordine, făcându-ne să o luăm când la stânga, când la dreapta, aș crede că mă aflu într-o lume imaginară.

În timp ce merg se ivește un grup de palate. Au un aer solemn și sunt gigantice. Acoperișurile smălțuite cu galben strălucesc în soare. Lespezi de marmură șlefuită se așternsub picioarele mele. Abia când văd Sala Armoniei Supreme îmi dau seama că ceea ce văd e doar începutul.

În răstimpul cât ar arde două lumânări, trecem pe lângă porți ornate, curți spațioase și coridoare cu sculpturi pe fiecare bârnă și în fiecare colț.

— Voi mergeți pe drumurile laterale, care sunt cele pentru servitori și pentru oficialii Curții, subliniază eunucul-șef Shim. Nimeni, cu excepția Majestății Sale, nu folosește intrarea centrală.

Pășim dintr-un spațiu gol în alt spațiu gol. Nu e nimeni care să vadă rochiile noastre sofisticate. Îmi amintesc sfatul lui Fann Sora cea Mare: „Zidurile imperiale au ochi și urechi. Nu știi niciodată ce zid ascunde ochii Majestății Sale, împăratul Hsien Feng, sau ai Marii Împărătese, doamna Jin".

Simt aerul greu în plămâni. Arunc o privire în jur și mă compar cu celelalte fete. Toate avem chipurile vopsite în același stil manciurian. Pe buza de jos e un punct roșu, iar părul este înfășurat în două părți, de o latură și de alta a capului. Unele fete și-au răsucit cozile până sus, în creștetul capului, și le-au ornat cu bijuterii strălucitoare și flori, păsări și insecte din jad. Altele au folosit mătase pentru a crea o suprafață plată artificială, prinsă cu agrafe de fildeș. A mea este o perucă în formă de coadă de rândunică, ce i-a luat lui Fann Sora cea Mare multe ore pentru a o prinde de o bucată subțire de scândură neagră. Pe mijlocul scândurii a fixat un trandafir mare din mătase violet, iar de o parte și de alta a așezat doi trandafiri roz. În

păr mai aveam prinse și flori naturale – orhidee și iasomie albă.

Fata care merge alături de mine poartă o podoabă de cap cu multă dantelă. Are forma unei găște în zbor și e ornată cu perle și diamante. Fire galbene și purpurii se împletesc în modele felurite. Podoaba de cap îmi amintește de cele purtate în operele chinezești.

În calitate de pantofar, normal că acord o atenție deosebită încălțămintei din picioarele fetelor. Obișnuiam să cred că, dacă mă pricep cu adevărat la ceva, acela este domeniul pantofilor. Însă ceea ce văd îmi face cunoștințele de rușine. Fiecare pereche de pantofi pe care o poartă fetele e încrustată cu perle, jad, diamante și are brodate flori de lotus, prun, magnolie, mâna lui Buddha și piersic. Părțile laterale ale pantofilor sunt pline de simboluri aducătoare de noroc și longevitate, de pești și fluturi. Fiind manciuriene, noi nu ne legăm picioarele așa cum fac chinezoaicele, dar nici nu vrem să pierdem prilejul de a fi la modă, motiv pentru care purtăm pantofi-platformă, cu talpa foarte înaltă. Calitatea acestora este de a ne face picioarele să pară mai mici, precum cele ale chinezoaicelor.

Picioarele încep să mă doară. Trecem prin luminișuri înconjurate de bambuși și copaci mai mari. Cu fiecare cotitură, cărarea devine mai îngustă și treptele mai alunecoase. Eunucul-șef Shim ne zorește, și toate fetele încep să gâfâie. În momentul în care sunt convinsă că am ajuns într-o fundătură, se dezvăluie pe neașteptate o priveliște spectaculoasă. Mi se taie respirația în fața mării de acoperișuri aurii care se întinde brusc în fața mea. Pot vedea în depărtare masivele portaluri ale Orașului Interzis.

— Locul unde vă aflați se numește Dealul Belvedere. Eunucul-șef Shim își pune mâinile

în șold și inspiră adânc. E cel mai înalt loc din tot Pekingul. Vechii experți *feng shui* credeau că această zonă posedă cea mai mare energie vitală și spirite de vânt și apă. Fetelor, zăboviți o clipă pentru a ține minte această priveliște, căci cea mai mare parte dintre voi nu va mai avea niciodată șansa de a o vedea din nou. Avem noroc de o zi senină. Furtunile de nisip din deșertul Gobi se odihnesc.

Urmărind direcția degetului eunucului-șef Shim, văd o pagodă albă.

— Templul acela în stil tibetan adăpostește spiritele zeilor care protejează dinastia Ch'ing de generații. Aveți grijă ce faceți, fetelor. Asigurați-vă că niciodată nu tulburați sau jigniți spiritele.

Ca să coborâm de pe deal, Shim ne duce pe o altă cărare, care ajunge la Grădina Păcii și Longevității. Este prima oară când văd arbori *pippala* adevărați. Sunt gigantici și frunzele lor sunt la fel de verzi ca iarba crudă. Am mai văzut poze cu ei în manuscrisele budiste și în frescele templelor. Sunt considerați simbolul lui Buddha și sunt foarte rari. Aici, asemenea copaci, bătrâni de sute de ani, sunt peste tot. Frunzele lor coboară până la pământ ca niște draperii verzi. În grădină sunt aranjate pietre mari, frumoase, formând un model plăcut ochiului. Când îmi ridic privirea, între chiparoși văd ascunse pavilioane magnifice.

După multe cotituri, îmi pierd simțul orientării. Am trecut cu siguranță de vreo douăzeci de pavilioane înainte ca, în cele din urmă, să fim conduse la unul albastru, sculptat cu flori de prun. Are un acoperiș în formă de melc, incrustat cu plăci albastre.

— Pavilionul Florilor de Iarnă, anunță eunucul-șef Shim. Aici locuiește Marea Împărăteasă, doamna Jin. Le veți întâlni curând pe Majestățile Lor.

Ni se spune să ne așezăm pe băncile de piatră cât Shim ne ține o scurtă lecție despre eticheta necesară. Fiecare dintre noi va trebui să spună o frază simplă, prin care să le ureze sănătate și longevitate Majestăților Lor.

— După ce vă exprimați urarea, să păstrați tăcerea și să răspundeți numai atunci când se vorbește cu voi.

Printre noi se răspândește o stare de neliniște. O fată începe să plângă necontrolat. Este imediat luată de acolo de către eunuci. O altă fată începe să mormăie de una singură. Este și ea scoasă afară.

Devin conștientă de prezența constantă a eunucilor. În cea mai mare parte a timpului ei stau lângă pereți, tăcuți și cu fețe lipsite de expresie. Fann Sora cea Mare m-a avertizat că eunucii cu experiență sunt îngrozitori și se hrănesc cu nenorocirile altora. „Cei tineri sunt mai buni, mi-a zis ea, mai ales nou-veniții, care sunt încă inocenți. Răutatea eunucilor nu se manifestă până ajung la maturitate, când își dau seama de importanța a ceea ce au pierdut."

Potrivit lui Fann Sora cea Mare, eunucii puternici conduc Orașul Interzis. Ei sunt maeștri în a țese intrigi. Pentru că au suferit mult, au o uimitoare capacitate de a îndura durerea și tortura. Nou-veniții sunt bătuți zilnic cu biciul. Înainte de a-și duce băieții la palat, părinții eunucilor cumpără trei bucăți de piele netăbăcită de vacă. Noii eunuci își înfășoară aceste piei în jurul spatelui și al coapselor pentru a acoperi zonele unde va lovi biciul. Pielea de vacă e poreclită „Buddha Cel Adevărat".

Mai târziu voi afla că pedeapsa pentru cele mai grave abateri făcute de eunuci este moartea prin sufocare. Pedeapsa e dusă la îndeplinire în fața tuturor eunucilor. Eunucul condamnat e

legat de o bancă și fața îi este acoperită cu o bucată de mătase udă. Procedeul e similar cu cel al realizării unei măști. Sub privirile tuturor, călăii adaugă cârpe ude, strat după strat, în timp ce victima se luptă să respire. Membrele eunucului sunt ținute până încetează să se zbată.

La începutul vieții mele în Orașul Interzis am blestemat asemenea pedepse. Eram îngrozită de cruzimea lor. Peste ani, perspectiva mea s-a modificat treptat. Mi s-a părut că disciplina e o necesitate. Eunucii erau capabili de crime abominabile și de o cruzime fără margini. Mânia care îi stăpânea era imposibil de controlat, încât numai moartea o putea învinge. În vechime, eunucii au instigat la răscoale și chiar mai rău. În timpul dinastiei Chou, aceștia au ars din temelii un întreg palat.

După spusele lui Fann Sora cea Mare, când un eunuc mai deștept își croia drum și devenea favorit imperial, cum făcuse Shim, își trăia viața supus unei persoane, dar deasupra întregii națiuni. Această posibilitate, nu doar de supraviețuire, ci și de a deveni o legendă, făcea ca mai mult de cincizeci de mii de familii sărace din China să-și trimită în fiecare an băieții în capitală.

De la Fann Sora cea Mare am învățat să identific statutul eunucilor după felul în care se îmbracă, iar acum a venit vremea să-mi folosesc cunoștințele. Aceia care dețin poziții înalte poartă robe din catifea împodobite cu bijuterii fine și sunt serviți de ucenici. Ei își au proprii preparatori de ceai, croitori, mesageri, contabili, soții și concubine simbolice. Ei adoptă copii care să le ducă mai departe numele de familie și cumpără proprietăți în afara Orașului Interzis. Devin bogați și își conduc gospodăriile precum împărații. Când un eunuc faimos a descoperit că

soția lui are o aventură cu un servitor, a făcut-o bucățele și a dat-o hrană câinelui său.

Deja mi s-a făcut foarte foame. Noi, cele două sute, am fost împărțite în grupuri de câte zece și apoi împrăștiate în diferite colțuri ale grădinii. Stăm așezate sau sprijinite pe platforme din lemn sau piatră ori pe pietre netede de râu. În fața noastră se întind iazuri artificiale presărate cu flori plutitoare de lotus și vălurite de crapii *koi* care sar din apă. Între noi sunt panouri sculptate din lemn și estrade din bambus.

Eunucul care e responsabil de grupul meu are o decorație din bronz la pălărie și o prepeliță la piept. Îmi amintește de fratele meu, Kuei Hsiang. Eunucul are o gură de un trandafiriu natural și trăsături feminine. E slab și pare timid. Păstrează distanța față de noi, iar ochii săi se plimbă întruna de la fete la superiorul său, un eunuc care poartă o decorație albă la pălărie și are un grangur la piept.

— Mă cheamă Orhideea. Șoptind, m-am dus la eunucul slab și m-am prezentat. Îmi este foarte sete și mă întrebam...

— Ssst!

Neliniștit, își apasă degetul arătător pe buze.

— Cum te cheamă? Cum să mă adresez? continui eu.

— An-te-hai.

— Ei bine, An-te-hai, aș putea să beau niște apă, te rog?

El scutură din cap:

— Nu pot să vorbesc. Te rog să nu-mi pui întrebări.

— M-aș opri dacă...

— Îmi pare rău.

Se răsucește pe călcâie și dispare repede în spatele tufelor de bambus.

Cât aș mai putea să stau așa? Privesc în jur și aud cum celorlalte fete le chiorăie stomacul.

Susurul apei de la un pârâu din apropiere mă face să mă simt și mai însetată. Fetele încremenesc încet ca într-un tablou străvechi. Imaginea e alcătuită din copaci eleganți, joarde de viță-de-vie legănate de adierea vântului, frunze fremătânde de bambus și tinere fecioare.

Mă tot uit la acest tablou, până când o siluetă mișcându-se ca un șarpe printre bambuși îmi atrage atenția.

E An-te-hai. S-a întors cu o cupă în mână. Pașii săi sunt rapizi și aproape imperceptibili. Îmi dau seama că eunucii sunt antrenați să pășească precum fantomele. Tălpile ușoare ale lui An-te-hai ating pământul, în timp ce labele picioarelor se balansează precum bărcile.

Oprindu-se în fața mea, îmi dă cupa.

Zâmbesc și fac o plecăciune.

An-te-hai se întoarce și pleacă înainte să termin plecăciunea.

În timp ce îmi duc apa la buze, simt priviri ațintite spre mine din toate direcțiile. Știind cum se simt fetele, iau o gură și apoi dau cupa mai departe.

— O, îți mulțumesc foarte mult.

Fata care stă lângă mine ia cupa. E zveltă și are fața ovală. Ochii ei adânci, cu pleoapă dublă, sunt luminoși. După accent și după mișcările grațioase bănuiesc că provine dintr-o familie bogată. Rochia-i de mătase e brodată cu modele foarte sofisticate, iar diamante îi atârnă din cap până la picioare. Podoaba ei de cap e făcută din flori de aur. Are gâtul lung și postura ei pare să nu-i ceară nici un efort.

Cupa trece din mână în mână, până când nu mai rămâne nici o picătură. Toate fetele par să se relaxeze un pic. Fata frumoasă cu față ovală

și ochi exotici îmi face semn cu mâna de pe banca ei. Când mă apropii de ea, se dă într-o parte.

— Eu sunt Nuharoo.

Îmi zâmbește.

— Yehonala.

Mă așez lângă ea.

În această manieră am făcut cunoștință cu Nuharoo. Nici una dintre noi nu putea atunci să prevadă că tocmai creaserăm o legătură care avea să dureze o viață întreagă. La Curte ni se spunea pe numele de familie, indicându-se astfel clanul căruia îi aparțineam. Fără alte explicații, am înțeles că făceam parte din cele mai puternice două clanuri ale rasei manciuriene: Yehonala și Nuharoo. Cele două clanuri fuseseră rivale și se luptaseră de-a lungul secolelor în nenumărate războaie. Abia când regele clanului Nuharoo s-a căsătorit cu fiica regelui clanului Yehonala, cele două familii s-au unit și, în cele din urmă, au pus stăpânire pe China, creând dinastia Purității Celeste – sau Ch'ing.

Simt parfumul de crini din părul lui Nuharoo. Stă nemișcată și privește estradele din bambus ca și cum le-ar desena din priviri. Radiază mulțumire. Nu se mișcă pentru mult timp. E ca și cum ar studia detaliile fiecărei frunze. Concentrarea ei nu e tulburată de eunucii în trecere. Mă întreb la ce se gândește, dacă și ei îi este dor de familie cum îmi este mie, dacă e la fel de neliniștită ca și mine în legătură cu viitorul. Aș vrea să știu ce a îndemnat-o să participe la selecție. Sunt sigură că nu a fost vorba nici de foame, nici de bani. Oare visează să devină împărătească? Cum a fost crescută? Cine îi sunt părinții? În expresia ei nu e nici cea mai mică urmă de nervozitate. De parcă pur și simplu ar ști că va fi aleasă. De parcă a venit doar ca să primească această veste.

După multă vreme, Nuharoo se întoarce spre mine și îmi zâmbește din nou. Are un zâmbet aproape ca de copil, inocent și lipsit de griji. Sunt sigură ca n-a suferit niciodată. Acasă la ea, a avut cu siguranță servitori care să-i facă vânt în timpul somnului în nopțile fierbinți de vară. Gesturile ei sugerează că a fost învățată manierele. Oare a fost la școli pentru cei bogați? Ce a citit? Îi place opera? Dacă da, cu siguranță admiră un erou sau o eroină. Presupunând că ne plac aceleași opere și presupunând că vom fi amândouă îndeajuns de norocoase încât să fim alese...

— Ce părere ai despre șansele tale de a fi aleasă? o întreb pe Nuharoo după ce îmi dezvăluie că tatăl ei e unchiul îndepărtat al împăratului Hsien Feng.

— Nu mă gândesc prea mult la asta, zice ea liniștită. Buzele i se deschid precum petalele unei flori. Eu fac tot ce îmi cere familia mea.

— Așadar părinții tăi știu să citească firele pădurii.

— Poftim?

— Viitorul cuiva.

Nuharoo își întoarce capul de la mine și zâmbește gingaș în depărtare.

— Yehonala, cum apreciezi tu șansele noastre?

— Tu te-ai născut dintr-o rudă imperială și ești frumoasă, îi zic. Nu sunt sigură în legătură cu șansa mea. Tata a fost *taotai* înainte să moară. Dacă familia mea n-ar avea mari datorii și dacă n-aș fi forțată să mă mărit cu retardatul meu văr Ping, eu nu aș...

Trebuie să mă opresc, pentru că mă podidește plânsul.

Nuharoo bagă o mână în buzunar și scoate o batistă din dantelă:

— Îmi pare rău, spune ea întinzându-mi batista. Povestea ta sună teribil.

Nu vreau să-i stric batista, așa că îmi șterg lacrimile cu dosul palmelor.

— Spune-mi mai multe, zice ea.

Scutur din cap:

— Povestea mea nenorocită ți-ar dăuna sănătății.

— Nu mă deranjează. Vreau să o aud. Acum e prima oară când am ieșit din casă. Nu am călătorit niciodată ca tine.

— Călătorie? Nu a fost deloc o experiență plăcută. În timp ce continui să vorbesc, mintea îmi este inundată de amintiri despre tata. Mirosul de putrefacție al sicriului și muștele care se țineau după el. Ca să îndepărtez tristețea, schimb subiectul: Ai mers la școală, Nuharoo?

— Am avut profesori particulari, îmi răspunde ea. Trei. Fiecare m-a învățat o altă materie.

— Care era materia ta preferată?

— Istoria.

— Istoria! Credeam că asta e numai pentru băieți.

Îmi amintesc cum odată am ascuns o carte de tata, *Cronica celor trei regate*.

— Nu era istorie generală, așa cum îți închipui. Nuharoo zâmbește în timp ce îmi explică: Era istoria casei imperiale. Era despre viețile împărăteselor și concubinelor. Lecțiile mele se concentrau pe viața acelora cu cele mai mari virtuți. După o pauză, adaugă: Mi s-a pretins să o iau ca model pe împărăteasa Hsiao Ch'in. Părinții mei mi-au spus încă de când eram o fetiță că într-o zi mă voi alătura doamnelor ale căror portrete sunt atârnate în galeria imperială.

Nu e de mirare că arată ca și cum locul ei ar fi aici.

— Sunt sigură că vei face impresie bună, îi spun. Mă tem că eu sunt prea puțin educată în

această privință. Eu nu știu nici măcar cum funcționează sistemul de ranguri pentru doamnele imperiale, deși știu multe despre eunuci.

— Va fi plăcerea mea să-mi împart cunoștințele cu tine.

Ochii ei strălucesc.

Cineva strigă:

— În genunchi!

Un grup de eunuci dă buzna înăuntru și se aliniază în fața noastră. Ne lăsăm în genunchi.

Eunucul-șef Shim își face apariția pe ușa arcuită. Își ia o poză, ridicându-și o parte a robei cu mâna dreaptă. Face un singur pas și se expune pe deplin privirii.

Din genunchi, văd încălțările albastre în formă de barcă ale eunucului-șef Shim. El păstrează tăcerea. Îi simt puterea și autoritatea. În mod ciudat, îi admir comportamentul.

— Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, și Majestatea Sa, Marea Împărăteasă, doamna Jin le cheamă pe... Înălțându-și glasul, eunucul-șef Shim cântă câteva nume: ...și Nuharoo și Yehonala!

4

Aud sunetul scos de legănatul podoabei mele de cap și al cerceilor. Fetele din fața mea se unduiesc grațios în robele lor magnifice din mătase și pantofii-platformă. Eunucii merg înainte și înapoi în jurul grupului nostru, alcătuit din șapte fete, răspunzând constant semnelor făcute cu mâna de către eunucul-șef Shim.

Trecem prin nenumărate curți și uși arcuite. În cele din urmă ajungem în sala de intrare a Palatului Păcii și Longevității. Cămașa mea de corp e îmbibată de transpirație. Îmi e teamă că o să mă fac de râs. Arunc o privire spre Nuharoo, care e la fel de calmă precum luna într-un iaz. Are afișat pe chip un zâmbet fermecător, iar machiajul ei este încă perfect.

Suntem conduse într-o cameră alăturată și ni se acordă câteva momente ca să ne împrospătăm înfățișarea. Se zice că în sală s-au așezat Majestățile Lor. Când Shim merge să anunțe sosirea noastră, aerul din jurul fetelor devine apăsător. Cea mai mică mișcare face ca bijuteriile noastre să zornăie ca niște clopoței de vânt prost confecționați. Sînt o ușoară ameteală.

Aud vocea eunucului-șef Shim, dar sunt prea neliniștită ca să-mi dau seama ce anunță. Vorbele lui sună distorsionat, ca acelea ale unei cântărețe de operă care joacă rolul unei fantome, vorbind pe un ton stilizat.

O fată de lângă mine se prăbușește brusc. Au lăsat-o genunchii. Înainte să apuc să-i vin în ajutor, apar eunucii și o iau de acolo.

Urechile îmi țiuie puternic. Respir adânc de câteva ori ca să nu-mi pierd controlul, precum cealaltă fată. Membrele-mi sunt rigide și nu știu ce să fac cu mâinile. Cu cât mă gândesc mai mult la a mă calma, cu atât mi se înrăutățește starea de spirit. Trupul începe să-mi tremure. Ca să-mi abat atenția în altă parte, mă holbez la operele de artă care înconjoară cadrul ușii. O caligrafie în aur pe plăci negre de lemn redă patru ideograme gigantice: *nor*, *absorbție*, *stea* și *glorie*.

Fata care a leșinat se întoarce. Arată la fel de palidă ca o păpușă de hârtie.

— Majestatea Sa Împăratul și Majestatea Sa Împărăteasa! anunță eunucul-șef Shim când intră. Mult noroc, fetelor!

Cu Nuharoo în frunte și cu mine închizând șirul, suntem toate șapte îndrumate printr-un zid format din eunuci.

Împăratul Hsien Feng și Marea Împărăteasă, doamna Jin, șed pe un *kang*, un jilț de mărimea unui pat, acoperit cu mătase de un galben strălucitor. Majestatea Sa Împărăteasa stă pe partea dreaptă, iar Majestatea Sa Împăratul pe stânga. Încăperea dreptunghiulară e spațioasă și are tavan înalt. Pe fiecare latură a camerei, lângă pereți, se află două ghivece cu copăcei *coral* portocalii. Copacii sunt prea desăvârșiți ca să fie adevărați. Doamnele de la Curte și eunucii stau în picioare lângă pereți, cu palmele strânse în față. În spatele jilțului stau patru eunuci, fiecare ținând câte un evantai cu mâner lung, făcut din pene de păun. În spatele lor e o tapiserie uriașă cu un caracter chinezesc pictat în

culorile curcubeului – *shou*, longevitate. La o privire mai atentă, observ că ideograma e făcută din sute de fluturi brodați. Lângă tapiserie, într-un vas din aur, e o ciupercă bătrână, înaltă cât un om. Pe peretele opus ciupercii e o pictură intitulată *Ținutul nemuritor al Reginei-mamă a Regatului de Mijloc*. Înfățișează o zeiță taoistă care se deplasează prin văzduh pe un cocor și care privește în jos la un peisaj magic de pavilioane, pâraie, animale și copaci sub care se joacă niște copii. În fața tabloului se află un recipient confecționat din santal roșu. Are sculptată în relief o mulțime dezordonată de tărtăcuțe duble, flori și frunze. Peste ani am aflat că recipientul era folosit pentru a fi depuse în el darurile aduse tribut împăratului.

Toate șapte executăm ceremonia de salut și ne așezăm în genunchi. Mă simt ca și cum tocmai aș fi urcat pe o scenă. Deși îmi țin capul plecat, văd vazele minunate, picioarele magnific sculptate ale bazinelor de apă, lampioanele de pe podea, cu cozile din dantelă atingând pământul, și imensele mănunchiuri aducătoare de noroc împodobite cu mătase din colțurile încăperii.

Mă aventurez să arunc o privire către Fiul Cerului.

Împăratul Hsien Feng arată mai tânăr decât mi-am închipuit. Pare să aibă puțin peste douăzeci de ani și are o piele frumoasă. Ochii lui mari au colțurile ridicate. Expresia lui e blândă și preocupată, dar lipsită de curiozitate. Are un nas tipic manciurian, drept și lung, și buze ferme. Obrajii săi au o roșeață ca de febră. N-a zâmbit când ne-a văzut intrând.

Mi se pare că visez. Fiul Cerului e îmbrăcat într-o robă lungă, aurie. Pe țesătură sunt cusuți dragoni, nori, valuri, soarele, luna și multe stele. În jurul mijlocului are un brâu din mătase

galbenă, de care sunt prinse perle, pietre prețioase, jad verde și un săculeț brodat. Mânecile au forma unei potcoave de cal.

Cizmele pe care le poartă Majestatea Sa sunt cele mai impresionante pe care le-am văzut vreodată. Confecționate din blană de tigru și vopsite într-un verde de culoarea frunzelor de ceai, sunt incrustate cu mici animăluțe din aur aducătoare de noroc: lilieci, dragoni cu patru picioare și *chee-lin* – un animal pe jumătate leu, pe jumătate căprioară, simbol al magiei.

Împăratul Hsien Feng nu pare interesat să ne cunoască. Se mișcă în jilț ca și cum ar fi plictisit. Se apleacă spre stânga și apoi spre dreapta. Din când în când aruncă o privire fugară spre cele două tăvi plasate între el și mama sa. Una e făcută din argint, iar cealaltă din aur. Pe tava din argint se află plăcuțe din bambus ce poartă numele noastre inscripționate pe ele.

Marea Împărăteasă e o femeie rotofeie, cu fața precum un dovleac uscat. Deși nu are decât puțin peste cincizeci de ani, îi atârnă riduri de la frunte până pe gât. După spusele lui Fann Sora cea Mare, a fost concubina favorită a lui Tao Kuang, împăratul de dinaintea Majestății Sale. Se spune că doamna Jin a fost cea mai frumoasă femeie din China. Unde i s-a dus frumusețea? Pleoapele îi sunt căzute și gura-i strâmbă e trasă spre partea dreaptă a feței. Punctul roșu de pe buza ei e desenat atât de mare încât seamănă cu un nasture roșu gigantic.

Roba pe care o poartă Majestatea Sa Împărăteasa e făcută din satin galben strălucitor, decorat cu o multitudine de simboluri naturale și mitologice. Pe rochie sunt cusute diamante, jad și pietre prețioase de mărimea unui ou. Flori, rubine și giuvaiere îi atârnă pe cap și îi acoperă jumătate din față. Colierele ei de aur și argint

sunt cu siguranță grele, căci Majestatea Sa pare să se aplece în față sub greutatea lor. De la încheieturile mâinii până la coate are brățări una lângă alta, încătușându-i ambele brațe.

Marea Împărăteasă vorbește după o lungă și tăcută inspectare. Ridurile ei dansează și umerii i se trag înapoi, ca și cum ar fi legată de un stâlp.

— Nuharoo, zice ea, tu ai venit cu înalte recomandări. Înțeleg că ai terminat studiul istoriei casei imperiale. E adevărat?

— Da, Majestatea Voastră, răspunde Nuharoo umil. Am studiat mai mulți ani cu profesorii particulari pe care mi i-a adus unchiul meu, ducele Chai.

— Îl cunosc pe ducele Chai, e un bărbat foarte învățat. Marea Împărăteasă dă din cap. E expert în budism și poezie.

— Da, Majestatea Voastră.

— Care sunt poeții tăi preferați, Nuharoo?

— Li Po, Tu Fu și Po Chuyi.

— Din dinastia târzie Tang și dinastia timpurie Sung?

— Da, Majestatea Voastră.

— Sunt și preferații mei. Știi numele poetului care a scris *În așteptarea soțului*?

— E Wang Chien, Majestatea Voastră.

— Ai vrea să-mi reciți poezia?

Nuharoo se ridică și începe:

Acolo unde își așteaptă soțul
Râul curge necurmat.
Nicicând nu-și întoarce privirea
Și-n stană-i preschimbată.
Zi după zi peste creastă
Vântul și ploaia se-ntoarnă.
De-ar reveni călătorul
Această piatră și-ar spune dorul.

Marea Împărăteasă își ridică brațul drept și își șterge ochii cu mâneca. Se întoarce spre împăratul Hsien Feng și îl întreabă:

— Ce părere ai, copilul meu? Nu-i așa că este o poezie emoționantă?

Împăratul Hsien Feng dă supus din cap. Își întinde mâna și degetele lui se joacă printre plăcuțele din bambus de pe tava de argint.

— Spune-mi, fiul meu, trebuie să tocesc acest jilț ca să te fac să te hotărăști? întreabă mama.

Fără să răspundă, împăratul Hsien Feng ia plăcuța cu numele lui Nuharoo și o lasă să cadă pe tava din aur.

La acest sunet, eunucii și doamnele de la Curte răsuflă cu toții ușurați. Se aruncă la picioarele Majestății Sale Împăratul și ovaționează:

— Felicitări!

— S-a ales prima soție a Majestății Sale! strigă eunucul-șef Shim spre zidul exterior.

— Mulțumesc.

Nuharoo își face plecăciunile cu fruntea atingându-i ușor pământul. Execută salutul pe îndelete. După a treia plecăciune se ridică și apoi se aruncă din nou în genunchi. Și noi, celelalte, ne lăsăm în genunchi odată cu ea. Cu o voce perfect antrenată, Nuharoo zice:

— Vă doresc Majestăților Voastre zece mii de ani de viață. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est și sănătatea la fel de verde precum Munții Sudici.

Eunucii se înclină spre Nuharoo și apoi o escortează afară din sală.

În încăpere se așterne din nou tăcerea.

Stăm în genunchi, iar eu îmi țin bărbia jos. Nimeni nu vorbește și nu se mișcă.

Pentru că nu-mi pot da seama ce se întâmplă, mă hotărăsc să trag din nou cu ochiul.

Mi se taie răsuflarea în clipa în care ochii mei întâlnesc privirea Marii Împărătese. Mă las genunchii și lovesc pământul cu fruntea.

— Cineva încearcă să se grăbească, vorbește împăratul Hsien Feng cu o umbră de amuzament în voce. Marea Împărăteasă nu dă nici un răspuns. Mamă, am auzit tunetul, zice Majestatea Sa. Plantele de bumbac de la țară vor fi în curând înecate de ploaie. Ce să fac cu toate veștile astea proaste?

— Mai întâi lucrurile cele mai importante, fiul meu.

Împăratul oftează.

Simt nevoia imperioasă de a mă uita din nou la Majestatea Sa Împăratul. Însă îmi amintesc că Fann Sora cea Mare m-a prevenit că Marea Împărăteasă le disprețuiește pe fetele prea dornice să atragă atenția împăratului. Odată, ea a ordonat ca una dintre concubinele imperiale să fie bătută până la moarte deoarece părea să flirteze cu împăratul.

— Veniți mai aproape, fetelor. Toate, zice bătrâna doamnă. Uită-te bine, fiule.

— Fără lăcuste prăjite la cină, articulează împăratul Hsien Feng de parcă ar fi singur în încăpere.

— Am zis *mai aproape!* țipă la noi Marea Împărăteasă.

Pășesc înainte împreună cu celelalte cinci fete.

— Prezentați-vă, ordonă Majestatea Sa.

Una după alta ne spunem numele, urmat de fraza: „Vă doresc Majestăților Voastre zece mii de ani de viață".

Intuiția îmi spune că împăratul Hsien Feng privește în direcția mea. Sunt bucuroasă peste poate și sper să pot să-i susțin atenția, dar

știu că nu-mi pot permite să o nemulțumesc pe Marea Împărăteasă. Îmi țin ochii în pământ. Simt o mișcare a împăratului și arunc o privire furișă în timp ce Marea Împărăteasă îl întreabă pe eunucul-șef Shim de ce toate fetele par încete și fără vlagă.

— Le-ai adunat de pe străzi?

Shim încearcă să explice, însă Marea Împărăteasă îl oprește:

— Nu îmi pasă cum faci rost. Eu judec numai după bunurile pe care le furnizezi și nu sunt mulțumită. O să mor înecată în scuipatul strămoșilor imperiali!

— Majestatea Voastră, se lasă eunucul în genunchi. Nu am spus eu că un clopot bun are nevoie de lovituri puternice ca să sune cum trebuie? Totul depinde de felul în care le „acordați" pe fete, sarcină la care știm cu toții că excelați.

— Pușchea pe limbă-ți, Shim!

Bătrâna doamnă izbucnește în râs.

Împăratul răvășește plăcuțele încoace și încolo pe tava de argint, ca și cum ar fi iritat.

— Arăți epuizat, fiul meu, zice Marea Împărăteasă.

— Sunt, mamă. Nu conta pe mine să vin mâine, căci n-o s-o fac.

— Atunci trebuie să decizi azi. Concentrează-te și uită-te mai bine.

— Dar am făcut asta, nu?

— Atunci de ce nu poți să te hotărăști? Îndeplinește-ți datoria, fiule. Înaintea ta sunt cele mai bune fecioare pe care împărăția le poate înfățișa împăratului!

— Știu.

— Este ziua ta cea mare, Hsien Feng.

— Fiecare zi este una mare. În fiecare zi mi se implântă în scalp o vergea lungă de metal.

Marea Împărăteasă oftează. E cât pe ce să răbufnească de mânie. Respiră adânc pentru a se controla.

— Ți-a plăcut Nuharoo, nu-i așa? întreabă ea.

— De unde să știu? Fiul Cerului își rotește ochii înspre tavan. Capul meu e plin de găuri.

Mama își mușcă buzele.

Majestatea Sa Împăratul își trece degetele prin plăcuțele de bambus rămase, făcându-le să scoată un zgomot puternic.

— Oasele mele țipă să mă duc să le întind. Marea Împărăteasă se întinde în jilț. Sunt trează de la două dimineața și asta pentru nimic!

Shim se târăște spre ea în genunchi. Își ridică brațele în aer ca să-i ofere o tavă cu un prosop umed, o cutie de pudră, o pensulă și o sticlă verde.

Marea Împărăteasă ia prosopul și își șterge mâinile, iar apoi ia pensula ca să-și dea cu pudră pe față. După asta, ridică sticla verde și pulverizează un lichid pe fața-i ca o prăjitură.

Un parfum greu umple încăperea.

Profit de ocazia ivită și îmi ridic privirea. Majestatea Sa Împăratul se uită la mine. Și-a strâns nasul și gura ca și cum ar încerca să mă facă să râd. Nu știu cum să reacționez.

Tachinarea continuă. Pare să fie mai interesat în a mă face să încalc regulile.

Îmi vine în minte învățătura tatălui meu: „Tinerii văd o oportunitate acolo unde bătrânii ar putea întrevedea un pericol".

Fiul Cerului îmi zâmbește. Îi zâmbesc înapoi.

— Vara asta are să fie plăcută și răcoroasă.

Împăratul Hsien Feng se joacă în continuare cu plăcuțele.

Marea Împărăteasă își întoarce capul spre noi și se încruntă.

Gândurile mi se îndreaptă la fata care a fost bătută de moarte și instantaneu spatele mi se udă de transpirație.

Împăratul își ridică mâna dreaptă și arată cu degetul spre mine, zicând:

— Aceasta.

— Yehonala? întreabă eunucul-șef Shim.

Simt cum mă arde privirea insistentă a Marii Împărătese.

Îmi plec ochii și îndur o tăcere lungă, insuportabilă.

— Am făcut ceea ce mi s-a cerut, mamă, vorbește împăratul.

Marea Împărăteasă nu comentează nimic. Împăratul Hsien Feng se întoarce spre eunuc:

— Shim, m-ai auzit?

— Da, v-am auzit, Majestatea Voastră. V-am auzit perfect.

Eunucul-șef Shim zâmbește umil, dar intenția lui este să-i dea Marii Împărătese șansa de a rosti ultimul cuvânt.

În cele din urmă vine un „Da".

Simt bucuria Majestății Sale Împăratul și dezamăgirea Majestății Sale Împărăteasa.

— Vă... vă doresc Majestăților Voastre zece mii de ani de viață, spun luptându-mă să mențin controlul asupra genunchilor mei care tremură. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est și sănătatea la fel de verde precum Munții...

— Minunat! Viața mea tocmai a fost scurtată, mă întrerupe Marea Împărăteasă.

Genunchii îmi cedează și fruntea mea atinge pământul.

— Mă tem că tocmai am văzut umbra unei fantome.

Marea Împărăteasă se ridică din jilț.

— Care, stăpână? întreabă eunucul-șef Shim. O voi prinde pentru Majestatea Voastră.

— Da, Shim. Hai să terminăm cu asta.

Pe neașteptate, se aude zgomotul puternic făcut de o plăcuță de bambus aruncată în tava de aur:

— E vremea să cânți, Shim! ordonă împăratul.

— Yehonala rămâne! cântă Shim.

Nu mi-am mai putut aduce aminte multe după aceea, decât că viața mea s-a schimbat.

M-am speriat când eunucul-șef Shim a îngenunchеat în fața mea și m-a numit stăpâna lui, iar pe el însuși s-a numit sclavul meu. M-a ajutat să mă ridic. Nici măcar n-am observat ce s-a întâmplat cu celelalte fete sau când au fost escortate afară.

Mintea mea se afla într-o stare ciudată. Mi-am amintit de o operă de amatori din Wuhu. Era după sărbătoarea de Anul Nou și toată lumea era beată, inclusiv eu, căci tata mă lăsase să gust din vinul de orez ca să-mi pot da seama ce gust are. Muzicienii își acordau instrumentele. La început, sunetul era ciudat și sumbru, ca o jelanie. Apoi s-a transformat în zgomotul făcut de un cal care este bătut. Apoi, sparte și gâtuite, notele sunau precum vântul șuierând prin câmpiile mongole. Opera începu. Actorii intrară îmbrăcați în rochii de femeie cu modele florale alb cu albastru. Muzicienii își loveau tuburile de bambus cu bețele, în timp ce actorii cântau și se loveau peste coapse.

Bang! Bang! Bang! mi-am reamintit sunetul. Era neplăcut și nu puteam înțelege de ce le plăcea oamenilor. Mama îmi spusese că era un spectacol manciurian tradițional, amestecat cu elemente de operă chineză, la origine o formă

de divertisment pentru oamenii de rând. Din când în când, cei bogați cereau să fie executat, „pentru a gusta savoarea locală".

Mi-am amintit că stăteam în primul rând. Urechile începuseră să-mi asurzească de la zgomotul puternic al tobelor. Sunetul bețelor care loveau tuburile de bambus era ca un ciocan care mă lovea în cap. *Bang! Bang! Bang!* Gândurile-mi erau izgonite.

Eunucul-șef Shim și-a schimbat costumul. Țesătura e pictată manual cu nori roșii care plutesc peste un deal acoperit de pini. Pe ambii obraji are desenate două cercuri precum roșiile. Eunucul le-a pictat cu siguranță în grabă, căci culoarea s-a întins. Jumătate din nas e și el roșu. O linie albă îngustă merge de la frunte în jos, de-a lungul rădăcinii nasului. Are o față ca de țap, iar ochii săi arată ca și cum i-ar fi crescut din urechi. Zâmbește, dezvăluindu-și dinții de aur.

Bătrâna doamnă e înveselită:

— Shim, ce o să spui?

— Felicitări cu ocazia dobândirii a șapte nurori, stăpână. Vă amintiți prima replică pe care mama-soacră i-a spus-o nurorii în opera *Trandafirul sălbatic*?

— Cum să uiți așa ceva? Bătrâna doamnă râde din nou, în timp ce recită replica: „Ia-ți găleata de apă, noră, și du-te la fântână!".

Vesel, eunucul-șef Shim le cheamă înăuntru pe celelalte șase fete, printre care și Nuharoo. Fetele intră ca niște zeițe care coboară din ceruri și se aliniază lângă mine.

Shim își ridică o margine a robei și face doi pași, plasându-se în centrul sălii, cu fața spre împăratul Hsien Feng și Marea Împărăteasă. Își

întoarce fața către est și apoi din nou spre centru. Scorțos, face o plecăciune și urează:

— Fie ca strănepoții Majestăților Voastre să se numere cu sutele și să trăiți veșnic!

Repetăm urarea după Shim în timp ce ne lăsăm în genunchi.

De afară se aud sunet de tobe și muzică.

Intră un grup de eunuci, fiecare purtând o cutie înfășurată în mătase.

— Ridicați-vă.

Marea Împărăteasă zâmbește.

Eunucul-șef Shim anunță:

— Majestatea Sa Împăratul îi cheamă pe miniștrii Curții imperiale!

Sunetul a sute de genunchi care lovesc pământul se aude din afara sălii:

— La ordinul vostru, Majestățile Voastre! cântă miniștrii.

Eunucul-șef Shim anunță:

— În prezența spiritului strămoșilor imperiali și în prezența Cerului și a Universului, Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, e gata să pronunțe numele soților sale!

— *Zah!* răspunde mulțimea în manciuriană.

Una câte una, cutiile sunt deschise dând la iveală bucățile de *ruyi*. Fiecare *ruyi* e un sceptru care are trei capete mari în formă de ciuperci sau flori legate între ele cu un lujer. Capetele sunt făcute din aur, smaralde, rubine și safire, iar lujerul este din jad sculptat sau lemn lăcuit. Fiecare *ruyi* reprezintă un titlu și un rang. *Ru* înseamnă „cum", iar *yi* înseamnă „dorești"; *ruyi* înseamnă „tot ce dorești".

Împăratul Hsien Feng ia de pe tavă un *ruyi* și pășește spre noi. Acest *ruyi* e din lac auriu sculptat cu trei bujori împletiți.

Îmi țin în continuare răsuflarea, dar nu-mi mai este teamă. Indiferent ce fel de *ruyi* voi

primi, mama va fi mândră mâine. Va fi soacra Fiului Cerului, iar fraţii mei vor fi rude imperiale! Regret numai că tata n-a trăit să vadă asta.

Degetele împăratului Hsien Feng se joacă cu *ruyi*-ul. Expresia de flirt de pe chipul său a dispărut. Pare nesigur acum. Ezită, încruntându-şi sprâncenele. Mută *ruyi*-ul dintr-o mână în cealaltă şi apoi, cu obrajii în flăcări, se întoarce spre mama sa.

Ea îi face un semn încurajator din cap. Împăratul începe să ne dea ocol, ca o albină care dansează în jurul florilor.

Deodată, cea mai tânără fată din rând scapă un ţipăt înăbuşit. Nu pare să aibă mai mult de treisprezece ani.

Împăratul Hsien Feng merge la ea.

Fata se îneacă şi apoi începe să suspine.

Ca un adult care îi dă o bomboană unui copil care plânge, împăratul Hsien Feng îi pune *ruyi*-ul în mână.

Apucându-l strâns, fata se aruncă în genunchi şi zice:

— Vă mulţumesc.

Eunucul-şef Shim rosteşte:

— Soo Woozawa, fiica lui Yee-mee-chi Woozawa, este aleasă consoartă imperială de rangul al cincilea. Titlul ei este Doamna Purităţii Absolute!

Din această clipă, lucrurile încep să se precipite. Împăratului îi ia puţin timp să acorde restul de *ruyi*.

Când îmi vine rândul, împăratul Hsien Feng vine la mine şi îmi pune *ruyi*-ul în palmă.

Shim cântă ca un cocoş:

— Yehonala, fiica lui Hui Cheng Yehonala, este aleasă consoartă imperială de rangul al

patrulea. Titlul ei este Doamna Celei Mai Mari Virtuți.

Mă uit la *ruyi*-ul meu. E făcut din jad alb. În loc să arate ca niște ciuperci, capetele sunt în formă de nori plutitori sculptați, legați între ei cu o vergea magică. Îmi amintesc că tata mi-a povestit cândva că în simbolistica imperială norii plutitori și vergeaua reprezintă constelația dragonului.

Următoarele *ruyi* merg la fetele pe care le cheamă Yun și Li. Ele sunt proclamate consoarte imperiale de rangul al doilea și al treilea și li se acordă amândurora titlul de Doamna Superiorității. *Ruyi*-ul lor are forma unei ciuperci *lingzhi*, ciupercă renumită pentru puterea sa vindecătoare. Capetele sunt decorate cu lilieci, simbol al binecuvântării și al prosperității.

După Yun și Li vin Mei și Hui. Ele primesc rangurile șase și șapte, Doamnele Marii Armonii. Întâmpin dificultăți în a reține care cine e, pentru că Mei și Hui arată la fel și sunt îmbrăcate ca niște gemene. Capătul *ruyi*-ului lor poartă un clopoțel din piatră, simbolul sărbătorii.

Nuharoo e ultima. Ea e declarată împărătească și i se dă cel mai frumos *ruyi*. Sceptrul e făcut din aur și e incrustat cu multe pietre prețioase și jad. Lujerul ornamentat este sculptat cu simboluri ale recoltei: grâne și crengi încărcate cu fructe, piersici, mere și struguri. Cele trei capete sunt rodii din aur, care semnifică urmași numeroși și nemurire. Ochii lui Nuharoo scânteiază, și ea face o plecăciune adâncă.

În frunte cu Nuharoo, toate șapte ne ridicăm și apoi cădem în genunchi, iarăși și iarăși. Ne facem plecăciunile față de împăratul Hsien Feng și Marea Împărătească. Ne cântăm replica la unison:

— Vă dorim Majestăților Voastre zece mii de ani de viață. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est și sănătatea la fel de verde precum Munții Sudici.

5

După apusul soarelui sunt condusă înapoi la familia mea într-un palanchin escortat de un grup de eunuci. Sunt înfășurată într-o rochie aurie, întocmai ca un cadou scump. Căpetenia eunucilor îi spune mamei că până în ziua ceremoniei imperiale trebuie să stau acasă.

Odată cu mine au fost aduse și darurile împăratului pentru părinții și frații mei. Tatălui meu i s-a dăruit un set de opt clame pentru pene, care se prind la pălăria imperială a mandarinilor. Fiecare cilindru de porțelan, gol pe dinăuntru, e întrebuințat pentru a prinde o pană de păun și are în capăt un inel pentru a-l fixa de pălărie. Darul i se dă fratelui meu.

Mamei i se oferă un *ruyi* deosebit, lăcuit și sculptat cu modele de bun augur. Partea de sus îi înfățișează pe cei trei zei stelari, care simbolizează grația divină, sănătatea și longevitatea. Partea din mijloc înfățișează un liliac ce poartă un clopot din piatră și un pește dublu, semnificând abundența. În partea de jos sunt trandafiri și crizanteme, simboluri ale prosperității.

Rong primește o cutie din santal aducătoare de noroc, minunat sculptată, în care se află un set de figurine din jad verde. Lui Kuei Hsiang i se dăruiește un set de cârlige smălțuite pentru cingătoare, ornamentate în partea de sus cu capete de dragon. De cârlige poate să-și agațe oglinda, săculețul de tutun, sigiliul, o armă sau punguța cu bani.

Potrivit astrologului Curții, va trebui să intru în Orașul Interzis într-o anumită zi, la o anumită oră – gărzile imperiale vor veni să mă ia atunci când va sosi momentul potrivit. Căpetenia eunucilor îi prezintă familiei mele un set de instrucțiuni cu privire la ritualul și eticheta Curții. Răbdător, ne trece în revistă toate detaliile. Kuei Hsiang va sta în locul tatălui meu. Lui Rong i se va dărui o rochie pentru ceremonie. Mama primește zece mii de *tael*-i pentru a aranja casa și rămâne cu gura căscată când vede cum banii sunt aduși în cameră încărcați în cufere. I se face dintr-odată teamă de un posibil jaf și îi cere lui Kuei Hsiang să țină ferestrele și ușa închiate tot timpul. Căpetenia eunucilor îi spune mamei să nu-și facă griji, căci casa e deja păzită strașnic:

— N-o să pătrundă nici măcar o muscă, stăpână.

Îl întreb dacă am voie să vizitez prieteni. Aș vrea să-mi iau rămas-bun de la Fann Sora cea Mare.

— Nu, îmi spune el.

Sunt dezamăgită. O rog pe Rong să ducă înapoi rochia pe care am împrumutat-o de la Fann Sora cea Mare și să-i ducă trei sute de *tael*-i ca dar de despărțire. Rong merge imediat și se întoarce cu o binecuvântare din partea lui Fann Sora cea Mare.

Timp de mai multe zile, mama și Rong fac cumpărături, în vreme ce eu și Kuei Hsiang facem curat și decorăm casa. Angajăm muncitori pentru treburile grele. Punem un acoperiș nou, reparăm pereții scorojiți, montăm ferestre noi și reparăm poarta. Unchiul meu profită de ocazie pentru a comanda o ușă nouă-nouță din lemn roșu, cu imaginea zeului banilor sculptată meșteșugit pe întreaga suprafață. Înlocuim mobila veche și vopsim pereții. Angajăm cei mai buni

tâmplari și meșteri din oraș, și fiecare își consideră îndatoririle drept o mare onoare. Modele elegante sunt sculptate pe ramele ferestrelor și ale ușilor, imitând stilul imperial. Meșterii confecționează suporturi pentru arderea tămâii, mese de altar și scărițe. Uneori sunt nevoiți să lucreze cu instrumente de mărimea unei scobitori pentru a realiza detaliile dorite.

Când treaba e gata, căpetenia eunucilor vine să inspecteze casa. Nu face nici un comentariu, iar expresia lui nu trădează nimic. Însă a doua zi își face din nou apariția, aducând cu el un grup de oameni. Ei fac praf toată casa și spun că trebuie să o ia de la capăt. Acoperișul, pereții, ferestrele, până și ușa cea nouă a unchiului – totul trebuie să dispară.

— Decretul nu va fi emis dacă ușa voastră e îndreptată într-o direcție greșită! le zice căpetenia mamei și unchiului.

Neliniștiți, mama și unchiul imploră să li se dea un sfat.

— În ce direcție credeți că ar trebui să îngenuncheați pentru a-i mulțumi Majestății Sale? întreabă eunucul, pentru ca mai apoi să își răspundă singur la întrebare: Nord! Pentru că împăratul se așază întotdeauna cu fața spre sud.

Familia mea se ține după eunuc în timp ce acesta umblă prin casă, îndreptându-și nemulțumit degetul spre toate cele.

— Nuanța vopselei e aleasă prost. Mâna lui desenează cercuri prin încăpere. Ar trebui să fie un bej cald în loc de un bej rece. Majestatea Sa se așteaptă la o locuință plină de veselie!

— Dar Orhideea ne-a spus că Majestatea Sa nu va fi prezent în casa noastră, zice mama. A înțeles Orhideea greșit?

Eunucul clatină din cap:

— Trebuie să vă obișnuiți cu gândul că nu mai sunteți cei de altădată. Ați devenit parte din Majestatea Sa și reprezentați estetica și principiile imperiale. Casa voastră e o ofensă la adresa imaginii Fiului Cerului! Capul meu n-ar mai fi la locul său dacă v-aș permite să faceți ce vreți. Ia uitați-vă la draperiile astea! Sunt confecționate din bumbac! Nu v-am spus eu că bumbacul e pentru oamenii de rând și că mătasea e pentru familia imperială? Vorbele mele v-au intrat pe-o ureche și v-au ieșit pe cealaltă? Zgârcindu-vă, nu faceți decât să-i aduceți ghinion fiicei voastre!

La rugămințile mele repetate, căpetenia eunucilor cade de acord să ne lase să ieșim din casă cât oamenii săi se ocupă de renovări. Mama ne duce în cele mai prestigioase ceainării din Peking, într-un cartier comercial scump, numit Wangfooching. Pentru prima oară, mama cheltuie ca o femeie bogată. Le dă bacșiș chelnerilor, ajutoarelor de la bucătărie, chiar și omului care se ocupă de cuptor. Înșiși proprietarii localului aduc la masa noastră cele mai bune vinuri. Sunt bucuroasă să o văd pe mama fericită. Faptul că am fost aleasă i-a schimbat aproape peste noapte starea sănătății. Arată bine și e într-o dispoziție exuberantă. Bem și sărbătorim. N-am nici un motiv real să fiu mândră, căci frumusețea nu-i ceva care să depindă de mine. Dar îmi mulțumesc mie însămi că am avut curajul. Aș fi ratat șansa dacă aș fi ezitat sau m-aș fi comportat nepotrivit.

Mama vrea să știe dacă nou-alesele concubine imperiale se vor înțelege bine, de vreme ce urmează să trăiască împreună în Orașul Interzis. Nu vreau să-și facă griji, așa că îi spun că mi-am făcut deja prietene. Îi descriu frumusețea lui Nuharoo, manierele ei admirabile și cunoștințele

pe care le deține. O descriu și pe doamna Yun. Nu știu multe despre felul ei de a fi sau despre familia ei, așa că mă concentrez asupra frumuseții sale. O menționez și pe doamna Li. Descriu diferența dintre firile lor. În timp ce Yun e îndrăzneață și nu-i pasă de părerile celorlalți, Li se întreabă dacă ea este motivul pentru care tușesc oamenii.

Rong e un pic geloasă când o menționez pe doamna Soo, cea mai tânără fată, care a plâns în fața Majestăților Lor. Sensibilitatea lui Soo necesită tandrețe și grijă. E o orfană adoptată la vârsta de cinci ani de către unchiul ei și oricine poate vedea cât e de tristă și de speriată. Marea Împărăteasă a trimis doctori să o examineze, iar aceștia au ajuns la concluzia că are mintea tulburată. Soo nu s-a oprit din plâns nici măcar după ce a fost aleasă în mod oficial. Eunucii au numit-o Salcia Plângătoare. Marea Împărăteasă a devenit preocupată de calitatea „ouălor" pe care le va crea Soo. „Nu dați ouă de calitate, nu primiți titlul", ne-a zis ea tuturor. Dacă Soo va continua să se comporte astfel, Majestatea Sa Împărăteasa o va înlătura.

— Sărmana copilă, oftează mama.

Povestesc mai departe despre doamna Mei și doamna Hui, cele care arată ca niște gemene. Sunt mai puțin frumoase, dar au trupuri împlinite. Ele sunt preferatele Marii Împărătese. Au sânii mari ca niște pepeni și funduri cât o baniță. Sunt talentate în a face complimente și se învârt în jurul lui Nuharoo ca niște animale de casă. Vesele și pline de viață în fața Marii Împărătese, ele sunt inexpresive și tăcute atunci când sunt singure. Nu le place să citească, să picteze sau să brodeze. Singura lor pasiune e să se îmbrace la fel.

— Marea Împărăteasă arată ca în picturile pe care le-am văzut, frumoasă și elegantă?

— Trebuie să fi fost o frumusețe când era tânără, răspund eu. Acum aș zice că până și modelul de pe rochia ei e mai interesant decât înfățișarea sa.

— Cum era? mă întreabă mama și Rong. Ce așteptări are de la voi?

— Bună întrebare. Pe de o parte, are pretenția ca noi să respectăm regulile. „Ca membre ale familiei imperiale", o imit eu pe Majestatea Sa, „voi sunteți modele pentru moralitatea poporului nostru. Puritatea voastră reflectă învățăturile strămoșilor noștri. Dacă vă prind cu cărți deocheate, veți fi spânzurate precum cele de dinaintea voastră". Pe de altă parte, Marea Împărăteasă vrea ca noi să ne culcăm cu împăratul Hsien Feng cât mai des cu putință. Ne-a spus că realizarea ei constă în numărul moștenitorilor pe care noi îi vom aduce pe lume. Se așteaptă ca împăratul să-și depășească tatăl și bunicul. Împăratul Kang Hsi, stră-străbunicul lui Hsien Feng, a avut cincizeci și cinci de copii, iar împăratul Chien Lung, bunicul lui Hsien Feng, a avut douăzeci și șapte.

— Asta n-ar trebui să fie o problemă, zâmbește șiret Kuei Hsiang, în timp ce își aruncă în gură un pumn de nuci prăjite. Majestatea Sa are mai mult de trei mii de doamne numai pentru el. Pun pariu că abia-și poate face rondul.

— Dar există obstacole, îi spun mamei.

Performanța lui Hsien Feng înscrisă în Registrul Fertilității Imperiale, un jurnal ținut de eunucul-șef Shim cu privire la activitatea din dormitor a Majestății Sale, este slabă. Marea Împărăteasă l-a acuzat pe împărat de „irosirea deliberată a seminței de dragon". Nu arareori s-a zis despre Majestatea Sa că favorizează o singură concubină, ignorându-și datoria de a-și împrăștia sămânța prin cuplarea cu mai multe doamne în fiecare

noapte. Marea Împărăteasă ne-a vorbit supărată despre concubine din trecut care au fost posesive cu Majestatea Sa Împăratul. Le-a considerat „rău-intenționate" și nu a ezitat să le pedepsească sever.

Îi spun mamei că Marea Împărăteasă ne-a dus în Sala Pedepsei, unde am văzut pentru prima dată faimoasa frumusețe a doamnei Fei. A fost concubina favorită a împăratului Tao Kuang, dar acum trăiește într-un borcan. Când am văzut că doamna Fei nu are membre, aproape că am leșinat. „Doamna Fei a fost prinsă păstrându-l pe împărat doar pentru sine, și nu a păcălit pe nimeni decât pe ea însăși", a zis Marea Împărăteasă cu răceală. Singurul motiv pentru care doamna Fei e ținută în viață e de a servi drept avertisment.

N-o să uit niciodată groaza pe care am simțit-o în acea după-amiază, când am văzut-o pe doamna Fei. Capul ei se sprijinea pe marginea borcanului, fața îi era murdară, iar pe bărbie îi picura o substanță verde, lipicioasă.

Mama mă apucă de umeri:

— Orhideea, promite-mi că vei fi atentă și înțeleaptă.

Clatin din cap, în semn că-i voi urma sfatul.

— Dar miile de frumuseți alese? întreabă Kuei Hsiang. Majestatea Sa e încurajat să ia doamnele pentru plăceri de o clipă? Poate să ia o servitoare care e măturătoare la Curte?

— Poate să facă orice vrea, deși mama sa nu-l încurajează să ia măturătoare, răspund eu.

Rong se întoarce spre mama:

— De ce ar vrea Majestatea Sa o servitoare, când are soții și concubine frumoase?

— Nu pot să spun decât că s-ar putea ca împăratului să nu-i placă faptul că nu are șansa de a dormi în fiecare noapte cu femeia pe care

o iubește. Tăcerea se așterne între noi pentru o vreme, apoi mama continuă: Probabil că Majestatea Sa le urăște pe doamnele pe care mama sa și eunucii i le impun. Cu siguranță se simte ca un câine dus de nas.

— Orhideea, ce o să faci? întreabă Rong. Dacă respecți regulile, nu-i vei atrage atenția împăratului; însă dacă vei încerca să fii ispititoare, iar Majestatea Sa te va dori, Marea Împărătească ar putea să-ți taie membrele!

— Haideți să mergem la Templul Milei și să chemăm spiritul tatălui vostru, zice mama.

Trebuie să urcăm sute de trepte pentru a ajunge la templu, în vârful Muntelui Gâștei. Aprindem tămâie și plătim cea mai scumpă contribuție. Însă nu primesc nici un sfat de la spiritul tatălui meu. Mintea îmi este tulburată și devin din ce în ce mai conștientă de faptul că sunt pe cont propriu.

Mormântul tatei este pe latura muntelui ce privește spre partea de nord-vest a Pekingului. Sicriul său se odihnește sub iarba înaltă până la genunchi. Îngrijitorul cimitirului, un bătrân care fumează dintr-o pipă de lut, ne spune să nu ne facem griji în legătură cu jefuitorii de morminte:

— Morții din partea asta sunt cunoscuți pentru datoriile lor, ne lămurește el, spunându-ne că modul cel mai bun de a ne arăta respectul față de tatăl nostru e să cumpărăm un loc mai sus pe pantă, în zona însorită a cimitirului.

Îi dau omului cincizeci de *tael*-i și îl rog să-l păzească pe tata de câinii sălbatici, care sapă după cadavre în căutare de mâncare. Bărbatul e atât de uimit de generozitatea mea, încât îi scapă pipa din gură.

De la palatul imperial sosesc daruri împachetate în cutii uriașe, astfel că în toată casa n-ai loc să arunci un ac. Cutiile sunt îngrămădite pe mese și pe paturi, nemairămânând nici un ungher unde să te așezi sau să dormi. Însă cadourile continuă să se reverse. Într-o dimineață sunt aduși șase cai mongoli. Darurile constau în picturi, antichități, cupoane de mătase și broderie din Soochow. Pe lângă bijuterii magnifice, îmi sunt dăruite articole de îmbrăcăminte, podoabe de cap și pantofi splendizi. Mama primește servicii din aur pentru ceai, oale de argint și vase din cupru.

Vecinilor li se ordonă să ne împrumute casele lor pentru a ne depozita obiectele. Prin împrejurimi sunt săpate în pământ cavități spațioase, ce servesc drept răcitoare și în care se vor pune la păstrare carnea și legumele pentru banchet. Sunt comandate sute de vase cu vin vechi de un secol, plus optzeci de miei, șaizeci de porci și două sute de pui și rațe.

Banchetul se va ține în cea de-a opta zi a lunii. Căpetenia eunucilor, care se ocupă de toate pregătirile, invită o mie de persoane, printre care nobili, miniștri, oficiali de la Curte și rude imperiale. Fiecărui oaspete i se vor servi douăzeci de feluri de mâncare, iar masa va dura trei zile.

Pentru mine însă, timpul e insuportabil. Aud prin ziduri cântecele, râsetele și țipetele celor beți, dar nu am voie să particip la banchet. Nu mi se mai dă voie nici măcar să mă expun la lumină. Sunt închisă într-o cameră decorată cu funde roșii și galbene. Peste tot prin încăpere sunt atârnați dovlecei uscați pe care sunt pictate chipuri de copii: mi se spune să mă uit bine la fețele lor, pentru a-mi spori fertilitatea.

Mama îmi aduce mâncare și apă, iar sora mea vine să-mi țină de urât. Fratele meu este instruit de eunucul-șef să îndeplinească ceea ce ar fi fost de datoria tatălui meu – să mă conducă atunci când va veni ziua. La fiecare șase ore, un mesager trimis de împărat îmi ține familia la curent cu ceea ce se întâmplă în Orașul Interzis.

Abia mai târziu voi afla că Nuharoo nu a fost numai alegerea Marii Împărătese, ci și a bătrânilor clanului. Decizia ca ea să fie împărăteasă a fost luată, de fapt, acum un an. Curtea a avut nevoie de opt luni de dezbatere pentru a ajunge la această concluzie. Tratamentul de onorare al familiei lui Nuharoo a fost de cinci ori mai mare decât ceea ce a primit familia mea. Ea urmează să intre în Orașul Interzis pe poarta principală, în vreme ce noi, celelalte, vom intra pe o poartă laterală.

Peste mulți ani, oamenii au să spună că am fost geloasă pe Nuharoo. Dar nu sunt. Sunt copleșit[illegible] ieu noroc. Nu pot să uit mușchii care acopereau sicriul tatălui meu, și nici că mama a trebuit să-și vândă acul de păr. Nu pot uita că am fost logodită cu vărul Ping. Și nu pot să mulțumesc îndeajuns Cerului pentru ceea ce mi se întâmplă.

În cămăruța roșie, mă întreb ce-mi rezervă viitorul. Am atât de multe întrebări legate de viața mea în calitate de a patra concubină a împăratului Hsien Feng. Însă cea mai mare întrebare e: cine este împăratul Hsien Feng? Ca mire și mireasă, noi nici n-am vorbit încă.

Visez să devin favorita Majestății Sale. Sunt sigură că toate concubinele au același vis. Oare va exista armonie? Va fi posibil ca Majestatea Sa să-și împartă esența în mod egal între noi?

Experiența mea, cât am crescut în casa Yehonala, nu-mi oferă nici un ajutor în pregătirea drumului meu. Tata n-a avut concubine. „Nu-și putea permite", a glumit mama cândva. De fapt, tata nu avea nevoie de o concubină – o iubea prea mult pe mama. În mintea mea, lucrurile așa trebuiau să fie: un bărbat și o femeie în întregime devotați unul celuilalt. Indiferent cât de mult ar avea de suferit, faptul că se au unul pe celălalt e o fericire în sine. Asta era tema operelor mele preferate. Personajele supraviețuiesc pentru a se bucura de răsplata unui final fericit. Speranțele mele au fost mari, până când în față mi-a fost împins vărul Ping. Acum viața mea pare să alunece pe o coajă de pepene – habar nu am unde o să mă ducă. Tot ce pot face e să încerc să păstrez un echilibru.

Fann Sora cea Mare obișnuia să spună că, în viața reală, căsătoria e o piață în care femeile concurează pentru cel care licitează cel mai mult. Și, ca orice afacere, nimeni nu ar trebui să confunde un iepure cu o veveriță – prețul tău spune cine ești.

În ziua în care a murit tata am învățat să disting speranțele deșarte de realitate, mai ales atunci când foști prieteni de-ai săi au apărut să ceară înapoi vreo datorie. De asemenea, am avut de învățat și din modul în care ne-a tratat unchiul meu. Mama mi-a spus odată că trebuie să-ți pleci capul atunci când treci pe sub streșinile joase, pentru a evita să te rănești. „Speranțele deșarte nu-mi oferă demnitate", zicea Fann Sora cea Mare. „Nu există mamă pe lume care să fie fericită să-și vândă copila, dar și-o vinde."

Unchiul și vărul Ping vin să mă vadă și sunt nevoiți să îngenuncheze. Când unchiul se înclină și mă numește Majestatea Voastră, Ping râde:

— Tată, asta-i Orhideea!

Căpetenia eunucilor îl plesnește peste față înainte de a apuca să-și sfârșească propoziția.

E mult prea târziu ca unchiul să dreagă relația noastră. Se poartă frumos numai pentru că vrea să profite de pe urma statutului meu. A uitat prea repede ce a făcut. Ghinionul lui, căci mi-ar fi plăcut foarte mult să-l ajut.

Rong vine la mine de îndată ce unchiul și Ping pleacă. După ce o vreme îndrugă verzi și uscate, ajunge la subiect:

— Dacă vezi vreo posibilitate, Orhideea, mi-ar plăcea să mă mărit cu un prinț sau cu un ministru de la Curte.

Îi promit că voi fi cu ochii în patru. Mă îmbrățișează și plânge. Plecarea mea e mai grea pentru ea decât pentru mine.

Data de 26 iunie 1852 a fost anunțată ca ziua nunții Majestății Sale, împăratul Hsien Feng. Aseară, Kuei Hsiang a făcut o plimbare pe străzile Pekingului și a fost entuziasmat de ceea ce a văzut.

— Se sărbătorește peste tot, povesti fratele meu. Fiecare familie a agățat în fața ușii un lampion mare de ceremonie. De pe acoperișuri se trage cu focuri de artificii. Oamenii sunt îmbrăcați în roșu aprins și verde. Principalele bulevarde sunt decorate cu lampioane pe mile întregi. Pe toate steagurile ce flutură în aer scrie: „Îi dorim căsătoriei imperiale să dăinuie veșnic!".

Orașul Interzis își începe sărbătoarea în zori. De la o poartă la alta au fost așternute covoare roșii pentru primirea mireselor și oaspeților. De la Poarta Zenitului până la Palatul Armoniei Supreme, de la Palatul Purității Celeste până la Palatul Plenitudinii Universale sunt sute de mii de lampioane din mătase roșie, decorate cu imagini reprezentând stele și topoare de luptă. De

asemenea, sunt agățate umbrele confecționate din satin de culoarea caisei brodat cu flori de lotus. Coloanele și grinzile sunt decorate cu mătase roșie, brodată cu caracterul *shee*, simbolul fericirii.

În această dimineață, au fost așezate mese în Sala Purității Celeste, o sală ca o peșteră unde se află Registrul Căsătoriilor Imperiale. Două orchestre sunt așezate în afara sălii – una la est și cealaltă la vest. Steaguri de ceremonie flutură de jur-împrejur. De la Poarta Armoniei Eterne până la Poarta Zenitului, pe o distanță de trei mile, așteaptă douăzeci și opt de palanchine, pregătite să aducă miresele de la casele lor.

Palanchinul care trebuie să mă transporte pe mine este cel mai mare pe care l-am văzut vreodată. Are geamuri pe trei laturi, acoperite cu țesătură roșie brodată cu un *shee*. Acoperișul de deasupra scaunului e din dantelă țesută cu fir de aur. Pe acoperiș sunt două mici platforme ca niște scene. Pe una stau doi păuni din aur, fiecare ținând în cioc o pensulă roșie – simbolul celei mai înalte autorități, inteligențe și virtuți. Pe cea de-a doua stau patru păsări phoenix din aur – simboluri ale frumuseții și feminității. În mijlocul acoperișului se află Globul Armoniei – simbolul unității și infinitului. Urmează să fiu însoțită de o sută de eunuci, optzeci de doamne de la Curte și două mii de gărzi de onoare.

Mă trezesc înainte de ivirea zorilor și sunt surprinsă să văd atâția oameni în cameră. Mama îngenunchează în fața mea. În spatele ei sunt opt femei. Am fost anunțată de sosirea lor încă de aseară. Sunt *manfoos*, doamne de onoare de la Curte, soții ale unor respectați bărbați din clan. Au venit la cererea împăratului Hsien Feng,

pentru a mă ajuta să mă îmbrac pentru ceremonie.

Încerc să-mi păstrez un chip vesel, dar în ochi mi se strâng lacrimi.

Manfoos mă imploră să le spun ce mă supără.

— Îmi este greu să mă ridic atunci când mama mea stă în genunchi, zic eu.

— Orhideea, trebuie să te deprinzi cu eticheta, zice mama. Acum ești doamna Yehonala. Mama ta e onorată să se considere servitoarea ta.

— E vremea pentru baia Majestății Voastre, zice una dintre *manfoos*.

— Îmi permiteți să mă ridic acum, doamnă Yehonala? mă întreabă mama.

— Ridică-te! Te rog! strig eu și sar jos din pat.

Mama se ridică încet. E limpede că genunchii o dor foarte tare.

Doamnele de onoare se retrag repede într-o parte a camerei și încep să-mi pregătească baia.

Mama mă conduce la cadă. E un vas gigantic pe care l-a adus căpetenia eunucilor. Mama trage perdeaua și încearcă apa cu mâna.

Manfoos se oferă să mă dezbrace. Le dau la o parte și insist să mă dezbrac singură.

Mama mă oprește:

— Adu-ți aminte că va fi considerată o jignire față de Majestatea Sa dacă tu faci singură vreo muncă.

— Voi respecta regulile când voi fi la palat.

Mama nu vrea să audă și în cele din urmă *manfoos* mă dezbracă, după care se scuză și se retrag în liniște.

Mama mă săpunește, apoi începe să-mi maseze umerii și spatele și își trece degetele prin părul meu negru. E cea mai lungă baie pe care am făcut-o vreodată. Din atingerea mamei îmi dau

seama că se simte de parcă aș fi a ei pentru ultima dată. Îi studiez fața: pielea palidă ca o ridiche, părul atent pieptănat, ridurile care îi înconjoară ochii. Aș vrea să ies din cadă și să o îmbrățișez. Aș vrea să spun: mamă, nu plec. Aș vrea să știe că fără ea nu va fi nici o fericire.

Însă nu scot nici un cuvânt. Îmi e teamă să n-o dezamăgesc. Știu că în mintea ei eu reprezint visul tatei și onoarea întregului clan Yehonala. Aseară mi-au fost explicate regulile de către căpetenia eunucilor. Nu mi se va da voie să-mi vizitez familia după ce voi intra în Orașul Interzis. Mama va trebui să ceară și să obțină permisiunea de a mă vedea, dar numai în caz de urgență. Ministrul casei imperiale va trebui să verifice dacă problema e suficient de urgentă sau serioasă înainte de a-i acorda permisiunea. Aceeași regulă se aplică și în cazul în care vreau să plec din palat ca să-mi vizitez familia.

Gândul că nu voi putea să-mi văd mama și frații mă înspăimântă și încep să plâng.

— Fruntea sus, Orhideea. Mama ia un prosop și începe să mă șteargă. Ar trebui să-ți fie rușine că plângi așa.

Îmi pun brațele ude în jurul gâtului ei:

— Sper ca fericirea să-ți îmbunătățească sănătatea.

— Da, da, zâmbește mama. Copacul longevității mele a crescut mult zilele astea.

Rong intră în cameră îmbrăcată într-o rochie din mătase de un verde pal, brodată cu fluturi aurii. Se lasă în genunchi și face o plecăciune. Vocea-i e plină de încântare când spune:

— Sunt mândră să fiu rudă imperială.

Înainte să apuc să vorbesc cu Rong, un eunuc de afară anunță:

— Ducele Kuei Hsiang a venit să o vadă pe doamna Yehonala.

— Sunt onorată.

De data asta, cuvintele îmi zboară cu ușurință de pe buze.

Fratele meu se încurcă:

— Orhideea... ăăă, doamnă... doamnă Yehonala, Majestatea Sa... ăăă... Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng...

— Întâi de toate, în genunchi, îi corectează mama manierele.

Kuei Hsiang își îndreaptă neîndemânatic postura. Piciorul stâng i se agață de colțul robei, și fratele meu se prăbușește pe podea.

Rong și cu mine începem să chicotim.

Kuei Hsiang face plecăciuni stângace. Își ține mâinile împreunate sub piept de parcă se vaită de o durere de stomac.

— Cu ceva vreme în urmă, cam cât ar arde o lumânare, Majestatea Sa a terminat cu îmbrăcatul și s-a așezat în scaunul său dragon, zice Kuei Hsiang după ce se liniștește.

— Cum arată scaunul? întreabă Rong cu avânt.

— Are nouă dragoni sub baldachinele cu mânere drepte din satin galben. Majestatea Sa a mers la Palatul Bunăvoinței ca s-o întâlnească pe Marea Împărăteasă. Până acum trebuie să fi terminat ceremonia din Sala Supremei Armonii și să fi inspectat Registrul Căsătoriilor Imperiale. După asta va primi felicitările miniștrilor. Și după asta...

Un zgomot puternic sfâșie cerul.

— A început ceremonia din curtea exterioară! țipă Kuei Hsiang. Cu siguranță că Majestatea Sa își așterne acum semnătura în registru. Într-o clipă va da ordin gărzilor de onoare să meargă să le ia pe miresele imperiale!

Stau precum un bujor care înflorește în lumina dimineții. Rochia mea e un amestec de multe

nuanțe de roșu. Purpuriu intens brăzdat de galben, culoarea vinului împestrițată cu crem, culoarea caldă a levănțicii diluată până la tonuri albăstrii. Rochia e confecționată din opt rânduri de mătase și e brodată cu flori vioaie de primăvară, reale sau închipuite. Materialul e țesut cu fir de aur și de argint și are pe el mănunchiuri mari de jad, perle și alte pietre. N-am mai purtat niciodată ceva atât de frumos, nici atât de greu și inconfortabil.

Părul meu este strâns într-un coc foarte înalt împodobit cu perle, jad, coral și diamante. În partea din față sunt trei bujori mari proaspăt culeși, de un roz violaceu. Mă tem că tot părul o să se desfacă și ornamentele or să cadă. Nu îndrăznesc să mă mișc și gâtul îmi este deja înțepenit. Peste tot se perindă eunuci care vorbesc cu glas scăzut. Casa e plină de funcționari de la Curte pe care nu i-am mai văzut niciodată. De parcă s-ar afla pe o scenă, toată lumea e costumată și se mișcă potrivit unui scenariu invizibil.

Mama îl tot prinde de mâneci pe eunucul-șef și îl întreabă întruna dacă s-a întâmplat ceva. Iritat, eunucul își trimite ajutoarele, băieți adolescenți, să o ia de lângă el. Aceștia o așază pe un scaun. Îi zâmbesc și o roagă insistent să nu le dea de furcă.

Camera principală a casei a fost golită pentru *chieh-an*, o masă special făcută pentru a se așeza pe ea registrul împăratului și sigiliul imperial din piatră. Camerele din stânga și din dreapta au fost și ele golite pentru a fi așternute mese pentru vase în care să se ardă tămâie. În fața meselor sunt covorașe pe care voi îngenunchea atunci când voi primi decretul de căsătorie. De fiecare parte a covorașelor stau eunuci îmbrăcați în robe de un galben strălucitor. Mă simt epuizată,

însă căpetenia eunucilor spune că mai e mult până când va începe ceremonia.

Se scurge timpul măsurat de arderea a două lumânări. În cele din urmă, aud zgomotul copitelor. Cele opt doamne de onoare îmi retușează repede machiajul. Pulverizează pe mine un parfum puternic și îmi verifică rochia și podoaba de cap înainte de a mă ajuta să cobor din scaun.

În timp ce mă ridic, mă simt precum o căruță mare și ruginită. Cordoanele pline de nestemate zornăie când alunecă de pe scaun și cad la pământ.

Strada e inundată de gărzile imperiale și de eunuci. Kuei Hsiang, care așteaptă la poarta din față, îl primește pe ambasadorul Majestății Sale. Așezat în genunchi, Kuei Hsiang spune numele tatălui meu și recită un scurt discurs de bun venit. În timp ce vorbește, lovește pământul cu fruntea de trei ori și se înclină de nouă ori. O clipă mai târziu îmi aud numele strigat de către ambasador. Doamnele de onoare formează repede un culoar prin care urmează să trec. Ies pe ușă și mă deplasez încet către *chieh-an*.

În fața mea stă un eunuc cu față de iepure, machiat strident. E ambasadorul, îmbrăcat într-o ținută de un galben sclipitor. La pălărie are o pană de păun și un diamant roșu. Evită să se uite la mine. După ce face trei plecăciuni adânci, el „invită în scenă" trei obiecte. Primul este un cufăr mic, galben, din care scoate un sul de mătase galbenă. Acesta e decretul. Al doilea este Registrul Căsătoriilor Imperiale. Ultimul este un sigiliu din piatră inscripționat cu numele și titlul meu.

Urmându-l pe eunuc, execut ceremonialul în fața meselor. Mă înclin și lovesc cu fruntea de pământ de atât de multe ori, încât mă ia amețeala.

Mă tem că vor începe să-mi cadă podoabele din păr. După asta primesc binecuvântarea familiei mele.

Prima vine mama, urmată de Rong, unchiul și vărul Ping. Se lasă în genunchi și se înclină spre ambasador și apoi spre mine. Mama tremură atât de tare, încât una dintre podoabele ei de păr începe să alunece de la locul său.

— Ridică-te, îi zic repede, încercând să opresc alunecarea podoabei.

Eunucii duc registrul și sigiliul din piatră la mesele cu vase pentru arderea tămâii. Ei par să se încovoaie sub greutatea lor.

Îmi scot capa de satin, așa cum cere eticheta, și mă înclin spre registru și sigiliu. După aceea stau în poziție îngenuncheată și mă întorc cu fața spre nord.

Ambasadorul desface sulul și începe să citească din decret. Vocea lui e adâncă, vibrantă, dar nu pricep un cuvânt din ce zice. Îmi ia ceva timp să-mi dau seama că citește decretul în două limbi, manciuriană și mandarină, amândouă în vechi tonuri stilizate. Tata mi-a spus cândva că atunci când lucra la birou, ca să economisească timp, sărea de obicei peste părțile în manciuriană ale rapoartelor și trecea direct la părțile în chineză.

Greutatea de pe cap mă face să mă simt ca un melc care își poartă casa în spinare. În timp ce lectura continuă, arunc o privire spre hol. E plin până la refuz cu gărzi. Pe terasa centrală așteaptă două palanchine. De ce două? mă întreb. Nu sunt eu singura care trebuie să fie luată din această casă?

După ce ambasadorul termină de citit, descopăr motivul existenței celui de-al doilea palanchin. Eunucii pun decretul, registrul și sigiliul

din piatră înapoi în cuferele lor. Apoi aceste obiecte sunt „invitate" să se „așeze" în al doilea palanchin. Ambasadorul îmi explică faptul că aceste obiecte sunt considerate acum ca făcând parte din mine.

— Trece phoenixul imperial!

La chemarea ambasadorului, familia mea se lasă în genunchi pentru ultima oară. Machiajul mamei e de acum distrus, iar ea își șterge lacrimile cu mâinile, uitând de înfățișarea sa.

Începe să cânte o orchestră. Sunetul trompetelor chinezești e atât de puternic, încât mă dor urechile. Un grup de eunuci aleargă în fața mea aruncând pocnitori. Păşesc pe rămășițele lor: hârtie roșie, paie galbene, păstăi verzi și fructe uscate colorate. Încerc să-mi țin bărbia ridicată pentru ca podoaba mea de păr să stea la locul ei.

Sunt condusă și ridicată cu grijă în palanchin. Acum chiar că sunt precum un melc. Cu o mișcare care aproape că m-a aruncat de pe locul meu, cărăușii ridică lectica.

Dincolo de poartă, caii au pornit la trap. Stegarii poartă flamuri cu dragon și umbrele galbene. Printre ei se află călărețe îmbrăcate în costume manciuriene de luptă din secolul XVI. Pe laturile șeilor sunt agățate panglici galbene de care sunt legate vase de gătit.

În spatele doamnelor e un cârd de animale vopsite în roșu. Pare un râu de sânge. Când mă uit din nou, văd oi și găște. Se zice că aceste animale simbolizează norocul bine păstrat, iar roșul – dragostea de viață.

Las jos draperia, ca să-mi ascund lacrimile. Mă pregătesc sufletește pentru vremea îndelungată când nu-mi voi mai vedea familia. Asta e ceea ce își dorește mama, încerc să mă conving

singură. Îmi vine în minte o poezie pe care mi-a citit-o când eram mică:

Precum un râu care cântă
Țâșnești ca să curgi liber.
Eu sunt muntele rămas în urmă
Ce te privește fericit.
Amintirea despre noi,
E dulce și desăvârșită.

Amintirile mele sunt într-adevăr dulci și desăvârșite. Ele sunt tot ce am și pe ele le iau cu mine. De îndată ce simt că palanchinul se deplasează constant, deschid o fantă în draperia din spate și privesc afară.

Familia mea nu se mai vede. Priveliștea e inundată de praf și de gărzi de ceremonie.

Pe neașteptate, îl zăresc pe Kuei Hsiang. Este încă în genunchi, cu capul lipit de pământ.

Inima mă trădează și izbucnesc precum o lăută chinezească, ce se sparge în toiul cântecului său fericit.

6

Nu apuc să văd mare lucru din festivităţi în ziua în care devin concubină imperială. Stau în palanchin şi ascult clopotele care bat în turnurile de la Poarta Zenitului.

Nuharoo e singura care intră pe Poarta Purităţii Celeste, principala intrare pe domeniul imperial. Noi, celelalte, intrăm prin porţile laterale. Palanchinul meu traversează râul Apei Aurii pe unul dintre cele cinci poduri existente. Râul marchează hotarul zonei interzise; fiecare pod reprezintă una dintre cele cinci virtuţi confucianiste: loialitate, tenacitate, cinste, modestie şi ploşenie. Intru apoi pe Poarta Conduitei Drepte într-o altă curte, cea mai mare din Oraşul Interzis. Palanchinul meu ocoleşte Sala Tronului, ale cărei enorme coloane sculptate şi magnificul acoperiş etajat se înalţă deasupra întinderii pure de marmură albă a Terasei Dragonului.

Sunt lăsată jos la Poarta Freamătului Ceresc. E deja mijlocul după-amiezii. Au sosit şi alte palanchine: cele ale doamnelor Yun, Li, Soo, Mei şi Hui. Fetele coboară în tăcere. Ne salutăm şi apoi aşteptăm.

Eunucii vin să ne spună că împăratul Hsien Feng şi împărăteasa Nuharoo au început ceremonia de nuntă.

Mi se pare straniu. Deşi mi-a fost foarte clar că nu sunt decât una dintre cele trei mii de femei ale împăratului Hsien Feng, nu mă pot abţine de la a-mi dori să fiu în locul lui Nuharoo.

Nu după mult timp, eunucul-șef revine și ne informează că e vremea să mergem la propriile noastre reședințe.

A mea se numește Palatul Frumuseții Esențiale, unde urmează să locuiesc mulți ani. Aici voi afla că împăratul Hsien Feng nu își va distribui niciodată esența în mod egal între soțiile sale.

Palatul Frumuseții Esențiale e înconjurat de copaci bătrâni. Când bate vântul, frunzele lor foșnesc. Sunetul îmi amintește de versul meu preferat: „Vântul își arată trupul printre frunze tremurânde". Încerc să localizez poarta prin care am intrat. E în partea de vest și pare să fie singura intrare. Clădirea din fața mea seamănă cu un templu: are un acoperiș în formă de aripă și ziduri înalte. Bârnele și coloanele de sub plăcile galbene de ceramică smălțuită sunt vopsite într-o culoare deschisă. Ușile și ferestrele sunt sculptate cu simboluri ale fertilității: fructe cu formă rotundă, legume, mâna lui Buddha, flori îmbobocite, valuri oceanice și nori.

În curte își face apariția în tăcere un grup de femei și bărbați bine îmbrăcați. Dau fuga la mine și se aruncă în genunchi în fața mea.

Mă uit la ei și nu știu ce trebuie să fac.

— A sosit momentul norocos, doamnă Yehonala, zice în cele din urmă unul dintre ei. Cu permisiunea Majestății Voastre, vă vom ajuta să intrați în cameră.

Realizez că sunt servitorii mei. Îmi ridic un colț al robei și, când să pășesc, aud un zgomot asurzitor de dincolo de ziduri.

Mai că mă lasă picioarele și servitorii se reped să mă susțină. Mi se spune că sunetul e de la gongul chinezesc. Acesta e momentul în care împăratul Hsien Feng și împărăteasa Nuharoo intră în marele iatac nupțial.

Am auzit despre ritualurile imperiale de nuntă de la Fann Sora cea Mare. Sunt familiarizată cu patul nupțial și cu perdelele sale din voal de culoarea soarelui, acoperite cu modele simbolizând fertilitatea. Îmi amintesc cum mi-a descris Fann cuvertura din satin galben aprins, brodată cu o sută de copii care se joacă.

Peste ani, Nuharoo mi-a povestit că parfumul din iatacul imperial era cel mai dulce din câte a întâlnit vreodată. Mirosul venea chiar de la patul nupțial, care era făcut din lemn parfumat de santal. Mi-a descris cum a fost primită. Purta pe cap trei păsări phoenix din aur și era însoțită de eunucul-șef Shim, care îi ducea însemnele.

După ce a coborât din palanchin, a mers prin Sala Binecuvântării Materne. A intrat apoi în iatacul nupțial, care se afla în Palatul Seninătății Pământești. În această cameră dulce mirositoare, Nuharoo s-a schimbat din costumul ei de un galben rece într-unul de un galben cald. Cu o bucată de mătase de culoarea soarelui acoperindu-i capul și ochii, ea s-a juruit împăratului Hsien Feng și a băut din cupa nupțială.

— Pereții iatacului erau atât de roșii, încât am crezut că e ceva în neregulă cu ochii mei, și-a amintit peste ani Nuharoo, zâmbind. Camera părea goală, din cauză că era extrem de mare. În partea de nord se aflau tronurile, iar la sud un pat imens din cărămidă roșie, care era încălzit dedesubt cu un foc.

Mi-am imaginat totul corect. Decorul și ritualul au corespuns descrierii lui Nuharoo. Dar cât am trăit asta, nu am făcut decât să încerc să supraviețuiesc momentului. Nu eram pregătită să fiu dezamăgită.

Îmi spun că n-am nici un motiv să plâng. Îmi spun că e o lăcomie din partea mea să simt că

aș avea nevoie de mai mult decât mi se oferă. Și totuși, tristețea refuză să mă părăsească. Încerc să mi-l închipui pe Ping și dezgustătorii săi dinți pătați de opiu, însă mintea mea își urmează propriul drum. Îmi aduce melodia operei mele preferate, *Iubirea micuței Jad* – povestea unei slujnice și a iubitului ei, un soldat. Când mă gândesc cum i-a adus soldatul miresei sale o bucată de săpun ca dar de nuntă și cât de fericită a făcut-o pe ea lucrul acesta, îmi curg lacrimile.

De ce nu reușesc ochii mei să găsească plăcere în această cameră plină de comori? Servitorii mă îmbracă într-o superbă robă de satin de culoarea caisei, punctată cu gingașe flori de prun – o rochie pe care am purtat-o de multe ori în visurile mele. Merg la oglindă, și în ea văd reflectându-se o frumusețe uluitoare. Pe cap am un ac de păr în formă de libelulă, incrustat cu rubine, safire, perle, turmaline, ochi-de-tigru și pene de pescăruș. Mă întorc și mă uit la mobilele din încăpere, la panourile cu mozaic din pietre prețioase ce închipuie abundența recoltelor. În stânga sunt comode din santal roșu, ornamentate cu jad și pietre prețioase, iar în dreapta – un lavoar din lemn de trandafir incrustat cu sidef. În spatele meu se află paravane pentru pat făcute din cele mai valoroase picturi vechi.

Inima mea mă dojenește: *Ce altceva ai mai vrea, ce altceva ai mai putea să-ți dorești, Orhideea?*

Îmi este frig, dar mi s-a spus să las ușa deschisă în timpul zilei. Stau pe pat, acoperită cu o cuvertură bej, și mă sprijin de cele opt cuverturi împăturite, confecționate din mătase și bumbac de cea mai bună calitate, care sunt așezate una peste alta la perete. Perdelele patului, lungi până

la pământ, sunt brodate cu glicine albe. Pe bordura roșie sunt brodați bujori roz și verzi.

Îl zăresc pe eunucul-șef Shim trecând pe lângă fereastră, urmat de un grup de tineri eunuci.

— De ce nu sunt aprinse lampioanele? se arată el nemulțumit. Apoi mă vede prin fereastră. Cu un zâmbet umil pe chip, eunucul-șef Shim se lasă în genunchi și zice: Doamnă Yehonala, sclavul Shim la dispoziția dumneavoastră.

— Ridică-te, te rog.

Ies afară în curte.

— Sclavii s-au prezentat, doamnă Yehonala? întreabă Shim, aflat tot în genunchi.

— Nu încă, îi răspund.

— Ar trebui să fie pedepsiți, atunci. Este datoria lor.

Se ridică și pocnește din degete.

Apar doi eunuci vânjoși, fiecare ținând în mână un bici din piele mai lung decât un om.

Sunt derutată. Nu știu ce are de gând să facă eunucul-șef Shim.

— Cei vinovați, aliniați-vă! ordonă el.

Servitorii mei se aliniază tremurând.

Se aduc două găleți cu apă. Eunucii cei robuști își înmoaie bicele în ele.

— Shim, strig eu. Te rog să înțelegi că nu este vina servitorilor mei că nu s-au prezentat. Eu nu am fost pregătită pentru asta până acum.

— Vă iertați sclavii? întreabă eunucul-șef Shim, cu un zâmbet răutăcios brăzdându-i chipul. Ar trebui să nu vă așteptați la mai puțin decât perfecțiune din partea sclavilor voștri, doamnă Yehonala. Sclavii trebuie pedepsiți. Tradiția Orașului Interzis poate fi rezumată în expresia: respectul se învață cu biciul.

— Îmi pare rău, Shim. Nu mă pot vedea biciuind pe cineva care nu a greșit.

Regret că mi-a scăpat asta, dar e prea târziu.

— Sunt sigur că servitorii *sunt* vinovați.

Shim este de-a dreptul enervat. Se întoarce și îl lovește pe un tânăr eunuc.

Eu mă simt tulburată și mă retrag în camera mea.

Eunucul-șef Shim nu se grăbește să-mi dezvăluie scopul vizitei sale. Ne aflăm în salonul meu, de față cu mai bine de douăzeci de servitori și eunuci. Cu un aer răbdător, însă preocupat, el îmi explică felul în care este condus Orașul Interzis. Îmi prezintă diversele departamente și ateliere meșteșugărești, dintre care mare parte pare să se afle sub autoritatea sa. El conduce departamentele care se ocupă de tezaurul de lingouri din aur și argint, de pivnițele cu blănuri, porțelan, mătase și ceai. De asemenea, răspunde și de cele care aprovizionează Curtea cu animale de sacrificiu, grâne și fructe pentru ceremoniile religioase. El îi controlează pe eunucii care au grijă de cotețele în care sunt crescuți câinii pechinezi. Se află peste serviciul de întreținere a palatelor, templelor, grădinilor și culturilor de plante medicinale.

Stau cu spatele drept și cu bărbia ușor ridicată. Chiar dacă Shim nu face decât să își arate propria-i putere, sunt bucuroasă să fiu informată. Pe lângă situarea curților și școlilor în care sunt educați prinții, îmi spune și despre armurăria imperială care servește drept poliția palatului.

— Îndatoririle mele cuprind și atelierul imperial în care se face untul, atelierele imperiale de țesut și vopsit, precum și birourile care au grijă de ambarcațiunile, garderoba, vânatul, tiparnițele, bibliotecile, crescătoriile de viermi de mătase și stupinele împăratului.

Dintre toate departamentele, cel mai mult mă interesează acela de teatru imperial, precum și

atelierele meșteșugărești, în care se realizează operele celor mai talentați artiști și meșteșugari din China.

— Am multe responsabilități, încheie eunucul-șef Shim. Dar mai presus de toate, eu mă aflu aici pentru a păzi autenticitatea succesorilor împăratului Hsien Feng.

Îmi dau seama că se așteaptă ca eu să-i recunosc puterea.

— Îndrumă-mă, te rog, Shim, încep eu, căci sunt o fată naivă de la țară, din Wuhu, și îți voi fi recunoscătoare pentru sfaturile și protecția ta.

Satisfăcut de manierele mele, îmi dezvăluie că se află aici pentru a îndeplini două ordine din partea soacrei mele. Primul este să-mi dăruiască o pisică.

— Zilele vă vor fi lungi trăind în Orașul Interzis, zice eunucul-șef Shim făcându-i semn unui servitor să aducă o cutie. Pisica vă va servi drept companion.

Deschid cutia și zăresc o minunată creatură albă.

— Ce nume are? întreb.

— Zăpada, răspunde Shim. Este o ea, desigur.

Ridic ușurel pisica. Are niște ochi minunați, de tigru. Pare înspăimântată.

— Bine ai venit, Zăpada.

În al doilea rând, eunucul-șef Shim mă înștiințează de alocația mea anuală:

— Va fi de cinci lingouri de aur, o mie de *tael*-i de argint, treizeci de suluri de satin, mătase și bumbac, cincisprezece bucăți de piele de bivol, oaie, șarpe și iepure și o sută de nasturi din argint. Pare mult, dar le veți termina până la sfârșitul anului, deoarece sunteți răspunzătoare de plata salariilor celor șase eunuci, șase doamne

de onoare, patru servitoare și trei bucătari pe care îi aveți. Servitoarele se ocupă de nevoile dumneavoastră personale, în timp ce eunucii fac curățenie, se ocupă de grădină și transmit mesaje. Eunucii sunt responsabili și de paza somnului dumneavoastră. În primul an, ei vor face cu schimbul, cinci în afara dormitorului și unul înăuntru. Nu veți avea voie să vă alegeți eunucul care va dormi în camera dumneavoastră, decât atunci când Marea Împărăteasă va crede că sunteți pregătită pentru asta.

Servitorii se uită la mine fără nici o expresie. Habar nu am ce e în mintea lor.

— V-am desemnat cei mai buni servitori, zâmbește strâmb eunucul-șef Shim. Pe cei care sforăie i-am dat doamnei Mei, iar pe cei leneși i-am dat doamnei Hui. I-am desemnat pe cei răi doamnei Yun și...

Îmi aruncă o privire și face o pauză, de parcă s-ar aștepta să spun ceva.

E o tradiție tacită a Curții de a răsplăti un eunuc pentru manifestarea unei astfel de loialități. Bineînțeles că știu asta, însă neîncrederea mea în Shim mă împiedică să profit de ocazie. Mă întreb ce va spune despre mine în fața lui Nuharoo și a doamnelor Yun, Li, Soo, Mei și Hui. Sunt sigură că are suficiente trucuri în mânecă pentru a prosti pe toată lumea.

— Pot să știu ce tratament li se oferă celorlalte soții ale Majestății Sale? întreb eu. Ele unde vor locui?

— Păi, împărăteasa Nuharoo își va petrece restul săptămânii cu împăratul Hsien Feng în Palatul Seninătății Pământești, după care se va muta în Palatul Primirii în Rai. Doamnei Yun i s-a dat Palatul Moștenirii Universale. Doamnei Li – Palatul Păcii Eterne, doamnei Mei – Palatul Milei Profunde, iar doamnei Hui – Palatul Fericirii Îndelungate.

— Și lui Soo?

— Doamna Soo a fost trimisă înapoi la părinții ei, în sud. Sănătatea ei necesită îngrijire. Palatul Plăcutei Străluciri a Soarelui îi este rezervat pentru momentul când se va întoarce.

— De ce palatele celorlalte doamne sunt situate toate în partea de est a Orașului Interzis? Cine altcineva în afară de mine locuiește în partea de vest?

— Sunteți singura care locuiește în partea de vest, doamnă Yehonala.

— Aș putea să știu de ce?

Eunucul-șef Shim își coboară vocea până la o șoaptă:

— Doamnă, ați putea să dați de necaz punând prea multe întrebări. Totuși, sunt dornic să-mi risc pierderea limbii pentru a vă face pe plac. Însă mai întâi am nevoie de absoluta dumneavoastră încredere. Îmi dați cuvântul?

Ezit și apoi dau din cap.

Shim se apleacă spre mine și își apropie buzele de urechea mea:

— Ideea de a vă plasa acolo unde sunteți ar putea aparține fie împăratului Hsien Feng, fie Marii Împărătese. Vedeți, dacă a fost ideea Marii Împărătese... Iertați-mă, mă neliniștește că vă spun asta... Majestatea Sa Împărăteasa are obiceiul de a-și plasa preferatele lângă ea, în partea de est, pentru a-i fi mai ușor să le cheme ori de câte ori are nevoie de un companion.

— Vrei să spui că nu mă place și nu mă vrea aproape?

— Nu am spus asta. Ați făcut singură deducția.

— Nu-i adevărat?

— Nu pot răspunde la această întrebare.

— Și dacă a fost ideea împăratului Hsien Feng?

— Dacă ideea a venit de la Majestatea Sa Împăratul, e un semn că vă adoră – și prin urmare vă vrea cât mai departe posibil de mama sa. Cu alte cuvinte, el face în așa fel încât să fie dificilă spionarea lui de către Marea Împărăteasă, în caz că se hotărăște să vă viziteze. Puteți să vă felicitați, doamnă.

Curând după plecarea lui Shim, trimit un servitor cu două sute de *tael*-i de argint să-i ducă drept cadou. E mult, dar simt că e necesar. Fără eunucul-șef Shim, aș fi ca o oarbă ce merge pe o cărare așternută cu capcane. Asta nu înseamnă că nu știu că e un bărbat de care trebuie să mă tem.

Se apropie seara. Cerul se întunecă. Frunzele copacilor devin negre, de parcă verdele ar fi fost stropit cu cerneală. Marginile norilor se încrețesc, închipuind forme felurite. Ciorile se întorc la cuiburile lor de pe crengile înalte, iar croncănitul lor ascuțit pare să anunțe că au avut o zi grea.

Îi chem pe servitori și le spun că aș vrea să iau cina. Eunucii și doamnele de onoare se înclină și transmit ordinul meu la bucătărie. Ultimul eunuc din șir nu se ridică: stă în genunchi, cerând atenție. Sunt enervată și îi spun să plece. Însă atunci când își ridică privirea, îl recunosc. E tânărul eunuc pe care l-am întâlnit în ziua alegerii mele, cel care mi-a adus apă.

— An-te-hai? îi zic, aproape entuziasmată.

— Da, doamnă, îmi răspunde cu același entuziasm. An-te-hai, sclavul dumneavoastră credincios.

Mă ridic și îi ofer ambele mele brațe. Se dă repede înapoi câțiva pași, amintindu-mi de statutul meu. Mă așez la loc și zâmbim amândoi.

— Ei, An-te-hai, ce dorești?

— Doamnă Yehonala, înțeleg că puteți să ordonați moartea mea oricând, dacă vă supără vorbele mele, dar e ceva ce trebuie să vă spun.

— Ai permisiunea mea.

El ezită și apoi își ridică privirea ca să se uite din nou în ochii mei.

— Sunt bun pentru Domnia Voastră, îmi zice.

— Asta știu deja.

— Vreți să mă faceți întâiul dumneavoastră slujitor?

Mă ridic:

— Cum îndrăznești să faci o asemenea cerere când de-abia am sosit?

An-te-hai se dă cu fruntea de pământ:

— Pedepsiți-mă, doamnă Yehonala.

Își ridică mâna și începe să se plesnească peste ambii obraji.

Nu știu ce să fac. El o ține tot așa, de parcă cea pe care o plesnește e fața altcuiva, nu a sa.

— Destul! țip eu.

Eunucul se oprește. Se uită la mine cu un dor straniu, iar ochii lui se umplu de lacrimi de veneratie.

— Ce te face să crezi că mă poți sluji mai bine decât alții?

An-te-hai ridică ochii din pământ și răspunde:

— Pentru că eu ofer ceea ce alții nu oferă.

— Ce anume?

— Sfaturi, doamnă. După umila mea părere, timpul și norocul nu sunt neapărat de partea dumneavoastră în acest moment. Sfaturile mele pot să vă ajute să avansați în acest loc. Sunt expert în eticheta imperială, de exemplu.

— Ești foarte sigur pe tine, An-te-hai.

— Sunt cel mai bun din Orașul Interzis.

— Cum să mă asigur de asta?

— Testați-mă, doamnă. Veți afla.

— Câți ani sunt de când ai venit în Orașul Interzis?

— Patru ani.

— Ce ai dobândit?

— O convingere, doamnă.

— O convingere?

— Aceea că pepenele ăsta mare pe care îl port între umeri e unul zdravăn. M-am înarmat cu cunoștințe despre societatea imperială. Știu numele constructorilor Orașului Interzis, Palatului de Vară și Marii Grădini Rotunde. Le cunosc situarea chiar și pe harta astrologică. Pot să explic de ce nu există copaci plantați între Palatul Armoniei Supreme, Palatul Armoniei Centrale și Palatul Păstrător al Armoniei.

— Continuă, An-te-hai.

— Concubinele tatălui și bunicului împăratului Hsien Feng sunt prietenele mele. Ele locuiesc în Palatul Seninătății Binefăcătoare. Cunosc povestea fiecăreia și relația fiecăreia cu Majestatea Sa. Pot să vă spun cum palatul este încălzit iarna și cum rămâne răcoros vara. Pot să vă spun de unde provine apa dumneavoastră de băut. Sunt familiarizat cu crimele și fantomele Orașului Interzis, cu poveștile din spatele misterioaselor izbucniri de foc și ale neașteptatelor dispariții de oameni. Cunosc santinelele de la porți și sunt prietenul apropiat al multora dintre gărzi, ceea ce înseamnă că pot să intru și să ies din palate ca o pisică.

Încerc să nu arăt că sunt impresionată. Îmi povestește că împăratul Hsien Feng are două paturi în dormitor. În fiecare noapte ambele paturi sunt făcute și sunt trase perdelele, astfel încât nimeni să nu știe în care pat se culcă Majestatea Sa. An-te-hai îmi dă de știre că priceperea sa merge dincolo de casa imperială, la curtea exterioară și la felul în care se desfășoară

guvernarea. Secretul său pentru obținerea informațiilor e să facă pe toată lumea să creadă că este inofensiv.

— Așadar ești un spion înnăscut.

— Pentru dumneavoastră, doamnă, sunt dornic să fiu orice.

— Câți ani ai cu exactitate?

— Împlinesc șaisprezece peste câteva luni.

— Care e adevărul din spatele acestei propuneri, An-te-hai?

Eunucul face o pauză pentru o clipă și apoi răspunde:

— Vreau o șansă. Caut de multă vreme un stăpân de ispravă. Ca eunuc, înțeleg că nu am voie să mă gândesc la viitorul meu, căci nu există unul. Însă nu vreau să trăiesc în iad pentru tot restul vieții. Tot ce vă rog, doamnă, este să mi se dea ocazia să-mi dovedesc loialitatea.

— Ridică-te, îi zic. Pleacă acum, An-te-hai.

Se ridică și pășește repede către ușă cu spatele. Observ că șchiopătează un pic și îmi aduc aminte că el este cel pe care eunucul-șef Shim l-a lovit în curte.

— Așteaptă, îi strig. De acum înainte, An-te-hai, vei fi întâiul meu slujitor.

Înainte să fiu condusă la scaunul meu mă schimb într-o rochie bej. Masa unde voi lua cina e la fel de mare precum poarta. Sculpturile de pe tăblia și picioarele ei sunt remarcabile. În timp ce aștept să fiu servită, aflu numele eunucilor mei și ale doamnelor de onoare.

Eunucii mei au nume ieșite din comun: ei sunt Ho-tung, Râul Estului; Ho-nan, Râul Sudului; Ho-tz'u, Râul Vestului; Ho-pei, Râul Nordului; Ho-yuan, Izvorul Râului; Ho-wei, Sfârșitul Râului. Deși numele lor încep cu *ho*, care înseamnă

„râu", ei nu sunt în nici un fel rude. Numele câtorva dintre doamnele mele de onoare încep cu *chun*, care înseamnă „primăvară". Ele sunt Chun-cheng, Răsărit de Primăvară; Chun-hsia, Apus de Primăvară; Chun-yueh, Lună de Primăvară; Chun-meng, Vis de Primăvară. Toate sunt plăcute la înfățișare și curate. Răspund prompt chemărilor mele și nu afișează nici o caracteristică anume. Părul lor este aranjat la fel. În vreme ce eunucii poartă cozi, doamnele au cocuri strânse la ceafă. În prezența mea, își țin mâinile pe lângă trup și ochii ațintiți în pământ.

Aștept atât de mult așezată la imensa masă, înconjurată de eunuci și de doamne de onoare, încât stomacul meu începe să protesteze. Cina nu se vede încă nicăieri. Îmi îndrept atenția spre sală: e mare și lipsită de căldură, cu excepția peretelui din fața mea, unde atârnă o pictură înfățișând o familie de la țară. În colțul din dreapta sus e scris un minunat poem:

Acoperișul de stuf în jos se povârnește,
Colo, lângă pârâu, verde iarba crește.
Cine oare cu glas molcom și dulce-n depărtări
grăiește?
Un om cărunt și soața-i în casa ce-i adă-
postește.

La est de pârâu, fiul cel mare buruieni plivește;
Cel mijlociu, la păsările pe care le hrănește
o cușcă meșteșugește.
Îmi place-al lor mezin fiu, care nimic având
a face,
Întins lângă pârâu, la semințe de lotus stă
și desface.

Cine o fi trăit aici înaintea mea? mă întreb. Trebuie să fi fost una dintre concubinele imperiale ale răposatului împărat Tao Kuang. Sigur îi plăceau la nebunie picturile. Stilul e simplu, revigorant. Mă minunez de contrastul dintre decorul impresionant și imaginea umilă.

Pictura îmi amintește de căldura propriei mele familii. Îmi aduc aminte când eu, sora și fratele meu ne strângeam la masa de seară și așteptam sosirea tatălui nostru. Îmi vine în minte un moment când tata a făcut o glumă: când am izbucnit cu toții în râs, orezul ne-a țâșnit afară din gură. Rong s-a înecat cu supa de tofu, iar fratele meu a căzut sub masă și și-a spart castronul de ceramică. Mama nu a reușit nici ea să rămână serioasă. A izbucnit în râs și l-a făcut pe soțul ei „bârnă strâmbă care face casa să se prăbușească".

— A sosit cina, doamnă.

Vocea lui An-te-hai mă trezește din visare. Ca într-o închipuire, văd venind din bucătărie o paradă. Un șir de eunuci, fiecare ținând un vas aburind, se îndreaptă grațios spre mine. Oalele și castroanele sunt acoperite cu capace din argint. În curând, masa se umple cu vase.

Le număr. Sunt nouăzeci și nouă!

Nouăzeci și nouă de feluri de mâncare doar pentru mine?

An-te-hai anunță ce mi se servește:

— Tocăniță din labă de urs, legume cu ficat de căprioară, homar prăjit cu sos de soia, melci cu castravete și usturoi, prepeliță marinată friptă cu sos dulce-acrișor, clătite umplute cu fâșii din carne de tigru, sânge de căprioară cu ginseng și plante aromatice, piele crocantă de rață în sos de ceapă condimentat, carne de porc, de vită, de pui, fructe de mare...

Sunt feluri de mâncare pe care nu le-am văzut niciodată sau de care nici măcar n-am auzit.

Parada continuă. Expresia de pe fețele servitorilor mei îmi spune că asta e ceva obișnuit. Încerc să-mi ascund uimirea. După ce farfuriile sunt așezate, îmi flutur mâna. Servitorii se retrag și stau în picioare, în tăcere, lângă pereți.

Mă simt ciudat să privesc masa asta monstruoasă.

— Vă dorim poftă bună! cântă servitorii într-un singur glas.

Îmi ridic bețișoarele.

— Nu încă, doamnă.

An-te-hai se repede lângă mine. Eunucul face înconjurul mesei cu o pereche de bețișoare și o farfurioară. Ia câte o bucățică din fiecare fel de mâncare și și-o îndeasă în gură.

În timp ce îl privesc pe An-te-hai mestecând, îmi vine în minte povestea pe care mi-a spus-o Fann Sora cea Mare despre mama împăratului Hsien Feng, Chu An, care a încercat să-l otrăvească pe prințul Kung. Gândul îmi taie pofta de mâncare.

— Acum puteți lua cina în siguranță.

An-te-hai se șterge la gură și se îndepărtează de masă.

— Trebuie să mănânc toate astea de una singură? întreb.

— Nu trebuie, doamnă. Este eticheta Curții să vi se servească nouăzeci și nouă de feluri la fiecare masă.

— Dar e o risipă atât de mare!

— Nu, nu veți risipi nimic, doamnă. Puteți întotdeauna să le dăruiți mâncarea slujitorilor. Sclavilor le este foame și nu li se dă niciodată să mănânce suficient.

— Se vor supăra?

— Nu, se vor simți onorați.

— Bucătăria nu prepară mâncare și pentru voi?

— Noi mâncăm ce mănâncă și caii, numai că, prin comparație, cantitatea e mai mică. Rația mea e de trei ignarne pe zi.

Mănânc cât pot. Aud sunetul pe care-l fac fălcile mele care rontăie castraveți, mestecă tendoane de urs și rod coaste de porc. Servitorii continuă să privească în pământ. Mă întreb ce le trece prin minte. Când mă satur, îmi pun jos bețișoarele și iau desertul, un chec dulce făcut din fasole roșie și susan negru.

An-te-hai se apropie, ca și cum ar ști că am ceva să-i spun.

— Nu-mi place să se holbeze oamenii la mine când mănânc, îi zic. E vreo modalitate prin care pot să scap de ei?

— Nu, doamnă, mă tem că nu.

— Stăpânele celorlalte palate sunt servite la fel?

— Da.

— De aceeași bucătărie?

— Nu, de propriile lor bucătării. Fiecare palat își are bucătăria și bucătarii săi.

— Te rog să iei un taburet și să vii să-mi ții companie cât mănânc.

An-te-hai se supune.

Când iau o ceașcă, An-te-hai se întinde după ceainicul aflat în celălalt colț al mesei. Îmi toarnă ceai de crizantemă.

Nu-mi ia mult timp să înțeleg că An-te-hai are darul de a-mi anticipa nevoile. Cine e? mă întreb. Ce a făcut ca un băiat drăguț și isteț ca el să ajungă eunuc? Cum era familia lui? Cum a crescut?

Când termin ultima înghițitură din chec, An-te-hai se apleacă spre mine. Vocea lui e șoptită:

— Doamnă, ar putea fi o idee bună să trimiteți un mesaj împăratului Hsien Feng și împărătesei Nuharoo prin care să le urați o cină plăcută.

— Oare Nuharoo nu dorește ca timpul petrecut cu împăratul Hsien Feng să nu-i fie tulburat? îl întreb.

Din răspunsul tăcut al lui An-te-hai îmi dau seama că mai bine i-aș urma sfatul.

— Nu e vorba de trimiterea unei urări, îmi explică An-te-hai în scurt timp. E pentru a face impresie. Și pentru ca numele dumneavoastră să apară pe una dintre plăcuțele din bambus pentru mesaje ale împăratului Hsien Feng. E pentru a-i aduce aminte Majestății Sale Împăratul de existența dumneavoastră. Celelalte doamne, în palatele lor, fac la fel.

— De unde știi?

— Am frați de cruce care îmi raportează din toate palatele.

Îmi clătesc gura cu o ceașcă de ceai verde. Potrivit obiceiului, ar trebui să dorm un pic după masă, dar mintea mea nu vrea să se relaxeze. Văd cu ochii minții o luptă în care fiecare concubină e un soldat deghizat. Din ce mi-a spus An-te-hai, rivalele mele au început deja să-și construiască apărarea. Multe dintre ele i-au oferit Marii Împărătese daruri mici, dar bine gândite, mulțumindu-i pentru faptul că le-a ales.

Sper că împăratul Hsien Feng e un bărbat corect. La urma urmei, e numit cel mai înțelept om din univers. Aș fi mulțumită dacă m-ar convoca o dată pe lună. Nu m-aș aștepta niciodată să-l am doar pentru mine. M-aș simți mândră să-l ajut să construiască dinastia, precum femeile virtuoase expuse în galeria de portrete imperiale. A-i asigura Majestății Sale un cămin armonios e o idee mai mult decât atrăgătoare. Mi-ar plăcea

să ne văd pe noi șapte unite împotriva restului populației de doamne de la Curte. Ca soții alese, ne văd respectându-ne și ajutându-ne una pe cealaltă, în scopul de a construi un cămin pentru noi toate la Curtea imperială.

An-te-hai nu zice că nu e de acord cu mine, dar începe să știu ce simte din felul în care se lovește cu capul de pământ. Dacă sunetul loviturii este *tac, tac, tac*, ceea ce înseamnă un ușor dezacord, vom avea o discuție. Dar dacă e *poc, poc, poc*, înseamnă că mai bine l-aș asculta, fiindcă habar n-am despre ce vorbesc. De data asta sunetul este *poc, poc, poc*. An-te-hai încearcă să mă convingă că doamnele din celelalte palate sunt dușmanii mei naturali.

— E ca și cu gândacii pentru plante – trebuie să le mănânce ca să supraviețuiască. Îmi sugerează să mă pun pe treabă pentru a câștiga poziția dominantă. Chiar în acest moment cineva se gândește să vă strangulеze, îmi zice el.

Abia de mă mai pot mișca atunci când eunucii vin să strângă masa. Cum somnul meu e dat uitării, următorul lucru pe care trebuie să-l fac e baia. Cada este așezată la trei picioare deasupra podelei, ca o scenă, și e înconjurată de găleți de apă fierbinte și rece și de teancuri de prosoape. E atât de mare, că în satul meu ar putea trece cu ușurință drept un iaz. Făcută din lemn de calitate, are forma unei gigantice frunze de lotus, iar picturile de pe ea sunt minunate, cu detaliile florii de lotus reproduse uimitor de viu.

Nu am obiceiul de a mă îmbăia zilnic. În Wuhu, mă spălam o dată la două luni în timpul iernii, iar vara înotam în lac. Îl întreb pe An-te-hai dacă aș putea să înot în lacul imperial atunci când se va face cald.

— Nu, răspunde eunucul. Majestatea Sa dorește ca trupurile doamnelor sale să fie acoperite tot timpul.

Doamnele de onoare mă anunță că baia e pregătită.

An-te-hai îmi spune că am de ales între a fi îmbăiată de eunuci sau de slujitoare. Bineînțeles că de slujitoare, îi răspund. Ar fi stânjenitor să-mi expun trupul în fața eunucilor. După înfățișare, ei nu par cu nimic diferiți de bărbații obișnuiți. Nu mi-i pot închipui atingându-mi corpul. O să-mi ia ceva timp să mă obișnuiesc ca An-te-hai să doarmă la piciorul patului meu.

Mă întreb dacă An-te-hai are nevoile unui bărbat. Părea să fie indiferent în timp ce mă schimbam. Se prefăcea? Dacă da, atunci cu siguranță că e foarte disciplinat. Ceea ce a început să-mi placă la el e că reușește să se ridice deasupra tragediei personale. Poate că îmi răsfăț eunucii, o slăbiciune pe care mulți o consideră dăunătoare. Dar nu mă pot abține să nu-mi pară rău pentru suferința lor. Adevărul e că eu însămi tânjesc după aceeași compasiune.

Femeile din China visează să fie în locul meu, fără să știe însă suferința mea. Identificându-mă cu eunucii, mă îngrijesc de rana din inima mea. Durerea eunucilor stă scrisă pe chipurile lor: au fost castrați și toată lumea le înțelege nenorocirea. Dar a mea e ascunsă.

Mi se pare ciudat să fiu atinsă de atât de multe mâini. Oamenii ăștia mă imploră să nu mișc un deget: ar fi considerată o insultă dacă aș face ceva eu însămi.

Apa e caldă și alinătoare. Mă întind în cadă, iar slujnicele se lasă în genunchi. Trei dintre ele își îndreaptă mâinile spre mine în același timp. Mă masează și mă spală bine. Ar trebui să-mi placă asta, însă în minte îmi tot apare imaginea

unei găini care e băgată în apă fierbinte și apoi jumulită de pene. Mâinile slujnicelor se mișcă în sus și în jos pe corpul meu. Deși o fac în mod delicat, trupul meu suferă din cauza asaltului. Încerc să-mi amintesc ce mi-a spus An-te-hai, cum că eu trăiesc să-i fac plăcere împăratului Hsien Feng, nu mie însămi. Mi-aș dori ca împăratul să înțeleagă asta. Mă întreb când o să-și facă apariția.

Corpul îmi e înfierbântat precum un chec aburind. Slujnicele transpiră. Îmi masează umerii, degetele de la mâini și de la picioare. Robele lor sunt ude, iar părul le este dezordonat. Numai să le privesc și mă obosește îngrozitor: de-abia aștept să se termine. An-te-hai m-a prevenit că nu trebuie să le mulțumesc slujnicelor. A subliniat faptul că nu-mi este îngăduit să-mi exprim sentimentele, pentru a nu le aminti oamenilor că sunt la fel de obișnuită ca și ei.

După ce mă șterg și mă îmbracă într-o cămașă de noapte roșie, slujnicele se retrag. Apoi intră eunucii, care mă înfășoară în pături calde și mă conduc înapoi în dormitor.

Palatul meu e împărțit în trei zone. Prima e pentru locuit și cuprinde trei camere mari, cu ferestre care dau spre sud. Camerele comunică între ele, formând un imens dreptunghi. Încăperea din mijloc e o sală de primire, cu un mic tron pentru soțul meu, pe care are să stea atunci când va veni. În spatele tronului, la perete, se înalță un altar, deasupra căruia atârnă o pictură mare reprezentând un peisaj chinezesc. Camera din stânga se numește camera vestică. Acolo voi dormi eu. Lângă fereastră se află o masă cu două scaune, iar lângă scaune doi bambuși verzi. În partea dreaptă se află camera estică: acesta este budoarul meu, cu un pat în care să dorm

dacă Majestatea Sa se hotărăște să rămână peste noapte. Regula spune că, pentru a avea un somn corespunzător, el nu trebuie să împartă patul cu nici una dintre soțiile sale în timpul nopții. Patul din camera estică e întotdeauna pregătit, răcorit sau încălzit, în funcție de anotimp. După aceste încăperi urmează sufrageria, baia, camera de zi și cămările.

În a doua parte a palatului se întinde grădina, care va deveni locul meu preferat. Cuprinde pajiști și pârâiașe naturale, precum și un iaz micuț numit Lacul Ceresc. Voi lăsa intenționat plantele acvatice să crească nestânjenite în el, deoarece îmi doresc să-mi amintească de Wuhu. Întotdeauna am adorat plantele și sunt un grădinar pasionat. Îmi voi umple grădina cu splendoarea naturii. Pe lângă copaci mari cu flori, ca hibiscul roșu și magnolia, am bujori cu flori cât castroanele, de toate culorile imaginabile. Am și trandafiri de un roșu intens, cu mijlocul violet, crini albi în formă de copită, flori de ceai de munte de culoarea focului și flori galbene de prun de iarnă, pe care le-am botezat „invitație la plimbare". Florile de prun au petale cerate și înfloresc numai în zilele cu zăpadă, ca niște iubitoare ale frigului. Parfumul lor puternic plutește în dormitorul meu atunci când An-te-hai deschide fereastra dimineața. Ele mă „invită la plimbare" în grădină și nu mă pot abține să nu le admir frumusețea, cât rămân încă în cămașa de noapte. Ca să mă ferească de răceală în zilele geroase, An-te-hai taie o creangă de prun înainte de a mă trezi sau pune doar o floare într-o vază, lângă gustarea mea de dimineață.

Preferințele mele în materie de flori sunt vaste. Îmi plac cele elegante la fel de mult ca și cele pe care îmi place să le numesc „oamenii simpli". Îmi plac florile în formă de fluture ale volburei,

care acoperă pământul cu pete purpurii, semănând cu modelul de pe fața unui tigru. Sunt o adevărată expertă în bujori și crizanteme. Deși societatea regală consideră crizantemele potrivite numai pentru țărani, eu le cultiv cu entuziasm. Am toate felurile de crizanteme. Cea pe care o prețuiesc cel mai mult e „gheara de aur". Florile sale se deschid precum mâinile unor dansatori ce țin lumina soarelui de dimineață în palmele lor. Nimeni nu a mai văzut această varietate în altă parte decât în grădina mea. Toamna târziu, plantele îmi ajung până la umăr, și nu mă plictisesc niciodată să le privesc.

Când nu pot dormi noaptea, îmi vizitez grădina, unde merg să ascult sunetele copilăriei mele. Aud cum vorbesc peștii în apă. Ador să hoinăresc printre tufe, mângâind cu mâinile frunzele și florile. Îmi place la nebunie să simt roua pe vârful degetelor.

Mulți ani mai târziu, se va spune o poveste despre un eunuc care a văzut cândva o zână la miezul nopții în grădina mea. „Zâna" probabil că eram eu. A existat o perioadă în care nu m-am simțit în stare să mai trăiesc. Se poate să fi fost una dintre acele nopți când plănuiam să-mi pun capăt zilelor.

A treia parte a palatului meu e constituită din încăperile situate de o parte și de alta a camerelor principale și este destinată eunucilor, doamnelor de onoare și slujnicelor. Ferestrele lor dau spre curte, ceea ce înseamnă că m-ar zări negreșit dacă m-aș îndrepta spre poartă și că, de asemenea, pot vedea pe oricine ar vrea să intre. Eunucii patrulează prin palat în schimburi, astfel încât întotdeauna este cineva treaz.

An-te-hai doarme adânc pe jos. Eunucul-șef Shim m-a mințit când mi-a spus că mi-a dat oameni care nu sforăie. An-te-hai sforăie ca un

ceainic care dă în clocot. Însă lucrurile se vor schimba mai târziu, când, după ani de izolare, agonie și teamă, sforăitul lui An-te-hai va deveni cântecul Cerului pentru mine. Dacă nu-l auzeam, nu puteam să dorm.

În timp ce stau trează, gândurile mi se îndreaptă spre împăratul Hsien Feng. Mă întreb dacă el și Nuharoo se bucură unul de celălalt. Mă întreb când mă va chema. Îmi e un pic frig și îmi aduc aminte că An-te-hai mi-a spus că a avut probleme cu încălzirea patului meu. Încălzitorul de sub *kang* nu funcționează cum trebuie. El e convins că e mâna lui Shim, că eunucul-șef îmi trimite în acest fel un mesaj: fie voi trăi o viață confortabilă dându-i lui bacșiș în mod regulat, fie îmi va fi frig iarna și cald vara. Ușor sau dificil, Shim îmi spune că e alegerea mea.

— Atâta vreme când sunteți una dintre cele trei mii de concubine, nu puteți scăpa de el, mi-a spus An-te-hai.

Nu găsesc o dificultate în a dormi într-un pat care nu e încălzit conform standardelor imperiale. Însă e important să lucrez la îndeplinirea țelului de a deveni favorita împăratului Hsien Feng. Este singura modalitate prin care îmi pot câștiga respectul. Nu am vreme de pierdut. Împlinesc optsprezece ani. În grădina imperială a frumuseții, vârsta de optsprezece ani e considerată o floare pe cale să se ofilească.

Încerc să nu mă gândesc la ceea ce doresc cu adevărat de la viață. Mă ridic și copiez niște versuri dintr-o carte de poezie:

Brațul de est al fluviului Yangtze curge necurmat,
Sămânța iubirii ce noi am sădit-o cândva va crește ne-ncetat.
Chipul tău se pierde în ale viselor treceri,

Trează-am rămas în noapte s-ascult zvonuri
de păsări.
Primăvara nu-i încă verde,
Dar părul meu cărunt se vede.
Despărțirea noastră e prea lungă ca inima
mea s-o mai plângă.

Trecutul apare iarăși și iarăși
În noaptea fabulosului Festival al Lampioanelor.

7

Prima lună trece repede. În fiecare dimineață, când razele soarelui ating perdeaua camerei mele, mă trezesc și îmi găsesc pisica, pe Zăpada, lângă mine. M-am atașat de această ființă blândă. Știu cum îmi va trece timpul. Va fi o altă zi de așteptare în speranța că Majestatea Sa mă va vizita.

An-te-hai zice că ar trebui să-mi găsesc ceva de făcut ca să-mi ocup timpul. Sugestiile lui sunt brodatul, pescuitul și jocul de șah.

Aleg șahul, dar după câteva jocuri îmi pierd interesul. Eunucii mă lasă să câștig de fiecare dată. Îmi simt inteligența insultată, dar lor le este prea frică să joace la același nivel cu mine.

Devin fascinată de ceasurile imperiale, care în Orașul Interzis fac parte din mobilă, la fel ca și vitrinele de perete. Preferatul meu e ciocănitoarea. Trăiește într-un trunchi de copac din ceramică și iese afară doar ca să anunțe ora exactă. Îmi plac la nebunie sunetele sale. Lui An-te-hai îi place mișcarea sa, pentru că îi aduce aminte de un cap care se înclină. Când poate, încearcă să fie de față ca să primească „plecăciunile".

Celălalt ceas preferat al meu are o formă ciudată. Seamănă cu o familie de rotițe care se îmbrățișează. Se află într-o cutie din sticlă transparentă, care îmi permite să mă uit la componentele sale interne. Întocmai ca într-o

familie armonioasă, fiecare rotiță își îndeplinește datoria și își transmite energia, astfel încât ora fixă să poată fi anunțată.

Studiez ceasurile și mă gândesc la locurile din care provin. Majoritatea sunt din țări îndepărtate. Sunt daruri oferite de regi și prinți străini împăraților chinezi din dinastiile anterioare. În modelele lor se simte dragostea de viață a celor care le-au făcut, ceea ce mă face să mă întreb dacă toate poveștile care mi s-au spus despre barbarii sălbatici sunt adevărate.

Entuziasmul meu pentru ceasuri se stinge repede. Încep să mă irite limbile lor ca niște ace. Felul atât de molcom în care se târăsc mă face să vreau să le împing înainte. Îi spun lui An-te-hai să le acopere cu o țesătură.

— Gata cu plecăciunile, îl aud spunând către ciocănitoare.

Astăzi sunt plictisită încă dinainte de a mă da jos din pat.

— Doamna a dormit bine? se aude vocea lui An-te-hai din curte.

Mă ridic în capul oaselor și nu mă ostenesc să-i răspund.

— Bună dimineața! Eunucul pășește înăuntru cu un zâmbet blând. Sclavii dumneavoastră sunt gata să vă asiste la spălat, doamnă.

Spălatul meu de dimineață e un adevărat eveniment. Înainte ca eu să mă dau jos din pat, eunucii și slujnicele fac o paradă a rochiilor. Eu trebuie să aleg una din trei duzini. Sunt atât de multe rochii frumoase, însă jumătate dintre ele nu sunt pe gustul meu.

Apoi trebuie să-mi aleg pantofii, pălăriile și bijuteriile. După ce mă dau jos din pat, merg într-o cameră să folosesc vasul de toaletă. Sunt

urmată de șase servitoare. Nu folosește la nimic să le cer să fiu lăsată singură: oamenii ăștia au fost antrenați de eunucul-șef Shim să fie surzi și muți în astfel de situații.

Camera e mare și nemobilată. În mijloc se află un vas galben frumos sculptat și pictat. Seamănă cu un pepene mare. În colțurile încăperii sunt lampioane micuțe, iar pereții sunt împodobiți cu draperii brodate cu flori albastre și albe.

Am mare nevoie, dar nu pot să fac. Nu există fereastră care să lase mirosul să iasă. Servitoarele stau în jurul meu, fixându-mă cu privirea. Le spun iar și iar să mă lase singură, dar ele refuză. Mă imploră să le îngădui să mă slujească. Una dintre ele ține un prosop umed ca să mă șteargă după aceea, o alta ține un vas cu săpun, a treia are o tavă cu hârtie de mătase, iar a patra un lighean de argint. Ultimele două duc câte o găleată plină cu apă, una cu apă caldă și cealaltă cu rece.

— Lăsați totul pe jos, le zic. Sunteți libere.

Toată lumea murmură:

— Da, doamnă, dar nu se mișcă niciuna.

Ridic vocea:

— O să put.

— Nu, nu puțiți, răspund ele la unison.

— Făceți-mi pe plac, țip eu. Afară!

— Nu ne deranjează. Noi iubim mirosul dumneavoastră.

— An-te-hai!

An-te-hai se năpustește înăuntru.

— Da, doamnă.

— Du-te imediat la eunucul-șef Shim și spune-i că servitorii mei nu-mi dau ascultare.

— N-o să țină, doamnă. An-te-hai își pune mâinile pălnie la urechea mea și îmi șoptește:

Mă tem că eunucul-șef Shim nu va face nimic în legătură cu asta.

— De ce?

— Regula este ca soțiile împăratului să fie slujite în acest fel.

— Indiferent cine a inventat regula asta e cu siguranță un idiot.

— Vai, nu, doamnă, să nu mai spuneți așa ceva! An-te-hai e șocat. Majestatea Sa Marea Împărăteasă e cea care a inventat regulile.

Mi-o închipui pe Marea Împărăteasă șezând pe vasul ei de toaletă, asistată de servitoarele care umplu camera.

— În mod sigur ea crede că rahații ei sunt diamante și pârțurile ei sunt parfum. Majestatea Sa are reguli despre mărimea, forma, lungimea, culoarea și mirosul scaunelor?

— Vă rog, doamnă. An-te-hai începe să devină neliniștit. Doar nu vreți să aduceți necazuri asupra Domniei Voastre și a mea.

— Necazuri? Tot ce vreau este să pot să mă cac de una singură!

— Aici nu e vorba de căcare, doamnă, șoptește An-te-hai de parcă ar avea gura plină de mâncare.

— Dar despre ce e vorba atunci?

— E vorba despre grație, doamnă.

— Grație? Cum poate cineva să se cace grațios?

Să mi se machieze fața, să mi se aranjeze părul și să mi se pună rochia pe mine, iar apoi să-mi fie strânsă în jurul pieptului, doar pentru a fi dată jos după-amiaza devine nu doar plictisitor, ci și obositor. Eunucii și doamnele de onoare poartă tăvi și mărșăluiesc încoace și încolo prin fața mea cu rochii, lenjerie de corp,

accesorii, ornamente, curele și ace de păr. De-abia aștept ca ritualul să se termine. Aș fi preferat ca ei să-mi spună unde sunt lucrurile astea și să mi le iau singură. Dar nu am dreptul să schimb regulile. Încep să înțeleg că viața imperială nu e nimic altceva decât o sumă de detalii elaborate. Cea mai mare problemă a mea e răbdarea.

An-te-hai îmi ține companie cât timp mi se aranjează părul. Mă amuză cu povestioare și glume. Stă în spatele meu, în vreme ce eu stau cu fața la oglindă.

Cel care îmi coafează părul mi-l netezește mai întâi cu apă parfumată, apoi îl dă cu ulei din extract de floarea-soarelui de munte. După ce îl piaptănă, mi-l răsucește în sus. În această dimineață, încearcă să-i dea forma unei lebede.

Toată treaba asta mă enervează și devin iritată. Pentru a mai liniști apele, An-te-hai mă întreabă dacă aș vrea să aflu detalii despre cureaua împăratului Hsien Feng. Îi spun că nu mă interesează.

— Cureaua are, desigur, culoarea imperială, galben strălucitor, începe An-te-hai fără să mă ia în seamă. E opera veritabilei arte meșteșugărești manciuriene, funcțională, dar minunat de frumoasă. Văzând că nu obiectez, el continuă: Este întărită cu păr de cal și ornamentată cu panglici plisate din mătase albă. A fost transmisă din generație în generație de strămoșii Majestății Sale și e purtată în timpul ceremoniilor importante. Astrologul Curții are indicații precise despre felul în care Majestatea Sa ar trebui să poarte astfel de obiecte. De obicei, împăratul Hsien Feng poartă și un cilindru din fildeș cu scobitori, un cuțit așezat într-o teacă din corn de rinocer și doi săculeți cu pudră

parfumată brodați cu perle foarte mici. Inițial, aceștia erau făcuți dintr-o pânză tare folosită pentru a înlocui frâiele rupte.

Zâmbesc, apreciind intenția eunucului. An-te-hai știe întotdeauna cum să-mi stârnească dorința de cunoaștere.

— Nuharoo știe ce știi tu? îl întreb pe An-te-hai.

— Da, doamnă, știe.

— Âsta e, în parte, motivul pentru care a fost aleasă?

An-te-hai rămâne tăcut. Îmi dau seama că nu vrea să mă jignească. Las baltă subiectul și îi spun:

— An-te-hai, de acum înainte ești răspunzător cu împrospătarea cunoștințelor mele privind viața imperială.

Evit să spun cuvintele „să mă înveți". Îmi dau seama că An-te-hai ar fi mult mai în largul său și mi-ar oferi informații mai bune dacă m-aș purta precum o stăpână și nu ca o elevă.

— Vreau să-mi sugerezi ce să port în timpul sărbătorii Anului Nou Chinezesc.

— Păi, mai întâi trebuie să vă asigurați să nu vă îmbrăcați niciodată deasupra rangului Domniei Voastre. Și totuși, nu vreți să păreți lipsită de imaginație. Asta vrea să însemne că trebuie să fiți capabilă să prevedeți ce ar putea să poarte Marea Împărăteasă și împărăteasa Nuharoo.

— Da, are sens.

— Eu aș presupune că pandantivele lor din jadeit vor fi în formă de frunză de lotus, iar celelalte podoabe din perle și turmalină roz. Ele vor avea grijă să nu îl întreacă pe împăratul Hsien Feng. Pandantivul lui este o figurină cu trei capre, un semn de bun augur pe care îl poartă numai în ajunul Anului Nou Chinezesc.

— Cum ar trebui să fie pandantivul meu?

— Orice semn sau simbol doriți, atâta timp cât nu le eclipsați pe cele două doamne. Dar cum ziceam, nu vreți nici să fiți îmbrăcată mai prost, căci nu vreți să nu vă bucurați de atenția Majestății Sale Împăratul. Trebuie să faceți tot ce vă stă în putere să ieșiți în evidență printre miile de concubine. S-ar putea să nu apucați să-l vedeți deloc pe soțul dumneavoastră, cu excepția unor asemenea ocazii.

Aș vrea să-l pot invita pe An-te-hai să mi se alăture la micul dejun în loc să mă servească, să se uite la mine cum mănânc și apoi să meargă în camera lui să mănânce igname reci.

El apreciază sentimentele mele și e fericit să se înrobească. Știu că își țese viitorul în jurul meu. Dacă devin favorita lui Hsien Feng, poziția lui va crește. Numai că eu nu obțin deloc atenția Majestății Sale. Cât timp trebuie să aștept? O să am vreodată ocazia? De ce nu am nici o veste de la eunucul-șef Shim?

Au trecut șapte săptămâni de când am intrat în Palatul Frumuseții Esențiale. Nu mă mai uit la acoperișurile smălțuite în galben. Strălucirea lor s-a ofilit în ochii mei. Sarcina de a-mi alege rochiile dimineața mă plictisește până la lacrimi. Îmi dau seama încă din zori că o să mă gătesc doar ca să nu mă vadă nimeni. Nici măcar eunucii și doamnele de onoare nu vor fi aici ca să fie martori la perfecțiunea frumuseții mele. Au fost instruiți să se ascundă când nu sunt chemați. De obicei, ajung să rămân singură după ce sunt complet îmbrăcată.

În fiecare zi mă pomenesc stând în mijlocul palatului splendid, dar gol, iar gâtul îmi stă întins și țeapăn de dimineață până la prânz. Visez de nenumărate ori la vizita împăratului

Hsien Feng. În fanteziile mele, el vine, mă ia de mână și mă îmbrățișează cu pasiune.

În ultimul timp am tot stat lângă helesteul meu. Îmbrăcată de gală ca o paiață, mă uit la țestoase și la broaște. Dimineața, soarele zăbovește deasupra grădinii și două țestoase înoată alene. Plutesc o vreme la suprafața apei și apoi se cațără pe o piatră netedă ca să se odihnească. Încet, una se urcă peste cealaltă și stau nemișcate, în aceeași poziție, ore întregi, iar eu stau cu ele.

Frumoșii ochi larg deschiși par morți, deși ținuta ei e dreaptă, iar costumu-i e magnific – versurile dintr-o operă veche mi se repetă în cap.

An-te-hai apare dintre copaci, aducând pe o tavă o ceașcă cu ceai.

— Doamna are o zi bună?

An-te-hai lasă tava în fața mea.

Oftez și îi spun că nu am chef de ceai. An-te-hai zâmbește. Se apleacă și împinge ușurel țestoasele înapoi în apă.

— Sunteți prea nerăbdătoare, doamnă. Nu fiți.

— Viața e prea lungă în Orașul Interzis, An-te-hai. Până și secundele trec greu.

— Va veni ziua, spune An-te-hai. Expresia lui arată o credință sinceră. Majestatea Sa o să vă cheme, doamnă.

— Oare?

— Trebuie să credeți că o va face.

— De ce ar face-o?

— De ce ar face-o?

An-te-hai se ridică din genunchi.

— Nu mai vorbi de speranțe deșarte, An-te-hai!

— Nu vă puteți permite să vă pierdeți încrederea, doamnă. Ce altceva posedați în afară de

speranță? Majestatea Sa v-a dat locuință în partea vestică a palatului său. Am convingerea că e semnul unui interes puternic. Toți prezicătorii pe care i-am consultat spun că o să vă cheme.

Starea mea de spirit devine mai puțin apăsătoare și ridic ceaiul.

— Îmi permiteți să întreb – eunucul zâmbește de parcă el însuși s-ar simți mai bine – dacă doamna e pregătită în caz că în seara asta ar veni chemarea? Cu alte cuvinte, este doamna familiară cu ritualul de împerechere?

Jenată, îi răspund:

— Bineînțeles că sunt.

— Dacă doriți vreo explicație, sunt aici să vă ajut.

— Tu? Nu mă pot împiedica să nu rad. Fii atent la purtarea ta, An-te-hai.

— Numai Domnia Voastră știe dacă mă port sau nu cum trebuie, doamnă.

Rămân tăcută.

— Voi fi bucuros să beau otrava pe care mi-o dați, zice An-te-hai încetișor.

— Fă-ți datoria și nu irosi vorbe.

Zâmbesc.

— Așteptați-mă, doamnă. O să vă arăt ceva.

An-te-hai ia repede serviciul de ceai și pleacă. Se întoarce în câteva clipe cu o cutie din hârtie în mână. Înăuntru e o pereche de fluturi de viermi de mătase.

— Am asta din grădina Palatului Seninătății Binefăcătoare, zice An-te-hai. Acolo locuiesc concubinele mai în vârstă – douăzeci și opt la număr –, rămase în urma tatălui și bunicului împăratului Hsien Feng. Acestea sunt animalele lor de casă.

— Ce fac ele cu fluturii? întreb eu. Credeam că își petrec timpul brodând.

— Ei bine, doamnele se uită la fluturi și se joacă cu ei. La fel cum împărații și prinții se distrează cu greierii. Singura diferență e că între fluturii de viermi de mătase nu există nici un concurs.

— Ce distracție e în a te uita la fluturi?

— Nici nu știți, doamnă. De parcă ar fi revelat un mister, An-te-hai se entuziasmează: Doamnelor le place la nebunie să privească fluturii cum se împerechează și să îi despartă în toiul ritualului lor. Ați vrea să vă arăt?

Închipuindu-mi ce o să facă An-te-hai, îmi ridic mâinile în aer:

— Nu! Ia cutia înapoi. Nu mă interesează!

— Prea bine, doamnă, nu o să vă arăt astăzi. Dar într-o zi o să vreți să vedeți asta. Atunci veți înțelege care este distracția, exact ca și celelalte doamne.

— Ce se întâmplă când desparți fluturii? îl întreb.

— Sângerează de moarte.

— Și asta e „distracția" de care vorbești?

— Exact.

An-te-hai zâmbește, fiind pentru prima oară când îmi citește gândurile greșit.

— Oricine face asta are cu siguranță o minte bolnavă, zic eu întorcându-mi capul spre munții îndepărtați.

— Ei bine, pe aceia aflați în disperare îi ajută să se vindece, zice eunucul încet.

Mă întorc și mă uit fix în cutia deschisă. Doi fluturi devin unul singur. Jumătate din trupul masculului e înăuntrul celui al femelei.

— Doriți să iau cutia, doamnă?

— Pleacă, An-te-hai, și lasă-mi fluturii.

— Da, doamnă. Fluturii sunt ușor de hrănit. În caz că aveți nevoie de mai mult de o pereche,

vânzătorul de viermi de mătase vine la palat în cea de-a patra zi a fiecărei luni.

Perechea se odihnește liniștită pe un covor de pale. Lângă ea sunt doi coconi desfăcuți. Cele două corpuri mici și albe au aripile acoperite cu o pudră groasă de culoarea cenușii. Când și când, aripile lor tremură. Se distrează?

Soarele și-a schimbat poziția. Piatra netedă e acum în umbră, iar în grădină e cald și plăcut. Îmi observ imaginea în apă: obrajii îmi sunt de culoarea unei flori de piersic, iar părul reflectă lumina.

Încerc să-mi împiedic mintea de la a călători mai departe. Nu vreau să distrug clipa închipuindu-mi viitorul. Însă știu că invidiez perechea de fluturi și țestoasele. Tinerețea mea îmi spune că nu-mi pot nimici dorința, la fel cum nu pot forța soarele să nu strălucească sau vântul să nu bată.

Se face după-amiază. O căruță șubredă trasă de un măgar apare în raza privirii mele. E o căruță ruginită pentru cărat apă. Un bătrân cu un bici pășește în spatele ei. În vârful giganticului butoi din lemn se află un steguleț galben. Bătrânul vine să umple vasele de apă din palatul meu. Potrivit lui An-te-hai, căruța are peste cincizeci de ani vechime. Se află în serviciu de pe vremea împăratului Chien Lung. Ca să facă rost de cea mai bună apă de izvor, împăratul a ordonat experților să vină la Peking pentru a studia și compara calitatea mostrelor strânse de la izvoare din toată țara. Împăratul a dirijat personal măsurarea și cântărirea apei și a analizat conținutul mineral al fiecărei mostre.

Apei de la Izvorul Muntelui de Jad i s-a acordat cel mai bun calificativ. De atunci încoace, izvorul a fost păstrat pentru uzul exclusiv al

rezidenților din Orașul Interzis. Porțile Pekingului se închid la zece seara și nimic nu are voie să intre pe ele, cu excepția căruței de apă cu steguleț galben. Măgarul merge pe mijlocul bulevardului. Se zice că până și un prinț călare trebuie să-i facă loc.

Îl privesc pe sacagiu cum își termină treaba și apoi dispare în spatele porții. Ascult sunetul din ce în ce mai estompat al pașilor măgarului. Mă simt din nou învăluită în întuneric, iar nefericirea mi se strecoară în suflet, precum umezeala în anotimpul ploios.

Când deschid din nou cutia cu viermi de mătase, descopăr că fluturii au dispărut. În locul lor, peste tot pe paie, sunt sute de puncte maronii.

— Copilașii! Copilașii fluturilor! strig eu ca o femeie nebună.

Trece încă o săptămână și veștile întârzie să apară. Și nici nu mă vizitează nimeni. Tăcerea din palatul meu devine din ce în ce mai apăsătoare. Când Zăpada vine la mine în brațe sunt mișcată până la lacrimi. Pe parcursul zilei hrănesc pisica, îi fac baie și mă joc cu ea până mă plictisesc. Citesc cărți și copiez alte poeme din vechime. De asemenea, mă apuc de pictat. Picturile reflectă starea mea de spirit. Au întotdeauna un singur copac în peisaj sau o singură floare pe o imensă întindere de zăpadă.

În sfârșit, în cea de-a cincizeci și opta zi după sosirea mea în Orașul Interzis, împăratul Hsien Feng mă cheamă. Nu-mi pot crede ochilor atunci când An-te-hai îmi aduce invitația Majestății Sale prin care mă roagă să-l însoțesc la o operă.

Studiez invitația: semnătura și sigiliul sunt mari și frumoase. O țin sub pernă și o ating

iarăși și iarăși înainte de a adormi. A doua zi dimineață mă trezesc înainte de ivirea zorilor. Suport ritualul machierii și îmbrăcatului simțindu-mă vie și plină de avânt. Îmi închipui cum e să fiu apreciată de Majestatea Sa. Până la răsăritul soarelui totul e gata. Mă rog ca frumusețea mea să-mi aducă noroc.

An-te-hai îmi spune că împăratul Hsien Feng va trimite un palanchin, iar eu îl aștept arzând de nerăbdare. An-te-hai îmi descrie unde voi merge și pe cine voi întâlni, subliniind faptul că reprezentațiile teatrale sunt un mod de petrecere a timpului preferat la Curte de generații. Ele au fost cele mai populare în prima perioadă a dinastiei Ch'ing, în anii 1600. În vilele regale erau construite scene imense. Numai în Palatul de Vară, unde voi merge eu azi, există patru scene. Cea mai grandioasă are o înălțime cât trei etaje. Se numește Marea Scenă Changyi a Magnificului Sunet.

După spusele lui An-te-hai, au loc reprezentații numai de Anul Nou Lunar și de zilele de naștere ale împăratului și împărătesei. Spectacolele sunt de o extravaganță fără seamăn, și de obicei durează de dimineața devreme până târziu în noapte. Împăratul invită prinți și înalți oficiali și se consideră o mare onoare să fii printre aceștia. La cea de-a optzecea aniversare a împăratului Chien Lung s-au jucat zece opere, iar cel mai popular spectacol a fost *Regele Maimuță*. Personajul Maimuței a fost adaptat dintr-un roman clasic din dinastia Ming. Împăratului îi plăcea opera atât de mult, încât a epuizat toate variantele poveștii. A fost cea mai lungă operă pusă vreodată în scenă: a durat zece zile. Prezentarea unui eden imaginar oglindind existența atașată de pământ a umanității a aruncat o vrajă asupra

publicului, care nu s-a răspândit până la sfârșit. Chiar și atunci, se zice că unii au dorit ca trupa să repete imediat anumite scene.

Îl întreb pe An-te-hai dacă membrii familiei imperiale erau cunoscători adevărați sau doar admiratori entuziaști.

— Aș zice că majoritatea erau falși cunoscători, răspunde el, cu excepția împăratului Kang Hsi, stră-străbunicul lui Hsien Feng. Potrivit registrului, Kang Hsi supraveghea scenariile și partiturile, iar Chien Lung a supervizat scrierea a destul de multe librete. Majoritatea oamenilor, însă, vin pentru mâncare și privilegiul de a sta cu Majestatea Sa. Desigur că este întotdeauna important să demonstrezi o sensibilitate cultivată. E la modă să-ți etalezi gusturile pentru o cultură a delicateții.

— Ar îndrăzni cineva să se dea mare cu priceperea sa de față cu împăratul?

— Există întotdeauna cineva care nu pricepe că va fi considerat de ceilalți un guguștiuc care face tumbe, arătându-și posteriorul elegant.

Ca să îmi dea un exemplu, An-te-hai îmi povestește o întâmplare care a avut loc în Orașul Interzis în timpul domniei împăratului Yung Cheng. Împăratul se bucura de spectacol, o poveste despre guvernatorul unui orășel care și-a depășit slăbiciunea și și-a adus fiul răsfățat pe calea cea bună, pedepsindu-l. Actorul care juca rolul guvernatorului era atât de talentat, încât împăratul i-a acordat o audiență privată după reprezentație. Omul a fost răsplătit cu *tael*-i și daruri, iar Majestatea Sa a fost foarte darnic cu laudele. Actorul s-a lăsat dus de val și l-a întrebat pe Majestatea Sa dacă știe numele adevărat, din istorie, al guvernatorului. „Cum îndrăznești să pui întrebări!", îl imită An-te-hai pe împărat, mâna sa dreaptă fluturând o robă imperială

imaginară. „Ai uitat cine ești? Dacă mi-aș permite să mă las provocat de un cerșetor ca tine, cum aș conduce țara?" A fost emis un edict și actorul a fost târât afară și bătut până la moarte, în costumul său de guvernator.

Povestea mă face să înțeleg adevărata față a splendidului Oraș Interzis. Mă îndoiesc că execuția nechibzuitului actor a făcut vreun bine imaginii Majestății Sale. O asemenea pedeapsă nu inspiră decât teroare, iar teroarea nu face decât să crească distanța dintre împărat și inimile supușilor săi. Teroarea îi aduce, în final, cea mai mare pierdere. Cine să stea alături de tine, dacă singurul lucru pentru care ești cunoscut e acela că inspiri frică?

Privind retrospectiv, îmi dau seama că povestea mi-a influențat atitudinea într-un incident mai degrabă minor care s-a întâmplat în timpul domniei mele, un incident de care sunt deosebit de mândră. Mă aflam în Marea Scenă Changyi a Magnificului Sunet, la sărbătorirea celei de-a șaizecea aniversări a zilei mele de naștere. Opera se numea *Sala Yu-Tang*. Renumitul actor Chen Yi-chew juca rolul domnișoarei Shoo. Cânta: *Venind în sala judecătorului privesc în sus/ De ambele părți stau călăi care au cuțite lungi cât un braț/ Eu sunt precum oaia care se trezește în gura leului...* Însă la cuvântul „oaie", Chen s-a oprit brusc. Și-a dat seama că semnul meu zodiacal e oaia și că, dacă ar continua versul, alții ar putea crede că mă blestemă. Cheng a încercat să înghită cuvântul, dar era prea târziu – toată lumea îl auzise deja, căci era o operă celebră și versurile erau cunoscute. Sărmanul om a încercat să se salveze jonglând cu silabele cuvântului. A tras de voce și a menținut sunetul final până când a rămas complet fără suflu. Orchestra era nedumerită, iar tobosarii loveau

instrumentele pentru a acoperi greșeala. Apoi însă, Chen Yi-chew s-a dovedit a fi un veteran al scenei – a inventat pe loc un vers, care înlocuia „oaia care se trezește în gura leului" cu „peștele care ajunge în plasa pescarului".

Înainte de a avea Curtea ocazia să raporteze că a avut loc un „accident" și că actorul trebuie să fie pedepsit, eu l-am lăudat pe Chen pentru strălucirea sa. Bineînțeles că nimeni nu a menționat modificarea versurilor. În amintirea bunătății mele, artistul a hotărât să păstreze pentru totdeauna în textul său noul vers. În opera *Sala Yu-Tang* de astăzi veți găsi „peștele care ajunge în plasa pescarului" în loc de „oaia care se trezește în gura leului".

În timp ce așteptăm în continuare palanchinul Majestății Sale, îl întreb pe An-te-hai care este genul de operă popular în Orașul Interzis.

— Opera din Peking. Ochii lui An-te-hai se luminează. Principalele sale melodii provin din operele *Kun* și *Yiyang*. Fiecare împărat sau împărătească și-a avut preferata sa. Stilurile de operă evoluează în timp, însă libretele rămân în cea mai mare parte cele din opera *Kun*.

Îl întreb care sunt operele favorite ale familiei imperiale, sperând să fie ceva ce știu. An-te-hai numără pe degete:

— *Povestea de dragoste a Primăverii și Toamnei, Frumoasa din dinastia Shang, Literatura pe timp de pace, Băiatul-minune care trece examenul imperial, Bătălia stegarilor de fier*... Numește aproape treizeci de opere.

Îl întreb pe An-te-hai care dintre ele s-ar putea să fie jucată azi. Bănuiala lui e că va fi *Bătălia stegarilor de fier*.

— Este preferata împăratului Hsien Feng, explică el. Majestății Sale nu-i prea plac operele clasice.

Le consideră plictisitoare. Le preferă pe acelea care conțin arte marțiale și acrobații.

— Și Marii Împărătese îi plac tot acestea?

— A, nu. Majestatea Sa Împărăteasa preferă vocile stilate și actorii-vedetă. Ea însăși ia lecții de operă și este considerată o expertă. Există posibilitatea ca împăratul Hsien Feng să aibă dispoziția de a-i face o plăcere mamei sale. Am auzit că Nuharoo l-a făcut să aibă gânduri de pietate. S-ar putea ca Majestatea Sa Împăratul să ordone trupei să joace opera favorită a Marii Împărătese, *Vremuri fericite timp de zece mii de ani.*

Menționarea de către An-te-hai a numelui lui Nuharoo alături de acela al împăratului Hsien Feng îmi tulbură gândurile și îmi stârnește gelozia. Nu-mi place să fiu meschină, dar nu-mi pot împiedica simțămintele. Mă întreb cum se împacă alte concubine cu invidia lor. Oare au împărțit deja patul cu Hsien Feng?

— Povestește-mi despre visurile tale, An-te-hai.

Mă așez. Dintr-odată îmi dau seama că drumul spre salvare îmi e inaccesibil. Mă macină disperarea. Simt că am fost împinsă într-o cameră închisă ermetic, unde însăși respirația devine dificilă. Nu a fost nimic adevărat în ideea că voi fi fericită odată ce voi avea stomacul plin. Nu pot să nu fiu ceea ce sunt, adică o femeie care simte că trăiește pentru a iubi, iar statutul de soție imperială îmi oferă totul, mai puțin asta.

Eunucul se aruncă la pământ și imploră iertare:

— Sunteți supărată, doamnă, îmi dau seama. Am zis ceva greșit? Pedepsiți-mă, căci altfel mânia va distruge sănătatea Majestății Voastre.

Mă cuprinde un sentiment de umilință, iar frustrarea se transformă în tristețe. Ce să fac mai departe? *Dar tot vreau să încerc să cultiv roșii în august, chiar dacă e prea târziu,* cântă o voce în capul meu.

— N-ai spus nimic nepotrivit, îi zic lui An-te-hai. Și acum să auzim visurile tale.

După ce se asigură că nu sunt supărată pe el, eunucul începe:

— Am două visuri, doamnă, însă șansa de a le realiza e precum prinderea unui pește viu în apa care fierbe.

— Povestește-mi.

— Primul meu vis e să îmi capăt înapoi membrul.

— Membrul?

— Știu exact cine are penisul meu și unde îl ține, zice An-te-hai.

În timp ce vorbește, se transformă într-un tânăr pe care nu l-am mai văzut niciodată. Ochii lui sunt plini de lumină și obrajii îi sunt îmbujorați. Vocea lui are o anumită stranietate, e încărcată de speranță și hotărâre.

— Bărbatul care m-a măcelărit a colecționat o mulțime de penisuri. Le păstrează conservate în borcane și le ține ascunse. Așteaptă ca noi să avem succes, astfel încât să ne poată vinde penisurile înapoi în schimbul unei sume uriașe. Când o să mor, vreau să fiu îngropat întreg, doamnă. Toți eunucii vor asta. Dacă nu reușesc să fiu îngropat întreg, mă voi întoarce în viața următoare handicapat.

— Crezi cu adevărat asta?

— Da, Majestatea Voastră.

— Și celălalt vis?

— Celălalt vis al meu e să-mi onorez părinții. Vreau să le demonstrez că am reușit. Părinții mei au paisprezece copii, dintre care opt au murit de foame. Bunica mea, care m-a crescut, n-a mâncat în viața ei o masă completă. Nu știu dacă o voi mai vedea vreodată... E foarte bolnavă și mi-e teribil de dor de ea. An-te-hai face un efort să zâmbească în timp ce încearcă să-și

stăpânească lacrimile. Vedeți, doamnă, sunt o veveriță cu ambiție de dragon.

— Asta e ceea ce-mi place la tine, An-te-hai. Mi-aș dori ca fratele meu, Kuei Hsiang, să aibă ambiția ta.

— Sunt flatat, doamnă.

— Bănuiesc că știi de acum care este visul meu, îi spun.

— Un pic, doamnă, îndrăznesc să recunosc asta.

— Pare la fel de irealizabil ca și ale tale, nu-i așa?

— Răbdare și credință, doamnă.

— Dar împăratul Hsien Feng nu m-a chemat în patul său. Și am trecut dincolo de durere și rușine.

Nu mă mai obosesc să-mi șterg lacrimile, care acum îmi curg șiroaie pe obraji.

— Mi-am croit drum în Orașul Interzis, numai că pare să nu fi existat niciodată o distanță mai mare între patul meu și Majestatea Sa. Nu știu ce să fac.

— Pe zi ce trece deveniți tot mai slabă, doamnă. Mă doare să văd cum vă dați la o parte cina.

— Spune-mi, An-te-hai, în ce vezi că mă transform?

— Într-un bujor care înflorește, doamnă?

— Asta am fost. Dar acum mă ofilesc și în curând primăvara va dispărea, iar bujorul va fi mort.

— Există și un alt mod de a privi lucrurile, doamnă.

— Explică-mi.

— Păi, după mine, nu sunteți o floare moartă, ci mai degrabă o cămilă.

— Cămilă?

— Ați auzit vreodată proverbul „O cămilă moartă e mai mare decât un cal viu"?

— Ce vrea să însemne asta?

— Înseamnă că încă aveți șanse mai bune decât oamenii mai mici.

— Dar adevărul este că nu am nimic.

— Mă aveți pe mine.

Se apropie în genunchi, își ridică privirea și se uită lung la mine.

— Tu? Ce poți tu să faci?

— Pot să aflu care concubine au împărțit patul cu Majestatea Sa și cum au ajuns acolo.

8

Primul lucru care îmi atrage privirea la Marea Scenă Changyi a Sunetului Magnific nu e nici împăratul Hsien Feng, nici oaspeții săi, nici fabuloasele decoruri de operă și actorii în costume, ci diadema de pe capul lui Nuharoo, care e făcută din perle, coral și pene de pescăruș aranjate sub forma caracterului *shou*, simbolul longevității. Sunt nevoită să privesc în altă parte pentru a reuși să îmi păstrez zâmbetul pe chip.

Sunt condusă printr-o poartă bine păzită și printr-un hol, apoi intru în teatrul în aer liber situat într-o curte. Locurile sunt deja ocupate, iar publicul e îmbrăcat cu mare pompă. Eunucii și doamnele de onoare se plimbă încoace și încolo pe intervale, ducând tăvi cu ceai și mâncare. Opera a început, gongurile și clopoțeii au sunat, însă mulțimea continuă să se agite. Abia mai târziu voi afla că se obișnuiește ca publicul să continue să vorbească în timpul spectacolului. Mie mi se pare că asta distrage atenția, însă e tradiția imperială.

Mă uit în jurul meu. Împăratul Hsien Feng e așezat lângă Nuharoo la mijlocul rândului întâi. Amândoi poartă robele imperiale din mătase galbenă, brodate cu motive reprezentând dragoni și păsări phoenix. Coroana lui are o perlă manciuriană imensă și incrustații din argint împodobite cu panglici și ciucuri. Curelușa cu care se prinde sub bărbie e din samur.

Hsien Feng urmărește reprezentația cu mare interes. Nuharoo are o poză elegantă, însă atenția ei nu e îndreptată spre scenă. Aruncă priviri în jur fără a-și întoarce capul. În dreapta ei se află soacra noastră, Marea Împărăteasă. E îmbrăcată într-o rochie din mătase purpurie brodată cu fluturi albaștri și violet. Machiajul ei e mai dramatic decât cel al actorilor de pe scenă. Sprâncenele vopsite îi sunt atât de negre și de groase, încât par două bucăți de cărbune. Fălcile i se mișcă dintr-o parte în alta în timp ce mestecă nuci, iar gura dată cu roșu îmi amintește de o curmală japoneză stricată. Privirea sa măturătă peste cei aflați în public. În spatele ei se află nurorile imperiale, doamnele Yun, Li, Mei și Hui. Toate splendid îmbrăcate, stau cu fețele împietrite. În spate și pe laterale stau prinții regali, familiile lor și alți invitați.

Eunucul-șef Shim vine să mă întâmpine. Îmi cer scuze pentru întârziere, chiar dacă nu a fost din vina mea – palanchinul nu a venit la timp. Îmi spune că atâta vreme cât merg la locul meu fără să-mi deranjez soțul și soacra, nu e nici o problemă:

— Majestatea Sa Împăratul nu pretinde niciodată cu adevărat prezența concubinelor sale, zice Shim.

Asta mă face să îmi dau seama, cu o dezamăgire zdrobitoare, că mă aflu aici numai datorită unei simple formalități.

Eunucul-șef mă ajută să îmi găsesc locul, între doamnele Li și Mei. Îmi cer scuze că le deranjez, iar ele îmi întorc politicos plecăciunile, fără să spună nimic.

Ne îndreptăm atenția spre operă. Se numește *Cele trei bătălii dintre regele Maimuță și Vulpea Albă*. Sunt uimită de talentul actorilor, despre care doamna Mei îmi spune că sunt eunuci. Mă

cucerește mai ales Vulpea Albă. Vocea „ei" e unică și minunată, iar dansul îi este atât de senzual, încât uit că „ea" este de fapt un el. Pentru a atinge un asemenea grad de pricepere și flexibilitate, actorii și-au început cu siguranță pregătirea încă de când erau mici copii.

Spectacolul ajunge la punctul său culminant. Maimuțele își etalează îndemânarea acrobatică. Învârtindu-se și făcând tumbe, regele Maimuță execută un salt peste umerii maimuțelor mai mici. La sfârșit, se aruncă mult în aer și apoi aterizează cu ușurință pe o creangă de copac, un element de decor făcut din lemn vopsit.

Mulțimea aclamă.

Regele Maimuță sare pe un nor, o scândură agățată cu funii din tavan. O bucată mare de material alb, care reprezintă cascada cerească, e aruncată în sus, norul e ridicat și actorul își face ieșirea de pe scenă.

— *Shang!* Dă-i bacșiș! *Shang!* țipă și bate din palme împăratul Hsien Feng.

Mulțimea îi urmează exemplul, strigând:

— *Shang! Shang! Shang!*

Capul lui Hsien Feng se leagănă precum toba unui comerciant. La fiecare bătaie a gongului, el lovește din picioare, râzând:

— Excelent! țipă el, arătând înspre actori. Sunteți buni! Foarte buni!

Marea Împărătească ordonă aducerea platourilor cu nuci și cu preparate din fructe de sezon. Pentru că nu am mâncat de aseară, îmi iau găluște umplute cu fructe de pădure, curmale, dovleac dulce și nuci. În afară de Marea Împărătească, se pare că sunt singura doamnă care gustă cu adevărat opera. Restul doamnelor par plictisite. Nuharoo se chinuie să arate interesată. Doamna Li cască, iar doamna Mei sporovăiește cu doamna Hui.

Ca pentru a le dezmorți pe nurorile sale, Majestatea Sa oferă evantaie din hârtie.

Noi ne ridicăm și ne înclinăm în direcția Majestății Sale, după care ne așezăm la loc și deschidem evantaiele.

E vremea scenei de acțiune. Maimuțele, în patru labe, sunt conduse de regele lor în timp ce își împresoară dușmanul, Vulpea Albă, care e pe moarte și care cântă spre public:

De-i vrea să-mi asculți sfatul, prietene,
De bogății să nu-ți pese.
Ci cât ești încă tânăr
Cruță clipa prețioasă.
De-s florile bune de cules,
Strânge-le cât încă poți.
O, nu aștepta până-i floarea ofilită
Ca să rupi o rămurea.

Audiența aplaudă și doamna Yun se ridică. Presupun că are nevoie să meargă în camera de toaletă. Însă ceva din felul în care se mișcă îmi atrage privirea. Își leagănă fundul, iar burta ei pare ușor umflată.

E însărcinată! Nuharoo, Li, Mei, Hui și toate celelalte rostesc aceleași cuvinte.

După o privire pătrunzătoare, Nuharoo își întoarce fața. Își ia evantaiul și scutură cu vigoare din încheietură. Restul soțiilor imperiale îi urmează exemplul.

Mă simt copleșită de o adâncă nefericire. Diadema lui Nuharoo și burta doamnei Yun sunt precum două vergele fierbinți înfipte în pielea mea.

Împăratul Hsien Feng nici măcar nu s-a obosit să mă salute. La pauză se ridică și pleacă. Îl privesc ieșind, urmat de eunuci și de doamnele de onoare care duc ligheane, scuipători, evantaie, platouri cu pișcoturi, supiere și tăvi.

Eunucul-șef Shim ne spune că soțul nostru se va întoarce în scurt timp. Așteptăm, însă Majestatea Sa nu revine. Asistența își îndreaptă din nou atenția la operă. Mintea mea e ca un cazan în care fierb gânduri moarte. Stau până la final, cu urechile zumzăindu-mi de zgomotul tobelor.

Marea Împărăteasă se arată încântată de spectacol.

— E mult mai bun decât *Regele Maimuță* original! îi zice ea conducătorului trupei. Versiunea cea veche mă adormea. Aceasta, însă, m-a făcut să râd și să plâng.

Ea laudă jocul actorilor și îi spune lui Shim să-și desfacă baierele pungii cu bani.

Majestatea Sa cere să îi cunoască pe actorii din rolurile principale, tânărul care l-a jucat pe regele Maimuță și cel care a interpretat-o pe Vulpea Albă. Actorii vin din culise având încă machiajul pe față. Chipurile lor arată de parcă ar fi fost înmuiate în sos de soia.

Marea Împărăteasă îl ignoră pe regele Maimuță și îi vorbește cu efuziune Vulpii Albe:

— Îmi place la nebunie vocea ta! Scoate o pungă cu bani și i-o pune în mână: Mă face să simt beția fericirii! Îi ține mâna și nu vrea să-i dea drumul: O adevărată pasăre măiastră! Pasărea mea măiastră! Se uită fix la actor cu ochii unei tinere îndrăgostite, murmurând: Minunat băiat! Drăgălașă ființă!

După părerea mea, actorul nu are decât o înfățișare obișnuită, deși admir foarte mult felul în care cântă și dansează. Interpretarea pe care a dat-o Vulpii Albe posedă esența frumuseții feminine. N-am mai văzut niciodată un bărbat care să joace atât de poetic rolul unei femei. E uimitor ce poate face arta, căci Marea Împărăteasă e cunoscută ca fiind o persoană care urăște eunucii. Se întoarce spre noi:

— Vouă cum vi s-a părut opera?

Pricepem aluzia: e rândul nostru să ne oferim partea. Soţiile şi concubinele imperiale, printre care şi eu, îşi strecoară mâinile în săculeţii pe care îi poartă fiecare.

Actorii îşi fac plecăciunile şi se retrag.

Majestatea Sa se ridică de pe scaun, şi înţelegem că e vremea să plecăm.

Ne lăsăm în genunchi şi spunem:

— Până când ne vom revedea, vă dorim un anotimp liniştit!

Soacra noastră iese fără ca măcar să încline din cap.

— Palanchinele imperiale! strigă eunucul-şef Shim şi cărăuşii vin cu litierele noastre.

În tăcere, ne înclinăm spre Nuharoo şi apoi unele către altele.

Perdeluţa palanchinului meu e trasă în jos. Mă lupt din greu cu amărăciunea şi sunt ruşinată de slăbiciunea mea. *Nu foloseşte la nimic* când îmi spun că a fost alegerea mea să intru în Oraşul Interzis şi că nu am nici un drept să mă plâng sau să mă simt nefericită.

Imaginea lui An-te-hai apare în oglindă în timp ce îmi înlătur machiajul de pe faţă. Mă întreabă dacă am nevoie de cameristă ca să mă ajute să mă dezbrac. Înainte să apuc să răspund, îmi zice că m-ar putea asista el, dacă nu mă deranjează.

Îl las.

El ia un pieptene şi începe să-mi scoată cu atenţie podoabele din păr.

— Doamnă, aţi vrea să mergeţi mâine în grădina de la răsărit? mă întreabă. Am descoperit nişte plante interesante...

Îl opresc, căci simt cum mânia mea e pe cale de a izbucni.

An-te-hai tace din gură. Degetele-i se plimbă cu fermitate prin părul meu. Trage o floare de jad și apoi îmi scoate colierul de diamante. Una după alta, pune bijuteriile pe măsuța de toaletă.

Incapabilă să îmi stăpânesc sentimentele, încep să plâng.

— Mintea ce cunoaște este suficient de puternică pentru a salva pe cineva de la dezastru, zice încetișor An-te-hai, ca pentru el însuși.

Digul din sufletul meu se sparge și valurile mâniei ies la suprafață:

— Pentru mine, însă, cunoașterea înseamnă suferință.

— Suferința e începutul vindecării, doamnă.

— Hai, dă-i înainte, adâncește-mi rana, An-te-hai. Adevărul e că am eșuat lamentabil.

— Nici o doamnă din locul acesta nu poate face ca lucrurile să se întâmple, fără a plăti un preț pentru asta.

— Nuharoo a făcut-o, și la fel a făcut și doamna Yun!

— Numai că acesta nu e întregul adevăr, doamnă. Perspectiva dumneavoastră are nevoie să fie ajustată.

— Despre ce perspectivă vorbești? Viața mea a fost smulsă din rădăcini de o tornadă, am fost aruncată în aer și acum mă prăbușesc. Ce mai pot face, decât să renunț?

An-te-hai se uită fix la mine în oglindă:

— Nimic, doamnă, nimic nu e mai groaznic decât să renunțați.

— Și atunci, cum voi merge mai departe?

— Studiind felul în care tornada își urmează cursul.

Ia o perie și începe să-mi pieptene părul.

— Ce curs?

— O tornadă are putere numai la marginile sale. Eunucul îmi ține părul ridicat cu o mână

și îl perie cu o mișcare rapidă a celeilalte. Vântul are puterea să ia pe sus vaci și căruțe și să le azvârle înapoi la pământ. Însă centrul tornadei este liniștit... Se oprește și ochii lui măsoară lungimea părului meu. Minunat păr, doamnă. E de un negru mătăsos, ceea ce promite o sănătate deplină. Aceasta înseamnă speranță în cel mai profund sens.

— Ce e cu tornada?

— A, tornada... da... centrul liniștit. Este relativ calm. Acesta e locul în care ar trebui să fiți, doamnă. Trebuie să evitați anumite cărări, unde știți că oportunitățile sunt puține, și să vă concentrați pe cărări noi, unde nu a mai păsit nimeni și unde spinii sunt în mod aparent deși.

— Te-ai gândit bine, An-te-hai.

— Vă mulțumesc, doamnă. M-am gândit la o modalitate prin care să vă creați o operă adevărată, cu Domnia Voastră în rolul principal.

— Să o aud, An-te-hai.

Precum un sfetnic care îi oferă generalului său o strategie, An-te-hai îmi dezvăluie planul său. E simplu, dar pare promițător. Voi îndeplini o ceremonie imperială de sacrificiu – o îndatorire care aparține împăratului Hsien Feng.

— Cred că ar trebui să mergeți să o îndepliniți în numele Majestății Sale, doamnă, spune An-te-hai închizând casetele cu bijuteriile mele. Se așază jos și își îndreaptă fața spre mine: Sacrificiul se va adăuga pietății Majestății Sale și îi va fi de folos în rai.

— Ești sigur că asta e ceea ce dorește Majestatea Sa?

— Foarte sigur, răspunde eunucul. Și nu doar Majestatea Sa, ci și Marea Împărăteasă.

An-te-hai îmi explică faptul că datele la care trebuie să fie cinstiți strămoșii sunt numeroase și că familia imperială e în urma programului.

— Majestatea Sa are rareori energia să participe la ceremonii.

— Asta au făcut și Marea Împărăteasă și celelalte concubine?

— Au făcut-o, dar nu sunt interesate deloc să o facă în fiecare an. Împăratul se teme să nu-și supere strămoșii, așa că i-a cerut lui Shim să le trimită pe Nuharoo și doamna Yun. Însă ele au refuzat rugămintea lui cu scuze legate de starea de sănătate.

— De ce nu m-a trimis Shim pe mine?

— Păi, nu vrea să vă dea ocazia să îi faceți pe plac Majestății Sale.

— Dar am încercat tot ce-am putut ca să-l mulțumesc!

— Ei bine, e dreptul Domniei Voastre să îndepliniți ceremonia în locul soțului dumneavoastră.

— Pregătește-mi palanchinul mâine-dimineață la prima oră.

— Da, doamnă.

— Așteaptă, An-te-hai. Cum va afla împăratul de fapta mea?

— Eunucul răspunzător de templu vă va nota numele. Este îndatorirea lui să îl informeze pe Majestatea Sa de fiecare dată când cineva își aduce omagiile în numele lui strămoșilor săi.

Nu știu cum se onorează strămoșii imperiali. După spusele lui An-te-hai, tot ce am de făcut e să mă arunc la pământ și să mă plec în fața a diverse portrete și statui. Nu sună prea greu.

Dimineața în zori mă aflu în palanchin, cu An-te-hai pășind alături de mine. Intrăm prin Loja Parfumului Proaspăt și apoi pe Poarta Valorii Spirituale. Ajungem la Templul Păcii Eterne într-o oră. În fața mea se află o clădire spațioasă, cu sute de păsări care și-au făcut cuib sub streșini.

Sunt primită de un călugăr tânăr care este și eunuc. Are obrajii roșii și o aluniță între sprâncene. An-te-hai îmi anunță numele și titlul, iar călugărul aduce un registru imens. la o pensulă, o înmoaie în cerneală și îmi scrie numele cu majuscule.

Sunt condusă în templu. După ce trecem de câteva intrări arcuite, călugărul spune că are o îndatorire de îndeplinit și dispare în spatele unui șir de coloane. An-te-hai îl urmează.

Privesc în jur. Sala imensă, înaltă de câteva etaje, e plină cu statui de culoarea aurului. Totul e vopsit în nuanțe de auriu. Înăuntrul templului se află mai multe temple mici, ce se potrivesc cu arhitectura celui principal.

Un călugăr în vârstă își face apariția printr-o arcadă laterală. Are o barbă albă precum zăpada, care-i ajunge aproape până la genunchi. Fără să vorbească, îmi dă o sticlă plină cu bețișoare parfumate cu tămâie. Mă conduce spre un șir de altare.

Aprind tămâia, mă las în genunchi și fac plecăciuni în fața statuilor. Habar nu am ce strămoș venerez. Deplasându-mă prin templu, repet asta de multe ori. După ce îmi aduc omagiul unei duzini de strămoși, mă simt obosită. Călugărul stă într-un colț, cu ochii închiși. Incantează, în timp ce mâna lui lovește instrumentul de incantație, un *mooyu*, adică un pește din lemn. Cu cealaltă mână ține stângaci un șirag de mătănii. Incantația sa lipsită de ton îmi amintește de bocitoarele de profesie pe care le angajam în sat la înmormântări.

În templu e foarte cald. Cum nu se uită nimeni, îmi permit ca plecăciunile mele să devină mai puțin adânci. Treptat, plecăciunile sunt înlocuite de înclinări ale capului. Mă asigur din priviri că fapta mea nu e descoperită de călugăr. Mă

tot uit la el, până când sunetul *mooyu*-lui său se transformă în tăcere. Cu siguranță a adormit. Îmi șterg broboanele de transpirație, dar rămân prosternată, pentru orice eventualitate. Ochii mei privesc dintr-un colț în celălalt. Templul e plin cu zeități de toate soiurile. Pe lângă zeul manciurian oficial, care se numește Shaman, există zei taoști, budiști și zeul popular chinez, Kuan Kong.

— A fost odată un prinț care în timpul rugăciunii a descoperit că armăsarul din argilă al zeului chinez transpira, vorbește pe neașteptate călugărul, de parcă m-ar fi spionat tot timpul. Prințul a ajuns la concluzia că în mod sigur zeul muncea din greu călărindu-și calul ca să patruleze prin toate palatele. De atunci, Kuan Kong a devenit o figură importantă pentru credincioșii din Orașul Interzis.

— De ce fiecare zeu stă în propria-i nișă? îl întreb eu.

— Deoarece merită atenție pentru ceea ce este, răspunde călugărul. De exemplu, venerabilul Tsongkapa a fost părintele fondator al Sectei Galbene budiste. Este cel care stă pe un jilț de aur pe peretele acela, împreună cu o sută de exemplare mai mici ale lui însuși. La picioarele sale e o sutra budistă în manciuriană.

Privirea mea se îndreaptă spre capătul îndepărtat al sălii, unde este expusă o pictură verticală din mătase. E portretul împăratului Chien Lung într-o robă budistă. Îl întreb pe călugăr dacă Chien Lung, bunicul meu prin alianță, a fost credincios. Călugărul mă informează că acesta era nu numai un budist fervent, ci și un adept al religiei Mee Tsung, care inițial a fost o ramură a budismului.

— Majestatea Sa vorbea tibetana și citea, de asemenea, sutre în tibetană, zice el, după care se întoarce la lovirea *mooyu*-lui său.

Sunt epuizată. Acum înțeleg de ce nu vor să vină celelalte concubine.

Călugărul se ridică de pe covorașul său de incantații și spune că e timpul să merg mai departe. Îl urmez la un altar dintr-o curte deschisă. Mă conduce să îngenunchez în fața unui bloc de marmură și începe să incanteze din nou.

E amiază și soarele îmi bate direct în spate. Mă rog ca ceremonia să se sfârșească.

După spusele lui An-te-hai, acesta ar trebui să fie ultimul act. Călugărul se află în genunchi lângă mine și barba lui atinge pământul. După trei plecăciuni adânci, se ridică. Deschide un manuscris în care sunt înregistrate faptele strămoșilor și începe să citească, în mandarină, numele acestora, urmate de descrierea vieților lor. Descrierile sunt aproape la fel, toate numai laude și nici o critică. Cuvinte precum „virtute" și „onoare" sunt în fiecare paragraf. Călugărul îmi spune să ating pământul cu capul de câte cinci ori pentru fiecare nume. Îi urmez instrucțiunile.

Numele de pe lista călugărului par să nu se mai termine, și fruntea începe să mă doară. Puterea de a continua vine numai din încredințarea că sfârșitul e aproape.

Numai că mă înșel.

Călugărul continuă să citească. Nasul meu se află la foarte mică distanță de picioarele lui și pot să-i văd bătăturile. Cu siguranță că fruntea-mi sângerează de-acum, mă gândesc. Îmi mușc buzele. În cele din urmă termină cu lista, însă atunci zice că trebuie să repet aceeași ceremonie în manciuriană.

Mă rog ca An-te-hai să mă salveze. Unde o fi?

Călugărul începe în manciuriană. Îi dă înainte pe același ton monoton, și tot ce înțeleg

sunt numele împăraților. Sunt pe cale să îmi pierd cunoștința, însă îl zăresc pe An-te-hai. Se repede spre mine și mă ajută să mă ridic.

— Îmi pare rău, doamnă. N-am știut că acest călugăr o să tot citească până când victima sa va leșina. Am crezut că frații mei au glumit când mi-au povestit despre el.

— Acum putem pleca?

— Mă tem că nu, doamnă. Fapta cea bună nu va fi înregistrată decât dacă e îndeplinită așa cum trebuie.

— Nu voi supraviețui!

— Nu vă faceți griji, îmi șoptește An-te-hai. Tocmai l-am mituit cu o sumă frumușică. M-a asigurat că restul ceremoniei va dura puțin.

Zei de piatră stau aliniați pe marginea curții – un spațiu deschis cu un zid în partea de vest. La sud-est, se înalță un catarg de vreo 50 de picioare, în vârful căruia se află o platformă pentru hrănit păsările. Se spune că păsările duc mesajele împăratului la spirite. De perete atârnă un obiect ciudat și, pe măsură ce mă apropii, îmi dau seama că e un sac de bumbac de culoarea țărânei. Călugărul explică:

— Sacul i-a aparținut părintelui fondator al dinastiei, regele Nurhachi. Înăuntru sunt oasemintele tatălui și bunicului regelui, care au fost răpuși de dușmani. Nurhachi le-a dus înapoi tribului, ca să fie îngropate.

Călugărul bate din palme și apar două femei, ale căror chipuri sunt acoperite cu nămol. Le prezintă:

— Vrăjitoarele triburilor Shaman.

Robele femeilor sunt întesate cu imagini reprezentând păianjeni negri. Pălăriile le sunt acoperite cu solzi de pește făcuți din cupru, iar pe cap, urechi și gât au mărgele din sâmburi de

fructe, ce zornăie. Au clopoței legați de mâini și de picioare. De gât și de pe mijloc le atârnă tobe de diferite mărimi. Fiecare are la spate o „coadă" lungă de trei picioare făcută din fâșii de piele împletite. Când încep să danseze, fac cerc în jurul meu. Gura le miroase a usturoi. Cântă imitând sunete de animale.

N-am mai văzut niciodată un dans atât de răvășitor. Femeile se află mai tot timpul în poziție ghemuită, iar „cozile" lor seamănă cu niște excremente înșirate.

— Nu cumva să te miști! strigă călugărul când observă că încerc să-mi dezmorțesc picioarele.

Dansatoarele țâșnesc într-o parte și merg să încercuiască stâlpul. Se rotesc ca niște pui decapitați, cu brațele fluturând spre cer. Țipă:

— Porc! Porc!

Patru eunuci aduc un porc legat fedeleș, care guiță de mama focului. Dansatoarele sar încoace și încolo peste el, după care porcul e luat. Apoi este adus un platou de aur având pe el un pește care se zbate. Călugărul îmi spune că peștele a fost prins în helesteul din apropiere. Călugărul tânăr revine și leagă cu îndemânare peștele cu o panglică roșie.

— În picioare!

Călugărul bătrân mă trage în sus și mă apucă de mâna dreaptă. Înainte de a-mi da seama ce se petrece, mi se pune un cuțit în mână și sunt forțată să despic peștele.

An-te-hai și călugărul cel tânăr mă sprijină cu genunchii și cu brațele ca să nu mă prăbușesc.

Un cap galben de porc e adus pe o tavă mare. Călugărul bătrân îmi spune că aparține porcului care guița mai devreme.

— Numai un porc proaspăt omorât și fiert va garanta magia.

Îmi închid ochii și respir adânc. Cineva mă apucă de mâna stângă și încearcă să-mi desfacă degetele încordate. Deschid ochii și le văd pe dansatoare, care îmi oferă un castron din aur.

— Ține-l! îmi ordonă călugărul în vârstă.

Sunt prea slăbită ca să mai protestez.

În fața mea e adus un cocoș. Mi se dă din nou un cuțit, care îmi tot alunecă printre degete. Călugărul ia castronul în propriile-i mâini și îmi spune să apuc cocoșul:

— Taie-i gâtul și toarnă sângele în castron!

— Nu... nu pot.

Simt că sunt cât pe ce să leșin.

— Țineți-vă tare, doamnă, zice An-te-hai. E sfârșitul!

Ultimul lucru pe care mi-l amintesc e că am turnat vin peste bolovanii de pavaj pe care zăceau însângerați peștele, capul pocului și cocoșul.

În drum spre palanchin, vomit. An-te-hai îmi spune că în fiecare zi pe Poarta Tunetului și Furtunii e adus un porc, care e sacrificat până la amiază. Porcii fără cap ar trebui să fie aruncați după ceremonie, dar nu sunt. Eunucii templului îi ascund, îi tranșează și îi vând la un preț bun.

— De mai bine de două sute de ani, zeama din cazanul uriaș în care sunt fierți porcii nu a fost schimbată niciodată, îmi spune An-te-hai. Focul din sobă nu a fost niciodată lăsat să se stingă. Eunucii vând carnea de porc răspândind zvonuri: „Asta nu e carne de porc obișnuită. A fost scufundată în supa cerească! Îți va aduce ție și familiei tale noroc și multă bogăție!".

Nimic nu s-a schimbat după vizita mea la templu. Până la sfârșitul toamnei, speranța mea de a câștiga atenția împăratului Hsien Feng e complet zdrobită. Ascult cât e noaptea de lungă

cântecul greierilor. Greierii din grădina imperială nu sună la fel ca aceia din Wuhu, care cântau melodii scurte, cu trei bătăi între fiecare interval. Greierii imperiali cântă fără odihnă.

An-te-hai îmi spune că au fost crescuți de concubinele bătrâne care locuiesc în Palatul Seninătății Binevoitoare. Când afară e cald, greierii încep să cânte de cum se lasă întunericul. Mii de astfel de insecte trăiesc în *yoo-hoo-loos* – tărtăcuțe în formă de sticlă făcute de concubine.

Anotimpul furtunilor începe devreme anul acesta și florile sunt scuturate. Petale albe acoperă pământul, și parfumul lor e atât de puternic, încât îmi umple camera. Rădăcinile bujorilor mei sunt înecate de ploile care țin toată ziua și încep să putrezească. Tufele sunt bolnave, au pete maronii pe toată suprafața frunzelor. Peste tot sunt băltoace. Renunț să mă mai plimb pe afară după ce An-te-hai calcă pe un scorpion de apă. Călcâiul lui s-a umflat cât o ceapă.

Petrec fiecare zi după aceeași rutină. Mă machiez și mă îmbrac dimineața, pentru ca apoi să dau totul jos seara. Îl aștept pe Majestatea Sa și nu fac nimic altceva. Sunetul greierilor devine din ce în ce *mai* trist în urechile mele. Încerc să nu mă gândesc la familia mea.

An-te-hai a mers la Palatul Seninătății Binevoitoare și s-a întors cu un coș de *yoo-hoo-loos* minunat sculptate. Vrea să îmi arate cum să cultiv și să sculptez tărtăcuțele. Promite că asta o să-mi alunge singurătatea, așa cum o face pentru multe alte concubine. Tărtăcuța, subliniază el, e un semn de bun augur, ce simbolizează dorința de a avea „numeroși descendenți".

— Iată semințele de anul trecut. An-te-hai îmi oferă o mână plină de semințe asemănătoare cu cele negre de susan. Se plantează primăvara. După ce înfloresc, încep să se formeze tărtăcuțele.

Se poate concepe un înveliș care va forța tărtăcuța să crească în forma dorită – rotundă, dreptunghiulară, pătrată sau asimetrică. E coaptă atunci când coaja se întărește. Se culege de pe vrej, se golește de semințe și se sculptează într-un obiect de artă.

Analizez tărtăcuțele aduse de An-te-hai: modelele și culorile lor sunt bogate și complexe. Motivul primăverii e folosit în mod repetat. Mă mișcă în chip deosebit unul care reprezintă copii ce se joacă într-un copac.

După cină, An-te-hai mă duce să vizitez Palatul Seninătății Binevoitoare. Amândoi ducem în brațe tărtăcuțe. În loc să chemăm palanchinul, mergem pe jos, traversând mai multe grădini. Pe măsură ce ne apropiem de palat, se simte un miros puternic de tămâie, iar noi pășim prin nori de fum. Aud sunete de jale și îmi închipui că sunt călugări care cântă psalmodii.

An-te-hai sugerează să ne oprim mai întâi la Pavilionul Părăielor, ca să dăm înapoi tărtăcuțele. Când trecem de poartă și intrăm în grădină, mă simt copleșită de imaginea templelor mari care acoperă dealurile. Peste tot sunt statui ale lui Buddha. Cele mici sunt de mărimea unui ou. În cazul celor mari, pot să mă așez pe laba piciorului statuii. Numele templelor sunt cioplite pe scânduri aurite: Palatul Sănătății Excelente, Palatul Păcii Eterne, Sala Milei, Casa Norului Norocos, Casa Calmului Veșnic. Unele au fost construite din pavilioane deja existente, altele din încăperi și grădini. Fiecare locșor e înțesat cu pagode și altare.

— Concubinele în vârstă și-au transformat locuințele în temple, îmi șoptește An-te-hai. Își petrec viața nefăcând nimic altceva decât să psalmodieze. Fiecare dintre ele are un pat micuț în spatele statuii lui Buddha.

Vreau să știu cum arată concubinele, așa că urmăresc sunetul psalmodiilor: cobor pe o cărare care duce la Sala Tinereții Debordante. An-te-hai îmi spune că e cel mai mare dintre aceste temple. Când intru, văd că pardoseala e acoperită cu siluete care se roagă. Fumul de tămâie e gros. Credincioasele se ridică și se lasă în genunchi precum valurile oceanului. Psalmodiază fără voce, cu mâinile ocupate de mătăniile înșirate pe ață cerată.

Îmi dau seama că An-te-hai nu e cu mine. Am uitat că eunucii nu au voie în anumite zone religioase.

Sunetul psalmodierii devine din ce în ce mai puternic. Uriașul Buddha din mijlocul sălii zâmbește ambiguu. Pentru o clipă, simțul realității mă părăsește: devin una cu concubinele de pe jos. Mă văd sculptând tărtăcuțe, simt cum mi se încrețește pielea, cum se boțește și se pliază. Părul mi se albește și simt cum îmi cad dinții.

— Nu! țip eu.

Yoo-hoo-loos îmi cad din mână și se împrăștie pe jos.

Psalmodierea încetează și sute de capete se întorc spre mine.

Sunt incapabilă să mă mișc, în timp ce concubinele se holbează la mine. Maxilarele lor fără dinți se deschid sumbru. Părul le este atât de rar, încât par chele.

N-am mai văzut niciodată femei cu o înfățișare atât de gravă. Au spinările cocoșate, iar membrele lor îmi amintesc de copacii strâmbi și noduroși de pe crestele munților. Nici urmă din frumusețea trecută nu a rămas pe aceste chipuri. Nu mi-o pot închipui pe nici una dintre ele ca fiind obiectul pasiunii unui împărat.

Femeile își ridică spre cer brațele subțiri ca niște bețe. Mâini în formă de gheare fac mișcări ce par să zgârie aerul.

Mă cuprinde un copleșitor sentiment de milă pentru aceste femei și mă aud spunând:

— Eu sunt Orhideea. Îmi pare bine să vă cunosc.

Ele se ridică, mijindu-și ochii. Expresia de pe chipurile lor seamănă cu a unor animale de pradă.

— Avem o intrusă! se aude o voce tremurătoare, de femeie foarte bătrână. Ce să facem cu ea?

— Să o ciupim până moare! e răspunsul ascuțit al mulțimii.

Mă arunc la pământ și fac plecăciuni repetate. Le explic că am greșit deranjându-le. Îmi cer scuze și promit că nu mă vor mai vedea niciodată, însă femeile sunt hotărâte să mă sfâșie. Una mă trage de păr, alta îmi dă un pumn în bărbie. Le implor să mă ierte, în timp ce încerc să mă trag cu spatele spre poartă. Femeile râd isteric, lovindu-mă, împingându-mă și aruncându-mă de colo-colo. Sunt țintuită la perete. Mai multe mâini puternice mă apucă de gât: simt degetele cu unghii lungi care mă strâng și mă împiedică să respir. Chipurile bătrâne s-au îngrămădit asupra mea precum norii negri care alunecă pe cer.

— Târfă! înjură ele. Acum roagă-te lui Buddha înainte de a muri!

Deodată, atenția gloatei este distrasă. An-tehai s-a cățărat pe poartă și aruncă de acolo cu tărtăcuțe umplute cu pietre.

— Fantome fără dinți! urlă el. Înapoi! Înapoi în sicriele voastre!

9

Îl trimit pe An-te-hai după eunucul-șef Shim. Când acesta sosește, îl primesc în ținuta mea oficială de Curte, complet machiată și purtând podoaba pentru cap. Este surprins:

— Doamnă Yehonala! Shim se lasă în genunchi și își pironește ochii în podea. Nu trebuie să fiți atât de formală. Ca sclav al Domniei Voastre, Shim nu merită un asemenea respect. Face o pauză și își ridică ochii spre genunchii mei. Pupilele care se văd doar pe jumătate îl fac să semene cu o șopârlă. Nu vreau să critic, însă ar trebui să fiți atentă, doamnă Yehonala. Ne puteți provoca necazuri amândurora.

— Sunt disperată, Shim, îi zic. Te rog, ridică-te și ia loc.

În timp ce vorbesc îi fac semn lui An-te-hai, care aduce o cutie aurie sculptată.

— Shim, am pentru tine un umil dar.

Deschid cutia și scot *ruyi*-ul pe care împăratul Hsien Feng mi l-a dăruit mie.

La vederea acestuia, Shim mai că sare de la locul său. Ochii îi sunt atât de măriți, încât am impresia că o să-i cadă din orbite.

— Este... este darul de logodnă al Majestății Sale pentru dumneavoastră, doamnă Yehonala. El este autentificat, e un angajament. Dacă nu-i cunoașteți valoarea, permiteți-mi să...

— Mă bucur că îi recunoști valoarea, îi zâmbesc. Însă eu tot aș vrea să-l iei.

— De ce, doamnă Yehonala? De ce?

— Aș vrea să-l dau în schimbul unui favor, Shim. Îl fac să se uite în ochii mei: Ca să-ți spun drept, acest *ruyi* este ultimul lucru pe care îl posed. Vreau să ți-l dau ție deoarece înțeleg valoarea ajutorului tău.

— Doamnă Yehonala, vă rog. Eu... nu-l pot accepta.

Se ridică în picioare, numai ca să se prăbușească din nou în genunchi.

— Ridică-te, Shim!

— Nu îndrăznesc!

— Insist!

— Dar... doamnă Yehonala!

Aștept până se ridică în picioare și rostesc răspicat fiecare cuvânt:

— *Ruyi*-ul va fi mult mai valoros când voi deveni mama copilului împăratului Hsien Feng.

Chipul eunucului-șef Shim încremenește. El pare să fie paralizat de gândul acestei posibilități.

— Da, doamnă Yehonala.

Se lovește cu fruntea de podea. Îl las să continue o vreme și apoi îi spun:

— Îți mulțumesc pentru ajutor.

Eunucul-șef Shim se ridică încet, își scutură mânecile și respiră adânc: O clipă mai târziu e din nou el însuși. Pare însă a fi încântat și înspăimântat în același timp. Ia *ruyi*-ul din mâna mea și îl duce la piept.

— Pe ce dată ați vrea să vă programez cu Majestatea Sa, doamnă? mă întreabă, punându-și *ruyi*-ul în buzunarul interior al robei.

— Are vreo importanță data?

Nu eram pregătită pentru o reacție atât de rapidă din partea lui.

— O mare importanță, doamnă. Vreți să-l vedeți pe Majestatea Sa în zilele cele mai fertile ale Domniei Voastre, nu-i așa?

— Așa este.

Calculez repede datele.

— Și atunci, care să fie?

— A paisprezecea zi după următoarea lună plină.

— Perfect, doamnă. Voi nota imediat data în registrul meu. Dacă nu primiți nici o veste de la mine, rămâne stabilit. Dacă totul merge bine cu Majestatea Sa, veți fi chemată în a paisprezecea zi după următoarea lună plină. Ne revedem atunci, doamnă. Face un pas înapoi, după care se îndreaptă spre ușă.

— Așteaptă! Nu am încredere în el: cum poate fi aranjată atât de ușor o întâlnire la o anumită dată cu împăratul Hsien Feng? Shim, te rog să ai răbdare și să-mi răspunzi la întrebări. Dacă Majestatea Sa va vrea să vadă alte doamne în ziua aceea? Cum poți să fii sigur că îl vei face să mă vrea pe mine?

— Nu vă faceți griji, doamnă, zâmbește el. Am eu metodele mele de a influența cum bate vântul în Orașul Interzis.

— Și asta vrea să însemne că...

— Asta înseamnă că dacă împăratul Hsien Feng își exprimă dorința de a vedea vreo altă doamnă - de exemplu, pe doamna Li - îi voi spune: „Majestatea Voastră, doamna Li este în acea perioadă a lunii".

— Păi, și doamna Mei?

— „Îmi pare rău, Majestatea Voastră, și doamna Mei este în acea perioadă a lunii."

— Așadar, toată lumea o să aibă menstruație, cu excepția aceleia care vrei tu să se culce cu împăratul?

— Da. Am reușit de multe ori.

— Mă bazez pe tine să faci asta și pentru mine, Shim.

— Nu trebuie să vă faceți griji, doamnă. Voi stârni apetitul Majestății Sale spunându-i cât de delicioasă sunteți.

Însă eu îmi fac griji, pentru că acum nu au mai rămas decât douăsprezece zile ca să mă pregătesc. Habar nu am cum să mulțumesc un bărbat în pat. Trebuie să fiu instruită numaidecât. M-am gândit la Fann Sora cea Mare, pentru că aș vrea să pot vorbi cu ea, dar nu există nici o modalitate să pot ieși din Orașul Interzis: ca să obțin permisiunea de a pleca, sunt nevoită să mint. L-am trimis pe An-te-hai la reședința imperială să spună că mama mea e bolnavă și că aș vrea să merg acasă. În numai două zile mi se acordă permisiunea de a pleca pentru zece zile. An-te-hai îmi spune că sunt norocoasă. Cu doar câteva săptămâni în urmă, doamna Li a făcut aceeași cerere – mama ei era cu adevărat bolnavă – și a fost refuzată. Împăratul Hsien Feng se gândea numai la plăcerea lui și nu a vrut să o lase să plece. Mama doamnei Li a murit.

— Asta arată cât de neimportantă sunt pentru Majestatea Sa, îi spun lui An-te-hai cu amărăciune.

Sosesc acasă la prânz și îl trimit imediat pe An-te-hai să o aducă pe Fann Sora cea Mare. Mama, Rong și Kuei Hsiang sunt încântați la culme să mă vadă. Mama plănuiește să mă ducă la cumpărături, însă eu o implor să stea acasă și să nu se dea jos din pat cât timp durează vizita mea. Îi explic că l-am mințit pe împărat și că aș putea să fiu decapitată dacă se află lucrul acesta.

Mama e șocată și consideră purtarea mea de neiertat, îi trece însă imediat ce îi descriu situația

în care mă aflu. Zice că se simte rău și o roagă pe Rong să pună niște prosoape lângă patul ei. Rong pune pe sobă un vas cu plante medicinale puternic mirositoare, pentru cazul în care Orașul Interzis și-ar trimite spioni.

Sosește Fann Sora cea Mare:

— Impresionant, Orhideea! Impresionant! Ești precum un ardei iute toamna – pe zi ce trece mai roșie și mai picantă! Nu are timp să-mi spună cât de dor îi este de mine. Am un loc unde poți învăța ceea ce trebuie să faci, dar trebuie să te deghizezi.

Fac schimb de haine cu Rong, în timp ce Fann Sora cea Mare îi dă lui An-te-hai un rând de haine femeiești.

— O duc pe Orhideea să viziteze o prietenă, îi spune Fann mamei.

Suntem deja în stradă când Fann îmi zice că ne îndreptăm spre Casa Lotusului.

— Fann!

Cunosc natura casei și de aceea ezit.

— Aș vrea să avem de ales, Orhideea, zice ea pe un ton de scuză.

Stau în mijlocul drumului, incapabilă să iau o hotărâre.

— La ce te gândești, Orhideea?

— Să câștig inima Majestății Sale, sunt cuvintele care îmi ies din gură.

— Atunci vino, Orhideea. Vom folosi casa numai pentru ceea ce ne poate învăța – modalitățile de a satisface bărbații.

Închiriem o căruță trasă de un măgar. După o jumătate de oră, ajungem în colțul vestic al Pekingului, unde străzile se îngustează și aerul miroase urât. Coborâm din căruță în spatele unei străzi aglomerate, unde proprietarii de magazine și-au așezat unele peste altele

coșurile cu fructe și legume stricate. Îmi ascund fața în spatele unei eșarfe și pășesc repede alături de Fann Sora cea Mare și An-te-hai. Ne oprim în fața unei clădiri vechi. De la etajul al doilea atârnă un lampion pe care scrie Casa Lotusului.

Intrăm toți trei într-un hol slab luminat. Interiorul e acoperit cu picturi murale înfățișând dormitoare sofisticate în care oameni îmbrăcați opulent se desfată în toate modurile imaginabile. Personajele sunt desenate cu stil. După ce ochii mi se obișnuiesc cu lumina, încep să văd semnele dărăpănării – peste tot, vopseaua e sărită și tencuiala căzută. Locul are un miros ciudat, un amestec de parfum și tutun rânced.

De după o tejghea își face apariția o femeie cu față de broască și cu o pipă aprinsă în gură. O salută pe Fann Sora cea Mare cu un zâmbet larg:

— Ce vânt te aduce aici, prietenă?

— Vântul de sud, patroană, răspunde Fann. Sunt aici ca să-ți cer o favoare.

— Nu fi modestă în legătură cu intenția ta. Patroana lovește ușurel cu mâna umărul lui Fann. Știu că ești cu spiritul zeului banilor, căci altfel nu ai fi aici. Templul meu este prea mic pentru un credincios atât de mare ca tine.

— Nu fi modestă dumneata, patroană, zice Fann. Micul dumitale templu are întâmplător zeul cu care am nevoie să vorbesc. Vino! mă trage ea și mă prezintă drept nepoata ei de la țară, iar pe An-te-hai drept sora mea.

Patroana se uită la mine de sus până jos. Se întoarce spre Fann:

— Mă tem că nu pot să ofer mult. Fata asta e prea slabă. Cum poți să te aștepți ca un păianjen să țesă dacă nu are fund? O să mă coste foarte mulți bani doar ca să o îngraș.

— A, nu-ți face griji. Fann Sora cea Mare se apleacă spre patroană, o trage de ureche și îi șoptește: Nepoata mea se află aici doar pentru o consultație.

— Nu mă mai ocup de afaceri mărunte, îmi pare rău. Patroana ia o scobitoare de pe un raft din spatele tejghelei și începe să și-o treacă printre dinți: Știi, piața a fost cam proastă.

Fann Sora cea Mare îmi face cu ochiul. Îmi dreg glasul. An-te-hai pășește înainte și îmi dă un săculeț. Mă duc la tejghea și scot ceea ce se află în el – acul meu de păr în formă de libelulă, incrustat cu pietre prețioase și perle strălucește în lumină. Îl pun pe tejghea.

— O, Cerule! Patroana inspiră adânc și încearcă să nu-și arate surpriza. Acoperindu-și gura cu ambele mâini, ea studiază acul de păr și, ridicându-și bărbia, mă privește cu suspiciune: Ai furat ăsta.

— Nu, nu l-am furat, îi răspund calm. L-am moștenit.

— Așa este, întărește Fann Sora cea Mare. Cei din familia ei sunt bijutieri de secole.

— Nu mă îndoiesc că este adevărat, zice patroana în timp ce ochii ei mă cercetează în continuare. Mă întreb doar cum de o astfel de comoară rară se află în afara Orașului Interzis.

Pentru a evita privirea stăruitoare a patroanei, mă întorc să privesc picturile murale.

— E suficient pentru consultația ta? întreabă Fann Sora cea Mare.

— Ești mult prea amabilă. Patroana își ia pipa și o umple cu frunze uscate. Singura mea problemă e că nu sunt sigură dacă e înțelept să îl păstrez. Dacă e un lucru furat...

Face o pauză. Mâna ei trasează în aer o funie pentru spânzurat.

— Hai să mergem la altă casă, mătușă.

Mă întind să iau acul de păr.

— Așteaptă! Patroana își pune mâna peste a mea. Cu delicatețe, dar ferm, ea ridică acul de păr, în timp ce chipul ei se transformă într-un trandafir zâmbitor: Vai, draga mea copilă, să nu îndrăznești să o faci de râs pe mătușa ta. N-am zis că nu-l vreau, nu-i așa? E bine că ai fost adusă la mine, deoarece eu sunt singura femeie din oraș care îți poate oferi ceea ce vrei. Copila mea, îți voi da o lecție pentru o viață. Îmi voi merita neprețuitul tău ac de păr.

Stăm în iatacul principal. Are un pat mare, cu stâlpi decorativi înalți până în tavan. Patul e făcut din lemn roșu și e sculptat cu bujori, vinete, roșii, banane și cireșe, care sugerează organele sexuale bărbătești și femeiești. Draperiile sunt albe și parfumate. Pereții laterali au rafturi încastrate pe care sunt expuse sculpturi în miniatură, majoritatea zeități budiste în toiul împerecherii. Acțiunea este înfățișată măiestrit, iar pozele sunt elegante. Femeile stau deasupra bărbaților în poziții de meditație. Ochii amanților sunt fie doar pe jumătate deschiși, fie închiși. Între membrii fiecărui cuplu sunt așezate farfurii cu câte un bujor roz și vinete: bujorii au pistiluri întunecate, asemănătoare cu părul, iar vinetele au vârfuri vopsite în purpuriu deschis.

— Totul se reduce la a ațâța mintea, comentează patroana în timp ce servește ceaiul. Când fetele vin pentru prima oară la mine în stabiliment, le învăț o artă care se numește dansul evantaiului.

Patroana deschide un cufăr și scoate o serie de articole: o pernuță rotundă, un teanc de bani de hârtie și o duzină de ouă așezate pe o tavă de bambus.

— Aşez aceste obiecte unul peste altul, cu banii jos, perna la mijloc şi ouăle deasupra. Fata stă pe aranjament. Are la dispoziţie un minut să facă teancul de bani să ia forma unui evantai. Regula e ca ouăle să nu fie sparte.

Cum e asta posibil?

Patroana pocneşte din degete.

Pe o uşă laterală intră două fete. Au în jur de nouăsprezece ani şi sunt îmbrăcate în robe subţiri de brocart. Deşi au trăsături plăcute, nu arată nici un fel de ospitalitate. Scuipă seminţe de floarea-soarelui, îşi aruncă papucii şi se urcă în pat. Desfăcându-şi picioarele, se ghemuiesc deasupra ouălor ca două găini.

Patroana pocneşte iarăşi din degete şi fetele încep să-şi legene fundul.

Priveliştea e de un comic insuportabil şi nu reuşesc să-mi înăbuş dorinţa de a chicoti.

Fann Sora cea Mare mă împunge cu cotul.

Îmi cer scuze, însă nu mă pot controla.

— N-o să mai râzi când o să începi să exersezi tu însăţi, crede-mă, zice patroana. E nevoie de mult efort ca să stăpâneşti trucul.

O întreb pentru ce e această mişcare.

— E ca să te ajute să câştigi putere şi control asupra corpului tău, răspunde patroana. Şi ca să mărească sensibilitatea buzelor tale de jos.

Buzele de jos?

— Urmează-mi sfatul şi exersează, şi atunci vei înţelege pentru ce e. Odată stăpânită această artă, îl vei îmbăta de plăcere pe bărbatul de sub tine, iar el îşi va aminti cu siguranţă numele tău.

Cuvintele ei m-au vrăjit. Da, aş vrea să-l fac pe împăratul Hsien Feng să-şi aducă aminte de numele meu. Aş vrea ca Majestatea Sa să-şi amintească atât plăcerea, cât şi pe cea care i-a oferit-o.

Privesc la fundurile ivorii care se leagănă în fața mea și încerc să mi le închipui pe fete nu singure în pat, ci cu bărbați. Obrajii încep să-mi ardă. Nu de rușine, ci pentru că știu că urmează să încerc eu însămi.

— Suntem în afaceri de multă vreme, zice patroana, încercând să-mi înlăture dubiile. Bărbații vin cu orice preț. Noi le redăm viața. Noi eliberăm bestia din bărbații mai tineri și îi facem pe cei mai în vârstă să cunoască din nou tinerețea.

Ochii mei sunt îndreptați spre fete, care acum se balansează pe membre.

— Aceasta este o poziție care a trecut proba timpului. Patroana zâmbește misterios: Vezi tu, fetele din familiile bune sunt învățate să îmi disprețuiască stabilimentul. Asemenea fete nu știu că tocmai din cauza lor eu am o afacere. Fetele cuminți nu știu niciodată ceea ce știu fetele mele; prin urmare, ele ajung să-și țină gospodăriile, iar fetele mele pe soții și banii lor.

— De cât timp e nevoie pentru a stăpâni... dansul? o întreb, doritoare să ies de aici cât mai repede cu putință.

— Trei luni.

Patroana trage un scaun și se așază.

Eu nu am decât zece zile!

— În fiecare zi, te ghemuiești deasupra ouălor și îți legeni fundul. Patroana își aprinde pipa și trage din ea. După trei luni, buzele tale de jos vor deveni un pic mai groase și mai pline decât cele ale unei femei obișnuite. Când un bărbat se va afla între acele buze, va fi orbit de plăcere. Va vrea să moară pentru tine, iar tu vei putea să-i golești buzunarele.

Încerc să uit unde mă aflu, dar este greu.

Fann Sora cea Mare îmi aruncă o privire care parcă vrea să spună „Eu n-am auzit".

An-te-hai se uită fix, cu îndrăzneală. E vrăjit de ceea ce vede. Fetele se ridică de pe ouă, iar trupurile lor lucesc de transpirație.

— Ia uită-te la ce au făcut.

Patroana îmi face semn cu mâna. Mă duc să văd.

Patroana dă la o parte tava cu ouă și pernuța. Se ivește un evantai perfect – teancul de bancnote a fost mișcat în forma dorită.

— Acum încearcă și tu, zice patroana, punând jos tava și perna.

Nu pot să mă mișc.

— Ai face mai bine să înfrunți asta, zice patroana. Este o lume a bărbaților.

Fetele se oferă să mă ajute să-mi scot hainele.

Mă simt ciudat și corpul îmi e încordat.

— Viitorul tău depinde de performanța ta. Vocea patroanei e plată, lipsită de emoție. Trebuie să-l faci pe bărbat să te considere magică, altfel nu te va mai chema.

— Da, răspund eu cu voce slabă.

— Atunci încetează să te mai împotrivești și dă-i drumul. O viață bună nu vine pe gratis. Patroana mă conduce la pat și mă îndeamnă să mă ghemuiesc. Adevărul e că viața nu e ușoară pentru nimeni.

Jenată, le spun lui An-te-hai și Fann Sora cea Mare să părăsească încăperea, iar cei doi ies fără un cuvânt. Mă las în jos și mă ghemuiesc ca o găină. Poziția e atât de incomodă, încât picioarele mă dor aproape imediat. Îmi mișc posteriorul în cercuri, iar atingerea ouălor aduce cu ea o senzație ciudată. Mă lupt cu genunchii și gleznele pentru a rămâne în poziția care trebuie.

— Continuă. Patroana se întinde și echilibrează tava cu ouă de sub mine. E nevoie de timp pentru a ajunge la perfecțiune.

— Eu nu am timp. Îmi legăn fundul și încep să gâfâi: Zece zile e tot ce am la dispoziție.

— Trebuie să fii nebună să crezi că poți stăpâni trucul în zece zile.

— Nu m-aș afla aici dacă n-aș fi nebună.

— Numai o nebună s-ar aștepta să poată bea terci fierbinte dintr-o singură înghițitură.

— Înțeleg, dar eu trebuie să reușesc înainte...

Până să-mi termin propoziția, un sunet ascuțit se face auzit de sub fundul meu. Sunt ouăle: le-am spart. Patroana ia un prosop pentru a împiedica gălbenușurile să se scurgă. Înlocuiește rapid ouăle sparte cu altele noi. Așezându-mă înapoi în poziția indicată, mă balansez pe ambele mâini. Îmi simt corpul ca pe un obiect străin. Mă legăn, îndurând durerea musculară care începe să se facă simțită.

— Zece zile e în mod sigur o tortură. Patroana îmi admiră acum puterea. Ai nevoie de pauze. Nu vrei să zdrobești ouăle din nou.

— Nu, nu vreau, însă nu-mi pot permite să nu continui.

— Există un alt mod de a atrage bărbații.

Patroana se ridică de pe scaun. Își scoate pipa din gură și o lovește de talpă ca s-o golească de scrum.

— Vrei să auzi?

Clatin din cap în semn că da.

Fetele vin și îmi dau un prosop fierbinte.

Mă dau jos din pat și mă șterg la fund.

— Nu te pot învăța să-ți învingi soarta. Patroana își reumple pipa cu frunze uscate și o aprinde. Face un zgomot în timp ce inhalează fumul. Pentru că nu poți. Dar ajută mult dacă ai o idee în ceea ce-i privește pe bărbați ca ființe. Trebuie să ajungi să înțelegi de ce „trandafirii din grădina proprie nu miros la fel de frumos ca trandafirii din sălbăticie".

— Continuați, doamnă, vă rog, îi zic.

— Ești o fată drăguță, da, însă atunci când se stinge lampa, o fată frumoasă sau o urâțenie de fată nu constituie nici o diferență pentru un bărbat. De-a lungul anilor am văzut foarte mulți bărbați lăsându-și nevestele frumoase pentru concubine urâte, iar apoi lăsându-și concubinele pentru prostituate și mai urâte.

— Cum poate o femeie să schimbe asta?

— Ți-am spus, totul stă în jocul minții. Adevărul e că bărbații au nevoie de încurajare, indiferent cât de puternici ar părea că sunt, zice patroana.

În timp ce se uită la o pictură erotică în care un bărbat privește intens sânii unei femei, patroana continuă:

— Fii oarbă la înfățișarea și la obiceiurile sale. Încearcă, de asemenea, să-i ignori manierele. Fii pregătită. Se poate ca el să aibă trăsăturile unui panda, mirosul unui grajd, instrumentul său solar poate să fie mic precum o nucă ori prea mare, în loc să fie ca un morcov. S-ar putea să pretindă ore de muncă înainte de a atinge satisfacția. Trebuie să te concentrezi asupra muzicii din capul său. Trebuie să menții oala în fierbere. Trebuie să-ți amintești picturile din casa mea: ele te vor ajuta să creezi magia. Uită-te la domnul acesta care ține sânii iubitei lui ca și cum ar fi două piersici dulci. Laudă-l cu sunetele tale. Fără cuvinte. Doar sunete. Lasă-le să curgă asupra lui precum mierea. Creează sortimente. Transformă *ah* în *oh* și invers. Fă-l să știe că este fantastic.

— Nu știe asta deja? Dorința mea nu-i spune asta? Îi voi fi spus-o de o mie de ori până să fiu în pat cu el, nu?

— Vei fi surprinsă, tânără doamnă.

— Cum așa?

— N-ai vorbit cu buzele tale de jos, nu-i așa?

— Ă... ă... ă... așa este.

— Pune-ți arta la treabă.

— Da, desigur.

Jena mea se transformă în amuzament.

— Ai putea ajunge să îți faci plăcere chiar și ție, zâmbește patroana.

— Dar dacă... Fac o pauză, căci nu știu dacă pot să-mi fac întrebarea înțeleasă. Mă hotărăsc să întreb totuși: Dacă lui nu-i place ce fac?

— Nu există așa ceva. Bărbaților le place, zice patroana cu încredere. Însă sincronizarea contează foarte mult și, de asemenea, starea sănătății sale.

— Și dacă mie nu-mi place de el?

— Nu ți-am spus deja? Acordă atenție numai afacerii. Tu nu după el umbli, ci după buzunarul lui.

— Dacă mă insultă și-mi spune să plec din patul său? Dacă nu reușesc să-mi ascund sentimentele de dezgust?

— Ascultă, afacerea asta nu are legătură cu sentimentele. N-a avut niciodată, nu are și nici n-o să aibă vreodată. Asta este soarta unei femei. Trebuie să faci mâncare, indiferent ce ai în bucătărie. Nu poți să visezi doar la legumele proaspete din piață.

— Cum pot să pretind că sunt excitată când nu sunt?

— Prefă-te! E un afurisit de rol! Partea cea mai proastă e că atunci când ajungi la perfecțiune ești deja prea bătrână. Tinerețea se evaporă precum roua care se naște dimineața și moare după-amiaza.

Patroana se aruncă într-un scaun. Pieptul ei saltă ca și cum ar fi fost pe punctul de a se îneca, iar acum își trage suflarea.

Cele două fete stau deoparte cu chipurile imobile.

Îmi pun hainele înapoi și mă pregătesc să plec.

— Un ultim lucru, zice patroana de pe scaun. Să nu dai niciodată glas dezamăgirii tale, indiferent cât de rănită sau furioasă ești. Nu încerca să te cerți cu el.

— Nici măcar nu știu dacă va fi vreo conversație.

— Unora dintre bărbați le place să sporovăiască după aceea.

— Ei bine, atâta timp cât el este interesat, intenționez să-mi continui rolul.

— Bine.

— Aș vrea, de asemenea, să... adică dacă situația o permite... să-i pun întrebări. Pot?

— Să pui numai întrebări prostești.

— Întrebări prostești? De ce?

— Fără excepție, o femeie care încearcă să arate că are creier e abandonată.

— De ce?

— De ce? Bărbații urăsc să fie provocați la întrecere. Este pur și simplu înjositor pentru ei.

— Așadar ar trebui să mă port ca o proastă?

— Îți vei face un favor.

— Dar... Nu mă pot imagina purtându-mă ca o proastă în mod intenționat. Nu-mi stă în fire.

— Fă în așa fel încât să-ți stea!

Patroana mă fixează cu ochii larg deschiși. Pielea ei pare mult mai albă în lumina lămpii, apoi devine palidă, aproape vineție.

— Vă mulțumesc, doamnă, îi spun.

Scoțând acul de păr din buzunarul interior, îl șterge cu mâneca:

— Vorbim despre supraviețuire. Cum ziceam, vreau să merit acul tău de păr.

— A fost o lecție bună. La revedere și mulțumiri, îi spun patroanei, înclinându-mă ușor.

Ea linge acul de păr:

— Cu ce fel de bărbat o să te vezi, dacă nu te superi că te întreb?

— Asta aș vrea și eu să știu.

Pășesc către ușă și ridic draperia.

10

De pe acoperiș atârnă în cascadă glicine purpurii, iar în tufișuri cântă păsărele, greieri și alte insecte. A sosit momentul mult așteptat: împăratul Hsien Feng a trimis după mine.

Pentru a-mi potoli emoțiile, merg în grădina de bujori. Terasele constituie cel mai frumos decor arhitectural din palatul meu. Lângă malul heleșteului sunt plantate flori de o culoare mai închisă. Pe măsură ce grădina urcă pe panta dealului, florile sunt din ce în ce mai deschise la culoare, creând iluzia unui peisaj care se estompează în depărtare. Priveliștea mă inspiră, fiind un exemplu nemaipomenit al minunățiilor pe care le poate oferi viața.

La prânz cer să mi se facă mâncarea preferată, tăiței *Jang-chou*. Eu și An-te-hai sărbătorim ocazia ce mi se oferă. Scriu o poezie intitulată *Tăițeii Jang-chou*.

O frunză cade în ceaun, altele dansează-n aer
Și astfel țâșnesc de pe al bucătarului vârf de cuțit.
Acum văd pești argintii săltând în albe valuri,
În clipa următoare frunze de salcie plutesc pe-ale vântului aripi.

Pregătirile oficiale durează mai multe ore. De la palatul împăratului sunt trimiși eunuci ca să

dea o mână de ajutor. Eunucii mei și doamnele de onoare mă îmbăiază și mă parfumează. Goală, sunt înfășurată într-o bucată de mătase albă și purtată într-o litieră de patru eunuci. Sunt în drum spre iatacul împăratului Hsien Feng, situat în Sala Dezvoltării Spirituale, la trei palate mai la sud de Palatul Frumuseții Esențiale, în care locuiesc eu.

Trecem de Palatul Marii Armonii și de Palatul Virtuții Luminoase și ne deplasăm prin imensele holuri ale Palatului Păcii și Longevității. Cum s-a lăsat seara, a scăzut și temperatura, iar mie îmi este frig doar cu țesătura subțire de pe mine. An-te-hai a fost îndeajuns de prevăzător încât să ia o pătură în plus și mă acoperă cu ea.

În clipa în care ajungem la camerele private ale Majestății Sale, lui An-te-hai i se ordonă să se retragă. Mă întâmpină eunucul-șef Shim și îi conduce în tăcere pe cărăuși înăuntru. După ce cotim de câteva ori, intru într-o cameră luminată de uriașe lumânări roșii, cu draperii din mătase galbenă din perete în perete. În mijlocul încăperii se află patul Majestății Sale.

Eunucii care m-au adus pleacă și sunt înlocuiți de un grup de eunuci de-ai lui Hsien Feng, îmbrăcați în robe frumoase din mătase galbenă. Scot repede așternuturi brodate, pături și cuverturi. După ce fac patul, mă ridică ușurel pe marginea imensei sale suprafețe și mă lasă singură în cameră.

Intră un alt grup de eunuci. Fiecare ține în mâini vase fierbinți din cupru, cu ajutorul cărora încălzesc așternuturile. Apoi mă desfășoară din țesătura care mă acoperă. Mă așază pe partea de pat cea mai apropiată de perete și mă învelesc cu cearșafuri calde. În tot acest timp, chipurile lor rămân lipsite de orice expresie. Când îmi ating trupul cu mâinile lor, mă simt ca și

cum aș fi o pernă oarecare. După ce totul e aranjat, ei lasă în jos draperiile și se retrag.

În cameră se așterne o liniște de mormânt. Mirosul beţișoarelor parfumate devine din ce în ce mai puternic. Analizez încăperea prin draperie. E plină cu lucrări de caligrafie și picturi. Cel mai mare tablou înfățișează un Buddha, pictat cu aur pur, care traversează râul. E un uriaș cu o burtă enormă și stă călare pe o frunză de lotus. Nu se arată deloc îngrijorat cu privire la posibilitatea de a se scufunda, căci ochii îi sunt complet închiși, iar gura sa zâmbește ușor. Are în mâini celebra cupă a înțelepciunii. În dreapta tabloului se află un raft albastru pentru cărți, plin până la refuz. Din tavan atârnă până la pământ două lampioane decorate cu caligrafii. Totul e sculptat și îmbrăcat cu aur. Prin toată încăperea sunt imagini cu dragoni și cocori, iar pe panouri aflate de o parte și de alta a ferestrelor stă scris: *Noroc an după an* și *Pace în toate domeniile*. Pe un raft din spatele patului se află un *qin* – un instrument cu șapte corzi din lemn lustruit.

Mi se face sete și în același timp îmi dau seama că nu am mâncat nimic. În ultima vreme, am avut probleme cu mâncatul și somnul. Toată energia mea s-a consumat închipuindu-mi cum va fi să mă culc cu Majestatea Sa. Mă întreb cum o să înceapă, ce parte a corpului meu va explora mai întâi și dacă va fi îndeajuns de mulțumit de mine, cu totul. Mă întreb dacă o să mă compare cu alte femei. Ce se va întâmpla dacă nu mă va găsi pe gustul său? Îmi va ordona să plec? Mă va părăsi?

Eunucul-șef Shim mi-a spus limpede că odată ce voi fi considerată necorespunzătoare, voi purta în întregime răspunderea pentru abandonarea mea. Se spune că în ultimul timp firea Majestății

Sale a căzut pradă capriciilor. An-te-hai a auzit de la un alt eunuc că într-o seară împăratul a chemat șase concubine, una după alta, și tuturor le-a găsit cusur. Le-a dat afară și i-a spus lui Shim că nu vrea să le mai vadă niciodată. Cuvântul „niciodată" spus de împărat are o mare greutate – femeile au fost mutate din palatele lor și alungate în cel mai îndepărtat colț al Orașului Interzis, unde vor sculpta *yoo-hoo-loos* pentru tot restul vieții.

Oare mi se va întâmpla și mie la fel în seara asta? Ce voi face, sau ce aș putea face, dacă va fi așa? Îmi amintesc că Fann Sora cea Mare mi-a spus că Majestatea Sa le considera pe concubine drept mâncare ce i-a fost băgată pe gât cu forța. Gândul mă tulbură atât de tare, că nu reușesc să mă rog Cerului să mă binecuvânteze. Stau întinsă în pat, cu fața la perete. Mi-e frig din cap până-n picioare.

Lumânările roșii emană un parfum dulce de iasomie. Epuizarea mă apasă, precum o pleoapă grea. De ce să mai adaug o greutate în plus la cea deja existentă? Tinerețea din sufletul meu se deșteaptă și mă tachinează, numindu-mă „baston făcut din gheață". Mă dojenesc pentru a-mi fi creat propria vreme rea. *Simte lumina soarelui!* strigă înțelepciunea-mi tinerească. *De ce să-ți trădezi curajul, Orhideea? De când a murit tatăl tău, nu ai găsit nici o potecă fără să calci pe buruieni!*

Aud o voce de bărbat. Vine din partea dreaptă a holului de legătură. Nu poate fi decât a Majestății Sale, împăratul Hsien Feng.

Mă cuprinde un sentiment puternic de teamă. Vocea îi sună neplăcut, ca și cum Majestatea Sa s-ar certa cu cineva. Vorbele îi par încordate, și starea de spirit posacă. Urmează un moment de liniște, apoi vocea înjură: „Zadarnică mizerie imperială!".

Aud paşi care se apropie. Mă acopăr cu pături şi perne, încercând să îmi găsesc curajul de a-mi saluta soţul pentru prima dată. Sincer, nu-mi pot aminti înfăţişarea lui. Eunucul-şef Shim m-a instruit să nu îmi salut soţul. Goliciunea nu face decât să îmi sporească nervozitatea. Cămaşa mea de noapte zace pe un taburet lângă pat. Alături e cămaşa din mătase albastră a Majestăţii Sale, în care se va schimba pentru noapte.

— Nu! Cine cred ei că sunt eu? La dracu'! Nu voi permite asta! ţipă în camera alăturată bărbatul care acum sunt sigură că e împăratul Hsien Feng. Ei, dacă nu ar fi venit cu trupe. Ce au făcut britanicii şi francezii? M-au obligat să plătesc cu opt sute de mii de *tael*-i mai mult decât mi se impusese deja. Iar acum vor să deschid Tietsinul. Pentru numele Cerului, Tietsinul e poarta Pekinguluil Mă sugrumă cu o sfoară... Ce înţeleg ei prin amendarea tratatului? E o scuză barbară! Am deschis deja porturi în Canton, Shanghai, Foochow şi Taiwan. Nu mai am altele de deschis...

Vocea sa devine din ce în ce mai slabă, după care cedează. Plânge:

— Îmi este atât de ruşine... Demnitatea Chinei a fost sacrificată. Nu mai am onoare să merg la altar. De ce nu poţi face ceva? Mi-a devenit imposibil să dorm. Da, am băut. Cum altfel să scap de coşmaruri? Cum adică ţinea de mine?

Urmează o pauză, după care se aude un zgomot de porţelan care se sparge.

Vântul de nord şuieră pe la ferestre. După o lungă tăcere, îl aud pe Hsien Feng suflându-şi nasul. Se aude apoi un târşâit de picioare. Zăresc umbra Majestăţii Sale, care s-a apropiat de pat şi trage pătura de pe capul meu. Se aşază pe marginea patului şi oftează adânc, în timp ce îşi dă roba jos.

— Ceai, Majestatea Voastră? se aude glasul eunucului-șef Shim de pe coridor.

— O să-mi beau propria urină! e replica Majestății Sale.

— Vă dorim o noapte excelentă, Majestatea Voastră!

Pașii din curte se îndepărtează.

Nu sunt sigură dacă împăratul Hsien Feng știe că mă aflu în patul său. În mod sigur, nu vreau să-l iau prin surprindere. Să fac ceva zgomot ca să-i dau de știre că nu e singur?

Majestatea Sa își azvârle cizmele și împinge deoparte brâul cu pandantiv din perle și amulete norocoase. Poartă o cămașă albă, iar coada neagră i se răsucește în jurul gâtului precum un șarpe. Fără a se schimba în cămașa de noapte, se strecoară în pat și se sprijină de o pernă.

Își întoarce capul, și în acest moment privirile noastre se întâlnesc.

Nici cea mai mică umbră de surpriză nu se zărește în ochii lui. A avea o fată în pat e pentru el ca și cum ar avea o cuvertură în plus. Nu întrezăresc nici o scânteie de interes în ochii lui mari și oblici. Abia acum încep să-mi amintesc înfățișarea împăratului din prima zi în care l-am întâlnit, și realizez că e la fel de frumos ca atunci – bărbia rasă, nasul drept, manciurian, gura în formă de barcă, buzele ferme. N-am mai văzut niciodată un bărbat cu trăsături atât de perfecte și o piele atât de delicată.

Continuăm să ne fixăm unul pe celălalt cu privirea, și simt cum sângele îmi pulsează în vene.

— Fie ca Majestatea Voastră să trăiască mulți, mulți ani și fie să aveți urmași cu sutele! recit eu ceea ce am fost instruită să spun.

— Încă un papagal! Se întoarce și își freacă fața cu ambele mâini. Papagali antrenați toți de aceiași eunuci... Voi toate mă plictisiți de moarte.

— Majestatea Voastră...

— Să nu îndrăznești să vii lângă mine!

Ce să fac? Șansa mea s-a risipit înainte de a putea începe.

Îmi dau lacrimile. Mi-e teamă să mă mișc.

Bărbatul de lângă mine e absorbit de propriile-i gânduri, și tot ce văd în el nu e decât o imensă suferință și mânie.

Hotărăsc să renunț la gândul de a-i părea atrăgătoare. Ce ar mai putea face o singură mutare a unei piese de șah, dacă partida a fost deja pierdută? În ultimele nouă zile am stat trează în fiecare noapte să exersez dansul evantaiului. De asemenea, am luat de la An-te-hai lecții de cântat la *qin*. Am reușit să învăț destul ca să mă acompaniez la câteva cântece. Nu am o voce de privighetoare, dar e de la natură plăcută și dulce. Nu mi-a lipsit niciodată încrederea în vocea mea. Dacă m-ar fi lăsat părinții, aș fi urmat o carieră în operă. Când aveam vreo zece ani, o cântăreață care a dat spectacol la mine acasă mi-a spus că am potențial, dacă aș fi dispusă să muncesc din greu.

Ce i-aș spune tatei? Cât de des nu zicea: „Pentru a lua puii, trebuie să fii curajos și să intri în peștera tigrului"? *Eu sunt în peștera tigrului, dar aici nu sunt pui.* Îmi amintesc o altă poveste pe care mi-a spus-o. E despre o familie de maimuțe care încearcă să prindă reflecția lunii în apă. Maimuțele se adună într-un copac mare și formează un lanț care să ajungă de la copac până la apă. Maimuța aflată cel mai jos încearcă să pescuiască luna cu un coș. E un plan ingenios, dar tata vrea să sublinieze că există lucruri care sunt pur și simplu imposibil de obținut și că e o dovadă de înțelepciune să îți recunoști propriile limite.

Ține oare ceva de mine în acest moment? Perna de mătase îmi pare moale și rece pe obraz.

Nu îmi mai pot îndruma gândurile pe această cărare. Aud în minte o arie: *Precum o piatră de râu care se rostogolește în susul dealului, precum un cocoș căruia îi cresc dinți...*

Mă trezește o atingere pe umăr.

— Cum îndrăznești să adormi când Majestatea Sa e trează!

Mă ridic în capul oaselor. Nu reușesc să-mi dau prea bine seama unde sunt.

— Pe unde-ai fost? mă ironizează bărbatul din fața mea. La Soochow sau la Hangchow?

Sunt șocată.

— Iertați-mă, Majestatea Voastră, că nu am fost în apele mele. Nu am vrut să vă supăr. Eram obosită și am adormit fără voie.

— Asta nu are nici un sens!

Mă ciupesc de coapsă, încercând să îmi pun mintea la treabă.

— Cum se poate să fii obosită? mârâie împăratul Hsien Feng. Ce altceva mai faci în afară de brodat?

Păstrez tăcerea, dar mintea mea lucrează cu febrilitate.

— Răspunde la întrebarea mea! Majestatea Sa se ridică din pat și începe să meargă de colo-colo, cu cămașa desfăcută în față. Dacă ai făcut o broderie, povestește-mi despre asta. Am nevoie de distracție.

Îmi dau seama că Majestatea Sa nu e interesat să mă audă vorbind despre brodat sau despre orice altceva. Mi-aș căuta-o cu lumânarea, indiferent ce aș spune. Împăratul e precum o colibă fumegândă. Aș vrea să-i spun că mă așteptam să facem dragoste, nu conversație.

Majestatea Sa se uită la mine. Realizând că sunt dezbrăcată, se duce la taburet cu intenția de a-mi aduce cămașa de noapte. Lovește tabu-retul și cămașa cade pe jos.

— Nu ți-ar plăcea să nu-ți mai porți masca o vreme?

Îl privesc, uimită de cuvintele sale. Vocea lui îmi amintește de unii dintre băieții pe care i-am cunoscut în sat, băieți aflați în ultimii ani ai adolescenței, care încă mai aveau vocile asemănătoare cu ale unor cocoși tineri.

— Mie mi-ar plăcea, răspunde Fiul Cerului la propria-i întrebare. S-ar putea chiar să fiu fericit pentru o clipă.

Sunt copleșită de curiozitate și mă hotărăsc să îmi asum riscul:

— Majestatea Voastră, îmi acordați permisiunea de a pune o întrebare?

— Da, poți să-mi ceri orice, în afară de sămânța mea.

Înțeleg ce vrea să spună și mă simt insultată. Îmi piere cheful de a mai vorbi.

— Hai. Dă-i drumul, sclavo, ți-am dat permisiunea mea.

Îmi piere glasul. Disperarea îmi inundă inima. Mă gândesc la ce am făcut ca să obțin această șansă unică. Parcă aud cum se scurge timpul și vocea lui Shim spunând: „Timpul Domniei Voastre a expirat, doamnă Yehonala!".

Încerc să mă conving singură că trebuie să mă împac cu pierderea, însă sufletul meu refuză să se supună. Fiecare nerv din trupul meu se revoltă împotriva voinței mele de a executa ceea ce am fost învățată.

— Voi trimite după cineva care să te înlocuiască. Majestatea Sa se apleacă. Miroase a coajă de portocală. Am chef să fiu satisfăcut. Respirația sa îmi atinge obrazul și pare să-i placă amenințarea. Vreau un papagal. Cuu-cuu! Cuu-cuu! Cântă sau dispari! Cuu-cuu!

Deznădejdea mă împresoară și eu tot nu îmi găsesc cuvintele.

— Eunucul-șef Shim așteaptă chiar în spatele ușii, continuă Majestatea Sa. Îl voi chema să te ia de aici.

Face o mișcare spre ușă.

Îi permit firii mele să preia controlul. Disperarea mi-a ațâțat dorința de a lupta, și teama mă părăsește brusc. Văd cu ochii minții o sfoară de spânzurătoare care atârnă de un căprior din palatul meu imperial, dansând precum mânecile fluturânde ale zeiței lunii. Bucuria de a deține controlul e neașteptată, dar reală. Mă dau jos din pat și mă strecor în cămașa de noapte.

— Să aveți parte de o noapte excelentă, Majestatea Voastră! rostesc și apoi mă îndrept spre ușă.

Dacă aș fi mai în vârstă sau mai experimentată, mi-aș regreta purtarea, dar sunt tânără și sângele îmi fierbe în vene. Cum înțeleg că voi fi decapitată pentru comportamentul meu, doresc să joc ultimul act așa cum vreau eu.

— Stai pe loc! strigă din spatele meu împăratul Hsien Feng. Tocmai l-ai insultat pe Fiul Cerului.

Mă întorc și zăresc surâsul batjocoritor de pe chipul său.

— Dacă vreți să ordonați pedepsirea mea, îi spun ținându-mi capul sus, singura mea dorință e să aveți milă și să-mi oferiți o moarte rapidă.

În timp ce vorbesc îmi strâng dantelele cămășii de noapte. Ce aș mai putea obține? De când m-am mutat în Orașul Interzis am încetat să mai fiu o persoană obișnuită. Care va fi reacția lui Fann Sora cea Mare când va afla că m-am adresat Fiului Cerului ca de la un suflet la altul? Zâmbesc numai când mă gândesc la ce față va face. Va răspândi povestea „legendarei Orhideea" până când va face bășici la buze.

Îi spun aproape cu elan Majestății Sale că sunt pregătită să fiu luată de eunuci.

Hsien Feng nu face nici o mișcare. Pare să fie surprins de situație. Însă ceea ce simte el nu mai contează pentru mine. S-a sfârșit cu toată așteptarea mea după norocul ce va să vină. Sufletul meu s-a eliberat.

— Mă interesezi, zice împăratul, și pe buzele sale pecetluite se zărește un zâmbet.

Acesta pare a fi stilul imperial de tortură.

— Spune-mi că simți remușcări pentru ceea ce ai făcut. Vine spre mine, până când chipul său se află foarte aproape de al meu. Tandrețea i se citește în priviri. E prea târziu, chiar dacă ar exista vreun regret; nu folosește la nimic să implori iertare. Nu sunt în dispoziția de a acorda îndurare. Nici măcar o fărâmă. Nu mai am milă de oferit.

Tocmai de aceea îmi este milă de tine. Îi azvârl aceste cuvinte din priviri. Mă bucur că nu sunt în locul lui. El poate ordona moartea mea, dar nu o poate ordona și pe a lui însuși. Și atunci, ce fel de putere mai e asta? E propriul său prizonier.

Majestatea Sa ține morțiș să-mi afle gândurile. După un moment de ezitare, decid să i le dezvălui. Îi spun că îmi este milă de el, cu toate că el pare să fie puternic. Îi spun că nu sunt impresionată de faptul că a ales pentru a pedepsi nu un egal, ci pe mine, o sclavă lipsită de apărare. Îi spun că nu-l voi urî că mă pedepsește, pentru că îmi dau seama că trebuie să găsească și el pe cineva asupra căruia să-și verse frustrarea, și că nimic nu este mai la îndemână pentru asta decât decapitarea unei concubine.

În timp ce vorbesc, mă aștept să se înfurie. Mă aștept să cheme eunucii să mă târască afară, pentru ca apoi gărzile să mă înjunghie cu săbiile lor. Însă Majestatea Sa face exact pe dos. În loc să izbucnească de mânie, devine calm. Pare

să fie cu adevărat afectat de vorbele mele. Expresia i se aseamănă cu opera unui sculptor în lut lipsit de pricepere, care intenționează să facă o față veselă, dar face în schimb una posomorâtă.

Majestatea Sa se așază încetișor pe marginea patului și îmi face semn cu mâna să vin lângă el. Mă supun. Sunetele care vin din *yoo-hoo-loos* de afară sunt puternice, dar nu neplăcute. Lumina lunii aruncă pe podea umbra unei magnolii. Mă simt ciudat de liniștită.

— Ce zici de o simplă conversație? mă întreabă el.

Nu mă simt în stare să răspund, așa că păstrez tăcerea.

— Nu mai ai nimic de spus?

— Am spus totul, Majestatea Voastră.

— Tu... zâmbești!

— Sunteți jignit?

— Nu. Îmi place. Zâmbește în continuare... Ai auzit ce am spus?

Simt cum îmi îngheață expresia de pe chip la auzul ordinului său.

— Ce s-a întâmplat? Ți-a dispărut zâmbetul. Adu-l înapoi! Vreau să văd din nou surâsul acela pe fața ta! Pune-l la loc. Acum!

— Mă străduiesc, Majestatea Voastră.

— Nu e acolo! Mi-ai luat zâmbetul! Cum îndrăznești...

— Ce părere aveți de ăsta, Majestatea Voastră?

— Nu, ăsta nu e zâmbet, e un rânjet. Unul urât. Ai nevoie de ajutor?

— Da.

— Atunci spune-mi cum să te ajut.

— Majestatea Voastră ar putea să-mi spună pe nume.

— Pe nume?

— Știți cum mă cheamă?

— Ce întrebare nemaipomenită! Nu, normal că nu știu.

— Sunt soția Majestății Voastre. Sunt consoartă de rangul al patrulea.

— Da?

— Cum mă cheamă, Majestatea Voastră?

— Ai vrea să fii amabilă să-mi reamintești?

— Dacă vreau? A mai avut cineva de pe acest tărâm norocul să-l audă pe Fiul Cerului spunând „Ai vrea să fii amabilă"?

— Haide! Cum te cheamă?

— La ce bun osteneala?

— Majestatea Sa vrea să se ostenească.

— Ar fi mai bine să nu o facă. O să-i dea coșmaruri.

— Cum așa?

— Habar nu am dacă mă voi transforma într-o fantomă bună. Iar o fantomă rea îi bântuie pe cei vii. Presupun că știți asta.

— Înțeleg. Se ridică și merge descult spre o tavă de aur de pe biroul său. Pe tavă se află plăcuța de bambus cu numele meu. Ridică plăcuța și o ține în căușul palmei: doamna Yehonala. Cum îți spun cei din familia ta, Yehonala?

— Orhideea.

— Orhideea. Dă din cap și murmură de mai multe ori numele în timp ce lasă plăcuța să cadă la loc pe tavă. Ei bine, Orhideea, poate că ai dori să mă rogi să îți îndeplinesc o ultimă dorință.

— Nu, aș vrea să o termin cu viața cât mai repede cu putință.

— Cu siguranță voi onora această dorință. Altceva?

— Nu.

— Păi atunci, zice împăratul, poate că înainte de a muri ai vrea să știi cum de ai ajuns să fii aici în seara asta.

Efortul împăratului de a părea neînduplecat nu poate ascunde umbra unui zâmbet.

— Da, nu m-ar deranja să aflu, reușesc eu să răspund.

— Ei bine, totul a început cu eunucul-șef Shim, care mi-a spus o poveste... Vino, Orhideea, întinde-te lângă mine. Nu are ce rău să-ți facă, nu? Poate că asta o să te transforme într-o fantomă bună.

În timp ce mă urc în pat, mă încurc în cămașa de noapte.

— Jos, jos cu aia.

Împăratul arată cu degetul spre cămașa mea.

Îmi dezgolesc trupul cu jenă. Ce piesă ciudată în care să joci un rol!

— Era o poveste despre împăratul Yuan Ti din dinastia Han. Timbrul Majestății Sale e cald și încărcat cu energie: Ca și mine, deținea mii de concubine pe care nu le vedea niciodată. Avea timp să le aleagă doar după portretele lor, care erau pictate de artistul Curții, Mao Yen-shou. Concubinele îl copleșeau pe pictor cu daruri, în speranța că el le va face să pară cât mai atrăgătoare cu putință. Cea mai frumoasă dintre concubine era o fată de optsprezece ani, pe nume Wang Ch'ao-chun. Ea avea un caracter puternic și nu credea în mită. Credea că va fi foarte bine dacă artistul o va picta așa cum era ea în realitate. Numai că, bineînțeles, Mao Yen-shou i-a pictat un portret groaznic. Pictura nu reda deloc frumusețea ei. Drept rezultat, împăratul Yuan Ti nu a cunoscut-o niciodată. În acele vremuri, mulți demnitari veneau să-și prezinte omagiile la Curte, iar printre ei s-a numărat și Shang Yu, marele han care domnea asupra turcmenilor tătari. Dorind să întărească legăturile de prietenie cu acest vecin puternic, împăratul Yuan Ti i-a oferit ca soție pe una dintre concubinele

sale. Și împăratul i-a dat-o pe Wang Ch'ao-chun, pe care nu o văzuse niciodată. Când mireasa, care venise să-și ia adio, a apărut în fața lui Yuang Ti, împăratul a rămas ca trăsnit de frumusețea ei. Nu știuse că în haremul său era o fată de o asemenea splendoare nepământeană. Dori să își exercite drepturile asupra ei pe loc, însă era prea târziu – Wang Ch'ao-chung nu mai era a lui. De îndată ce cuplul a plecat, Yuan Ti a ordonat decapitarea lui Mao Yen-shou. Chiar și așa, împăratul a fost pentru totdeauna bântuit de amintirea fetei și de regretul pentru fericirea ce ar fi putut să fie a sa.

Împăratul Hsien Feng se uită la mine:

— Am trimis după tine deoarece nu am vrut să sufăr regretul lui Yuan Ti. Ești la fel de frumoasă cum te-a descris eunucul-șef Shim. Tu ești întruparea lui Wang Ch'ao-chun. Însă Shim a omis să-mi spună că ești și o femeie cu caracter. Ești mai bună decât ceaiul din coajă de lămâie, pe care ei mă obligă să-l beau. E delicios, dar nu găsesc nici o plăcere în gustul său. Sunt toate la fel, în vremurile astea. Nu aș fi în stare să mă bucur de Wang Ch'ao-chun, chiar dacă ea ar exista. Și sunt curios în ceea ce te privește. Mă tem însă că singurul lucru la care mă pot gândi e harta Chinei, care devine tot mai mică. Dușmanii vin din toate direcțiile. M-au apucat de gât și mă sculpă în față. Sunt bătut și împușcat. De ce aș... cum aș putea dormi cu tine sau cu orice altă concubină? Ca să trec mai departe cel mai groaznic coșmar al unui om în viață? Sunt incapabil să aduc pe lume un moștenitor. Nu sunt cu nimic mai diferit față de un eunuc.

Începe să râdă. În tristețea dureroasă din vocea și comportamentul său e ceva care mă mișcă. Cunosc harta despre care vorbește: e aceeași hartă pe care mi-a arătat-o tata. Bărbatul din

fața mea îmi amintește de tatăl meu. Și el dorea cu disperare să reînvie onoarea manciurienilor și, cu toate astea, a ajuns să dezerteze din postul său. Simt rușinea pe care o îndură Majestatea Sa. E aceeași rușine care mi-a omorât tatăl.

Mă uit la Hsien Feng și mă gândesc că e un stegar adevărat. Ar putea să stea liniștit și să se bucure de grădină și de festinul oferit de concubine, dar el alege să se îngrijoreze până la impotență.

O dorință imperioasă de a-l alina îmi învinge teama. Mă așez în genunchi. Îmi desfac brațele și îl trag la pieptul meu, așa cum ar face o mamă cu un copil. Nu se opune, și îl țin așa multă vreme. Oftează și se trage înapoi ca să mă privească. Mă întind după cearșaf pentru a-mi acoperi sânii expuși.

— Lasă-l, zice el trăgând de cearșaf. Îmi place ce văd.

— Și condamnarea mea la moarte?

El rânjește sarcastic:

— Vei avea șansa să trăiești, dacă mă vei ajuta să dorm bine noaptea.

Lumina soarelui se strecoară în camera întunecată a inimii mele și zâmbesc.

— Zâmbetul s-a întors! țipă el fericit, ca un copil care descoperă o stea căzătoare.

— E vremea ca Majestatea Voastră să doarmă?

— Nu mai este o treabă ușoară, oftează el.

— Ar ajuta dacă ați renunța la gânduri.

— Imposibil, Orhideea.

— Majestății Voastre îi plac jocurile?

— Nu mă mai interesează jocurile.

— Majestatea Voastră știe „Bucurie la întâlnire"?

— Asta e un cântec vechi. De Chu Tun-ju din dinastia Sung?

— Ce memorie excelentă are Majestatea Voastră!

— Dă-mi voie să te previn, Orhideea, că nici un doctor nu a reușit să mă ajute să dorm.

— Pot să iau *qin*-ul Domniei Voastre?

Se întinde după instrument și mi-l dă.

Ciupesc corzile și încep să cânt.

Mă sprijin de grilajul vestic al zidului orașului
Din Ching-ling toamna.
Revărsându-și razele peste pământ, soarele
atârnă jos
Ca să privească cum curge fluviul măreț.
Câmpia centrală e un dezastru, oficialii se
împrăștie neputincioși.
Când să ne redobândim frontierele?
Vânturile din Yang-chou au venit să-mi usuce
lacrimile.

Împăratul Hsien Feng ascultă în tăcere și începe să plângă. Mă roagă să cânt alt cântec.

— Dacă ai fi actor în trupa imperială, te-aș răsplăti cu trei sute de *tael*-i, îmi zice el, luându-mă de mână.

Cânt. Nu vreau să mă gândesc la întorsătura ciudată pe care au luat-o lucrurile. După ce termin *Adio, Fluviu Negru* și *Concubina beată*, Majestatea Sa mai vrea să audă și altele. Îmi cer iertare și îi explic că nu sunt pregătită.

— Un singur cântec. Mă ține strâns: Orice îți vine în minte.

Degetele mi se plimbă la întâmplare pe corzi. O clipă mai târziu, îmi vine în minte o melodie.

— Se numește *Nemuritor la podul Magpie*, compus de Ch'in Kuan.

Îmi dreg vocea și încep.

— Stai puțin, Orhideea. *Nemuritor la podul Magpie*? De ce nu am auzit niciodată de cântecul ăsta? E popular?

— A fost.

— Nu e corect, doamnă Yehonala. Împăratul Chinei ar trebui să fie informat despre tot.

— Păi de-asta sunt eu aici, Majestatea Voastră. Pentru mine, acest cântec eclipsează toate celelalte poeme de dragoste. El spune străvechea legendă a Păstorului și a Fecioarei, două stele despărțite de Calea Lactee. Ele trebuiau să se întâlnească pe podul Magpie o dată pe an, în cea de-a șaptea zi a celei de-a șaptea luni după calendarul lunar, când vântul toamnei îmbrățișează roua.

— Durerea separării e cunoscută multora, zice împăratul încetișor. Povestea îmi amintește de mama mea. S-a spânzurat când eram copil. Era o femeie frumoasă, iar noi suntem despărțiți de Calea Lactee.

Sunt mișcată să-l aud spunând asta, dar reușesc să mă abțin de la a spune ceva. În schimb, cânt.

Precum opere de artă norii plutesc,
Stelele cu durere în inimă se prăbușesc.
În Calea Lactee, Păstorul și Fecioara se întâlnesc.
Când al toamnei vânt de aur îmbrățișează roua de jad,
Toate iubirile de pe pământ, oricât de multe, pălesc.
Pasiunea lor se scurge-ntr-o clipită.
Un vis numai le pare lor ziua fericită.
Îndura-vor oare un alt drum către casă?
Dacă iubirea lor mereu poate dura,
Atunci de ce tânjesc noapte și zi împreună să stea?

Înainte ca ultima notă să se sfârșească, împăratul Hsien Feng adoarme. Pun instrumentul jos lângă pat, dorindu-mi ca această clipă să

ţină o veşnicie. Însă e timpul ca eu să plec. Potrivit obiceiului, la miezul nopţii trebuie să fiu trimisă înapoi în palatul meu. Eunucii vor veni în curând să mă ia. Voi mai fi chemată din nou? E foarte probabil ca împăratul Hsien Feng să uite de mine când se va trezi.

Mă năpădeşte un sentiment de melancolie. Norocul nu a dus la intimitate. Încerc să nu mă gândesc la *ruyi*-ul meu şi la acul de păr pierdut, nici la energia şi speranţa cu care m-am pregătit. Nu mi s-a acordat şansa de a executa dansul evantaiului. Dacă împăratul Hsien Feng m-ar fi dorit, simt că l-aş fi putut face fericit.

Întinsă lângă el, privesc cum lumânările din lampioanele roşii se sting una după alta. Încerc să nu mă simt înfrântă. La ce mi-ar folosi dacă mi-aş da voie să cedez? Împăratul nu ar fi decât mâniat.

Mâhnirea mă cufundă în tăcere. Inima îmi pluteşte pe un ocean strangulat de alge. Lumânarea din ultimul lampion pâlpâie şi se stinge: în cameră se face întuneric. N-am băgat de seamă până acum că norii au acoperit complet luna. Cântecul din *yoo-hoo-loos* e însoţit de acela al altor insecte. Simfonia acestei nopţi este minunată. Stau în întuneric şi îl privesc pe împăratul Hsien Feng cum respiră liniştit în somn. Ca un penel, ochii mei trasează conturul trupului său.

O rază de lună străbate podeaua. E albă, cu o uşoară nuanţă de galben. Îmi aminteşte de pielea mamei atunci când îl veghea pe tata, care era pe moarte. În fiecare zi ridurile mai ştirbeau un pic din fermitatea ei, muşcând mai adânc în piele. Apoi, brusc, într-o zi, ridurile au schimbat întregul peisaj al chipului ei. Pielea îi atârna de parcă ar fi fost trasă spre pământ. Mama nu mai era o femeie tânără.

În tăcere, mă dau ușurel jos din pat. Pun *qin*-ul pe masa de lângă perete. Mă îmbrac cu cămașa și mă uit pe fereastră. Privesc fix la lună și mă văd pe mine însămi reflectată în ea – un chip spălat de lacrimi.

Hsien Feng stă ghemuit în somn: un bărbat cu vise de bărbat. Ca toată lumea în China, îl consideram pe Fiul Cerului un fel de zeitate, dragonul care penetrează universul. Azi, văd un bărbat ai cărui umeri fragili duc cu greu povara națiunii; văd un bărbat care suspină la cântecele mele, un bărbat care a crescut fără iubirea mamei. Ce altceva e nefericirea, dacă nu asta? Cât de îngrozitor trebuie să fi fost pentru el atunci când mama lui s-a spânzurat de rușine și toată lumea l-a mințit, în timp ce el a știut tot timpul adevărul! Ironia este că nu va putea fi niciodată omul simplu care dorește să fie. Mâine-dimineață, în fața publicului său, va trebui să se prefacă.

Noaptea asta a meritat *ruyi*-ul și acul de păr. Sunt bucuroasă de ceea ce am obținut. Dacă Majestatea Sa mă va uita mâine, el nu va putea să șteargă din amintirea mea noaptea asta. Ea îmi aparține mie. De-ar fi să merg în mormânt mâine, voi lua cu mine această noapte.

Lumina lunii se mută și strălucește acum prin cadrul sculptat al ferestrei. Umbrele par o broderie care se revarsă pe podea. Îmi lipesc obrazul de cearșaful moale, mătăsos al patului imperial și îmi ating pielea de trupul Fiului Cerului. Vreau să-i mulțumesc că ne-a dezbrăcat de titlurile noastre și a permis să ne atingem așa cum o fac sufletele obișnuite. Mă relaxează acest gând, deși teama încă mă bântuie. Mă pregătesc să părăsesc Sala Dezvoltării Spirituale și să nu mai revin niciodată.

Împăratul Hsien Feng se întoarce. Brațul său stâng este expus. În lumina lunii, pare la fel de

subțire ca brațul unui băiat. O să-l las să doarmă. Acum e cu fața la mine. Sprâncenele lui nu mai sunt încruntate: cu siguranță visul său e dulce.

Cântecul din *yoo-hoo-loos* devine strident. E semn (așa mi-a spus An-te-hai) că masculii au încheiat împerecherea și se luptă acum să părăsească trupurile femelelor. Sunetele ascuțite, acelea ale femelelor, sunt deranjante. Cu cât stau mai mult, cu atât mi se par mai greu de suportat. Sunt silită să recunosc că m-am îndrăgostit de momentul prezent și că urăsc faptul că trebuie să ia sfârșit. Mă simt cuprinsă de durere și devin din ce în ce mai disperată cu fiecare clipă care trece în zbor.

Aș putea să-l sărut, mă gândesc. Aș putea să-l sărut așa cum am învățat la Casa Lotusului. Aș vrea ca Majestatea Sa să fie aidoma clienților care vizitează casa aia, căci ei cunosc plăcerea și o caută cu fiecare ocazie. Mă întreb dacă împăratul Hsien Feng a trăit vreodată plăcerea adevărată. Am impresia că nu. Nu pare a fi familiar cu afecțiunea. Dar cum aș putea să-l învinuiesc? El trebuie să conducă o țară, și în fiecare noapte e de datoria lui să-și depoziteze sămânța în pântec după pântec. Cine nu s-ar simți impotent?

Aud pași îndreptându-se în tăcere. Eunucii vin după mine.

Împăratul Hsien Feng rămâne nemișcat. Îmi iau un adio tăcut, când se aude un ciocănit ușor în ușă.

Stau în lumina lunii.

Ușa se deschide încet și silueta eunucului-șef Shim îmi răpește imaginea lunii. Se aruncă la pământ și se înclină spre împăratul care doarme:

— E timpul să o iau pe doamna Yehonala, Majestatea Voastră.

Din pat nu vine nici un răspuns.

Eunucul-șef Shim își repetă vorbele. Însă sforăitul este singurul răspuns al împăratului.

Fără nici o ezitare, Shim le face semn altor patru eunuci să intre înăuntru. Ei se apropie de mine cu lectica. Mă apucă de brațe, mă așază în ea și mă scot afară.

Chiar când Shim e pe cale să închidă ușa, un neașteptat „Nu!", rostit pe un ton aproape tânguit, rupe tăcerea din încăpere. Făcând semn oamenilor săi să se oprească, Shim se întoarce. Își strecoară capul în dormitor:

— Majestatea Voastră?

Nu primește nici un răspuns.

Ezită o clipă, și apoi le face semn eunucilor să îmi dea drumul.

Mă dau jos din lectică și mă strecor desculță înapoi în camera Majestății Sale.

Eunucul-șef Shim închide ușa. Simt cum mă învăluie un sentiment de bucurie.

Majestatea Sa se strânge în spatele meu. Atingerea pielii sale e incitantă. Este încă adâncit în somn. Mai rămân trează o oră înainte de a adormi și eu. În vis sunt înghițită de un dragon cu gură de rechin. Norii se rostogolesc în jurul meu, iar eu mă zbat să scap de monstru. Mi-a prins umerii și îmi apasă cu putere pe piept. Dragonul mă ține în ghearele sale și îmi șoptește: „Sunt potent".

Mă trezesc și împăratul Hsien Feng mă atinge. Am aceeași senzație pe care o încercam când ședeam pe ouă. Mâinile îi sunt reci, însă trupul său e cald și mișcările tandre. Explorează.

Mă înfășor în jurul lui ca o viță în jurul unui copac.

El bâjbâie, iar respirația îi devine mai rapidă. Pare să fie surprins de propria-i excitare. Acum mă dă deoparte, ca în clipa următoare să se năpustească din nou asupra mea.

Încerc să-mi amintesc pașii pe care i-am învățat la Casa Lotusului, însă mintea mea e o oală care fierbe și în care gândurile se transformă în păstăi moi.

— Ia-o, șoptește el. Ești pregătită?

— Pregătită... pentru ce, Majestatea Voastră?

— Nu mă dezgusta. Ridică-ți fundul. Nu asta urmărești, sămânța mea?

— Ce se așteaptă Majestatea Sa să spun?

— Spune-ți replicile.

— Replici? Ce replici? Am... am uitat replicile. Nu vreți să fiți plictisit cu ceva ce ați mai auzit spunându-se de sute de ori.

— De dragul strămoșilor mei, taci!

Hsien Feng se trage deoparte.

Îl privesc și îl găsesc atrăgător în goliciunea sa. Aș face bine să mă bucur de asta, mă gândesc, de vreme ce nu mi se va mai da voie să văd un alt bărbat dezbrăcat în viața mea.

Îmi cere să-i spun gândurile pe care le am, așa că i le împărtășesc cu sinceritate.

— Ce spirit nemaipomenit! zice el încet. Ești calmă și netemătoare. Te uiți la Fiul Cerului de parcă ar fi un copac.

Hotărăsc să nu-l întrerup.

— Uite ce e, sunt obligat să dau afurisitul de cearșaf. Shim așteaptă să-l ia. Trebuie să-l dea oficialilor Curții pentru a fi examinat și înregistrat. Apoi vor aștepta semnul unui moștenitor. Vor calcula datele pe degete. Doctorii vor fi chemați să stea pe aproape, zi și noapte, pentru a surprinde orice semn de graviditate.

Explicația sa monotonă mă atâță întru câtva, și devin netemătoare.

— Veniți în hoardă, continuă el. Nu vă pasă ce simt. Veniți să-mi umpleți dormitorul și să mă jefuiți de esență. Lupoaice egoiste, lacome, dornice de sânge!

— Mie mi-ar plăcea cu adevărat.

Cuvintele îmi ies din piept ca împinse de o forță străină.

El e uluit:

— Ți-ar... plăcea?

— Nu-mi este frică să-mi ridic fundul. Vocea îmi cere să o eliberez: Sunt aici pentru a fi iubita Majestății Voastre. Am plătit scump pentru acest moment. M-a costat nu doar *ruyi*-ul și acul meu de păr, dar m-a și luat de lângă familia mea. Mă podidesc lacrimile și nu am nici o dorință să le țin în frâu: Nu mi-am dat voie să-mi fie dor de mama și de frații mei, dar acum îmi este, și încă foarte mult! Nu am plâns, în ciuda faptului că a trebuit să îmi petrec zilele în singurătate, dar acum o fac. Poate că sunt egoistă, dar nu sunt un lup lacom sau însetat de sânge! Nu umblu după esența nimănui, dar sunt însetată după afecțiune!

— Tu... Împăratul vine mai aproape și mă trage cu delicatețe spre el: Astea nu sunt replicile oficiale. Cine ți-a pregătit replicile? Tu? Tu singură? Mai ai și altele?

Înăuntrul meu, nevoia de a oferi plăcere devine de nestăpânit:

— Majestatea Voastră, scutiți-mă de a da răspuns la întrebare. Mă gândeam... dacă vreți, sunt niște dansuri pe care le știu.

Împotriva voinței mele, mintea mă poartă către o pereche de viermi de mătase care se împerechează – momentul când jumătate din trupul masculului e înghițit de cel al femelei. Stau întinsă, pe jumătate excitată, pe jumătate dezgustată.

El geme deasupra mea, murmurând cuvinte pe care nu le înțeleg. Nu-mi vine să cred că durerea așteptată nu se face deloc simțită. Corpul meu își întâmpină bucuros intrusul.

Împăratul Hsien Feng se luptă de parcă ar îndeplini o sarcină dificilă. Și eu sunt stângace. A-mi ridica fundul nu face parte din dansul evantaiului. Suntem ca două maimuțe care explorează modalități noi de a se așeza. În cele din urmă, mă simt epuizată și mă întind pe spate, însă fața lui apare de îndată deasupra mea: transpirația sa îmi picură în gură. Îmi arcuiesc cutia toracică și îmi scot sânii înainte.

— Continuă, țipă el, în timp ce respirația i se oprește.

Pot să-mi aud propriul gând: *Aplică ce ai învățat la Casa Lotusului!* Numai că sunt incapabilă să-mi unduiesc fundul. Mă mișc stângaci, mă răstorn și mă trezesc așezată pe burtă.

Hsien Feng se întinde peste mine ca o pătură. Mă simt bine într-un mod atât de surprinzător, încât plâng.

Mișcările lui au ritm, iar mie îmi vin în minte replicile dintr-o operă: *„Încetează să mai tânjești după viitor, iubirea mea, căci soarele nu va fi mai strălucitor și zilele nu vor fi mai fericite...“*. Plăcerea crește și mă cuprinde treptat.

Fiul Cerului șoptește printre gâfâieli. Nu sunt sigură dacă aud cuvântul „sămânță“.

Înainte de ivirea zorilor mă vrea din nou, și am ocazia să-mi încerc dansul evantaiului. Sunt curioasă în legătură cu efectul. Da, e cel scontat. Majestatea Sa mă laudă, spunându-mi că sunt magică. Apreciază în mod deosebit faptul că îi spun „iubitule“ în toiul pasiunii, în loc de „Majestatea Voastră“.

În următoarele câteva nopți sunt chemată din nou. Iubitul meu e într-adevăr uimit de faptul că e capabil să își planteze sămânța în mod repetat. Răsfățându-se, mă imploră să explorez. Devin neliniștită în ceea ce o privește pe

Marea Împărăteasă. Mă va acuza că îl țin numai pentru mine, că o privez de nepoți „care să se numere cu sutele". Plăcerea dragostei ne ține treji toată noaptea, timp în care Majestatea Sa mă strânge în brațe. Energia mea pare să fie inepuizabilă, așa că mă las purtată de pasiune iarăși și iarăși.

Dimineața ne privim unul pe celălalt de parcă am fi amanți de ani de zile.

— „Podul Magpie", zice Majestatea Sa într-o zi. E cea mai frumoasă poveste pe care am auzit-o vreodată. Profesorii particulari imperiali nu mi-ar fi predat-o niciodată: mi-au împuiat capul numai cu prostii. Studiile mele s-au limitat doar la imaginile unui imperiu destrămat. Lecțiile nu au avut niciodată sens pentru mine. Cum se poate să fie totul pierdut, dacă fiecare împărat a fost înțelept? Profesorii nu au putut niciodată să-mi explice cum de am ajuns să le datorăm atât de mult acelora care au furat de la noi.

El mă face să mă simt de parcă aș fi prietena lui, și nu o simplă concubină. Apoi, într-o noapte, mă întreabă:

— Ce ai dori să-ți ofer?

— N-aș vrea să spun „să te văd curând", însă mă tem că asta e ceea ce încep să-mi doresc.

Încerc să mă stăpânesc, dar lacrimile mă trădează.

— Orhideea, nu fi supărată. Am puterea de a-ți da orice.

Promisiunea lui îmi alină inima, însă mintea mă avertizează să nu mă încred în vorbe rostite într-un moment de pasiune. Îmi spun că mâine îi va fi trimisă o altă concubină, care este la fel de disperată ca și mine. O altă concubină care și-a oferit și ea toată averea eunucului-șef Shim.

Înainte ca soarele să răsară, mă aflu înapoi în Palatul Frumuseții Esențiale. După ce mă spăl, ies din cameră în grădină.

Vremea e senină și soarele strălucitor. Trandafirii și magnoliile încep să înflorească. În curte, de crengile copacilor atârnă zeci de căsuțe pentru păsări. La ora asta, eunucii vin ca să dreseze păsările imperiale, care provin din întreaga țară. După o perioadă de dresaj, cele mai bune vor fi trimise împăratului Hsien Feng, iar acesta le va trimite la rândul său ca daruri concubinelor răposatului său tată, la palatele lor.

Eunucii le învață să cânte, să vorbească și să facă giumbușlucuri. Majoritatea sunt păsări exotice și au nume caraghioase, precum Învățatul, Poetul, Doctorul sau Preotul Tang. Acelea care execută ceea ce sunt învățate primesc drept răsplată greieri și viermi. Cele care nu execută sunt lăsate să rabde de foame. Sunt și porumbei. Aceștia sunt toți de culoare albă și li se dă voie să zboare nestingheriți. Ocupația preferată a lui An-te-hai e dresarea porumbeilor. Leagă fluiere și clopoței de picioarele păsărilor și le dă drumul să plece. Ele se rotesc în cercuri deasupra palatului meu, învăluindu-l cu sunete minunate. Când e vânt puternic, sunetele mă fac să mă gândesc la muzica străveche.

Există un papagal foarte inteligent pe care An-te-hai l-a botezat Confucius. Pasărea poate recita fraze lungi de trei caractere din *San Tzu Ching*. Poate, de exemplu, să spună: „Oamenii erau buni din fire atunci când s-au născut". An-te-hai i-l oferă pe Confucius, drept cadou de ziua de naștere, eunucului-șef Shim, iar acesta, la rândul său, îl oferă drept cadoul *său* de ziua de naștere împăratului, și apoi împăratul mă răsplătește pe mine cu pasărea. Între timp, aceasta nu mai știe despre ce vorbește: greșește un

cuvânt, ceea ce schimbă întreg sensul. Papagalul Confucius spune acum: „Oamenii erau răi din fire atunci când s-au născut". Mă întreb dacă aici nu e mâna Majestății Sale. Îi spun lui An-te-hai să nu corecteze pasărea.

Îmi plac la nebunie și păunii pe care-i crește An-te-hai. Păunii cutreieră peste tot în palatul meu, și An-te-hai îi dresează să se țină după mine. Îi numește „doamnele mele imperiale". Păunii trăiesc și se înmulțesc în grădina mea. Când mă vede că ies afară, An-te-hai suflă într-un fluier, și păunii se strâng să mă întâmpine. E minunat. Păsările scot un soi de cloncănit, care parcă ar psalmodia. Dacă se află în toane bune, își desfac „rochiile" verzi-albastre și se iau la întrecere în a se grozăvi cu frumusețea lor.

— Fie ca norocul să vă fie alături mereu, doamnă! mă salută An-te-hai cu adânci plecăciuni în dimineața asta.

— Fie ca norocul să vă fie alături mereu!

Alți eunuci, doamnele de onoare, slujnicele, până și bucătarii devin purtători ai sentimentului de bine în toate colțurile palatului – toată lumea știe de-acum că eu am devenit favorita Majestății Sale.

— A trecut barca de dimineață? îl întreb pe An-te-hai. Aș vrea să vizitez templul de pe dealul Belvedere.

— Puteți merge oriunde, oricând, doamnă, răspunde el. În această dimineață, împăratul Hsien Feng a ordonat să fiți trimisă la el în fiecare noapte. Sunteți pe culmile Orașului Interzis, doamnă. Dacă aceasta vă este dorința, Curtea poate face ca un copac împietrit să înflorească și o viță putrezită să se cațăre din nou.

Vârful dealului Belvedere e locul de unde se vede cel mai bine tainica, liniștita și eleganta

capitală imperială, Peking. Dealul este de fapt o movilă artificială ridicată ca obstacol pentru coborârea în Orașul Interzis a spiritelor nocive și nefavorabile din nord. De pe creasta sa, orașul arată ca o pădure magică înțesată cu copaci și tufe cu flori, mai verde chiar decât zonele de țară. Prin frunziș se țesc strălucind plăcile vechi, din ceramică galbenă ca aurul, precum și acoperișurile smălțuite ale templelor, gheretelor de pază și palatelor. Pavilioane stacojii sau de un verde-smarald își expun streșinile răsucite în sus, magnific ornate.

Stând pe vârful dealului, mă simt copleșită de ideea că am fost binecuvântată de energia celestă. Am făcut dragoste cu Fiul Cerului. Mai mult, asta se întâmplă în continuare.

În timp ce respir adânc aerul proaspăt, îmi atrage atenția acoperișul galben al Palatului Seninătății Binevoitoare. Îmi amintesc de concubinele în vârstă și de felul în care s-au holbat la mine ca niște vulturi înfometați. O poveste de-a lui An-te-hai nu vrea cu nici un chip să-mi iasă din minte: soarta unei concubine favorite din dinastia Ming după moartea împăratului. A fost atrasă într-o cursă pusă la cale de o conspirație a Curții, orchestrată de alte concubine, și a fost îngropată de vie.

Primesc un oaspete neașteptat: Nuharoo. Nu m-a mai vizitat niciodată până acum. Sunt sigură că are legătură cu faptul că Hsien Feng își petrece nopțile cu mine. Nu am nici o îndoială că eunucii ei spionează pentru ea, așa cum An-te-hai spionează pentru mine.

O întâmpin neliniștită, însă îmi păstrez calmul.

Semănând cu o superbă magnolie, își execută salutul, îndoindu-și ușor genunchii. Nu mă pot

abține să nu-i admir frumusețea. Dacă aș fi bărbat, aș dori-o fără încetare. Îmbrăcată într-o robă din satin de culoarea caisei, e la fel de grațioasă precum o zeiță coborâtă dintre nori: simțul nobleței pare a-i fi înnăscut. Părul-i negru, lucios ca lacul, e pieptănat pe spate în formă de gâscă. Foarte aproape de frunte i se leagănă un șirag de perle prins de acul de păr. În prezența ei, îmi pierd încrederea în propria-mi frumusețe. Nu mă pot împiedica să nu mă gândesc că dacă împăratul ar mai privi-o o singură dată, i-aș pierde afecțiunea.

Potrivit obiceiului, trebuie să mă las în genunchi și să execut plecăciunile de primire. Însă ea vine spre mine și mă prinde de brațe înainte de a avea ocazia să fac lucrul acesta.

— Draga mea soră mai mică, îmi spune ea, după cum o cere rangul ei. De fapt, ea e mai tânără decât mine. Ți-am adus niște ceai bun din plante și ciuperci sălbatice. Au fost trimise din Manciuria. Vei avea nevoie de ele acum.

Face un semn cu mâna, și eunucii ei îmi aduc o cutie galbenă minunat împachetată.

Nu se întrevede nici un semn de gelozie, observ eu. Vocea ei nu e deloc tulburată.

— Acesta este cel mai bun soi de *tang kuei*, explică Nuharoo, luând o rădăcină uscată. E cules de pe stâncile aflate sus, deasupra norilor. A crescut în cel mai proaspăt aer, cu cea mai curată ploaie. Fiecare rădăcină are treizeci de ani sau mai mult.

Se așază și ia ceașca de ceai pe care i-o servește An-te-hai.

— Ai crescut în înălțime de când te-am văzut ultima dată. Îi zâmbește lui An-te-hai: Am și pentru tine un dar.

Își flutură din nou mâna, și eunucul ei aduce o cutiuță albastră din mătase.

An-te-hai se aruncă la pământ și își face plecăciunile înainte de a lua cutia. Nuharoo îl îndeamnă să o deschidă: înăuntru e un săculeț cu *tael*-i. Sunt sigură că An-te-hai nu a mai avut niciodată atât de mulți bani la un loc. Ține cutia și merge în genunchi spre Nuharoo:

— An-te-hai nu merită așa ceva, Majestatea Voastră!

— Să te bucuri de ei! zâmbește Nuharoo.

Aștept ca ea să vorbească despre soțul pe care îl împărțim. Aștept să aud vorbele care-i exprimă frustrarea și aproape că-mi doresc să spună ceva care să mă insulte. Însă nu aud nimic din toate astea. Ea stă liniștită, sorbind din ceai.

Mă întreb ce o face să se țină atât de dreaptă și de calmă. Dacă aș fi în locul ei, mi s-ar părea dificil să fac lucrul ăsta. Mi-aș urî rivala și aș tânji să mă aflu în locul ei. Să fie doar un comportament de fațadă? Sau a pus deja la cale o strategie pentru a mă distruge, iar acum doar joacă teatru, ca să mă inducă în eroare?

Tăcerea ei mă deranjează și simt că nu o mai pot îndura mult. Încep să mă confesez: îi spun că împăratul Hsien Feng își petrece nopțile cu mine. O implor pe Nuharoo să mă ierte, dar sunt îngrijorată de faptul că vocea mea ar putea părea lipsită de sinceritate.

— Nu ai greșit cu nimic, rostește ea pe un ton egal.

Nedumerită, continui:

— Ba am greșit. Nu ți-am cerut sfatul. Îmi este greu să-mi duc vorbele mai departe, căci nu sunt obișnuită să mă prefac: Mi-a fost... teamă. Nu știam cum aș putea să-ți spun: nu am experiență în eticheta de la Curte. Ar fi trebuit să te țin la curent. Sunt gata să primesc mustrarea ta.

Mi s-a uscat gura, așa că îmi iau ceaiul și-l dau pe gât. Nuharoo își pune ceașca jos și se șterge ușor la gură cu batista:

— Yehonala, îți faci griji din motive cu totul neîntemeiate. Nu sunt aici ca să-l cer înapoi pe împăratul Hsien Feng. Se ridică și îmi ia mâinile în ale ei. Am venit din două motive. Mai întâi, desigur, ca să te felicit.

O voce îmi șoptește: *Nuharoo, nu se poate să fi venit să-mi mulțumești că ți l-am luat pe Hsien Feng. Nu cred că ești sinceră.*

De parcă mi-ar fi citit gândurile, Nuharoo dă din cap:

— Mă bucur pentru tine și pentru mine însămi.

Așa cum cere eticheta, îi mulțumesc, însă expresia de pe chip mă trădează. Mă tem că spune *Nu te cred*, susceptibilitate pe care se poate ca ea să o fi intuit, dar la care alege să nu răspundă. Vocea lui Nuharoo e moale și blândă:

— Vezi tu, sora mea, în calitate de împărăteasă, preocuparea mea e mai largă decât ți-ai putea imagina. Am fost învățată că, odată ce am intrat în palat, voi fi căsătorită nu doar cu Majestatea Sa, ci cu întreaga societate imperială. Binele dinastiei este singura mea grijă. Este datoria mea să veghez ca soțul meu să își îndeplinească obligațiile. Și o astfel de obligație este aceea de a produce cât mai mulți moștenitori cu putință. Face o pauză și îmi spune din priviri: *Yehonala, acum îți dai seama că am venit să-ți mulțumesc?*

Mă înclin spre ea. Cred că joacă acest rol pentru a-și ascunde suferința. Ar trebui să-i ofer, dacă nu altceva, măcar cuvinte de înțelegere.

De parcă ar fi știut ce am de gând să zic, își ridică mâna dreaptă:

— Al doilea motiv al vizitei mele este acela de a-ți da vestea că doamna Yun a născut.

— Da? Ce... minunat!

— E fată, oftează Nuharoo. Curtea e dezamăgită. Și Marea Împărăteasă de asemenea. Mi-a părut rău pentru doamna Yun, dar și mai rău pentru mine. Cerul nu mi-a dat norocul de a concepe un copil.

Ochii i se umezesc și își scoate batista ca să se șteargă ușor.

— Ei, lasă, mai e timp, o liniștesc eu, luând-o de mână. La urma urmei, împăratul e căsătorit doar de un an.

— Asta nu înseamnă că nu i s-au oferit femei încă de când era adolescent. La douăzeci și doi de ani, vârsta pe care o are Hsien Feng, împăratul Tao Kuang avea șaptesprezece copii. Ceea ce mă îngrijorează – privește în jur și face un gest pentru a-i concedia pe eunuci – este că Majestatea Sa e impotent. Nu spun asta doar din experiența mea, ci și din cea a doamnelor Li, Mei și Hui. Nu știu cum a fost în cazul tău. Ai vrea să-mi spui?

Mă privește cu nerăbdare și simt că nu va renunța până când curiozitatea nu-i va fi satisfăcută. Nu vreau să destăinui ce s-a întâmplat, așa că dau din cap în tăcere, în semn de confirmare a stării împăratului. Ușurată, Nuharoo se lasă pe spate:

— Dacă împăratul rămâne fără fii, va fi răspunderea și nenorocul meu. Nu-mi pot imagina ca din această cauză tronul să treacă în mâinile unui alt clan. Ar fi un dezastru pentru amândouă. Îmi dă drumul la mână și se ridică: Aș vrea să mă bazez pe tine să-i faci un moștenitor Majestății Sale, Yehonala.

Nu mă simt deloc dornică să mă încred în vorbele ei. Pe de o parte, vrea să fie ceea ce i-ar plăcea să fie – o împărăteasă care să intre în istorie drept o femeie de mare virtute. Pe de altă

parte, nu și-a putut ascunde ușurarea atunci când a aflat că împăratul Hsien Feng a fost impotent și cu mine. Ce s-ar fi întâmplat dacă i-aș fi spus adevărul?

În noaptea de după vizita lui Nurahoo, somnul îmi este invadat de coșmaruri. Dimineața, An-te-hai mă trezește cu o veste îngrozitoare:

— Zăpada, doamnă! Pisica Domniei Voastre a dispărut!

11

I-am povestit împăratului Hsien Feng despre dispariția pisicii mele, Zăpada, și despre faptul că nu am reușit să dezleg misterul.

— Ia-ți altă pisică, a fost răspunsul lui.

I-am relatat incidentul numai după ce am realizat că eram prea neliniștită ca să-i îndeplinesc cererea de a cânta pentru el.

— Nu poate fi Nuharoo, îmi zise el. Poate că nu e foarte inteligentă, dar nu este rea.

Sunt de acord cu el. Nu o dată m-a surprins Nuharoo cu purtarea sau remarcile ei. După o audiență de săptămâna trecută, împăratul ne-a spus că o mare parte din țară se confruntă cu o secetă gravă. Oamenii din provinciile Hupeh, Hunan și Anhwei mor de foame.

— Patru mii de noi decese de astă-iarnă. Majestatea Sa se plimba de colo-colo între fântâna decorativă și tron. Patru mii! Ce altceva pot face în afară de a ordona decapitarea guvernatorilor? Țăranii au început să vandalizeze și să jefuiască. În curând va fi o revoltă la scară națională.

Nuharoo își scoase colierul, brățările și acele de păr:

— Majestatea Voastră, vă aparțin de acum înainte. Vindeți-le la licitație pentru ca țăranii să poată avea ce să mănânce, spuse ea cu o strălucire nobilă pe chip.

Mi-am dat seama că Hsien Feng nu vrea să-i rănească sentimentele. O rugă pe Nuharoo să-și păstreze lucrurile. Apoi se întoarse spre mine:

— Ce ai face în locul meu?

Mi-am adus aminte o idee pe care o auzisem cândva la tata, în timp ce discuta cu prietenii lui:

— Aș mări impozitele pentru proprietarii de pământuri bogați, pentru negustori și funcționari guvernamentali. Le-aș spune că este vorba de o situație critică și că țara are nevoie de sprijinul lor.

Deși împăratul Hsien Feng nu a lăudat sugestia mea de față cu Nuharoo, el m-a răsplătit mai târziu. În noaptea aceea am purtat o discuție lungă. Mi-a spus că se simte binecuvântat de strămoșii săi că are o concubină care nu este doar frumoasă, ci și inteligentă. Am fost încântată, deși mă simțeam un pic timorată. Am hotărât că trebuie să mă străduiesc să mă ridic la înălțimea laudelor Majestății Sale.

Aceea a fost prima noapte în care nu a mai trebuit să execut dansul evantaiului. Am stat de vorbă în pat. Împăratul a vorbit despre mama sa, iar eu despre tatăl meu. Am vărsat lacrimi împreună. M-a întrebat ce îmi aminteam în mod special din viața mea de copil de la țară. I-am povestit o experiență care mi-a schimbat felul în care-i priveam pe țărani. Când aveam unsprezece ani, am participat la o acțiune organizată de tata, în calitatea sa de *taotai*, pentru a salva recoltele de invazia lăcustelor.

— Vara era caniculară și umedă. Cât vedeai cu ochii, totul era verde. Culturile erau înalte până la brâu: orezul, grâul și meiul se împlineau cu fiece zi. Vremea recoltei nu era departe. Tata era fericit, căci știa că, dacă totul mergea cum trebuie până se recoltau culturile, țăranii care locuiau în aproape cinci sute de sate vor putea să supraviețuiască până la sfârșitul anului. Și atunci s-a auzit dintr-odată sunetul roiurilor de

lăcuste. S-au lăsat asupra culturilor tocmai când acestea începeau să se coacă. Peste noapte, întreaga regiune a fost năpădită. A fost ca și cum veniseră din nori sau din adâncurile pământului. Aceste rude cafenii ale greierilor aveau lângă aripi două tobe micuțe în formă de scoică: când fâlfâiau din aripi și loveau tobele, produceau un sunet asemănător cu cel făcut de degetele care bat darabana pe tablă. Năpasta a venit în nori negri care au acoperit cerul. Lăcustele au roit deasupra culturilor și au mestecat frunzele cu dinți precum ferăstraiele. În câteva zile, câmpurile verzi au dispărut. Tata și-a adunat toți oamenii pentru a-i ajuta pe țărani să sape tranșee: i-a poziționat în calea lăcustelor care înaintau prin culturi. Când o tranșee era gata, tata ordona unui grup de țărani să gonească insectele. „Ridicați-vă hainele în sus și fluturați-le", le-a zis. Ideea era ca ei să împingă lăcustele spre tranșee, în spatele cărora era un alt grup ce urma să le umple până sus cu paie uscate. Mii de țărani dădeau din mâini și țipau cât îi țineau plămânii, și eu eram printre ei. Am gonit lăcustele în tranșee. Odată ce au fost prinse acolo, tata a ordonat ca paiele să fie aprinse: lăcustele au fost prăjite. Le-am lovit cât de repede am putut, ca să le împiedicăm să zboare. Ne-am luptat cinci zile și cinci nopți și am reușit să salvăm jumătate din recoltă. Când tata a declarat victoria, era de-acum acoperit de insecte și de carapacele lor sparte. Până și din buzunare i-am scos lăcuste.

Împăratul Hsien Feng m-a ascultat cu fascinație. Mi-a spus că și-l putea închipui pe tatăl meu și că și-ar fi dorit să-l fi cunoscut.

A doua zi mi s-a ordonat să mă mut cu Majestatea Sa. Urma să stau cu el tot restul anului. M-a instalat într-un apartament de lângă

sala de audiențe și venea la mine în timpul pauzelor și între audiențe.

Nu îndrăznesc să-mi doresc ca norocul meu să dureze o veșnicie. Încerc din răsputeri să nu am nici un fel de așteptări. Însă în adâncul meu îmi doresc să păstrez ceea ce am făcut să încolțească.

Când împăratul Hsien Feng mă părăsește pentru alte treburi, mi se face imediat dor de el. Mă plictisesc ușor și sunt nerăbdătoare să se întoarcă. Când mă plimb prin grădină, nu mă pot gândi la nimic altceva, decât la ceea ce s-a întâmplat cu o noapte în urmă. Mă hrănesc cu amănunte din timpul pe care îl petrecem împreună.

Însemnez fiecare zi din calendar pentru a-mi reaminti că am mai câștigat încă o zi norocoasă. Luna mai a anului 1854 este cea mai bună perioadă a vieții mele. Totul e prea frumos pentru a fi adevărat pentru o fată ca mine. Cu toate acestea, nu am lăsat niciodată ca adorația împăratului să-mi altereze simțul realității. Ori de câte ori mă las purtată de val, îmi revin în clipa în care le zăresc pe Nuharoo și pe celelalte concubine. Îmi spun că nu trebuie să uit că norocul meu s-ar putea sfârși într-o clipită. Încerc să mă bucur cât mai mult de această perioadă.

Când se schimbă anotimpul, Majestatea Sa se mută la Yuan Ming Yuan, Marea Grădină Rotundă, și mă ia cu el. Este cel mai frumos dintre multele sale palate de vară. Generații de împărați au venit aici pentru a-și hrăni solitudinea. Locul este el însuși o legendă. E situat la nord-vest de Orașul Interzis, la optsprezece mile de Peking. Aici se află grădini în grădini, lacuri, pajiști, văi acoperite de ceață, pagode, temple și palate minunate. Ai putea colinda de

la răsăritul până la apusul soarelui fără a vedea aceeași priveliște de două ori. Îmi ia ceva timp să-mi dau seama că Yuan Ming Yuan se întinde pe douăzeci de mile!

Grădinile principale au fost construite de împăratul Kang Hsi, în 1709. Există o poveste despre felul în care Kang Hsi a descoperit acest loc: aflându-se într-o zi la o plimbare călare, a dat peste o ruină misterioasă. A fost fermecat de sălbăticia și imensitatea sa, fiind convins că locul nu era unul obișnuit. Și a avut dreptate. Era un parc străvechi, care fusese îngropat în nisipul adus de vânturi din deșertul Gobi. A descoperit că îi aparținuse unui prinț din dinastia Ming și că fusese parcul de vânătoare al acestuia.

Entuziasmat de descoperirea sa, împăratul a hotărât să construiască pe ruine un palat-grădină. Mai târziu, acesta a devenit refugiul său preferat și a trăit acolo până la sfârșitul vieții. De atunci, succesorii săi au continuat să îl împodobească și să-i sporească minunățiile. În mulții ani care au urmat de atunci, au fost adăugate alte și alte pavilioane, palate, temple și grădini.

Ceea ce mă uimește e că nici un palat nu seamănă cu altul. Cu toate acestea, întregul nu creează deloc sentimentul lipsei de armonie. A făuri ceva atât de perfect încât să pară accidental este țelul artei și arhitecturii chineze. Yuan Ming Yuan ilustrează dragostea taoistă pentru spontaneitatea naturală și credința confucianistă în capacitatea omului de a îmbunătăți natura.

Cu cât învăț mai multe despre arhitectură și meșteșuguri, cu atât sunt mai atrasă de operele de artă individuale. În curând, salonul meu se transformă într-o galerie. E înțesat cu obiecte frumoase, care [illegible] pentru

pardoseală la sculpturi pe boabe de cereale – sculpturi cioplite dintr-un singur bob de orez. În camera mea sunt și vase așezate pe suporturi cu picioare lungi, decorate cu diamante. Dulăpioare de perete sunt asemenea unor vitrine pline cu șuvițe de păr norocoase, ceasuri elegante, cutii de creioane și sticluțe decorative de parfum. An-te-hai înrămează fiecare piesă, pentru a oferi plăcere ochilor mei. Preferata mea este o măsuță de ceai incrustată cu perle de mărimea mărgelelor de sticlă.

Împăratul Hsien Feng s-a îmbolnăvit din cauza solicitării pe care o presupune guvernarea. După audiențe, vine la mine cu fața tristă. Dispoziția sa e din nou mohorâtă. Urăște să se trezească dimineața și ar vrea să evite îndatorirea de a acorda audiențe. E lipsit de tragere de inimă, mai ales când trebuie să-și aștearnă semnătura pe decrete și edicte.

Când piersicii înfloresc, dorința de intimitate a Majestății Sale începe să pălească. Țăranii au început să se răscoale, mă informează el. E rușinat de incapacitatea sa de a schimba situația. Cel mai îngrozitor coșmar al său a devenit realitate – țăranii au început să se alăture răscoalei din Taiping. Din toate părțile vin relatări despre jafuri și distrugeri. Pe deasupra, cel mai îngrijorător dintre toate necazurile, puterile străine continuă să-i ceară să deschidă alte porturi pentru comerț. China e în urmă cu plățile despăgubirilor pentru războaiele opiului și e amenințată de alte invazii.

Acum, împăratul Hsien Feng e mult prea deprimat ca să mai iasă din cameră. Singura ocazie cu care vine la mine e ca să mă roage să îl însoțesc la locurile imperiale de rugăciune. În zilele senine, facem excursii în afara Pekingului.

Petrec ore în șir în palanchin, și nu pot să mănânc decât un regim cu frunze amare – ceremoniile cer „un trup necontaminat". Când ajungem la locurile de rugăciune, implorăm ajutorul strămoșilor imperiali. Îmi urmez soțul și mă arunc la pământ, prosternându-mă până când mi se înțepenesc genunchii.

Majestatea Sa se simte întotdeauna mai bine pe drumul înapoi spre palat. Are credința că rugăciunile sale vor fi auzite și că în curând va avea vești bune. Însă strămoșii săi nu reușesc să-l ajute – i se raportează că navele barbarilor se apropie de porturile Chinei cu arme capabile să șteargă armata noastră de pe suprafața pământului în timpul necesar pentru a lua o masă.

Temându-se pentru sănătatea lui Hsien Feng, Marea Împărăteasă îi ordonă să se liniștească:

— Părăsește-ți biroul, fiule. Rădăcinile bolnave ale ființei tale trebuie revigorate.

— Vrei să vii cu mine la culcare, Orhideea?

Majestatea Sa lasă să-i cadă roba grea și mă duce la culcare. Însă nu mai este cel de altădată. Simțul plăcerii l-a părăsit, iar eu nu mai pot să-l excit.

— N-a mai rămas nici un element *yang* în mine. Oftează și arată spre el însuși: Ăsta e un sac din piele. Uite cât de jalnic se întinde de la gât.

Încerc totul. Fac dansul evantaiului și transform patul într-o scenă erotică. Inventez în fiecare noapte o altă zeiță. Mă dezbrac și fac acrobații de dormitor – pozițiile sunt împrumutate dintr-o carte imperială de iatac pe care mi-a găsit-o An-te-hai – însă nimic din ceea ce fac nu are efect. Majestatea Sa renunță. Expresia de pe chipul său îmi frânge inima.

— Sunt un eunuc.

Zâmbetele lui sunt mai grave decât lacrimile.

După ce adoarme, mă duc să-i instruiesc pe bucătari. Vreau ca Majestatea Sa să aibă o dietă

mai sănătoasă, mai hrănitoare. Insist asupra legumelor proaspete și a cărnii preparate după rețete ca la țară, în loc de alimente prăjite și conservate. Îl conving pe Majestatea Sa că modalitatea cea mai bună de a-mi face pe plac e să-și ia bețișoarele. Însă el nu are poftă de mâncare. Se plânge că totul înăuntrul său îl doare. Doctorii îi spun: „Focul interior vă arde atât de rău, încât aveți băsici care cresc de-a lungul tractului digestiv".

Majestatea Sa stă în pat toată ziua.

— N-o mai duc mult, Orhideea, sunt sigur, zice el cu ochii fixați în tavan. Poate că așa e cel mai bine.

Îmi amintesc că tata a făcut la fel, după ce a fost îndepărtat din funcție. Aș vrea să-i pot spune împăratului Hsien Feng cât de egoist și nemilos e față de poporul său. „A muri e ușor, dar a trăi e nobil". Gem precum o femeie beată.

Încercând să-l înveselesc, dau poruncă să fie jucate operele sale preferate. Trupele dau reprezentații în salonul nostru, astfel că săbiile, bețele actorilor și caii de recuzită sunt la o aruncătură de piatră de nasul Majestății Sale. Asta îi captează atenția: pentru câteva zile, e distras în mod plăcut de la propriile gânduri. Într-o zi însă, iese în mijlocul spectacolului. Gata cu opera.

Împăratul trăiește cu supă de ginseng. E lipsit de chef și adesea adoarme adânc în jilț. Se trezește în miez de noapte și stă singur pe întuneric. De teama coșmarurilor, nu mai așteaptă cu nerăbdare venirea somnului. Îi este teamă să închidă ochii. Când nu mai poate îndura, se duce la mulțimea de documente, care îi sunt aduse în fiecare seară de eunuci: lucrează până la epuizare. Noapte după noapte, îl aud cum plânge de disperare.

În grădină a fost adus un cocoș frumos, ca să-l trezească în zori. Hsien Feng preferă

cântatul păsării în locul soneriei ceasurilor. Cocoșul are creasta mare și roșie, penajul negru și o coadă cu pene de un verde ca smaraldul. Are înfățișarea unui bătăuș, cu ochi răi și ciocul ca un cârlig, iar ghearele-i sunt la fel de mari ca ale unui vultur. Strigătul lui îmi amintește de cineva care ovaționează: *Cu-cu-ri-guuuuuuuu... cu-cu-ri-guuuuuu!* E drept că îl deșteaptă pe Majestatea Sa cu cântatul său, însă împăratul nu are și energia de a se ridica din pat.

Într-o noapte, Hsien Feng aruncă un teanc de documente pe pat și mă roagă să arunc o privire. Se lovește peste piept și urlă:

— Orice copac poate susține o funie pentru mine. De ce aș ezita?

Mă apuc de citit. Educația limitată de care am avut parte nu-mi permite să merg mai departe de înțelesul de bază al cuvintelor. Cu toate astea, problemele nu sunt greu de priceput. Toate documentele se referă la ceea ce e pe buzele tuturor de când am intrat în Orașul Interzis.

Nu-mi amintesc când a început împăratul Hsien Feng să îmi ceară cu regularitate să-i citesc documentele. Sunt atât de mânată de dorința de a-l ajuta, încât ignor regula potrivit căreia unei concubine îi este interzis să afle despre treburile Curții. Împăratul e mult prea obosit și bolnav ca să-mi pese de restricții.

— Tocmai am ordonat decapitarea a doisprezece eunuci care au devenit dependenți de opiu, îmi spune într-o seară Majestatea Sa.

— Ce au făcut? îl întreb.

— Aveau nevoie de bani ca să-și cumpere drogul, așa că au furat din vistierie. Nu pot să cred că boala asta a invadat propria-mi ogradă! Îți dai seama ce face națiunii!

Se dă jos din pat și se duce la birou. Răsfoiește paginile unui document voluminos și zice:

— Sunt în toiul examinării unui tratat pe care britanicii ni l-au impus și sunt în permanență distras de lucruri care se ivesc pe neașteptate.

Îl întreb cu delicatețe dacă aș putea fi de ajutor. Îmi azvârle tratatul:

— Te vei îmbolnăvi și tu de moarte dacă citești prea mult din el.

Citesc documentul pe nerăsuflate. Întotdeauna m-am întrebat ce le dă străinilor puterea de a constrânge China să facă ceea ce vor ei, cum ar fi să deschidă porturi sau să vândă opiu. De ce, m-am întrebat, nu putem pur și simplu să spunem nu și să-i alungăm? Acum încep să înțeleg: nu au nici un fel de respect pentru împăratul Chinei. Li se pare de la sine înțeles ca Hsien Feng să fie slab și lipsit de apărare. Totuși, ceea ce nu are nici un sens pentru mine este felul în care Curtea noastră tratează situația. Acelea care se presupune că sunt cele mai luminate minți ale țării nu fac decât să susțină pur și simplu că civilizația de aproape cinci mii de ani a Chinei e o putere în sine. Ei cred că țara noastră e sacră și intangibilă. Îi tot aud cum repetă în scrisori: „China nu poate pierde, deoarece ea reprezintă morala și principiile Cerului!".

Și totuși, adevărul e atât de limpede, că până și eu pot să-l văd: China a fost în mod repetat atacată, și împăratul ei făcut de ocară. Aș vrea să urlu la ei. Au decretele împăratului Hsien Feng puterea de a opri invazia străină sau de a-i uni pe țărani? Nu a acordat Majestatea Sa destul timp pentru ca planurile magice ale sfetnicilor săi să dea rezultate?

Îmi privesc soțul zile și nopți la rând, în timp ce el analizează tratatele. Fiecare propoziție îi provoacă suferință. Mușchii feței și degetele i se contractă, și își apasă stomacul cu mâinile, de parcă ar vrea să-și scoată măruntaiele. Mă roagă

să-i încălzesc ceaiul până la punctul de fierbere, apoi își toarnă apa opărită pe gât.

— O să te frigi! țip eu.

— Mă ajută, îmi zice cu o expresie obosită în privire.

De câte ori fierb ceaiul lui Hsien Feng, mă ascund în camera de toaletă și plâng. Văd cum suferința lui revine în clipa în care se întoarce la lucru.

— Ce mă fac cu epava în care m-am transformat? spune el în fiecare noapte înainte de a se culca.

— Mâine-dimineață cocoșul va cânta din nou și razele soarelui vor face lucrurile mai ușoare, îl ajut eu să se bage în așternut.

— Nu mai suport cântatul cocoșului. De fapt, nu l-am mai auzit de ceva vreme. Aud sunetele trupului meu care se stinge. Aud cum îmi trosnește gâtul când îl întorc și îmi simt degetele de la mâini și de la picioare ca și cum ar fi de lemn. Cu siguranță, orificiile din plămânii mei se fac mai mari, căci mă simt de parcă prin ei mi-ar fi trecut proiectile.

Cu toate astea, trebuie să păstrăm aparențele. Atâta timp cât împăratul e în viață, el trebuie să participe la audiențe. Sar peste mese și somn, ca să citesc documentele și să-i ofer rezumatul lor. Vreau să fiu gâtul, inima și plămânii săi. Vreau să audă din nou cântatul cocoșului și să simtă căldura soarelui. Când sunt cu Majestatea Sa, și se întâmplă ca el să fie odihnit, îi pun întrebări.

Îl întreb despre originea opiului. Mie îmi pare că declinul dinastiei Ch'ing a început odată cu importul acestuia. Unele părți ale acestei istorii le știu bine, altele deloc.

Majestatea Sa îmi spune că flagelul a început în timpul celui de-al șaisprezecelea an al domniei tatălui său, Tao Kuang.

— Deși tatăl meu a interzis opiul, miniștrii și negustorii corupți au reușit să desfășoare afacerile în secret. La 1840, situația scăpase atât de mult de sub control, încât jumătate din Curte era alcătuită din persoane care fie erau ele însele dependente, fie erau partizanele unei politici care să legalizeze opiul. Sau erau și una, și alta. De furie, tata a poruncit să se termine cu opiul o dată pentru totdeauna. L-a însărcinat pe cel mai de încredere ministru al său să se ocupe de chestiunea aceasta... Majestatea Sa se uită la mine: Îi știi numele?

— Împuternicitul Lin?

Majestatea Sa mă privește cu adorație, în timp ce eu îi povestesc partea mea favorită din povestea lui Lin Tse-shu, care a arestat sute de traficanți de opiu și a confiscat mai mult de o sută de mii de livre de marfă de contrabandă. Și nu că Majestatea Sa n-ar ști asemenea detalii, ci pur și simplu simt că i-ar face plăcere să retrăiască momentul.

— În numele împăratului, Lin a stabilit un termen și le-a ordonat tuturor negustorilor străini să predea opiul. Vocea îmi este la fel de clară ca a unui povestitor de profesie: Numai că el nu a fost luat în seamă. Refuzând să cedeze, împuternicitul Lin a strâns opiul cu forța. Pe 22 aprilie 1840, Lin a dat foc la douăzeci de mii de cutii cu opiu. El a anunțat că din acel moment China va înceta relațiile comerciale cu Marea Britanie.

Împăratul Hsien Feng aprobă din cap:

— După spusele tatălui meu, groapa în care ardea opiul era mare cât un lac. Ce erou a fost Lin!

Rămas brusc fără suflare, Majestatea Sa se lovește peste piept, tușește și se prăbușește pe pernă, cu ochii închiși. Când și-i deschide din nou, întreabă:

— S-a întâmplat ceva cu cocoșul? Shim mi-a povestit cum gărzile au văzut ieri nevăstuici.

Îl chem pe An-te-hai și sunt șocată să aflu că și cocoșul a dispărut.

— L-a înhățat o nevăstuică, doamnă. Am văzut-o și eu azi-dimineață. O nevăstuică mare cât un purcel.

Îi spun Majestății Sale despre cocoș și chipul i se întunecă.

— Semnele Cerului sunt toate aici. Atingerea unui deget va curma existența dinastiei. Își mușcă buza de jos atât de tare, că începe să sângereze, iar din plămânii săi se aude un șuierat. Vino, Orhideea, îmi zice. Vreau să-ți spun ceva. Mă așez tăcută lângă el. Trebuie să ții minte lucrurile pe care ți le-am spus. Dacă vom avea un fiu, vreau ca tu să-i transmiți vorbele mele.

— Da, așa voi face. Apuc picioarele Majestății Sale și i le sărut. Dacă vom avea un fiu.

— Să-i spui asta. Se chinuie să rostească următoarele cuvinte: După acțiunea împuternicitului Lin, barbarii au declarat război Chinei. Au trecut oceanele cu șaisprezece nave de război, care aveau la bord patru mii de soldați.

Nu vreau să-l las să continue, așa că îi spun că știu toate astea. Cum nu mă crede, decid să-i dovedesc:

— Navele străine au intrat pe gura de vărsare a fluviului Zhu Jiang[1] și au tras în gărzile noastre din Canton, zic eu, aducându-mi aminte ce mi-a povestit tata.

---

1. Al treilea fluviu din China ca lungime (după Yangtze și Fluviul Galben) și al doilea ca debit (după Yangtze). Este cunoscut și sub denumirile de Yue Jiang, Canton (denumire rar utilizată) și Fluviul Perlei. Se varsă în Marea Chinei de Sud printr-o deltă, între porturile Hong Kong și Macao.

Majestatea Sa privește în gol, pupilele sale fixând capul de dragon sculptat care atârnă din tavan.

— 27 iulie... cea mai tristă zi din viața tatălui meu, articulează el. A fost ziua în care... barbarii au distrus forțele noastre navale și au cucerit Kowloon.

Împăratul își trage umerii și tușește fără să se poată stăpâni.

— Odihniți-vă, vă rog, Majestatea Voastră!

— Lasă-mă să termin, Orhideea. Copilul nostru trebuie să știe asta... În următoarele câteva luni, barbarii au cucerit porturile Amoy, Chou Shan, Ningpo și Tinghai... Fără să se oprească...

Sfârșesc eu fraza în locul lui:

— Fără să se oprească, barbarii s-au îndreptat spre nord către Tientsin și au cucerit orașul.

Împăratul Hsien Feng dă din cap:

— Ai redat foarte bine faptele, Orhideea, însă vreau să-ți mai povestesc un pic despre tatăl meu. Avea vreo șaizeci și ceva de ani. Se bucura de o sănătate bună, dar veștile proaste l-au distrus, așa cum nici o boală nu ar fi putut să o facă. Lacrimile sale nu au mai avut timp să se usuce... Tata nu a închis ochii atunci când a murit. Sunt un fiu foarte puțin pios și nu i-am adus nimic altceva decât și mai multă rușine...

— E târziu, Majestatea Voastră.

Mă ridic din pat, în încercarea de a-l face să se oprească.

— Orhideea, mă tem că din păcate s-ar putea ca noi să nu mai avem o altă șansă. Mă apucă de mâini și le pune pe pieptul său: Trebuie să mă crezi când îți spun că sunt cu un picior în groapă. De la o vreme, îl văd pe tatăl meu mai des ca oricând. Ochii îi sunt roșii și umflați, mari ca niște sâmburi de piersică. Vine să-mi reamintească obligațiile pe care le am... Încă de

când eram copil, tata mă lua cu el când ținea audiențele. Îmi amintesc mesagerii care veneau la el, cu robele ude de transpirație. Caii pe care-i călăreau mureau din cauza oboselii, atât de multe vești proaste erau. Îmi amintesc sunetul puternic al vorbelor mesagerilor. Strigau de parcă ar fi fost ultimele cuvinte din viața lor: „A căzut Shanghaiul!", „Chiang Nin a căzut!", „A căzut Hangchow!". Copil fiind, am compus o poezie cu versuri care rimau cu „căzut". Tata n-a putut decât să zâmbească amar. Când nu mai putea îndura, se retrăgea în mijlocul unei audiențe. A îngenuncheat zile întregi în fața portretului bunicului meu. Ne-a strâns pe noi toți, copiii, soțiile și concubinele sale, în Sala Dezvoltării Spirituale. Apoi și-a recunoscut rușinea. Asta s-a întâmplat după ce a semnat tratatul în care erau incluse primele despăgubiri de război ale Chinei față de Marea Britanie. Suma era de douăzeci și unu de milioane de *tael*-i. Din acel moment, negustorii străini au început să vină și să plece după voia lor. Tata a murit în dimineața zilei de 5 ianuarie 1850. Doamna Jin de-abia a putut să-i închidă pleoapele. Un călugăr mi-a spus că sufletul tatei era tulburat și că nu-și va găsi niciodată pacea dacă onoarea nu-i va fi răzbunată.

Pe jumătate adormit, soțul meu își continuă trista istorisire. Vorbește despre răscoala din Taiping, care a început la o lună după încoronarea sa. O descrie drept un pârjol care s-a întins de la o provincie la alta, cuprinzând țara și ajungând până în îndepărtatul Chihli:

— O rană îngrozitoare care nu vrea să se vindece. Asta e ceea ce am moștenit eu de la tata. O rană urâtă. Nici nu mai țin minte câte bătălii am ordonat și câți generali am decapitat pentru că nu au fost în stare să-mi aducă victoria.

Cât e noaptea de lungă, soțul meu se zvârcolește de pe o parte pe alta și strigă:

— Cerule, ajută-mă!

Dorm puțin și mă tem să nu fiu alungată. Locuiesc cu Majestatea Sa de luni de zile și i-am fost singurul companion. A transformat dormitorul nostru într-un birou unde redactează edicte și scrisori la orice oră. Eu îi pregătesc cerneala și mă asigur că ceaiul lui e fierbinte. E atât de slăbit, încât adoarme în timp ce scrie. Când văd că îi cade bărbia, îi iau pana din mână, ca să nu strice documentul. Uneori însă ajung prea târziu, și atunci găsesc pe hârtia de orez o pată de cerneală care se întinde. Pentru a salva lucrul irosit, iau o foaie curată și copiez cuvintele sale. Îi imit stilul de caligrafie și ajung să fiu foarte bună la asta. Când se trezește, nu bagă de seamă că pagina de pe biroul său nu este originalul. Nu vrea să mă creadă, până ce nu-i arăt pagina pe care el a stricat-o.

Reușim să împărțim intimitatea, iar el e atent și implicat. Însă odată ce se termină cu viața noastră amoroasă, devine din nou frustrat. Zice că nici măcar o singură veste bună nu a mai ajuns la Curtea lui de un an întreg. Devine din ce în ce mai acru. E convins că, indiferent de cât de mult ar lucra, China nu mai poate fi salvată. „Soarta îi este pecetluită", afirmă el. Începe să anuleze audiențele. Retrăgându-se în sine însuși, petrece din ce în ce mai mult timp închipuindu-și că e un împărat din alte vremuri. O expresie visătoare, plină de tristețe melancolică îi cuprinde privirea atunci când își descrie reveriile.

Devin neliniștită când văd documentele urgente care se strâng în teancuri. Nu pot să mă bucur de atenția lui când știu că miniștrii și generalii săi îi așteaptă instrucțiunile. Mă tem că voi fi

făcută răspunzătoare – o concubină care l-a sedus pe împărat – așa că îl implor pe Hsien Feng să-și reia îndatoririle.

Când eforturile mele nu mai dau nici un rod, mă hotărăsc să iau documentele și încep să i le citesc. Reiau cu voce tare întrebările din scrisori, iar Hsien Feng trebuie să se gândească la un răspuns, după care eu îl scriu pe decret în stilul său, folosind o pană cu cerneală roșie. *Lan* înseamnă „am revizuit". *Chi-tao-le* înseamnă „îmi este clar". *Kai-pu-chih-tao* – „sunt lămurit în această privință", iar *Yi-yi* – „ai permisiunea mea să continui". El revede ce am scris și își pune semnătura deasupra.

Ajunge să se bucure de situația asta și îmi laudă capacitățile și mintea ageră. În câteva săptămâni, devin secretara neoficială a împăratului Hsien Feng. Revizuiesc tot ce ajunge pe biroul său, mă familiarizez cu modul de gândire și cu stilul de dezbatere. În cele din urmă, reușesc să redactez scrisori care sună atât de asemănător cu ale lui, încât nici măcar el nu le poate deosebi.

În timpul zilelor de vară, îmi e destul de greu să îi evit pe miniștrii care trec pe aici, de vreme ce lăsăm ușa deschisă pentru a intra aer răcoros. Ca să evit suspiciunile, Hsien Feng îmi spune să mă deghizez în băiatul care se ocupă de cerneala și pensulele lui de scris.

Îmi ascund părul lung sub o căciulă și mă îmbrac într-o robă simplă, dându-mă drept eunucul care prepară cerneala. Nimeni nu-mi acordă atenție; într-adevăr, mintea miniștrilor e atât de preocupată, că mă ignoră cu ușurință.

Înainte de sfârșitul verii, plecăm din Yuan Ming Yuan și ne mutăm înapoi în Orașul Interzis. În urma perseverenței mele, împăratul reușește

din nou să se trezească înainte de ivirea zorilor. După ce ne spălăm și ne îmbrăcăm, bem o ceașcă de ceai și mâncăm un castron de terci făcut din fasole roșie, susan și semințe de lotus. Ne deplasăm după aceea în palanchine separate la Sala Dezvoltării Spirituale. Curtea și-a dat seama de gravitatea bolii lui Hsien Feng – ei știu că are inima și plămânii slabi, și că dispoziția sa îl secătuiește de puteri – și acceptă propunerea lui ca eu să-l însoțesc la lucru.

De la dormitorul nostru până în birou e doar o jumătate de minut de mers pe jos, însă eticheta trebuie respectată – un împărat nu merge niciodată pe propriile-i picioare. Pentru mine, e o pierdere de timp, însă înțeleg curând cât de important e ritualul în mintea miniștrilor și a concetățenilor noștri. Bazându-se pe ideea că distanța creează un mit, iar mitul evocă putere, efectul e acela de a separa nobilii de mase.

Ca și tatăl său, Hsien Feng e strict în legătură cu punctualitatea miniștrilor săi, dar nu și cu a sa. Ideea că toată lumea din Orașul Interzis trăiește pentru a-i sta lui la dispoziție i-a fost inoculată de mic. Se așteaptă la devotiune și e foarte puțin sensibil la nevoile altora. Își programează întâlnirile în zori, uitând sau nepăsându-i că persoana convocată trebuie să călătorească noaptea. Nu se acordă niciodată o promisiune cu privire la ora exactă a întâlnirilor. Adevărul e că nu sunt respectate toate programările. Când chestiunile se complică și orarul inițial e decalat sau anulat, funcționarii sunt lăsați în neștiință și trebuie să aștepte la nesfârșit. Uneori așteaptă săptămâni la rând numai pentru a li se spune să se întoarcă acasă.

Când Majestatea Sa își dă seama că anulează prea multe întâlniri, îi răsplătește pe cei dezamăgiți cu daruri și autografe. Odată, când ploua

cu găleata și cei convocați au ajuns uzi până la piele după nopți în șir de călătorie, iar întrevederile lor au fost contramandate. Hsien Feng i-a răsplătit pe toți cu câte un cupon de mătase și satin ca să-și facă haine noi.

Stau întotdeauna lângă Majestatea Sa în timp ce lucrează. Încăperea este de fapt zona de odihnă din capătul sălii tronului, însă acum este numită bibliotecă, datorită rafturilor cu cărți care acoperă pereții de sus până jos. Deasupra capului meu se află o tăbliță gravată cu caracterele chinezești ce înseamnă *integru* și *cinstit*. De afară e greu să-ți dai seama de adevărata dimensiune a clădirii: este mult mai mare decât mi-am imaginat-o eu. Construită în secolul XV, este situată în apropiere de Palatul Seninătății Binevoitoare, dar încă în perimetrul alcătuit de Poarta Justiției Imperiale, Poarta Virtuții Glorioase și Poarta Norocului Păstrat. Aceasta din urmă duce la un grup de clădiri mari ce adăpostesc birourile imperiale.

Locul este aproape și de sediul Marelui Consiliu, a cărui importanță a crescut în ultimii ani. De aici împăratul își poate convoca la orice oră consilierii pentru a discuta afaceri de stat. Majestatea Sa preferă să își primească miniștrii în încăperea principală din Sala Dezvoltării Spirituale. Ca să citească, să scrie sau să primească funcționari înalți ori prieteni de încredere, se duce în aripa vestică. Cea estică a fost reamenajată în timpul verii și a devenit noul nostru dormitor.

Pentru mulți, a le fi acordată o audiență la împărat e cea mai importantă onoare din viața lor, iar Hsien Feng trebuie să se ridice la înălțimea așteptărilor lor. Detaliile ceremoniale sunt aproape fără de sfârșit. În noaptea de dinaintea audienței, eunucii trebuie să facă o curățenie

exemplară în palat. O muscă poate fi motiv de decapitare. Sala tronului este parfumată cu esențe și tămâie, iar covorașele pentru îngenuncheat trebuie așezate corespunzător. Înainte de miezul nopții, gărzile vin să verifice fiecare colțișor. La două dimineața, miniștrii sau generalii chemați sunt escortați prin Poarta Purității Celeste și trebuie să meargă pe jos o distanță destul de mare pentru a ajunge la Sala Dezvoltării Spirituale. Înainte de a fi conduși în sala tronului, aceștia sunt primiți în camerele de oaspeți din aripa vestică: funcționarul registraturii Curții are datoria de a se ocupa de ei. Se servește numai ceai. Când împăratul se urcă în palanchin, cel convocat este anunțat și i se spune să se ridice și să stea cu fața spre est până sosește Majestatea Sa.

Înainte ca împăratul Hsien Feng să coboare din palanchin, se pocnește de trei ori din bici – chemarea la liniște desăvârșită. În clipa în care plesnește biciul, toată lumea trebuie să se lase în genunchi: oamenii se aliniază în funcție de rang. Marii consilieri, prinții și alte persoane de spiță regală ocupă primul rând. Când împăratul se așază, toți trebuie să facă nouă plecăciuni, cu fruntea coborând până la pământ.

Împăratului nu-i place să lucreze în sala tronului, deoarece jilțul nu este confortabil: spătarul este o magnifică operă de sculptură în lemn, alcătuită din numeroase mănunchiuri de dragoni. Cum audiențele pot dura ore în șir, Hsien Feng a început să aibă dureri de spate.

Sala tronului seamănă, nici mai mult, nici mai puțin, cu o galerie, toate obiectele fiind așezate ca la o expoziție. Tronul stă pe o scenă ridicată, cu scări pe fiecare latură. În spate se află trei rânduri de panouri din lemn sculptat, fiecare decorat cu dragoni din aur. Scena îi oferă

împăratului posibilitatea să se uite în ochii a mai mult de o sută de funcționari. Audiența începe când prima persoană convocată urcă treptele dinspre est și îi dă împăratului un registru cu însemnări.

Împăratul Hsien Feng nu atinge niciodată registrul: secretarul său îl ia și îl pune pe o cutie galbenă de lângă tron. Împăratul se poate uita în registru, dacă acest lucru este necesar. Cel convocat se îndepărtează apoi, coborând pe treptele dinspre vest ca să se întoarcă la covorașul său. Are acum voie să spună ce doleanțe are. Când acesta își termină petiția, împăratul își expune părerile.

De obicei, Hsien Feng inițiază o discuție între marii consilieri, prinții și membrii de vază ai clanului. Ei își spun opiniile, fiecare străduindu-se să prezinte cea mai bună opțiune. Uneori, vorbele lor devin tăioase și spiritele se încing. Odată a avut loc un incident în care un ministru a murit de infarct în toiul unei dispute. Cel convocat trebuie să rămână tăcut până în momentul când este întrebat: atunci poate să răspundă, însă întotdeauna cu deferență și rezervat. După ce se ajunge la o concluzie, împăratul Hsien Feng este gata să emită decretul pe care un învățat al Curții de cel mai înalt rang îl redactează atât în chineză, cât și în manciuriană. Apoi este chemat la rând următorul. Procedura se repetă până la prânz.

Eu sunt mult mai interesată să aflu ce se întâmplă în țară, decât să-i ascult pe miniștrii care nu au pus niciodată piciorul afară din Peking. Majoritatea discuțiilor mi se par plictisitoare, iar soluțiile – lipsite de rațiune. Sunt uimită de diferențele dintre prinții regali, cei din clanul manciurian, și guvernatorii și generalii, în majoritate chinezi han, care miros a praf de

pușcă. Mă simt însă impresionată de chinezi, deoarece ei dau pur și simplu o notă de realitate. Ofițerilor de origine manciuriană le place la nebunie să se certe în legătură cu ideologia: țipă sloganuri patriotice precum copiii de școală. Ofițerii han preferă să rămână tăcuți atunci când se declanșează un conflict în partea manciuriană a Curții. Atunci când doresc să expună o idee, o susțin fără pasiune, oferindu-le împăratului și Curții doar fapte.

După ce am stat la câteva audiențe, am observat că niciodată chinezii nu fac vreo încercare de a-l contrazice pe împărat. Dacă propunerea lor e respinsă, ei o acceptă umili. Adesea, ei obișnuiesc să ducă la îndeplinire ordinul Majestății Sale, chiar dacă știu că va fi lipsit de rezultat. După ce se pierd mii de vieți, chinezii se întorc cu cifrele morților, sperând că împăratul va reconsidera propunerea lor. Atunci când el o face, se simt atât de ușurați, că încep să plângă. Sunt foarte mișcată de loialitatea lor, și îmi doresc ca Hsien Feng să îi asculte mai puțin pe nobilii manciurieni și mai mult pe chinezi.

Totuși, am început să înțeleg de ce împăratul se poartă așa cum se poartă. Mi-a spus nu o dată convingerea sa că numai un manciurian e capabil de devotament pur față de dinastia Ch'ing. Înclină întotdeauna spre ofițerii manciurieni, atunci când are loc un diferend de opinii. Onorează privilegiul rasei conducătoare și face în așa fel încât să fie limpede pentru Curte că un ministru de origine manciuriană va fi cel în care va avea mai întâi încredere. După atâtea secole, miniștrii chinezi au reușit să se ridice deasupra umilinței. Sunt cu adevărat uluită de tăria și răbdarea lor.

12

Asistându-l pe împăratul Hsien Feng, m-am familiarizat cu doi oameni care au o mare greutate la Curte, însă ale căror păreri sunt diametral opuse acesteia. Unul este Su Shun, conducătorul Marelui Consiliu, iar celălalt prințul Kung, fratele vitreg al împăratului.

Su Shun e un manciurian ambițios și arogant în vârstă de peste patruzeci de ani: un bărbat înalt, cu o constituție viguroasă, ai cărui ochi mari și nas subțire, ușor coroiat, mă duc cu gândul la o bufniță. Sprâncenele-i stufoase sunt inegale, una fiind mai sus decât cealaltă. E cunoscut pentru inteligența și temperamentul său exploziv. El reprezintă partea conservatoare a Curții, iar soțul meu îl numește „comerciantul care vinde idei fantastice". Admir talentul lui Su Shun de a elabora discursuri impresionante: dă exemple din istorie, filosofie, chiar și din opere clasice. M-am surprins adesea gândindu-mă: *Există ceva ce omul ăsta să nu știe?*

Specialitatea lui Su Shun constă în precizia detaliilor, fiind un povestitor nemaipomenit: are un simț al dramaticului ce sporește efectul. Numai auzindu-i vocea, în timp ce stăteam în spatele draperiei mele, eram adesea cucerită de cuvintele sale, chiar dacă nu eram de acord cu ideile sale politice.

Pentru Curte, Su Shun reprezintă cartea vie a cinci mii de ani de civilizație a Chinei. Amploarea

cunoștințelor sale e fără egal, și el este singurul ministru care vorbește fluent manciuriana, mandarina și chineza veche. Su Shun se bucură de o mare popularitate printre clanurile manciuriene, unde opiniile sale antibarbare primesc un sprijin semnificativ.

Fiind al șaptelea nepot al unui nobil și descendent al lui Nurhachi, fondatorul dinastiei Ch'ing, Su Shun are parte de relații sus-puse. Puterea sa se sprijină, de asemenea, și pe prietenia cu oameni influenți, dintre care mulți sunt chinezi bogați, dar care nu fac prea mare vâlvă. Încă din tinerețe a călătorit mult. Gusturile sale vaste îi permit să comunice eficient cu societatea în ansamblul său. E cunoscut ca având un interes deosebit pentru arta antică și deține mai multe morminte străvechi în Hsian, acolo unde se crede că este îngropat primul împărat al Chinei.

Su Shun este considerat un om generos și loial. Există o poveste despre vremea când a început să lucreze pentru Curte ca asistent al unui ofițer inferior: a vândut bijuteriile mamei sale ca să poată organiza banchete pentru prietenii săi. Am aflat mai târziu că Su Shun folosea aceste mese sofisticate pentru a strânge informații din toate sferele vieții – de la bârfe despre cei mai populari actori din Peking, până la numele celui care ascunde cel mai mult aur în propria grădină, de la reforme militare la căsătorii încheiate din rațiuni politice.

Recenta promovare a lui Su Shun ca mâna dreaptă a împăratului Hsien Feng a reușit să domolească frustrarea Majestății Sale legată de birocrația Curții. Curtea este atât de coruptă, încât majoritatea oficialilor nu fac nimic altceva decât să se împăuneze cu titlurile și să își ia salariile. Mulți sunt descendenți de viță nobilă

care au luptat sub comanda unor prinți puternici; alții sunt manciurienii bogați, dar de origine umilă, care și-au cumpărat posturile cu „donațiile" făcute guvernatorilor de provincii. Împreună, ei alcătuiesc elita care conduce Curtea. De-a lungul anilor, ei au golit vistieria imperială. Când țara suferea din punct de vedere economic, acești oameni continuau să se îmbogățească. Iar în momentul în care împăratul Hsien Feng și-a dat seama de profunzimea problemei, l-a promovat pe Su Shun ca să „mături molozul".

Su Shun este eficient și nemilos: s-a concentrat pe un singur caz foarte vizibil de corupție, care are legătură cu examenul imperial pentru funcțiile publice. Examenul se dă anual și influențează viața a mii de oameni din toată țara. În raportul său pentru împăratul Hsien Feng, Su Shun a acuzat cinci judecători de rang înalt de luare de mită. De asemenea, a prezentat în raport nouăzeci și unu de cazuri în care rezultatele testelor au fost măsluite și l-a contestat pe câștigătorul locului întâi de anul trecut. Pentru a restabili reputația funcției publice, împăratul a ordonat decapitarea tuturor celor cinci judecători și a câștigătorului locului întâi. Oamenii au aclamat acțiunea, iar Su Shun a devenit un nume de marcă.

Un alt lucru pe care l-a făcut Su Shun i-a adus o onoare și mai mare. El i-a adus în fața justiției pe bancherii care produceau *tael*-i falși. Unul dintre falsificatorii cei mai importanți s-a întâmplat să fie cel mai bun prieten al său, Huang Shan-li. Huang îl salvase cândva pe Su Shun de la a fi omorât de un creditor necruțător, așa că toată lumea a prezis că Su Shun va găsi o modalitate de a-l exonera pe prietenul său. Însă Su Shun a arătat că loialitatea sa față de împărat este mai presus de orice.

Celălalt bărbat a cărui opinie este prețuită de împăratul Hsien Feng este prințul Kung. Odată, împăratul a recunoscut cu durere față de mine că propriul său talent nici nu se compară cu cel al prințului Kung. Nici ceilalți frați vitregi ai săi, prințul Ts'eng și prințul Ch'un, nu se ridică la înălțimea prințului Kung. Ts'eng e cunoscut ca fiind „un ratat care se crede învingător", iar Ch'un – „onest, dar nu foarte deștept".

La început, nu am fost de acord cu soțul meu. Seriozitatea și firea logică a prințului Kung puteau avea efecte negative. Însă când am ajuns să-l cunosc pe Kung, părerea mea despre el s-a schimbat treptat. Îi plac provocările, spre deosebire de împăratul Hsien Feng, care e prea delicat, sensibil și, mai ales, profund nesigur. Totuși, nu toată lumea vede asta, căci de obicei își ascunde teama sub o mantie de aroganță și hotărâre. Când vine vorba să se împace cu pierderea, mintea lui Hsien Feng se ancorează în fatalism. Fratele său are însă o viziune mai optimistă.

Mi se pare ciudat să petrec timp cu amândoi. Ca milioane de alte fete din China, am crescut auzind povești despre viața lor privată: încă dinainte ca Fann Sora cea Mare să îmi istorisească totul de-a fir a păr, știam în linii generale despre moartea tragică a împărătesei Chu An. Când Hsien Feng mi-a descris-o cu cuvintele sale, povestea mi-a sunat plat, și chiar fals. El nu își amintea scena în care și-a văzut mama pentru ultima oară. „Nici un eunuc nu a stat afară ținând funia de mătase albă, ca să o îndemne să se grăbească." Tonul Majestății Sale era simplu și netulburat: „Mama m-a adormit, iar când m-am trezit mi-au spus că e moartă. N-am mai văzut-o niciodată".

Pentru împăratul Hsien Feng, tragedia e un mod de viață, în timp ce pentru mine e o operă tristă. Copilul Hsien Feng a suferit, cu siguranță, cumplit și a continuat să sufere și ca bărbat. Însă nu își dă voie să simtă asta cu adevărat; probabil că nu mai poate.

Împăratul mi-a spus cândva că Orașul Interzis nu e nimic altceva decât o colibă de paie care arde în mijlocul imensei sălbăticii.

Cărăușii ce poartă palanchinul urcă încet dealurile. În spatele nostru, eunucii cară o vacă, o capră și o căprioară, legate fedeleș cu funii. Poteca e alunecoasă. Uneori suntem nevoiți să coborâm și să mergem pe jos. După ce ajungem la locul strămoșesc, eunucii ridică un altar, pe care așază tămâie, mâncare și vin. Împăratul Hsien Feng se înclină spre cer și spune același monolog pe care l-a mai spus de nenumărate ori înainte.

Îngenunchind lângă el, mă dau cu fruntea de pământ și mă rog ca tatăl său să arate îndurare. Nu demult, Hsien Feng a vrut să folosească porumbeii lui An-te-hai pentru a-i trimite mesaje în Ceruri tatălui său. I-a pus pe eunuci să înlocuiască fluierele cu bilețele adresate tatălui său, pe care le-a compus el însuși cu grijă. Evident, efectele au întârziat să apară.

Sper că împăratul va fi capabil să-și îndrepte energia spre modalități mai practice. Întorcându-ne de la templu, îmi spune că ar vrea să-și viziteze fratele, pe prințul Kung, la reședința acestuia, Grădina Discernământului, cam la vreo două mile distanță. Aproape că-mi vine să cred în intervenția spiritului tatălui său. Întreb dacă aș putea să merg mai departe cu el și simt că sunt în al nouălea cer în momentul în care îmi spune că da. L-am mai văzut pe prințul Kung, dar n-am vorbit niciodată cu el.

Palanchinul lui Hsien Feng e mare cât o cameră: laturile sale sunt făcute din satin de culoarea soarelui, iar înăuntru pătrunde o lumină de un galben stins. Mă întorc spre Majestatea Sa:

— La ce te uiți? mă întreabă el.

Zâmbesc:

— Mă întreb ce e în mintea Fiului Cerului.

— O să-ți arăt ce e în mintea mea, îmi răspunde, în timp ce mâinile lui mă pipăie între coapse.

— Nu aici, Majestatea Voastră.

Îl dau la o parte.

— Nimeni nu-l oprește pe Fiul Cerului.

— Cărăușii își vor da seama.

— Și ce?

— Se va naște un zvon și se va răspândi ca vântul. Mâine-dimineață Majestatea Sa Marea Împărăteasă va scuipa când îmi va menționa numele la micul dejun.

— Ea nu a făcut la fel cu tatăl meu?

— Nu, Majestatea Voastră, eu nu am de gând să o fac cu Domnia Voastră.

— O să te oblig.

— Așteptați până ajungem la palat, vă rog!

Mă trage spre el. Mă zbat și încerc să scap.

— Nu mă vrei, Orhideea? Ia gândește-te. Îți ofer sămânța mea.

— Vorbiți despre sămânța cea stricată? Sămânța despre care mi-ați spus că nu va încolți?

Palanchinul începe să se clatine și să se legene. Încerc să rămân nemișcată, dar este imposibil: împăratul Chinei nu e obișnuit să se abțină. Șeful cărăușilor și eunucul-șef Shim încep să discute. Se pare că șeful cărăușilor e îngrijorat pentru siguranța Majestății Sale și vrea să se oprească și să verifice, însă Shim știe exact ce se petrece. Cărăușul și eunucul se ceartă.

Îmi cade un pantof. Se rostogolește din palanchin și eunucul-șef Shim îl ridică, ținându-l în fața șefului cărăușilor, care în sfârșit înțelege. Cearta încetează. În acest moment, împăratul Hsien Feng atinge culmea plăcerii. Întregul palanchin se zgâlțâie, iar Shim îmi pune delicat pantoful înapoi în picior.

Sunt fericită că escapada noastră l-a scos pe împărat din depresie. Mă complimentează pentru farmecul meu, însă eu nu sunt întru totul așa cum par. La suprafață sunt plăcută, puternică și sigură pe mine, dar în spatele măștii mă simt izolată, încordată și, într-un fel vag, dar foarte real, nemulțumită. Teama mă însoțește permanent și mă gândesc în mod constant la rivalele mele. Mă întreb cât timp va mai dura până ce o alta îmi va lua locul. Chipurile lor schimonosite de gelozie îmi năpădesc gândurile, precum cețurile iernii.

Sunt sigură că rivalele mele au trimis spioni să mă supravegheze: „ochiul" ar putea fi chiar unul dintre slujitorii împăratului. Dacă este așa, el va raporta cu siguranță activitățile noastre din palanchin. Un cât de mic scandal poate lua proporții uriașe. Pentru cele trei mii de femei din Orașul Interzis, eu sunt hoața care a furat singurul armăsar, eu sunt cea care le-a jefuit de singura lor șansă la maternitate și fericire.

Dispariția pisicii mele, Zăpada, a fost un avertisment. An-te-hai a găsit-o într-un puț, nu departe de palatul meu. Frumoasa ei blană albă fusese smulsă. Nimeni nu a ieșit în față să dea în vileag numele făptașului, și nici nu și-a exprimat cineva compasiunea. Printr-o stranie coincidență, curând după aceea s-au jucat trei opere pe Marea Scenă Changyi. A fost asta expresia unei victorii? O sărbătorire a răzbunării? Am fost singura concubină care nu a fost invitată

să participe. Am stat singură în grădină și am ascultat muzica ce plutea dincolo de zidul meu.

An-te-hai mi-a relatat o altă bârfă. Un ghicitor a vizitat palatul și a prezis că mi se va întâmpla ceva groaznic înainte de sfârșitul iernii: voi fi sugrumată de moarte în somn de mâinile unei fantome. Ori de câte ori trecem unele pe lângă altele, expresiile de pe chipurile celorlalte doamne îmi spun gândurile lor, întrebându-mă din priviri: „Când?".

Știu exact ce se vrea de la mine. Însă mă voi retrage voluntar din fața afecțiunii Majestății Sale? Înainte de a-l mitui pe eunucul-șef Shim, patul meu a fost rece multe luni. Refuz să mă târăsc din nou, de bunăvoie, sub acele cearșafuri.

La audiențe am descoperit că adesea cele mai bune soluții pot fi aflate chiar în cuvintele acelora care raportează problemele. Ei acordă mult timp subiectului respectiv și sunt capabili să vină cu sugestii. Ceea ce mă deranjează e că miniștrii țin adesea pentru ei adevăratele lor păreri. Se încred în ideea că Fiul Cerului vede lucrurile „prin ochii unui zeu".

Mă uimește însă faptul că împăratul Hsien Feng chiar crede că *este* ochiul zeului. Rareori se îndoiește de propria-i înțelepciune și caută semne pentru a dovedi izvorul divin al acesteia. Poate fi vorba de un copac lovit de fulger din grădina sa ori de o stea căzătoare care traversează cerul nopții. Su Shun încurajează fascinația lui Hsien Feng pentru el însuși, convingându-l că e protejat de Ceruri. Însă când lucrurile din afara Orașului Interzis nu merg cum vrea el, Hsien Feng se poartă precum o saca găurită – încrederea lui în sine dispare pe dată.

Împăratul a ajuns într-o stare deplorabilă. Când adevărul și înțelegerea îi sunt de nepătruns,

dispoziția lui se schimbă cu și mai multă violență. Acum e hotărât să-i înfrângă pe barbari și poruncește deportarea unui ambasador străin, în clipa următoare disperarea pune stăpânire pe el și consimte să semneze un tratat care nu face decât să adâncească dezastrul economic din China. În public, fac tot posibilul să păstrez iluzia puterii soțului meu. Însă pe mine însămi nu mă pot păcăli. Pe sub rochia mea aurie sunt Orhideea, fata din Wuhu. Știu că recoltele sunt lipsite de apărare când lăcustele dau năvală.

Atunci când audiențele se desfășoară fără incidente, împăratul Hsien Feng îmi spune că eu l-am ajutat să-și redobândească puterile magice. Tot ceea ce fac, însă, este să-i ascult pe oameni ca Su Shun și prințul Kung. Dacă aș fi bărbat și aș putea să pun piciorul afară din palat, m-aș duce până la graniță și m-aș întoarce cu propriile mele strategii.

Din palanchin nu se văd decât dealuri golașe. După ce lasă perdeaua jos, Majestatea Sa se reazemă de pernă și continuă să-mi vorbească despre viața sa:

— Răsculații din Taiping au provocat distrugeri peste tot. Nu am pe nimeni pe care să mă bazez, în afară de fratele meu. Dacă prințul Kung nu poate să reușească, nimeni nu poate, știu sigur asta. L-am umilit în trecut, cu sau fără intenție. Acum, profit de fiecare ocazie ca să repar relația noastră. Tata nu și-a ținut promisiunea, iar eu sunt vinovat în locul lui. I-am acordat prințului Kung cel mai înalt titlu, în ziua în care am fost încoronat împărat. Apoi i-am oferit cea mai bună locuință din afara Orașului Interzis, după cum vei vedea tu însăți. I-am dat o avere în *tael*-i, și el a folosit-o pentru a redecora palatul. I-am neglijat pe ceilalți frați și veri

ai mei. Grădina Discernământului nu e cu nimic mai prejos decât oricare dintre palatele din Orașul Interzis.

Nu sunt la curent cu ceea ce a făcut împăratul Hsien Feng pentru fratele său. Pentru a-l face pe prințul Kung să se simtă bine, Hsien Feng a nesocotit tradiția potrivit căreia unui prinț manciurian nu-i este permis să dețină o funcție militară. L-a numit pe Kung consilier-șef al cabinetului militar imperial. Puterea prințului Kung este egală cu cea a lui Su Shun. Fără să ia în seamă protestele acestuia din urmă, Majestatea Sa i-a acordat prințului Kung și dreptul de a-și alege drept asistent pe oricine dorește, inclusiv pe socrul său, Marele Secretar Kuei Liang, care se întâmplă să fie dușmanul lui Su Shun.

Ajungem la Grădina Discernământului cu puțin timp înainte de prânz. Prințul Kung și a lui *fujin* – cuvântul manciurian pentru „soție" – au fost anunțați și ne așteaptă la poartă. Kung pare să fie încântat să-și vadă fratele. În vârstă de douăzeci și doi de ani, el e cu doi ani mai tânăr decât Hsien Feng. Au amândoi cam aceeași înălțime. Sesizez privirea ageră pe care mi-o aruncă prințul Kung. Mă analizează, înlăturând orice fel de sentiment. Îi simt suspiciunea și neîncrederea. Fără îndoială, se întreabă de ce mă ține fratele lui, dată fiind mai ales asprimea zvonurilor care circulă.

Respectând tradiția, prințul Kung execută un ritual de bun venit. Mie mi se pare mai degrabă lipsit de cordialitate. Cei doi nu se poartă ca niște frați care au crescut împreună. Seamănă mai mult cu ritualul unui supus care-și aduce omagiul stăpânului său.

Împăratul Hsien Feng îi mulțumește fratelui său pentru gest, grăbindu-se să încheie cu formalitățile

și repezindu-și răspunsul. Înainte ca *fujin* să-și isprăvească plecăciunea și urarea: „Îi doresc Majestății Voastre zece mii de ani de viață", el își ia fratele de braț.

Îmi execut plecăciunile și apoi mă dau deoparte, ca să ascult și să observ. Descopăr asemănări în modul de comportament al fraților: elegant și arogant deopotrivă. Au amândoi trăsături manciuriene tipice: ochi oblici cu o singură pleoapă, nas drept și gură bine conturată. Iată și diferența, decid eu repede: prințul Kung are ținuta unui călăreț mongol. Pășește cu spatele drept, dar are picioarele încovoiate. Mișcările împăratului Hsien Feng seamănă mai mult cu cele ale unui discipol antic.

Facem schimb de daruri. Îi ofer lui *fujin* o pereche de pantofi cu care An-te-hai tocmai s-a întors. Au perle și mărgele din jad verde cusute într-un minunat model floral. *Fujin* e încântată. Ea îmi dă la rândul ei o pipă din cupru. N-am mai văzut nicicând ceva asemănător. Pe micuța pipă e reprezentată o scenă sofisticată de bătălie, cu nave, soldați și valuri. Micile siluete sunt gravate cu precizie, iar suprafața e lustruită la fel de fin ca porțelanul. *Fujin* îmi spune că a fost confecționată cu ajutorul unei mașini inventate de un englez. A fost un dar de la un angajat de-al prințului Kung, un britanic pe nume Robert Hart.

După încheierea saluturilor, servitorii aduc covoraşe și le așază la picioarele noastre. Prințul Kung se aruncă pe al său și îi face din nou plecăciuni fratelui său. Soția lui îi urmează exemplul. După ce el este scutit, își cheamă copiii și concubinele, care așteaptă, gătiți cu toții, chemarea lui. *Fujin* are grijă ca toți copiii să își facă perfect plecăciunile de salut.

Sunt ușurată când în sfârșit ritualul se încheie și suntem conduși în salon. *Fujin* se scuză și

iese. Înainte de a mă așeza, prințul Kung mă întreabă dacă aș dori ca *fujin* să-mi arate grădina.

Îi răspund că aș prefera să rămân, dacă asta nu-l deranjează.

Se arată surprins, dar nu zice nimic.

Cu permisiunea împăratului Hsien Feng, rămân la locul meu. Frații încep să converseze: prințul Kung se concentrează complet asupra fratelui său, de parcă eu nici n-aș fi în cameră.

Nu am mai văzut niciodată pe cineva care să vorbească atât de direct și de pasionat ca prințul Kung. Rostește cuvintele în mare grabă, de parcă ar lua casa foc dacă nu ar vorbi suficient de repede.

Înainte ca împăratul să aibă ocazia de a-și bea prima înghițitură de ceai, prințul Kung îi pune în față o scrisoare:

— Vestea a ajuns la mine ieri, cu un timbru de prioritate de șase sute de mile. E de la guvernatorul provinciei Shantung. După cum puteți vedea, e adresată atât mie, cât și lui Su Shun, și este extrem de îngrijorătoare.

Împăratul Hsien Feng lasă ceaiul jos:

— Ce s-a întâmplat?

— Digurile de pământ din jurul Fluviului Galben s-au prăbușit în apropiere de granița dintre provinciile Shantung și Kiangsu. Au fost inundate douăzeci de sate. Patru mii de oameni au murit.

— Cineva va fi pedepsit!

Împăratul pare mai mult enervat decât preocupat.

Prințul Kung pune jos documentul și oftează:

— E foarte ușor să decapitezi doi-trei primari și guvernatori. Însă cei morți nu mai pot fi aduși înapoi. Avem nevoie ca autoritățile locale să se îngrijească de cei rămași fără adăpost și să organizeze operațiuni de salvare.

Hsien Feng își acoperă fața cu palmele:

— Să nu mai aud vești proaste! Lasă-mă în pace!

Ca și cum nu ar fi avut timp să insiste asupra suferinței fratelui său, prințul Kung continuă:

— Am de asemenea nevoie de sprijinul Domniei Voastre pentru a înființa un *tsungli yamen*.

— Ce e ăsta? întreabă împăratul. N-am mai auzit de o asemenea titulatură.

— Un oficiu național pentru afaceri externe.

— A, problema externă. Păi dă-i drumul, dacă crezi că ți-e necesar.

— Nu pot.

— Cine te împiedică?

— Su Shun, Curtea, oamenii de vază din clan. Întâmpin o puternică opoziție. Oamenii spun că strămoșii noștri nu au avut așa ceva, așa că noi de ce să avem?

— Toată lumea așteaptă ca spiritul tatălui nostru să facă o minune, se încruntă împăratul.

— Da, Majestatea Voastră. Între timp, vin și mai mulți străini. Cea mai bună soluție e să instaurăm niște restricții, pentru ca în mod treptat să dobândim controlul asupra situației. Poate că vom fi chiar în stare să-i izgonim într-o zi. Dar mai întâi trebuie să ne comportăm cu ei potrivit regulilor pe care amândoi le convenim. Străinii numesc asemenea reguli „legi", în linii mari un termen echivalent cu ceea ce noi numim „principii". *Tsungli yamen* se va ocupa de facerea legilor.

— Și atunci ce vrei de la mine? întreabă împăratul pe un ton nu prea entuziast.

— Voi lua inițiativa dacă îmi veți acorda un fond pentru operațiuni. Oamenii mei trebuie să învețe limbi străine. Și, desigur, trebuie să angajez străini ca profesori. Străinii...

— Nu pot să sufăr cuvântul „străini"! îl întrerupe împăratul. Urăsc să recunosc invadatorii. Tot ce știu e că au venit în China ca să-mi impună mie punctele lor de vedere și obiceiurile lor.

— Câștigă și China ceva din asta, Majestatea Voastră. Comerțul liber va ajuta la dezvoltarea economiei noastre.

Împăratul Hsien Feng ridică mâna pentru a-l reduce pe prințul Kung la tăcere:

— Nu voi oferi daruri când sunt ofensat.

— Înțeleg și sunt de acord cu Domnia Voastră, zice prințul Kung cu delicatețe. Dar nici nu știți ce umilințe am îndurat eu. Sunt presat din ambele părți, și din exterior, și din interior. Am fost numit „lingușitorul diavolului" de către proprii mei ofițeri și funcționari.

— O meriți.

— Ei bine, e ușor să ne închidem ochii, însă va dispărea realitatea astfel? Prințul Kung face o pauză, apoi se hotărăște să termine ce voia să spună: Adevărul e că suntem atacați și nu avem nici o apărare. Mă tem ca nu cumva aroganța ignorantă a Curții să ne coste dinastia.

— Sunt obosit, zice Hsien Feng după un moment de tăcere.

Prințul Kung sună după servitori, care aduc înăuntru un scaun din răchită cu spătarul lăsat în jos. Ajutat, împăratul se așază pe el. Cu fața palidă și ochii închețoșați, rostește către fratele său:

— Gândurile mele zboară precum fluturii. Nu mă mai obliga să gândesc, te rog.

— Am permisiunea Domniei Voastre să deschid *tsungli yamen*, atunci? Vă veți ocupa să fie alocate fondurile necesare?

— Sper că asta este tot ce-mi ceri.

Hsien Feng închide ochii.

Prințul Kung clatină din cap și un zâmbet amar îi brăzdează chipul. Încăperea e învăluită într-o tăcere adâncă. Văd pe geam slujnicele care aleargă după copii, în timp ce aceștia țopăie peste pietrele dintr-un heleșteu.

— Am nevoie de un decret imperial, Majestatea Voastră. Vocea prințului Kung sună de parcă ar cerși: Frate, nu ne permitem să mai amânăm.

— Bine.

Cu ochii tot închiși, Hsien Feng își întoarce fața spre perete.

— În decretul Domniei Voastre trebuie să i se acorde puteri depline acestui *tsungli yamen*.

— Bine, dar în schimb trebuie să-mi promiți – împăratul face un efort să se ridice în capul oaselor – că oricine ia un salariu trebuie să își facă treaba, sau își pierde capul.

Prințul Kung pare ușurat:

— Vă pot asigura că pe primul loc va sta calitatea oamenilor mei. Însă lucrurile sunt mai complicate. Cel mai serios obstacol pe care îl au de înfruntat ofițerii mei este Curtea. Nu am parte de nici un fel de respect din această zonă. Ei se bucură în secret când localnicii hărțuiesc ambasadori străini și omoară misionari. Nici nu pot să vă spun cât de periculoasă e o astfel de purtare. Ea poate duce la izbucnirea unui război. Oamenii de vază din clan sunt orbi din punct de vedere politic.

— Luminează Curtea, atunci, spune împăratul, deschizându-și ochii.

Pare cu adevărat obosit.

— Am încercat, Majestatea Voastră. Am convocat ședințe și nu și-a făcut apariția nici măcar un membru al clanului. L-am trimis chiar pe socrul meu să-i invite personal, sperând că vârsta lui va impune respect. Însă fără rezultat. Primesc scrisori în care sunt insultat în tot felul

și mi se spune să mă spânzur. Aș vrea să vă rog să participați la următoarea ședință, dacă s-ar putea. Vreau să se știe la Curte că am sprijinul împăratului.

Hsien Feng nu dă nici un răspuns. A adormit. Cu un oftat, prințul Kung se lasă pe spate. Pare înfrânt. Soarele bate deasupra acoperișului și aerul din cameră s-a încălzit. Parfumul dulce de iasomie de la plantele așezate în colțuri se răspândește în încăpere. Treptat, lumina soarelui modifică forma umbrelor aruncate de plante pe podea.

Împăratul Hsien Feng începe să sforăie. Prințul Kung își freacă mâinile și se uită în jur. Servitorii vin și strâng ceștile de ceai, după care aduc farfurioare cu prune japoneze.

Nu am poftă de mâncare. Nici prințul Kung nu se atinge de fructe. Ne uităm fix la împăratul care doarme. Încet, privirile noastre se întâlnesc și eu mă hotărăsc să profit de acest răstimp:

— Mă întrebam, Al Șaselea Frate, dacă ați putea să fiți amabil să-mi povestiți, vă rog, despre omorârea misionarilor străini. Îmi este foarte greu să cred așa ceva.

— Aș vrea ca și Majestatea Sa să fi avut dorința de a afla despre asta, zice prințul Kung. Știi cum se spune: „Un țurțure lung nu se formează într-o singură noapte de ninsoare". Păi, rădăcinile incidentelor pot fi găsite în timpul domniei împăratului Kang Hsi. În acea vreme, când Marea Împărăteasă Hsiao Chuang a ajuns în toamna vieții sale, ea s-a împrietenit cu un misionar german pe nume Johann Adam Schall von Bell. El a fost cel care a convertit-o pe Majestatea Sa la catolicism.

— Cum a fost posibil așa ceva? Mă refer la convertirea Majestății Sale.

— Nu peste noapte, desigur. Schall von Bell era un învățat, om de știință și preot. Era un

bărbat atrăgător, și i-a fost prezentat Marii Împărătese de către savantul Curții, Hsu Kuang-chi. Schall preda sub conducerea lui Hsu la Academia Imperială Hanlin[1].

— Știu despre Hsu. Nu a fost el cel care a prezis corect eclipsa?

— Ba da. Prințul Kung zâmbește. Hsu a fost, însă nu a făcut asta singur. Părintele Schall era profesorul și asociatul său. Împăratul l-a însărcinat să reformeze calendarul lunar. Când Schall a reușit, împăratul l-a numit consilierul său militar. Schall a ajutat la confecționarea armelor care au facilitat înăbușirea unei mari răscoale țărănești.

— Cum a ajuns Marea Împărăteasă să-l cunoască pe Schall?

— Păi, Schall a prezis că fiul ei, prințul Shih Chung, va urca pe tron, de vreme ce copilul supraviețuise variolei, în timp ce alți copii ai împăratului nu. Desigur că la acea vreme nimeni nu înțelegea ce e variola și nimeni nu l-a crezut pe Schall. După câțiva ani, fratele lui Shih Chung, Shih Tsu, a murit de variolă. Acum Majestatea Sa a fost convinsă că Schall avea o legătură specială cu universul și l-a rugat să o convertească la religia lui. A devenit o credincioasă ferventă și i-a primit călduros pe misionarii străini.

— Necazurile au început când misionarii au construit biserici? îl întreb.

— Da, când ei au ales locurile pe care localnicii le considerau ca având cel mai bun *feng shui*. Sătenii credeau că umbrele aruncate de

1. Academia Hanlin din China a fost întemeiată în secolul VIII, în timpul dinastiei Tang. Ea a funcționat fără întrerupere până la închiderea ei în 1911, în urma Revoluției Chineze (n.t.).

biserici peste cimitirele lor strămoșești îi vor deranja pe morți. De asemenea, catolicii au denigrat religia chineză, ceea ce i-a jignit pe localnici.

— De ce nu au fost străinii mai înțelegători?

— Ei susțineau că Dumnezeul lor este singurul zeu.

— Oamenii de la noi nu ar accepta niciodată așa ceva.

— E adevărat, dă prințul Kung din cap. Au început lupte între noii convertiți și aceia care țineau la vechile lor credințe. Oameni de reputație dubioasă, infractori chiar, s-au alăturat catolicilor. Mulți au comis crime în numele Dumnezeului lor.

— Și asta a dus la declanșarea numeroaselor violențe.

— Într-adevăr. Când misionarii au încercat să îi apere pe criminali, localnicii s-au adunat cu miile. Au ars bisericile și i-au omorât pe misionari.

— De asta tratatele stipulează limpede că țara noastră va fi amendată usturător dacă nu reușește să controleze revoltele?

— Amenzile ne duc la faliment.

Se așterne liniștea, iar prințul Kung se întoarce să se uite la împărat, care doarme profund.

— De ce nu le spunem misionarilor să plece? întreb eu, dorindu-mi să mă pot stăpâni și să nu o fac. Să le spunem să revină când situația va fi mai stabilă aici?

— Majestatea Sa a făcut-o. Le-a dat chiar și un te[illegible]n.

— Care a fost răspunsul?

— Amenințări de război.

— De ce străinii ne impun cu forța obiceiurile lor? Ca manciurieni, noi nu impunem obiceiurile noastre chinezilor. Nu le spunem să nu mai înfășoare strâns picioarele femeilor lor ca să fie mai mici.

Prințul Kung râde sarcastic:

— Poate un cerșetor să pretindă respect?

Se întoarce să se uite la mine, așteptând parcă un răspuns.

În cameră începe să se răcorească. Privesc cum ne sunt umplute din nou ceștile cu ceai.

— Fiul Cerului a fost ofensat, îi spun eu. China a fost ofensată. Tuturor le e prea rușine să recunoască asta!

Prințul Kung îmi face semn să vorbesc încet. Lui Hsien Feng i s-au îmbujorat obrajii în somn. Mai mult ca sigur că are din nou febră. Respirația îi este greoaie, de parcă în plămânii săi nu ar intra destul aer.

— Fratele Domniei Voastre crede în *pa kua* – cele opt diagrame – și în *feng shui*, îi spun prințului Kung. Crede cu tărie că este protejat de zei.

Kung ia o gură de ceai și remarcă:

— Fiecare crede ce vrea să creadă. Însă realitatea e precum mirosul unei pietre de pe fundul gropii de gunoi: groaznică!

— Cum de-au ajuns occidentalii atât de puternici? întreb. Ce ar trebui să știm despre ei?

— De ce vrei să te ostenești? zâmbește el.

Se gândește cu siguranță că acesta nu e un subiect de discuție pentru o femeie.

Îi spun prințului Kung că împăratul Hsien Feng e interesat să afle. Și că eu aș putea să fiu de folos.

Ne privim intens preț de o clipă, de parcă prin minte ne trece același gând. Se pare că înțelege:

— Acesta nu e un subiect restrâns. Dar ai putea să începi prin a citi scrisorile mele către Majestatea Sa. Trebuie să scăpăm din capcana autoamăgirii și...

Își ridică privirea și tace brusc.

Prințul Kung e cel prin care am aflat de cel de-al treilea om important, generalul Armatei Nordice și viceregele provinciei Anhwei. Îl cheamă Tseng Kuo-fan.

I-am auzit numele pentru prima oară de la împăratul Hsien Feng. Se spune că Tseng Kuo-fan este un chinez încăpățânat cu scaun la cap, în vârstă de peste cincizeci de ani. S-a ridicat dintr-o familie de țărani săraci și a fost numit în 1852 la comanda armatei din Hunan, de unde este el de origine. E cunoscut pentru metodele sale meticuloase de instruire a oamenilor. A supus fortărețele din Taiping de pe fluviul Yangtze, ceea ce i-a adus laude din partea capitalei neliniștite și nerăbdătoare. A continuat să-și călească oamenii, care au ajuns să fie cunoscuți sub numele de Vitejii Hunan. Ei sunt cea mai eficientă forță de luptă din imperiu.

Datorită sprijinului prințului Kung, împăratul i-a acordat generalului Tseng o audiență privată.

— Orhideea, mă strigă împăratul Hsien Feng în timp ce își pune roba imperială. Vino cu mine în dimineața asta, ca să-mi spui ce impresie îți face Tseng Kuo-fan.

Îmi urmez soțul în Sala Dezvoltării Spirituale.

Generalul se ridică din genunchi și îl salută pe Majestatea Sa. Bag de seamă că este prea neliniștit ca să-și ridice privirea. Asta nu e însă ceva neobișnuit în timpul unei prime audiențe imperiale. Se întâmplă mai adesea printre cei de origine chineză. Umili din cale-afară, lor nu le vine să creadă că sunt primiți de conducătorul lor.

De-adevăratelea, nu chinezii, ci manciurienii sunt cei cărora le lipsește încrederea. Poate că strămoșii noștri au cucerit țara prin forță acum două secole, dar n-am stăpânit niciodată arta

de a conduce. Am venit fără noțiuni fundamentale, cum e filosofia confucianistă, care unifică națiunea prin morală și spiritualitate, și fără un sistem care să centralizeze puterea în mod eficace. De asemenea, ne lipsește o limbă care să-i permită împăratului să comunice cu supușii săi, dintre care optzeci la sută sunt chinezi.

În mod înțelept, strămoșii noștri au adoptat obiceiurile chineze. După părerea mea, asta a fost probabil inevitabil. Cultura e atât de elegantă și de vastă, încât ne-a acceptat și ne-a servit deopotrivă. Concepțiile confucianiste continuă să domine națiunea. Pentru mine însămi, prima limbă e chineza, obiceiurile de a mânca sunt chinezești, sumara mea educație e de sorginte chineză, iar forma favorită de distracție o constituie operele din Peking!

Am ajuns să-mi dau seama că sentimentul manciurian de superioritate ne-a trădat. Manciurienii de astăzi sunt la fel de putrezi precum un lemn infestat cu termite. Bărbații sunt în general răsfățați și nu mai știu cum să câștige bătălii pe spinarea calului. Majoritatea au devenit propriii lor dușmani: sub exteriorul lor mândru, ei sunt nesiguri și leneși. Îi creează dificultăți soțului meu ori de câte ori acesta dorește să promoveze pe cineva cu adevărat talentat care se întâmplă să fie chinez.

Din păcate, ei rămân forța politică dominantă: opiniile lor îl influențează pe împăratul Hsien Feng. Tseng Kuo-fan este cel mai bun general din imperiu și cu toate astea Majestății Sale îi este teamă să-l promoveze. Însă lucrul acesta nu-i ceva neobișnuit. Orice chinez cu rang înalt se poate trezi oricând retrogradat pe loc. Nu există niciodată o explicație.

Prințul Kung l-a sfătuit în mod repetat pe împărat să elimine discriminarea din administrația

sa, argumentând că până ce Majestatea Sa nu va demonstra dreptate absolută, el nu va beneficia de loialitate adevărată, iar Tseng Kuo-fan reprezintă ilustrarea întocmai a acestui argument. Renumitului general nu-i vine să creadă că se află aici pentru a fi onorat și cedează în momentul când împăratul Hsien Feng încearcă să facă o glumă nevinovată:

— Te cheamă Tseng Tăietorul de Capete?

Tseng Kuo-fan se dă cu fruntea de pământ și tremură violent. Încerc să nu chicotesc când aud clinchetul bijuteriilor lui Tseng.

Împăratul e fascinat:

— De ce nu-mi răspunzi la întrebare?

— Ar trebui să fiu pedepsit și să mor de zece mii de ori înainte de a murdări urechile Majestății Voastre cu acest nume, răspunde omul.

— Nu, nu m-am supărat. Împăratul Hsien Feng zâmbește. Ridică-te, te rog. Îmi place numele Tseng Tăietorul de Capete. Vrei să-mi explici cum l-ai dobândit?

Respirând adânc, omul zice:

— Majestatea Voastră, numele mi-a fost dat mai întâi de către dușmani, și apoi oamenii mei l-au adoptat.

— Cu siguranță oamenii tăi sunt mândri să se afle sub comanda ta.

— Da, într-adevăr sunt.

— M-ai onorat, Tseng Kuo-fan. Aș vrea să am mai mulți tăietori de capete ca generalii!

Când împăratul Hsien Feng îl invită pe Tseng să i se alăture la prânz, omul e mișcat până la lacrimi. Zice că acum ar putea să moară și să-și întâlnească strămoșii cu mândrie, deoarece le-a făcut mare cinste.

După un pic de lichior, generalul Tseng devine relaxat. Când îi sunt prezentată drept concubina favorită a împăratului, Tseng cade în genunchi și se înclină. Sunt foarte încântată.

Peste mulți ani, după moartea soțului meu, când Tseng Kuo-fan și cu mine eram amândoi bătrâni, l-am întrebat ce a crezut despre mine când ne-am întâlnit prima oară. M-a flatat și a spus că a fost atât de uluit de frumusețea mea, încât a devenit incapabil să mai gândească. M-a întrebat dacă îmi amintesc cum a băut un castron cu apă murdară – cea folosită ca să ne spălăm degetele în timpul mesei.

Sunt așadar bucuroasă că împăratul Hsien Feng se ostenește să mă prezinte prietenilor săi de rang înalt. În ochii lor nu sunt decât o concubină, chiar dacă una favorită. Fără îndoială însă, faptul că le sunt prezentată reprezintă un pas crucial pentru dezvoltarea și maturizarea mea politică. A cunoaște personal pe cineva ca Tseng Kuo-fan îmi va fi cu siguranță de mare folos în viitor.

În timp ce ascult discuția dintre împăratul Hsien Feng și general, îmi amintesc de zilele cele mai plăcute din copilăria mea, când tata îmi spunea povești din trecutul Chinei.

— Tu însuți ești un învățat, îi zice Hsien Feng lui Tseng. Am auzit că preferi să angajezi ofițeri care sunt știutori de carte.

— Majestatea Voastră, eu am credința că oricine a fost învățat preceptele lui Confucius are o mai bună înțelegere a loialității și dreptății.

— Am mai auzit și că nu recrutezi foști soldați. De ce?

— Ei bine, experiența m-a făcut să-mi dau seama că soldații de profesie au obiceiuri proaste. Primul lor gând când începe o bătălie e să își salveze propria piele. Dezertează din posturile lor fără nici o rușine.

— Cum recrutezi soldați de calitate?

— Cheltui *tael*-i ca să recrutez țărani din regiunile sărace și din munții îndepărtați. Acești

oameni au caractere mai pure. Îi instruiesc eu însumi și încerc să le insuflu un sentiment de frăție.

— Am auzit că mulți dintre ei sunt din Hunan.

— Da. Eu însumi sunt de acolo. Le este mai ușor să se identifice cu mine, și unii cu alții. Vorbim același dialect. E ca o mare familie.

— Și tu ești tatăl, desigur.

Tseng Kuo-fan zâmbește, mândru și jenat în același timp. Împăratul Hsien Feng dă din cap:

— Mi s-a raportat că ți-ai echipat armata cu arme foarte bune – mai bune decât ale armatei imperiale. Este adevărat?

Tseng Kuo-fan se ridică de pe scaun, își ridică roba și se lasă în genunchi:

— E adevărat. Totuși, e important ca Majestatea Voastră să înțeleagă că eu fac parte din armata imperială. Nu pot fi perceput altfel.

Se înclină și rămâne la pământ pentru a-și sublinia spusele.

— Te rog, ridică-te, zice împăratul Hsien Feng. Dă-mi voie să îmi reformulez cuvintele astfel încât să nu existe nici o neînțelegere. Ceea ce vreau să spun e că armata imperială, mai ales acele divizii conduse de războinici manciurieni, a devenit un vas cu viermi. Ei se hrănesc cu sângele dinastiei și nu-și aduc nici o contribuție. Acesta e motivul pentru care îmi petrec mai mult timp să aflu despre tine.

— Da, Majestatea Voastră. Tseng Kuo-fan se ridică și revine la locul său. Eu cred că este important ca și mințile soldaților să fie echipate.

— Ce vrei să spui?

— Țăranii nu sunt instruiți să lupte înainte de a deveni soldați. Ca majoritatea oamenilor, nu suportă să vadă sânge. Pedeapsa nu schimbă acest comportament, însă există și alte metode. Nu-mi pot lăsa oamenii să se resemneze cu înfrângerea.

— Înțeleg. Eu însumi sunt obișnuit cu înfrângerea, zice împăratul cu un zâmbet sarcastic.

Nici Tseng Kuo-fan, nici eu nu putem fi siguri dacă Majestatea Sa glumește sau își dezvăluie adevăratele sentimente. Tseng rămâne cu gura deschisă și cu bețișorul în aer.

— Îndur aceeași rușine, continuă împăratul, încercând parcă să-și justifice spusele. Diferența este că eu nu pot să dezertez.

Generalul este afectat de tristețea Fiului Cerului și se lasă din nou în genunchi:

— Jur pe viața mea să vă readuc onoarea, Majestatea Voastră. Armata mea este gata să moară pentru dinastia Ch'ing.

Împăratul Hsien Feng își părăsește scaunul și îl ajută pe Tseng Kuo-fan să se ridice în picioare.

— Cât de mari sunt efectivele aflate sub comanda ta?

— Am treisprezece divizii de forțe terestre și treisprezece divizii de forțe navale, plus Vitejii Hunan. Fiecare divizie are cinci sute de oameni.

Participând astfel la audiențe, reușesc să pătrund în visul împăratului. Lucrând împreună, devenim mai mult decât prieteni adevărați și iubiți. Veștile proaste continuă să vină, însă Hsien Feng a devenit suficient de calm ca să înfrunte dificultățile. El se află la apogeu în această perioadă, care din păcate se va dovedi a fi foarte scurtă. Îi duc dorul atunci când treburile îl țin departe de mine.

13

— Aud bătăi de inimă promițătoare, se aude vocea doctorului Sun Pao-tien prin perdea. Asta îmi spune că aveți un *sheemai*.

— Ce înseamnă asta? îl întreb neliniștită.

Între mine și doctor se află perdeaua despărțitoare. Cum sunt întinsă pe pat, nu pot să-i zăresc chipul, ci doar umbra proiectată pe perdea de lumina lumânărilor. Mă holbez la mâna lui, care e dincoace de perdea. E așezată pe încheietura mâinii mele, pe care degetul său arătător și cel mijlociu o apasă ușor. Este o mână cu aspect delicat și cu degete uimitor de lungi, mirosind vag a leacuri din ierburi medicinale. Pentru că nici un bărbat nu are voie să vadă femeile din Orașul Interzis, medicul imperial își bazează diagnosticul pe pulsul pacientei.

Mă întreb ce poate oare să examineze, când perdeaua îi blochează privirea; și totuși, numai pulsul i-a ghidat pe medicii chinezi timp de mii de ani să descopere problemele trupului. Sun Pao-tien e cel mai bun doctor din țară. Se trage dintr-o familie cu cinci generații de medici. E celebru pentru faptul că a descoperit o piatră cât un sâmbure de piersică în măruntaiele Marii Împărătese Jin. Împărăteasa suferea de dureri cumplite; nu l-a crezut pe doctor, dar a avut suficientă încredere în el încât să bea medicamentul din plante pe care i l-a prescris. Trei luni mai târziu, o slujnică a găsit piatra în scaunul Majestății Sale.

Glasul doctorului Sun Pao-tien e blând și plăcut:

— *Shee* înseamnă „fericire", iar *mai* înseamnă „puls". *Sheemai* – puls de fericire. Doamnă Yehonala, sunteți însărcinată.

Înainte ca mintea mea să priceapă spusele doctorului, acesta își retrage mâna.

— Poftim?!

Mă ridic în capul oaselor și mă întind să trag de perdea. Din fericire, An-te-hai a prins-o bine. Nu sunt sigură dacă am auzit într-adevăr cuvântul „însărcinată". Am tot suferit de grețuri matinale în ultimele săptămâni, însă tot nu-mi vine să-mi cred urechilor.

— An-te-hai! îl strig. Adu-mi mâna înapoi!

După ceva agitație de cealaltă parte a perdelei, umbra doctorului revine. Mai mulți eunuci îl conduc la scaun, și mâna îi este împinsă dincoace de perdea, în mod evident nemulțumită. Stă pe marginea patului meu cu degetele încovoiate înspre înăuntru, ca un păianjen. Nici c-ar putea să-mi pese mai puțin. Vreau să aud din nou cuvântul „însărcinată". Ridic mâna și o așez pe încheietura mea:

— Asigurați-vă că este așa, doctore! pledez eu.

— Succesul este în toate părțile corpului dumneavoastră. Vocea doctorului Sun Pao-tien nu e grăbită, și fiecare cuvânt e rostit cu claritate: Venele și arterele Domniei Voastre strălucesc. Elemente minunate vă acoperă dealurile și văile...

— Ce...? Ce înseamnă asta? întreb, scuturându-mi mâna.

Umbra lui An-te-hai se contopește cu cea a doctorului, și eunucul îmi traduce cuvintele acestuia. Entuziasmul din vocea lui nu poate fi interpretat greșit:

— Doamnă, sămânța dragonului a încolțit!

Dau drumul mâinii lui Sun Pao-tien și de-abia aștept ca An-te-hai să desfacă perdeaua. Îi mulțumesc Cerului pentru binecuvântarea sa. Tot restul zilei mănânc aproape continuu. An-te-hai e atât de bucuros, că uită să-și hrănească păsările. Se duce la crescătoria imperială de pește și cere o găleată cu pești vii.

— Haideți să sărbătorim, doamnă!

Mergem cu peștii la lac și eu îi eliberez unul câte unul. Ritualul, numit *fang sheng*, e un gest de milă: cu fiecare pește căruia i s-a dat o șansă de a trăi, cel care l-a eliberat își mai adaugă încă o faptă bună la rezerva sa.

A doua zi dimineață mă trezesc în sunetul muzicii din văzduhul verii târzii. Sunt porumbeii lui An-te-hai, care zboară în cercuri deasupra acoperișului. Sunetul fluierelor mă transportă înapoi în Wuhu, unde aveam astfel de fluiere din trestie, pe care le legam de păsările mele și, de asemenea, de zmee. În funcție de grosimea lor, trestiile produceau sunete diferite. Odată, un sătean bătrân a legat două duzini de fluiere de un zmeu mare: le-a aranjat în așa fel încât să reproducă ritmul unui cântec popular cunoscut.

Mă scol, merg în grădină și sunt întâmpinată de păuni. An-te-hai e ocupat cu hrănirea papagalului Confucius. Pasărea își încearcă noua replică, pe care tocmai a învățat-o: „Felicitări, doamnă!". Sunt încântată. Orhideele de prin grădină sunt încă în floare. Lujerii lungi și subțiri ai florilor se apleacă elegant, iar frunzele au poza grațioasă a dansatorilor care își țin mânecile ridicate. Petale albe și albastre se întind în afară, sărutând parcă lumina soarelui. Catifelatele inimi negre ale orhideelor îmi amintesc de ochii pisicii mele, Zăpada.

An-te-hai mi-a spus că doctorul Sun Pao-tien a sugerat să păstrez vestea graviditații mele până

în luna a treia. Îi urmez sfatul. De câte ori este posibil, mă desfăt în grădină, iar aceste ore plăcute mă fac să-mi fie dor de familia mea: mă frământă dorința de a-i împărtăși mamei această veste.

În ciuda „secretului" meu, nu după multă vreme soțiile și concubinele imperiale află despre sarcină. Sunt copleșită cu flori, sculpturi din jad și felicitări. Toate concubinele fac efortul de a mă vizita. Cele care nu se simt bine își trimit eunucii cu și mai multe daruri.

În camera mea, cadourile se strâng în grămezi până la tavan. Însă în spatele fețelor zâmbitoare zace invidia și gelozia: ochii umflați sunt dovada plânsului și a nopților de nesomn. Știu exact cum se simt celelalte concubine. Îmi aduc aminte propria-mi reacție față de sarcina doamnei Yun. Nu-i dorisem ghinionul, însă nici binele. Am fost ușurată în sinea mea când Nuharoo mi-a spus că a născut o fată, și nu un băiat.

Nu aștept cu nerăbdare ceea ce o să urmeze, pentru că mă tem de numeroasele capcane care îmi vor fi întinse. E cât se poate de natural să fiu urâtă de celelalte concubine.

Pe măsură ce burta mea începe să se umfle, îmi sporește teama. Mănânc foarte puțin de acum, pentru a micșora riscul de a fi otrăvită. Visez trupul fără blană al pisicii, care plutește în puț. An-te-hai mă avertizează să fiu atentă de fiecare dată când beau un castron de supă sau fac o plimbare în grădină. E convins că rivalele mele și-au pus eunucii să slăbească bolovani sau să sape gropi în drumul meu pentru a mă face să mă împiedic. Când îi atrag atenția că exagerează, An-te-hai îmi spune o istorie despre o concubină geloasă care și-a instruit eunucul să desfacă o placă de ceramică din acoperișul palatului rivalei sale, astfel încât să alunece și s-o lovească pe aceasta în cap, lucru care s-a și întâmplat!

Înainte de a mă urca în palanchin, An-te-hai verifică întotdeauna să nu fie vreun ac ascuns în perna mea. E convins că rivalele mele ar face orice ca să-mi provoace o pierdere de sarcină.

Înțeleg cauza unei asemenea răutăți, dar nu aș fi capabilă să iert pe cineva care ar încerca să-mi distrugă copilul. Dacă nasc în siguranță, statutul meu se va ridica în detrimentul celorlalte: numele meu ar intra în registrul imperial. Dacă bebelușul ar fi un băiat, m-aș înălța la rangul de împărătească, împărțind titlul cu Nuharoo.

Noaptea e adâncă, iar eu și Majestatea Sa stăm întinși unul lângă celălalt. De când a aflat de sarcina mea, e mai tot timpul vesel. Ne-am petrecut nopțile în Palatul Frumuseții Esențiale, la nord de Sala Dezvoltării Spirituale. Dorm mai bine în palatul meu, pentru că nu vine nimeni să ne trezească din cauza unor chestiuni urgente. Majestatea Sa locuiește în ambele palate, în funcție de cât de târziu e reținut de treburi. Avertismentele lui An-te-hai mă neliniștesc, și îl rog pe Majestatea Sa să întărească paza de noapte la poarta mea:

— Pentru orice eventualitate, îi spun. M-aș simți mai în siguranță.

Majestatea Sa oftează:

— Orhideea, îmi destrami un vis.

Sunt uimită și îl rog să-mi explice.

— Visurile mele de a făuri o Chină prosperă au fost sfărâmate de multe ori. Din ce în ce mai mult, nu mă pot împiedica să mă îndoiesc de capacitatea mea de conducător. Însă puterea mea nu întâmpină nici o rezistență în Orașul Interzis. Concubinele și eunucii sunt supușii mei credincioși. Nu încape nici o îndoială în această privință. Mă aștept ca voi să mă iubiți și să vă iubiți între voi. Doresc pace, mai ales

între tine și Nuharoo. Orașul Interzis e poezie în cea mai pură formă. Este grădina mea spirituală, unde pot să stau întins între florile mele și să mă odihnesc.

Este însă posibil să iubești aici? Atmosfera din grădina asta a fost de mult timp otrăvită.

— Seara aceea minunată când tu și Nuharoo v-ați plimbat împreună prin grădină..., spune Majestatea Sa pe un ton visător. Îmi aduc limpede aminte ziua aia. Erați scăldate în lumina apusului, amândouă în rochii de primăvară. Culeseserăți flori. Ați pășit spre mine cu brațele pline de bujori, zâmbind și pălăvrăgind ca două surori. Asta m-a făcut să uit de necazuri. Nu voiam decât să sărut florile din mâinile voastre...

Aș vrea să-i pot spune că eu nu am făcut parte din acest vis. Imaginea lui despre frumusețe și armonie cu mine și Nuharoo nu a existat în realitate, ci e rodul fanteziei sale. Poate că Nuharoo și cu mine ne-am fi îndrăgit una pe cealaltă și am fi fost prietene, dacă supraviețuirea noastră nu ar fi depins de afecțiunea lui.

— Mai nou, când văd ceva frumos, vreau să opresc clipa. Ridicându-se de pe pernă, Majestatea Sa se întoarce spre mine și mă întreabă: Înainte, tu și Nuharoo țineați una la alta – de ce nu și acum? De ce trebuie să distrugeți asta?

În luna a treia de sarcină, astrologilor Curții li se poruncește să realizeze un *pa kua*. Pe pardoseala de marmură sunt aruncate vergele din lemn, metal și aur, după care se aduce o găleată cu sânge de la mai multe animale. Pe pereți se împrăștie apă și nisip colorat, pentru a crea imagini. În robele lor lungi, din țesături înfățișând stele, astrologii se ghemuiesc în genunchi. Cu nasurile aproape atingându-li-se de pardoseală, ei studiază vergelele și interpretează imaginile fantomatice

de pe pereți. În cele din urmă, se pronunță că bebelușul pe care-l port în pântec posedă echilibrul corespunzător de aur, lemn, apă, foc și pământ.

Ritualul continuă. Spre deosebire de prezicătorii de la țară, astrologii imperiali evită să-și exprime adevăratele opinii. Observ că tot ce se spune e menit să fie pe placul împăratului Hsien Feng, care va oferi recompense. Încercând să pară ocupați, astrologii se învârt cât e ziua de lungă în jurul pereților pătați. Seara, ei se așază și își mișcă în cercuri globii oculari. Inventez un pretext și plec. Pentru a mă pedepsi, astrologii îi spun Marii Împărătese o previziune cumplită: dacă nu voi sta întinsă, perfect liniștită, după apusul soarelui, cu ambele picioare ridicate, voi pierde copilul. Sunt legată de pat și sub picioare mi se pun scăunele. Sunt necăjită, dar nu pot să fac nimic. Soacra mea crede foarte mult în astrologia *pa kua*.

— Doamnă, mă întreabă An-te-hai băgând de seamă că sunt într-o dispoziție posacă, de vreme ce aveți timp, n-ați vrea să aflați câte ceva despre *pa kua*? Puteți afla dacă veți avea un copil de tip munte sau de tip ocean.

Ca de obicei, An-te-hai își dă seama exact de ceea ce am nevoie. Îmi aduce un expert.

— E cel mai renumit din Peking, îmi spune eunucul. A reușit să treacă de porți, pentru că l-am deghizat în gunoier.

Ne închidem toți trei în camera mea și omul, care are un singur ochi, citește desenele de nisip pe care le-a trasat pe o tavă. Ceea ce-mi spune mă nedumerește și încerc din răsputeri să înțeleg.

— *Pa kua* nu va da rezultate dacă este explicată, zice el. Filosofia stă în simțuri.

An-te-hai e nerăbdător și îi cere bărbatului să „termine cu prostiile", astfel că expertul se

transformă într-un prezicător de la țară. Îmi spune că sunt șanse foarte mari să am un băiat.

Îmi pierd imediat interesul de a afla mai multe despre *pa kua*. Previziunea îmi face inima să bată nebunește. Reușesc să stau liniștită și îi poruncesc omului să continue.

— Copilul are totul perfect, în afară de metal, ceea ce înseamnă că va fi încăpățânat. Omul răscolește pietrele și vergelele pe care le-a împrăștiat pe tavă: Cea mai mare calitate a băiatului este aceea că e foarte probabil să-și urmeze visurile.

În acest punct, omul face o pauză. Își ridică bărbia spre tavan și își încruntă sprâncenele. Se strânge de nas și clipește. Din orbita-i goală se scutură o crustă gălbuie. Nu mai zic e nimic.

An-te-hai se trage mai aproape de el:

— Iată răsplata pentru sinceritatea ta, îi zice eunucul meu, punându-i un săculeț cu *tael*-i în mâneca largă.

Bărbatul reîncepe imediat să vorbească:

— Întunericul înseamnă că venirea sa pe lume va arunca un blestem asupra unui membru apropiat din familie.

— Blestem? Ce fel de blestem? îl întreabă An-te-hai înainte ca eu să apuc să fac asta.

— Ea va muri, răspunde omul.

Respir adânc și îl întreb de ce trebuie să fie o ea. Bărbatul nu are un răspuns pentru asta și îmi dau seama că el doar a citit semnele. Îl implor să-mi ofere un indiciu:

— Această „ea" voi fi eu? Voi muri la naștere?

Omul scutură din cap și spune că imaginea e prea neclară în acest moment. Nu poate să-mi spună mai mult.

După ce omul cu un singur ochi pleacă, încerc să uit previziunea. Îmi spun că el nu poate dovedi ceea ce mi-a spus. Spre deosebire de

Nuharoo, care e o budistă fervență, eu nu sunt o persoană religioasă, și niciodată nu am luat în serios superstițiile. Toată lumea în Orașul Interzis pare a fi obsedată de ideea vieții de după moarte, punându-și toate speranțele în viața următoare. Eunucii vorbesc despre revenirea ca „bărbați întregi", în vreme ce concubinele abia așteaptă să aibă propriii lor soți și copii. Viața de apoi face parte din studiile budiste ale lui Nuharoo. E o cunoscătoare în privința a ceea ce ni se va întâmpla după moarte. Ea spune că după ce va ajunge pe tărâmul de dincolo, fiecare persoană va fi interogată și judecată. Cei ale căror vieți au fost pătate de păcat vor fi trimiși în iad, unde vor fi fierți, prăjiți, tăiați sau ciopârțiți. Cei considerați fără de păcat vor putea să înceapă o nouă viață pe pământ. Totuși, nu toată lumea se întoarce să trăiască viața pe care o dorește. Cei norocoși se nasc din nou ca oameni, cei nenorocoși ca animale – un câine, un porc, o muscă.

Concubinele din Orașul Interzis, mai ales cele în vârstă, sunt foarte superstițioase. În afară de confecționarea de *yoo-hoo-loos* și de psalmodii, își petrec zilele îndeletnicindu-se cu tot felul de vrăjitorii. Pentru ele, credința în viața de apoi este ea însăși o armă. Au nevoie de această armă pentru a arunca blesteme asupra rivalelor lor. Sunt foarte inventive în legătură cu variatele destine pe care le doresc inamicelor.

Nuharoo mi-a arătat o carte numită *Calendarul fantomelor chineze*, cu ilustrații bizare, pline de viață. Conținutul ei nu-mi este străin. Am auzit fiecare poveste și am văzut în Wuhu un exemplar copiat de mână. Cartea e folosită de povestitorii de la țară. Nuharoo este fascinată, mai ales de *Pantofii roșii brodați*, un basm vechi despre o pereche de pantofi purtați de o fantomă.

Când eram copil, am văzut prezicători care făceau predicții false, distrugând astfel multe vieți. Însă An-te-hai nu vrea să riscăm nimic. Știu că este îngrijorat ca nu cumva acea „ea" cu soartă nefericită să fiu eu.

În următoarele câteva zile, îngrijorarea lui crește. Devine melodramatic până la limita prostiei.

— Fiecare zi ar putea fi ultima zi a Domniei Voastre, bâlmăjește el într-o dimineață.

Mă servește cu atenție, observându-mi fiecare mișcare. Adulmecă aerul precum un câine și noaptea refuză să închidă ochii. Când trag câte un pui de somn, el pleacă din Orașul Interzis și se întoarce să-mi raporteze că și-a petrecut timpul cu burlacii mai în vârstă din sat. Oferindu-le bani, el îi întreabă pe burlaci dacă ar vrea să adopte copilul meu nenăscut.

Îl întreb de ce face asta.

An-te-hai îmi explică faptul că de vreme ce băiatul meu va atrage un blestem, este datoria noastră să răspândim blestemul asupra altor oameni. Potrivit *Cărții superstițiilor*, dacă sunt suficient de mulți oameni care să poarte blestemul, acesta își va pierde efectul.

— Burlacii sunt dornici să aibă pe cineva care să ducă mai departe numele familiei lor, susține An-te-hai. Nu vă faceți griji, doamnă. Nu am dezvăluit cine e băiatul, iar adopția este doar un contract verbal.

Laud loialitatea lui An-te-hai și îi spun să înceteze, însă el refuză. În ziua următoare îl văd cum se înclină în fața unui câine șchiop care trece prin grădină. În altă zi îngenunchează și face plecăciuni unui porc legat fedeleș, care e dus la templu pentru a fi sacrificat.

— Trebuie să desfacem blestemul, zice An-te-hai. A arăta respect câinelui șchiop înseamnă

recunoașterea suferinței sale. Cineva l-a bătut și i-a rupt oasele. Astfel de animale servesc drept substitut, reducând puterea blestemului, dacă nu chiar transferând-o asupra altora. După ce porcul e omorât, An-te-hai crede că voi fi eliberată, căci eu, sub forma spiritului porcului, am devenit o fantomă.

Într-o dimineață, o nouă veste se răspândește prin toată reședința imperială: Marea Împărătească Jin a murit.

Eu și An-te-hai nu ne putem împiedica să nu tragem concluzia că trebuie să fie ceva adevăr în *pa kua*. În dimineața aceasta are loc un alt incident straniu: când bate ora nouă, cutia din sticlă care adăpostește ceasul din Sala Dezvoltării Spirituale se face fărâme. Astrologul Curții explică moartea doamnei Jin ca fiind atrasă de ea însăși, prin dorința de a investi în longevitatea sa. Iubea cifra 9. Își sărbătorise cea de-a patruzeci și noua zi de naștere decorându-și patul cu sfori roșii și cearșafuri albe brodate cu patruzeci și nouă de reprezentări chinezești ale cifrei 9.

— Era bolnavă, dar nu se aștepta nimeni să moară până la nouăzeci de ani, zice astrologul.

Când palanchinul meu ajunge la palatul doamnei Jin, descopăr că trupul ei e a fost deja spălat. A fost mutată din dormitor în *lin chuang*, un „pat al sufletului", care e în formă de barcă. Picioarele i-au fost legate cu șnur roșu și a fost îmbrăcată cu o robă de Curte argintie, lungă, brodată cu tot felul de simboluri: roți ale norocului, reprezentând principiile universului; cochilii în care se poate auzi glasul lui Buddha; umbrele din hârtie de mătase care protejează anotimpurile de inundații și secetă; sticluțe care conțin fluidul înțelepciunii și magiei; flori de lotus,

care reprezintă pacea; peștișori aurii pentru echilibru și grație; și, în sfârșit, ∞, care înseamnă „infinit". De la piept până la genunchi, e înfășurată într-o foiță de aur tipărită cu scripturi budiste.

Pe pieptul Majestății Sale a fost pusă o oglindă cât palma. Se zice că ea protejează mortul de la a fi tulburat de fantomele rele: oglinda reflectă imaginea fantomelor și, deoarece majoritatea acestora habar nu au cum arată, ele se așteaptă să se vadă așa cum arătau atunci când erau în viață, numai că, în loc de asta, se văd așa cum au fost transformate de lucrurile rele pe care le-au făcut în trecut: schelete, monștri grotești sau chiar mai rău. Oglinda le provoacă un șoc ce le face să se retragă.

Capul doamnei Jin seamănă cu o grămadă mare de aluat, din cauza pudrei de pe față. An-te-hai îmi spune că în ultimele ei zile i-au erupt furuncule pe toată fața. În registru, doctorul ei a scris că „mugurii" de pe trupul Majestății Sale au „înflorit" și au produs „nectar". Furunculele erau negre și verzi, precum un cartof putrezit care încolțește. Tot Orașul Interzis bârfește că trebuie să fi fost mâna fostei ei rivale, împărăteasa Chu An.

Fața doamnei Jin a fost netezită și peticită cu pudră de perle pisate. Totuși, dacă cineva s-ar uita mai îndeaproape, ar mai putea zări încă umflăturile. În dreapta capului Majestății Sale se află o tavă cu un castron de ceramică aurită. El conține ultima ei masă pământească – orez. În stânga, e o lampă mare cu ulei care arde, „lumina veșnică".

Mă duc cu Nuharoo și celelalte soții ale împăratului Hsien Feng să ne luăm rămas-bun de la trupul Marii Împărătese. Toate suntem îmbrăcate în rochii din mătase albă. Nuharoo este

machiată, dar fără punctul de ruj de pe buza de jos. Izbucnește în lacrimi când o vede pe doamna Jin. Își smulge o bucată de dantelă din păr și își înfige dinții în ea ca să își stăpânească emoțiile. Tristețea ei mă mișcă și îi ofer mâna: stăm umăr lângă umăr în fața împărătesei moarte.

Sosește un grup de bocitoare, care jelesc în diverse stiluri. Sună mai mult a cântat decât a plâns. Îmi aduce aminte de muzica stridentă a unei trupe sătești, poate și din cauza felului în care mă simt – știu că tocmai am scăpat de blestem. Starea mea de spirit s-a mai îmbunătățit și nu simt nici un dram de tristețe.

Doamnei Jin nu i-a plăcut niciodată de mine. A spus deschis, după ce a aflat că sunt însărcinată, că și-ar fi dorit ca această veste să-i fi venit de la Nuharoo. Considera că i l-am furat lui Nuharoo pe împăratul Hsien Feng.

Îmi amintesc de ultima dată când m-am întâlnit cu doamna Jin. Sănătatea ei era în declin, dar refuza să recunoască asta. Fără să țină cont de faptul că toată lumea știa de piatra ei cât sâmburele de piersică, susținea sus și tare că nu s-a bucurat nicicând de o sănătate mai înfloritoare. Îi răsplătea pe doctorii care o minteau că longevitatea sa nu poate fi pusă la îndoială. Însă trupul îi trăda boala. Atunci când a arătat cu degetul spre mine, spunându-mi că sunt rea, mâna îi tremura, făcând-o să pară că era pregătită să mă lovească. Încerca să-și stăpânească tremuratul, dar, până la urmă, a căzut pe spate și nu s-a mai putut ridica în capul oaselor fără ajutorul eunucilor ei. Asta nu a împiedicat-o să mă înjure: „Inculto!", mi-a strigat. Nu am înțeles de ce a ales acest epitet: nici una dintre celelalte doamne, poate cu excepția lui Nuharoo, nu era mai citită decât mine.

Încerc să evit ochii lipsiți de viață ai doamnei Jin. Atunci când trebuie să mă uit direct la ea,

privesc deasupra sprâncenelor. Fruntea ei lată, plină de riduri, îmi aduce aminte de un tablou cu deșertul Gobi pe care l-am văzut cândva. Sub bărbie îi atârnă pliuri de piele. Pierderea dinților pe partea dreaptă îi face chipul să stea povârnit precum un pepene stricat.

Doamna Jin avea o pasiune pentru magnolii. Chiar și bolnavă, purta o rochie brodată cu flori mari, roz de magnolie, care acopereau toată țesătura. „Magnolia" fusese numele din copilărie al împărătesei. Nu pot să cred că a putut cândva să atragă privirile împăratului Tao Kuang.

Cât de înspăimântător e felul în care poate îmbătrâni o femeie. Ar putea cineva să își închipuie cum voi arăta eu când voi muri?

În ziua aceea, doamna Jin a țipat la mine:

— Nu-ți face griji în legătură cu frumusețea ta! Să te preocupe, în schimb, decapitarea ta!

Se forța să scoată cuvintele din piept, chinuindu-se să respire:

— Să-ți spun eu cu ce mi-am făcut griji din ziua în care am devenit consoartă imperială! Voi continua să-mi fac griji până în ziua în care voi muri!

Luptându-se să-și țină firea, s-a ridicat cu ajutorul eunucilor. Cu ambele brațe ridicate în aer, părea un vultur ce-și întinde aripile ca să-și ia zborul de pe marginea unei stânci.

Noi nu îndrăzneam să ne mișcăm. Nurorile – Nuharoo, eu, doamnele Yun, Li, Mei și Hui – îi înduram discursul gălăgios și așteptam momentul în care ne va permite să plecăm. Îngustându-și ochii, ne-a întrebat:

— Ați auzit de istoria din țara aia îndepărtată în care oamenii parcă au ochii albiți și părul de culoarea paielor? Peisajul alcătuit de fruntea-i ridată s-a modificat din dealuri în văi adânci: Întreaga familie a unui rege a fost omorâtă după ce a fost răsturnat imperiul. Toți, inclusiv copiii!

Fusese satisfăcută să observe că suntem speriate de vorbele ei:

— Șleahtă de analfabete, a urlat ea.

Pe neașteptate, din gâtul ei au răsunat o serie de „Ooohhha, haahaaha! Ohhha, hahaha!". Mi-a luat ceva timp să-mi dau seama că râdea:

— Frica e bună! Ooohaha! Frica vă chinuie și vă face să vă purtați cum trebuie! Nu puteți dobândi nemurirea fără ea, iar treaba mea e să bag frica în voi! Oooh, haha! Oooh, hahaha!

Încă îl mai aud râsul. Mă întreb ce ar fi zis doamna Jin dacă ar fi știut că va fi victima copilului meu, a blestemului nepotului ei. Mă simt binecuvântată că doamna Jin mă considera incultă. Ar fi ordonat să fiu decapitată dacă ar fi știut despre dragostea mea pentru cunoaștere sau s-ar fi deranjat să afle sursa blestemului.

Privind-o pe patul de moarte, sunt lipsită de remușcări. Nu văd compasiune nici în ochii celorlalte, cu excepția lui Nuharoo. Toată lumea are o expresie împietrită. Eunucii tocmai au terminat de ars hârtia de orez din hol, și acum mulțimea e condusă afară pentru a arde și mai multă hârtie. În curte se instalează palanchine, cai, trăsuri, mese și vase de toaletă în mărime naturală, cu figurine confecționate din hârtie, reprezentând oameni și animale. Acestea sunt îmbrăcate în mătase și țesături scumpe, la fel ca și mobilierul. Respectând tradițiile manciuriene de înmormântare pe care le adoptase, ea însăși s-a ocupat de toate pregătirile cu ani în urmă. Figurina din hârtie care o reprezintă pe ea pare adevărată, deși e așa cum arăta Marea Împărăteasă pe vremea când era tânără. Figurina poartă o rochie cu magnolii.

Înainte de a începe ceremonia, este ridicat un catarg de treizeci de picioare. În vârful lui e urcat un pergament pe care scrie *tien*, „în memoria".

Este pentru prima oară când am ocazia să fiu martoră la acest ritual. Cu secole în urmă, manciurienii locuiau pe câmpii vaste, astfel că era greu să-și anunțe rudele despre o moarte în familie. Când un membru al familiei murea, în fața cortului familiei era ridicat un catarg cu pergament roșu, astfel încât călăreții și păstorii aflați în trecere să se oprească și să-și aducă omagiul în locul rudelor absente.

Potrivit obiceiului, în Orașul Interzis s-au ridicat trei corturi mari. Unul e folosit pentru a pune corpul neînsuflețit, al doilea îi adăpostește pe călugării, lama și preoții care au venit de departe, iar ultimul e pentru primirea rudelor și a oaspeților de rang înalt. Alte corturi, mai mici, au fost ridicate în curte pentru primirea vizitatorilor. Corturile au cam zece picioare înălțime, iar stâlpii din bambus care le susțin sunt decorați cu magnolii albe confecționate din mătase. În calitate de nurori, fiecăreia dintre noi i s-a dat o duzină de batiste, ca să ne ștergem lacrimile. O tot aud în minte pe doamna Jin: „Inculto!" – și vreau să râd în loc să plâng. Sunt nevoită să-mi acopăr fața cu mâinile.

Printre degete, îl zăresc sosind pe prințul Kung. E îmbrăcat într-o robă albă, cu cizme asortate. Când se uită la sicriu pare lovit de durere. Rudele femei trebuie să își evite verii și cumnații, așa că ne retragem în camera alăturată. Din fericire, eu pot să văd prin ferestre. Capacul sicriului este ridicat pentru prințul Kung: pe pieptul doamnei Jin sunt așezate bijuterii sclipitoare, aur, jad, perle, smaralde, rubine și cristale. Pe lângă oglinjoară, ea își ține și trusa de machiaj.

Prințul Kung stă solemn lângă mama sa, durerea făcându-l să arate mai în vârstă decât este în realitate. Se lasă în genunchi și execută o

plecăciune: fruntea lui rămâne multă vreme lipită de pământ. Când se ridică, un eunuc merge și desface cu grijă buzele doamnei Jin: îi pune în gură o perlă mare, prinsă pe o ață roșie. Apoi îi închide gura, lăsând capătul ației să atârne pe bărbie. Perla e simbolul esenței vieții și reprezintă puritatea și noblețea. Ața roșie, care va fi legată de către fiul ei, simbolizează dorința lui de a nu se despărți de ea.

Prințul Kung leagă ața de primul nasture de la roba mamei sale. Un eunuc îi dă o pereche de bețișoare, care prind între ele un ghemotoc de bumbac ud: prințul Kung șterge cu delicatețe pleoapele mamei sale.

Oaspeții aduc înăuntru cutii cu chifle aburinde, decorate cu diverse modele. Farfuriile din fața altarelor trebuie să fie schimbate la fiecare câteva minute pentru a se primi alte cutii. Sunt aduse, de asemenea, sute de pergamente, care dau impresia unui festival de caligrafie. Distihuri rimate și poeme atârnă pe toți pereții, fiind chiar nevoie de mai multe sfori pentru a lega altele de căpriori. Bucătăria pregătește un banchet pentru mai bine de două mii de oaspeți.

Grupul de bocitoare începe să se jeluiască atunci când prințul Kung îngenunchează din nou. Psalmodierea se înalță într-un crescendo, iar trompetele devin de-a dreptul asurzitoare. Sper din tot sufletul ca acesta să fie sfârșitul ceremoniei, însă din păcate nu este decât începutul.

Cea de-a șaptea zi reprezintă momentul ceremoniei arderii figurinei. S-a dat foc la trei palate și doi munți din hârtie. Palatele au douăsprezece picioare înălțime, fiecare având în vârf o pagodă aurită. Un munte e vopsit în auriu, iar celălalt în argintiu. Ceremonia se desfășoară în afara

Orașului Interzis, lângă Podul de Nord. Mulțimea care s-a adunat e mai numeroasă decât la o sărbătoare de Anul Nou. Palatele de hârtie au fost făcute după modele de arhitectură din dinastia Sung, iar țiglele acoperișului tradițional sunt vopsite în albastru ca oceanul. Din locul în care mă aflu, pot să trag cu ochiul în palatele complet mobilate. Învelitorile scaunului sunt vopsite cu linii și modele care imită broderia. Pe o masă plină cu flori din hârtie sunt așezate frumos bețișoare din argint și cupe de vin din aur.

Munții sunt acoperiți cu stânci, pârâie, magnolii și iarbă vălurită, toate făcute la scară. Ceea ce mă uimește și mai mult e că pe ramurile magnoliilor se odihnesc cicade, fluturi stau pe bujori și greieri în iarbă. Le-a luat ani de zile la sute de meșteșugari ca să realizeze această lume din hârtie, iar în câteva minute ea are să fie transformată în cenușă.

Cântările au început și focul a fost aprins. Pe măsură ce flăcările se înalță, călugării, lama și preoții aruncă chifle peste capetele mulțimii ce ovaționează. Chiflele urmează să fie consumate, chipurile, de fantomele fără adăpost. E un gest al mărinimiei doamnei Jin.

Împăratul Hsien Feng a lipsit de la început până la sfârșit, susținând că e bolnav. Știu că o urăște pe femeia asta și nu îl învinovățesc. Doamna Jin a fost cea care a provocat sinuciderea mamei lui naturale. Neparticipând la funeralii, împăratul face o declarație.

Oaspeții și concubinele nu sunt niște bocitoare prea grozave. Mănâncă, beau și pălăvrăgesc unii cu alții. Pe unii i-am auzit chiar vorbind despre sarcina mea.

Nu există nici o modalitate să-l pot convinge pe împăratul Hsien Feng că rivalele mele complotează

împotriva mea. I-am spus Majestății Sale că îmi mor peștii în helesteu și că mi se scutură orhideele în grădină în toiul înfloririi. An-te-hai a descoperit că rozătoare cărora le plac orhideele au mâncat rădăcinile plantelor. Cu siguranță cineva le-a băgat pe ascuns înăuntru.

Plângerile mele îl irită pe soțul meu. El o crede pe Nuharoo zeița milei și îmi spune să încetez să-mi mai fac griji. Raționamentul meu este că aș putea să mă descurc cu o Nuharoo, dar nu cu trei mii. S-ar putea întâmpla orice, de vreme ce ele au făcut o țintă din pântecul meu. Am aproape douăzeci și unu de ani și deja am auzit despre prea multe crime.

Îl implor pe împăratul Hsien Feng să ne mutăm înapoi la Yuan Ming Yuan până nasc. Majestatea Sa se înduplecă. Știu că trebuie să învăț să-mi ascund fericirea, precum un șoarece care își ascunde mâncarea. În ultimele săptămâni am încercat să evit să vorbesc despre sarcina mea când m-au vizitat alte concubine. Dar a fost dificil, mai ales când mi-au adus daruri pentru bebeluș. Împăratul mi-a mărit de curând alocația, și folosesc banii în plus pentru a cumpăra daruri cu aceeași valoare pe care să li le ofer. Sunt sătulă să mă prefac că mă bucură vizitele lor.

An-te-hai păstrează ca prioritate pântecul meu. Pe măsură ce acesta crește, el devine din ce în ce mai implicat. E în fiecare zi cu nervii întinși la maximum, entuziasmat și înspăimântat în același timp. În loc să mă salute pe mine dimineața, el îmi salută pântecul:

— Bună dimineața, Tânăra Voastră Majestate. Solemn, face o plecăciune adâncă: Ce pot să vă aduc la micul dejun?

Încep să studiez manuscrise budiste. Mă rog ca pruncul meu să fie mulțumit și fericit înăuntrul

meu. Mă rog ca dezvoltarea să nu-i fie tulburată de coşmarurile mele. Chiar dacă voi face o fată, tot am să mă simt fericită şi binecuvântată. Dimineţile stau în camera scăldată de soare şi citesc. După-amiaza îmi exersez caligrafia, parte a unui antrenament budist de cultivare a echilibrului şi armoniei. Încep treptat să simt revenirea liniştii. De vreme ce eu am captat atenţia Majestăţii Sale, el a vizitat-o pe Nuharoo doar de două ori. O dată – cu prilejul morţii doamnei Jin. Apoi, după înmormântare, el s-a dus la Nuharoo pentru ceai. Potrivit spionilor lui An-tehai, Majestatea Sa a discutat cu ea doar despre ceremonie, nimic altceva.

A doua oară când Majestatea Sa a vizitat-o pe Nuharoo s-a întâmplat la rugămintea ei. Şi asta mi-a spus însăşi Nuharoo. A făcut ceea ce credea că-i aduce mulţumire Majestăţii Sale – a cerut permisiunea de a adăuga o aripă mormântului doamnei Jin. Nuharoo i-a spus că strânsese *tael*-i de la toată lumea şi că ea însăşi contribuise cu bani.

Împăratul Hsien Feng nu a fost mulţumit, dar a lăudat-o pe Nuharoo pentru devotamentul ei. Pentru a-i demonstra afecţiunea şi aprecierea sa, a emis un edict prin care a adăugat încă un titlu la numele lui Nuharoo. Ea e acum Virtuoasa Doamnă a Marii Pietăţi. Însă nu asta îşi dorea Nuharoo. Eu ştiu ce vrea ea: îl vrea pe Hsien Feng înapoi în patul ei. Însă el nu este interesat de asta. Majestatea Sa stă în camera mea în fiecare noapte până dimineaţa, neţinând cont de reguli. Ar fi necinstit din partea mea să spun că aş fi dornică să-l împart pe Hsien Feng cu altcineva, însă înţeleg suferinţa lui Nuharoo. În viitor, mă voi trezi eu însămi în locul ei. Pentru moment, încerc să iau ce pot. Mă gândesc la ziua de mâine ca la un mister căruia îi dau voie

să se dezvăluie singur. Cuvântul „viitor" mă face să mă gândesc la războiul lăcustelor pe care l-a purtat tatăl meu în Wuhu, atunci când câmpurile de primăvară au dispărut peste noapte.

Nuharoo reușește să afișeze zâmbete superbe în public, însă bârfele eunucilor și ale doamnelor ei de onoare dezvăluie că este nefericită. Se adâncește tot mai mult în credința budistă și vizitează temple de trei ori pe zi, ca să psalmodieze cu maestrul ei.

Împăratul Hsien Feng mă sfătuiește „să nu mă uit la oameni prin gaura acului de cusut". Însă instinctul îmi spune să nu iau în joacă gelozia ascunsă a lui Nuharoo. Yuan Ming Yuan nu e defel un loc sigur. La suprafață, eu și Nuharoo suntem prietene. E implicată în pregătirile pentru sosirea bebelușului, a vizitat atelierul imperial de croitorie pentru a inspecta hăinuțele și a vizitat depozitele imperiale, pentru a fi sigură că sunt fructe și nuci proaspete. La sfârșit, a verificat crescătoria de pește. De vreme ce se spune că acesta favorizează lactația, Nuharoo se asigură că există suficient pește pentru a hrăni doicile.

Alegerea doicilor devine cea mai importantă grijă pentru Nuharoo. Ea analizează o armată de femei însărcinate ai căror copii urmează să se nască odată cu fiul Majestății Sale. Face apoi tot drumul până la Yuan Ming Yuan cu trăsura, ca să discute cu mine despre această chestiune.

— Am verificat istoricul sănătății lor de trei generații încoace, zice ea.

Cu cât Nuharoo devine mai entuziasmată, cu atât mai profundă devine și teama mea. Aș vrea ca ea să fi avut propriul ei copil. Toată lumea din Orașul Interzis, cu excepția împăratului, înțelege presiunea în care trăiește Nuharoo după

atâția ani de căsătorie și fără nici un semn de fertilitate. Ca o astfel de presiune să ducă la un comportament ciudat în cazul unei femei fără copii e un lucru obișnuit. Obsesia pentru *yoo-hoo-loos* e o manifestare, a sări în fântâni o alta. În cazul lui Nuharoo, încă nu-mi dau seama care este intenția ei adevărată.

Imediat după ce doctorul Sun Pao-tien m-a examinat și a declarat că voi duce sarcina la termen, Majestatea Sa și-a chemat astrologul. S-au dus amândoi la Templul Cerului, unde Hsien Feng s-a rugat ca bebelușul să fie băiat. După aceea, s-a dus la Nuharoo pentru a o felicita.

Dar nu ea este mama copilului tău! țipam eu în gând.

Nuharoo și-a jucat bine rolul. Și-a arătat fericirea cu lacrimi adevărate. Mă gândeam: *Oare să mă înșel în privința ei?*. Poate că era vremea să îmi schimb părerea. Poate că Nuharoo se transformase într-o adevărată budistă.

Când eram însărcinată în cinci luni, Nuharoo i-a sugerat împăratului Hsien Feng să fiu mutată înapoi în Palatul Frumuseții Esențiale.

— Doamna Yehonala are nevoie de liniște absolută, i-a zis Nuharoo. Trebuie să stea departe de orice stres, inclusiv de veștile proaste de la Majestatea Voastră privind țara.

Mi-am permis luxul de a crede că Nuharoo se gândea la binele meu, și am fost de acord să fiu mutată. Însă în clipa în care am ieșit din dormitorul Majestății Sale am simțit că făcusem o greșeală. Destul de curând, adevărul avea să iasă la suprafață și n-am mai reușit niciodată să ajung înapoi în acel dormitor.

Ca pentru a adăuga încă o doză de nefericire vieții mele, eunucul-șef Shim mi-a spus că nu

mi se va permite să-mi cresc propriul copil. Eram considerată „una dintre mamele prințului", dar nu singura.

— Aceasta este tradiția imperială, mi-a spus Shim cu răceală.

Nuharoo avea să fie responsabilă de îngrijirea și educația zilnică a copilului meu și avea dreptul să mi-l ia dacă refuzam să cooperez cu ea. Clanul manciurian și împăratul Hsien Feng aveau convingerea că sângele imperial al lui Nuharoo o califica pentru a fi mama principală a viitorului prinț. Nimeni nu m-a acuzat vreodată că sunt o concubină dintr-o clasă inferioară, dar originea mea de fată de la țară și statutul tatălui meu de guvernator de rang inferior au fost o rușine pe care Curtea și împăratul n-au uitat-o niciodată.

14

La o lună după ce nu m-am mai aflat sub privirile sale, împăratul Hsien Feng şi-a luat patru con-cubine noi. Sunt de origine chineză han. Cum regulile imperiale nu permit femei nemanciuriene în palat, Nuharoo a făcut în aşa fel încât să le introducă ilegal.

Mi-e greu să vorbesc despre durerea pe care mi-a provocat-o acest lucru. E ca o înecare lentă: aerul îmi iese din plămâni şi nu pot decât să-mi aştept moartea.

— Picioarele lor micuţe în formă de lotus l-au subjugat pe Majestatea Sa, mi-a raportat An-te-hai. Doamnele au fost un dar de la guvernatorul din Soochow.

Bănuiesc că lui Nuharoo nu i-a fost greu să-i sugereze guvernatorului că sosise momentul ca acesta să-i facă o plăcere conducătorului lor. An-te-hai a descoperit că Nuharoo le instalase pe noile concubine în oraşul imperial în miniatură din Soochow, în cea mai mare grădină de la Palatul de Vară, situat la mai multe mile de Yuan Ming Yuan. Palatul de Vară, cu micuţul său Soochow, fusese construit în jurul unui lac şi era alcătuit din mai mult de trei mii de clădiri, pe o suprafaţă de aproape şapte sute de acri.

Oare eu aş fi fost altfel dacă eram în locul ei? De ce mă plâng? Nu m-am dus eu fără nici o jenă la un bordel ca să învăţ trucuri ce aduc plăcere bărbaţilor?

Împăratul nu m-a mai vizitat de când am plecat. Dorul de el mă face să mă gândesc la funiile de mătase albă. Însă micile lovituri dinăuntrul pântecului mă obligă să-mi revin și îmi întăresc voința de a supraviețui. Reflectez acum la viața mea, luptându-mă să-mi păstrez firea. Din capul locului, Hsien Feng nu a fost niciodată al meu. Lucrurile sunt exact ceea ce par a fi. Ironia e că împăratul trebuie să rămână sobru și să se abțină de la a face dragoste timp de trei luni după moartea mamei sale. Respectă numai tradițiile care îi convin. Nu-mi pot închipui ca fiul meu să fie crescut așa cum a fost crescut tatăl său. Trebuie să o conving pe Nuharoo că nu voi fi o amenințare pentru ea, astfel încât să fiu întotdeauna aproape de copilul meu.

Zvonurile despre obsesia Majestății Sale pentru femeile lui chineze au ajuns în toate colțurile Orașului Interzis. Am început să am vise groaznice. Se face că dorm și că cineva încearcă să mă tragă jos din pat. Mă zbat, însă fără succes, și sunt târâtă afară din cameră. Între timp, pot vedea clar că trupul meu e încă în pat, nemișcat. De asemenea, văd în vise fructe roșii căzând prematur din copaci. Le pot auzi chiar cum cad – *poc, poc, poc.*

Superstiția spune că acesta e un semn de pierdere a sarcinii. Într-un acces de panică, l-am trimis pe An-te-hai afară să verifice dacă e adevărat că au început să cadă fructele din copacii din spatele palatului meu. An-te-hai s-a întors și mi-a spus că nu a găsit nici urmă de fruct pe jos.

Zi după zi, aud în somn zgomotele făcute de fructele care cad. Am bănuit că ar fi putut să se prindă între țiglele acoperișului. Pentru a mă liniști, An-te-hai s-a cățărat pe o scară și a verificat împreună cu alți eunuci printre țigle, dar din nou nici urmă de fructe.

Nu am nici un semn de la Majestatea Sa, până într-o dimineață când Nuharoo sosește la mine, cu un zâmbet larg fluturându-i pe buze. Sunt surprinsă când îl văd în spatele ei pe împăratul Hsien Feng.

Iubitul meu pare un pic stânjenit, dar curând își vine în fire. Nu-mi pot da seama dacă i-a fost dor de mine. Bănuiesc că nu. A fost crescut astfel încât nu poate înțelege suferința altora. Oricum, ar fi o greșeală din partea lui să-și petreacă timpul cu o singură concubină. Mă întreb dacă i-au plăcut femeile lui. Ele s-or fi plimbat umăr lângă umăr, „scăldate în lumina apusului"? A dorit Majestatea Sa să „sărute florile din mâinile lor"?

Nu-mi pasă de unde vin femeile astea. Le urăsc. Mi se umplu ochii de lacrimi când îmi închipui cum le-o fi atins iubitul meu.

— Sunt bine, mulțumesc, îi spun împăratului Hsien Feng încercând să zâmbesc.

Nu o să-l las niciodată să știe cât de groaznică este durerea mea.

Nu vreau să-i spun că am refuzat să merg acasă atunci când mi s-a acordat permisiunea de a pleca zece zile, drept răsplată pentru faptul că sunt însărcinată. Deși mi-este foarte dor de familia mea, nu aș fi în stare să-mi ascund sentimentele. Sănătatea șubredă a mamei nu ar îndura frustrarea mea, și ea i-ar face rău lui Rong, care se bazează pe mine să-i găsesc un pretendent. Rong ar fi dezamăgită dacă i-aș spune că nu mai sunt favorită și că ajutorul pe care i-l pot da e limitat.

Majestatea Sa rămâne tăcut o vreme. Când deschide gura, vorbește despre țânțari, cum îl scot din minți. Îi învinovățește pe eunuci și se plânge că doctorul Sun Pao-tien nu a reușit să-i vindece mâncărimea de sub bărbie. Nu întreabă

de mine și se poartă de parcă pântecul meu mare nici nu ar exista.

— Am tot jucat un joc cu astrologul meu. Se numește „Palatele pierdute", zice Majestatea Sa, ca pentru a rupe tăcerea dintre noi. Are multe capcane care te-ar putea duce la raționamente greșite. Sfatul maestrului a fost să stau unde sunt și să nu mă chinui să-mi găsesc calea, până când nu sosește vremea și cheia rezolvării problemei nu apare singură.

M-ar asculta Hsien Feng dacă i-aș explica ce a făcut Nuharoo? Nu ar da nici un rezultat, trag eu concluzia. E știut de toată lumea faptul că atunci când se plimbă prin grădină, ea seamănă cu un beţiv. De fapt, asta e din cauză că se teme să nu care cumva să calce pe furnici. Atunci când le calcă din greșeală, își cere scuze. Eunucii au fost martori la asta. Răposata noastră soacră o numea „cea mai blajină ființă".

Stăm și ne bem ceaiul, în timp ce conversația dintre Nuharoo și Majestatea Sa continuă. În numele grijii pe care mi-o poartă, Nuharoo propune să-mi trimită patru dintre slujnicele ei:

— E pentru a-mi arăta aprecierea față de doamna Yehonala, față de contribuția pe care o aduce *mei-mei* dinastiei. Mă numește acum în mod oficial *mei-mei*, „sora mai mică". Norișor este cea mai bună dintre toate patru, zice Nuharoo. O să-mi fie greu să mă despart de ea. Dar tu ești prioritatea mea. Speranța de renaștere a dinastiei stă în pântecul tău.

Împăratul Hsien Feng este încântat. O laudă pe Nuharoo pentru bunătatea ei și apoi se ridică să plece. Evită să mă privească atunci când își ia la revedere. Îmi murmură pe un ton uscat:

— Multă sănătate.

Sunt incapabilă să-mi ascund tristețea. Inima mea continuă să caute un semn al căldurii pe

care noi am împărtășit-o. Însă nu e aici. E ca și cum nu ne-am fi cunoscut niciodată. Aș vrea ca pântecul meu să nu fie aici, atât de ieșit în afară, cerând atenție și atingere. Aș vrea să pot șterge amintirile.

Îi privesc pe împărat și pe Nuharoo cum pleacă. Aș vrea să mă arunc la picioarele iubitului meu, să i le sărut, să cerșesc iubire. An-te-hai vine lângă mine și mă ține strâns:

— Fructele se coc, doamnă, îmi șoptește el. Vor fi gata în curând.

Ramurile chiparoșilor se întind în jos ca niște evantaie uriașe, acoperind lumina lunii. În noaptea aceasta va veni furtuna. Aud cum crengile mătură și zgârie pământul. A doua zi dimineață An-te-hai îmi spune că sunt fructe roșii peste tot:

— Seamănă cu niște pete de sânge. V-au acoperit grădina, iar unele au rămas între țiglele acoperișului.

O primesc pe Norișor, o servitoare în vârstă de cincisprezece ani, cu ochi mici și obrajii împliniți. Cum trebuie să mă supun dorinței primei soții, îi ofer lui Norișor o sumă frumușică, pe care fata o primește cu un „Vă mulțumesc" dulce. Îi spun lui An-te-hai să stea cu ochii pe ea. După câteva zile, fata e prinsă spionând.

— Am prins-o! strigă An-te-hai, târând-o pe Norișor în fața mea. Sclava asta de nimic trăgea cu ochiul în scrisorile Majestății Voastre!

Norișor neagă acuzația. Când o amenință că o bat dacă nu mărturisește, ea își dă arama pe față. Ochii săi mici se scufundă în chipul gras atunci când urlă la An-te-hai:

— Animal fără coadă ce ești! Apoi începe să mă insulte pe mine: Stăpâna mea a intrat pe Poarta Purității Celeste când a venit, pe când tu ai intrat pe o ușă lăturalnică.

Îi spun lui An-te-hai să o scoată afară și să o priveze de trei mese.

De parcă mânia mea îi face plăcere, Norișor continuă:

— Mai bine te-ai gândi în al cui câine dai! Și ce dacă te-am spionat? Ai citit documentele Curții în loc să brodezi! Te simți vinovată? Îți este frică? Îți spun eu, e prea târziu să te gândești să mă mituiești, doamnă Yehonala! Îi voi raporta stăpânei mele tot ce am văzut. Eu voi fi răsplătită pentru loialitatea mea, iar tu vei sfârși fără membre, să trăiești într-un borcan.

— Biciul! strig eu. Pedepsește-o pe fata asta până tace din gură!

Nu a fost deloc intenția mea ca An-te-hai să îmi ia cuvintele în sensul lor literal. Din păcate, asta s-a întâmplat. El și alți eunuci au târât-o pe Norișor la Sala Pedepsei. Au bătut-o și au încercat în toate felurile să o facă să tacă, însă fata era prea încăpățânată.

După o oră, An-te-hai îmi raportează că Norișor e moartă. Sunt șocată.

— Tu... An-te-hai, nu ți-am dat ordin să o omori în bătaie!

— Dar nu voia să tacă, doamnă!

În calitate de responsabilă a gospodăriei imperiale, Nuharoo mă convoacă să apar în fața ei. Sper să am destulă forță să îndur cele ce urmează. Mă preocupă copilul pe care-l port.

Înainte de a apuca să-mi schimb hainele, un grup de eunuci de la Sala Pedepsei dau buzna în palatul meu. Nu vor să spună cine i-a trimis. Îmi arestează eunucii și servitoarele și cotrobăie prin sertare și dulapuri. An-te-hai mă ajută să-mi pun roba de Curte și îmi zice:

— Mai bine m-ați trimite să-l înștiințez de îndată pe Majestatea Sa. Au de gând să vă chinuie până când pierdeți „sămânța dragonului".

Simt contracții. Înspăimântată, mă țin de burtă și îi zic lui An-te-hai să nu irosească nici o clipă. El ia un lighean și iese prin camera din spate, prefăcându-se că se duce după apă.

Aud afară o voce care strigă să mă grăbesc cu îmbrăcatul:

— Majestatea Sa Împărăteasa așteaptă!

Nu știu dacă sunt eunucii mei sau oamenii care au venit să-mi distrugă palatul. Zăbovesc cât de mult pot, ca să câștig timp pentru An-te-hai. Două dintre doamnele mele de onoare intră la mine: una îmi verifică dantelele și nasturii, cealaltă părul. Stau în fața oglinzii și arunc o ultimă privire. Nu îmi dau seama dacă emoția e cea care mă face să arăt ca o bolnavă sau de vină e machiajul. Roba mea e brodată cu orhidee negre și aurii. Mă gândesc că dacă mi se va întâmpla ceva, aș vrea să părăsesc această lume purtând rochia asta.

Mă duc spre ușă, și doamnele de onoare ridică draperia. Când ies la lumină, îl zăresc în curte pe eunucul-șef Shim. E îmbrăcat formal, într-o robă purpurie, cu căciulă asortată. Nu-mi răspunde la salut.

— Ce se întâmplă, Shim? îl întreb.

— Regulile îmi interzic să vă vorbesc, doamnă Yehonala. Încearcă să pară umil în glas, dar în tonul său se simte o bucurie ascunsă. Vă rog, dați-mi voie să vă ajut să urcați în palanchin.

Simt cum în jurul gâtului mi se înfășoară o sfoară nevăzută.

Așa cum privește în jos de pe tronul ei, Nuharoo este într-adevăr maiestuoasă. Mă las în genunchi și îi fac o plecăciune. Nu au trecut decât câteva săptămâni de când ne-am văzut ultima dată, și frumusețea ei pare din ce în ce mai orbitoare. E îmbrăcată într-o robă aurie, brodată cu păsări

phoenix și e machiată din abundență. Pe buza de jos are pictat un punct roșu, iar ochii ei mari cu pleoape duble par mai luminoși decât de obicei. Nu-mi dau seama dacă e de la umezeala lacrimilor sau un simplu efect al creionului negru de ochi.

— Nu-mi place faptul că mă obligi să fac așa ceva, îmi spune ea. Fără a-mi oferi permisiunea de a mă ridica, vorbește mai departe: Oricine știe că nu-s făcută să îndur un astfel de moment. Însă asta e ironia vieții. Cum eu sunt responsabilă de treburile domestice, nu am de ales. Îndatoririle mele îmi impun să fac dreptate. Regula a fost limpede pentru toți cei din Orașul Interzis: nimeni nu are voie să maltrateze o slujnică, și cu atât mai puțin să-i ia viața.

Brusc, își lasă bărbia în jos. Își mușcă buza și începe să plângă. În curând suspină.

— Majestatea Voastră, zice eunucul-șef Shim, bicele au fost înmuiate și servitorii sunt gata să își îndeplinească sarcina.

Nuharoo dă aprobator din cap.

— Doamnă Yehonala, să mergem.

Luând un bici lung și subțire de la ajutorul său, Shim îi face o plecăciune adâncă împărătesei, după care părăsește încăperea.

Din patru părți, apar gărzi care își pun mâinile pe mine.

Mă împotrivesc.

— Port copilul împăratului Hsien Feng!

Eunucul-șef Shim se întoarce și îmi răsucește brațele la spate. Mi se împleticesc genunchii și cad. Pântecul meu se izbește de podea. Mă târăsc în genunchi la Nuharoo și o implor:

— Îmi pare foarte rău pentru ce i s-a întâmplat lui Norișor, Majestatea Voastră, dar a fost un accident. Dacă trebuie să mă pedepsiți, vă rog să faceți asta după ce nasc. Voi accepta orice fel de condiții de încarcerare.

Nuharoo schițează un zâmbet. Expresia aceasta mă înspăimântă, căci zâmbetul ei îmi spune că este dorința sa ca eu să pierd acest copil și că numai cu acest preț poate restaura armonia dintre noi. Sunt sigură că știe că nu voi ceda, că va trebui să mă oblige, la fel de bine cum știe că e sprijinită de toate concubinele. Vrea ca eu să aflu că voința sa e puternică și că ea nu poate fi trecută cu vederea. Ne uităm fix una la alta. Înțelegem perfect ce gândește cealaltă.

— Eu joc cinstit, doamnă Yehonala, nimic mai mult, zice Nuharoo aproape cu delicatețe. Pot să te asigur că nu e nimic personal.

— Pe cadrul! strigă eunucul-șef Shim.

Gărzile mă iau pe sus ca pe o găină.

— Majestatea Voastră, țip eu, zbătându-mă să mă eliberez. Ca sclavă a Domniei Voastre, îmi cunosc crima. Deși nu merit, vă implor milă. Am început să-i spun copilului pe care-l port că sunteți adevărata lui mamă. Sunteți destinul lui. Motivul pentru care acest prunc va veni prin intermediul meu e ca să ajungă la Domnia Voastră. Aveți milă de acest copil, împărăteasă Nuharoo, căci vă va aparține! Mă lovesc cu fruntea de pământ. Gândul de a-mi pierde copilul mi se pare mai rău decât pierderea propriei mele vieți: Nuharoo, te rog, acordă-i șansa de a te iubi, sora mea mai mare. Mă voi întoarce în viața viitoare să fiu orice dorești: voi fi pielea de pe toba ta, hârtia cu care îți ștergi dosul, un vierme pentru cârligul tău de pescuit...

Eunucul-șef Shim șoptește ceva la urechea lui Nuharoo. Expresia ei se schimbă. Shim trebuie să-i fi spus că dacă îi supără pe strămoșii imperiali, i se vor lua titlurile și va fi lovită de trăsnet. Așa cum face An-te-hai cu mine, Shim e aici ca să apere nu numai viitorul lui Nuharoo, ci și pe al său.

— Să continui? întreabă el.

Nuharoo aprobă din cap.

— *Zah!* Eunucul face un pas înapoi în timp ce își termină plecăciunea. Mă ia de guler și le ordonă oamenilor săi: În stilul Woo Hua, Floarea – funie!

Sunt târâtă afară. Pe neașteptate, simt un lichid cald picurându-mi dintre picioare. Mă țin de burtă și țip. Aud atunci un urlet puternic ce vine din celălalt capăt al sălii.

— Nu clintiți și liniște!

Împăratul Hsien Feng se aruncă între mine și eunucul-șef Shim. E în roba sa de mătase galben deschis. Nările îi freamătă, iar ochii îi sunt plini de mânie. An-te-hai stă în spatele lui, abia răsuflând. Eunucul-șef Shim îl salută pe Majestatea Sa, dar nu primește nici un răspuns.

Nuharoo se ridică de pe jilțul ei:

— Majestatea Voastră, vă mulțumesc foarte mult că ați venit să mă eliberați. Se aruncă la picioarele împăratului: Nu mai pot îndura asta. Nu mă pot sili să poruncesc pedepsirea doamnei Yehonala, când știu că poartă copilul Majestății Voastre.

Împăratul rămâne nemișcat pentru o clipă, apoi se apleacă spre ea, cu ambele brațe întinse:

— Împărăteasa mea, o cheamă el încetișor. Ridică-te, te rog.

Nuharoo nu vrea să se ridice:

— Nu sunt o împărăteasă bună și merit să fiu pedepsită, zice ea, cu lacrimile curgându-i șiroaie pe obraji. Vă rog să mă iertați că nu mi-am îndeplinit îndatorirea.

— Ești cea mai miloasă persoană pe care o cunosc, răspunde împăratul. Orhideea e foarte norocoasă că te are drept soră.

Eu zac la pământ. An-te-hai mă ajută să mă ridic. Lichidul cald dintre picioarele mele pare

să nu mai curgă. Când împăratul Hsien Feng se uită la mine să vadă dacă sunt cu adevărat rănită, îmi dau seama că ajunge la concluzia că An-te-hai a exagerat.

Majestatea Sa îi spune lui Nuharoo că nu a greșit cu nimic. Își scoate batista și i-o dă:

— Nu am intenționat să te încarc cu responsabilități. Totuși, trebuie să înțelegi că gospodăria imperială are nevoie de un conducător, și acela ești tu. Te rog, Nuharoo, să primești profunda mea încredere și gratitudine.

Nuharoo se ridică și se înclină. Îi dă batista înapoi și ia un prosop de la eunucul-șef Shim. Se tamponează cu prosopul și zice:

— Sunt îngrijorată ca nu cumva această întâmplare să-i fi făcut vreun rău copilului. Nu voi putea da ochii cu strămoșii noștri dacă a pățit ceva.

Izbucnește din nou în lacrimi, drept care împăratul Hsien Feng se oferă să o însoțească după-amiază în parcul imperial ca să o ajute să-și recapete liniștea.

Mi-e greu să-l văd cum îi oferă afecțiunea sa lui Nuharoo. Și cu atât mai greu îmi e să-mi petrec noaptea singură, știind că Hsien Feng e cu ea. Posibilitatea a ceea ce s-ar fi putut întâmpla și a ceea ce s-ar putea întâmpla în viitor mă sperie mai mult decât orice coșmar. Trăiesc într-o lume a haosului, unde tortura e un exercițiu de rutină. Încep să înțeleg de ce atât de multe concubine devin obsedate de religie. Pentru că altfel ar înnebuni fără doar și poate.

Îndur cea mai grea iarnă din viața mea. E mijlocul lunii februarie a anului 1856, și pântecul meu e de-acum cât un pepene. Împotriva sfatului lui An-te-hai, am ieșit afară pe pământul înghețat. Voiam să-mi vizitez grădina și tânjeam

să respir aer curat. Frumusețea pavilioanelor și pagodelor acoperite de zăpadă mi-a adus un sentiment plăcut de speranță. În numai câteva luni, se va naște copilul.

Am încercat să sap în pământ, dar e încă tare. An-te-hai mi-a adus un sac cu bulbi de flori de anul trecut și mi-a spus:

— Plantați o dorință pentru bebeluș, doamnă.

Puteam să-mi dau seama că dormise adânc, căci obrajii îi erau roșii ca mărul.

— Desigur, i-am răspuns.

Ne-a luat o zi întreagă să plantăm bulbii. Mă gândeam la fermierii de la țară și îmi închipuiam familiile care se căzneau să desțelenească solul înghețat.

Punându-mi mâna pe burtă, am zis:

— De vei fi băiat și de vei ajunge vreodată împăratul Chinei, îți doresc să fii bun și merituos.

— *A-ko!*

În clipa în care aud strigătul lui An-te-hai, mintea mi se transformă într-o grădină de primăvară în care florile se desfac toate deodată. Deși epuizată, sunt în culmea fericirii. Înainte de a sosi Hsien Feng, vin la mine la palat Nuharoo și toate celelalte soții și concubine ale Majestății Sale:

— Unde este fiul nostru nou-născut?

Toată lumea o felicită pe Nuharoo. În momentul în care ea îmi ia copilul din brațe și îl arată mândră celorlalte, simt cum teama mă împresoară. Mă tot gândesc: *Acum, că au ratat ocazia de a-mi omorî pruncul în pântec, îl vor omorî oare în leagăn? Îi vor otrăvi mintea, răsfățându-l?* De un lucru sunt însă sigură: nu vor renunța niciodată la ideea de a se răzbuna pe mine.

Împăratul Hsien Feng îmi conferă un nou titlu: Mama Norocoasă. Sunt trimise daruri și

cufere cu *tael*-i pentru a-mi onora familia. Cu toate acestea, nu li se permite mamei și surorii mele să vină să mă viziteze. Nici soțul meu nu vine. Se consideră că „murdăria" mea poate să aducă boala asupra Majestății Sale.

Mi se servesc zece mese pe zi, dar nu am poftă de mâncare, și cea mai mare parte a bucatelor se irosește. Sunt lăsată singură, să plutesc pe rând între somn și veghe. În vise, fugăresc oameni care vin pe ascuns să-i facă rău fiului meu.

Împăratul mă vizitează după câteva zile. Nu arată bine: roba pe care o poartă îl face să arate mai slab și mai plăpând decât înainte. E preocupat de greutatea fiului său. De ce e atât de mic și de ce doarme tot timpul?

— Cine știe? îl tachinez eu.

Cum poate să fie atât de neștiutor Fiul Cerului?

— Am fost în parc ieri. Majestatea Sa îi dă copilul unei slujnice și se așază lângă mine. Privirea îi rătăcește de la ochii mei la gură. Am văzut un copac uscat, zice el în șoaptă. În vârful coroanei sale creștea păr de om. Era foarte lung și se lăsa în jos în falduri ca o cascadă neagră.

Mă uit fix la el.

— E un semn bun sau un semn rău, Orhideea?

Înainte să apuc să-i răspund, el continuă:

— De aceea am venit să te văd. Dacă există vreun copac uscat pe domeniul palatului tău, pune să fie înlăturat, Orhideea. Îmi promiți asta?

Majestatea Sa și cu mine petrecem ceva timp în grădină uitându-ne după copaci uscați. Nu e nici unul și ajungem să privim împreună apusul de soare. Sunt atât de fericită, că plâng. Majestatea Sa îmi spune că a aflat de la grădinarul său că părul pe care-l zărise în parc e o specie rară de lichen care crește în copacii uscați.

Nu vreau să discut despre copaci uscați, și îl întreb ce mai face și cum sunt audiențele. Are puține de spus, așa că ne plimbăm în tăcere un timp. Leagănă copilul până adoarme. E cel mai dulce moment din viața mea. Împăratul Hsien Feng nu rămâne peste noapte, și nici eu nu îndrăznesc să-l implor să o facă.

Îmi spun în sinea mea că ar trebui să fiu bucuroasă că am născut cu bine. Aș fi putut să mor sub biciul eunucului-șef Shim sau într-o mie de alte feluri. Concubinele imperiale au pierdut, iar eu am recâștigat atenția Majestății Sale, grație copilului nou-născut.

Împăratul vine din nou a doua zi. Stă mult, ținându-și fiul în brațe. Fac o regulă din a nu-l întreba nimic. Începe să mă viziteze în mod regulat, întotdeauna după-amiaza. Treptat, începem din nou să stăm de vorbă. Pălăvrăgim despre copilul nostru, iar el îmi povestește ce se mai petrece la Curte. Se plânge de cât de mult timp durează totul și de incapacitatea miniștrilor săi.

În cea mai mare parte a timpului, eu ascult. Lui Hsien Feng par să-i facă din nou plăcere discuțiile noastre și începe să vină mai devreme. Nu suntem niciodată intimi, dar suntem apropiați.

Încerc să fiu mulțumită cu ceea ce am, însă o parte din mine vrea mai mult. După ce Majestatea Sa pleacă peste noapte, nu mă pot împiedica să mi-l închipui cu femeile lui chineze – în mod sigur ele execută trucuri mai bune decât dansul evantaiului. Devin nefericită încercând să înțeleg de ce nu mai e atras de mine. Poate din cauza faptului că mi s-a schimbat forma corpului? Ochii roșii? Sânii măriți de lapte? De ce evită să vină în patul meu?

An-te-hai se străduiește să mă convingă că lipsa de interes a Majestății Sale nu are nici o legătură cu mine:

— Nu are obiceiul să revină la femeile cu care s-a culcat. Nu contează cât de mult le prețuiește frumusețea sau cât de satisfăcut a fost în pat.

Vestea cea bună e că nu mi se raportează nici o altă sarcină.

Aflu din scrisorile prințului Kung că împăratul Hsien Feng evită audiențele de când a semnat un nou tratat cu străinii, prin care se recunoaște înfrângerea Chinei. Rușinat și umilit, Majestatea Sa își petrece zilele singur, în grădina imperială. Nopțile, își găsește refugiul în plăcerile trupești.

Așa bolnav cum este, pretinde distracție zi și noapte. An-te-hai află detalii de la un prieten nou, cameristul Majestății Sale, un eunuc pe nume Chow Tee, un băiat din orașul de baștină al lui An-te-hai.

— Majestatea Sa bea mai tot timpul și nu e capabil să-și exercite bărbăția, îmi spune An-te-hai. Se distrează privindu-și femeile și poruncindu-le să se atingă între ele în timp ce dansează. Petrecerile țin toată noaptea, în timp ce Majestatea Sa doarme.

Îmi amintesc de ultima lui vizită. Hsien Feng nu se mai oprea din a vorbi despre prăbușirea sa:

— Nu am nici o îndoială că voi fi sfâșiat în zece mii de bucăți de către strămoșii mei atunci când îi voi întâlni. A râs nervos și a tușit. Pieptul îi suna ca un sac cu aer. Doctorul Sun Pao-tien mi-a prescris opiu pentru durere, mi-a spus el. Nu îmi prea pasă că mor, căci aștept cu nerăbdare să fiu eliberat de necazurile mele.

Pentru țară nu mai e un secret că sănătatea împăratului este din nou în declin. Chipul lui palid și ochii goi îngrijorează pe toată lumea. De când ne-am mutat înapoi în Orașul Interzis,

miniștrilor Curții li s-a poruncit să-și dea raportul cu privire la treburile de stat în dormitorul Majestății Sale.

Mi s-a rupt sufletul să-l văd pe Hsien Feng renunțând la speranță. Înainte de a pleca din palatul meu, mi-a zis:

— Îmi pare rău. Și ridicându-și privirea din leagănul fiului său, mi-a zâmbit trist: De acum, nu mai depinde de mine.

M-am uitat cum tatăl copilului meu își pune pe el roba de dragon. Nu mai are forța de a-și ridica mânecile. Are nevoie de trei respirații adânci ca să-și pună pantofii.

Trebuie să-l rog înainte de a fi prea târziu să-mi acorde dreptul de a-l crește eu pe fiul nostru! Acest gând mi-a venit în timp ce țineam copilul și îl priveam pe Hsien Feng urcând în palanchin. Am mai menționat această dorință și înainte, dar nu a existat nici un răspuns. După părerea lui An-te-hai, împăratul nu o va jigni niciodată pe Nuharoo luându-i dreptul de a fi prima mamă.

Fiului meu, care s-a născut pe 1 mai 1856, i se va pune oficial numele de Tung Chih. *Tung* înseamnă „laolaltă", iar *Çhih* „conducere" – adică a conduce împreună. Dacă aș fi superstițioasă, aș crede că numele în sine e o previziune.

Celebrarea a început a doua zi după ce s-a născut și va dura o lună întreagă. Orașul Interzis s-a transformat peste noapte într-o sărbătoare. De toți copacii atârnă lampioane roșii, toată lumea e îmbrăcată în roșu și verde, iar la palat sunt invitate cinci trupe de operă pentru a da spectacole. Tobele și muzica inundă aerul. Reprezentațiile se țin lanț zi și noapte. Beția e ca acasă printre bărbații și femeile de toate vârstele, cea mai frecventă întrebare fiind: „Unde este camera de toaletă?".

Din nefericire, toată veselia asta nu împiedică să apară veștile proaste. Indiferent de câte simboluri de noroc și victorie purtăm, la masa tratativelor pierdem în fața barbarilor. Ministrul Chi Ying și Marele Secretar Kuei Liang, socrul prințului Kung, sunt trimiși să reprezinte China. Ei se întorc cu un alt tratat umilitor: treisprezece națiuni, incluzând Anglia, Franța, Japonia și Rusia, au format o alianță împotriva Chinei: ele cer insistent ca noi să deschidem și mai multe porturi pentru opiu și comerț.

Am trimis un mesager prin care îl invit pe prințul Kung să vină să-l viziteze pe nepotul său nou-născut, dar în secret sper, de asemenea, că el va reuși să-l convingă pe Hsien Feng să își țină audiențele.

Prințul Kung vine de îndată, însă pare tulburat. Îi ofer cireșe proaspete și ceai Lung Ching din Hangchow, pe care îl bea cu înghițituri mari, de parcă ar fi apă chioară. Simt că am ales un moment nepotrivit pentru a-l invita. Însă în clipa în care prințul îl vede pe Tung Chih, îl ia pe micuț în brațe. Copilul zâmbește, și unchiul său este complet cucerit. Știu că ar vrea să mai stea, însă un mesager intră cu un document pentru semnat și prințul este nevoit să-l lase pe Tung Chih jos.

Eu continui să îmi beau ceaiul și să legăn pătuțul copilului. După ce mesagerul pleacă, prințul Kung dă semne de oboseală. Îl întreb dacă noul tratat este lucrul care îl apasă. El dă din cap și zâmbește:

— Nu mă simt de douăzeci și trei de ani, asta-i sigur.

Îl întreb dacă ar putea să-mi spună un pic despre tratat:

— Este într-adevăr atât de groaznic cum am auzit?

— Nici nu vrei să știi, îmi răspunde el.

— Mi-am făcut deja o idee despre el, mă aventurez eu să spun. L-am ajutat pe Majestatea Sa cu documentele Curții.

Prințul Kung ridică privirea și se uită la mine.

— Îmi cer scuze că v-am surprins, îi zic.

— Nu întru totul. Aș vrea doar ca și Majestatea Sa să arate un mai mare interes.

— De ce nu vorbiți cu el din nou?

— Pare să nu mai aibă urechi pentru așa ceva, oftează prințul. Nu pot să-l clintesc.

— Poate că aș reuși să-l influențez eu pe Majestatea Sa, dacă m-ați pune un pic la curent. La urma urmei, trebuie să aflu, de dragul lui Tung Chih.

Vorbele mele par să aibă sens pentru prințul Kung, căci începe să vorbească. Sunt contrariată să aflu că tratatul le permite străinilor să deschidă consulate la Peking.

— Fiecare țară și-a ales propria locație, nu departe de Orașul Interzis. Tratatul permite vaselor comerciale străine să navigheze de-a lungul coastelor chineze, iar misionarilor le este acordată protecție guvernamentală.

Tung Chih începe să plângă în timp ce îl țin în brațe. Probabil că trebuie schimbat. Îl legăn ușor și se liniștește.

— De asemenea, trebuie să fim de acord să angajăm inspectori străini pentru a conduce vămile noastre și, cel mai rău dintre toate – prințul Kung face o pauză, după care continuă – nu ni se dă nici o posibilitate de alegere în privința legalizării opiului.

— Majestatea Sa nu va permite așa ceva, îi zic, închipuindu-mi-l pe prințul Kung ducându-se la fratele său pentru semnătură.

— Aș vrea să fie după el. Realitatea este că negustorii străini sunt sprijiniți de forțele militare ale țărilor lor.

În tăcere, ne îndreptăm privirile spre fereastră.

Tung Chih începe din nou să plângă. Vocea lui nu e nici zgomotoasă, nici puternică, ci seamănă mai degrabă cu cea a unui pisoiaș. O slujnică vine să îl schimbe, după care îl legăn până adoarme.

Mă gândesc la sănătatea lui Hsien Feng și la probabilitatea ca fiul meu să crească fără tată.

— La asta se reduce o civilizație de cinci mii de ani, oftează prințul Kung în timp ce se ridică de pe scaun.

— Eu nu l-am mai văzut pe Majestatea Sa de destul de multă vreme, îi spun, așezându-l pe Tung Chih la loc în leagăn. Cu dumneavoastră a ținut legătura?

— Nu vrea să mă vadă. Atunci când ne cheamă, ne face pe mine și pe miniștrii mei proști. Amenință să-i decapiteze pe Chi Ying și pe socrul meu, pe care îi bănuiește de trădare. Înainte ca Chi Ying și Kuei Liang să plece să negocieze cu barbarii, ei au ținut ceremonii de adio cu familiile lor. Se așteaptă să fie executați, căci văd puține șanse ca Majestatea Sa să obțină ceea ce-și dorește. Familiile noastre au băut și au cântat în cinstea noastră, în semn de rămas-bun. Soția mea e înnebunită de durere. Mă învinuiește că l-am implicat pe tatăl ei și mă amenință că o să se spânzure dacă i se va întâmpla ceva.

— Ce s-ar întâmpla dacă Hsien Feng ar refuza să semneze tratatul?

— Majestatea Sa nu are de ales. Trupe străine staționează deja în Tientsin, ținta lor directă fiind Pekingul. Suntem cu baioneta la gât. Uitându-se la Tung Chih, prințul Kung rostește: Din păcate, acum trebuie să merg înapoi la treabă.

În timp ce-l privesc îndepărtându-se pe coridor, mă simt norocoasă că Tung Chih îl are pe acest bărbat drept unchi.

15

După numai trei săptămâni de la naşterea sa, Tung Chih trebuie să participe la prima sa ceremonie. Se numeşte *Shih-san*, „cele trei băi". Potrivit credinţei strămoşilor noştri, ritualul va asigura locul lui Tung Chih în univers. În noaptea de dinaintea evenimentului, palatul îmi este decorat de către eunuci, care înfăşoară căpriorii şi streşinile cu ţesături vopsite în roşu şi verde. Până la ora 9 dimineaţa totul este aranjat. În faţa porţilor şi pe holuri sunt agăţate lampioane roşii în formă de dovleac.

Sunt foarte bucuroasă, căci mama, sora mea, Rong, şi fratele meu, Kuei Hsiang, au primit permisiunea de a-mi fi alături. E prima lor vizită de când am intrat în Oraşul Interzis. Îmi închipui ce încântată va fi mama când i-l voi da pe Tung Chih să-l ţină în braţe. Sper ca el să zâmbească. Mă întreb ce mai face Rong, căci există un tânăr căruia plănuiesc să i-o prezint.

Kuei Hsiang a fost nu de mult onorat cu titlul tatălui meu. A avut de ales între a sta la Peking şi a trăi din suma sa anuală de *tael*-i sau a călca pe urmele tatei şi a-şi croi drum, prin muncă, spre o carieră în Curtea imperială. Kuei Hsiang a ales prima variantă, ceea ce nu m-a surprins deloc; îi lipseşte hotărârea pe care o avea tata. Însă nu este mai puţin adevărat că pentru mama va fi o alinare să-l aibă aproape pe fiul ei.

Când soarele a încălzit grădina, răspândind parfumul florilor în tot locul, au început să sosească și oaspeții. Printre ei se află și concubinele în vârstă ale bunicului lui Tung Chih, Tao Kuang. Mi le amintesc bine pe aceste femei decrepite din Palatul Seninătății Binevoitoare.

An-te-hai îmi zice:

— Ar trebui să considerați prezența lor o onoare, doamnă. Ele se aventurează rareori în public, căci budiștii trebuie să cultive solitudinea.

Doamnele sosesc în grupuri, îmbrăcate în bumbac subțire, de culoarea pământului. Cutiile lor de cadouri nu sunt roșii, ci galbene, împachetate în frunze uscate. Mai târziu voi descoperi că toate conțin același lucru, o statuetă a lui Buddha sculptată în lemn sau jad.

Îmbrăcată în frumoasa mea robă de culoarea piersicii, stau la poartă și întâmpin musafirii. Înfășat în țesătură aurie, Tung Chih e ținut de o doamnă de onoare. Tocmai și-a deschis ochii și e într-o dispoziție veselă – se uită lung la vizitatori, cu privirea unui înțelept. Când soarele ajunge deasupra acoperișului, sosesc rudele imperiale care trăiesc în afara Orașului Interzis, printre care prințul Kung, prințul Ts'eng și prințul Ch'un, însoțiți de *fujin*-ele și de copiii lor.

La prânz își fac apariția împăratul Hsien Feng și Nuharoo. Sosirea lor este anunțată de un șir dublu de eunuci îmbrăcați în culori vii, care se întinde pe o lungime de o jumătate de milă. Jilțul de dragon al lui Hsien Feng și cel de phoenix al lui Nuharoo avansează spre poarta palatului între rândurile de eunuci.

Împăratul a venit la mine și aseară, la ora ceaiului. I-a adus un dar lui Tung Chih: propria-i centură, cea făcută din păr de cal și panglici plisate de mătase albă. Mi-a mulțumit că i-am dăruit un fiu.

Făcându-mi curaj, i-am spus că mă simt singură. Că, deși îl am pe Tung Chih, mă simt confuză și pierdută. L-am implorat să rămână peste noapte:

— A trecut prea mult timp, Hsien Feng.

El a înțeles, dar nu a rămas. În ultimele câteva luni, a umplut toate dormitoarele disponibile din Palatul de Vară cu frumuseți din toată țara. Mi-a zis:

— Nu mă simt bine. Doctorul m-a sfătuit să dorm singur pentru ca esența mea să nu se risipească.

Încep să le înțeleg pe Nuharoo, pe doamnele Yun, Li, Mei și Hui și pe acelea pe care Fiul Cerului nu le-a mai dorit sau nu și le-a mai amintit.

Ridicându-se să plece, soțul meu mi-a zis:

— Am semnat un edict prin care ți se acordă un nou titlu. Va fi anunțat mâine și sper că vei fi bucuroasă. De acum înainte, vei avea același rang și titlu ca Nuharoo.

Ceremonia *Shih-san* e gata să înceapă. Concubinele s-au împrăștiat prin toată grădina de îndată ce Nuharoo le-a dat voie să se așeze. Doamnele sunt îmbrăcate în rochii cu teme de sărbătoare, de parcă ar lua parte la un spectacol de operă. Se uită în jur și critică totul.

Nuharoo îmi zice:

— Te rog să iei loc, soră mai mică.

Privirea i se îmblânzește, deși liniile negre, puternice ale machiajului îi păstrează duritatea trăsăturilor.

Mă așez pe un scaun lângă ea.

Mulțimea simte că Nuharoo e pe cale să spună ceva, așa că oamenii se strâng mai aproape și își întind gâturile pentru a arăta cât de dornici sunt să asculte. Nuharoo le vorbește:

— Compătimiți-mă ca femeie, căci sunt vinovată față de Majestatea Sa. Faptul de a nu-i putea dărui copii este neîmplinirea mea. Tung Chih este însă șansa mea să-mi dovedesc loialitatea. Am simțit că sunt deja mama lui Tung Chih atunci când pântecul doamnei Yehonala a început să se mărească. Zâmbește la propriile-i cuvinte: Sunt îndrăgostită de fiul meu.

Nu e nici urmă de ironie în vocea ei și aș vrea din tot sufletul să mă înșel în legătură cu intențiile pe care le are. Dacă numai sentimentul de dragoste ar apropia-o de Tung Chih, atunci aș lăsa-o bucuroasă să facă cum vrea ea. Dar instinctele mele materne sunt profunde și simt că ar fi greșit să am încredere în ea.

— Veniți cu toții să împărtășiți fericirea mea! declamă cu bucurie Nuharoo. Faceți cunoștință cu băiatul meu ceresc, Tung Chih!

Concubinele încearcă din răsputeri să pară entuziasmate. Chipurile lor sunt acoperite cu vopseluri și au capetele bogat împodobite cu ornamente. Se lasă în genunchi și ne urează lui Nuharoo și mie „zece mii de ani de longevitate". Nu mă simt în largul meu atunci când doamnele înconjoară leagănul și îl sărută pe Tung Chih pe obraji. Buzele lor date cu roșu mă fac să mă gândesc la niște lupi înfometați care sfâșie un iepure în bucăți.

Când doamna Yun trece pe lângă mine, simt mirosul unei plante neobișnuite. E îmbrăcată într-o rochie de mătase de un galben pal, brodată cu crizanteme albe. Cerceii ei sunt ca două globuri cât nucile, care i se leagănă până la umeri. Când se așază și zâmbește, i se văd gropițele din obraji:

— Bebelușul doarme toată noaptea? întreabă ea. Nu încă?

Nuharoo mă privește neliniștită.

— Aș fi recunoscătoare pentru niște cuvinte de noroc, îi spune ea doamnei Yun.

— Ați observat că prunii au înflorit? De parcă nici nu ar fi auzit-o pe Nuharoo, doamna Yun continuă: Azi-dimineață s-a întâmplat un lucru foarte ciudat la mine la palat.

— Ce anume? întreabă celelalte doamne, întinzându-și gâturile spre doamna Yun ca niște gâște.

— În colțul dormitorului meu, își coboară ea glasul, șoptind, am descoperit o ciupercă uriașă. Mare cât capul unui om!

Văzând că și-a uluit audiența, doamna Yun zâmbește:

— Lucruri și mai ciudate se vor întâmpla. Astrologul meu a citit un semn de moarte într-o pânză de păianjen dintr-un măslin dulce. Desigur, mă pricep eu însămi la astfel de lucruri. Împăratul Hsien Feng mi-a spus de multe ori că el se transformă în somn într-o bucată de pânză și e purtat de vântul de sud direct în paradis. Majestatea Sa nu dorește nici o ceremonie de adio. Este hotărârea sa ca noi toate să fim văduve.

Nuharoo stă dreaptă precum un pin. Clipește din ochi și hotărăște să o ignore pe doamna Yun. Își ia ceșcuța de ceai, ridică de pe ea capacul și bea.

Restul doamnelor îi urmează exemplul. La unison, fiecare își ascunde nasul în propria ceașcă.

Mă întreb dacă doamna Yun are mintea tea-fără. Pe măsură ce o observ, judecata ei pare să se încețoșeze. Totuși, simt că este un sâmbure de adevăr în cuvintele ei, atunci când începe să cânte *Țărână în vânt*:

Mă întrebi când vin.
Vai, nu încă, nu încă...
Cum mai umplea ploaia iazurile în noapte
când ne-am întâlnit!

Oh, oare vom mai sufla vreodată din nou în lumânări
Și ne vom aminti orele fericite ale acelei ploi de seară?

Palanchinul mamei ajunge în sfârșit la intrarea laterală a Porții Purității Celeste. În clipa în care o văd coborând, izbucnesc în lacrimi. A îmbătrânit și acum se sprijină neputincioasă pe brațele lui Rong și ale lui Kuei Hsiang. Înainte ca eu să termin ceremonia de salut, mama izbucnește:

— Felicitări, Orhideea! Nu credeam că voi apuca ziua să-mi văd nepotul.

— Momentul fericit a sosit! se aude strigătul eunucului-șef Shim de pe hol. Muzică și artificii!

Condusă de eunuci special antrenați pentru ritual, mă deplasez prin mulțime. Îl întreb pe împăratul Hsien Feng dacă mama poate sta lângă mine, și el îmi îndeplinește dorința. Cei din familia mea sunt atât de fericiți, că încep să plângă. Mama se apleacă și îl atinge pe Tung Chih pentru prima oară:

— Acum pot să-l întâlnesc împăcată pe tatăl tău, îmi zice.

După ce ne așezăm, Rong și Kuei Hsiang îmi povestesc că au dus-o pe mama la cei mai buni doctori din Peking. Mie îmi pare slăbită, și îi iau mâinile într-ale mele. Potrivit obiceiului, familia mea nu va putea rămâne peste noapte în Orașul Interzis, așa că va trebui să ne despărțim când ceremonia va lua sfârșit. Gândul că s-ar putea să nu o mai văd niciodată pe mama mă tulbură atât de mult, încât nu dau atenție rugăminții lui Nuharoo de a-i întâmpina alături de ea pe membrii Curții.

— Gândește-te altfel, Orhideea, îmi zice mama, încercând să mă aline. Va fi o ușurare pentru

mine să mor, de vreme ce durerile mele sunt atât de mari.

Îmi las capul pe umărul ei, nefiind în stare să mai spun vreun cuvânt.

— Încearcă să nu strici momentul, Orhideea, zâmbește mama.

Fac un efort să par veselă. Mi se pare ireal că toată lumea a venit aici pentru fiul meu.

Kuei Hsiang a început să se amestece prin mulțime și îl aud cum râde. Îmi dau seama că vinul de orez și-a făcut efectul.

Rong e mult mai frumoasă, însă mai slabă decât ultima dată când am văzut-o.

— Viitorul lui Rong nu e aranjat încă, și asta mă îngrijorează, îmi zice mama cu un oftat. Ea nu a fost la fel de norocoasă ca tine. Nu a primit nici măcar o singură cerere în căsătorie ca lumea, și are peste douăzeci de ani.

— E un bărbat la care m-am gândit pentru Rong, îi spun mamei.

— Abia aștept să-i aud numele.

— E prințul Ch'un, rămas de curând văduv. Este cel de-al șaptelea frate al lui Hsien Feng.

Mama e în culmea fericirii.

— Însă „văduv" nu înseamnă că prințul Ch'un nu are soții sau concubine, o previn eu. Doar că poziția de primă soție nu este încă ocupată.

— Înțeleg, dă mama din cap. Totuși, prințul Ch'un ar fi o șansă excelentă pentru Rong. Ea ar fi o Nuharoo în gospodăria lui Ch'un, nu?

— Da, mamă, dar asta numai dacă reușește să-i stârnească interesul.

— Ce-ar putea cere mai mult o familie cu originea noastră? O viață care să nu cunoască foamea – asta e tot ce am vrut pentru copiii mei. Căsătoria mea cu tatăl tău a fost una aranjată. Nu ne-am întâlnit niciodată înainte de nunta noastră. Cu toate astea, s-a dovedit a fi una reușită, nu?

— Mai mult decât atât, mamă.

Rămânem tăcute un timp, cu degetele strânse laolaltă. Apoi mama spune:

— Mă gândesc că tu și Rong ați putea deveni apropiate dacă această logodnă ar avea loc. Ultima mea dorință în această viață ar fi ca voi să aveți grijă una de alta. Pe lângă asta, Rong ar fi un ochi în plus pentru tine, în ceea ce privește siguranța lui Tung Chih.

Aprob din cap înțelepciunea mamei.

— Du-te la sora ta acum, Orhideea, îmi zice mama, și lasă-mă să petrec câteva clipe singură cu nepotul meu.

Mă duc la Rong și o conduc în spatele grădinii. Ne așezăm într-un micuț pavilion de piatră. Îi explic gândurile mele și dorința mamei, și sora mea e cu adevărat încântată că mi-am ținut promisiunea de a-i găsi un pretendent.

— O să-i placă prințului Ch'un de mine? mă întreabă ea. Cum să mă pregătesc?

— Să vedem mai întâi dacă va fi interesat de tine. Întrebarea mea este – și asta e foarte important – vei putea să înduri greutățile pe care le-am îndurat eu?

— Greutăți? Glumești, nu-i așa?

Un sentiment de nesiguranță îmi năvălește în minte. Rong habar nu are despre ce vorbesc.

— Rong, viața mea nu este cum pare a fi. Trebuie să știi asta. Nu vreau să fiu cauza regretelor tale. Pur și simplu, nu vreau să pun la cale o tragedie.

Rong roșește:

— Dar, Orhideea, nu am visat decât să am aceeași șansă ca și tine. Vreau să fiu invidiată de femeile din toată China.

Îmi zâmbește larg.

— Răspunde-mi la întrebare, te rog. Rong, poți suporta să-ți pierzi soțul pentru altele?

Rong se gândește puțin și apoi îmi răspunde:

— Dacă așa stau lucrurile de sute de ani, nu văd de ce ar trebui să fiu eu cea care să aibă probleme cu asta.

Respir adânc și îi dau ultimul avertisment:

— Când vei iubi un bărbat, te vei schimba. Îți spun din experiență, suferința este insuportabilă. Vei simți cum inima îți e prăjită pe toate părțile într-o tigaie încinsă.

— În cazul ăsta, mai bine o să am grijă să nu mă îndrăgostesc.

— S-ar putea să nu poți controla lucrurile.

— De ce?

— Păi, pentru că a trăi înseamnă să iubești – cel puțin asta este valabil în cazul meu.

— Și ce să fac atunci, Orhideea?

Ochii lui Rong se măresc de nedumerire.

Tristețea îmi apasă pieptul, și știu că trebuie să rămân tăcută pentru a mă putea stăpâni. Rong își pune cu delicatețe obrazul lângă al meu:

— Te-ai îndrăgostit, cu siguranță, de împăratul Hsien Feng.

— A fost o... prostie din partea mea.

— Voi ține minte lecția ta, Orhideea. Știu că trebuie să fie greu. Dar eu tot o invidiez pe sora mea mai mare. Nu a existat nici măcar un bărbat decent în viața mea. Asta mă face să cred că nu sunt atrăgătoare.

— Știi bine că asta e o prostie, Rong. Cât de neatrăgătoare poți fi, când sora ta este consoartă imperială, chipul Chinei?

Rong zâmbește și aprobă din cap.

— Este adevărat, te-ai făcut mai frumoasă. Îmi pun un braț în jurul umerilor ei: Vreau să fii conștientă de frumusețea ta în fiecare minut de acum înainte.

— Ce înseamnă „minut"?

— E un ac pe cadranul ceasului.

— Și un „ceas" ce e?

— Ei bine, o să-ți arăt. Ceasurile sunt jucăriile împăratului. Ele arată timpul. Se ascund în cutii de metal, precum melcii în cochiliile lor, și fiecare cutie are înăuntru o inimioară care ticăie.

— Ca o ființă vie?

— Da, numai că ele nu sunt vii. Majoritatea au fost făcute de oameni din țări străine. Vei avea multe atunci când te vei căsători cu prințul Ch'un. Îmi scot pensula de pudră și îi spun: Ia aminte, Rong, ca soră a concubinei favorite a lui Hsien Feng, ar trebui să știi că bărbații abia așteaptă să te aibă, dar s-ar putea ca ei să nu aibă îndeajuns de mult curaj ca să vină la tine și să-ți spună ce e în mintea lor. Voi vorbi cu Majestatea Sa despre ideea mea de a-ți face cunoștință cu fratele lui. Dacă obțin aprobarea lui, restul va fi ușor.

Când eu și Rong ne întoarcem la mama și la Kuei Hsieng, aflăm că muzica și artificiile s-au încheiat. Eunucul-șef Shim anunță că prima parte a ceremoniei a luat sfârșit și că acum începe a doua parte, „baia în aur". La porunca lui, patru eunuci scot afară o cadă din aur, o așază în mijlocul curții, sub o magnolie înflorită, și o umplu cu apă. În jurul ei sunt așezate încălzitoare cu cărbuni.

Un grup de servitoare îngenunchează lângă cadă, în timp ce două doici îmi aduc fiul afară. Servitoarele îl dezbracă pe Tung Chih și îl scufundă în cadă. El țipă, dar protestele nu-i sunt luate în seamă. Servitoarele îl țin de picioruțe și de brațe așa cum ar face-o dacă ar jupui de blană un iepure. Tuturor li se pare amuzant, însă pe mine mă doare fiecare scâncet al fiului

meu. Mi-e greu să stau liniștită, dar știu că trebuie să suport. Există un preț care trebuie plătit pentru poziția lui Tung Chih – fiecare ceremonie îl va aduce mai aproape de statutul de moștenitor legitim.

Sub privirile a sute de ochi, lui Tung Chin i se face prima baie, însă copilul devine din ce în ce mai agitat.

— Priviți, are o pată întunecată la subsuoara dreaptă!

Nuharoo se ridică de pe jilț și aleargă spre mine. S-a schimbat între timp într-o a doua rochie pentru această ocazie.

— E un semn de rău augur?

— E un semn din naștere, îi răspund. L-am consultat pe doctorul Sun Pao-tien și mi-a spus să nu-mi fac griji.

— Eu n-aș avea încredere în Sun Pao-tien. N-am mai văzut niciodată un astfel de semn din naștere – e prea mare și prea întunecat. Trebuie să-mi consult de îndată astrologul. Întorcându-se spre cadă, Nuharoo le admonestează pe slujnice: Nu încercați să-l opriți pe Tung Chih din plâns. Lăsați-l! Așa trebuie, să se simtă inconfortabil! Despre asta e vorba în această ceremonie. Cu cât plânge mai tare, cu atât sunt mai mari șansele să ajungă puternic.

Mă forțez să plec de acolo, ca să nu o pocnesc pe Nuharoo în piept.

Bate vântul și din copaci plouă cu petale roz dintre care câteva ajung în cadă. Servitoarele adună petalele și i le arată lui Tung Chih, în încercarea de a-l liniști. Această imagine a îmbăierii sub magnolie ar fi fost minunată, dacă bebelușul nu ar fi chinuit. Habar nu am cât timp va mai trebui să stea în apă. Mă uit în sus la soare și mă rog să rămână pe cer.

— Hainele! cântă eunucul-șef Shim în stilul lui afectat.

Servitoarele îl șterg repede pe Tung Chih și îl îmbracă, însă copilul e atât de obosit, încât adoarme imediat. Arată ca o păpușă din cârpe. Dar ceremonia e departe de a se fi încheiat. După ce cada este golită de apă, Tung Chih e pus înapoi, fără însă a fi trezit. Câțiva lama îmbrăcați în robe de culoarea soarelui se așază jos, în cerc, în jurul copilului și încep să psalmodieze.

— Darurile! strigă eunucul-șef Shim.

În frunte cu împăratul Hsien Feng, oaspeții vin să-și ofere omagiile. Pe măsură ce cutiile sunt deschise una câte una, eunucul-șef anunță ceea ce conțin:

— De la Majestatea Sa, patru lingouri de aur și două bucăți de argint!

Eunucii desfac ambalajul, dând la iveală o cutie sculptată din lac roșu. Shim continuă:

— De la Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo, opt lingouri din aur și argint, opt *ruyi* purtătoare de noroc, patru bani de aur și argint, patru pături din bumbac pentru iarnă, patru cuverturi și cearșafuri din bumbac, patru haine de iarnă, patru perechi de pantaloni, patru perechi de șosete și două perne!

Restul oaspeților se prezintă cu darurile potrivit rangului și vârstei. Cadourile sunt mai mult sau mai puțin asemănătoare, cu excepția cantității și calității. Nimeni nu trebuie să dea mai mult decât perechea imperială și nimeni nu folosește, de fapt, darurile. Totul e împachetat și trimis în depozitele imperiale în numele lui Tung Chih.

A doua zi mă trezesc înainte de ivirea zorilor, ca să petrec puțin timp cu fiul meu. Apoi, ritualul

Shih-san continuă. Tung Chih e din nou băgat în cadă.

Stă în apă de o oră și cincisprezece minute. Soarele strălucește, însă luna mai e o lună răcoroasă. Fiul meu ar putea foarte ușor să răcească, dar nimănui nu pare să-i pese. După ce Tung Chih strănută de două ori, îi spun lui An-te-hai să aducă un cort ca să-l ferească de briză. Însă Nuharoo respinge ideea. Ea zice că acesta i-ar îndepărta norocul lui Tung Chih:

— Scopul băii este de a-l expune pe Tung Chih puterilor magice ale universului.

De această dată, refuz să cedez în fața ei:

— Cortul rămâne! insist eu.

Nuharoo nu mai spune nimic, însă atunci când plec să folosesc camera de toaletă cortul este înlăturat. Știu că sunt nebună să mă gândesc că intenția lui Nuharoo e să-mi îmbolnăvească fiul, dar nu mă pot împiedica să stărui în această idee.

Nuharoo susține că nu avem dreptul să modificăm tradiția:

— Din împărat în împărat, fiecare moștenitor a fost îmbăiat în același mod.

— Însă strămoșii noștri erau altfel de oameni, o contrazic eu. Trăiau pe spinarea calului și umblau pe jumătate dezbrăcați.

Îi reamintesc lui Nuharoo că tatăl lui Tung Chih e un om cu sănătatea șubredă și că pruncul nu a avut o greutate normală la naștere.

Nuharoo e redusă la tăcere, dar nu se predă.

Tung Chih începe să strănute.

Incapabilă să mă mai stăpânesc, mă duc la cadă și le împing la o parte pe servitoare. Îl iau pe Tung Chih și alerg înăuntru.

Ceremoniile și festivitățile continuă la nesfârșit. În toiul lor, un grădinar descoperă o păpușă

fetiș îngropată la mine în grădină. Pe pieptul acesteia sunt inscripționate două caractere negre care înseamnă „Tung Chih".

Împăratul Hsien Feng le convoacă pe soțiile și pe concubinele Majestății Sale – vrea să rezolve problema personal. Mă îmbrac și merg la palatul doamnei Yun, deși nu știu de ce trebuie să ne întâlnim acolo. Pe drum mă întâlnesc cu Nuharoo, care vine din alt palat – nici ea nu are habar despre ceea ce se petrece.

Când ne apropiem de palat, auzim suspine. Ne grăbim să intrăm pe hol și îl descoperim pe împărat, furios. Hsien Feng e în cămașă de noapte, iar lângă el stau doi eunuci, fiecare ținând câte un bici. Numeroși eunuci și servitori sunt în genunchi pe jos, iar printre ei, în primul rând, se află doamna Yun. E într-o rochie din mătase roz și ne dăm seama că ea este cea care suspină.

— Încetează cu plânsul, zice Hsien Feng. Cu rangul pe care îl deții, cum ai putut să te cobori într-atât?

— Nu am făcut-o eu, Majestatea Voastră! Doamna Yun își lasă capul pe spate, pentru a-l privi în ochi. Am fost bucuroasă peste poate de nașterea lui Tung Chih și nu am contenit nici o clipă cu celebrarea micuțului. Nu voi închide ochii dacă voi fi spânzurată din cauza asta!

— Toată lumea în Orașul Interzis îți recunoaște scrisul! Împăratul ridică glasul: Cum ar putea toată lumea să se înșele?

— Caligrafia mea nu este un secret, protestează doamna Yun. Sunt cunoscută pentru arta mea. Ar fi foarte ușor pentru oricine să-mi copieze stilul.

— Numai că una dintre slujnicele tale te-a surprins când confecționai păpușa.

— Vorbiți cu siguranță despre Dee. A inventat asta deoarece mă urăște.

— De ce te urăşte Dee?

Doamna Yun se întoarce. În acest moment, ochii ei o zăresc pe Nuharoo:

— Dee mi-a fost dăruită de Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo. Nu am vrut-o niciodată. Am pedepsit-o de mai multe ori pentru că îşi băga nasul unde nu-i fierbea oala...

— Dee are numai treisprezece ani, o întrerupe Nuharoo. Să acuzi o nevinovată ca să-ţi acoperi crima este ruşinos. Se întoarce la mine, ca şi cum ar fi căutat sprijin: Dee e cunoscută pentru drăgălăşenia ei, nu-i aşa?

Nefiind pregătită să răspund, îmi las capul în jos. Nuharoo se întoarce spre Hsien Feng:

— Majestatea Voastră, îmi acordaţi permisiunea de a-mi îndeplini datoria?

— Da, împărăteasa mea.

Auzind acestea, doamna Yun ţipă:

— Bine, voi mărturisi! Ştiu exact cine a pus asta la cale. E o vulpe diabolică în trup de om. A fost trimisă de demon să distrugă dinastia Ch'ing. Însă există mai multe vulpi în Oraşul Interzis. Vulpea cea rea şi-a chemat haita. Tu – arată ea spre Nuharoo – eşti una dintre ele. Şi tu – arată înspre mine – la fel. Majestatea Voastră, e vremea să mă răsplătiţi cu funia de mătase albă ca să am onoarea de a mă spânzura.

Aceste vorbe provoacă agitaţie în sală. Zgomotul se potoleşte când doamna Yun vorbeşte din nou:

— Vreau să mor. Viaţa mea a fost un iad. Ţi-am dăruit o prinţesă, arată ea spre împăratul Hsien Feng, şi ai tratat-o ca pe un gunoi. De îndată ce va împlini treisprezece ani, o vei da. O vei mărita cu vreunul dintre sălbaticii de la graniţă pentru a încheia pace. Îţi vei vinde propria fiică...

Doamna Yun cedează. Cele două gropiţe alcătuiesc un rânjet bizar:

— Să nu crezi că sunt surdă. Te-am auzit pe tine și pe miniștrii tăi discutând despre asta. Nu mi s-a dat voie să vorbesc despre nefericirea mea. Însă azi, de-ți place sau nu, vei auzi tot ce am de spus. Bineînțeles că sunt geloasă pe felul în care e tratat Tung Chih. Bineînțeles că plâng ghinionul fiicei mele, Jung, și că întreb Cerul de ce nu mi-a fost dat să am un fiu... Dă-mi voie să te întreb, Hsien Feng, știi când e ziua de naștere a fiicei tale? Știi câți ani are? Cât a trecut de când ai vizitat-o ultima oară? Pun pariu că nu ai nici un răspuns la întrebările mele. Inima ți-a fost mâncată de vulpi!

Nuharoo își scoate batista și începe să-și tamponeze fața:

— Mă tem că doamna Yun nu-i lasă de ales Majestății Voastre.

— Încheie această afacere în locul meu, Nuharoo.

Împăratul Hsien Feng se ridică și iese din hol în picioarele goale.

Doamna Yun s-a spânzurat în noaptea aceea. Vestea mi-a fost adusă de An-te-hai a doua zi dimineața, la micul dejun. Mi s-a întors stomacul pe dos. Tot restul zilei am zărit chipul doamnei Yun după fiecare ușă și la fiecare fereastră. L-am rugat pe An-te-hai să stea pe aproape, în timp ce eu aveam grijă de leagănul lui Tung Chih. M-am întrebat ce se va întâmpla cu fiica doamnei Yun, prințesa Jung. Aș fi vrut să o pot invita pe copilă să stea la mine o vreme și să petreacă timpul cu fratele ei vitreg. An-te-hai mi-a zis că fetei i s-a spus că mama ei a plecat într-o lungă călătorie, iar eunucilor și servitoarelor li s-a poruncit să păstreze secretă moartea doamnei Yun. Fata va afla adevărul în cel mai crud mod cu putință: din barfe de la rivalele

BIBLIOTECA VIOLETEI

doamnei Yun care doresc să o vadă pe copilă suferind.

Nuharoo vine neanunțată la miezul nopții. Eunucii ei bat la poarta mea atât de tare, încât aproape că o dărâmă. Nuharoo se repede la mine în clipa în care îi ies în întâmpinare pentru a o saluta. Pare bolnavă și suspină în timp ce vorbește:

— Mă urmărește!

— Cine te urmărește? o întreb.

— Doamna Yun!

— Trezește-te, Nuharoo! Trebuie să fi avut un coșmar.

— Stătea lângă patul meu, îmbrăcată într-o rochie verzuie transparentă, suspină Nuharoo. Avea sânge pe tot pieptul. Gâtul îi era tăiat dinspre față, ca de un topor, iar capul îi atârna pe spate, prins de gât doar printr-o bucată subțire de piele. Nu puteam să-i văd fața, dar îi auzeam vocea. Zicea: „Trebuia să fiu spânzurată, nu decapitată!". Zicea că a fost trimisă de judecătorul lumii de dincolo ca să găsească un înlocuitor. Pentru a se întoarce pentru viața următoare, trebuia să facă în așa fel ca înlocuitorul ei să moară la fel ca ea.

O liniștesc pe Nuharoo, dar sunt eu însămi speriată. Se întoarce la ea la palat și devorează toate cărțile cu fantome pe care le are. Peste câteva zile mă vizitează și îmi spune că a descoperit ceva ce ar fi bine să știu și eu:

— Cea mai cruntă pedeapsă pentru o femeie fantomă este să fie aruncată în „cazanul cu sânge murdar". Nuharoo îmi arată o carte cu ilustrații sângeroase reprezentând „Bolgia Osândelor" din lumea de dincolo. Capete tăiate cu părul lung pluteau într-un bazin cu sânge întunecat – seamănă cu niște găluște în apă fiartă. Vezi? Despre asta voiam să vorbesc cu tine, zice

Nuharoo. Sângele din bazin provine de la murdăria tuturor femeilor. În bazin sunt, de asemenea, șerpi veninoși și scorpioni care se hrănesc cu cei morți de curând. Ei sunt reîncarnările acelora care au comis fapte rele în timpul vieții.

— Și ce se întâmplă dacă nu comit fapte rele foarte grave? o întreb.

— Orhideea, judecata lumii de dincolo e pentru toate femeile. De aceea avem nevoie de religie. Budismul ne ajută să ne căim pentru faptele pe care le comitem prin simplul fapt că suntem femei și că trăim o viață materială. Trebuie să renunțăm la toate plăcerile pământești și să ne rugăm pentru iertarea Cerului. Trebuie să facem tot ce putem pentru a dobândi virtute. Doar atunci am putea avea o șansă de a scăpa de cazanul cu sânge murdar.

16

Cu ocazia aniversării primei sale zile de naștere, fiului meu i se va pune în față o tavă plină cu diverse obiecte. El va trebui să aleagă unul dintre ele, care va da familiei imperiale un indiciu cu privire la caracterul său în viitor. Ritualul se numește *Chua-tsui-p'an*, „citirea viitorului în tavă". Au fost invitați importanți membri ai Curții.

Eunucii lui Tung Chih au fost ocupați toată săptămâna cu pregătirile pentru eveniment. Pereții, coloanele, ușile și ramele ferestrelor din palatul meu au fost proaspăt vopsite în purpuriu. Căpriorii și consolele au fost scoase în relief cu albastru, verde și auriu. Pe cerul luminos al nordului, acoperișul din țigle galbene de ceramică strălucește ca o uriașă coroană de aur. Exuberantele sculpturi de marmură albă ale teraselor vibrează.

Ceremonia se deschide în Sala Milei Trupești, în colțul estic al palatului, unde s-a ridicat un altar deasupra căruia este o foaie mare prin care se explică ritualul. În mijlocul sălii se află o masă mare, pătrată, din lemn roșu. Pe masă e o tavă de mărimea unei frunze mature de lotus, mai mare decât cădița unui copil. Pe tavă sunt așezate obiecte simbolice: un sigiliu imperial, o carte de Confucius, *Despre toamnă și primăvară*, o pensulă de scris făcută din păr de capră, un lingou de aur și unul de argint, o ghicitoare, o sabie în miniatură, o sticluță de băutură, o cheie

de aur, zaruri din fildeș, o tabacheră de argint, un ceas, un bici din piele, un vas de ceramică albastră pictat cu peisaje, un evantai antic cu un poem scris de un poet celebru din dinastia Ming, un ac de păr din jad verde cu fluturi sculptați, un cercel în formă de pagodă și un bujor roz.

Copilul mi-a fost luat de dimineață, pentru a se asigura faptul că el va acționa din proprie voință. În ultimele câteva săptămâni am încercat să-l ghidez spre „alegerile bune". I-am arătat o hartă a Chinei, picturi cu peisaje pline de culoare și, desigur, obiectul pe care trebuie să-l aleagă, sigiliul imperial – unul fals, bineînțeles, ca să exerseze. L-a confecționat An-te-hai, dintr-o bucată de lemn. Am ștampilat cu „sigiliul" pe tot felul de bucăți de lemn, ca să-i atrag atenția lui Tung Chih. Însă el a fost interesat mai mult de acele din părul meu.

Oaspeții stau în liniște în sală și așteaptă ca Tung Chih să îndeplinească ritualul. În fața a sute de oameni, îngenunchez dinaintea altarului și aprind tămâie.

Împăratul Hsien Feng și Nuharoo stau pe jilțurile din centrul sălii. Ne rugăm, în timp ce fumul de tămâie începe să umple încăperea. Se servesc ceai și nuci. Când soarele ajunge deasupra sălii, Tung Chih este adus înăuntru de doi eunuci. E îmbrăcat într-o robă aurie brodată cu dragoni și se uită în jurul său cu ochi mari. Eunucii îl așază pe masă, însă el se mișcă necontenit, fără să poată sta locului. Eunucii reușesc cumva să-l facă să se încline spre Majestatea Sa, spre mamele sale și spre portretele strămoșilor.

Mă simt teribil de slabă și de singură, și aș vrea ca mama sau Rong să fi fost aici. Acest ritual nu a fost luat prea în serios în trecut,

când oamenii veneau doar ca să gângurească și să chicotească în jurul unui copilaș. Însă în vremurile de acum astrologii sunt cei care dictează – monarhii manciurieni nu mai sunt siguri pe ei înșiși. Totul ține de „voința Cerului".

Dacă Tung Chih va alege floarea sau un ac de păr în loc de sigiliul imperial? Va spune oare lumea că fiul meu va ajunge un filfizon? Dacă va alege ceasul? Oare nu va fi atras de ticăitul acestuia?

Baveta lui Tung Chih e udă toată. Când eunucii îi dau drumul, el merge de-a bușilea spre tavă. E atât de strâns în haine, că mișcările lui sunt lipsite de agilitate. Aplecându-se înainte, toată lumea privește cu nerăbdare. Simt privirea lui Nuharoo îndreptată în direcția mea și încerc să par sigură pe mine. Am răcit aseară și acum mă doare capul. Am băut pahar după pahar de apă în încercarea de a mă calma.

Tung Chih se oprește și se întinde spre tavă. Mă simt de parcă eu aș fi pe masă, și nu obiectele. Am brusc nevoie să merg în camera de toaletă. Ies în mare grabă din sală și izgonesc servitoarele înainte ca ele să mă poată urma. Așezată pe vasul de toaletă, respir adânc de câteva ori. Durerea din partea dreaptă a capului s-a întins acum și în cea stângă. Mă ridic și îmi clătesc mâinile și fața cu apă rece. Când intru din nou în sală, văd că Tung Chih își roade baveţica.

Mulțimea stă încă răbdătoare. Așteptările lor mă devastează. *E o greșeală să faci un copil să poarte povara Chinei!* Însă știu că fiul îmi va fi luat pentru totdeauna dacă îndrăznesc să rostesc o astfel de afirmație.

Tung Chih e cât pe ce să alunece de pe masă. Eunucii îl iau și îl întorc. Îmi vine în minte scena în care vânătorii eliberează o căprioară, doar

pentru a o ucide cu săgeţile lor. Mesajul pare să fie: dacă nu e în stare să scape, căprioara merită să moară.

Împăratul Hsien Feng a promis că voi fi răsplătită dacă Tung Chih va face o „figură bună". Cum aş putea oare să-l ghidez?

Cu cât citesc mai mult de pe foaia de deasupra altarului, cu atât mi se face mai teamă:

...Dacă prinţul alege sigiliul imperial, va deveni un împărat miluit cu toată virtutea Cerului. Dacă alege pensula de scris, aurul sau sabia, va domni cu inteligenţă şi voinţă puternică. Însă dacă alege floarea, cercelul sau acul de păr, va ajunge un mare iubitor de plăceri. Dacă atinge vasul cu băutură, va fi beţiv; în cazul în care alege zarurile, va pierde dinastia...

Tung Chih „studiază" fiecare obiect, dar nu ia nici unul. În sală e atât de linişte, că pot să aud susurul apei care curge în grădină. Încep să transpir şi gulerul mi se pare strâmt.

Tung Chih îşi bagă un deget în gură. *Sigur îi e foame!* Şansa ca el să aleagă sigiliul din piatră păleşte.

Îşi reia mersul târâş. De data asta, pare oarecum motivat. Eunucii îşi pun mâinile de jur-împrejurul mesei pentru a preveni căderea lui Tung Chih.

Împăratul Hsien Feng se apleacă din jilţu-i de dragon – îşi ţine capul cu ambele mâini, ca şi cum ar fi prea greu, şi îşi mută greutatea de pe un cot pe celălalt.

Tung Chih se opreşte şi îşi fixează ochii pe bujorul roz. Zâmbeşte, iar mâna lui se îndreaptă de la gură spre floare.

Închid ochii, însă îl aud pe împăratul Hsien Feng oftând.

Dezamăgire? Amărăciune?

Când redeschid ochii, observ că Tung Chih s-a îndepărtat de floare.

Își amintește oare că l-am pedepsit când a luat floarea? L-am plesnit, plângând eu însămi. Mi-am lăsat urma degetelor pe fundulețul lui și m-am urât pentru asta.

Fiul meu își ridică bărbia micuță. Ce caută? Se uită după mine? Uitând de bunele maniere, trec prin mulțime și mă opresc în fața lui. Îi zâmbesc și trasez o linie cu privirea între nasul lui și sigiliul imperial.

Micuțul reacționează. Cu o mișcare hotărâtă, apucă sigiliul.

— Felicitări, Majestatea Voastră! aclamă mulțimea.

Țipând de bucurie, An-te-hai aleargă în curte.

Spre cer se trage cu rachete și în aer se deschid o sută de mii de flori din hârtie.

Împăratul Hsien Feng sare de la locul său și anunță:

— Potrivit registrelor istorice, de la începutul dinastiei Ch'ing în 1644, doar doi prinți au luat sigiliul imperial. S-au dovedit a fi cei mai de succes împărați ai Chinei, Kang Hsi și Chien Lung. Este foarte posibil ca fiul meu, Tung Chih, să fie următorul!

A doua zi după ceremonie, îngenunchez în fața altarului dintr-un templu. Deși sunt epuizată, simt că nu trebuie să-i neglijez pe zeii care m-au ajutat. Aduc ofrande ca să-mi arăt recunoștința. An-te-hai a adus un pește viu pe un platou de aur. A fost pescuit din lac și legat cu panglică roșie. Grăbită, torn vin pe lespezi, căci peștele trebuie să fie dus viu înapoi în lac. An-te-hai așază cu grijă platoul cu peștele într-un palanchin, de parcă ar fi vorba de o persoană. Când ajungem la lac, dau drumul peștelui și acesta sare în apă.

Pentru a asigura viitorul fiului meu și a spori binecuvântările din partea tuturor zeilor, An-tehai îmi aduce zece colivii cu păsări prețioase, ca să le eliberez. Le ofer păsărilor libertatea în numele lui Tung Chih.

La întoarcerea în palat, mă întâmpină vești bune: Rong și Ch'un s-au logodit. Mama e în culmea fericirii.

După spusele împăratului Hsien Feng, fratele său nu are mare talent sau ambiție. Când i s-a prezentat lui Rong, prințul Ch'un s-a descris drept „adorator al învățăturilor lui Confucius", ceea ce înseamnă că urmărește o viață în care să primeze libertatea minții. Deși se bucură de beneficiile poziției sale imperiale, crede că „prea multă apă face ca o ceașcă să dea pe dinafară" și „prea multe ornamente fac ca o podoabă pentru cap să pară de prost gust".

Nici una dintre noi nu și-a dat seama că retorica prințului Ch'un este un paravan care îi ascunde defectele de caracter. În curând se va dovedi că „modestia" și „exilul spiritual autoimpus" vin din lenea sa.

Am prevenit-o pe Rong să nu se aștepte la o viață ca în povești în ceea ce privește căsătoria imperială.

— Uită-te la mine, i-am spus, sănătatea Majestății Sale e distrusă fără putință de refacere, iar eu mă pregătesc să devin văduvă imperială.

Nu sunt singura îngrijorată de sănătatea împăratului. Nuharoo împărtășește același sentiment. La ultima ei vizită, ne-am înțeles pentru prima oară ca două prietene – ne leagă teama de a-l pierde pe Hsien Feng. A început să accepte faptul că am devenit egale. Aerul ei de superioritate s-a înmuiat și a început să folosească „ai vrea să..." în loc de „Majestatea Sa Împărăteasa crede că...". Știm amândouă din istorie ce s-ar putea

întâmpla cu soțiile și concubinele unui împărat după moartea acestuia. Și amândouă ne dăm seama că nu ne putem bizui decât una pe cealaltă.

Eu am motivele mele să o vreau pe Nuharoo ca aliată. Simt că soarta fiului meu va fi în mâinile unor miniștri ambițioși ai Curții, cum este Marele Consilier Su Shun. El pare să se bucure de toată încrederea împăratului. În plus, e bine știut de toată lumea că până și prințul Kung se teme de Su Shun.

Su Shun conduce treburile statului și ține audiențele în timpul bolii Majestății Sale – el acționează cu din ce în ce mai multă independență față de poruncile împăratului. Puterea lui Su Shun mă îngrijorează și îl consider șiret și capabil de manipulare. Când îl vizitează pe împăratul Hsien Feng, el discută rareori despre chestiuni de stat. În numele grijii față de sănătatea Majestății Sale, îl izolează pe Hsien Feng și își întărește propria poziție. După părerea prințului Ch'un, Su Shun își construiește cu grijă, de ani de zile, propriul fundament politic, prin intermediul numirii prietenilor și diverșilor săi parteneri în funcții importante.

O conving pe Nuharoo că trebuie să insistăm ca documentele importante să-i fie trimise împăratului Hsien Feng. Poate că Majestatea Sa e prea bolnav ca să le analizeze, dar noi am putea să-l ajutăm să fie la curent. Cel puțin nu am mai fi ținute la distanță și am putea să ne asigurăm că Su Shun nu abuzează de puterea sa.

Nuharoo nu vrea să se deranjeze:

— Se cuvine ca o doamnă înțeleaptă să-și petreacă viața apreciind frumusețea naturii, păstrându-și elementul *yin* și preocupându-se de longevitatea sa.

Însă instinctul îmi spune că, dacă refuzăm să luăm parte la guvernare, am putea pierde și puținul control pe care îl avem.

Nuharoo e de acord că am și eu dreptate, dar nu îmbrățișează în totalitate planul meu. Cu toate acestea, astă-seară îi vorbesc Majestății Sale, pentru ca mâine să se emită un decret: toate documentele trebuie să treacă mai întâi pe la biroul împăratului Hsien Feng.

Nu mă surprinde faptul că Su Shun ignoră decretul. El le poruncește mesagerilor care aduc documentele „să urmeze ruta inițială". Pretextul său este, din nou, starea de sănătate a împăratului. Suspiciunea și neîncrederea mea se adâncesc.

— Simt cum mă îmbătrânește lupta ta de a controla ambiția lui Su Shun, îmi zice Nuharoo, rugându-mă să o scutesc de efort. N-ai decât să faci ce vrei în legătură cu Su Shun, atâta timp cât respecți faptul că „soarele răsare la est și apune la vest", spune ea, referindu-se la noi două.

Mă uimește că Nuharoo consideră lucrul ăsta important, însă îi dau cuvântul meu. Se calmează pe loc și spune:

— De ce nu te ocupi tu de asta și pe mine doar să mă informezi din când în când? Urăsc să stau în aceeași încăpere cu bărbați ale căror răsuflări miros urât.

La început, suspectez că Nuharoo îmi pune la încercare loialitatea. Cu timpul, însă, ea mă face să-mi dau seama că îi fac un favor, căci e genul de femeie care și-ar pierde somnul din cauza celui mai mic cusur în broderia ei, dar nu și dacă cedăm o clauză importantă într-un tratat.

Lumina soarelui trasează pe umerii înguști ai lui Nuharoo un contur minunat. Niciodată nu

neglijează să se pregătească în vederea unei posibile apariții a Majestății Sale. Cu siguranță durează o jumătate de zi ca să i se facă machiajul. Pentru accentuarea genelor ei se folosește o pastă neagră făcută din petale de flori parfumate. Ochii îi seamănă cu două fântâni adânci. Își vopsește buzele cu altă culoare în fiecare zi. Culoarea de azi e roz cu o nuanță de purpuriu. Ieri a fost trandafiriu, alaltăieri purpuriu. Se așteaptă să i se facă complimente și înțeleg că este foarte important pentru relația noastră să fac și eu acest lucru.

— Nu aș vrea să te văd îmbătrânind, Yehonala, îmi spune Nuharoo ținându-și degetele ridicate. Are unghiile lungi de cinci centimetri vopsite cu auriu și argintiu, cu detalii delicate din natură. Ascultă sfatul meu și pune-l pe bucătar să-ți prepare zilnic supă *tang kuei*. Să pună în ea viermi de mătase uscați și curmale negre. O să aibă un gust groaznic, dar te vei obișnui cu el.

— Trebuie să discutăm despre Su Shun și cabinetul său, Nuharoo. Lucrurile pe care nu le cunosc mă fac să devin nervoasă.

— O, dar nu le vei cunoaște niciodată pe toate. E o neorânduială care datează de o sută de ani. Îmi acoperă privirea cu unghiile ei ca niște țepușe: O voi trimite la tine la palat pe manichiurista mea, dacă nu pui tu însăți să-ți fie făcute.

— Nu sunt obișnuită să am unghii lungi, Nuharoo. Se rup foarte repede.

— Nu sunt eu cea care conduce gospodăria imperială? se încruntă ea.

Îmi pecetluiesc buzele, amintindu-mi de importanța păstrării armoniei dintre noi.

— Unghiile lungi sunt simbol al nobleții, doamnă Yehonala.

Dau din cap, deși mintea mea e din nou la Su Shun. Lui Nuharoo îi revine zâmbetul:

— Exact cum o doamnă chineză își leagă picioarele și nu muncește niciodată, ci trăiește doar pentru a fi plimbată peste tot în palanchine. Cu cât sunt mai lungi unghiile noastre, cu atât ne îndepărtăm mai mult de oamenii de rând. Te rog să încetezi să te mai lauzi că muncești în grădină cu mâinile tale. Te pui într-o situație jenantă nu doar pe tine, ci întreaga familie imperială.

Continui să dau din cap, prefăcându-mă că sunt recunoscătoare pentru sfaturile ei.

— Evită mandarinele. Se apleacă spre mine atât de mult, că-i simt răsuflarea de iasomie. Prea multe elemente condimentate duc la apariția coșurilor. O să pun un eunuc să-ți aducă un castron cu supă de țestoasă ca să stingă focul din tine. Te rog să-mi arăți respectul tău acceptându-l.

Sunt sigură că ea simte că și-a atins scopul în momentul în care împăratul a încetat să mai împartă patul cu mine. Acum are un motiv și mai bun să se simtă în siguranță în ceea ce mă privește: Hsien Feng nu se va mai întrema niciodată ca să vină înapoi în dormitorul meu.

— Ei, atunci te las să-ți vezi de durerile de cap, zâmbește ea și se ridică.

Pentru a-i oferi și mai multă pace sufletească, îi spun că nu am experiență în privința Curții, și nici nu am relații.

— Aici sunt sigură că pot să fiu de ajutor, zice Nuharoo. Se apropie ziua mea de naștere și am dat poruncă să se organizeze un banchet pentru a o sărbători. Vreau să-i inviți pe toți cei care crezi că ți-ar fi de folos. Nu-ți face griji. Oamenii abia așteaptă să se numere printre cunoștințele noastre.

— În cine mai putem avea încredere, în afară de prințul Kung?

Ea se gândește o clipă și apoi răspunde:

— Ce zici de Yung Lu?

— Yung Lu?

— Comandantul-șef al Gărzii Imperiale, subalternul lui Su Shun. Este un bărbat foarte capabil. Am mers la reuniunea de familie organizată de ai mei cu ocazia sărbătorii prăjiturii de orez și numele lui era pe buzele tuturor.

— Tu l-ai cunoscut?

— Nu.

— Vrei să-i trimiți o invitație?

— I-aș trimite, dacă aș putea. Problema e că nu are un rang suficient de înalt pentru a-i da dreptul să participe la un banchet imperial.

Parfumul de dafin umple curtea și sala de recepție. Îmbrăcată ca un pom în floare, Nuharoo e surprinsă să afle că Su Shun a trimis vorbă în ultima clipă că nu va participa. Pretextul lui a fost că „doamnele împăratului sunt numai pentru ochii Majestății Sale". Nuharoo nu-și mai încape în piele.

Gâtul ei se pleacă sub greutatea atâtor coliere din aur bătut, pietre prețioase și brocart. Ea e așezată pe tronul din sala de est a Palatului Sporirii Esenței. Tocmai și-a schimbat al doilea rând de haine și acum poartă o robă din mătase fină galbenă, brodată cu o mulțime de simboluri imperiale.

Toți ochii sunt fixați asupra ei, mai puțin cei ai împăratului Hsien Feng, care, deși foarte bolnav, a făcut efortul să vină. E îmbrăcat într-o robă asortată cu cea a lui Nuharoo, gest prin care Majestatea Sa îi aduce un omagiu împărătesei sale. Însă simbolurile de pe roba lui sunt ușor diferite: dragoni în loc de păsări phoenix, munți în loc de râuri.

— Aniversare fericită la douăzeci și doi de ani, Majestatea Voastră! cântă eunucul-șef Shim.

Mulțimea îi urmează exemplul și închină pentru longevitatea lui Nuharoo.

Beau din vinul de orez și mă gândesc la ce mi-a spus Nuharoo despre metoda ei de a atinge armonia interioară: „Să stai întinsă în patul pe care alții l-au făcut și să mergi cu pantofi pe care alții i-au reparat". Ideea asta nu are sens pentru mine, căci, până acum, viața mea a fost o broderie în care fiecare cusătură a fost făcută de propriile mele mâini.

Felurile de mâncare de la banchet sunt nenumărate. Când lumea obosește de atâta mâncat, se mută în aripa de vest, unde lui Nuharoo i se oferă cadourile. Stă precum un Buddha care-și primește adoratorii.

Darul împăratului Hsien Feng este adus primul: o cutie imensă împachetată în mătase roșie și legată cu panglici galbene. Cadoul este adus în sală pe o masă de fildeș purtată de șase eunuci.

Ochii lui Nuharoo strălucesc ca aceia ai unui copil curios.

După șase straturi de ambalaj, apare și darul. E o piersică enormă cioplită din lemn, mare cât o tigaie.

— De ce o piersică? întreabă Nuharoo. E o glumă?

— Deschide-o! o îndeamnă împăratul.

Nuharoo se ridică din jilț și dă ocol piersicii.

— Dă la iveală sâmburele, îi spune Majestatea Sa.

În sală se lasă liniștea.

După ce Nuharoo se învârte de câteva ori tot atingând, ciupind și scuturând piersica, aceasta se deschide, desfăcându-se în două. În mijlocul ei se află o operă care ar putea fi numită însăși esența frumuseții și care îi face pe spectatori să rămână muți de admirație – o pereche de pantofi minunați.

Dacă nu a suferit în copilărie, a suferit din greu și mult timp în calitate de soție neglijată, ca să câștige dreptul la această răsplată. Pantofii manciurieni cu tocuri înalte sunt de un bun gust desăvârșit, iar aceștia sunt acoperiți cu nestemate care sclipesc ca roua de pe petalele unui bujor de primăvară. Nuharoo plânge de fericire. În perioada lunilor în care împăratul Hsien Feng și cu mine pierduserăm șirul zilelor, Nuharoo devenise precum o fantomă ambulantă. Chipul ei trebuie să fi avut, cu siguranță, culoarea razelor de lună, și trebuie să fi psalmodiat rugăciuni budiste ca să adoarmă. Gelozia ei s-a potolit acum, că nu mai sunt în grațiile împăratului și am devenit o concubină asemenea ei.

Îi fac complimente lui Nuharoo pentru frumusețea și norocul ei și o întreb dacă îi vin bine pantofii. Răspunsul ei mă surprinde:

— Majestatea Sa le-a asigurat prin testament chinezoaicelor sale palate, pensii și servitori.

Mă uit în jur, temându-mă ce s-ar întâmpla dacă Majestatea Sa ar auzi asta, însă el a adormit.

Nuharoo împachetează la loc pantofii în piersică și trimite un eunuc să pună cutia la păstrare.

— Fără să țină cont de propria-i sănătate, Majestatea Sa nu are nici o intenție de a renunța la femeile cu picioarele legate, de aceea sunt supărată.

— Într-adevăr, Majestatea Sa ar trebui să aibă grijă de sine însuși, repet eu cu glas scăzut, ca un ecou. Nuharoo, de dragul zilei tale de naștere, uită de asta pentru o clipă.

— Cum? mă întreabă ea cu lacrimi în ochi. Le ascunde pe tărfe în Palatul de Vară. A cheltuit mulți *tael*-i ca să construiască un canal în jurul micului său „oraș din Soochow". Toate

atelierele de-a lungul râului au fost mobilate și decorate, casele de ceai prezintă acum cele mai bune opere, iar galeriile – pe cei mai celebri artiști. A adăugat tarabe pentru meșteșugari și prezicători, exact ca într-un oraș adevărat – numai că nu există clienți! Majestatea Sa le-a dat până și nume târfelor! Pe una o cheamă Primăvara, pe alta Vara și mai există și Toamna și Iarna. „Frumuseți pentru toate anotimpurile", le numește el. Doamnă Yehonala, Majestatea Sa e sătul de noi, femeile manciuriene. Într-una din zilele astea o să se prăbușească în toiul activităților sale deja știute de toată lumea și rușinea va fi prea mare să o putem îndura.

Îmi scot batista și i-o dau lui Nuharoo ca să-și șteargă lacrimile.

— Nu putem să luăm asta personal, îi spun. Sentimentul meu este că Majestatea Sa nu e sătul de noi, ci de responsabilitățile față de țara sa. Poate că prezența noastră îi amintește prea mult de obligațiile sale. La urma urmei, noi îi spunem întruna că își dezamăgește strămoșii.

— Întrezărești vreo speranță ca Majestatea Sa să își revină?

— Veștile bune de la graniță ar îmbunătăți dispoziția Majestății Sale și i-ar limpezi gândurile, îi răspund. În informările Curții de azi-dimineață am citit că generalul Tseng Kuo-fan a lansat o campanie pentru a-i face pe rebelii din Taiping să se întoarcă la Nanking. Să sperăm că va avea succes. Forțele lui ar trebui să fie acum în apropiere de Wuchang.

Nuharoo mă oprește:

— O, Yehonala. Nu mă face să trec prin tortura asta. Nu vreau să știu!

Mă așez pe un scaun și iau ceaiul pe care mi-l dă An-te-hai.

— Ei bine, eu sunt împărăteasa și trebuie să știu, nu-i așa? își vine Nuharoo în fire. Prea

bine, spune-mi ce ai de spus, dar să fie pe înțeles.

Cu răbdare, încerc să îi dau o idee despre chestiunea în discuție. Bineînțeles că nu are cum să nu știe că rebelii din Taiping sunt țărani, că au adoptat creștinismul și că liderul lor, Hong Hsiu-chuan, pretinde că este cel mai mic fiu al lui Dumnezeu, fratele lui Iisus. Însă Nuharoo nu știe cât de victorioși au fost ei în lupte. Deși Hsien Feng nu a recunoscut în mod public, rebelii au cucerit sudul, regiunea agricolă a țării, și au început să forțeze spre nord.

— Ce vor? întreabă ea clipind din ochi.

— Să răstoarne dinastia noastră.

— Asta e de neconceput!

— La fel de neconceput cum sunt tratatele pe care ni le-au impus străinii.

Expresia lui Nuharoo îmi amintește de cea a unei copile care a descoperit un șobolan în cutia ei cu bomboane.

— Comerțul liber plus creștinismul, așa ne vor „civiliza" străinii.

— Ce insultă!

— Sunt întru totul de acord. Britanicii au vândut în China, numai anul acesta, mărfuri în valoare de nouă milioane de lire, dintre care șase milioane provin din opiu.

— Nu-mi spune că propria noastră Curte nu face nimic, doamnă Yehonala!

— Păi, așa cum zicea prințul Kung, China e la pământ și nu are de ales, trebuie să facă ce i se spune.

Nuharoo își acoperă urechile:

— Oprește-te! Eu nu pot să fac nimic în legătură cu asta! strigă ea, apucându-mă de mâini: Te rog, lasă treburile astea în seama bărbaților!

Yung Lu, comandantul-șef al Gărzii Imperiale, este convocat de Nuharoo. Ea e convinsă că

atâta vreme cât are pe cineva care să păzească porțile Orașului Interzis, e în siguranță. Nu pot să o contrazic. Acum câteva zile, Nuharoo a dirijat ceremonia de nuntă pentru Rong și prințul Ch'un. A fost un eveniment care a ținut mult și care pe mine m-a epuizat. Însă Nuharoo a fost plină de spirit și energie. În timpul ritualului, și-a schimbat rochia de treisprezece ori, mai des decât mireasa.

O urmez într-o cameră liniștită din aripa de vest, unde Lu ne așteaptă deja. Când intrăm, zăresc un bărbat viguros, care se ridică de pe scaun.

— Yung Lu, la dispoziția Majestăților Voastre.

Manierele bărbatului sunt umile și vocea îi este fermă. Se lasă în genunchi și se înclină adânc, încheind ritualul prin tradiționalele plecăciuni, cu fruntea lovind pământul.

— Ridică-te, îi zice Nuharoo și le face semn eunucilor să aducă ceai.

Yung Lu are spre treizeci de ani. Ochii lui sunt arzători, și pielea îi e tăbăcită de intemperii. Are sprâncenele ca niște săbii și nasul unui taur, maxilare mari și colțuroase, iar gura are forma unui lingou. Umerii săi lați și felul în care stă îmi amintesc de un războinic străvechi.

Nuharoo începe să palavrăgească despre lucruri mărunte. Face remarci despre vreme, în timp ce el întreabă de sănătatea Majestății Sale. Când este însă întrebat despre rebelii din Taiping, Yung Lu răspunde cu răbdare și exactitate.

Sunt impresionată de comportamentul său, care este rezervat și sincer. Îi studiez îmbrăcămintea. Poartă o uniformă de brigadă de cavalerie alcătuită din trei piese – o fustă acoperită cu o robă de Curte fără mâneci, prinsă cu bride și noduri. Este căptușită și incrustată cu ținte, țesătura simplă indicând rangul.

— Îmi dați voie să mă uit la arbaleta dumneavoastră? îl întreb.

Yung Lu își scoate arbaleta de la centură și i-o înmânează lui Nuharoo, care apoi mi-o dă mie. Analizez tolba, care este confecționată din satin, piele, puf de lebădă, argint și safire, cu pene de vultur la săgeți.

— Și sabia dumneavoastră?

El îmi dă sabia. E grea. Când îmi trec vârful degetelor de-a lungul tăișului, simt că mă privește. Roșesc în obraji. Sunt rușinată de felul în care acord atenție unui bărbat, deși nu pot numi natura interesului meu.

An-te-hai m-a informat că Yung Lu s-a remarcat pe scena politică a Chinei prin propriile sale merite.

Trebuie să-mi stăpânesc dorința de a-i pune întrebări. Mai mult, trebuie să fiu atentă la ce spun, deși intenționez să-l impresionez.

Mă întreb dacă Yung Lu are idee cât de rar se întâmplă ca cineva ca mine și Nuharoo să aibă o întâlnire de acest fel. Cât de prețios este să poți petrece timp cu cineva care își trăiește viața în afara Orașului Interzis.

— Palatul interior este atât de izolat, încât adesea simțim că existăm doar cu numele pentru restul țării – dau glas, involuntar, gândurilor mele. Arunc o privire fugară spre Nuharoo, care zâmbește și dă din cap. Ușurată, continui: Viețile minuțios construite pe care le trăim servesc doar pentru a ne confirma nouă înșine că suntem posesorii puterii, că suntem cine credem că suntem, că nu trebuie să ne temem de nimic. Adevărul este nu numai că ne e teamă, dar ne este frică și că împăratul Hsien Feng moare din cauza grijilor. El însuși se teme cel mai mult de acest lucru.

Ca și cum ar fi contrariată de dezvăluirea mea, Nuharoo mă apucă de mână și își înfige

unghiile în palma mea. Numai că nu mă poate opri:

— Nu trece o zi fără să îmi fie frică pentru fiul meu, continui eu, după care mă opresc brusc, profund jenată. Privesc în jos și observ sabia magnifică din mâna mea: Sper că într-o zi Tung Chih se va îndrăgosti de o sabie frumoasă ca asta.

— Într-adevăr.

Nuharoo pare bucuroasă că am revenit la un subiect potrivit de discuție. Alăturându-se conversației, ea laudă arma ca fiind o capodoperă.

Recunosc simbolurile de pe mânerul sabiei, care sunt specifice pentru împărat. Surprinsă, îl întreb:

— Acesta este un dar de la Majestatea Sa?

— De fapt, este un dar de la împărat făcut superiorului meu, Su Shun, răspunde Yung Lu, care la rândul lui mi l-a dăruit mie, cu permisiunea Majestății Sale.

— Cu ce ocazie? întrebăm, aproape în același timp, Nuharoo și cu mine.

— Am fost îndeajuns de norocos ca să fiu în stare să salvez viața lui Su Shun într-o luptă din zona muntoasă Hupei. Și acest pumnal l-am primit tot ca răsplată pentru isprava mea.

Yung Lu se apleacă spre genunchiul stâng și scoate pumnalul din cizmă. Mi-l întinde. Mânerul este făcut din jad incrustat cu pietre. În clipa în care degetele mele ating arma, o senzație ciudată îmi străbate trupul.

E deja amiază când Nuharoo ne anunță că trebuie să plece în camera dedicată lui Buddha, ca să psalmodieze și să numere mătănii. Pentru ea, ceea ce discutăm Yung Lu și cu mine este neinteresant. Mă uimește că ei i se pare important să psalmodieze la nesfârșit. Am întrebat-o

o dată dacă ar putea să mă lumineze în ceea ce privește budismul, și ea mi-a spus că se referă la „existența nonexistenței" sau „șansa care nu este fructificată". Când am insistat să-mi dea mai multe explicații, ea a spus că este imposibil. „Nu pot descrie relația mea cu Buddha într-un limbaj pământesc." Mi-a aruncat o privire gravă și tonul ei era plin de milă când mi-a zis: „Viețile noastre sunt predestinate să se realizeze".

După ce Nuharoo pleacă, îmi reiau discuția cu Yung Lu. Pare ca începutul unei călătorii fascinante, de care mă bucur, în ciuda sentimentului de vinovăție. Yung Lu e de origine manciuriană și provine din nord. Ca nepot al unui general, s-a alăturat Stegarilor Albi la vârsta de paisprezece ani și și-a croit drum în sus, urmând calea academică imperială și instrucția militară avansată.

Îl întreb despre relația sa cu Su Shun.

— Marele Consilier se ocupa de un caz în care eu eram reclamant, răspunde Yung Lu. Era în cel de-al optulea an al domniei Majestății Sale, și eu dădeam examenul pentru funcțiile publice.

— Am citit despre aceste examene, îi spun, dar nu am cunoscut pe nimeni care le-a dat.

Yung Lu zâmbește și își strânge buzele.

— Scuză-mă, n-am vrut să te întrerup.

— A, nu, își cere el scuze.

— Și ai obținut o funcție în urma examenului?

— Nu, răspunde el. S-a întâmplat ceva ciudat. Oamenii îl bănuiau pe câștigător, un trântor bogat, că a trișat și au dat vina pe corupția la nivel înalt. Cu ajutorul celorlalți studenți, am contestat Curtea și am cerut recalcularea notelor. Propunerea mea a fost respinsă, dar nu m-am dat bătut. Am investigat eu însumi cazul.

După o lună, prin intermediul unui membru mai în vârstă al clanului, i-am prezentat împăratului Hsien Feng un raport detaliat, iar acesta i-a înaintat cazul lui Su Shun.

— Așa e, zic eu, aducându-mi aminte că aflasem despre caz.

— Lui Su Shun nu i-a luat mult să descopere adevărul, zice Yung Lu. Totuși, cazul nu a fost unul ușor de rezolvat.

— De ce?

— Era implicată una dintre rudele apropiate ale Majestății Sale.

— L-a convins Su Shun pe Majestatea Sa să ia măsurile adecvate?

— Da. Ca rezultat, conducătorul Academiei Imperiale a fost decapitat.

— Puterea lui Su Shun stă în limba lui flexibilă, ne întrerupe Nuharoo. S-a întors în tăcere și s-a așezat ținându-și mătăniile de rugăciune. Își ține ochii închiși atunci când vorbește: Su Shun poate convinge un mort să cânte.

Yung Lu își drege glasul, fără să aprobe sau să dezaprobe.

— Ce i-a spus Su Shun împăratului Hsien Feng? îl întreb.

— I-a dat Majestății Sale exemplul unei revolte care a răsturnat imperiul în timpul celui de-al paisprezecelea an al domniei împăratului Shun Chih, în 1654, răspunde Yung Li. A fost organizată de un grup de studenți care au fost tratați incorect la examenul pentru funcțiile publice.

Îmi iau ceaiul și beau din el:

— Și cum ai ajuns să lucrezi pentru Su Shun?

— Am fost aruncat în pușcărie pentru că tulburam apele.

— Și Su Shun te-a salvat?

— Da, el a fost cel care a ordonat eliberarea mea.

— Te-a recrutat și te-a promovat?

— Da, de la locotenent la comandant-șef al Gărzii Imperiale.

— În câți ani?

— Cinci ani, Majestatea Voastră.

— Impresionant.

— Sunt foarte recunoscător și întotdeauna îi voi datora loialitatea mea Marelui Consilier.

— Așa și trebuie, îi zic. Însă ține minte că împăratul Hsien Feng este cel care i-a permis lui Su Shun să aibă puterea asta.

— Da, Majestatea Voastră.

Mă gândesc un moment și hotărăsc să dezvălui o informație pe care a descoperit-o An-tehai, și anume că liderul Academiei Imperiale era inamicul lui Su Shun.

Yung Lu e surprins. Mă aștept la un răspuns, la o întrebare, însă nu primesc nimic.

— Su Shun a reușit să pună capăt în mod inteligent unei dușmănii personale, adaug eu. El și-a eliminat rivalul prin mâna împăratului Hsien Feng și a făcut asta în numele dreptății pe care ți-a făcut-o *ție*.

Yung Lu rămâne tăcut. Văzând că aștept, zice:

— Iertați-mă, Majestatea Voastră, nu-mi găsesc cuvintele.

— Nu trebuie să spui nimic. Îmi pun ceaiul jos. Mă întrebam doar dacă știi.

— Da, de fapt... puțin, își coboară el privirea.

— O astfel de iscusință nu-ți spune ceva despre Su Shun?

Neîndrăznind să-și dezvăluie gândurile cu prea multă libertate sau îndoindu-se probabil de motivele mele, Yung Lu își ridică privirea să mă analizeze. În ochii lui văd un stegar adevărat.

Mă întorc spre Nuharoo. Mătăniile stau nemișcate în poala ei, iar degetele parcă i-ar fi încremenit.

Nu știu dacă e în comunicare cu spiritul lui Buddha sau a ațipit.

Oftez. Împăratul e prea slab, Su Shun e prea șiret, iar prințul Kung e mult prea departe, în vreme ce noi avem nevoie de un bărbat aproape.

— Timpul îl va pune la încercare pe Su Shun, spun eu. Ceea ce ne interesează pe noi este loialitatea dumneavoastră. Cine va beneficia de ea, Su Shun sau Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng?

Yung Lu se aruncă la pământ și face plecăciuni:

— Bineînțeles că Majestatea Sa! El va beneficia de devotamentul meu veșnic – nu există nici o îndoială în legătură cu asta.

— Și noi, soțiile și copilul Majestății Sale?

Yung Lu își îndreaptă spatele. Privirile noastre se întâlnesc.

Precum cerneala care atinge hârtia de orez, momentul s-a întipărit în mintea mea ca o imagine pe care nu o voi uita niciodată. El s-a trădat întru câtva prin expresia sa, care îmi spune că în această clipă mă analizează, mă cântărește, mă evaluează. Simt că vrea să știe dacă sunt demnă de angajamentul său.

Susținându-i privirea, îi răspund în tăcere că îl voi răsplăti în schimbul onestității și prieteniei sale. Nu aș face asta dacă aș avea vreun avertisment cu privire la cursul evenimentelor viitoare. Sunt prea încrezătoare că am controlul asupra voinței și emoțiilor mele și că nu voi fi niciodată cu nimic mai puțin decât concubina credincioasă a împăratului Hsien Feng.

Mai târziu îmi voi da seama că nu fac decât să neg adevărul. Refuz să recunosc că ceea ce îmi doresc e mai mult decât protecția fizică din partea lui Yung Lu. Sufletul meu tânjește să înflăcăreze și să fie înflăcărat. Când am atins

tăișul sabiei lui, dreapta mea judecată și-a luat zborul.

Eunucul se întoarce cu ceai proaspăt. Yung Lu dă ceașca pe gât de parcă tocmai s-ar fi întors din deșert. Dar nu este suficient ca să-și înfrângă nervozitatea. Privirea lui îmi amintește de un om care tocmai s-a hotărât să se arunce de pe o stâncă. Ochii i se măresc și disconfortul lui crește. Când își ridică din nou privirea, îmi dau seama că suntem amândoi descendenți ai celor mai puternici stegari manciurieni. Suntem capabili să supraviețuim atât luptelor exterioare, cât și celor interioare. Și asta datorită capacității noastre de a raționa, datorită capacității de a trăi în frustrare pentru a ne păstra virtutea. Purtăm măști zâmbitoare în timp ce murim pe dinăuntru.

Mă simt condamnată în clipa în care îmi dau seama că talentul meu este nu de a conduce, ci de a simți. Un astfel de talent îmi îmbogățește viața, dar în același timp distruge fiecare moment de pace pe care l-am câștigat. Mă simt neajutorată față de ceea ce mi se întâmplă – sunt peștele de pe platoul de aur, legat cu panglică roșie. Și totuși, nimeni nu mă va duce înapoi în lacul căruia îi aparțin.

Încercarea de a păstra aparențele mă epuizează, și Yung Lu simte asta. Chipul său își schimbă culoarea. Îmi amintește de zidurile trandafirii ale orașului.

— Audiența s-a încheiat, spun eu sfârșită.

Yung Lu se înclină, se întoarce și iese afară.

17

În mai 1858, prințul Kung aduce vestea că soldații noștri au fost bombardați în timp ce se aflau în barăcile lor. Forțele franceze și engleze au atacat cele patru forturi din Taku de la gura de vărsare a râului Peiho. Îngrozit de colapsul apărării noastre pe mare, împăratul Hsien Feng declară legea marțială. Îl trimite pe Kuei Liang, socrul prințului Kung, acum Mare Secretar și cel mai înalt funcționar manciurian de la Curte, să negocieze pacea.

În dimineața următoare, Kuei Liang caută să obțină o audiență de urgență. S-a întors în mare grabă, călătorind noaptea din orașul Tientsin. Împăratul e din nou bolnav și ne trimite pe mine și pe Nuharoo să-i ținem locul. Majestatea Sa promite că, de îndată ce se va simți mai bine, ni se va alătura.

Când eu și Nuharoo intrăm în Sala Dezvoltării Spirituale, Curtea deja ne așteaptă. Sunt de față mai mult de trei sute de miniștri și funcționari. Noi suntem îmbrăcate în robele aurii de Curte. Ne așezăm la locurile noastre, umăr lângă umăr, în spatele tronului.

Câteva minute mai târziu sosește împăratul Hsien Feng. Se târăște pe platformă și se prăbușește fără suflare pe tron. Pare atât de fragil, încât o adiere de vânt l-ar putea face să cadă. Roba îi este încheiată în neorânduială. Nu s-a bărbierit, și pe față pare că i-au crescut niște buruieni.

Kuei Liang este chemat să vină în față. Înfățișarea lui mă neliniștește. Expresia sa obișnuită, calmă și binevoitoare, e înlocuită acum cu o stare de agitație exagerată. Pare să fi îmbătrânit mult. Spatele îi este încovoiat și nu pot să-i văd chipul. Prințul Kung a venit cu el. Umbrele întunecate de sub ochii lor îmi spun că nici unul dintre ei nu a dormit.

Kuei Liang își începe raportul. Îmi amintesc expresia sa ca fiind una plină de inteligență, însă acum vorbele îi sunt nearticulate, mâinile îi tremură, iar privirea îi este confuză. Zice că a fost primit fără respect de către negociatorii străini. Ei au folosit incidentul *Săgeata* – în care pirați chinezi au fost prinși navigând sub pavilion britanic – ca pretext pentru a-l evita. Nu a fost adusă nici o dovadă pentru a susține afirmațiile lor. Este foarte posibil ca totul să fie o conspirație împotriva Chinei.

Împăratul Hsien Feng ascultă, pe chip așternându-i-se o expresie sumbră.

— Cu scopul de a ne da o lecție, continuă Kuei Liang, britanicii au lansat un asalt asupra Cantonului și întreaga provincie a fost înfrântă. Având împreună douăzeci și șase de nave cu tunuri, britanicii și francezii, ajutați de americani – „observatori imparțiali", zic ei – și de ruși, care s-au alăturat pentru jafuri, au sfidat-o pe Majestatea Voastră.

Nu am o vedere completă asupra chipului soțului meu, dar îmi pot imagina expresia sa.

— E împotriva clauzelor tratatului anterior ca ei să navigheze în amonte spre Peking, declară împăratul Hsien Feng pe un ton categoric.

— Mă tem că, din păcate, învingătorii fac regulile, Majestatea Voastră. Kuei Liang clatină din cap: Ei nu aveau nevoie de nici un alt pretext după atacarea forturilor din Taku. Se află acum la doar o sută de mile de Orașul Interzis!

Curtea este uluită. Kuei Liang izbucnește în lacrimi pe măsură ce oferă mai multe amănunte. În timp ce ascult, în fața ochilor îmi apare o imagine de pe vremea când am văzut cum un băiat din sat chinuia o vrabie. Băiatul era vecinul meu și găsise vrabia într-o groapă de gunoi. Se părea că micuța creatură tocmai învăța să zboare, însă căzuse și își rupsese aripa. Când băiatul a ridicat pasărea, din pene picura apă murdară. A pus vrabia pe o piatră de șters picioarele din fața casei sale și ne-a chemat să venim să ne uităm. Am văzut cum inima micuță bătea înăuntrul trupului păsării. Băiatul a răsucit vrabia încoace și încolo, trăgând-o de picioare și de aripi. A continuat să facă asta până când pasărea nu s-a mai mișcat.

— M-ai dezamăgit, Kuei Liang! mă trezește strigătul lui Hsien Feng. Îmi pusesem credința în succesul tău!

— Majestatea Voastră, mi-am prezentat în mod patetic sentința la moarte reprezentanților ruși și americani, plânge Kuei Liang. Le-am zis că dacă renunț la încă un punct, îmi voi pierde viața. Le-am spus că predecesorului meu, viceregele Cantonului, i s-a ordonat de către împăratul Hsien Feng să se sinucidă pentru că a eșuat în misiunea sa. Am zis că împăratul mi-a ordonat să ajung la o pace rezonabilă și reciproc avantajoasă și că i-am promis că nu voi fi de acord cu nimic care să fie în detrimentul Chinei. Însă ei au mârâit și au râs de mine, Majestatea Voastră. Bătrânul se prăbușește în genunchi, suspinând de rușine: Eu... eu... merit să mor.

Îmi sfâșie inima să fiu martora lacrimilor respectabilului Kuei Liang. Francezii și englezii pretind despăgubiri și scuze pentru războaie pornite împotriva noastră pe pământul nostru. Potrivit prințului Kung, ei au declarat că recentele

evenimente au făcut ca acordurile precedente să fie declarate nule, și, deci, lipsite de efect. Marele Consilier Su Shun, care este îmbrăcat într-o robă roșie de Curte, avertizează că acesta este pretextul pentru următoarea mișcare a barbarilor, și anume să pună o armă la tâmpla împăratului Hsien Feng.

— Am înșelat așteptările mele, ale țării și ale strămoșilor mei, plânge Hsien Feng. Din cauza caracterului meu necorespunzător, barbarii ne-au umilit... China a fost cotropită și vina trebuie s-o îndur doar eu.

Știu că trebuie să cer permisiunea ca să vorbesc, dar mânia mă copleșește și spun:

— Străinii trăiesc în China prin bunăvoința împăratului, și totuși ei ne-au făcut rău în mai multe moduri decât putem găsi cuvinte să le exprimăm. Ei fac ca guvernul nostru să-și piardă prestigiul în ochii poporului nostru. Nu ne dau nici o altă alternativă decât să-i disprețuim.

Vreau să continui, însă mă înec în propriile-mi lacrimi. Doar cu câteva săptămâni în urmă stăteam în spatele lui Hsien Feng în timp ce el tuna despre război și poruncea „moarte barbarilor". Ce rost au și mai multe cuvinte? Așa cum se desfășoară evenimentele, împăratul Chinei va fi în curând forțat să-și ceară scuze pentru „trădarea trupelor sale care au apărat anul trecut forturile din Taku împotriva britanicilor". China va fi obligată să le plătească invadatorilor săi o sumă enormă de bani drept despăgubiri.

Împăratul are nevoie să se odihnească. După o scurtă pauză, Kuei Liang vorbește din nou:

— Rușii au venit să se alăture hoției, Majestatea Voastră.

Hsien Feng respiră adânc și apoi întreabă:

— Ce vor?

— Să retrasăm granița de nord pe râurile Amur și Ussuri.

— Prostii! urlă Hsien Feng. Începe să tușească și eunucii se reped la el să îl șteargă fruntea și gâtul. El îi împinge la o parte. Kuei Liang, tu ai permis să se întâmple asta... *tu!*

— Majestatea Voastră, nu merit nici o scuză și nu vă rog să-mi acordați vreuna. Sunt pregătit să mă spânzur. Mi-am luat deja adio de la familia mea. Soția și copiii mei m-au asigurat că vor înțelege. Vreau doar să vă spun că am făcut tot ce am putut și că nu am reușit să-i fac pe barbari să negocieze. Ei doar au amenințat cu războiul și...

Kuei Liang face o pauză și se întoarce spre ginerele său. Prințul Kung face un pas înainte și termină fraza în locul lui Kuei Liang:

— Rușii au tras ieri cu tunurile. De teamă că ei ar putea să amenințe capitala, ministrul Yi Shan a semnat tratatul și a acceptat condițiile rușilor. Iată, Majestatea Voastră, un exemplar al tratatului.

Împăratul Hsien Feng ia încet documentul:

— La nord de râul Amur și la sud de zona muntoasă Wai-hsin-an, nu-i așa?

— Corect, Majestatea Voastră.

— E o regiune întinsă.

Oamenii de la Curte știu foarte bine cât de mare este această pierdere. Unii încep chiar să plângă.

— Su Shun! strigă împăratul Hsien Feng, prăbușindu-se în jilțul său.

— Aici sunt, Majestatea Voastră.

Su Shun vine în față.

— Scurtează-l de cap pe Yi Shan și îndepărtează-l pe Kuei Liang din toate funcțiile.

Inima mea e alături de Kuei Liang în momentul în care gărzile îl escortează afară din sală. În timpul pauzei următoare, prind un moment să vorbesc cu prințul Kung. Îl rog să facă ceva

pentru a opri decretul. El îmi spune să nu-mi fac griji. Mă face să înțeleg că Su Shun e la conducere și că el nu va îndeplini ordinul lui Hsien Feng. A răspuns „da" numai ca să-l calmeze pe Majestatea Sa. Curtea avea încredere că Su Shun îl va face pe împărat să se răzgândească – toată lumea știe că Kuei Liang e imposibil de înlocuit.

În lunile care au trecut, împăratul Hsien Feng a devenit și mai dependent de Su Shun și de cei șapte mari consilieri ai săi. M-am rugat ca Su Shun să fie în stare să țină Cerul pentru Majestatea Sa. Deși nu-mi place Su Shun, nu intenționez să-l dușmănesc. N-aș fi visat niciodată să-l ofensez, și cu toate astea într-o zi acest lucru va deveni inevitabil.

Ninge de trei zile și în fața porții sunt troiene înalte. Deși încălzitoarele cu cărbuni ard, e totuși prea frig pentru a fi confortabil. Degetele îmi sunt la fel de țepene ca niște bețe. Îngropat în haina sa de blană, Hsien Feng stă tolănit pe un jilț din Sala Dezvoltării Spirituale. Ochii îi sunt închiși.

Stau la birou, făcând rezumatele documentelor pentru el. De câteva luni am devenit din nou secretara împăratului. El rămăsese pur și simplu fără energie și m-a rugat să-l ajut alegându-i cele mai urgente scrisori la care să răspundă. Majestatea Sa rostește cuvintele, iar eu le aștern pe hârtie.

Nu e ușor, dar sunt încântată să îl ajut. Dintr-odată, nu mai sunt o concubină abandonată. Nu mai trebuie să brodez nefericirea în cercuri. Mi se dă șansa să împărtășesc visul Majestății Sale de reînviere a Chinei. Mă face să mă simt bine – energia mea e inepuizabilă. Pentru prima dată după multă vreme văd afecțiune

adevărată în ochii săi. Târziu într-o noapte, când Hsien Feng s-a trezit în jilțul său, mi-a oferit mâna lui. Voia să știu că prețuiește ajutorul meu. Nu o mai cheamă pe Vara, una dintre concubinele sale chineze, nici pe Nuharoo, și o refuză chiar și atunci când îl imploră să se plimbe cu ea.

O vizitez pe Nuharoo ca să-mi petrec timpul cu Tung Chih, care doarme în apropiere cu doicile. O pun la curent cu ceea ce lucrez cu Majestatea Sa, iar ea e încântată de umilința mea.

În fiecare zi înainte de ivirea zorilor mă îmbrac și merg într-un palanchin la Sala Dezvoltării Spirituale. Încep imediat să sortez documentele oficiale în mai multe cutii. De obicei, împăratul Hsien Feng încă doarme în camera alăturată. Aranjez cutiile în ordinea importanței. Când răsare soarele și împăratul vine la mine, sunt pregătită să îl informez. El se consultă cu sine însuși și își cântărește deciziile. Uneori poartă o discuție cu mine, după care eu trebuie să redactez edictele necesare.

Fac sugestii care sper să completeze gândurile Majestății Sale. Într-o zi a venit târziu și o cutie necesita atenția sa imediată. Pentru a economisi timp am redactat o propunere în stilul său. Când i-am citit-o ca s-o aprobe, el nu a făcut nici o modificare. Edictul a fost trimis cu sigiliul său pus pe el.

După această întâmplare, încrederea mea a crescut. De atunci încolo, Hsien Feng m-a rugat să redactez singură edictele și să-l informez mai târziu. La început am fost neliniștită – voiam să-i consult pe prințul Kung sau pe Su Shun, însă știam că nu pot.

Într-o dimineață, am terminat de redactat ciorna pentru șapte documente și l-am început pe al optulea. Este unul greu, despre un articol dintr-un tratat pe care nu-l cunosc prea bine.

Hotărăsc să aștept. Când îl aud pe Majestatea Sa că s-a trezit, îi duc ciorna.

Hsien Feng e pe jumătate întins, cu ochii închiși, într-un scaun din răchită. Un eunuc îi dă de mâncare cu lingura dintr-un castron cu supă din sânge de căprioară. Are cu siguranță un gust groaznic, căci Majestatea Sa are o expresie care-mi amintește de un copil ale cărui degete s-au tăiat în cioburile unui pahar spart. Supa îi picură din gură. Nici nu încep bine să-i citesc ciorna, că aud vocea eunucului-șef Shim:

— Bună dimineața, Înălțimea Voastră. Su Shun este aici.

— Majestatea Sa este aici? se aude glasul lui Su Shun. Chestiunea nu mai poate aștepta.

Înainte ca eu să mă pot retrage, Su Shun merge direct spre împăratul Hsien Feng. Majestatea Sa deschide ochii pe jumătate și îl zărește pe Su Shun în genunchi. Eu stau la perete și sper că acesta nu mă va observa.

— Ridică-te, articulează împăratul. Eunucul îl șterge repede de resturile de pe bărbie și îl așază în capul oaselor. Tot despre ruși e vorba?

— Da, din nefericire, răspunde Su Shin ridicându-se. Ambasadorul Ignatiev refuză să negocieze în condițiile noastre și a anunțat data atacului.

Împăratul se apleacă spre dreapta, în timp ce se scarpină într-o parte cu mâna:

— L-ai auzit pe Su Shun, Orhideea? Aruncă spre mine cu ciorna. Rupe-l! La ce bun să mai emit edicte? Ce mai pot face? Mi-a fost supt tot sângele din mine și lupii nu vor să mă lase în pace!

Su Shun e uimit să mă vadă. Ochii lui se îngustează. Își tot întoarce capul încoace și încolo, de la Majestatea Sa la mine.

Știu că l-am ofensat prin simpla mea prezență. Se holbează la mine și-mi strigă din priviri: *„Du-te la broderiile tale!"*.

Numai că sunt obligată să-i dau lui Hsien Feng un răspuns. Sper ca Su Shun să presupună că împăratul are motivele sale să aibă încredere în mine și că ajutorul meu e valoros.

De bună seamă că, dacă Su Shun ar întreba ceva, Majestatea Sa m-ar lăuda. Luna trecută a venit un raport despre o inundație în provincia Szechuan. Sute de țărani și-au pierdut casele, iar hrana era puțină. Când Hsien Feng a auzit că multe familii își mănâncă odraslele moarte pentru a supraviețui, a emis un decret ca guvernatorii din Kiangsu și Anhwei să-și deschidă hambarele. Însă nu mai erau grâne. Depozitele fuseseră golite de multă vreme pentru a finanța luptele împotriva rebelilor din Taiping și străinilor.

I-am sugerat Majestății Sale să-i oblige pe funcționarii corupți să dea bani. Am propus ca el să le poruncească oficialilor guvernamentali din toată țara să-și declare veniturile, iar între timp Majestatea Sa să trimită inspectori care să le controleze registrele pentru a verifica dacă declarațiile lor corespund într-adevăr cu ceea ce s-a câștigat în realitate.

— Asta ar putea provoca nemulțumiri, a zis Majestatea Sa.

— Nu și dacă adăugăm o clauză la decret care să prevadă că nu va fi nimeni acuzat de delapidare dacă, în caz de vinovăție, își donează banii câștigați necinstit victimelor catastrofei provocate de inundație.

Decretul a avut rezultate nemaipomenite. Împăratul m-a răsplătit cu permisiunea de a-mi vizita familia. De atunci înainte, Majestatea Sa mi-a încredințat emiterea majorității decretelor. Am

devenit și mai sigură pe mine. Prin vocea împăratului, am încurajat criticile și sugestiile venite de la toți guvernatorii. Am avut de câștigat mult de pe urma comentariilor și propunerilor lor.

Deși mă simt împlinită și satisfăcută, sunt, de asemenea, îngrijorată de lipsa crescândă de interes a lui Hsien Feng față de munca sa. E greu să nu fiu afectată de pesimismul său tot mai mare. Suferă acum de o groaznică durere fizică și e mai tot timpul deprimat. Când i-l aduc pe Tung Chih, nu are nici măcar energia să se joace cu el. Îl înlătură după numai câteva minute. Nu mai verifică edictele pe care le redactez. Când sosesc rapoarte de stat, vrea ca eu să mă ocup de ele. Nici măcar nu mai vrea să-l consult. Când i le dau pe acelea de care consider că trebuie să știe, îmi împinge mâinile la o parte și spune:

— Gângăniile din capul meu și-au construit atât de multe cuiburi, că nu mai pot să gândesc.

Viața Majestății Sale se apropie de sfârșit. De dragul lui Tung Chih, am nevoie ca el să trăiască, de aceea muncesc fără răgaz. Mi-am redus mesele de la cinci la două pe zi. Uneori mănânc doar o dată în tot decursul unei zile. Ca să se asigure că mănânc cum trebuie, An-te-hai a angajat un bucătar nou din satul meu natal, Wuhu, a cărui specialitate este preferata mea din copilărie: supa de roșii, ceapă și varză. An-te-hai folosește un vas special din bambus ca să păstreze cald castronul cu supă.

Adesea, când mă trezesc, descopăr că am adormit cu capul pe birou, sprijinită pe brațele-mi încrucișate. Nu mă mai ostenesc să pun să mi se coafeze părul. Aș vrea să petrec mai mult timp cu Tung Chih, însă trebuie să-l las în întregime în grija lui Nuharoo. Continui să lucrez la documentele Curții, uneori până în

zori. An-te-hai așteaptă lângă mine, ținând pregătită o pătură în caz că i-o cer. Adoarme stând pe scaun. Din când în când, îl aud murmurând în somn: „Gata cu felicitările, Confucius!".

— Ce altceva mai pot face?

Spre exasperarea lui Su Shun, îi răspund Majestății Sale:

— Eu nu aș ceda în fața rușilor, rostesc încet, dar cu hotărâre. Rușii profită de problemele noastre cu francezii și britanicii. China nu ar trebui să dea impresia că este o pradă ușoară, un os numai bun de ros pentru oricine.

— Sper că asculți cu atenție, zice Hsien Feng. Arată... forța noastră.

Su Shun dă din cap:

— Da, Majestatea Voastră.

— Du-te mâine înapoi la ruși și să nu te întorci până când misiunea nu este îndeplinită.

Cu un oftat adânc, împăratul Hsien Feng îi întoarce spatele lui Su Shun. Nevenindu-i a crede, Su Shun își ia rămas-bun de la Majestatea Sa. Înainte de a ieși, îmi aruncă o privire răutăcioasă. E limpede că privește respectul lui Hsien Feng pentru mine ca pe un afront personal.

Lui Su Shun nu-i ia prea multă vreme să răspândească tot felul de zvonuri despre mine. Avertizează Curtea cum că aș avea ambiții de preluare a tronului, și reușește să-i provoace pe bătrânii clanului, care ies în față pentru a protesta. Ei îl îndeamnă pe Majestatea Sa să mă îndepărteze din reședința sa.

Prințul Kung îmi ia apărarea. Lui îi este mai mult decât limpede starea mentală a fratelui său – Majestatea Sa nici măcar nu ar veni în Sala Dezvoltării Spirituale dacă nu aș fi și eu acolo. După părerea prințului Kung, Su Shun este acela ale cărui ambiții sunt nelalocul lor.

Doctorul Sun Pao-tien recomandă liniște totală pentru sănătatea Majestății Sale, așa că ne mutăm înapoi la Yuan Ming Yuan. Se face iarnă. Buruieni lungi, ofilite zac, cafenii și galbene, ca niște valuri nemișcate. Vântul continuă să fie aspru. Gârlele și pâraiele care șerpuiesc prin grădini sunt acum înghețate și seamănă cu niște funii murdare. Împăratul Hsien Feng spune că îi amintesc de măruntaiele căzute din burta unui animal ucis.

Liniștea e întreruptă atunci când Su Shun și prințul Kung sosesc cu treburi urgente. Ei stau lângă patul din lemn negru, ornamentat al Majestății Sale și îi raportează că britanicii și francezii au cerut o audiență.

Împăratul Hsien Feng se ridică în capul oaselor:

— Nu pot accepta faptul că ei vor să revizuiască și să amendeze tratatele. Ce e de revizuit și de amendat? Creează un pretext pentru un alt atac!

— Și totuși, ați vrea să vă gândiți să le acordați o audiență? întreabă prințul Kung. Este important să menținem comunicarea. *Tsungli yamen*-ul meu poate păstra legătura până când Majestatea Voastră se simte confortabil cu...

— Prostii! Nu avem nevoie de împăciuitorii ăia! intervine Su Shun, arătând cu degetul spre prințul Kung.

Hsien Feng își ridică mâna pentru a-l reduce la tăcere pe Su Shun. Este conștient că membrii Curții s-au împărțit în privința felului în care să fie abordată situația, iar Su Shun și prințul Kung sunt liderii taberelor aflate în opoziție.

— E prea mult din partea lor să ceară o audiență, zice Hsien Feng. Nu le voi permite barbarilor să vină la Peking.

Obișnuita procesiune de eunuci și servitoare intră cu ceaiul. Sunt cu toții îmbrăcați magnific. De câte ori mă plimb prin grădină, nu simt decât puterea și gloria care mă înconjoară. Până și greierii de pe aleile grădinii au ceva nobil în ei; sunt grași, verzi și mai robuști decât aceia pe care i-am văzut la țară. Totuși, e foarte posibil ca toate acestea să ia sfârșit.

— Străinii vin cu trupe, îi amintește prințul Kung fratelui său după o lungă tăcere.

— Moarte lor! răsună glasul emoționat al lui Su Shun. Majestatea Voastră, e vremea să emiteți un mandat pentru luarea ca ostatic a ambasadorului britanic.

— Și dacă refuză? întreabă prințul Kung.

— Să-i tăiem capul, răspunde Su Shun. Credeți-mă, când conducătorul dușmanului va fi capturat, restul se vor preda. Atunci îl vom trimite pe generalul Seng-ko-lin-chin cu stegarii ca să strângă capetele celorlalți barbari.

— Ai înnebunit? îl contracarează prințul Kung. Ambasadorul britanic nu este decât un mesager. Ne vom pierde poziția de superioritate morală în ochii lumii. Asta le va da adversarilor noștri pretextul perfect pentru a declanșa o invazie.

— Poziția morală? mârâie Su Shun. Dar barbarii ce poziție au privind comportamentul lor în China? Ei au pretenții de la Fiul Cerului! Cum îndrăznești să le ții partea barbarilor?! Reprezinți pe Majestatea Sa, împăratul Chinei, sau pe regina Angliei?

— Su Shun! Chipul prințului Kung a devenit roșu, iar mâinile i se încleștează. E de datoria mea să o slujesc pe Majestatea Sa cu bună-credință!

Su Shun se apropie de împăratul Hsien Feng:

— Majestatea Voastră, prințul Kung trebuie oprit. El a înșelat Curtea. El și socrul lui s-au

ocupat de toate negocierile. În baza rezultatelor tratatelor și a informațiilor obținute de investigatorii mei, avem motive să suspectăm că prințul Kung a profitat de poziția sa. Su Shun face o pauză, iar trupul său se răsucește spre prințul Kung, ca și cum ar vrea să-l încolțească. N-ai încheiat târguri cu dușmanii noștri? Nu ți-au promis barbarii că atunci când vor pătrunde în Orașul Interzis, te vei alege cu și mai mult?

Prințului Kung i se umflă venele de pe gât și sprâncenele i se încruntă, semănând, răsucite cum sunt, cu o rădăcină de ghimbir. Sare la Su Shun, trântindu-l la pământ, și începe să-l lovească cu pumnii încleștați.

— Unde vă sunt manierele? strigă împăratul Hsien Feng. Su Shun avea permisiunea mea să se exprime.

Vorbele împăratului îl copleșesc pe prințul Kung. Își lasă mâinile în jos și se aruncă în genunchi:

— Fratele meu imperial, nu se va obține nimic prin capturarea ambasadorului lor. Îmi pun capul zălog pentru asta. Situația creată nu va fi decât împotriva noastră. În loc să dea înapoi, ei își vor trimite flotele la țărmul nostru. I-am studiat îndeajuns de mult ca să le cunosc modul de comportament.

— Bineînțeles. Su Shun se ridică în picioare, cu mânecile-i lungi fluturând în aer. Îndeajuns de mult ca să îți faci relații și îndeajuns de mult ca să uiți cine ești.

— Un singur cuvânt în plus, Su Shun, și-ți scot limba din gură! scrâșnește din dinți prințul Kung.

În ciuda avertismentelor lui Kung, se emite edictul de capturare a ambasadorului Marii Britanii. În următoarele câteva zile Orașul Interzis e liniștit. Când sosește vestea că ambasadorul

a fost arestat, Pekingul sărbătorește, iar Su Shun este aclamat ca un erou. Aproape imediat însă, entuziasmul este risipit de rapoartele privind atacurile străine de-a lungul liniei de coastă. Documentele trimise de la graniță Majestății Sale au miros de fum și sânge. Actele se strâng curând în grămezi înalte lângă pereți. Nu am nici o posibilitate de a le sorta. Situația se desfășoară exact cum a anticipat prințul Kung.

1 august 1860 a fost cea mai groaznică zi pentru împăratul Hsien Feng.

Nimic nu i-a putut opri pe barbari. Oficiile prințului Kung au fost denunțate și *tsungli yamen*-ul său dizolvat. Spunându-și „Aliații", britanicii au venit cu 173 de nave de război și 10 000 de soldați, iar francezii cu 33 de nave și 6 000 de soldați. Apoi li s-au alăturat și rușii. Împreună, cele trei țări au debarcat un efectiv militar de 18 000 de oameni pe țărmurile Golfului Chihli.

Luând cu asalt imensele metereze de pământ care se întind între gura de vărsare a Fluviului Galben și litoral, Aliații s-au târât pe mal cufundați până la genunchi în mâl și și-au croit drum cu pușca până pe teren uscat. Apoi au început să se deplaseze spre Peking. Generalul Seng-ko-lin-chin, comandantul forțelor armate imperiale, i-a trimis vorbă împăratului că este pregătit să moară – cu alte cuvinte, toate speranțele de apărare ale capitalei se risipeau.

Alte rapoarte descriau acte de bravură și patriotism care îmi umpleau inima de tristețe. Modalitatea demodată a Chinei de a purta războaie devenise un impediment – nimic altceva decât bariere din țepușe de bambus apărau forturile noastre și complexul lor de tranșee și valuri de pământ. Soldații noștri nu aveau nici

o șansă să își arate măiestritele deprinderi de luptă din artele marțiale. Cădeau împușcați înainte chiar de a-și zări inamicul.

Cavaleria mongolă era celebră pentru invincibilitatea sa. Trei mii au pierit într-o singură zi. Au fost măturați de tunurile și puștile occidentalilor precum frunzele uscate de vântul toamnei târzii.

Împăratul Hsien Feng era ud de transpirație. Febra mare îl secătuise atât de mult de energie, încât nici nu mai putea să mănânce. Curtea se temea că va ceda în fața bolii. Când i-a mai scăzut febra, m-a rugat să redactez cinci edicte care să-i fie imediat trimise generalului Seng-kolin-chin. Așa cum îmi dictează Majestatea Sa, îl informez pe general că din întreaga țară se strâng trupe și că în cinci zile va avea loc o operațiune de salvare condusă de legendarul general Sheng Pao. Aproape douăzeci și ceva de mii de oameni, inclusiv șapte mii de cavaleriști, vor merge și se vor alătura contraofensivei.

În următorul edict, am scris așa cum Majestatea Sa vorbea poporului său:

> Barbarii trădători doresc să sacrifice credința noastră în umanitate. Ei au avansat spre Tungchow. Fără rușine, și-au anunțat intenția de a mă convinge să-i primesc în audiență. Au amenințat că orice altă abținere din partea noastră va fi o abandonare a îndatoririlor față de Imperiu. Deși sănătatea mea este într-o stare gravă, nu mă văd făcând nimic altceva decât să lupt până la ultima suflare. Mi-am dat seama că nu mai putem obține pacea și armonia fără folosirea forței. Vă poruncesc acum, armatelor noastre și cetățenilor de toate rasele, să vă alăturați luptei. Îi voi răsplăti pe aceia care arată curaj. Pentru fiecare cap de barbar negru (soldații

britanici Sikh[1]) voi da o recompensă de 50 de *tael*-i, iar pentru fiecare cap de barbar alb voi da o recompensă de 100 de *tael*-i. Cetățenii altor state supuse nu trebuie agresați, iar atunci când britanicii și francezii vor arăta căință și vor renunța la relele lor obiceiuri, voi fi bucuros să le permit să facă din nou comerț, ca pe vremuri. Fie ca ei să regrete, cât încă mai e vreme.

În Sala Virtuții Luminoase era umezeală din cauza zilelor cu ploi puternice. Parcă ne-am fi aflat într-un sicriu gigantic. În jurul patului împăratului Hsien Feng, care fusese ridicat pe o platformă temporară, s-a construit un tron provizoriu. Tot mai mulți miniștri veneau să obțină audiențe de urgență. Toți arătau ca și cum ar fi fost deja înfrânți. Eticheta era neglijată, iar lumea se certa și dezbătea cu voci zgomotoase. Niște bătrâni au murit în toiul certurilor în care erau implicați. La graniță, gloanțele și obuzele cădeau dese ca grindina. Întins în jilțul său, împăratul citea rapoartele de ultimă oră. Febra îi revenise. Pe față și pe corp i s-au pus prosoape reci, iar foile îi alunecau printre degetele tremurânde.

După două zile a sosit vestea înfrângerii. Primul a fost fortul de nord, cucerit după o luptă crâncenă sub un bombardament intens de ambele părți. Aliații au înaintat cu hotărâre. Seng-ko-lin-chin a susținut că obuzele care i-au lovit depozitele cu praf de pușcă din forturile de nord i-au paralizat apărarea.

Pe 21 august, Seng-ko-lin-chin a cedat, și forturile din Taku s-au predat. Drumul spre Peking era acum deschis.

---

1. Sikh – adept al religiei Sikh, ai cărei membri sunt originari din regiunea Punjab din India, țară care la acel moment era o colonie a Marii Britanii (n.t.).

S-a anunțat că Aliații se află la numai douăsprezece mile de capitală. Trupele generalului Sheng Pao au ajuns, dar s-au dovedit a nu fi de nici un ajutor: cu o zi înainte, generalul și-a pierdut ultima divizie.

Lumea intră și iese zorită din sala de audiență precum niște figurine din hârtie tăiată care se agită convulsiv. Cuvintele prin care toți îi urează Majestății Sale longevitate sună ca niște vorbe goale. În această dimineață, norii sunt atât de joși, că pot să simt cu degetele umezeala din aer. Peste tot prin curte țopăie broaște. Par a fi disperate să se miște. Le-am poruncit eunucilor să le îndepărteze acum o oră, dar ele s-au întors.

Generalul Seng-ko-lin-chin se află în genunchi dinaintea împăratului. Imploră să fie pedepsit, și rugămintea îi este îndeplinită. I se iau toate titlurile și i se ordonă să plece în exil. Întreabă dacă îi poate oferi Majestății Sale un ultim serviciu.

— De acord, murmură Hsien Feng.

Seng-ko-lin-chin începe:

— Se apropie luna plină...

— Treci la subiect.

Împăratul își întoarce capul spre tavan.

— Eu...

Cu mâinile bâjbâind, generalul scoate din buzunarul adânc al robei un sul micuț de pergament și i-l dă eunucului-șef Shim.

Shim desface sulul, pentru ca împăratul să-l poată vedea. Pe el scrie „Mergi la Jehol".

— Ce vrei să spui? întreabă împăratul Hsien Feng.

— Vânătoare, Majestatea Voastră, răspunde Seng-ko-lin-chin.

— Vânătoare? Tu crezi că am chef să merg la vânătoare?

Cu grijă, Seng-ko-lin-chin explică: e timpul să se plece din Peking; e timpul să se uite de aparențe. El îi sugerează împăratului să folosească domeniul de vânătoare de la Jehol drept pretext pentru a fugi. După părerea generalului, situația este ireversibilă – China e pierdută. Inamicul e pe cale de a-l aresta și de a-l detrona pe Fiul Cerului.

— Pieptul meu, Orhideea. Majestatea Sa se chinuie să rămână pe locul său. Mă simt de parcă înăuntru ar crește buruieni și lujeri. Aud cum bate vântul printre ele atunci când respir.

Masez ușor pieptul lui Hsien Feng.

— Acesta este un „da" pentru vânătoare? întreabă Seng-ko-lin-chin.

— Dacă nu mă crezi, poți să-mi atingi burta cu mâna, îmi zice Majestatea Sa, ignorându-l pe Seng-ko-lin-chin. Hai, bate în pieptul meu. O să auzi că sună a gol.

Mi-e milă de Hsien Feng – nu are nici cuvinte, și nici nu înțelege ceea ce simte. Mândria l-a părăsit, și cu toate acestea nu se poate abține să nu se privească pe el însuși drept conducătorul universului. Pur și simplu nu poate trăi altfel.

— Voi pune să se pregătească domeniul de vânătoare, în acest caz, lasă Seng-ko-lin-chin cuvintele să cadă și se retrage în liniște.

— O mamă șobolan intră în chinurile facerii! izbucnește Majestatea Sa într-un țipăt isteric. Naște puii pe o grămadă de zdrențe într-o gaură din spatele patului meu. Palatul mi se va umple de șobolani. Ce mai aștepți, doamnă Yehonala? Nu ai de gând să mergi cu mine să vânăm la Jehol?

Gândurile mele o iau razna. Să părăsim capitala? Să ne cedăm țara barbarilor? Ne-am pierdut porturile, forturile și litoralul, dar nu ne-am

pierdut poporul. În mod sigur ar trebui să rămânem în Peking, căci chiar și când vor sosi barbarii, vom avea o șansă să luptăm, dacă poporul nostru e cu noi.

Dacă împăratul Hsien Feng ar fi fost un bărbat puternic, ar fi acționat altfel. S-ar fi dat pe sine drept exemplu și ar fi condus poporul în luptă. Ar fi mers el însuși la graniță. Iar dacă ar fi murit, ar fi păstrat onoarea Chinei și și-ar fi salvat propriul nume. Însă el este un bărbat slab.

Tung Chih e adus de Nuharoo la cină. În ciuda vremii, el arată ca un bulgăre de zăpadă, fiind înfășurat într-o haină de blană albă. I se dă să mănânce carne de porumbel cu o felie de pâine aburindă. Pare vesel și joacă cu An-te-hai un joc cu o sfoară, care se numește „Leagă-mă, dezleagă-mă". Întins în pat, Hsien Feng își privește fiul. Zâmbește și îl încurajează pe copil să se ia la întrecere cu eunucul. Simt un moment prielnic pentru a vorbi:

— Majestatea Voastră? încep eu, încercând să nu par dornică de o dispută. Nu credeți că moralul poporului se va prăbuși dacă împăratul său... este absent? Evit cuvântul „dezertează". Continui: Un dragon are nevoie de cap. O capitală goală va încuraja jafurile și distrugerile. Împăratul Chou Wen-wang din dinastia Han a ales să fugă în timpul crizei de pe vremea Domniei Sale, iar rezultatul a fost pierderea respectului în fața supușilor săi.

— Cum îndrăznești să faci această comparație?! Împăratul Hsien Feng scuipă frunze de ceai pe jos. Eu am decis să plec pentru siguranța familiei mele, inclusiv a ta.

— Cred că a demonstra poporului puterea Curții este esențial pentru supraviețuirea Chinei, zic eu cu calm.

— Nu am chef să vorbesc despre asta acum.

Majestatea Sa își cheamă fiul și începe să se joace cu el. Tung Chih aleargă fericit, în cele din urmă ascunzându-se sub un scaun.

Nu o iau în seamă pe Nuharoo, care îmi face semne din mâini să încetez. Spun mai departe:

— Bunicul și străbunicul lui Tung Chih ar fi rămas dacă s-ar fi confruntat cu această situație.

— Dar lor nu le-a fost dat să treacă prin această situație! explodează Hsien Feng. Nu pot să-i sufăr. Ei sunt cei care mi-au lăsat acest dezastru. Când s-a pierdut primul război al opiului, în 1848, eu nu eram decât un băiețel. Am moștenit numai necazuri. Singurul lucru la care mă pot gândi în prezent sunt despăgubirile pe care sunt forțat să le plătesc. Opt milioane de *tael*-i fiecărei țări! Cum aș putea să îndeplinesc asta?

Ne certăm până când îmi ordonă să merg în camera mea. Ultimele lui vorbe îmi răsună în minte cât e noaptea de lungă:

— Încă un cuvânt și vei fi răsplătită cu o funie ca să te spânzuri!

Nuharoo m-a invitat la o plimbare prin grădina ei. Spune că tufele, pălite de o brumă înghețată, au atras o specie rară de fluturi. Îi spun că nu am chef de fluturi.

— S-ar putea să fie molii. Oricum, sunt frumoși. Fără să-mi acorde atenție, ea continuă: Hai să mergem să prindem fluturi. Uită de barbari.

Ne urcăm în palanchine diferite. Aș vrea să mă pot bucura de invitația lui Nuharoo, dar pe drum mă răzgândesc și le poruncesc cărăușilor să mă ducă la Sala Virtuții Luminoase. Îi trimit un mesager lui Nuharoo și îi cer iertare, spunându-i

că decizia împăratului de a părăsi capitala îmi apasă prea tare mintea.

Pe hol îi întâlnesc pe toți cumnații mei: prințul Kung, prințul Ch'un și prințul Ts'eng. Prințul Ch'un îmi spune că au venit să-l convingă pe Majestatea Sa să rămână în Peking. Sunt bucuroasă să aud asta și îmi recapăt speranța.

Aștept în grădină până se servește ceaiul, și apoi intru. Mă așez lângă împăratul Hsien Feng. Îi observ și pe ceilalți oaspeți: în afară de prinți, mai sunt prezenți Su Shun și fratele său vitreg, Tuan Hua. De două zile, Su Shun și Tuan Hua fac pregătirile necesare pentru plecarea împăratului la Jehol. Dincolo de ziduri, zgomotul căruțelor se aude permanent.

— Am renunțat la Peking deoarece nu am nici o veste de la generalul Sheng Pao! motivează Hsien Feng. Se zvonește că a fost capturat. Dacă e așa, barbarii vor ajunge în ograda mea foarte repede.

— Majestatea Voastră! se aruncă prințul Kung la pământ. Vă rog să nu plecați!

— Majestatea Voastră! spune prințul Ts'eng, al cincilea frate, care se așază și el în genunchi lângă prințul Kung. Nu vreți să mai stați câteva zile? Îi voi conduce eu însumi pe stegari în luptă. Dați-ne șansa de a vă face cinste. Fără Domnia Voastră – Ts'eng e atât de copleșit că trebuie să se oprească un moment – nu va exista nici un fel de avânt.

— Împăratul s-a hotărât, anunță cu răceală Hsien Feng.

Prințul Ch'un merge și îngenunchează între prințul Kung și prințul Ts'eng:

— Majestatea Voastră, părăsirea tronului va încuraja nebunia barbarilor. Va face ca negocierile viitoare să fie și mai dificile.

— Cine zice că părăsesc tronul? Merg doar la o vânătoare.

Prințul Kung râde cu amărăciune:

— Orice copil de pe stradă va spune: „Împăratul fuge".

— Cum îndrăznești?!

Împăratul îl lovește pe eunucul care vine să-i dea medicamentul.

— De dragul sănătății Majestății Voastre, iertați-ne. Prințul Ts'eng îl apucă pe împărat de picior. Permiteți-mi să-mi iau adio, atunci. Mă voi duce să mă pun eu însumi în fața tunurilor.

— Încetează cu prostiile. Hsien Feng își părăsește tronul și îl ajută pe prințul Ts'eng să se ridice de jos. Frate, odată ce voi fi departe, la adăpost, voi putea să duc o politică mult mai logică pe câmpul de bătălie. Se întoarce spre Su Shun: Să plecăm înainte de a se lumina cerul.

Hotărârea lui Kung, Ch'un și Ts'eng mă face să fiu mândră că sunt manciuriană. Nu mă surprinde lașitatea lui Hsien Feng. Pierderea forturilor din Taku l-a dărâmat, iar acum nu vrea decât să se strecoare de aici și să se ascundă.

În camera de îmbrăcat a lui Hsien Feng intră Su Shun:

— Trebuie să ne grăbim, Majestatea Voastră. O să dureze mai multe zile să ajungem la Jehol.

Intră și Tuan, fratele vitreg al lui Su Shun. E un bărbat slab, cu nasul lung și gâtul strâmb, ceea ce-i face capul să stea aplecat într-o parte:

— Majestatea Voastră, zice el, iată lista cu lucrurile pe care le-am împachetat pentru dumneavoastră.

— Unde-mi sunt sigiliile? întreabă împăratul.

— Au fost luate din Sala Unirii Marilor Forțe Creatoare și puse la adăpost.

— Orhideea, du-te și verifică sigiliile.

— Majestatea Voastră, nu este nevoie, zice Su Shun.

Neluându-l în seamă pe Su Shun, împăratul Hsien Feng se întoarce spre prințul Kung, care tocmai a intrat în încăpere:

— Frate Kung, nu ești îmbrăcat de călătorie. Vii cu mine, nu-i așa?

— Nu, mă tem că nu, răspunde prințul Kung. E îmbrăcat într-o robă oficială albastră, cu garnitură galbenă la mâneci și guler. Cineva trebuie să rămână în capitală și să trateze cu Aliații.

— Dar Ts'eng și Ch'un?

— Au hotărât să rămână cu mine în Peking.

Împăratul se așază, și eunucii încearcă să-i pună cizmele.

— Prințul Ch'un va trebui să îmi asigure paza în călătoria la Jehol.

— Majestatea Voastră, vă implor pentru ultima oară să luați în considerare rămânerea în Peking.

— Su Shun, strigă nerăbdător împăratul Hsien Feng, pregătește un decret pentru a-l autoriza pe prințul Kung drept purtătorul meu de cuvânt.

Ce să iau la Jehol constituie o problemă pentru mine. Aș vrea să iau totul, deoarece habar nu am când mă voi întoarce. Totuși, cele mai valoroase lucruri nu pot fi transportate. Trebuie să las în urmă tablourile, broderiile cât peretele, sculpturile și vazele. Fiecare concubină are dreptul la o căruță pentru lucrurile de valoare, iar a mea e deja plină. Am ascuns restul obiectelor dragi mie peste tot pe unde am putut – în vârful unui căprior de pe acoperiș, în spatele vreunei uși sau le-am îngropat în grădină. Sper să nu le descopere nimeni până la revenirea mea.

Nuharoo a refuzat să lase în urmă vreunul dintre lucrurile care-i aparțin. Ca împărăteasă principală, ea are dreptul la trei căruțe, dar s-au

dovedit a nu fi de ajuns. A încărcat restul lucrurilor ei în căruțele lui Tung Chih. El are zece, și Nuharoo a ocupat șapte dintre ele.

Mama mea e prea bolnavă pentru a călători, așa că am făcut preparativele necesare ca să se mute într-un sat liniștit din afara Pekingului. Kuei Hsiang urmează să stea cu ea, alături de Rong.

La ora zece dimineața, roțile imperiale au început să se învârtească. Împăratul Hsien Feng nu a vrut să plece fără o ceremonie. A sacrificat animale și a făcut plecăciuni zeilor din Cer. Când palanchinul său a trecut de ultima poartă a Marii Grădini Rotunde, Yuan Ming Yuan, funcționarii și eunucii s-au aruncat în genunchi, salutând de bun-rămas. Împăratul ședea înăuntru cu fiul său. Tung Chih mi-a spus mai târziu că tatăl lui a plâns.

Convoiul imperial se întinde pe trei mile. Seamănă cu o paradă de sărbătoare. În aer s-au aruncat pocnitori pentru „a speria duhurile rele". Gărzile de ceremonie poartă steaguri galbene cu dragoni, în timp ce cărăușii cară palanchinele familiilor imperiale. Nobilii merg în coloane. În spatele nostru sunt vase pentru ars tămâia, călugări, lama, eunuci, doamne de onoare, servitori, gărzi și animale imperiale. Mulțimea e urmată de o fanfară cu tobe și gonguri și de întreaga bucătărie. Aproape de coada șirului sunt camere-garderobă și camere de toaletă ambulante. Pedestrași ghidează caii și măgarii care transportă lemn de foc, carne, orez și legume în coșuri adânci, alături de ustensile de bucătărie, oale și tigăi. La coadă se află șapte mii de cavaleriști, conduși de Yung Lu.

Când trecem de ultima poartă, ochii mi se încețoșează de lacrimi. Magazinele de-a lungul străzilor sunt abandonate. Familii întregi fug

precum niște găini fără cap, cărându-și bunurile pe măgari sau în spinare. Vestea fugii împăratului Hsien Feng a aruncat orașul în haos.

După câteva ore, cer să-mi fie adus fiul. Mi-l pun în poală și îl țin strâns în brațe. Pentru el, asta nu e decât o altă plimbare. În timp ce palanchinul se leagănă, adoarme liniștit. Îmi trec degetele prin părul lui moale și negru și îi aranjez coada. Îmi doresc să-l pot învăța pe Tung Chih să fie puternic. Vreau să știe că pacea nu trebuie luată niciodată ca pe ceva de la sine înțeles. El e dezmierdat de servitoare, obișnuit să vadă lângă patul său femei frumoase. Mă doare să-l aud pe Tung Chih spunând că vrea să ajungă la fel ca tatăl său când va fi mare – cu frumuseți drept tovarăși de joacă.

Cu câteva zile în urmă, s-a raportat un caz de furt în Orașul Interzis. Nimeni nu a mărturisit fapta și nu au existat suspecți evidenți. Ancheta mi s-a încredințat mie. Simțeam că eunucii au un amestec, deoarece cineva trebuia să mute lucrurile. Servitoarele nu puteau ieși dincolo de porți fără permisiune. Am suspectat, de asemenea, membri ai familiei imperiale. Ei știau unde erau bunurile.

Pe măsură ce investigațiile avansau, bănuiala mea s-a dovedit corectă: concubinele se înțeleseseră cu eunucii să împartă profitul. S-a dovedit implicarea doamnelor Mei, Hui și Li. Hsien Feng a fost furios și a ordonat ca ele să fie date afară din palatele lor. Eu și Nuharoo am fost cele care i-am calmat mânia și l-am făcut să se răzgândească, spunându-i: „Sunt vremuri grele ca să vă așteptați de la toată lumea să dea dovadă de noblețe. Nu am avut parte de destulă umilire?".

Încheieturile încep să mă doară din cauză că stau în palanchin toată ziua. Mă gândesc la

oamenii care merg pe jos, făcând bătături. După ce am ieșit din Peking, drumul a devenit mai accidentat și mai plin de praf. Ne oprim peste noapte într-un sat și mă întâlnesc cu Nuharoo. Sunt surprinsă de felul în care e îmbrăcată. Arată de parcă se duce la o petrecere. Roba ei e confecționată din satin auriu brodat cu simboluri budiste.

Cât a ținut călătoria, Nuharoo a purtat aceeași robă. Mi-a luat ceva timp să-mi dau seama că era mai mult decât înspăimântată. „În caz că suntem atacați, mi-a spus ea, vreau să fiu sigură că voi intra în viața viitoare în rochia potrivită."

Pentru mine acest lucru era lipsit de sens. Dacă eram atacați, rochia ei ar fi fost primul lucru pe care l-ar fi furat cineva. Putea să ajungă în viața viitoare complet dezbrăcată. Auzisem că în Wuhu jefuitorii de morminte tăiau capul persoanei moarte pentru a-i lua ce avea în jurul gâtului, și mâinile pentru ce avea pe degete.

Eu, una, m-am asigurat că mă îmbrac cât mai simplu cu putință. Nuharoo mi-a spus că rochia mea, pe care o luasem de la o servitoare bătrână, mă făcea să arăt dizgrațios. Vorbele ei m-au făcut să mă simt mai în siguranță. Când am încercat să-l îmbrac și pe Tung Chih la fel, Nuharoo s-a supărat: „Pentru numele lui Buddha, este Fiul Cerului! Cum îndrăznești să-l îmbraci ca pe un cerșetor!". I-a dat jos lui Tung Chih haina simplă din bumbac și l-a schimbat într-o robă cu dantele din fir de aur, cu simboluri care se potriveau cu ale ei.

Sătenii nu știau ce se întâmplă; veștile proaste de la Peking nu ajunseseră la ei. Cu siguranță, nu și-ar fi putut da seama că dezastrul e aproape din felul în care erau îmbrăcați Nuharoo și Tung Chih. Erau pur și simplu onorați că am ales să ne oprim peste noapte în satul lor și ne-au servit cu pâinici fierbinți din grâu și supă de legume.

Mesageri trimiși de prințul Kung veneau și plecau. A existat o singură veste bună printre toate cele rele. Un influent ofițer străin, pe nume Parkes, împreună cu altul, pe nume Loch, fuseseră capturați. Prințul Kung îi folosea ca monedă de schimb pentru negocieri. Ultimul mesager a raportat că Aliații cuceriseră Orașul Interzis, Palatul de Vară și Yuan Ming Yuan. „Comandantul Aliaților locuiește în palatul Majestății Voastre cu o prostituată chineză", a raportat mesagerul.

De pe chipul palid al Majestății Sale picura transpirația. Și-a deschis gura, dar nu a fost în stare să scoată un cuvânt. Câteva ore mai târziu a scuipat un cheag de sânge.

18

— Vorbește! îi ordonă împăratul Hsien Feng eunucului care se ocupă cu paza în Yuan Ming Yuan.

Eunucul a fost trimis de superiorul său, care s-a sinucis după ce a dat greș în misiunea sa.

— A început pe 5 octombrie. Eunucul face un efort să își stăpânească vocea tremurândă. Era o dimineață înnorată. Palatul era liniștit și nu exista nici un semn cum că ar fi ceva neobișnuit. La prânz a început să plouă. Gărzile m-au întrebat dacă pot să intre înăuntru și le-am dat permisiunea. Eram toți foarte obosiți... Și atunci am auzit tunurile. Am crezut că visez, și așa au crezut și gărzile. Unul chiar a afirmat că a auzit tunetul. Însă într-o clipă am simțit miros de fum. La scurt timp după aceea, un paznic a alergat să ne spună că barbarii sunt la Poarta Înaltei Virtuți și la Poarta Păcii. Superiorul meu m-a întrebat ce se întâmplase cu trupele generalului Seng-ko-lin-chin. Paznicul i-a răspuns că barbarii îl prinseseră... Știam acum că eram fără apărare. Superiorul meu mi-a ordonat să păzesc Grădina Fericirii, Grădina Apelor cu Unde Limpezi, Grădina Lunii Nemișcate și Grădina Luminii Strălucitoare a Soarelui, în timp ce el însuși mergea să păzească Grădina Veșnic Verde și Grădina de Iunie. Știam că nu voi fi în stare să fac asta. Cum puteau mai puțin de o sută de oameni să apere grădini care se

întind pe douăzeci de mile? În timp ce ne grăbeam să ascundem mobilierul, barbarii au apărut în grădină. Mi-am instruit oamenii să lase bunurile mai puțin valoroase și să le îngroape pe cele importante. Dar nu puteam să săpăm suficient de repede. Eu am îngropat tot ce-am putut, inclusiv ceasul cel mare și universul mișcător, iar alții au aruncat înăuntru sulurile de pergamente. În timp ce târam sacii, ne-am trezit față în față cu barbarii. Au tras asupra noastră. Gărzile au căzut una după alta. Aceia care nu au fost împușcați au fost capturați, iar mai târziu aruncați în lac. Barbarii m-au legat de cocorul de bronz de lângă fântână. Au tăiat sacii și au fost încântați să descopere comoara. Buzunarele lor erau prea mici ca să încapă tot, așa că au scos robele Majestății Voastre și le-au transformat în saci. I-au umplut și i-au agățat în jurul umerilor și la brâu. Au înhățat tot ce-au putut să ia și au distrus ce nu puteau duce. S-au luptat între ei pentru pradă. Barbarii care au sosit mai târziu au încercat să ia ce a rămas. Au demontat animalele astrologice de bronz ale Majestății Voastre, dar nu și giganticul vas din aur, care era prea greu ca să fie mișcat. Au jupuit tot aurul decorativ de pe coloane și bârne cu cuțitele. Jafurile au continuat vreme de două zile. Barbarii au spart pereții și au săpat în pământ.

— Ce au găsit? îl întreb.

— Totul, doamnă. Am văzut un barbar trecând pe lângă fântână îmbrăcat în roba dumneavoastră de ceremonie.

Încerc să nu îmi imaginez scena în timp ce eunucul continuă să descrie jefuirea a ceea ce mai rămăsese din Yuan Ming Yuan. Însă cu ochiul minții văd aievea barbarii mărșăluind în Satul Caisa, Pavilionul Bujor și Casa de Ceai

„Frunză de Lotus". Pot să le văd chipurile strălucind în timp ce se năpustesc prin holurile aurite, bogat sculptate ale clădirilor centrale. Pot să-i văd intrând în camera mea și cotrobăind prin sertare. Îi văd forțând intrarea de la camera mea de depozitare în care îmi ascunsesem jadul, argintul și vasele smălțuite, tablourile, broderiile și fleacurile.

— Erau prea multe de luat, așa că barbarii au scos perlele de pe robele împărătesei Nuharoo și au golit cutiile cu diamante ale Majestății Sale...

— Unde era prințul Kung?

Împăratul Hsien Feng alunecă de pe jilț și încearcă din răsputeri să se împingă înapoi.

— Prințul Kung lucra în afara Pekingului. A încheiat un acord cu barbarii, eliberându-le ofițerii capturați, pe Parkes și Loch. Însă era prea târziu ca să se pună capăt jafurilor. Pentru a-și acoperi crima, diavolii străini... Majestatea Voastră, nu pot... să o spun...

Eunucul se prăbușește la pământ de parcă ar fi rămas dintr-odată fără șira spinării.

— Spune!

— Da, Majestatea Voastră. Diavolii... au dat foc.

Împăratul Hsien Feng închide ochii. Se chinuie să respire. Gâtul lui se răsucește de parcă ar fi în strânsoarea unei fantome.

Pe 13 octombrie, barbarii au dat foc la mai mult de două sute de pavilioane, săli și temple și la terenurile a cinci palate. Flăcările au mistuit totul. Fumul și cenușa au fost purtate de vânt peste ziduri. Un nor des, înțepător spânzura deasupra orașului, în cele din urmă așezându-se în părul, ochii, hainele, paturile și bolurile oamenilor. Nimic nu a supraviețuit în Yuan Ming Yuan cu excepția pagodei din marmură și

a podului de piatră. Printre miile de acri de grădini, singura clădire rămasă în picioare a fost Pavilionul Norilor Prețioși, sus pe un deal deasupra lacului.

Aveam să aflu mai târziu de la prințul Kung despre „sunetul ca de tunet" descris de oameni. Nu era sunetul tunetului, ci al explozibilelor. Inginerii regali britanici puseseră încărcături de dinamită în multe dintre pavilioanele noastre.

Pentru tot restul vieții, mintea îmi va reveni la această scenă de splendoare transformată brusc în mormane sfărâmicioase de zidărie. Miile și miile de flăcări înghițind șase mii de locuințe – palatul meu de suflet, împreună cu comorile și operele de artă colecționate de generații de împărați.

Hsien Feng a trebuit să poarte rușinea care în cele din urmă l-a măcinat. La bătrânețe, ori de câte ori am obosit de atâta muncă sau m-am gândit să renunț, m-am dus să vizitez ruinele de la Yuan Ming Yuan. În clipa în care am pășit printre pietrele sfărâmate, i-am putut auzi pe barbari chiuind. Imaginea mă îneca, de parcă fumul încă mai plutea în aer.

Un soare de bronz privește cercetător în jos peste festivalul în mișcare. Ne continuăm lunga călătorie spre Jehol. Sunt tristă și amărâtă când mă gândesc la pretextul „vânătorii" soțului meu. Miniștrii și prinții, în haine minunate, sunt purtați în palanchine bogat decorate pe umerii cărăușilor care înaintează cu greu, în timp ce gărzile patrulează pe ponei mongoli.

Psalmodiul cărăușilor a fost înlocuit de o tăcere adâncă și chinuitoare. Nu mai aud târșâitul picioarelor în sandale peste pietrele instabile. În schimb, văd durerea provocată de bătături întipărită pe chipurile posomorâte și pline de

sudoare. Deși am intrat în ținutul sălbatic, toată lumea e încă îngrijorată în legătură cu posibila urmărire de către barbari. Procesiunea devine din ce în ce mai lungă în fiecare zi, precum un șarpe colorat țipător care se târăște de-a lungul unei cărări înguste.

Noaptea sunt ridicate corturi și se aprind focuri de tabără. Oamenii dorm precum o armată de morți. Împăratul Hsien Feng își petrece cea mai mare parte a timpului în tăcere. Ocazional, când febra sa crește, vorbește lucruri fără înțeles.

— Cine poate garanta că toate semințele din natură vor fi pure și sănătoase și că florile lor vor crea o imagine a armoniei în grădină? întreabă el.

Incapabilă să-i răspund, mă uit lung la el.

— Vorbesc despre semințele rele, continuă Majestatea Sa. Semințe care, în taină, au fost înmuiate în otravă. Ele zac dormind în solul fertil până când le trezește ploaia de primăvară. Cresc de dimensiuni uriașe și cu o repeziciune uimitoare, acoperind pământul și luând apa și soarele de la celelalte. Le văd florile grase. Crengile lor se întind împrăștiind otravă. Să nu-l scapi pe Tung Chih din ochi, Orhideea.

Când dormim, îl țin pe Tung Chih în brațe. Aud în vise caii care mușcă din frâu. Teama mă trezește ca un straniu atac. Cămașa mi se udă de transpirație, în timp ce pielea capului îmi este în permanență umedă. Simțurile mi se ascut față de anumite lucruri, cum ar fi respirația lui Tung Chih și zgomotele din jurul cortului, și îmi amorțesc față de altele, cum ar fi foamea. Deși stăm în corturi separate, împăratul Hsien Feng își face apariția în fața mea în toiul nopții, ca o fantomă. Stă acolo, cu ochii goi de nefericire. Mă întreb dacă îmi pierd și eu mințile.

E aproape seară, și hotărâm să facem o pauză pentru masă. În după-amiaza asta, Majestatea Sa a avut o criză îngrozitoare de tuse. I s-a scurs sânge din colțurile gurii. Doctorul zice că nu-i face bine să meargă în palanchin, însă nu avem de ales. Până la urmă, ne-am oprit ca să i se potolească tusea.

În zori privesc afară din cort. Suntem aproape de Jehol și peisajul e de o frumusețe extraordinară. Pământul e acoperit de trifoi și flori sălbatice, iar dealurile domoale sunt împânzite cu tufe dese. Căldura toamnei e suportabilă în comparație cu cea din Peking. Parfumul păpădiilor de munte e dulce. După masa de dimineață pornim din nou la drum și traversăm câmpuri unde iarba e înaltă până la brâu.

De câte ori Tung Chih e cu mine, încerc să fiu puternică și veselă. Dar nu este ușor. Când vechile palate din Jehol se ivesc la orizont, ne dăm cu toții jos din palanchine și ne lăsăm în genunchi. Îi mulțumim Cerului că am ajuns în acest loc de refugiu temporar. În clipa în care Tung Chih e ridicat de pe scaun, o șterge după iepuri de câmp și veverițe, care se împrăștie, fugind din calea lui.

Ne grăbim să ajungem la porțile imense. E ca și cum am pătrunde pe un tărâm de vis, o scenă dintr-o pictură ștearsă de timp. Chien Lung, bunicul lui Hsien Feng, a construit Jehol în secolul XVIII. Palatul se înalță azi ca o femeie frumoasă îmbătrânită, al cărei machiaj s-a întins. Am auzit atât de multe despre locul ăsta, că priveliștea îmi este deja familiară. Jehol este, într-o mai mare măsură decât Orașul Interzis, o operă a naturii. De-a lungul anilor, copacii și tufișurile au crescut înghesuite unele în altele. Iedera s-a întins pe toate zidurile și a urcat pe

copacii înalți până la cer, de unde se leagănă în viță luxuriante. Mobila din palate e făcută din esențe tari, piese minunat sculptate incrustate cu jad și pietre prețioase. Dragonii de pe lambriurile tavanului sunt din aur pur, iar pereții lucesc în mătasea plină de splendoare.

Ador sălbăticia. Nu m-ar deranja să locuiesc în Jehol. Mă gândesc că ar fi un loc bun ca să-l cresc pe Tung Chih. Ar putea învăța arta stegarilor și ar învăța să vâneze. Aș vrea atât de mult ca el să crească pe spinarea calului, așa cum o făceau strămoșii săi. Aș vrea să nu fiu nevoită să-mi aduc aminte că suntem în exil.

Jehol e un loc măreț și tăcut. Lumina albicioasă a soarelui se reflectă ușor de pe acoperișurile sale din țiglă smălțuită. Curțile sunt pavate cu lespezi de piatră, iar ușile sunt flancate de ziduri groase. De la moartea lui Chien Lung, acum o jumătate de veac, cea mai mare parte a palatelor au stat goale și miros a mucegai. Atacate fără cruțare decenii la rând de vânturi și ploi, exterioarele par să se estompeze în peisaj. Culoarea originală era nisipiul. Acum este cafeniul și verdele. Înăuntru, mucegaiul acoperă tavanele și a înnegrit colțurile încăperilor spațioase.

Familiile imperiale intră grăbite în Jehol și locul prinde viață. Sălile, curțile și clădirile adormite sunt deșteptate de ecoul glasurilor și pașilor. Ușile se deschid cu scârțâit de lemn și metal. Închizătorile ruginite ale ferestrelor se rup când încercăm să le deschidem. Eunucii fac tot ce pot pentru a îndepărta mucegaiul și murdăria adunate de ani de zile.

Mi se dă un apartament, lângă cel al lui Nuharoo, pe o latură a palatului principal. Împăratul ocupă, desigur, dormitorul cel mai mare, chiar în mijloc. Biroul său, care se numește Sala

Interesului Literar, se află lângă apartamentele lui Su Shun și ale altor mari consilieri, în cealaltă parte a palatului. Nuharoo se ocupă de Tung Chih, în timp ce eu îl ajut pe Hsien Feng. Programul și responsabilitățile noastre se desfășoară acum după nevoile tatălui și ale fiului.

De când Majestatea Sa a încetat să mai acorde audiențe, nu i se mai prezintă documente pentru revizuire sau semnare. Treburile Curții continuă să fie rezolvate doar de Su Shun. Datoria mea a devenit aceea de a fierbe ierburi pentru Hsien Feng. Mirosul amărui e atât de puternic, încât el se plânge din cauza asta. Sunt nevoită să le spun servitorilor să ducă vasele la bucătărie, care este situată în capătul cel mai îndepărtat al palatului. Lucrez alături de specialistul în plante și doctorul Sun Pao-tien, ca să mă asigur că medicamentul este preparat cum trebuie. Nu e deloc ușor. Una dintre prescripții cere ca supa să fie amestecată cu sânge proaspăt de căprioară, iar acesta se strică repede. Personalul de la bucătărie trebuie să taie o căprioară la două zile, să prepare imediat medicamentul și să spere apoi că Majestatea Sa nu va vomita imediat după ce i-l turnăm pe gât.

Spre sfârșitul lui octombrie, arțarii arată de parcă soarele le-ar fi dat foc. Într-o dimineață, când Nuharoo și cu mine îl scoatem pe Tung Chih la o plimbare, descoperim că apa izvorului din apropiere este surprinzător de caldă. Un eunuc care toată viața lui a păzit palatul ne spune că în zonă există câteva izvoare termale. De la ele își trage Jehol numele, care înseamnă „râu fierbinte".

— Izvoarele devin și mai fierbinți când ninge, spune eunucul. Puteți încerca apa cu mâna.

Tung Chih este curios și stăruie să facă baie în izvor. Nuharoo e cât pe ce să cedeze, însă eu mă opun acestei idei. Tung Chih nu știe să înoate și, în plus, abia i-a trecut răceala. Urând disciplina mea, se duce bosumflat la Nuharoo. Fiul meu știe că Nuharoo e mai mare în rang decât mine și că eu nu am voie să nu mă supun ei. Însă cel mai rău este că aceste neînțelegeri au devenit un lucru obișnuit, care mă tulbură și mă face să mă simt fără apărare. Bucătăria a devenit locul meu de refugiu.

Sănătatea lui Hsien Feng pare să se fi echilibrat un pic. De îndată ce e în stare să stea în capul oaselor, prințul Kung îi trimite proiectele tratatelor. Sunt chemată să îl ajut.

— Fratele Domniei Voastre nădăjduiește că veți fi de acord cu clauzele, îi spun, făcându-i Majestății Sale un rezumat al scrisorii prințului Kung. Zice că acestea sunt documentele finale. Pacea și ordinea vor fi restabilite după ce semnați.

— Barbarii îmi cer să îi răsplătesc pentru că m-au scuipat în față, spune Hsien Feng. Acum înțeleg de ce tatălui meu nu i se închideau ochii când a murit – nu a putut înghiți jignirea.

Aștept să se calmeze înainte de a relua lectura. Unele dintre condiții îl supără pe Majestatea Sa atât de tare, încât i se taie răsuflarea. În astfel de momente, din gât îi ies sunete bolborosite, după care izbucnește în accese de tuse.

Pete mici de sânge acoperă pardoseala și păturile. Nu vreau să citesc mai departe, dar documentele trebuie să fie trimise înapoi în zece zile. Dacă nu, spune prințul Kung, Aliații vor distruge capitala.

Împăratului Hsien Feng nu-i este de nici un folos să se lovească peste piept și să țipe că „Toți străinii sunt niște bestii sălbatice!". De

asemenea, nu sunt de folos nici edictele care îndeamnă armata să lupte cu și mai multă înverșunare. Situația este ireversibilă.

Tung Chih privește cum tatăl său se târăște jos din pat și îngenunchează ca să implore ajutor de la Ceruri. Iarăși și iarăși, Hsien Feng își dorește să aibă curajul de a-și lua singur viața.

Sala Interesului Literar este cea în care s-a pus sigiliul pe tratatele cu Franța și Marea Britanie. Ambele recunosc în continuare anteriorul tratat de la Tientsin, dar cu unele clauze adăugate. Este pentru prima dată în mai multe mii de ani când China îndură o astfel de rușine.

Împăratul Hsien Feng este obligat să deschidă orașul Tientsin ca nou port comercial. Din punctul lui de vedere, acest lucru nu numai că le permite barbarilor să facă negoț în ograda lui, ci le facilitează și accesul militar pe mare spre capitală. Majestatea Sa este forțată să „închirieze" Kowloon britanicilor, drept despăgubire de război. Tratatele stipulează că misionarilor străini li se va acorda libertate totală și protecție pentru a-și desfășura activitatea în China, clauză ce include și construirea de biserici. Străinilor nu li se vor aplica legile chineze, iar încălcarea tratatelor de către chinezi va fi pedepsită cu promptitudine. China e silită să plătească despăgubiri de opt milioane de *tael*-i britanicilor și francezilor.

Ca și cum asta nu ar fi de ajuns, rușii au trimis un nou proiect al tratatului sino-rus de la Peking. Reprezentantul diplomatic rus a încercat să-l convingă pe prințul Kung că incendierea palatelor imperiale indică faptul că țara noastră are nevoie de protecție militară din partea Rusiei. Deși e perfect conștient de ceea ce pun rușii la cale, prințul Kung nu a putut să spună nu.

China nu se află în poziția de a se apăra singură și nu își poate permite luxul de a-și face din Rusia un dușman.

Prințul Kung scrie în epistola către împărat: „Când o haită de lupi e pe urmele unei căprioare bolnave, ce mai poate să facă bietul animal decât să cerșească milă?". Rușii vor regiunea Amur din nord, pe care deja au pus mâna. Ei s-au și instalat de-a lungul fluviului Ussuri, la est de granița cu Coreea. Au revendicat importantul port chinez din Haishenwei, care în curând va fi cunoscut sub numele de Vladivostok.

Nu voi uita niciodată momentul când împăratul Hsien Feng se decide să semneze tratatele. E ca o repetiție pentru moarte. Pensula de scris pe care o ține în mână pare să cântărească mii de livre. Nu-și poate stăpâni tremurul mâinilor și nu reușește să-și scrie numele. Ca să-i fixez coatele, i-am mai pus încă două perne la spate. Eunucul-șef Shim a pregătit cerneala și îi așază în față, pe un suport din hârtie de orez, paginile tratatelor.

Durerea mea pentru Hsien Feng și pentru țara mea nu poate fi exprimată în cuvinte. La colțurile buzelor violet ale Majestății Sale se strânge salivă. Plânge fără lacrimi. De zile întregi tot țipă și urlă. În cele din urmă, glasul i s-a stins. Fiecare răsuflare este acum un chin.

Degetele-i sunt ca niște bețișoare fragile, iar trupul lui nu e decât un schelet. A început călătoria transformării într-o palidă fantomă. Strămoșii săi nu i-au răspuns la rugăciuni, nici Cerul nu s-a îndurat de fiul său. Totuși, în neajutorarea sa, Hsien Feng își arată demnitatea de împărat al Chinei. Lupta sa este eroică – bărbatul pe moarte, care se agață de pensula lui de scris, refuzând să cedeze China printr-o semnătură.

O rog pe Nuharoo să îl aducă pe Tung Chih. Vreau ca el să fie martor la chinul tatălui său de a-şi îndeplini datoria. Nuharoo respinge ideea mea, spunând că Tung Chih ar trebui să fie expus gloriei, nu ruşinii.

Aş putea să mă cert cu Nuharoo, şi aproape că o fac. Aş vrea să-i spun că a muri nu este ruşinos, cum nu este ruşinos nici să ai curajul de a înfrunta realitatea. Că educaţia lui Tung Chih ar trebui să înceapă lângă patul de moarte al tatălui său. Că ar trebui să privească semnarea tratatelor, să ţină minte şi să înţeleagă de ce plânge tatăl lui.

Nuharoo îmi aduce aminte că ea este împărăteasa de la Răsărit, cea ale cărei cuvinte fac legea în casa imperială, aşa că mă văd nevoită să bat în retragere.

Eunucul-şef Shim îl întreabă pe Majestatea Sa dacă doreşte să încerce cerneala înainte de a scrie. Hsien Feng dă aprobator din cap. Îi aranjez hârtia de orez.

În clipa în care vârful pensulei atinge hârtia, mâna lui Hsien Feng tremură violent. Tremurul începe cu degetele, apoi se întinde la braţ, la umăr şi la întregul corp. Transpiraţia îi trece prin robă, iar ochii i se dau peste cap în timp ce trage adânc aer în piept.

Este chemat doctorul Sun Pao-tien. Vine înăuntru şi îngenunchează lângă Majestatea Sa. Îşi pune capul pe pieptul lui Hsien Feng şi ascultă.

Mă uit fix la buzele lui Sun Pao-tien, care sunt pe jumătate ascunse de barba-i lungă şi albă. Mă tem de ceea ce ar putea spune.

— S-ar putea să intre în comă, ne anunţă doctorul în timp ce se ridică. Se va trezi, dar nu pot spune cu precizie cât timp i-a mai rămas.

Aşteptăm ca Hsien Feng să-şi recapete cunoştinţa. Când o face, îl implor să termine de semnat, dar el nu rosteşte nici un cuvânt.

Am ajuns într-un mare impas – împăratul refuză să ia pensula de scris. Eu pregătesc întruna cerneala. Mi-aș dori ca prințul Kung să fie aici.

Simțindu-mă neajutorată, încep să plâng.

— Orhideea... se aude vocea Majestății Sale. Nu voi putea să mor în pace dacă semnez.

Înțeleg. Nici eu nu aș vrea s-o fac dacă aș fi în locul lui. Însă prințul Kung are nevoie de semnătură pentru a continua negocierile. Împăratul o să moară, dar națiunea trebuie să trăiască mai departe. China trebuie să se pună din nou pe picioare.

După-amiază, Hsien Feng se hotărăște să cedeze. Dar numai după ce îi spun că semnătura sa nu va fi o acceptare a invaziei, ci o tactică pentru a câștiga timp.

— Ghidează-mi mâna, Orhideea, zice el și încearcă să se ridice în capul oaselor, dar se prăbușește.

Toți trei – eunucul-șef Shim, An-te-hai și eu – îl așezăm pe spate. Pun hârtia lângă mâna lui și îi spun că acum își poate așterne semnătura.

Cu ochii ațintiți în tavan, împăratul Hsien Feng mișcă din pensulă. Îi conduc cu atenție liniile, pentru a împiedica semnătura să semene cu mâzgălitura unui copil. Până să-i acoperim numele cu pecetea roșie imperială, Hsien Feng scapă pensula din mână și își pierde cunoștința. Piatra pentru cerneală cade și îmi stropește rochia și pantofii.

În iulie 1861, sărbătorim cea de-a treizecea aniversare a lui Hsien Feng. Majestatea Sa zace la pat, într-o stare incertă de pierdere și recăpătare a cunoștinței. Ceremonia de aniversare include o adevărată paradă de feluri de mâncare, însă acestea rămân neatinse. Toată lumea simte că moartea împăratului se apropie.

O lună mai târziu, Hsien Feng pare să fi ajuns la fundul prăpastiei. Doctorul Sun Pao-tien estimează că decesul Majestății Sale va avea loc într-o săptămână, poate chiar în câteva zile. Tensiunea la Curte crește, deoarece împăratul nu și-a numit încă succesorul.

Lui Tung Chih nu i se permite să stea cu tatăl său, deoarece Curtea consideră că acest lucru ar fi prea răscolitor pentru copil. Mă supără hotărârea lor. Eu cred că orice strop de afecțiune arătată de către Majestatea Sa lui Tung Chih i-ar rămâne copilului în amintire pentru tot restul vieții.

Nuharoo mă acuză de faptul că, spunându-i lui Tung Chih că tatăl său va muri, pun un blestem asupra lui Hsien Feng. Astrologul ei crede că numai refuzând să-i acceptăm moartea lui Hsien Feng, acesta ar putea fi salvat de un miracol.

E greu să te pui cu Nuharoo când îi intră ceva în cap. Tot ce reușesc să fac este să-l pun pe An-te-hai să-l strecoare pe Tung Chih la căpătâiul tatălui său atunci când Nuharoo se duce cu budiștii să psalmodieze sau se bucură de momentul de operă de la vremea ceaiului, de care s-a ocupat Su Shun și care se desfășoară în apartamentul lui Nuharoo.

Spre dezamăgirea mea, Tung Chih nu vrea să fie cu tatăl său. Se plânge de „privirea înfricoșătoare" și de „răsuflarea mirositoare". E nefericit când îl împing spre patul bolnavului. Își numește tatăl o pacoste și o dată îndrăznește chiar să-i strige: „Hei, om gol pe dinăuntru!". Trage de cearșafurile lui Hsien Feng și aruncă în el cu perne. Vrea să se joace de-a „Călărește căluțul" cu cel aflat pe moarte. Nu există nici măcar o fărâmă de compasiune în trupul lui micuț.

Îl plesnesc pe Tung Chih. Timp de o săptămână, în loc să-l las cu Nuharoo, îmi petrec timpul cu el, observându-l. Descopăr cauza relei sale purtări.

Eu aranjasem ca Tung Chih să ia lecții de călărie cu Yung Lu, însă Nuharoo a găsit pretexte pentru ca acesta să lipsească. În loc să exerseze cu cai adevărați, Tung Chih călărește pe eunuci. Mai mult de treizeci de eunuci trebuie să meargă în patru labe prin curte ca să-l facă pe el fericit. „Calul" lui preferat este An-te-hai. Acesta este felul copilului de a se răzbuna, căci An-te-hai e cel care are poruncă de la mine să-l disciplineze. Tung Chih îi biciuiește fesele și îl obligă să meargă de-a bușilea până când îi sângerează genunchii.

Și mai rău decât tratamentul pe care i-l aplică lui An-te-hai e faptul că i-a ordonat unui eunuc în vârstă de șaptezeci de ani, numit Bătrânul Wei, să-i înghită excrementele. Când îl iau la întrebări, Tung Chih îmi răspunde:

— Mamă, am vrut doar să aflu dacă Bătrânul Wei a spus adevărul.

— Ce adevăr?

— Că pot să fac orice vreau. I-am cerut doar să o dovedească.

Mă uit la fețișoara fiului meu și mă minunez cum de-a putut să ajungă capabil de asemenea trucuri răutăcioase. E deștept și știe pe cine să pedepsească și pe cine să răsplătească. Dacă An-te-hai nu mi-ar fi loial mie, ar ceda la toate dorințele lui Tung Chih. Cu o ocazie, Tung Chih a afirmat că știe care sunt felurile de mâncare preferate ale lui Nuharoo. Nu mi-a trecut prin cap că acesta e felul lui de a o răsplăti. Chiar l-am lăudat când i-a trimis lui Nuharoo favoritele ei, fursecuri în formă de lună. M-am gândit că era un gest de pietate cât se poate de

potrivit și m-am bucurat că fiul meu se înțelege bine cu ea. Atunci Tung Chih s-a lăudat cum îl încurajează Nuharoo să își neglijeze școala. I-a spus că „există în istorie împărați care nu au petrecut nici măcar o zi în sala de clasă, dar care nu au avut nici o problemă în a-și duce țara la propășire".

Mă confrunt cu Nuharoo și îi subliniez pericolul ce poate apărea dacă Tung Chih nu este disciplinat. Îmi zice că exagerez:

— Nu are decât cinci ani. Când ne vom întoarce la Peking și Tung Chih își va relua școala în mod normal, totul va fi bine. Să se joace este în firea unui copil, și noi nu trebuie să ne amestecăm în intenția Cerului. Ieri a cerut papagalii, iar An-te-hai a refuzat să îi aducă. Sărăcuțul Tung Chih... a cerut și el un papagal!

De data asta decid să nu cedez. Insist ca el să meargă la ore. Îi spun lui Nuharoo că voi ține legătura cu profesorii cu privire la temele lui Tung Chih. Însă sunt dezamăgită. Profesorul mă imploră să-l eliberez din funcție.

— Tânăra Sa Majestate a aruncat cu ghemotoace din hârtie și mi-a dat jos ochelarii, îmi raportează profesorul cu dinți de iepure. Nu vrea să asculte. Ieri m-a obligat să mănânc o prăjitură cu gust ciudat. După aceea mi-a spus că o înmuiase în propria-i dejecție.

Sunt șocată de felul în care Tung Chih conduce în sala de clasă. Însă ceea ce mă preocupă și mai mult este interesul său pentru cărțile cu fantome ale lui Nuharoo. Stă noaptea până târziu să-i asculte poveștile despre lumea de dincolo. Ajunge să fie atât de speriat, încât uneori face în pat noaptea. Și totuși, e atât de atras de poveștile astea, încât prezența lor îi oferă un soi de dependență. Când intervin și îi iau cărțile cu poze, se înfurie și se ceartă cu mine.

Tung Chih este foarte dornic să facă orice ca să scape de mine. Întâi pretinde că e bolnav, ca să chiulească de la ore. Când îl prind, Nuharoo vine în apărarea lui. Ea merge până într-acolo încât să îi poruncească în taină doctorului Sun Pao-tien să mintă în legătură cu „febra" care-l împiedică pe băiat să meargă la școală.

Dacă ăsta e modul în care îl pregătim noi pe Tung Chih să fie următorul împărat, dinastia este de pe-acum condamnată. Hotărăsc să mă ocup eu însămi de această chestiune. În ochii mei, situația e de o importanță națională. Și tot ce știu e că timpul mi se scurge printre degete.

Îmi escortez în fiecare zi fiul la profesorii săi, și apoi aștept afară până se termină orele. Nuharoo s-a supărat pe mine că nu am încredere în ea, dar eu sunt prea mânioasă ca să mă mai îngrijorez în legătură cu sentimentele ei. Vreau să-l schimb pe Tung Chih înainte de a fi prea târziu.

Băiatul însă știe cum să ne joace pe degete, pe Nuharoo și pe mine, ca să ne întărâte una împotriva celeilalte. Știe că nu-i pot interzice să o viziteze pe Nuharoo, așa că merge la ea cât de des poate, ca să mă facă geloasă. Din nefericire, cad în cursa lui. Iar el continuă să facă probleme și la școală. Într-o zi, smulge din sprâncenele profesorului cu dinți de iepure cele mai lungi două fire de păr. Știa foarte bine că omul le privea ca pe un „semn de longevitate". Bărbatul e atât de copleșit de necaz, că suferă un infarct și este trimis definitiv acasă. Nuharoo privește incidentul ca pe o glumă, însă eu nu sunt de acord și intenționez să-l pedepsesc pe fiul meu pentru cruzime.

Curtea îl înlocuiește pe vechiul profesor cu unul nou, dar el este concediat de elevul său încă din prima zi. Tung Chih prezintă ca motiv

faptul că omul scotea vânturi în timpul lecțiilor. L-a acuzat pe profesor de „lipsă de respect pentru Fiul Cerului", iar bărbatul a fost biciuit. Auzind aceasta, Nuharoo l-a lăudat pe Tung Chih pentru că „a acționat ca un adevărat conducător", în vreme ce eu mă simt copleșită de durere.

Cu cât insist mai mult, cu atât mai puternic se revoltă Tung Chih. În loc să mă susțină, Curtea o roagă pe Nuharoo să „supravegheze comportamentul meu exagerat". Mă întreb dacă Su Shun se află în spatele acestei cereri. Acum, Tung Chih nu mai are nici o problemă să-mi răspundă de față cu eunucii și servitoarele. E priceput la cuvinte. Uneori vorbește foarte sofisticat pentru un copil de cinci ani. Zice: „Ce josnic din partea ta să-mi negi firea!", sau „Sunt un animal înzestrat!", ori „E o greșeală că mă pui la culcare ca să te joci tu de-a dresorul!".

Vorbe asemănătoare am auzit și din partea lui Nuharoo: „Dă-i voie lui Tung Chih să călătorească mai departe, doamnă Yehonala", „El e un călător care înțelege Universul. Nu se gândește la el însuși, ci la călătoria, la visurile și la sufletul spiritualității lui Buddha" sau „Aruncă-ți cheile în vânt și lasă colivia deschisă!".

Încep să mă îndoiesc de intențiile ei. A existat întotdeauna ceva neliniștitor în felul în care s-a purtat cu Tung Chih. Indiferent ce face el, ea este întotdeauna cea iubitoare. Îmi dau seama că dacă nu o opresc pe Nuharoo, nu voi fi în stare să-l opresc nici pe Tung Chih. Pentru mine, lupta s-a transformat într-o bătălie pentru a-mi salva fiul. Petrec zile în șir gândindu-mă cum să vorbesc cu ea. Vreau să fiu fermă în legătură cu intențiile mele, însă fără a-i răni mândria. Vreau ca ea să înțeleagă că sunt recunoscătoare pentru afecțiunea ei pentru Tung Chih, dar că trebuie să învețe să-l disciplineze.

Spre surprinderea mea, Nuharoo vine la mine înainte de a apuca eu să fac pasul acesta. E îmbrăcată obișnuit, într-o rochie de culoarea fildeșului, și îmi aduce în dar flori proaspete de lotus. Se plânge de restricțiile mele privind dieta lui Tung Chih – insistă că e prea slab. Îi explic că nu am nimic împotrivă să mănânce mai mult, dar că dieta lui trebuie să fie echilibrată. Îi spun că Tung Chih stă ore în șir în camera de toaletă fără nici cel mai mic rezultat.

— Nu văd nici o problemă în asta, zice Nuharoo. Copiii nu se prea grăbesc când vine vorba de oliță lor.

— Copiii de țărani nu au niciodată această problemă, o contrazic eu. Ei mănâncă din belșug hrană simplă.

— Însă Tung Chih nu e copil de țăran. Este jignitor să faci o astfel de comparație. Expresia lui Nuharoo e plină de răceală acum: E normal ca Tung Chih să respecte dieta imperială, căci așa se cuvine.

Angajasem personal un bucătar care să-i prepare mâncarea, însă Tung Chih i s-a plâns lui Nuharoo că bucătarul i-a servit creveți stricați, provocându-i crampe. Nimeni în afară de ea nu a crezut minciuna. Cu toate acestea, pentru a-i face pe plac lui Tung Chih, Nuharoo a concediat bucătarul.

Trebuie să depun eforturi serioase pentru a nu mă certa cu Nuharoo. Am luat decizia de a mă concentra în primul rând asupra studiilor lui Tung Chih. În fiecare dimineață, iau un bici și-l escortez pe băiat la profesorul său.

I se predă despre globul ceresc[1], așa că îi cer profesorului un exemplar al textului și îi spun

1. Machetă a sferei cerești pe care sunt reprezentate constelațiile (n. t.).

fiului meu că-l voi testa eu însămi după ce se va termina lecția.

Așa cum mă așteptam, Tung Chih nu poate să-și aducă aminte un cuvânt din ceea ce a învățat. Tocmai s-a întors de la școală și ne pregătim de cină. Poruncesc ca mâncarea să-i fie luată și îl apuc de mână. În timp ce ieșim, iau biciul. Îl duc într-o magazie mică din fundul grădinii, departe de sălile și apartamentele principale. Îi spun lui Tung Chih că nu i se va da drumul până când nu va recita tot textul.

Scoate un țipăt puternic, pentru a vedea dacă vine cineva să-l salveze, însă eu m-am pregătit pentru asta. I-am spus lui An-te-hai să țină profesorii departe și am ordonat ca nimeni să nu o anunțe pe Nuharoo unde este Tung Chih.

— În vremurile de început..., zic eu ca să-l îndemn să vorbească. Haide!

Tung Chih suspină și se preface că nu aude. Iau biciul și-mi ridic brațul, astfel încât șfichiul să danseze prin fața lui. În acest moment, Tung Chih începe să recite:

— În vremurile de început, erau patru modele uriașe de astre pe cerul înstelat. De-a lungul Fluviului Galben erau figuri de animale...

— Continuă. Un dragon...

— Un dragon, o țestoasă cu un șarpe, un tigru și o pasăre, care răsăreau și apoi apuneau...

Clatină din cap și spune că nu-și amintește rândul următor.

— Ia-o de la capăt și citește din nou!

Își deschide manualul, dar se încurcă în cuvinte. Îi citesc eu:

— „...una după alta, arcuindu-se în jurul polului nord ceresc, se întind stelele unei constelații numite Carul Mare."

— E prea greu, se plânge el și aruncă textul.

Îl apuc de umeri și-l zgâlțâi:

— Asta o să fie pentru un băiat răsfățat care trăiește fără reguli și fără să se gândească la consecințe!

Îl ridic de la pământ și îi scot roba. Îmi înalț brațul și las biciul să cadă: pe funduleț lui rămâne o dungă roșie. Tung Chih țipă. Îmi curg lacrimi, dar lovesc din nou. Trebuie să mă forțez să continui. L-am lăsat de capul lui prea multă vreme. Asta e deopotrivă pedeapsa și ultima mea șansă.

— Cum îndrăznești să mă lovești!? îmi strigă el, nevenindu-i să creadă. Micile-i sprâncene se unesc în mijlocul feței sale înspăimântate. Nimeni nu dă în fiul împăratului!

Îl biciuiesc și mai tare:

— Asta e ca să te facă să auzi sunetul tunurilor străine! Ca să te facă să citești tratatele! Simt cum în mine se rupe ceva, și o săgeată invizibilă îmi străpunge capul. Înecându-mă, continui: Asta... e... ca să te facă să-ți privești în față tatăl... Vreau să știi cum de s-a transformat el într-un om gol pe dinăuntru.

De parcă biciul ar avea o voință proprie, el își schimbă direcția. În loc să aterizeze pe Tung Chih, mă lovește pe mine. Sunetul e puternic și ascuțit. Precum un șarpe înfuriat, biciul se înfășoară în jurul trupului meu, lăsându-și după fiecare lovitură urma însângerată. Ametit de spectacol, Tung Chih rămâne mut.

Mă copleșește oboseala, mă prăbușesc și îmi strâng genunchii la piept. Plâng pentru că Hsien Feng nu va fi în viață ca să-și educe fiul; plâng pentru că nu mă pot vedea crescându-l pe Tung Chih cum trebuie, având-o pe Nuharoo între noi, și pentru că aud cum fiul meu țipă că mă urăște și zice că de-abia așteaptă ca Nuharoo să mă pedepsească; și plâng pentru că în străfundul

ființei mele sunt dezamăgită de mine însămi și, încă mai îngrozitor, pentru că nu știu ce să mai fac.

Continui lecția, ținând biciul ridicat:

— Răspunde-mi, Tung Chih! Ce semnifică dragonul?

— Dragonul semnifică o transformare, răspunde copilul înspăimântat.

— A ce?

— Cum adică „a ce"?

— O transformare a...

— Transformare a unui pește. Este vorba despre capacitatea peștelui de a sări peste un baraj.

— Corect. Asta este ceea ce l-a făcut pe pește dragon. Pun biciul deoparte. E vorba despre efortul pe care-l face împotriva unui obstacol uriaș și despre acțiunea eroică pe care a făcut-o sărind. Oasele lui s-au frânt și i s-au zdrelit solzii. Ar fi putut muri din cauza efortului, dar nu s-a lăsat. Asta l-a făcut deosebit față de peștii obișnuiți.

— Nu înțeleg asta. E foarte greu!

Nu mă mai poate urmări, chiar dacă îi citesc aceeași frază la nesfârșit. Mintea lui pare să se fi blocat. L-am speriat. În viața lui de până acum, nimeni nu a ridicat vreodată vocea la el. A făcut întotdeauna cum a vrut, și i s-a făcut pe plac, indiferent cât de înjositor putea fi pentru alții.

Sunt hotărâtă să continui:

— Ascultă cu atenție și o să pricepi. Tigrul este spiritul animalelor, țestoasa este spiritul cochiliilor, iar phoenixul este o pasăre care este capabilă să renască din propria-i cenușă...

Tung Chih începe să mă urmărească, încet și cu eforturi dureroase.

La ușa magaziei se aude un ciocănit puternic.

Știu cine e. Știam că are un spion în palatul meu.

Loviturile continuă, iar Nuharoo țipă:

— O să raportez cruzimea ta Majestății Sale! Nu ai nici un drept să îl pedepsești pe Tung Chih. El nu-ți aparține! Doar a venit pe lume prin intermediul tău! Ai fost doar o casă care l-a adăpostit cândva! Dacă descopăr că e rănit, vei fi spânzurată!

Am citit mai departe, cu voce clară și răspicată:

— „În filosofia chineză antică, cele cinci culori corespund celor cinci direcții. Galbenul este pentru centru. Albastrul pentru est, albul pentru vest, roșul pentru sud, negrul pentru nord..."

19

Iarba sălbatică din Jehol a îngălbenit de când Curtea așteaptă ca împăratul să moară. Hsien Feng nu mai poate să înghită. Supa din ierburi pe care i-o prepar continuă să-i fie adusă de către eunuci, dar nu se mai atinge de ea. Se dă comandă pentru roba de dragon de înmormântare, iar sicriul Majestății Sale e aproape gata.

Cu toate astea, fiul meu nu a fost numit încă succesor, iar Majestatea Sa nu a articulat nici un cuvânt cu privire la această chestiune. De fiecare dată când vreau să-mi văd soțul, eunucul-șef Shim mă împiedică, spunând fie că Majestatea Sa doarme, fie că are o întrevedere cu consilierii săi. Mă face să aștept la nesfârșit. Tulburată, mă întorc în apartamentul meu. Nu am nici o îndoială că Shim acționează la ordinele lui Su Shun.

Mă îngrijorează că Hsien Feng ar putea să dispară, lăsându-mă fără puterea de a-l ajuta pe Tung Chih. Când An-te-hai îmi raportează că Su Shun a încercat să-l recruteze pentru a mă spiona, intențiile Marelui Consilier îmi devin limpezi.

Mulțumesc Cerului pentru loialitatea lui An-te-hai. Din pricina refuzului său, numele lui a ajuns pe lista dușmanilor lui Su Shun.

— Su Shun de-abia așteaptă să lovească în câinele tău, îmi spune Nuharoo în timpul unei vizite. Mă întreb ce l-o fi făcut să-l urască pe An-te-hai atât de mult.

Ridicându-și ochii de pe broderia la care lucrează, îmi cercetează chipul în căutarea unui răspuns.

Nu vreau să-i împărtășesc gândurile mele, pentru că nu vreau să o lămuresc că Su Shun nu pe An-te-hai îl vânează, ci pe mine. Dacă i-aș dezvălui sentimentele mele, Nuharoo va vrea să intervină și să încerce să obțină scuzele lui Su Shun. Ea se consideră o apărătoare a dreptății, însă bunătatea ei ar putea face mai mult rău decât bine.

Lui Nuharoo îi face plăcere să fie cunoscută pentru amabilitatea, bunăvoința și corectitudinea ei. Însă nu ar fi în stare să rezolve problema asta. Nu ar ajunge decât să-i deschidă calea lui Su Shun să scape de mine. El s-ar folosi de mâna împăratului Hsien Feng, și nu ar fi pentru prima oară. Istorisirea lui Yung Lu despre soarta cruntă a unui anumit ministru care nu i-a fost loial Marelui Consilier nu e decât un exemplu. S-ar putea, de asemenea, ca Su Shun să-i propună lui Nuharoo să devină aliata lui. Ea e o pradă ușoară, atunci când e măgulită cu cuvinte dulci. Maestrul trucurilor ar putea să o aibă la degetul mic. Nuharoo trăiește ca să-și glorifice numele, și orice atenție din partea lui Su Shun i-ar fi cât se poate de plăcută. La urma urmei, supraviețuirea mea nu prea ar fi prioritatea lui Nuharoo.

An-te-hai intră, împiedicându-se de prag. Îmi raportează că s-a hotărât ca eu să fiu „onorată să îl însoțesc pe Hsien Feng când se va întoarce la izvorul său", ceea ce înseamnă că voi fi îngropată de vie atunci când împăratul va muri.

Nu cred asta. Nu pot să cred. Din trei mii de concubine, eu sunt singura care i-a dăruit un fiu. Hsien Feng știe că Tung Chih are nevoie de mine.

Făcând un efort ca să rămân calmă, îl întreb pe An-te-hai de unde are această informație. Îmi spune că i-a parvenit de la prietenul său Chow Tee, slujitorul împăratului.

— Chow Tee a venit la mine azi-dimineață, rostește An-te-hai cu voce tremurândă. Mi-a spus să fug imediat. L-am întrebat ce s-a întâmplat. Îmi zice: „Zilele tale sunt numărate". Îi zic: „Termină cu gluma, nu e amuzant". El zice că vorbește serios. Auzise din întâmplare conversația lui Su Shun cu Majestatea Sa, și Su Shun i-a sugerat Majestății Sale „să o ia pe doamna Yehonala cu el".

An-te-hai face o pauză ca să răsufle și își șterge sudoarea de pe față cu mâneca.

— Ești sigur că Chow Tee a înțeles bine? întreb eu, cutremurată.

— Chow Tee l-a auzit pe Su Shun spunând că „doamna Yehonala nu e genul care să rămână credincioasă și să aibă grijă în liniște de grădină".

— Majestatea Sa a răspuns?

— Nu. De aceea a și insistat Su Shun. I-a zis că el nu ar fi surprins dacă v-ați lua alt bărbat după moartea sa. De asemenea, i-a mai spus că veți căuta putere prin intermediul lui Tung Chih. Su Shun i-a zis că l-ați biciuit pe băiat pentru că a refuzat să facă ce voiați dumneavoastră. La final, Majestatea Sa a fost de acord să vă ia cu el.

Îmi închipui cum sunt comandate de către Su Shun rochia mea veșnică și sicriul. Mă și văd cu mătasea în jurul gâtului și pe Su Shun împingând scăunelul cu piciorul. Înainte ca trupul meu să se răcească, mi-ar turna pe gât argint lichid, ca să mă modeleze în postura pe care o dorește.

— Doamnă, faceți ceva până nu e prea târziu!

An-te-hai se aruncă la pământ și nu vrea să se mai ridice.

N-am visat niciodată că voi sfârși prin a fi sacrificată. Poveștile lui Fann Sora cea Mare sunt banale în comparație cu ceea ce mi se întâmplă mie. Nu e timp nici de vărsat lacrimi, nici de căutat alinare în sânul familiei mele. Su Shun se prea poate să pregătească deja focul pentru a topi lingourile de argint.

Îl întreb pe An-te-hai de ce ar trebui să mă încred în vorbele lui Chow Tee.

— Noi, eunucii, suntem ca niște joarde de viță-de-vie, zice el. Trebuie să găsim un copac puternic pentru a ne cățăra sus. Eu și Chow Tee înțelegem că numai dacă ne ajutăm unul pe celălalt vom supraviețui și vom putea avansa. Ne-am legat prin jurământ încă de când aveam doisprezece ani. O muscă de-ar fi în camera împăratului Hsien Feng, Chow Tee mi-ar da de știre. În ultimul timp, Chow Tee e îngrijorat în legătură cu viitorul său după ce împăratul va muri. Dacă va fi destul de norocos să fie cruțat de la a merge cu Majestatea Sa, va avea nevoie să-și găsească un nou stăpân pe care să-l slujească. Știa că această informație este prețioasă și a dorit să v-o ofere dumneavoastră. A fost, desigur, sugestia mea.

Îi spun lui An-te-hai că trebuie să vorbesc cu Chow Tee. A doua zi, în urma sforilor trase de An-te-hai, Chow Tee vine să mă vadă, sub pretextul de a împrumuta o lampă.

Are în jur de douăzeci de ani și pare simplu și umil. Roba sa din bumbac e albă. N-am mai văzut niciodată o față tânără cu atât de multe riduri. Originea și trecutul lui sunt similare cu ale lui An-te-hai, și trăiește în Orașul Interzis de la nouă ani. E foarte atent cu cuvintele. Îmi confirmă ceea ce mi-a spus An-te-hai.

După ce îi spun lui Chow Tee să plece, îl primesc pe fiul meu. Tung Chih se cațără în poala mea și zice că e gata să-și recite textul. De data asta e foarte bun. Îl laud cât de mult pot, dar trebuie să fac un efort să-mi stăpânesc lacrimile. Nu pot scăpa de închipuirea sicriului meu care tocmai se pregătește. Aproape că pot auzi zgomotul făcut de ciocanul care bate cuiele în lemn.

În ciuda comportamentului său, Tung Chih s-a făcut un băiat frumos. De la mine are ochii luminoși și pielea fină. Restul trăsăturilor sunt de la tatăl său. Are o frunte plină, un nas manciurian drept și o gură frumoasă. Expresia lui este de obicei serioasă, însă când zâmbește e foarte dulce. Nu pot să suport gândul că Tung Chih își va pierde și tatăl și mama în același timp.

După cum văd eu lucrurile, doi oameni vor fi distruși dacă Hsien Feng mă ia cu el: unul ar fi fiul meu, iar celălalt mama mea. Lui Tung Chih nu i s-ar oferi nici o disciplină – ceea ce Nuharoo ar face în mod inocent, Su Shun ar face în mod intenționat. Rezultatul ar fi același – când Tung Chih va crește, el nu va fi potrivit pentru a conduce. Cât despre mama, ea nu ar putea suporta lovitura. Moartea mea ar aduce-o cu sine și pe a ei.

Su Shun ar minți fără să clipească, dacă Tung Chih ar avea întrebări privind moartea mea. I-ar demonstra că am fost o mamă rea, iar fiul meu ar fi învățat să mă urască. Nu și-ar da niciodată seama că este victima lui Su Shun, care ar face tot ce i-ar sta în puteri pentru a-l seduce pe Tung Chih, iar fiul meu l-ar privi ca pe un salvator.

Ce-ar putea fi mai diabolic decât a deforma mintea unui copil? Tung Chih ar fi jefuit de

dreptul său din naștere, iar Su Shun și-ar realiza în cele din urmă propriile ambiții prin intermediul său. Ar conduce imperiul în numele lui Hsien Feng pentru fiul său. Ar scoate în evidență slăbiciunea lui Tung Chih și apoi ar crea un pretext pentru a-l detrona și a se proclama pe el însuși conducător. Cu cât îmi devine mai clară imaginea viitorului, cu atât mai adânc mă cufund în disperare. Vestea morții lui Hsien Feng ar putea sosi în orice clipă, iar aceasta ar putea fi ultima mea șansă să fiu cu Tung Chih. Îmi îmbrățișez fiul atât de strâns, încât el se plânge că îl doare.

— Plânsul nu poate decât să vă facă să pierdeți mai mult timp, doamnă.

An-te-hai se ridică de jos, unde stătuse în genunchi. Ochii lui, de obicei blânzi, au devenit duri.

— De ce nu fugi, An-te-hai? îi zic neliniștită. Ai fost bun cu mine și te voi binecuvânta.

— Eu trăiesc pentru dumneavoastră, doamnă, spune An-te-hai, dându-se tare cu capul de pământ. Nu vă dați bătută încă!

— Cine mă poate salva, An-te-hai? Împăratul este plecat prea departe, iar spionii lui Su Shun sunt peste tot.

— Există doi oameni care s-ar putea să vă poată salva, doamnă.

Rong și soțul ei, prințul Ch'un, sunt cei doi oameni la care se gândește An-te-hai. El crede că prințul Ch'un ar putea găsi o modalitate de a ajunge la patul Majestății Sale. El ar lua-o pe Rong cu el, pentru ca ea să poată vorbi în numele meu.

Sugestia are sens. Rong este acum însărcinată, ceea ce i-a întărit statutul în ochii familiei imperiale. Prințul Ch'un are patru fiice, dar nici

un fiu încă, și ar face orice pentru a-și vedea soția fericită. An-te-hai se oferă să se strecoare afară din Jehol și să o contacteze pe sora mea.

Peste o săptămână, dis-de-dimineață, Rong se află lângă mine. Burta ei e cât un lampion, și o strălucire sănătoasă i se oglindește pe chip. Ne aruncăm una în brațele celeilalte și plângem. Rong îmi spune că a reușit în misiunea ei.

— La început, Su Shun nu a vrut să ne lase să intrăm, evocă ea. Ch'un era gata să se retragă după câteva ore de așteptare. L-am implorat. I-am zis că trebuie să vorbesc cu Majestatea Sa personal în legătură cu sacrificarea surorii mele. Că dacă nu voi putea reuși să-l fac să se răzgândească, copilul pe care îl port va fi afectat de suferința mea și voi pierde sarcina.

Rong îmi ia mâinile într-ale ei și zâmbește:

— Soțul meu nu a putut suporta ideea pierderii unui posibil fiu. Așa că și-a croit drum cu forța înăuntru și l-a văzut pe Majestatea Sa zăcând în pat. L-am urmat pe Ch'un înăuntru și i-am dorit amândoi Majestății Sale sănătate. Burta mea era prea mare ca să fac plecăciuni, dar pentru a-i arăta disperarea care mă apasă m-am forțat să mă înclin. Nu a trebuit să mă prefac – eram cu adevărat speriată. Majestatea Sa m-a scuzat și mi-a spus să mă ridic. Am refuzat și am stat în genunchi până când soțul meu a deschis gura. I-a spus fratelui său că am coșmaruri, că nu-mi mai revin din tristețe, că s-ar putea ca el să rămână fără fiu din cauza unei pierderi de sarcină.

— Care a fost reacția lui Hsien Feng?

— Majestatea Sa arăta groaznic și de-abia putea să vorbească. M-a întrebat ce griji am și soțul meu i-a răspuns: „Soția mea a visat că ai emis un decret pentru a o lua pe Orhideea cu tine. Vrea să știe că nu-i adevărat. Are nevoie să audă cuvintele de pe buzele tale cerești".

— Ce a zis Majestatea Sa?

— Majestatea Sa a arătat spre Su Shun și a spus că a fost ideea lui.

— Știam eu!

— Su Shun a părut furios, dar n-a zis nimic.

Rong își îndesă batista înapoi în buzunar.

Chiar în acest moment, An-te-hai se năpustește înăuntru:

— Majestatea Sa a ordonat anularea imediată a decretului. Chow Tee mi-a spus că împăratul i-a ordonat lui Su Shun să nu mai menționeze niciodată ideea asta.

Când i-am prezentat-o pe Rong prințului Ch'un, nici prin gând nu mi-a trecut că ei se vor dovedi a fi zeii mei protectori. Rong m-a avertizat că pericolul nu a trecut încă și că ar trebui să fiu atentă. Știu că Su Shun nu va pune armele jos, pentru a deveni un Buddha. Lupta de a mă distruge de-abia a început.

Trei zile trec în liniște. În dimineața celei de-a patra, doctorul Sun Pao-tien estimează că Hsien Feng nu va mai apuca zorii zilei următoare. Su Shun emite în numele împăratului o convocare urgentă: o audiență finală urmează să se țină târziu în după-amiaza aceasta, când Curtea ar trebui să se aștepte să audă ultimele dorințe ale Majestății Sale.

Nu știu că eu am fost omisă, până la prânz, când merg în vizită la Nuharoo. Ea nu e acasă. Eunucul îmi spune că a fost luată de un palanchin trimis de Su Shun. Mă întorc spre An-te-hai și îi spun să afle ce se întâmplă. An-te-hai primește un mesaj de la Chow Tee: ultima audiență imperială a început și Su Shun tocmai a anunțat că absența mea se datorează stării proaste de sănătate.

Intru în panică și nu știu ce să fac. În câteva ore, soțul meu ar putea respira pentru ultima

dată, și șansa mea de a acționa s-ar pierde pentru totdeauna.

Alerg în camera de studiu a lui Tung Chih. Fiul meu joacă șah cu un eunuc și refuză cu încăpățânare să vină cu mine. Împing tabla de joc, făcând piesele să zboare prin încăpere. Îl târăsc tot drumul până la Sala Cetii Fantastice, în timp ce îi explic situația. Îi spun să-l roage pe împărat să-l numească succesor.

Tung Chih e înspăimântat. Imploră să fie trimis înapoi la jocul său de șah, însă îi spun că trebuie să vorbească cu tatăl său, că este singura modalitate prin care își poate salva viitorul. Tung Chih nu poate să înțeleagă – țipă și se zbate. În încercarea de a-l opri, mi se rupe colierul și perlele se împrăștie pe hol.

Gărzile ne blochează intrarea în sală, deși par să aibă un aer de venerație față de Tung Chih.

— Trebuie să o văd pe Majestatea Sa, zic eu tare.

Eunucul-șef Shim își face apariția:

— Majestatea Sa nu dorește să își cheme concubinele acum, spune el. Când va dori, vă voi anunța.

— Sunt sigură că Majestatea Sa va vrea să își vadă fiul pentru ultima oară.

Eunucul-șef Shim clatină din cap:

— Am ordin de la Marele Consilier Su Shun să vă închid, dacă insistați să intrați nechemată, doamnă Yehonala.

— Tung Chih are dreptul de a-și lua rămas-bun de la tatăl său! țip eu, sperând că împăratul Hsien Feng mă va auzi.

— Îmi pare rău. Întâlnirea cu Tung Chih nu ar face decât să-l tulbure pe Majestatea Sa.

Disperată, încerc să-l împing pe Shim la o parte, însă el stă neclintit ca un zid:

— Va trebui să mă omorâți ca să mă faceți să-mi încalc îndatorirea.

Cad în genunchi și îl rog:

— Vrei cel puțin să-i dai voie lui Tung Chih să-și vadă tatăl de la distanță? îl implor și îl împing pe fiul meu în față.

— Nu, doamnă Yehonala.

Le face semn gărzilor, care mă țintuiesc de podea.

Ceva trebuie să se fi declanșat în căpșorul lui Tung Chih – poate că nu i-a plăcut felul în care sunt tratată. Când Shim se îndreaptă spre el purtând un zâmbet fals și cerându-i să se ducă înapoi în camera lui de joacă, fiul meu răspunde folosind pentru prima oară limbajul rezervat unui împărat:

— *Zhen* dorește să fie lăsat în pace ca să vadă ce se întâmplă aici.

Cuvântul *zhen* îl face pe eunucul-șef Shim să încremenească pe loc.

Tung Chih profită de moment și aleargă înăuntru, în sală.

Imensul pat negru de dragon al lui Hsien Feng se află în mijlocul platformei tronului. Conduși de Su Shun și de membrii cabinetului său, miniștrii și oficialii Curții înconjoară silueta palidă de sub plapumă. Soțul meu arată de parcă ar fi murit deja. Zace nemișcat, fără a arăta vreun semn de vitalitate.

Nuharoo e în genunchi lângă pat, îmbrăcată într-o robă bej. Suspină în tăcere.

Toți ceilalți se află și ei în genunchi. Timpul pare să se fi oprit în loc.

Nu există nimic glorios în plecarea cerească. Împăratul s-a împuținat vizibil. Trăsăturile i s-au lăsat, ochii și gura sunt trase spre urechi. Moartea lui nu mi se pare reală. Parcă abia ieri a

fost noaptea în care a trimis pentru prima oară după mine. Îmi amintesc ziua când m-a tachinat cu curaj în fața Marii Împărătese, și îmi vine în minte expresia lui obraznică, dar fermecătoare. Îmi amintesc sunetul făcut de plăcuțele de bambus când cădeau în tavă și degetele lui atingându-le pe ale mele când mi-a dat *ruyi*-ul. Amintirile mă întristează și simt că trebuie să îmi spun din nou care este motivul pentru care mă aflu aici.

Din șoaptele miniștrilor aflu că suflarea lui Hsien Feng s-a stins pentru puțină vreme de mai multe ori în cursul zilei, doar ca să își revină cu un hărăit cavernos din adâncul pieptului. Fiul Cerului este sprijinit de două perne. Ochii îi sunt deschiși, dar nu se mișcă. Curtea așteaptă ca el să vorbească, însă împăratul nu pare să fie în stare.

Deși Tung Chih este moștenitorul natural, în legea dinastiei Ch'ing nu este specificat că tronul se transmite după dreptul primogeniturii. Ultimele cuvinte ale împăratului sunt și singurele care contează. Există o cutie oficială care conține testamentul. Totuși, cuvintele sale anulează orice ar fi scris. Mulți oameni cred că finalitatea morții schimbă percepția unei persoane, și de aceea dorințele sale din cutie ar putea să nu fie cele adevărate. Mă îngrijorează însă ceea ce ar putea să facă Su Shun. Cu viclenia sa răutăcioasă, el ar putea să îl manipuleze pe împăratul Hsien Feng în a spune ceea ce nu vrea cu adevărat să spună.

Trec câteva ore, și așteptarea continuă. În curte se servește masa. Sute de oameni stau pe vine, luând orez din castroane și holbându-se în gol. Tung Chih e plictisit și nervos. Știu că a făcut tot ce a putut ca să fie ascultător, însă până la urmă se satură. Când îi spun că trebuie

să stea, își iese din fire și lovește castroanele din mâinile oamenilor. Îl înșfac de guler și îl amenință:

— Încă un singur act de distrugere și voi pune să te închidă într-un stup de albine.

Tung Chih se calmează.

Se face noapte. Peste tot e întuneric, cu excepția Sălii Cetii Fantastice, care este luminată la fel de strălucitor ca o scenă.

Curtea se adună din nou. Câteva dintre sigiliile împăratului sunt aduse din camerele lor și așezate pe o masă lungă. Sunt minunat sculptate și montate. În încăpere este atât de liniște, încât pot auzi sunetul făcut de lumânările care ard.

Marele secretar și învățat Kuei Liang, socrul prințului Kung, e îmbrăcat într-o robă gri. A sosit de la Peking în dimineața asta și trebuie să se întoarcă înapoi de îndată ce înregistrează ultimele cuvinte ale Majestății Sale. Barba albă a lui Kuei Liang îi atârnă pe piept. Stă în genunchi, ținând o pensulă de scris gigantică. Din când în când, înmoaie pensula în cerneală ca să o mențină umedă. În fața lui se află un teanc de hârtie de orez. Chow Tee, care stă lângă el, ia un băț pentru cerneală, la fel de gros ca brațul unui copil, și îl freacă de piatră.

Ochii lui Su Shun fixează sigiliile. Mă întreb ce e în mintea lui. În China, toate documentele imperiale, de la Majestatea Sa în jos, sunt valide numai dacă sunt ștampilate cu un sigiliu oficial peste o semnătură personală. Un sigiliu înseamnă autoritate legală. Cel mai important le-ar putea face pe toate celelalte lipsite de valoare. Disperarea mea se datorează faptului că Tung Chih nu a primit promisiunea tatălui său de a deține aceste sigilii.

Oare Hsien Feng se află deja în drumul său spre Ceruri? A uitat de fiul său? Se află Su

Shun aici pentru a vedea sfârșitul lui Tung Chih? Su Shun se plimbă încet pe lângă masa unde sunt aliniate sigiliile. Arată ca și cum ar fi deja stăpânul lor. Ridică fiecare sigiliu și își trece degetele peste suprafețele din piatră.

— Sunt multe modalități de a schimba destinul cuiva, zice Su Shun, aplecându-și bărbia în față ca un înțelept. Cu siguranță, Majestatea Sa pășește prin coridoarele întunecate ale sufletului său. Mi-l imaginez ținându-se pe lângă un zid roșu, făcând pași înceți. El nu moare de-adevăratelea, ci trece printr-o renaștere. Nu un sprijin de oase uscate caută spiritul său, ci lumina purpurie a nemuririi.

Trupul lui Hsien Feng se contractă brusc. Mișcarea durează câteva secunde și apoi încetează. Aud vaietul lui Nuharoo și o văd cum își duce mâna în robă după un șirag de mătănii.

Potrivit superstiției, acesta ar putea fi momentul în care spiritul celui pe moarte intră în faza de meditație.

Mă rog ca Majestatea Sa să-l cheme pe Tung Chih. Dacă nici singurul său fiu nu îi ocupă ultimele gânduri, atunci la ce ar putea medita?

Miniștrii încep să plângă. Câțiva bătrâni leșină în curte și eunucii vin cu scaune să-i scoată afară.

Mă duc spre patul lui Hsien Feng, trăgându-l pe Tung Chih după mine.

— Nimeni nu are voie să tulbure spiritele! îmi blochează eunucul-șef Shim calea.

La semnalul său, gărzile ne apucă pe Tung Chih și pe mine de brațe.

Mă zbat ca să mă eliberez.

Lovind și mușcând, Tung Chih se luptă și el. Gărzile îi răsucesc brațele la spate și îl pun cu fața la pământ.

— Te rog! îl implor pe eunucul-șef Shim.

— Majestatea Sa este în toiul reflecției, refuză Shim să cedeze. Puteți merge la el când spiritele sale se liniștesc.

— Tati! Tati! țipă tare Tung Chih.

Ar fi câștigat simpatia oricui, dacă ar fi fost oriunde în altă parte. Dar Curtea pare să nu mai fie capabilă să se comporte cum trebuie față de cel pe care ar trebui să-l slujească. A devenit Curtea lui Su Shun. Toți își pun propriile nevoi înaintea celor ale împăratului Hsien Feng și ale fiului său. Toată lumea l-a auzit pe Tung Chih, dar nimeni nu s-a oferit să-l ajute.

Dacă Majestatea Sa dorește să-i spună ceva fiului său, nu poate decât să spere ca Su Shun să aibă milă, căci e foarte ușor pentru acesta să îl ignore pe împărat și să scape nepedepsit pentru asta. Dacă Hsien Feng ar fi mânios, nimeni nu și-ar da seama. Orice regrete ar putea să aibă, în câteva minute ele vor merge cu el în mormânt.

Nu mai simt nici un pic de teamă. Măsor distanța dintre eunucul-șef și mine și țintesc spre stomacul său. Privirea mi se concentrează pe cocorul de pe roba sa. Nu-mi pasă dacă mă rănesc sau dacă pățesc ceva mai rău. Povestea va ieși la lumină. Va fi protestul meu împotriva tiraniei lui Su Shun, iar Tung Chih va câștiga simpatie din partea poporului.

Împingându-mi capul înainte asemenea unui berbec, atac.

În loc să se ferească, Shim mă respinge și mă dă la o parte.

Pierzându-mi echilibrul, sunt incapabilă să mă opresc și mă îndrept direct spre o coloană laterală.

Închid ochii și mă gândesc că acesta este sfârșitul, însă capul meu nu se sparge. Nu am lovit o coloană, ci un bărbat în uniformă cu armură.

În timp ce mă prăbușesc la pământ, îl văd pe fiul meu alergând către tatăl său. Când privesc în sus să văd de cine m-am izbit, chipul care mă întâmpină este cel al comandantului Gărzii Imperiale, Yung Lu.

— Tati, tati!

Fiul își scutură tatăl.

Împăratul Hsien Feng e pe jumătate ridicat, fixând tavanul. Nuharoo vine și își pune brațele în jurul lui Tung Chih. Mă ridic și mă reped lângă băiat. Cuprins de mânie, Su Shun îl împinge înapoi, înainte ca el să-și poată atinge din nou tatăl.

Copilul își scoate brațul din strânsoarea lui Su Shun și se eliberează:

— Tati, tati!

Ochii împăratului Hsien Feng clipesc, iar buzele lui se mișcă încet:

— Tung Chih, fiule...

În sală se așterne liniștea și toată lumea își ține răsuflarea. Secretarul imperial își ia pensula de scris.

— Vino la mine, Tung Chih!

Brațele muribundului se întind de sub plapumă.

— Majestatea Voastră – înaintez, asumându-mi riscul că aș putea fi pedepsită –, vreți să-l anunțați Curții pe succesorul Domniei Voastre?

Este prea târziu ca Su Shun să ordone îndepărtarea mea. Hsien Feng pare să mă fi auzit și încearcă să vorbească, dar nu are glas. După ce se chinuie o vreme, brațele îi alunecă peste așternut. Ochii i se dau peste cap, și împăratul începe să respire întretăiat.

— Majestatea Voastră! cad în genunchi lângă el, și mâinile mele apucă cearșafurile de satin galben. Aveți milă de fiul Vostru, vă rog!

Gura împăratului se deschide.

— Tati, tati, te rog, trezește-te!

Îl împiedic pe Tung Chih să-și zgâlțâie tatăl. Hsien Feng își deschide din nou ochii și brusc se împinge și se ridică în capul oaselor. O secundă mai târziu, se prăbușește înapoi în perne și ochii i se închid.

— Părăsește-ți fiul fără un cuvânt, Hsien Feng! Gândindu-mă că acesta este sfârșitul, simt că toate speranțele mele au murit odată cu împăratul. Așa că nu îmi mai pasă ce spun: Uite-ți nenorocitul de fiu ceresc. Părăsește-l pur și simplu! Du-te pe drumul tău și distruge-ne! Voi considera că ăsta e destinul meu, dacă asta este ceea ce vrei. Tung Chih te merită. Ești un tată nemilos.

Plângând, Tung Chih își îngroapă fața la pieptul tatălui său.

— Tung Chih, deschide din nou ochii Hsien Feng. Vocea lui, deși slabă, este clară: Fiule... lasă-mă... să mă uit la tine. Ce mai faci? Ce pot să-ți ofer?

— Majestatea Voastră, zic eu, Tung Chih vă va urma la tron?

Hsien Feng zâmbește cu afecțiune:

— Da, desigur. Tung Chih îmi va urma la tron.

— Aveți un titlu pentru Domnia Lui?

— *Ch'i Hsiang*, rostește Majestatea Sa cu ultima suflare.

— Fericire de bun augur, spune secretarul imperial în timp ce notează cuvintele.

Mulți au spus că inițiativa mea în acel moment ilustra un principiu important: pentru o femeie de la Curtea manciuriană, supraviețuirea impunea cutezanță. Au avut dreptate.

La scurt timp după ce doctorul Sun Pao-tien a declarat decesul Majestății Sale, eu și Nuharoo

ne-am retras din sală. Ne-am dus în budoar și ne-am îndepărtat machiajul. Tremuram atât de tare, că mâinile mele nu puteau să țină cârpa de șters. Am plâns când mi-am amintit ultimele cuvinte ale lui Hsien Feng. Efortul pe care l-a făcut pentru a le rosti îmi spune că în inima lui trebuie să fi fost loc și pentru iubire.

Când ne-am întors, eu și Nuharoo eram îmbrăcate în pânză de sac, aspră și albă, iar părul ne era înfășurat în fâșii de țesătură albă. Înfățișarea noastră schimbată semnala tuturor că națiunea noastră intrase în prima etapă de doliu după împăratul ei.

Su Shun a cerut imediat o întrevedere cu Nuharoo și cu mine. Nu a fost de nici un folos când am spus că preferăm să așteptăm până ne mai liniștim. Su Shun a insistat că trebuie să-și îndeplinească o promisiune pe care i-o făcuse soțului nostru.

Discutasem în budoar cu Nuharoo felul în care ar trebui să ne purtăm cu Su Shun. Ea era distrată și îmi spusese că nu poate gândi în acel moment, însă eu știam că Su Shun era pregătit. Avea să profite de confuzia care urma pentru a-și impune controlul asupra Curții. Eram în pericol de a fi date la o parte.

Când el a venit spre mine, am vorbit direct și am sugerat ca înainte de orice altceva să deschidem cutia cu testamentul Majestății Sale.

Obișnuit numai cu supunerea din partea femeilor, Su Shun a rămas fără cuvinte.

Curtea a fost de acord cu mine.

Era aproape de miezul nopții atunci când cutia a fost deschisă. Marele Secretar Kuei Liang a citit testamentul, care era la fel de confuz ca și modul de viață al Majestății Sale. Pe lângă numirea lui Tung Chih ca noul împărat, el a stabilit un Consiliu de Regenți, care să fie condus

de Su Shun, pentru a se ocupa de guvernare până la majoratul lui Tung Chih. Ca și cum i-ar fi lipsit încrederea în propria-i decizie sau ar fi intenționat să limiteze puterea regenților, ori doar să înființeze consiliul sub forma unei regențe tradiționale, împăratul Hsien Feng ne-a încredințat mie și lui Nuharoo o pereche de sigilii importante: *tungtiao*, „parteneriat", și *yushang*, „voința imperială". Ni se acorda puterea de a valida edictele lui Su Shun concepute în numele lui Tung Chih. Nuharoo trebuia să ștampileze cu sigiliul *tungtiao* la început, iar eu urma să ștampilez cu *yushang* la sfârșit. Nemulțumirea lui Su Shun a fost evidentă. Cu sigiliile lui Hsien Feng în mâinile noastre, i se pusese un lanț în jurul gâtului. Mai târziu, Su Shun va face totul pentru a ignora această constrângere.

Ceea ce m-a surprins a fost că Hsien Feng și-a exclus de la putere toți frații, inclusiv pe prințul Kung. Acest fapt încălca precedentul istoric și i-a înfiorat pe învățați și pe membrii clanului. Ei stăteau într-un colț al sălii, vizibil supărați, în timp ce ascultau testamentul.

Am bănuit că aici era mâna lui Su Shun. Potrivit spuselor lui Chow Tee, Su Shun îi menționase Majestății Sale că prințul Kung pierdea vremea negociind cu străinii. În mod evident, Su Shun l-a convins pe Majestatea Sa că Kung își vânduse sufletul barbarilor, dovada oferită fiind aceea că prințul angajase străini pentru a-i instrui propriul personal în toate domeniile guvernării chineze, inclusiv în cel militar și economic. Su Shun i-a arătat Majestății Sale planul de reformă al prințului Kung, care era menit să apropie sistemul politic chinez de modelele de guvernare occidentale.

În seara zilei de 22 august 1861, Jehol e învăluit în ceață. Crengile lovesc în geamurile

Sălii Cetii Fantastice, dând naștere unor zgomote neliniștitoare.

Tung Chih a adormit în brațele mele. Nu se trezește când doctorul Sun Pao-tien îl ia, pentru ca eu și Nuharoo să putem spăla fața soțului nostru cu prosoape ude din mătase. Îl atingem ușor pe Hsien Feng. Pare eliberat în moarte.

— E timpul ca Majestatea Sa să fie îmbrăcat, zice eunucul-șef Shim. E mai bine să se facă asta acum, înainte ca trupul Majestății Sale să devină rigid.

Eunucii vin cu roba veșnică, iar noi ne înclinăm spre soțul nostru și apoi ne retragem. An-tehai îl poartă în brațe pe Tung Chih, care doarme, și ieșim afară din Sala Cetii Fantastice. Plâng, gândindu-mă cât de groaznic e că Hsien Feng a trebuit să moară atât de tânăr. Nuharoo îmi întrerupe gândurile:

— Nu ar fi trebuit să deranjezi. M-ai făcut de râs în fața Majestății Sale.

— Îmi pare rău. Nu am intenționat asta, îi răspund.

— M-ai făcut de rușine neavând încredere că mă voi ocupa de această chestiune.

— Tung Chih avea nevoie să audă cuvintele tatălui său, și nu mai era vreme de așteptat.

— Dacă trebuie să vorbească cineva pentru Tung Chih, eu sunt aceea. Acțiunea ta a fost cel puțin necugetată, doamnă Yehonala.

Sunt enervată, dar prefer să nu spun nimic. Știu că voi avea nevoie de Nuharoo ca să câștig războiul împotriva lui Su Shun.

Îmi port fiul în brațe în timp ce merg la culcare. Lui Su Shun trebuie să îi fie greu să suporte gândul că, pe lângă faptul că am fost exonerată de la a fi îngropată de vie, mi s-a dat și puterea de a-l împiedica să-și împlinească ambițiile.

Sunt epuizată, dar nu mă pot relaxa. Regretul pentru moartea lui Hsien Feng a început să mă copleşească. Însă grija pentru siguranţa fiului meu răzbate prin tristeţea adâncă. Îmi amintesc ajutorul neaşteptat al lui Yung Lu. Veghea el oare asupra lui Tung Chih şi a mea? Nu trebuie să uit că Su Shun este superiorul său. Însă face parte Yung Lu din conspiraţia lui Su Shun?

Stând întinsă pe pat, trec în revistă lista regenţilor, unul câte unul. Chipurile bărbaţilor îmi sunt clare în minte. Pe lângă Su Shun, sunt învăţaţi care au dobândit cele mai înalte grade academice şi miniştri care slujesc de multă vreme la Curte, inclusiv Tuan Hua – fratele vitreg al lui Su Shun, şi prinţul Yee – un fanfaron care este văr de gradul întâi cu împăratul Hsien Feng şi comisar imperial. Chiar dacă ştiu puţine despre ei, ştiu suficient ca să-mi dau seama că sunt la fel de însetaţi de putere şi la fel de periculoşi ca Su Shun.

Îl analizez mai ales pe prinţul Yee. El este singura rudă căreia Hsien Feng i-a încredinţat putere. Su Shun trebuie să-i fi şoptit împăratului la ureche, dar întrebarea este de ce? Datorită sângelui imperial al prinţului Yee, mă gândesc. Su Shun are nevoie de el pentru a-şi masca intenţiile diabolice.

A doua zi ne vizitează regenţii, pe care Nuharoo i-a numit „Grupul celor Opt". Este limpede că Su Shun deţine cheile gândirii celor din grup. La recepţie sunt evitate discuţiile despre problemele imperiului, şi se pare că educaţia lui Tung Chih şi grija pentru el sunt o responsabilitate suficientă pentru mine şi Nuharoo. Grupul propune să uşureze povara noastră scutindu-ne de la afacerile Curţii, idee faţă de care Nuharoo îşi exprimă, prosteşte, recunoştinţa.

Su Shun este ultimul care sosește, justificând că a fost extrem de ocupat cu evenimentele de la graniță. Îl întreb dacă are vreo veste de la prințul Kung și îmi răspunde că nu. Minte. An-te-hai mi-a raportat că prințul Kung a trimis patru documente urgente pentru aprobare, dintre care nici unul nu a primit atenție.

Îl contrazic pe Su Shun cu privire la documente. Mai întâi neagă că le-ar fi primit, însă la sugestia mea de a-l convoca pe prințul Kung, el recunoaște că documentele s-au rătăcit pe undeva prin biroul său. Îmi cere să nu mă deranjez cu chestiuni care nu mă privesc, subliniind că interesul meu pentru treburile Curții este „un act lipsit de respect față de împăratul decedat".

Îi amintesc lui Su Shun că nici un edict nu va fi valid fără cele două sigilii pe care le avem Nuharoo și cu mine. Dacă cererile prințului Kung sunt îndeplinite, refuzate sau susținute, eu și Nuharoo trebuie să fim informate. Îi sugerez că sunt conștientă de ceea ce face în legătură cu promovarea și retrogradarea de capul său a guvernatorilor provinciali.

Pe măsură ce zilele trec, tensiunea dintre noi devine atât de intensă, încât trebuie să ne evităm unul pe celălalt, deși înțeleg cât se poate de clar că aceasta nu este o modalitate de a conduce țara. Su Shun a inventat și a răspândit felurite zvonuri pentru a zugrăvi o imagine diabolică despre mine. Pentru a mă izola, el încearcă să o atragă de partea sa pe Nuharoo, și îmi dau seama că reușește. Mă tulbură neputința mea de a o convinge pe Nuharoo de intențiile lui Su Shun.

Cam în această perioadă am observat că începuse să-mi cadă părul. Într-o zi, An-te-hai a ridicat câteva smocuri de pe jos după ce a plecat

eunucul care se ocupa cu coafatul și m-am alarmat. Era acesta simptomul vreunei boli?

Nu-mi mai tăiasem părul de când intrasem în Orașul Interzis, și acum era lung până la genunchi. Coaforul venea în fiecare dimineață și, indiferent cât de tare mă peria, părul meu nu căzuse niciodată. Acum peria lui se umplea cu smocuri, de parcă ar fi dărăcit lână. Nu m-am considerat niciodată vanitoasă, dar îmi spuneam că, dacă lucrul acesta va continua, în scurt timp voi rămâne cheală.

An-te-hai mi-a sugerat să schimb coaforul și mi-a recomandat un tânăr eunuc talentat de care auzise el, Li Lien-ying. Numele inițial al lui Li fusese Al Paisprezecelea – părinții săi aveau atât de mulți copii, că au renunțat la numele tradiționale. Numele Li Lien-ying, însemnând „frumoasă frunză de lotus", i-a fost dat de către un budist după ce a fost castrat. Budiștii cred că frunza de lotus este scaunul lui Kuan Ying, zeița milei, care a fost inițial bărbat, dar a luat forma unei femei. Kuan Ying e una dintre preferatele mele, așa că am fost înclinată să-l plac pe Li Lien-ying încă de la început.

Am sfârșit prin a-l păstra. Ca și An-te-hai, Li era vesel și își ținea nefericirea pentru el. Spre deosebire de An-te-hai însă, era sfrijit și înfățișarea lui nu era tocmai frumoasă. Avea fața în formă de dovlecel, pielea deloc fină, ochi de pește, nas turtit și gura strâmbă. La început nu-mi dădeam seama dacă zâmbește sau se încruntă. În ciuda înfățișării sale neplăcute, blândețea și bunătatea sa mi-au cucerit inima.

Lui An-te-hai îi plăcea la nebunie să-l privească pe Li Lien-ying aranjându-mi părul. Li știa un număr incredibil de stiluri: coada de gâscă, pasărea înclinată, șarpele încolăcit, vița cățărătoare. Când peria, mâinile sale erau în

același timp ferme și blânde. Era cât se poate de uimitor, dar n-am găsit niciodată păr pe jos după ce termina. Făcuse minuni. I-am spus lui An-te-hai că-l voi lua ca ucenic. An-te-hai l-a învățat manierele cuvenite și Li Lien-ying s-a dovedit a prinde repede.

Mulți ani mai târziu, Li mi-a mărturisit că mă păcălise.

— Ascundeam părul căzut al Majestății Voastre în mâneci, mi-a zis el.

Însă nu se simțea vinovat; mă înșelase pentru binele meu, căci s-a gândit că părul îmi cădea din cauza neliniștii din viața mea și era convins că mă voi vindeca în timp. A avut dreptate. Însă era prea tânăr atunci ca să înțeleagă riscul pe care și l-a asumat mințindu-mă.

— Ai fi putut să-ți pierzi capul dacă descopeream, i-am spus.

A dat din cap și a zâmbit. Însă s-a întâmplat ca Li Lien-ying să devină preferatul meu de o viață, după An-te-hai, și m-a slujit patruzeci și ceva de ani.

20

A sosit un mesaj de la prințul Kung, prin care acesta cere permisiunea de a veni la Jehol pentru ceremonia de doliu. Potrivit tradiției, prințul Kung trebuie să facă o cerere oficială, aprobată de tron. Deși Kung e unchiul lui Tung Chih, îi este subordonat acestuia prin rang. Băiatul a devenit împărat, iar prințul Kung este ministrul său. Spre uluirea mea, cererea este respinsă.

Legea casei imperiale interzice văduvelor lui Hsien Feng să se întâlnească, pe durata ceremoniei de doliu, cu vreo rudă masculină. Este evident că Su Shun se află în spatele acestui refuz – cu siguranță se teme să nu-i fie amenințată propria putere.

Eu și Nuharoo suntem, practic, prizoniere în apartamentele noastre.. Nu mi s-a dat voie nici măcar să-l duc pe Tung Chih la izvorul termal. Și ori de câte ori ies, eunucul-șef Shim se ține după mine. Simt că prințul Kung trebuie să afle cum stau lucrurile.

Însă prințul își retrage pur și simplu cererea. Nu are de ales. Dacă insistă să vină, Su Shun are dreptul de a-l pedepsi pentru nesupunere față de voința împăratului.

Cu toate astea, sunt dezamăgită că prințul Kung a cedat atât de ușor. Peste mult timp îmi va fi dat să aflu că el căuta de fapt altă cale. Ca și mine, îl percepe pe Su Shun ca pe un pericol. Sentimentele lui sunt împărtășite și sprijinite

de către mulți membri ai clanului – supuși credincioși ai imperiului, reformiști, învățați și studenți – care ar fi dorit să vadă puterea mai degrabă în mâinile liberalului prinț Kung, decât în cele ale lui Su Shun.

Tung Chih arată foarte puțin interes când îi povestesc despre strămoșii săi. Abia așteaptă să termine lecția ca să poată sta cu Nuharoo, ceea ce mă face geloasă. După moartea tatălui său, mă transform într-o mamă severă. Tung Chih nu poate citi o hartă a Chinei și nu își aduce aminte nici măcar numele celor mai multe dintre provincii. E deja un conducător, dar cele mai mari interese ale sale sunt să mănânce fructe învelite în zahăr și să se prostească. Habar nu are cum e lumea reală și nici nu vrea să învețe. Și de ce ar face-o, când în permanență este făcut să se simtă ca și cum ar fi deasupra întregului Univers?

Față de ceilalți, susțin ideea că fiul meu de cinci ani este un geniu care va scoate țara la liman. Sunt nevoită să fac asta pentru a supraviețui. Cu cât sunt mai mulți cei care cred în împărat, cu atât mai stabilă este societatea. Speranța este moneda noastră. În spatele ușilor închise însă, îl împing de la spate pe Tung Chih ca să se ridice la înălțimea rolului său. Trebuie să conducă el însuși cât mai curând posibil, căci altfel puterea lui Su Shun nu va face decât să crească în continuare.

Încerc să îl învăț cum să țină o audiență, cum să asculte, ce fel de întrebări să pună și, cel mai important, cum să ia decizii bazate pe opiniile, criticile și ideile colective.

— Trebuie să înveți de la consilierii și miniștrii tăi, îl previn, pentru că tu nu ești...

— Cine cred eu că sunt, mi-o retează Tung Chih. În ochii tăi, sunt la fel de bun ca un pârț ud.

Nu știu dacă să rîd sau să-l pocnesc, așa că nu reacționez în nici un fel.

— Tu de ce nu spui niciodată „Da, Majestatea Voastră" ca toți ceilalți? mă întreabă fiul meu.

Am observat că nu îmi mai spune mamă. Când trebuie să mi se adreseze, îmi zice *Huang-ah-pa*, un nume formal care înseamnă „mamă imperială". Însă îi spune mamă lui Nuharoo, și asta cu o voce plină de căldură și afecțiune.

Dacă Tung Chih ar accepta regulile mele, aș înghiți insulta, căci tot ce doresc este ca el să fie un conducător bun. N-are decât să-mi interpreteze intențiile cum vrea. Sentimentele mele nu ar fi rănite nici măcar dacă m-ar urî la început, deoarece știu că în viitor mi-ar mulțumi.

Se pare însă că subestimez puterea mediului. E ca și cum Tung Chih ar fi o bucată de lut care a fost modelată și băgată la cuptor înainte ca eu să apuc să o ating. Ia note mici la examene și îi este greu să se concentreze. Când profesorul lui l-a închis în bibliotecă, el și-a trimis eunucii la Nuharoo, care a venit în ajutorul lui. Profesorul a fost cel pedepsit, și nu elevul. Când am protestat, Nuharoo mi-a reamintit de statutul meu inferior.

An-te-hai este cel care mă lămurește că nimic din ceea ce se petrece nu are legătură cu calitatea de părinte:

— Aveți de-a face cu împăratul Chinei, nu cu copilul dumneavoastră, doamnă. Vă puneți împotriva întregii culturi a Orașului Interzis.

Urăsc ideea de a-mi păcăli fiul. Dar când onestitatea dă greș, ce îmi mai rămâne de făcut?

Când Tung Chih îmi aduce tema neterminată, încetez să îl mai critic. Îi spun cu voce calmă

că atâta timp cât a făcut tot ce-a putut, în ce mă privește e în regulă. Este ușurat și se simte mai puțin îndemnat să mintă. Treptat, Tung Chih devine dornic să-și petreacă timpul cu mine. Ne jucăm de-a audiența, sala de judecată și bătăliile. Cu grijă, pe nesimțite, încerc să îl influențez. Dar în clipa în care își dă seama care sunt adevăratele mele motive, o ia la fugă.

— Sunt oameni care încearcă să-l facă prost pe Fiul Cerului, zice odată Tung Chih în toiul unui joc.

Nuharoo și profesorul principal, Chih Ming, vor ca Tung Chih să învețe exclusiv „limba împăratului". De asemenea, ei concep lecțiile în așa fel încât Tung Chih să se concentreze asupra retoricii chineze, poeziei antice Tang și versurilor Sung, „ca să poată vorbi cu eleganță". Când mă opun acestei idei și vreau să se adauge științele naturii, matematica și strategia militară de bază, ei se supără.

— Se consideră a fi de mare prestigiu să ai în proprietate o limbă, îmi explică înfocat maestrul Chih Ming. Numai un împărat își poate permite așa ceva, și tocmai aceasta e și ideea noastră.

— De ce vrei să-l privezi de asta pe copilul nostru? mă întreabă Nuharoo. Nu a fost Tung Chih, în calitate de Fiu al Cerului, privat de destule lucruri?

— Este o pierdere de timp să învețe o limbă pe care nu o poate folosi pentru a comunica, o contrazic eu. Lui Tung Chih trebuie să i se prezinte imediat adevărul despre China! Nu mă preocupă cât de bine se îmbracă, mănâncă sau spune *zhen* în loc de *eu*. Le sugerez ca scrisorile prințului Kung și proiectele tratatelor să fie textele de bază ale lui Tung Chih: Trupele străine nu vor pleca din China de bunăvoie. Tung Chih trebuie să le alunge.

— E o idee groaznică să faci așa ceva unui copil! clatină Nuharoo din cap, făcând să-i zornăie clopoței ornamentali din inelul pentru păr. Tung Chih va fi atât de înspăimântat, că nu va vrea niciodată să conducă.

— Tocmai de aceea suntem aici – ca să-l sprijinim, îi spun. Noi muncim cu el, pentru ca el să învețe arta războiului militând împotriva războiului.

Nuharoo îmi aruncă o privire dură:

— Yehonala, doar nu-mi ceri să încalc regulile și să nu iau în seamă învățăturile strămoșilor noștri, nu-i așa?

Mi se rupe inima când văd cum fiul meu este învățat să interpreteze greșit realitatea. Noțiunile false îngrămădite în creierul său îl fac vulnerabil. El crede cu convingere că poate să spună cerului când să plouă și soarelui când să strălucească.

Împotriva sfatului maestrului Chih Ming, a amestecului repetat al lui Nuharoo și a înclinației lui Tung Chih, eu mi-am forțat fiul să facă după voia mea, ceea ce l-a îndepărtat și mai mult de mine. Consider că acest lucru e de mare importanță. În jocurile noastre de-a Curtea, Tung Chih joacă rolul împăratului, iar eu pe cel al ministrului său periculos. Îl imit pe Su Shun fără a-i folosi numele, dar preiau până și accentul său nordic. Vreau să-l învăț pe Tung Chih să nu fie intimidat de dușman.

Când lecțiile iau sfârșit, nu rostește niciodată „mulțumesc" sau „la revedere", iar când îmi desfac brațele și spun „te iubesc, fiule", el mă dă la o parte.

Ceremonia care marchează urcarea oficială pe tron a lui Tung Chih începe atunci când trupul lui Hsien Feng este pus în sicriu. La

Curte se emite un decret pentru a proclama noua eră, iar Tung Chih trebuie să emită, la rândul lui, un decret în onoarea mamelor sale. Ca de obicei, primim o mulțime de omagii și cadouri nefolositoare.

Sunt conștientă că Su Shun a conceput acest decret, însă mi se interzice să aflu ce e scris în el până când acesta nu va fi anunțat. Sunt încordată și nervoasă, dar nu pot să fac nimic.

Când decretul e anunțat, aflu că Nuharoo este onorată cu titlul de „Împărăteasa Marii Milostenii Tzu An", iar eu cu cel de „Împărăteasa Evlavioasei Bunătăți Tzu Hsi". Pentru oricine cunoaște subtilitățile limbii chineze, diferența este clară: „mare milostenie" este mai puternic decât „evlavioasă bunătate". Om fi noi onorate ca împărătese de același rang, însă mesajul către națiune e că poziția mea nu este egală cu cea a lui Nuharoo.

Evidențierea prestigiului ei asupra mea o încântă pe Nuharoo. Deși a fost numită împărăteasă în timpul domniei lui Hsien Feng, asta nu garanta că ea își va păstra același titlu când era avea să se schimbe. La urma urmei, eu sunt mama moștenitorului. Neajunsul noului meu titlu e că poporul este făcut să creadă că Tung Chih o consideră pe Nuharoo deasupra mea – Su Shun a obținut ceea ce a dorit.

Și mai alarmant e că Su Shun a emis din nou un decret fără să obțină ambele sigilii de semnătură de la mine și de la Nuharoo. Ea nu vrea să ridice această problemă, de vreme ce a obținut ceea ce și-a dorit. Însă în ochii mei aceasta este încălcarea unui principiu – Su Shun nu respectă executarea corespunzătoare a testamentului împăratului Hsien Feng. Am tot dreptul să contest decretul. Însă dacă voi lupta, asta îi va da lui Su Shun ocazia să strice relația mea

cu Nuharoo. Analizez situația și decid să nu acționez, cel puțin pentru un timp.

După anunțarea onorurilor, eu și Nuharoo avem privilegiul de a fi tratate la fel. Mă mut din apartamentul meu în aripa de vest a Sălii Cetății Fantastice, numită Camera Vestică a Căldurii, ceea ce îi face pe miniștri să mă numească Împărăteasa din Camera Vestică. Nuharoo se mută în Camera Estică a Căldurii, și astfel ea este cunoscută drept Împărăteasa din Camera Estică.

Pe 2 septembrie 1861, se publică în mod formal primul decret oficial. El anunță poporului noua eră și venirea la conducere a micului împărat. Decretul include onorurile acordate de acesta mamelor sale. Se declară o sărbătoare de zece zile pentru a celebra evenimentul.

În timp ce țara află despre mine și Nuharoo, Su Shun convoacă de unul singur Consiliul de Regenți și cere ca de acum înainte Nuharoo și cu mine să ștampilăm obligatoriu și fără nici un fel de întrebare decretele pe care el le concepe.

De data asta, Su Shun o ofensează și pe Nuharoo, drept care izbucnește o ceartă de față cu Tung Chih și cu întreaga Curte.

— Femeile nu se bagă în treburile Curții – aceasta este tradiția imperială.

Su Shun subliniază că este în interesul țării ca administrația sa să ne ocolească pe noi două. El îi creează Curții impresia că noi suntem răspunzătoare pentru încetinirea procedurilor și că eu, mai ales, sunt cea care aduce necazuri.

— Dacă noi nu trebuie să luăm parte la treburile Curții, se adresează Nuharoo audienței, atunci de ce s-a mai ostenit Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, să pună sigiliile în mâinile noastre?

Înainte ca Su Shun să poată răspunde, intervin și eu:

— Scopul împăratului Hsien Feng a fost mai mult decât limpede. Cele două sigilii importante reprezintă o judecată echilibrată. Majestatea Sa a dorit ca noi să lucrăm împreună. Sigiliile trebuie să prevină autocrația și – îmi ridic vocea, vorbind cât de tare și de clar pot – pentru a evita posibila tiranie a vreunui regent. Dumneavoastră opt sunteți bărbați înțelepți, așa că nu trebuie să vă reamintesc lecțiile teribile ale trecutului. Sunt sigură că nici unul dintre domniile voastre nu dorește să urmeze exemplul lui Ao Pai, care a rămas în istorie drept un ticălos, deoarece a permis ca setea sa de putere să-i corupă sufletul. Arunc o privire spre Su Shun înainte de a concluziona: Împărăteasa Nuharoo și cu mine am hotărât că atâta timp cât vom fi în viață, ne vom onora angajamentul față de soțul nostru.

Înainte de a apuca să rostesc ultimul cuvânt, Su Shun se ridică în picioare. Pielea lui măslinie s-a înroșit, iar ochii îi trădează mânia:

— Inițial, nu am vrut să fac publice discuțiile mele private cu Majestatea Sa, dar nu-mi dați de ales, doamnă Yehonala. Su Shun se îndreaptă spre oamenii săi și vorbește tare: Împăratul Hsien Feng a văzut încă de când era în viață răutatea doamnei Yehonala. Mi-a vorbit de mai multe ori despre ideea de a o lua cu el. Dacă nu ar fi profitat de boala Majestății Sale și nu l-ar fi manipulat ca să se răzgândească, astăzi am putea să ne facem datoria.

— Majestatea Sa ar fi trebuit să insiste! aprobă Grupul celor Opt.

Sunt atât de furioasă, că nici nu pot să vorbesc. Încerc din răsputeri să-mi reții lacrimile. Su Shun continuă, cu pieptul tresăltând de emoție:

— Unul dintre înțelepții antici ai Chinei a prezis că țara va fi distrusă de o femeie. Sper ca noi să nu grăbim ziua aceea.

Înspăimântat de expresia de pe chipul lui Su Shun, Tung Chih sare de pe tron. Se repede întâi la Nuharoo și apoi la mine:

— Ce se întâmplă? Când observă că îmi tremură mâinile, Tung Chih mă întreabă: Ți-e bine?

— Da, fiule, sunt bine.

Însă Tung Chih începe să plângă. Îl mângâi pe spate ca să-l calmez. Nu vreau să le dau fiului meu și Curții impresia că sunt slabă.

— Dați-mi voie să vă împărtășesc gândurile mele, domnilor, zic eu, venindu-mi în fire. Înainte de a vă forma o părere...

— Oprește-te! mă întrerupe Su Shun și se întoarce spre Curte. Doamna Yehonala tocmai a încălcat o regulă a casei.

Îmi dau seama unde bate. Folosește împotriva mea o regulă privind familia:

— Regula 174 stipulează: „O soție imperială de rang inferior va fi pedepsită dacă vorbește fără permisiunea soției de rang mai înalt". Aruncând o privire spre Nuharoo, care se uită în gol, Su Shun continuă: Mă tem că trebuie să îmi îndeplinesc datoria. Pocnește din degete: Gărzi!

Conduse de către eunucul-șef Shim, mai multe gărzi se năpustesc înăuntru.

— Puneți mâna pe Împărăteasa Evlavioasei Bunătăți și luați-o ca să fie pedepsită!

— Nuharoo, sora mea mai mare! țip eu, sperând că ea va interveni.

Tot ce trebuie să facă e să spună că am permisiunea ei de a vorbi.

Însă Nuharoo este confuză. Se uită de parcă n-ar înțelege ce se petrece. Gărzile mă apucă de brațe și încep să mă târască afară.

— Cerule mare, zice Su Shun, implorând în stilul operei din Peking, ajută-ne să scăpăm de

diabolica vulpe care a confirmat cele mai întunecate previziuni ale strămoșilor noștri.

— Nuharoo! strig, în timp ce mă zbat să împing gărzile la o parte. Spune-le că aveam permisiunea ta să vorbesc. Spune-le că eu sunt împărăteasa și că nu pot să mă trateze așa. Te rog, Nuharoo!

Su Shun se duce la Nuharoo, care a rămas precum o stană de piatră. Se apleacă și îi șoptește la ureche, în vreme ce mâinile lui trasează cercuri în aer. Statura lui robustă o împiedică pe Nuharoo să mă vadă. Sunt sigură de ce îi spune: cu cât sunt spânzurată mai repede, cu atât mai bună va fi viața ei. Îi descrie o viață fără rivale, o viață în care doar cuvântul ei contează. Nuharoo este prea speriată ca să gândească. Știu că nu are încredere în Su Shun, dar s-ar putea să nu fie în stare să reziste viziunii pe care el i-o expune despre viitorul ei.

Gărzile mă târăsc pe coridor. Toată lumea pare înmărmurită. Dacă există întrebări, nimeni nu le pune. Sunt pierdută și știu că voi dispărea înainte ca oamenii să-și poată veni în fire. Mă lupt ca să mă eliberez de gărzi. Mai întâi îmi obosesc brațele, apoi picioarele. În timp ce trupul îmi este aruncat la pământ, rochia mi se rupe și acele din părul meu cad.

— Opriți! străpunge aerul o voce de copil. Vorbește împăratul Tung Chih!

Sunt sigură că am halucinații. Fiul meu pășește în mijlocul încăperii ca un bărbat matur. Manierele sale îmi amintesc de tatăl său.

— Doamna Yehonala nu e mai puțin îndreptățită să vorbească în această Curte decât tine, Su Shun, spune copilul meu. Voi ordona gărzilor să te îndepărteze, dacă nu poți să-ți îndrepți purtarea.

Plin de admirație față de Fiul Cerului, eunucul-șef Shim cade în genunchi. Gărzile îi urmează exemplul, iar apoi și Curtea, inclusiv Nuharoo și cu mine.

În sală se așterne o liniște de mormânt. Ceasurile de pe pereți încep să bată. Mult timp, nimeni nu îndrăznește să se miște. Razele soarelui pătrund prin draperii, transformând tapiseria în aur. Rămas singurul în picioare, Tung Chih nu știe ce să spună în continuare.

— Ridicați-vă, rostește în cele din urmă copilul, ca și cum și-ar fi amintit o frază uitată dintr-o lecție.

Mulțimea se ridică.

— Îmi dau demisia, Tânăra Voastră Majestate! Su Shun este din nou el însuși. Își scoate căciula cu pene de păun și o pune jos în fața sa. Cine mă va urma? rostește el, vrând să iasă din sală.

Restul membrilor din Regență se uită unul la altul. Se holbează la căciula lui Su Shun de parcă i-ar vedea nestematele și perlele decorative pentru prima oară. Prințul Yee, vărul primar al împăratului Hsien Feng, reacționează. El aleargă țipând după Su Shun:

— Mare Consilier, vă rog! Nu are nici un rost să vă coborâți la capriciul unui copil.

În clipa în care cuvintele îi ies din gură, prințul Yee își dă seama că a făcut o greșeală.

— Ce ai spus? Tung Chih bate din picior: L-ai insultat pe Fiul Cerului și *Zhen* poruncește decapitarea ta! Gărzi! *Gărzi!*

La cuvintele lui Tung Chih, prințul Yee se aruncă la pământ, izbindu-se cu capul de pardoseală:

— Implor iertarea Majestății Voastre, căci sunt vărul tatălui vostru și rudă de sânge.

Privind la bărbatul cu fruntea însângerată de pe jos, Tung Chih se întoarce spre mine și Nuharoo.

— Ridică-te, prinț Yee. De parcă în sfârșit și-ar fi găsit locul, Nuharoo vorbește. Majestatea Sa te va ierta de data asta, dar nu va permite impolitețea în viitor. Nădăjduiesc că ți-ai învățat lecția. Așa tânăr cum e, Tung Chih este, totuși, împăratul Chinei. Ar trebui să ții minte întotdeauna că tu ești servitorul său.

Membrii Regenței se retrag. De îndată ce Nuharoo îi dă înapoi lui Su Shun căciula „uitată", Marele Consilier revine la lucru. Nu se mai spune nici un cuvânt despre incident.

Trupul împăratului Hsien Feng urmează să fie dus de la Jehol la Peking pentru înmormântare. Repetițiile pentru ceremonia deplasării sunt epuizante. În timpul zilei, eu și Nuharoo ne îmbrăcăm în robe albe și ne exersăm pașii în curte. Purtăm în păr coșuri cu flori albe. Facem nenumărate inspecții: de la costumele purtate de zeii de hârtie, la accesoriile decorative pentru cai; de la funiile care vor lega sicriul, la cărăușii care îl vor purta; de la steagurile de ceremonie, la alegerea muzicii de bocit. Analizăm porci de ceară, păpuși din bumbac, maimuțe din lut, miei de porțelan, tigri din lemn și zmee din bambus. Seara inspectăm figurinele din piele care vor fi folosite în spectacolele de teatru.

Tung Chih este antrenat să îndeplinească datoria fiului. Își exersează pașii, plecăciunile și saluturile în fața unui public de cinci mii de oameni. În timpul pauzelor, se strecoară afară să privească marșul Gărzii Imperiale comandat de Yung Lu. În fiecare noapte, Tung Chih vine la mine, împărtășindu-mi admirația sa pentru Yung Lu.

— Vreți să veniți cu mine data viitoare? întreabă el.

Sunt tentată, dar Nuharoo îl refuză:

— Ar fi nepotrivit să apărem în rochiile noastre de doliu, îi răspunde ea.

După desert, Nuharoo se scuză ca să meargă să psalmodieze. E tot mai puternic atrasă de budism, de la moartea lui Hsien Feng. Pereții ei sunt acoperiți cu tapiserii reprezentându-l pe Buddha. Dacă ar fi permis, ea ar ordona construirea unui Buddha gigantic în mijlocul sălii de audiență.

Nu am odihnă. Într-o noapte, în vis, mă transform într-o albină prinsă în capcană înăuntrul unei inimi de lotus în formare. Cu fiecare sforțare pe care o fac, semințele pocnesc. Mă trezesc și descopăr că An-te-hai a pus în fața mea un bol cu supă din semințe de lotus și că vaza mi-e plină cu flori de lotus proaspăt culese.

— De unde ai știut visul meu? îl întreb pe eunuc.

— Pur și simplu știu.

— Ce e cu toți lotușii ăștia?

An-te-hai îmi aruncă o privire și zâmbește:

— Se potrivesc cu culoarea chipului Majestății Voastre.

Sentimentele mele nu fac decât să se adâncească. Nu mai pot nega față de mine însămi că ele își au originea în figura lui Yung Lu. Mă incită să ascult veștile aduse de Tung Chih. Îmi tresaltă inima când este menționat numele lui Yung Lu și mă descopăr însetată după detalii când Tung Chih descrie măiestria lui în privința cailor.

— L-ai privit de la distanță? îl întreb pe fiul meu.

— Am poruncit o demonstrație, răspunde el. Comandantul a fost fericit când i-am dat dispoziție. O, mamă, trebuia să vezi cum se poartă cu caii!

Încerc să nu-l întreb prea multe pe Tung Chih – îmi este teamă să nu trezesc suspiciunea

lui Nuharoo. Pentru ea, până și gândul la alt bărbat, altul decât soțul nostru mort, este un semn de neloialitate. Nuharoo le-a spus limpede văduvelor imperiale că nu va ezita să poruncească execuția lor – prin dezmembrare – dacă va descoperi o infidelitate.

An-te-hai doarme cu mine în cameră și e martor la tulburarea mea. Dar nu se referă niciodată la asta și nici nu menționează vreo vorbă de-a mea pe care să o fi auzit. Știu că adesea mă răsucesc și mă zvârcolesc noaptea, în special când plouă.

Într-o astfel de noapte ploioasă, îl întreb pe An-te-hai dacă a observat schimbări la mine. Cu prudență, eunucul descrie „răsculările" din miez de noapte ale corpului meu. Îmi aduce la cunoștință că am țipat în vis, implorând să fiu atinsă.

Iarna a venit devreme. Diminețile sunt răcoroase și aerul e proaspăt. Cum arțarii tocmai încep să-și schimbe culoarea, m-am hotărât să fac o plimbare care să mă ducă în apropierea terenului de instrucție al lui Yung Lu. Cu cât mă dojenesc mai mult pentru indecență, cu atât mă împinge mai tare dorința să înaintez. Pentru a masca intenția plimbării mele, aseară i-am spus lui Tung Chih de un iepure cu ochi roșii pe care aș vrea să-l duc să-l vadă. Tung Chih m-a întrebat unde se ascunde, iar eu i-am răspuns că în tufișurile aflate nu departe de terenul de instrucție.

Astăzi ne-am trezit înainte de ivirea zorilor. După micul dejun am pornit în palanchine, trecând pe lângă copacii de culoarea flăcărilor. În clipa în care am văzut gărzile lui Yung Lu, Tung Chih a luat-o din loc, iar eu l-am urmat.

Cărarea e accidentată și cărăușii fac tot posibilul să mențină palanchinul stabil. Ridic perdeaua și privesc afară. Inima a început să-mi bată mai repede.

An-te-hai merge pe lângă mine. Expresia lui îmi spune că-mi știe scopul și că e curios și nerăbdător. Mă umple de tristețe să văd că An-te-hai încă mai are gândurile unui bărbat. Într-adevăr, dacă înfățișarea ar fi etalonul, femeile l-ar considera pe An-te-hai mai atrăgător decât Yung Lu. Eunucul meu are fruntea ovală, un maxilar perfect și ochi mari și strălucitori, ceea ce e neobișnuit pentru un manciurian. Foarte deprins cu manierele de la Curte, merge întotdeauna cu grație. Împlinind douăzeci și patru de ani săptămâna trecută, An-te-hai este acum cu mine de mai mult de opt ani. Spre deosebire de mulți eunuci a căror voce sună precum cea a unor femei bătrâne, el vorbește cu un glas masculin. Nu sunt sigură dacă An-te-hai are încă nevoile trupești ale unui bărbat, însă e o ființă senzuală. Pe măsură ce timpul nostru împreună se prelungește, sunt din ce în ce mai uimită de curiozitatea pe care o arată în legătură cu ceea ce se petrece între un bărbat și o femeie. Acesta are să devină blestemul lui An-te-hai.

Privesc prin ceața dimineții cum sunt instruite gărzile imperiale. Sute de oameni mărșăluiesc peste noroiul bătătorit. Ei amintesc de niște broaște care sar pe un câmp de orez în timpul secetei. Aerul e rece și soarele mai are puțin până să răsară complet.

— Aveți grijă de Tung Chih, le spun cărăușilor și cer să fiu lăsată să cobor din palanchin.

Roua mi se așază pe pantofi în timp ce pășesc încet de-a lungul unei poteci lăturalnice. Deodată,

îl văd pe comandant călare. Îmi ofer un răgaz să-mi vin în fire.

El stă nemișcat pe cal, dar se uită în direcția mea. Ceața dintre noi îl face să semene cu un războinic din hârtie.

Mă apropii de el, cu An-te-hai alături de mine.

Războinicul lovește ușurel coastele animalului și acesta vine în galop spre mine. Mă uit la el pe sub umbrele aruncate de soarele care răsare. În clipa în care mă recunoaște, se dă jos de pe cal și se aruncă la pământ:

— Majestatea Voastră, Yung Lu la dispoziția dumneavoastră.

Știu că trebuie să spun „Ridică-te", dar limba mea șovăie. Dau din cap și An-te-hai interpretează:

— Poți să te ridici.

Bărbatul din fața mea se ridică. E mai înalt decât îmi amintesc. Lumina soarelui îi sculptează silueta, și chipul său seamănă cu o secure.

Nu știu ce să spun.

— Tung Chih a vrut să meargă prin pădure, îi zic după o pauză, și apoi adaug: Aleargă un iepure.

— Asta e foarte bine, îmi răspunde, pentru ca apoi să rămână și el fără cuvinte.

Arunc o privire spre oamenii săi:

— Ce... fac trupele tale?

— Sunt aproape pregătite.

Pare ușurat să găsească un subiect de conversație.

— Ce încerci să obții mai exact?

— Lucrez la formarea rezistenței oamenilor mei. În prezent, ei sunt capabili să stea în formație cam jumătate de zi, însă marșul cu sicriul va dura cincisprezece zile.

— Pot să nădăjduiesc că nu-ți vei suprasolicita oamenii sau pe tine însuți? îl întreb.

În tonul meu se simte o urmă de blândețe. Îmi dau seama că tocmai am pus o întrebare, ceea ce eticheta interzice.

El pare să fie conștient de asta. Se uită la mine și apoi privește repede într-o parte. Aș vrea să-i pot spune lui An-te-hai să plece, dar nu ar fi înțelept. Ar fi periculos să fiu văzută singură cu Yung Lu.

— Îmi dați permisiunea să văd ce face Tung Chih? mă întreabă An-te-hai citindu-mi gândurile.

— Nu.

Tung Chih e dezamăgit: nu a găsit iepurele. Când ne întoarcem la palat, îi promit să pun să i se facă unul din lemn. An-te-hai îi explică ideea mea celui mai bun meșteșugar de la Curte, și bărbatul cere cinci zile pentru a realiza iepurele. Tung Chih așteaptă cu nerăbdare.

În seara celei de-a cincea zile, lui Tung Chih i se aduce un iepure din lemn cu „blană" albă, minunat meșteșugit. În clipa în care îl vede, fiul meu se îndrăgostește. De aici înainte, nu se mai atinge de nici o altă jucărie, indiferent cât de frumoasă. Iepurele de lemn are ochi roșii minunați, din rubine șlefuite. Blana sa e făcută din bumbac și mătase. Cea mai grozavă parte este că iepurele are picioare mobile, acționate prin răsucirea unui arc. Când Tung Chih pune iepurele pe jos, acesta poate să sară ca unul adevărat.

În următoarele câteva zile, Tung Chih este total absorbit de noua jucărie, așa că eu pot să lucrez cu Nuharoo la actele Curții trimise de Su Shun. Podeaua mea e atât de încărcată cu teancuri de hârtii, încât n-am loc nici să mă mișc.

În curând, lui Nuharoo începe să îi displacă să vină să lucreze cu mine, și născocește diverse pretexte pentru a nu își face apariția. Vrea ca noi să rămânem fidele filosofiei chineze antice, potrivit căreia „cel mai înțelept om ar trebui să pară cel mai confuz". Ea crede că dacă facem așa, Su Shun ne va lăsa în pace:

— Să-l păcălim și să-l dezarmăm fără să folosim vreo armă, zâmbește ea, fermecată de propriile-i cuvinte.

Nu înțeleg ideea care i s-a năzărit lui Nuharoo. Pe alții i-am putea păcăli, dar nu pe Su Shun. Când este obosită, are tot soiul de crize. Se plânge de toate – zgomotul greierilor, gustul supei, un ochi scăpat în broderia ei. Insistă să o ajut să rezolve problema. Nu am cum să nu fiu afectată, și sunt nevoită să părăsesc lucrul. În cele din urmă, sunt de acord să o scutesc, însă cu o condiție – să citească informările mele și să își pună sigiliul pe toate documentele pe care le voi concepe în numele lui Tung Chih și pe care le voi ștampila cu sigiliul meu.

În fiecare seară, An-te-hai îmi prepara o oală cu ceai tare „dragonul negru" când lucram noaptea. Dându-mi foarte mult de lucru, Su Shun intenționa să mă discrediteze în ochii Curții. Mă oferisem să-mi pun gâtul în laț, iar el era acum foarte ocupat cu a strânge nodul. Însă nu mă cunoștea. Voiam să reușesc dintr-un motiv foarte practic – ca să-mi pot ajuta fiul. Dar calculasem greșit. În timp ce eu eram ocupată cu apărarea unui flanc, am lăsat descoperit altul. Habar nu aveam că profesorii imperiali responsabili de educația lui Tung Chih erau prietenii lui Su Shun. Neglijența mea nevinovată s-a dovedit a fi una dintre cele mai mari greșeli. Nu mi-am dat seama de răul care i se făcea lui Tung Chih, decât atunci când a fost prea târziu.

La acel moment, eram disperată să-mi lărgesc orizontul. Îmi lipsea încrederea și mă simțeam slab informată. Subiectele actelor erau vaste. Înțelegerea lor mi se părea precum cățăratul pe un stâlp unsuros. Cum țineam foarte tare la rolul jucat de guvern, eram hotărâtă să pun capăt corupției din jurul meu. Am încercat să înțeleg schema de bază a lucrurilor, scheletul lor adevărat, și să evaluez totul numai pe baza meritului. De asemenea, m-am concentrat asupra familiarizării cu cei care aveau puterea de a controla și de a influența. Pe lângă citirea rapoartelor lor, le studiam caracterul, originea și trecutul, relațiile lor cu cei de același rang cu ei, dar și cu noi. Bineînțeles că am acordat o atenție deosebită răspunsurilor pe care le dădeau la întrebările și cererile noastre, cel mai adesea oferite prin intermediul prințului Kung. Întotdeauna îmi plăcuse foarte mult opera, dar treaba la care mă înhămam acum în fiecare zi era cu mult mai dramatică și mai bizară.

Am învățat multe despre oameni. A sosit un document de la unul dintre angajații prințului Kung, englezul Robert Hart, șeful vămilor din China. Acest bărbat avea vârsta mea și era străin, dar el era responsabil de generarea unei treimi din venitul nostru anual. Hart raporta că întâmpinase de curând o puternică rezistență la colectarea venitului vamal intern. Mulți oameni influenți refuzau să se despartă de banii lor, inclusiv cel mai de încredere general al răposatului meu soț, Tseng Kuo-fan – Tseng Tăietorul de Capete, eroul care i-a potolit pe răsculații din Taiping. Tseng pretindea că nevoile regiunii sale impuneau ca el să păstreze *tael*-ii, și nu guvernul central. Hart descoperise că registrele sale contabile erau vagi și cerea instrucțiuni de la împărat dacă să-l pună sub acuzație pe general.

Su Shun propunea pe coperta raportului lui Hart să se acționeze. Voia ca Tseng Kuo-fan să fie anchetat și învinuit. Eu nu m-am lăsat însă păcălită. De ceva vreme, Su Shun dorea să-l înlocuiască pe Tseng cu unul dintre credincioșii săi.

Am hotărât să păstrez raportul până când puteam să mă întâlnesc cu prințul Kung și să discut chestiunea. Tseng era prea important pentru stabilitatea situației în imperiu, și dacă atât avea să mă coste păstrarea lui, poate trebuia să închid ochii și să plătesc prețul. Într-un fel, preferam să țină Tseng Kuo-fan banii, știind că el îi va folosi pentru a-și echipa armata, care tot pe mine mă proteja, decât să-i văd încăpând pe mâinile lui Su Shun, ca să fie cheltuiți pe conspirații împotriva mea.

Raportul mi-a lăsat impresia că Tseng îi oferise lui Hart o mită substanțială pentru cooperarea lui. Însă Hart s-a dovedit de neclintit: nu a vrut să-și compromită loialitatea față de angajatorul său, prințul Kung. Ce îl făcuse să rămână atât de ferm? Cu ce principii și valori fusese crescut? Nu mă așteptasem ca un străin să fie loial față de dinastia noastră. Asta m-a învățat o lecție importantă. Voiam să-l cunosc pe acest bărbat. Dacă puteam, i l-aș fi prezentat lui Tung Chih.

Cererea mea de a îl întâlni pe Robert Hart a fost mai întâi tărăgănată, apoi amânată și în cele din urmă refuzată. Curtea a votat în unanimitate că ar fi o insultă pentru China dacă eu „mă coboram" să mă întâlnesc cu el. Aveau să treacă mai mult de patru decenii înainte de a ne cunoaște în sfârșit. Am spus atunci Curții că nu voi putea să mor liniștită dacă nu-i mulțumesc bărbatului care m-a ajutat să țin cerul laolaltă.

Crizantemele sălbatice de culoarea sângelui înfloresc cu duiumul. Plantele atârnă peste garduri și acoperă pământul din curtea mea. Încă zguduită de conținutul unei scrisori recente trimise de prințul Kung, nu am nici un chef să admir florile. În scrisoarea sa, prințul descrie o zi din viața lui – a doua zi după ce a trimis tratatele semnate de fratele său muribund, împăratul Hsien Feng.

„Am fost escortat în Orașul Interzis de generalul Sheng Pao, care nu mai era prizonier, și de patru sute de călăreți. Am luat apoi doar douăzeci de oameni și am intrat în sala principală a Ministerului de Ceremonii pentru a mă întâlni cu omologul meu, lordul Elgin." Printre cuvintele alese, îi sesisez mânia. „Aceasta era prima oară când intram pe domeniul ceresc după ce îl atacaseră străinii. Lordul Elgin a întârziat trei ore. A intrat cu două mii de oameni, cu mare pompă. Mergea într-un palanchin roșu aprins, purtat de șaisprezece bărbați, știind că acest privilegiu e rezervat numai împăratului Chinei. Am făcut eforturi pentru a fi amabil, deși dezgustul meu era fără margini. M-am înclinat ușor și i-am strâns mâinile lui Elgin în stilul chinez. M-am chinuit și am reușit să-mi țin sentimentele în frâu."

Admir înțelepciunea cuvintelor sale de încheiere adresate lui Su Shun și Curții: „Dacă nu învățăm să ne stăpânim furia și vom continua cu ostilitățile, ne expunem unei catastrofe neașteptate. Trebuie să ne sfătuim oamenii din toată țara să acționeze în conformitate cu tratatele și să nu le permită străinilor să le încalce nici măcar un pic. În exprimarea noastră exterioară ar trebui să fim sinceri și amabili, dar în taină să încercăm să-i ținem la locul lor. Așa, în următorii

câțiva ani, ei nu ne vor provoca o nenorocire imensă. Timpul este crucial pentru noi".

Simt din nou că Tung Chih e binecuvântat să aibă un unchi cu capul pe umeri. S-ar putea ca Su Shun să-și mărească propria popularitate contestându-l pe prințul Kung și făcându-l „sclavul diavolului", însă ce poate fi mai ușor decât să mârâi la cineva? Prințul Kung are o misiune urâtă, dar necesară. Biroul său se află într-un templu budist distrus din nord-vestul Pekingului. Este un loc murdar, pustiu, lipsit de veselie. Prințul muncește necontenit, iar rezultatul negocierilor sale este aproape întotdeauna dinainte știut. Trebuie să fie de nesuportat. Cifrele cerute de străini ca despăgubiri și reparații sunt ridicole, cu mult peste orice pagube și costuri militare reale. Zilele sale sunt cu siguranță mai rele decât ale mele.

Când pun jos scrisoarea, sunt atât de obosită, încât adorm imediat. În vis, dau foc tuturor teancurilor de documente din camera mea.

Slăbiciunea mea era că tânjeam să mă sprijin pe umărul unui bărbat. Știam asta și luptam împotriva ei, dar sentimentele mele continuau să iasă la iveală. Căutam să-mi distrag atenția și mă îngropam în muncă. Îi ceream lui An-te-hai să-mi facă ceaiul mai tare și mestecam frunzele după ce beam lichidul. Până la urmă, am reușit să curăț podeaua de toate documentele. Nu știam dacă treburile Curții încetiniseră pentru că Su Shun nu putea să țină pasul cu mine sau dacă el își schimbase tactica și încetase să-mi mai trimită documente.

Nemaiavând cu ce să-mi ocup serile, am devenit fără astâmpăr și iritabilă. Existau alte lucruri la care aș fi putut să recurg – cititul, scrierea unui poem sau pictatul. Dar eram pur și simplu

incapabilă să mă concentrez. Mergeam la culcare și mă holbam la tavan. În liniștea adâncă a nopții, chipul lui Yung Lu și felul în care se mișca pe cal îmi tot treceau prin fața ochilor, și mă întrebam cum ar fi fost să călăresc alături de el.

— Vreți un masaj pe spate, doamnă? șoptește An-te-hai în întuneric.

Îmi dau seama din vocea lui că era treaz.

Nu spun nimic și el vine lângă mine. Știe că nu mi-aș îngădui să spun da. Dar știe și că mă aflu într-un fel de agonie. Ca o forță a naturii, dorința mea trebuie să-și urmeze propriul drum, până când este sătulă și consumată. Trupul meu este pregătit pentru eliberare.

În tăcere, An-te-hai mă ia în brațe. Îmi atinge încet și delicat umerii, gâtul, spatele. Corpul meu este alinat. El continuă să maseze. Mâinile sale sunt peste tot. Ca într-un vis, el îmi rostește liniștitor la ureche versuri dintr-un cântec:

El a venit prin pădurea luxuriantă.
Crânguri de bambus apun printre dealuri
Un templu pe jumătate ascuns
Intrarea sa – o ruină.

Golul din mintea mea se dilată, și flori de prun dansează în aer ca niște pene albe.

An-te-hai devine mai viguros în clipa în care îmi descoperă excitarea. Respiră adânc, de parcă ar mirosi parfumul meu.

— Vă iubesc atât de mult, doamnă, șoptește eunucul iar și iar.

Ochii mei îl văd pe Yung Lu. Mă ia cu el pe cal. Precum soția unui stegar din vechime, mă agăț de pieptul lui, între oalele și tigăile zornăitoare care se lovesc de șa. Ne mișcăm amândoi

într-un ritm perfect. Mergem printr-o sălbăticie fără sfârșit.

Corpul meu se liniștește ca oceanul după furtună.

Fără să aprindă lumânarea, An-te-hai se dă jos din pat.

O șuviță de păr ud mi-a căzut pe față. Simt gustul transpirației mele.

La lumina lunii, eunucul pregătește un lighean cu apă caldă. Mă îmbăiază cu tandrețe cu un prosop. O face mângâietor, de parcă ar fi făcut asta toată viața.

Alunec într-un somn liniștitor.

21

Mi-a fost trimisă copia unui decret scris de Su Shun în numele lui Tung Chih către prințul Kung. Decretul îi interzice prințului Kung să vină la Jehol și a fost emis fără sigiliul lui Nuharoo și al meu. La suprafață, prințului Kung i s-a dat o misiune de mare onoare – aceea de a păzi capitala –, dar ceea ce reușește edictul să realizeze în mod efectiv este împiedicarea contactului dintre el și noi.

Merg la Nuharoo și îi spun că trebuie să luăm legătura cu prințul Kung. Sunt decizii pe care nu le-am putea lua fără să-l consultăm pe el mai întâi. În joc sunt viețile noastre, de vreme ce acum Su Shun ne ignoră fățiș. Pentru a-mi dovedi punctul de vedere, îi citesc lui Nuharoo al doilea articol din decret, un ordin prin care se transferă mai mulți generali loiali lui Su Shun de la Peking la Jehol:

— Asta îți spune ce are Su Shun în minte? o întreb.

Nuharoo aprobă din cap. Spionul ei i-a raportat că prințul Kung a trimis mesageri la Jehol, dar nici unul dintre ei nu a ajuns la noi.

În aceeași dimineață, sora mea, Rong, îmi aduce informații noi. Prințul Ch'un a primit un ordin de la Curte, emis de Su Shun: nu mai are voie să călătorească liber între Jehol și Peking. Acesta este motivul pentru care el nu este aici cu soția sa. Prințul Ch'un se află sub stricta

supraveghere a lui Su Shun. Singura noastră legătură cu prințul Kung a fost înlăturată.

„Urechile" din Peking ale lui An-te-hai raportează că prințul Kung lucrează activ la organizarea unei armate pentru pregătirea contraatacului. Cu trei zile în urmă, el a organizat o întâlnire sub pretextul unei ceremonii de doliu pentru împăratul Hsien Feng. Pe lângă conducerea clanului imperial, prințul Kung a invitat importanți comandanți militari, ca generalul Sheng Pao, războinicul mongol Seng-ko-lin-chin și generalul Tseng Kuo-fan, care este acum și viceregele provinciei Anhwei. De asemenea, prințul Kung i-a invitat pe ambasadorii străini ai Angliei, Franței, Germaniei, Rusiei, Italiei și Japoniei. Ideea întâlnirii a fost inițiată de Robert Hart. De ceva vreme, Hart îl consiliază pe prințul Kung în probleme economice; el se află acum în rolul de consilier politic neoficial al lui Kung.

— Cred că ar trebui să așteptăm, îmi zice Nuharoo. Ar trebui să lăsăm ca răutatea lui Su Shun să se dea singură în vileag. Avem nevoie de timp pentru a le dovedi cetățenilor noștri că Su Shun nu merită respectul nostru. Pe de altă parte, nu ar trebui să uităm că împăratul Hsien Feng este cel care l-a numit pe Su Shun. Situația s-ar putea întoarce împotriva noastră dacă acționăm fără sprijinul Curții.

Încerc să o fac pe Nuharoo să înțeleagă că acest ultim decret limitează drastic șansele de supraviețuire ale prințului Kung. Dacă acesta îl va ignora pe Su Shun și va veni la Jehol, el va fi acuzat de nerespectarea decretului, și Su Shun îl va aresta în clipa în care pășește pe poartă. Însă dacă Kung rămâne în Peking, Su Shun va câștiga timpul de care are nevoie pentru a lua întreaga Curte în mâinile sale. Este cât se poate de evident că el va găsi un pretext să ne pună sub acuzație.

— Ești nebună, doamnă Yehonala, zice Nuharoo. Su Shun nu are nici un motiv legitim să ne acuze.

— Poate inventa unul. Dacă este capabil să emită decrete de unul singur, nu va ezita să ne îndepărteze când va veni timpul. Apoi îl va vâna pe prințul Kung.

Nuharoo se ridică:

— Trebuie să merg la sicriul lui Hsien Feng și să mă rog. Majestății Sale ar trebui să i se spună despre asta, astfel încât spiritul său să ne ajute din Ceruri.

Paznicul de noapte bate din tobă de trei ori. Este trei dimineața. Întunericul e încă adânc. Întinsă în pat, mă gândesc la ce a spus Nuharoo. Într-adevăr, Su Shun este alegerea soțului nostru: Hsien Feng avea încredere în el. Greșesc oare că am dubii în privința lui Su Shun? Ar ajuta să îmi exprim dorința de a lucra cu el fără a ține cont de diferendele noastre? La urma urmei, amândoi suntem manciurieni. Nu încercăm să ținem sus același cer?

Nu sunt în stare să mă conving. Nuharoo și cu mine suntem regenții de drept, numiți de împăratul Hsien Feng. Însă Su Shun ne privește doar ca pe niște marionete, regenți numai cu numele. Nu avem nici un cuvânt de spus cu privire la edicte și decrete. Acum câteva zile el chiar a refuzat să se uite pe un proiect pe care noi îl autorizaserăm după câteva modificări minore. Ordinele și cererile noastre în numele lui Tung Chih își fac drum prin ierarhia Curții și se întorc fără răspuns, în timp ce ordinele lui Su Shun sunt imediat puse în practică.

Nuharoo sugerează ca noi să facem o ultimă ofertă de a ne înțelege cu Su Shun. Sunt de acord.

A doua zi, îmbrăcate în robele noastre oficiale, eu și Nuharoo îl convocăm pe Su Shun într-o audiență în numele tânărului împărat. Mergem în sala în care sicriul lui Hsien Feng se odihnește în spatele unui panou. Cât așteptăm, Tung Chih se cațără pe sicriu și se întinde pe burtă. Îl privesc pe fiul meu cum ciocăne în sicriu. Îi șoptește tatălui său despre noul lui prieten, iepurele cu ochii roșii. Își invită tatăl să iasă și să-l vadă:

— O să țin eu capacul ridicat pentru tine.

— Explică de ce decretul către prințul Kung a fost trimis fără sigiliile noastre, pretinde Nuharoo când Su Shun își face apariția.

Su Shun stă plin de aroganță, îmbrăcat în roba lungă de satin maro cu dungi aurii pe poale. Poartă o căciulă decorată cu un nasture roșu și o pană de păun viu colorată. Își scoate căciula și o ține în mâini. Capul îi este ras și coada e dată cu ulei. Bărbia îi este ridicată atât de sus, încât se uită practic spre tavan. Ne privește cu ochii pe jumătate închiși:

— Curtea are dreptul de a emite documente de natură urgentă fără sigiliile voastre.

— Dar asta încalcă înțelegerea noastră, zic eu încercând să-mi controlez mânia.

— În calitate de regenți ai Tinerei Sale Majestăți, zice Nuharoo, avem obiecții față de conținutul ultimului decret. Prințul Kung are dreptul să vină la Jehol pentru a-și jeli fratele.

— Ne-am dori să vedem îndeplinită dorința prințului Kung, insist eu.

— Foarte bine! lovește Su Shun din picior. Dacă vreți slujba mea, e a voastră. Refuz să mai lucrez până nu veți învăța să nu-mi luați bunătatea drept un lucru de la sine înțeles!

Face o plecăciune neglijentă și iese afară. În curte îl întâmpină restul membrilor consiliului său, care nu au fost invitați.

Documentele se îngrămădesc în camera mea, alcătuind teancuri înalte cât pereții, toate cerând atenție imediată. Nuharoo regretă că l-am provocat pe Su Shun.

Încerc să nu intru în panică. Analizez documentele așa cum o făceam atunci când lucram pentru împăratul Hsien Feng. Trebuie să-i dovedesc lui Su Shun că fac față. Însă respectul pe care trebuie să-l câștig nu este cel al lui Su Shun, ci al Curții.

De îndată ce încep să lucrez, îmi dau seama că e mult mai mult decât pot duce. Su Shun mi-a întins o cursă.

Multe dintre cazuri sunt imposibil de soluționat. Date fiind circumstanțele, ar fi irresponsabil din partea mea să emit o judecată; nu aș obține decât nedreptate și suferință inutilă. Îmi lipsesc informațiile necesare și sunt împiedicată să le strâng. Într-unul din cazuri, un guvernator regional a fost acuzat de delapidare și de mai mult de o duzină de omucideri. Trebuie să strâng probe și să ordon o anchetă, dar nu primesc nici un raport. Săptămâni mai târziu, descopăr că ordinul meu nu a fost îndeplinit niciodată.

Îl chem pe Su Shun și pretind o explicație. El neagă orice responsabilitate și zice că nu el a fost cel care s-a ocupat de asta. Mă trimite la ministerul de justiție. Când îl chestionez pe ministru, el pretinde că nu a primit niciodată ordinul.

Scrisori din toată țara au început să conțină plângeri despre cât de încet lucrează Curtea. Este clar că Su Shun a sădit în mintea oamenilor ideea că eu sunt cea care ține totul pe loc. Zvonurile se împrăștie precum o boală molipsitoare. Nu știu sigur cât de rău au ajuns lucrurile, până într-o zi, când primesc o scrisoare

deschisă de la primarul unui mic orășel care pune sub semnul întrebării pregătirea și referințele mele. Sub nici o formă omul nu ar fi îndrăznit vreodată să trimită o astfel de scrisoare, dacă în spatele lui nu s-ar fi aflat cineva ca Su Shun.

În timp ce mă plimb încoace și-ncolo prin camera mea înțesată cu documente, An-te-hai se întoarce dintr-o vizită cu Tung Chih la sora mea. Este atât de nervos, că se bâlbâie când încearcă să-mi vorbească.

— O-orașul Jehol b-bârfește despre o poveste cu fantome. Oamenii c-cred că sunteți întruparea unei concubine malefice care este aici să distrugă imperiul. Se vorbește peste tot de sprijinirea acțiunii lui Su Shun împotriva dumneavoastră.

Dându-mi seama că nu îmi pot permite să mai aștept, mă duc la Nuharoo.

— Dar cum ar trebui să acționăm? întreabă Nuharoo.

— Să emitem un decret urgent în numele lui Tung Chih care să-l convoace pe prințul Kung la Jehol, răspund eu.

— Ar fi valabil? Nuharoo devine neliniștită: De obicei, Su Shun este cel care concepe ordinele și pregătește edictele.

— Cu ambele sigilii ale noastre, este valabil.

— Cum ai trimite decretul prințului Kung?

— Trebuie să ne gândim la o modalitate.

— Cu câinii de pază ai lui Su Shun peste tot, nimeni nu poate ieși din Jehol.

— Trebuie să alegem o persoană de încredere pentru această misiune, zic eu. O persoană care să fie dispusă să moară pentru noi.

An-te-hai a cerut să i se acorde această onoare. În schimb, a vrut să-i promit că i se va permite

să mă slujească tot restul vieții sale. I-am dat cuvântul meu. L-am făcut să înțeleagă că dacă era prins de Su Shun, mă așteptam din partea lui să înghită decretul și să facă totul pentru a evita o mărturisire. Cu Nuharoo lângă mine, am pus la punct detaliile planului de fugă a lui An-te-hai. Primul pas a fost să-l punem să răspândească un zvon în cercul lui Su Shun. Ne-am fixat ca țintă un om, pe nume Liu Jen-shou, un bârfitor notoriu. Am răspândit povestea cum că am fi pierdut cel mai puternic sigiliu dintre toate, sigiliul lui Hsien Feng, pe care noi l-am ascuns cu grijă. Am creat impresia că ascundem adevărul, deoarece înțelegem că pedeapsa pentru pierderea sigiliului este moartea. Am născocit trei posibilități legate de această întâmplare. Prima – l-am pierdut pe drumul de la Peking la Jehol; a doua – l-am rătăcit pe undeva prin Palatul Marii Purități în Orașul Interzis; a treia – l-am lăsat în cutia mea cu bijuterii la Yuan Ming Yuan, care, cel mai probabil, fusese furată de către barbari.

De asemenea, potrivit zvonului nostru, împăratul Hsien Feng a știut că sigiliul s-a pierdut înainte de a muri, dar a fost prea bun la suflet ca să ne pedepsească. Pentru a ne proteja, Majestatea Sa nu îi menționase lui Su Shun dispariția obiectului de mare preț.

Așa cum ne așteptam, lui Liu Jen-shou nu i-a trebuit prea mult timp ca să aducă zvonul chiar la urechea lui Su Shun. Pentru acesta din urmă povestea avea sens, căci nimeni nu-și putea aminti să fi văzut prețiosul sigiliu de la părăsirea Pekingului.

Su Shun nu a întârziat să-și facă mișcarea. A cerut imediat o audiență cu noi, la care a participat întreaga Curte. A declarat că tocmai terminase de redactat un nou decret care se

adresa națiunii, privind deplasarea sicriului, și că avea nevoie să folosească sigiliul lui Hsien Feng.

Prefăcându-mă a fi neliniștită, mi-am scos batista și mi-am șters fruntea:

— Cele două sigilii ale noastre sunt la fel de bune ca și sigiliul lui Hsien Feng, am spus cu voce pierită.

Su Shun era în mod vizibil încântat. Trăsăturile chipului său dansau și venele îi pulsau de entuziasm.

— Unde este sigiliul lui Hsien Feng? a cerut el să afle.

Sub pretextul că brusc mi s-a făcut rău, Nuharoo a cerut ca audiența să ia sfârșit. Su Shun a insistat. A continuat până când am mărturisit că An-te-hai pierduse sigiliul.

An-te-hai a fost arestat și târât afară, în timp ce el cerea iertare țipând. A fost scos afară pentru pedeapsă – o sută de lovituri de bici.

Mi-a fost teamă că An-te-hai nu va fi în stare să îndure suferința. Din fericire, eunucul era sortit să trăiască – avea într-adevăr prieteni peste tot. Mai târziu, când a fost adus înapoi de gărzile lui Su Shun, roba lui era sfâșiată și pătată cu sânge.

Eram conștientă că Su Shun mă observă, așa că nu numai că am făcut în așa fel încât să par netulburată, dar am și spus pe un ton rece:

— Eunucul și-o merita.

Pe fața lui An-te-hai s-a turnat apă, și el și-a revenit. În fața Curții, Nuharoo și cu mine am ordonat ca An-te-hai să fie azvârlit în închisoarea imperială din Peking.

Su Shun nu voia să-l scape pe An-te-hai din ochi, însă eu și Nuharoo am insistat că trebuie să scăpăm de nerecunoscătoarea creatură. Când Su Shun a protestat, noi am argumentat că

aveam dreptul să îl pedepsim pe propriul nostru eunuc de casă fără restricție. Ne-am dus în spatele sălii, la sicriul lui Hsien Feng, și am plâns zgomotos.

Presat de membrii în vârstă ai clanului să ne lase în pace, Su Shun s-a înduplecat. Dar a insistat ca oamenii săi să îl escorteze pe An-te-hai la Peking. Noi am fost de acord și An-te-hai a plecat. Ascuns între straturile pantofilor lui se afla decretul pe care eu îl scrisesem.

La Peking, oamenii lui Su Shun l-au predat pe An-te-hai ministrului de justiție, Pao Yun, împreună cu mesajul secret al lui Su Shun – asta am aflat mai târziu – ca An-te-hai să fie omorât în bătaie. Neștiind ce și cum, Pao Yun s-a pregătit să îndeplinească ordinul lui Su Shun, însă înainte ca biciurile să-și înceapă misiunea, An-te-hai a cerut un moment în particular cu ministrul.

Atunci a scos decretul meu din ascunzătoare.

Pao Yun a fost uluit. El l-a contactat fără nici o întârziere pe prințul Kung.

După citirea decretului, prințul Kung și-a strâns consilierii. Ei au ascultat relatarea lui An-te-hai despre situația din Jehol și au discutat până târziu în noapte despre ce era de făcut. Concluzia a fost unanimă: răsturnarea lui Su Shun.

Prințul Kung a înțeles că dacă ezita să ne ajute pe mine și pe Nuharoo, puterea ar fi putut să cadă repede în mâinile lui Su Shun. Recuperarea ei nu ar mai fi fost posibilă după o astfel de pierdere, de vreme ce el și prințul Ch'un fuseseră excluși din testamentul împăratului Hsien Feng. Primul pas făcut de prințul Kung a fost să aleagă pe cineva pentru a prezenta Curții ideea sa în cel mai legal și mai logic mod cu putință. Kung a apelat la șeful personalului

imperial. L-a rugat să vină cu o propunere prin care să sugereze ca eu și Nuharoo să fim numite regenți executivi – singurii regenți – ai lui Tung Chih, înlocuindu-l pe Su Shun, și ca noi să conducem Curtea împreună cu prințul Kung.

După ce propunerea a fost finalizată, un oficial local de încredere a fost ales pentru a o formula. Intenția era să creăm impresia că ideea venise de la nivelul maselor, caz în care lui Su Shun i-ar fi fost imposibil să nu o ia în seamă. Folosind această metodă, propunerea urma, de asemenea, să fie dată mai departe și analizată de fiecare guvernator din China înainte de a ajunge la destinația sa finală, biroul lui Su Shun.

Pe 25 septembrie, îmbrăcat din cap până în picioare în bumbac alb de doliu, prințul Kung sosește la Jehol. Se îndreaptă direct spre camera sicriului, unde este oprit de gărzi și i se spune să aștepte până sosește Su Shun. Când acesta apare – asta mi s-a povestit mai târziu – în spatele lui stă restul Grupului celor Opt.

Înainte ca prințul Kung să aibă ocazia de a deschide gura, Su Shun ordonă arestarea sa. Acuzația este nerespectarea decretului.

— Mă aflu aici deoarece am fost convocat printr-un nou decret, explică prințul Kung calm.

— Zău? Arată-l atunci, zâmbește Su Shun disprețuitor.

— Fără ca noi să-l fi întocmit, cum ar putea să existe un decret? zice cineva din grup.

Prințul Kung scoate din buzunarul interior decretul pe care i l-a dus An-te-hai.

Micul sul din mătase galbenă, cu sigiliul lui Nuharoo și al meu, îi năucește pe Su Shun și pe oamenii săi. Cu siguranță își pun întrebarea: cum a ieșit ăsta de aici?

Fără nici un alt cuvânt, prințul Kung îi dă la o parte și pășește înăuntru.

La vederea sicriului, prințul își pierde firea. Se dă cu capul de pământ și plînge ca un copil. Nimeni nu a văzut pe cineva atât de sfâșiat de durere în fața împăratului decedat. Kung jelește pentru că nu poate înțelege de ce Hsien Feng nu i-a acordat șansa de a-i spune adio.

Lacrimile îi curg pe obraji. Cu siguranță își dorește ca fratele lui să poată vedea ce greșeală a făcut. Prințul Kung știe ceea ce Nuharoo și eu nu știm, și anume că Su Shun a eșuat deja în prima sa tentativă de a-l răsturna pe Tung Chih în ziua urcării sale pe tron. Marele consilier îl trimisese pe Chiao Yu-yin, un membru din Grupul celor Opt, să-i contacteze pe generalul Sheng Pao și generalul Tseng Kuo-fan pentru sprijin militar. Când Chiao a scăpat informația în mod accidental, Su Shun a negat totul și a anulat în secret complotul.

Îmi acopăr obrajii cu pudră din belșug și apoi îmi pun rochia de doliu. Bag de seamă că fața lui Nuharoo s-a umflat. Pielea ei, de obicei strălucitoare, s-a făcut de un alb tern, fără viață. Lacrimile i-au trasat două linii șerpuite sub ochi.

Suntem gata să ne întâlnim cu prințul Kung, dar aflăm că nu poate să treacă de eunucul-șef Shim, care invocă legea casei potrivit căreia nu se cuvine ca văduvele imperiale să fie văzute de un prinț de aceeași vârstă în timpul perioadei de doliu.

Prințul Kung se aruncă la pământ și îl imploră pe Su Shun să fie lăsat să-și întâlnească nepotul, pe Tung Chih.

Îi sugerez lui Nuharoo să mergem în camera sicriului. Îl îmbrăcăm pe Tung Chih și mergem acolo. În spatele unui paravan putem auzim vocile celor doi. Su Shun susține că acționează în numele împăratului Hsien Feng.

Prințul, enervat la culme, îl blestemă:

— Cel care crede despre sine că are vântul în spate și lumina lunii în mânecă nu e decât o păpușă de lemn infestată de căpușe.

Mă îngrijorează temperamentul prințului Kung. Dacă îl mânie și mai mult pe Su Shun, acesta ar putea să îl acuze de amestec în executarea testamentului imperial.

— E vorba de dreptul meu din naștere, Su Shun! urlă prințul Kung.

Su Shun râde. Își cunoaște avantajul și nu se grăbește:

— Nu, nu este vorba despre dreptul prin lege, prințe, ci despre dreptul celui mai puternic. Testamentul împăratului Hsien Feng lasă impresia că ești o găină slabă care face ouă cu coaja subțire. Nu știu ce îți lipsește, dar defectul este clar.

Curtea râde împreună cu Su Shun. Câțiva dintre membrii în vârstă ai clanului bat cu picioarele în podea.

— Imaginează-ți oul cu coaja subțire, continuă Su Shun. Un gălbenuș galben înfășurat într-o coajă albă subțire ca hârtia. Vai, curge! Nu poți să-l vinzi, da' nu poți nici să-l păstrezi. Trebuie să-l mâncăm în calitate de membri ai familiei.

Hohotele de râs răsună în toată încăperea.

— Su Shun! Vocea prințului Kung este periculos de joasă. Nu-ți cer mult. Te rog pentru ultima oară. Vreau să îmi văd cumnatele și nepotul.

— Nu o să intri pe ușa aia.

Simt că prințul Kung își pierde răbdarea. Mi-l închipui împingându-l la o parte pe Su Shun. Îl trag înspre mine pe Tung Chih și îi șoptesc la ureche:

— Împăratul îl invită pe unchiul său... Fiul meu repetă ceea ce îi spun: Împăratul îl invită

pe unchiul său, prințul Kung, să intre în camera sicriului imperial. De asemenea, împăratul îi acordă prințului Kung permisiunea de a-și aduce omagiul Majestăților Lor Împărătesele.

După ce aude vocea lui Tung Chih, tânărul meu eunuc, Lien-ying, fuge afară. Se aruncă la pământ între prințul Kung și Su Shun:

— Onorate consilier, Majestatea Sa, împăratul Tung Chih, l-a convocat pe prințul Kung!

— Dorește vreunul dintre marii consilieri să mă însoțească pentru a le întâlni pe Majestățile Lor? Prințul Kung se întoarce spre Su Shun: Ca să vă asigurați că tot ce spunem sau facem este cuviincios?

Înainte ca Su Shun să poată răspunde, prințul Yee, care trebuie să fi simțit că este rândul său să vorbească, rostește:

— Mergeți, prințe Kung, dumneavoastră sunteți persoana pe care a convocat-o Majestatea Sa.

Rămânem fără cuvinte când ne vedem unii pe alții în veșmintele albe. Tung Chih se repede la unchiul său, care îngenunchează și salută. Privindu-i, Nuharoo și cu mine plângem nestăpânit.

— Nu a fost dram de liniște aici, zice Nuharoo în cele din urmă. Ne temem...

O întrerup înainte de a vorbi mai departe. Îi dau de înțeles că Su Shun și oamenii săi ascultă dincolo de perete. Nuharoo aprobă din cap și se sprijină de jilț.

— Cheamă călugării, îi zic lui Li Lien-ying.

Sub acoperirea psalmodiilor călugărilor, eu și prințul Kung schimbăm informații și discutăm despre planurile de viitor. Punem la cale un contraatac împotriva lui Su Shun, în vreme ce Nuharoo se ocupă să îl distreze pe Tung Chih.

Sunt contrariată când prințul Kung îmi spune că Su Shun a mituit armata. Amândoi suntem de acord că el trebuie să fie eliminat.

Întrebările mele sunt: Dacă îl arestăm pe Su Shun, vom avea sprijinul poporului? Vor profita străinii de haosul care va urma și vor plănui o invazie?

Prințul Kung se simte încrezător cu privire la primirea sprijinului necesar, mai ales dacă țării i s-ar spune adevărul. Cât despre puterile occidentale, el a menținut un contact permanent cu oficialii acestora. I-a anunțat că el are în vedere o societate mai liberă pentru viitorul Chinei, ceea ce a asigurat promisiunea lor de sprijin.

Îl rog pe prințul Kung să-mi spună ce crede despre rebelii din Taiping. Cred că ei ar putea deveni cu ușurință o amenințare serioasă, dacă noi am lăsa garda jos, chiar și numai temporar. Îi spun că potrivit rapoartelor din Anhwei, rebelii s-au unit cu huligani locali și își îndreaptă forțele spre provincia Shantung.

Prințul Kung mă informează că generalii Sheng Pao și Tseng Kuo-fan fac deja pregătiri cu privire la această problemă.

Cât de devotați sunt generalii, asta este ceea ce vreau eu să știu. Nu îndrăznesc să presupun că toată lumea se va purta așa cum ar trebui, căci înțeleg puterea pe care o are mita lui Su Shun.

— Sheng Pao este pregătit, răspunde prințul Kung. A cerut să colaboreze cu armata mongolă a lui Seng-ko-lin-chin, iar eu i-am dat permisiunea. Seng-ko-lin-chin e dornic să-și dovedească loialitatea și să-și reabiliteze numele, iar aceasta va fi ocazia sa. Nu sunt sigur în legătură cu chinezii: generalii Tseng Kuo-fan și Chou Tsung-tang consideră conflictul nostru cu Su Shun drept o ceartă între nobili manciurieni. Ei

cred că este mai înțelept să nu se bage. Preferă să aștepte până va exista un câștigător.

— Îi disprețuiesc pe oamenii care se întorc după cum bate vântul, zice Nuharoo, pe care nu am văzut-o când a intrat din nou în cameră. Majestatea Sa avea dreptate să nu se încreadă niciodată în chinezi!

— Se poate ca pentru Tseng Kuo-fan și Chou Tsung-tang situația să fie mai complicată, zic eu. Trebuie să fim răbdători și înțelegători. Dacă aș fi în locul acelor generali, aș face exact ceea ce fac ei. La urma urmei, puterea lui Su Shun nu poate fi negată, iar a-l ofensa pe el înseamnă a-ți risca viața. Le cerem oamenilor să-i întoarcă spatele lui Su Shun, așa că ar trebui să le acordăm generalilor timp pentru a-și cântări gândurile.

Prințul Kung este de acord:

— Tseng și Chou conduc lupta împotriva rebelilor din Taiping. Deși nu și-au exprimat nici un sprijin pentru noi, ei nici nu i-au promis ceva lui Su Shun.

— Vom aștepta atunci, zice Nuharoo. Pur și simplu nu mă simt în siguranță atâta timp cât puterea noastră militară se află în mâinile chinezilor. După ce vom fi obținut pacea, ar trebui să-i îndepărtăm sau, cel puțin, să-i ținem departe de pozițiile cele mai înalte.

Nu sunt de acord, dar nu zic nimic. Ca manciuriană, mă simt în mod natural mai în siguranță cu manciurienii în pozițiile militare de vârf. Și totuși, există puțini oameni talentați printre prinții și membrii clanului. După două sute de ani de putere, noi am sfârșit în decadență. Nobilii manciurieni își petrec timpul delectându-se cu gloria trecutului. Tot ce știu cu adevărat este că au dreptul la prestigiu. Din fericire, chinezii au fost întotdeauna de acord cu asta. Ei i-au

cinstit pe strămoșii noștri și ne-au miluit cu binecuvântările lor. Întrebarea este cât va mai dura asta.

— Plec la noapte, ne anunță prințul Kung, deși i-am spus lui Su Shun că voi sta până mâine-dimineață.

— Cine ne va proteja când vom transporta sicriul de la Jehol la Peking? întreabă Nuharoo.

Coborându-și vocea, prințul Kung spune:

— Eu mă voi ocupa de tot. Treaba voastră e să vă purtați cât mai normal posibil. Nu vă faceți griji. Prințul Ch'un va fi în preajmă.

Prințul Kung ne avertizează să ne așteptăm la o criză de furie din partea lui Su Shun. Vrea să fim pregătite pentru primirea unui document trimis de un inspector de justiție provincial pe nume Tung Yen-ts'un. El va face publice defectele lui Su Shun și ne va numi pe mine și pe Nuharoo „alegerea poporului". Prințul Kung vrea să avem în vedere că atunci când Su Shun va primi documentul lui Tung, acesta va fi fost deja analizat de oamenii de stat din toată țara. Prințul Kung nu a dezvăluit nici un detaliu. Îmi dau seama că îi este teamă că Nuharoo nu va fi în stare să păstreze tăcerea dacă se întâmplă să o întrebe Su Shun.

Ne despărțim.

Înainte de cină, Nuharoo vine cu Tung Chih în apartamentul meu. Nu se simte în siguranță și vrea să știe dacă am văzut ceva neobișnuit. Observ că vizita prințului Kung l-a pus în gardă pe Su Shun. S-a întărit paza în curtea exterioară, înainte ca poarta să fie încuiată pentru noapte. Îi spun lui Nuharoo să iasă și să miroasă parfumul dafinului în grădină sau să viziteze izvorul termal. Îmi spune că nu are dispoziția pentru nici una dintre ele. Pentru a-l liniști pe

Tung Chih, iau o broderie și o rog pe Nuharoo să pună mai multă lumină pe model. Coasem și pălăvrăgim cu Tung Chih până adoarme.

Mă rog pentru siguranța prințului Kung. După ce îi trimit pe Nuharoo și Tung Chih în camera mea de oaspeți ca să doarmă, merg și eu în pat. Îmi este teamă să închid ochii.

După câteva zile sosește documentul lui Tung Yen-ts'un. Su Shun este foarte furios. Eu și Nuharoo îl citim după ce acesta ni-l înmânează fără nici o tragere de inimă. În secret, suntem încântate.

În ziua următoare oamenii lui Su Shun lansează un contraatac. Sunt aduse exemple istorice pentru a convinge Curtea că eu și Nuharoo ar trebui să ne retragem din Regență. La audiență, oamenii lui Su Shun vorbesc unul după altul, încercând să ne sperie. Ei îl vorbesc de rău pe prințul Kung și îl acuză pe Tung Yen-ts'un de neloialitate, considerându-l o marionetă:

— Trebuie să tăiem mâna care trage sforile!

Prințul Kung voia ca eu să nu vorbesc, dar portretul negativ pe care îl zugrăvește Su Shun are efect printre membrii Curții. Ar fi fatal să îi permit lui Su Shun să stăruie asupra faptului că împăratul Hsien Feng l-a exclus pe prințul Kung din testamentul său. Oamenii sunt curioși în legătură cu motivul, și Su Shun le servește propria sa interpretare.

Cu permisiunea lui Nuharoo, amintesc Curții că Su Shun l-ar fi oprit pe împăratul Hsien Feng de la a-l numi pe Tung Chih ca succesor, dacă nu m-aș fi apropiat eu însămi de patul de moarte. Su Shun este răspunzător pentru relațiile tensionate care au existat între Hsien Feng și prințul Kung. Avem motive serioase să credem că Su Shun l-a manipulat pe împărat în ultimele sale zile. La vorbele mele, Su Shun țâșnește de

pe scaun. Lovește cu pumnul cea mai apropiată coloană și rupe evantaiul pe care îl ține:

— Aș vrea ca împăratul Hsien Feng să te fi îngropat cu el! urlă el la mine. Ai înșelat Curtea și ai exploatat bunătatea și vulnerabilitatea împărătesei Nuharoo. I-am promis Răposatei Sale Majestăți să fac dreptate. Aș vrea să o rog pe Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo, să-mi acorde sprijinul. Se întoarce spre ea: Împărătească Nuharoo, chiar o cunoașteți pe femeia care stă lângă dumneavoastră? Credeți că ea ar fi satisfăcută doar să împartă rolul de regent cu dumneavoastră? Ar fi oare mai fericită dacă n-ați exista? Sunteți în mare pericol, doamnă! Feriți-vă de această femeie diabolică înainte ca ea să vă pună otravă în supă!

Tung Chih este speriat. Ne imploră pe mine și pe Nuharoo să plecăm. Când îi spun că nu vom face asta, se scapă pe el.

Văzând urina care picură de pe tron, Nuharoo aleargă lângă Tung Chih.

Eunucii vin repede cu prosoape.

Un membru mai în vârstă al clanului se ridică și începe să vorbească despre unitatea și armonia familiei.

Tung Chih plânge și țipă când eunucii încearcă să îi schimbe roba.

Nuharoo plânge și imploră să plece cu Tung Chih.

Membrul mai în vârstă din clan sugerează să încheiem audiența.

Su Shun obiectează. Fără nici o altă discuție, el anunță că întrunirea va lua pauză numai dacă eu și Nuharoo respingem propunerea lui Tung Yen-ts'un.

Hotărăsc să mă retrag. Fără prințul Kung, nu am cum să-i fac față lui Su Shun. Am nevoie de timp pentru a-mi consolida relația cu Nuharoo,

dar nu doresc alte amânări. Corpul lui Hsien Feng zace acolo de mai bine de o lună. Deși bine sigilat, sicriul răspândește duhoarea descompunerii.

Su Shun și grupul său sunt încântați. El dezaprobă propunerea lui Tung și ne obligă să fim de acord să ne punem sigiliile pe un edict pe care l-a conceput privind acuzarea lui Tung Yen-ts'un.

Pe 9 octombrie 1861 are loc în Sala Cetii Fantastice o audiență pentru toți miniștrii și nobilii din Jehol. Eu și Nuharoo stăm de o parte și de alta a lui Tung Chih. Noaptea trecută am purtat o discuție amândouă. Eu am sugerat ca de data asta să conducă Nuharoo. Ea . fost de acord, dar nu s-a putut hotărî ce să spună. Am repetat până când s-a simțit pregătită.

— În legătură cu transportarea trupului împăratului la locul său de naștere, începe Nuharoo, în ce stadiu suntem cu pregătirile? Dar cu ceremonia de despărțire de spiritul Majestății Sale?

Su Shun iese în față:

— Totul este pregătit, Majestatea Voastră. Așteptăm ca Tânăra Sa Majestate, Tung Chih, să vină în camera sicriului pentru a începe ceremonia, și după aceea palatul va fi gata să plece din Jehol.

Nuharoo aprobă din cap, aruncându-mi o privire să se asigure că o sprijin:

— Cu toții ați muncit din greu de la moartea soțului meu, mai ales Consiliul de Regenți. Regretăm că Tung Chih este la o vârstă fragedă, iar eu și Yehonala suntem copleșite de durere. Vă rugăm să ne înțelegeți și să ne iertați dacă nu ne-am îndeplinit datoria așa cum se cuvenea.

Nuharoo se întoarce spre mine și eu îi fac semn din cap, aprobator.

— Acum câteva zile, continuă Nuharoo, a existat o mică neînțelegere între Consiliul de Regenți și noi. Regretăm că a avut loc. Noi împărtășim aceleași bune intenții, și asta este tot ce ar trebui să conteze. Haideți să trecem peste asta și să păzim sicriul imperial ca să ajungă în siguranță înapoi la Peking. Când această sarcină va fi realizată, tânărul împărat va acorda recompense. Și acum, împărăteasa Yehonala.

Știu că trebuie să iau Curtea prin surprindere:

— Aș vrea o dare de seamă cu privire la pregătirile legate de siguranța călătoriei. Su Shun?

Fără tragere de inimă, dar obligat de formalități, Su Shun răspunde:

— Întreaga procesiune imperială va fi divizată în două părți. Prima secțiune am numit-o Parada Fericirii. Am stabilit ca împăratul Tung Chih și împărătesele să aibă jilțurile în această secțiune, pentru a sărbători numirea lui Tung Chih drept noul conducător. Paza va fi alcătuită din cincizeci de mii de stegari conduși de prințul Yee. El va fi urmat de alte două divizii. Una este formată din șapte mii de oameni, transferați din zonele din jurul Jeholului, care vor fi responsabili cu siguranța Majestății Sale. Cealaltă divizie este alcătuită din trei mii de gărzi imperiale conduse de Yung Lu. Misiunea lor va fi să execute parada ceremonială. Eu însumi voi conduce procesiunea cu patru mii de oameni.

— Foarte bine.

Nuharoo este impresionată.

— Te rog, continuă cu a doua secțiune, ordon eu.

— Am numit a doua secțiune Parada Mâhnirii, continuă Su Shun. Sicriul împăratului Hsien Feng va face parte din aceasta. Zece mii de oameni și cai au fost transferați din provinciile

Fluviului Amur, Chihli, Shenking și Hsian. Fiecare guvernator de provincie a fost anunțat să primească procesiunea de-a lungul drumului. Generalul Sheng Pao a fost convocat să asigure paza acelor zone pe care le considerăm nesigure, cum ar fi Kiangsi și Miyun.

Sesizez o problemă. Cum ar putea oamenii prințului Kung să atace, când Su Shun ar putea cu ușurință să ne țină pe noi și pe Tung Chih ca ostatici? Dacă ceva i-ar stârni suspiciunea lui Su Shun, el ar avea ocazia să ne facă rău. Cum aș putea să știu dacă un astfel de „accident" nu se pune deja la cale? Inima îmi bubuie în piept atunci când vorbesc din nou:

— Măsurile Marelui Cancelar par excelente. Mă preocupă un singur lucru. Parada Fericirii va fi însoțită de steaguri colorate, pocnitori, dansatori și muzică răsunătoare?

— Da.

— Iar Parada Mâhnirii dimpotrivă?

— Întocmai.

— Spiritul împăratului Hsien Feng va fi tulburat de trompete, atunci, evidențiez eu. Cântecele vesele le vor copleși pe cele triste, de vreme ce paradele sunt atât de strâns legate.

— Într-adevăr, spune prințul Yee, mușcând momeala. Grija împărătesei Yehonala e îndreptățită. Ar trebui să separăm cele două parade, ceea ce nu ar fi o problemă. Se întoarce spre Su Shun, care se uită lung la el, cu ochii scăpărându-i de furie. Însă e prea târziu. Limba prințului Yee nu se oprește: Sugerez ca Parada Fericirii să meargă prima și Parada Mâhnirii să o urmeze la câteva mile distanță.

— Se aprobă. Pun capacul înainte ca Su Shun să aibă ocazia să miroasă ce gătesc în oală. Ce idee bună! Cu toate acestea, împărăteasa Nuharoo și cu mine nu ne-am simți în largul nostru ca

Majestatea Sa să călătorească singur. Două săptămâni e o perioadă lungă pentru ca împăratul Hsien Feng să meargă fără să fie însoțit.

Neirosind nici o ocazie de a se da mare din nou, prințul Yee sare cu altă sugestie:

— Sunt sigur că oricare dintre noi va fi fericit să o însoțească pe Răposata Sa Majestate. Mi se permite mie această onoare?

— Îl vreau pe Su Shun, zice Nuharoo și îi dau lacrimile. El este omul cel mai de încredere al soțului nostru. Cu Su Shun alături de Majestatea Sa, sufletul ceresc se va odihni în pace. Vrei să accepți umila mea cerere, Su Shun?

— Este onoarea mea, Majestatea Voastră.

Su Shun este în mod evident nemulțumit.

Nu reușesc să-mi stăpânesc încântarea. Nuharoo nici nu știe ce-a făcut. A creat situația perfectă de care să profite prințul Kung.

— Vă mulțumim, prințe Yee, spun eu. Veți fi cu siguranță răsplătit când ajungem la Peking.

Nu mă aștept să ni se ofere șansa de a îmbunătăți și mai mult situația, însă oportunitatea vine singură. Ca și cum ar fi condus de dorința de a ne face pe plac în continuare, din lăcomie sau pur și simplu datorită firii sale superficiale, prințul Yee adaugă:

— Nu vreau să mă flatez singur, Majestatea Voastră. Voi merita răsplata Domniilor Voastre deoarece călătoria va fi dură pentru mine. Nu numai că am fost numit la comanda Curții Interioare, dar am și mari responsabilități militare. Trebuie să mărturisesc că sunt deja epuizat.

Mă folosesc de cuvintele lui și spun:

— Ei bine, prințe Yee, Nuharoo și cu mine credem că Tânăra Sa Majestate, Tung Chih, va găsi o altă cale. În nici un caz nu vrem să te suprasolicităm. De ce nu lași altora obligațiile militare, ca să conduci doar Curtea Interioară?

Prințul Yee nu era pregătit pentru reacția mea rapidă:

— Desigur, răspunde el. Dar aveți în minte un înlocuitor pentru mine în acest moment?

— Nu ai de ce să-ți faci griji, prințe Yee.

— Dar cine va fi?

Îl văd pe Su Shun pășind înainte și hotărăsc să pecetluiesc momentul:

— Prințul Ch'un va prelua obligațiile militare, spun eu, întorcându-mi privirea de la Su Shun. El pare disperat să vorbească și îmi este teamă că-i va atrage atenția lui Nuharoo. Prințului Ch'un nu i s-a încredințat vreo misiune. O țintuiesc cu privirea pe Nuharoo: El va fi perfect pentru această treabă, nu crezi?

— Da, doamnă Yehonala, aprobă ea.

— Prințe Ch'un! strig eu.

— Aici, vine răspunsul prințului Ch'un dintr-un colț al încăperii.

— Îți convine această măsură?

— Da, Majestatea Voastră, se înclină prințul Ch'un.

Expresia prințului Yee se schimbă, pentru a-și arăta regretul față de ceea ce și-a făcut singur. Pentru a-i ridica din nou moralul, îi spun:

— Totuși, am dori ca prințul Yee să își reia deplina responsabilitate când vom ajunge la Peking. Tânăra Sa Majestate nu se poate descurca fără el.

— Da, desigur, Majestatea Voastră. Vă mulțumesc!

Prințul Yee e din nou un om fericit.

Mă întorc spre Nuharoo:

— Cred că asta este tot pentru această audiență?

— Așa este, însă trebuie să-i mulțumim Marelui Consilier Su Shun că a făcut o treabă atât de bună cu pregătirile.

22

10 octombrie a fost o zi de bun augur, când sicriul împăratului Hsien Feng a fost ridicat pe umerii a o sută douăzeci și patru de cărăuși. La ceremonia de plecare, eu și Nuharoo am purtat rochii de doliu sofisticate, cu ornamente din piatră. Cele de pe cap și umeri, brâurile și pantofii cântăreau mai mult de douăzeci și cinci de livre. În fața ochilor mi se legănau, ca o draperie, mărgele din aur, iar pe cercei din jad era sculptat cuvântul *tien*, „în memoria". Mă dureau urechile și spatele de greutatea podoabelor. Deoarece rămaseserăm fără cărbuni, nu făcuserăm baie de săptămâni. Mă mânca pielea capului. Uleiul pe care îl foloseam pentru păr atrăgea praful și sfârșea sub unghiile mele, de cât mă scărpinam. Era greu să arăți grație în astfel de împrejurări.

Lui Nuharoo îi părea rău pentru manierele mele necorespunzătoare, și în mod intenționat se dădea pe ea însăși drept un exemplu pe care eu să-l urmez. Îi admiram rezistența când venea vorba de înfățișarea ei. Eram sigură că stătea dreaptă chiar și pe vasul de toaletă. Bănuiam că se comportase cu aceeași rigiditate și în patul lui Hsien Feng. În ceea ce privește amorul, împăratul era un bărbat care aprecia creativitatea. Nuharoo probabil că-i oferise poza standard din *Programul de activitate în iatacul imperial* și se așteptase, totuși, ca el să-i ofere sămânța.

Întotdeauna puteai fi sigur că machiajul lui Nuharoo este pictat până la cel mai mic detaliu. Avea doi meșteșugari pentru unghii, pregătiți în sculptura pe boabe de grâne, care puteau să redea peisaje întregi și tablouri arhitecturale pe unghiile ei. Era nevoie de o lupă ca să apreciezi pe deplin măiestria. Nuharoo știa exact ce voia. Pe sub roba de doliu ea continua să poarte rochia în care își propusese să moară. Era atât de murdară, încât marginea gulerului devenise gri.

Mergeam printr-o pădure de umbrele și corturi din mătase în formă de pavilion. Am inspectat cortegiul și am ars tămâie. La sfârșit am turnat vin, invitând sicriul să-și urmeze drumul. Procesiunea a pornit pe drumurile sălbatice de la Jehol spre Marele Zid.

Sicriul fusese finisat cu patruzeci și nouă de straturi de vopsea. Era de un roșu trandafiriu cu modele de dragoni din aur. Drumul era deschis de o divizie de gărzi ceremoniale. Sicriul era suspendat în aer pe un imens cadru roșu, în mijlocul căruia se afla un catarg asortat, cu un steag de nouă pe optsprezece picioare, pe care era blazonul cu dragonul de aur ce scoate flăcări. De asemenea, erau și clopoței de vânt din cupru. În spatele steagului-dragon se aflau o sută de steaguri cu imaginea unor animale puternice, cum ar fi urși și tigri.

În urma steagurilor veneau palanchine goale pentru spirite. Jilțurile erau de diferite mărimi și forme, și erau decorate fabulos, fiind tapițate cu piele de leopard. O imensă umbrelă galbenă decorată cu flori albe însoțea fiecare jilț.

Eunuci în veșminte din mătase albă purtau vase pentru ars tămâia. În spatele lor urmau două orchestre, una cu instrumente de alamă, iar cealaltă cu instrumente cu coarde și flaute.

Când orchestrele începeau să cânte, în aer se aruncau bani din hârtie albă, care cădeau jos precum fulgii de zăpadă.

Nuharoo, Tung Chih și cu mine am trecut, înainte de a urca în palanchinele noastre, pe lângă lama și călugări, alături de care erau cai și oi de ceremonie pictați. Sunetul trompetelor tibetane și duduitul tobelor erau atât de puternice, că nu puteam să-mi aud vocea când vorbeam cu Tung Chih. Nu a vrut să stea singur, dar i-am spus că trebuie să o facă, de dragul etichetei. Tung Chih s-a bosumflat și a cerut iepurele cu ochi roșii. Din fericire, Li Lien-ying îl avea la el. I-am promis lui Tung Chih că eu sau Nuharoo îl vom însoți de îndată ce vom putea.

Procesiunea s-a împărțit în două părți la poalele Marelui Zid, Parada Fericirii deschizând drumul și Parada Mâhnirii venind după ea la mai multe mile în urmă.

După-amiază s-a schimbat vremea. A început să plouă și apoi să toarne cu găleata. În următoarele câteva zile, procesiunea noastră s-a întins într-o coloană din ce în ce mai lungă. Înainta cu greu prin noroiul bătut de ploile repetate. Pentru prima oară în viața ei, Nuharoo a pierdut controlul asupra machiajului său. De furie, ea dădea vina pe slujnicele care cărau oglinda, prea obosite ca să o mai țină nemișcată. Îmi era milă de servitoare. Oglinda cât o fereastră era prea mare și prea grea pentru ele.

Potrivit iscoadelor, trecătorile mișunau de banditi. Mă îngrijoram în legătură cu ceea ce ar fi putut să aducă viitorul în ora următoare. Sub acoperirea ploii putea să atace oricine.

Deoarece astrologul imperial avea calculate toate datele, nici nu se punea problema să ne

oprim, oricât de tare se udau cărăuşii. Ploaia continua să toarne. Îmi închipuiam dificultăţile eunucilor care cărau mobila din lemn. Spre deosebire de cărăuşii sicriului, care erau călîţi fizic, eunucii erau precum plantele delicate de seră. Erau obişnuiţi cu viaţa din Oraşul Interzis, şi mulţi dintre ei se aflau încă în primii ani ai adolescenţei.

Am adormit în palanchin şi am avut un vis straniu. Intram în mare ca un peşte. Înotând, am intrat într-o gaură dintr-o peşteră îngropată adânc pe fundul mării. În jurul marginilor gropii erau spini deşi. Pielea îmi era zgâriată de spini şi apa din jurul meu se făcea roz. Înotam în sus şi în jos, chinuită de o durere groaznică, încercând să scap de spini. Atunci m-a trezit Li Lien-ying:

— S-a oprit ploaia, doamnă, şi astrologul a zis că acum putem să ne odihnim în siguranţă.

— Am fost în apă? l-am întrebat eu.

El făcu pauză o clipă, apoi răspunse:

— Dacă aţi fost peşte, doamnă, aţi supravieţuit.

Palanchinul fu lăsat jos şi eu am coborât. Îmi simţeam trupul ca şi cum ar fi fost bătut:

— Unde ne aflăm?

— Un sat numit Freamătul Primăverii.

— Unde e Tung Chih?

— Tânăra Sa Majestate este cu împărăteasa Nuharoo.

M-am dus să-i caut. Rămăseseră în urmă cu vreo jumătate de milă. Nuharoo a insistat să schimbe cărăuşii palanchinului. În loc să dea vina pe drumurile alunecoase, ea i-a învinovăţit pe cărăuşi.

Nuharoo îmi spune că şi ea a avut un vis. A fost exact pe dos decât al meu. În visul ei, se făcea că este într-un regat liniştit, iar oglinda

ei era cât peretele. Regatul era ascuns în cele mai adânci străfunduri ale unui munte. Un budist cu barbă albă până la pământ o condusese în acest loc. Ea era venerată și toți supușii ei mergeau având pe capete porumbei albi.

După ceva tânguială, Tung Chih a fost de acord să părăsească palanchinul cât un cort al lui Nuharoo și să vină să stea cu mine.

— Doar pentru scurtă vreme, zise el.

Am încercat să nu las să mă supere atașamentul crescând al fiului meu față de Nuharoo. El era unul dintre puținele lucruri rămase în viața mea care îmi putea aduce fericire adevărată. Mă schimbasem atât de mult de când intrasem în familia imperială. Nu mai spuneam „Mă simt bine azi" când mă trezeam dimineața. Cântecele vesele pe care le auzeam în mintea mea fuseseră toate reduse la tăcere. Acum, în străfundul gândurilor mele locuia teama.

M-am convins pe mine însămi că aceasta nu era decât o parte din călătoria vieții. Veselia aparținea tinereții și ți-o pierdeai în mod natural. Ceea ce aveam să câștig era maturitatea. Ca un copac, rădăcinile aveau să-mi crească mai puternice pe măsură ce îmbătrâneam. Abia așteptam să ating pacea și fericirea în chip esențial.

Însă primăvara mea continua să fie lipsită de fluturi. Cel mai trist lucru era faptul că încă mă simțeam dornică de pasiune. Dacă Tung Chih mi-ar fi fost apropiat, fluturii s-ar fi întors. Aș fi putut să ignor orice altceva, până și singurătatea și dorul profund după un bărbat. Aveam nevoie de dragostea fiului meu pentru a suporta existența. Tung Chih era aproape, la o aruncătură de băț, și totuși am fi putut foarte bine să fim despărțiți de un ocean. Aș fi făcut orice să-i câștig afecțiunea, însă el era hotărât să nu-mi acorde nici o șansă.

Fiul meu mă pedepsea pentru principiile după care îi impuneam să trăiască. Avea două feluri de expresie când mă privea. Una era cea a unui străin, de parcă nu m-ar fi cunoscut și nici nu îl interesa să mă cunoască. Cealaltă era una de uimire. Nu putea înțelege de ce trebuie să fiu eu singura care îl contestă. Privirea lui analiza propria mea existență. După ce ne certam, expresia sa afișa un rânjet sarcastic.

Eu eram micșorată în ochii fiului meu. Adorația mea pentru această mică ființă mă reducea la osul care dansa în supa imperială ce fierbea de două sute de ani.

Odată, i-am văzut pe Tung Chih și pe Nuharoo jucându-se. Fiul meu studia harta Chinei. I-a plăcut la nebunie când Nuharoo a greșit localizarea Cantonului. Ea l-a implorat să o lase să abandoneze jocul, iar el i-a îndeplinit dorința și i-a oferit brațele sale. Era atras de slăbiciunea ei. Să o protejeze de mine îl făcea să se simtă ca un erou.

Și totuși, nu puteam să nu-mi iubesc fiul. Nu mi-am putut niciodată nega afecțiunea pe care i-o purtam. Din clipa în care s-a născut Tung Chih, am știut că îi aparțin. Trăiam pentru binele lui. Nu exista nimic altceva decât el.

Dar trebuia să sufăr, și m-am hotărât să accept asta. Eram pregătită să fac orice pentru a-l ajuta pe Tung Chih să evite soarta tatălui său. Cu toate că Hsien Feng fusese un împărat, el fusese privat de înțelegerea elementară a propriei sale vieți. Nu fusese crescut în adevăr și murise în confuzie.

Privind afară, zăresc pietrele imense, în formă de căpățâni, înconjurate de un desiș de tufe sălbatice. Mile în șir fără nici un acoperiș. Parada noastră fastuoasă este doar pentru ochii

Cerului. Știu că nu ar trebui să-mi displacă, dar nu mă pot abține. Stând în palanchin, mă pătrunde umezeala și mă dor toate cele. Cărăușii sunt epuizați, uzi și murdari. Muzica veselă nu face decât să mă deprime și mai mult.

Li Lien-ying se plimbă de colo-colo între palanchinul meu și al lui Nuharoo. E îmbrăcat într-o robă purpurie din bumbac, iar vopseaua de la căciulă i se scurge în șuvițe micuțe pe față. Li Lien-ying și-a învățat meseria de servitor imperial, și este acum aproape la fel de bun ca An-te-hai. Sunt îngrijorată în legătură cu An-te-hai. Prințul Ch'un mi-a spus că este în închisoarea din Peking. Pentru a-și desăvârși înșelăciunea, An-te-hai îl scuipase pe paznic, asigurându-și o pedeapsă și mai aspră: a fost pus într-o celulă cu apă în care pluteau fecale în jurul gâtului său. Mă rog ca el să reziste până ajung eu. Nu pot încă să spun dacă mă voi întoarce la Peking cu capul pe umeri, dar, dacă o voi face, voi desface eu însămi lanțurile lui An-te-hai.

Parada Fericirii rămâne în urmă. E greu să ții aliniate animalele obosite. Cărăușii au încetat să-și mai intoneze îmbărbătările, și nu mai aud decât zgomotul pașilor și gâfâitul bieților nenorociți. Tung Chih vrea să iasă din palanchin să se joace și mi-aș dori să-i pot da voie. Aș vrea să-l văd că aleargă o milă cu Li Lien-ying. Însă este periculos. De mai multe ori am observat trecând chipuri ciudate în uniformele gărzilor noastre. Mă întreb dacă sunt spionii lui Su Shun. În fiecare zi, cărăușii mei sunt înlocuiți de oameni noi.

Când îl întreb pe cumnatul meu, prințul Ch'un, despre schimbarea cărăușilor, el îmi răspunde că e ceva normal. Cărăușii sunt rotiți, pentru ca bășicile de pe umerii lor să aibă timp să se vindece. Nu sunt convinsă.

Pentru a mă alina, Ch'un îmi vorbește despre Rong și băiețelul lor. Sunt bine și se află cu câteva mile în urmă. Sora mea nu a vrut să mi se alăture, deoarece se teme că s-ar putea întâmpla ceva cu palanchinul meu. „Un copac mare atrage un vânt mai puternic", a fost mesajul pe care mi l-a trimis, și îmi sugerează să fiu cu băgare de seamă.

Ajungem la un templu situat pe un munte. S-a făcut întuneric și burnița s-a oprit. Trebuie să intrăm și să ne rugăm la altare, iar apoi să ne petrecem noaptea aici. În clipa în care Nuharoo, Tung Chih și cu mine coborâm din palanchine, cărăușii se îndepărtează cu ele. Mă grăbesc și îl ajung din urmă pe ultimul cărăuș: îl întreb de ce nu rămân cu noi. Îmi răspunde că au fost instruiți să nu lase palanchinele lângă templu.

— Și dacă se întâmplă ceva și trebuie să ne întoarcem la palanchine, iar voi nu sunteți aici? îl întreb.

Cărăușul se aruncă la pământ și se ploconește ca un prost. Însă nu-mi răspunde la întrebare, așa că nu folosește la nimic să insist.

— Vino înapoi, Yehonala, țipă Nuharoo. Sunt sigură că cercetașii și iscoadele noastre au verificat siguranța templului.

Templul pare a fi bine pregătit pentru sosirea noastră. Acoperișul vechi a fost lustruit și înăuntru s-a făcut curățenie. Mai-marele călugărilor este un bărbat cu înfățișare blândă, cu buze subțiri și obraji rotofei.

— Zeița milei, Kuan Ying, a transpirat, zice el zâmbind. Am știut că acesta era mesajul Cerului care îmi spunea că Majestățile Voastre veți trece pe aici. Deși templul este mic, urarea mea umilă de bun venit se întinde de la mâna lui Buddha către infinit.

La cină ni se servește supă fierbinte din rădăcină de ghimbir cu pâinici din boabe de soia și

grâu. Tung Chih își îngroapă fața în bol. Și mie îmi este o foame de lup. Mănânc toată supa din farfurie și mai cer. Nuharoo nu se grăbește. Își verifică fiecare nasture de la robă, asigurându-se că nu a pierdut vreunul, și își îndreaptă florile ofilite din păr. Ia din supă cu linguri fără vârf, până când foamea ei nu mai poate fi ținută în frâu. Ridică bolul și bea precum un țăran.

După masă, călugărul ne conduce politicos în camera noastră și pleacă. Suntem foarte bucuroase să descoperim că lângă paturi sunt încălzitoare din ceramică, așa că ne punem hainele la uscat. În clipa în care Tung Chih vede că ligheanele sunt pline cu apă, Nuharoo țipă de bucurie, apoi oftează:

— Asta e, cred că va trebui să mă spăl fără servitoare.

Se dezbracă nerăbdătoare. Este prima oară când o văd goală. Trupul ei de culoarea fildeșului este o minunată operă a Cerului. Are un corp zvelt, cu sâni ca merele și picioare lungi, netede ca jadul. Spatele drept se curbează într-un posterior rotund și senzual. Mă face să mă gândesc că moda hainelor fără formă pentru femeile manciuriene este o adevărată crimă.

Precum o căprioară care stă lângă o stâncă, sub lumina lunii, Nuharoo se așază lângă lighean. Se spală încet pe tot corpul. Frumusețea aceasta a fost numai pentru ochii lui Hsien Feng, mă gândesc eu.

Mă trezesc în toiul nopții. Nuharoo și Tung Chih dorm buștean. Suspiciunile mele revin. Îmi amintesc zâmbetul călugărului – îi lipsea sinceritatea. Ceilalți călugări nu aveau expresiile liniștite pe care sunt obișnuită să le văd la budiști. Ochii lor priveau într-o parte, și apoi, din nou, la mai-marele lor, de parcă așteptau un semnal.

În timpul mesei, l-am întrebat pe mai-marele călugărilor despre banditii din zonă, și mi-a răspuns că nu a auzit niciodată de așa ceva. Spunea oare adevărul? Iscoadele noastre ne anunțaseră că există banditi în această regiune. Mai-marele călugărilor trebuie să fi petrecut mulți ani trăind aici – cum ar putea să nu știe?

Călugărul a schimbat subiectul când l-am rugat să mi se arate templul. Ne-a dus în sala principală, astfel încât să putem aprinde tămâie pentru zei, și apoi ne-a adus imediat înapoi în această cameră de dormit. Când l-am întrebat despre istoria sculpturilor de pe pereți, el a schimbat din nou subiectul. Felului său de a vorbi îi lipsea, de asemenea, înțelepciunea unui preot, atunci când i-a spus lui Tung Chih povestea lui Buddha cel cu o mie de mâini. Nu părea să fie familiarizat cu stilurile de caligrafie elementare, ceea ce mi se pare greu de crezut, căci călugării trăiesc din copierea sutrelor. L-am întrebat câți călugări adăpostește în templu, și el mi-a spus că opt. De unde am primi ajutor dacă ar ataca banditii?

Cu cât mă gândesc mai mult la acest bărbat dubios, cu atât devin mai neliniștită.

— Li Lien-ying, șoptesc eu.

Eunucul meu nu răspunde, iar lucrul ăsta e cât se poate de neobișnuit. Li Lien-ying are somnul ușor. Aude și o frunză care cade din copacul din fața ferestrei. Ce-o fi cu el? Îmi aduc aminte că mai-marele călugărilor l-a invitat să bea ceai după cină.

— Li! Li Lien-ying!

Mă ridic în capul oaselor și îl zăresc în colț. Doarme buștean. Se poate să fi fost ceva în ceaiul pe care i l-a servit călugărul?

Mă strecor în robă și traversez încăperea. Zgâltâi eunucul, dar el îmi răspunde cu un sforăit sonor. Poate că e doar foarte obosit.

Mă hotărăsc să ies afară și să verific curtea. Îmi este teamă, dar mă înspăimântă și mai mult îndoiala care mă cuprinde.

Luna strălucește, iar curtea pare acoperită cu un strat de sare. Vântul poartă parfumul dafinului. În clipa când mă gândesc la liniștea profundă din curte, zăresc o umbră ascunsă după o arcadă. Lumina lunii îmi joacă feste? Sau poate nervii mei?

Merg înapoi în cameră și închid ușa. Mă urc în pat și trag cu ochiul pe fereastră. În fața mea se află un copac cu trunchiul gros. În întuneric, trunchiul își tot schimbă forma. Acum pare că îi crește o burtă, pentru ca în clipa următoare să-i crească un braț.

Ochii nu mă înșală: chiar sunt oameni în curte și se ascund pe după copaci.

O trezesc pe Nuharoo și îi explic ce am văzut.

— Tu vezi soldați și în spatele firelor de iarbă, se plânge Nuharoo punându-și hainele.

În timp ce îl îmbrac pe Tung Chih, Nuharoo se duce să-l trezească pe Li Lien-ying.

— Sclavul e sigur beat, zice ea. Nu se trezește.

— Ceva nu e în regulă, Nuharoo.

Îl plesnesc pe Li peste față și în cele din urmă se trezește. Însă când încearcă să se ridice, picioarele i se împleticesc. Rămânem înmărmuriți.

— Pregătește-te de fugă, zic eu.

— Unde putem să mergem? se agită Nuharoo.

Nu cunoaștem zona deloc. Chiar dacă am reușit să ieșim din templu, am putea să ne rătăcim cu ușurință pe munte. Dacă n-am fi prinși, am putea muri de foame. Dar ce s-ar întâmpla dacă am rămâne aici? Acum nu mai am nici un dubiu că mai-marele călugărilor e omul lui Su Shun. Ar fi trebuit să insist să păstrăm cărăușii aproape.

Îi spun lui Tung Chih să se țină de mine când deschid ușa. Muntele începe să-și arate forma în lumina de dinaintea ivirii zorilor. Foșnetul vântului printre pini seamănă cu un val învolburat. Toți patru străbatem holul și trecem pe lângă o poartă arcuită. Urmăm o cărare abia vizibilă.

— Asta ar trebui să ne ducă la poalele muntelui, zic eu, deși nu sunt sigură.

Nu ajungem prea departe, și auzim zgomote de urmărire.

— Uite, Yehonala, ne-ai băgat în bucluc, țipă Nuharoo. Am fi putut să-i chemăm în ajutor pe călugări, dacă am fi rămas în templu.

O trag pe Nuharoo după mine, iar Li Lien-ying se chinuie să rămână în picioare în timp ce-l cară în spate pe Tung Chih. Deodată, cărarea ne este blocată de un grup de bărbați mascați.

— Dă-le ce vor, îi zic lui Nuharoo, presupunând că sunt banditi.

Bărbații nu scot nici un sunet, însă vin mai aproape în jurul nostru.

— Uite, luați bijuteriile noastre, zic eu. Luați-le pe toate și lăsați-ne să plecăm!

Însă bărbații nu le vor. Se reped la noi și ne leagă cu sfori. Ne îndeasă cocoloașe de cârpă în gură și ne leagă la ochi.

Sunt într-un sac de iută legat de un par și purtat pe umerii bărbaților. Cât m-am zbătut, mi-a alunecat de pe ochi cârpa cu care eram legată, deși în gură încă mai am călușul. Prin țesătura aspră a sacului văd lumina. Oamenii coboară smucit printre dealuri și bănuiesc că nu sunt banditi, căci aceia ar fi avut picioare zdravene pentru terenul acesta plin de obstacole.

Am sperat că prințul Kung ne va proteja, dar se pare că Su Shun a fost mai deștept decât el.

Nu există nici o modalitate să pot scăpa, dacă intenția bărbaților este de a mă ține prizonieră.

Cred că Nuharoo are o șansă să trăiască, dar ce se va întâmpla cu Tung Chih? Cât de uimitor de ușor a fost pentru Su Shun să organizeze o lovitură de stat! Nici armată, nici arme, nici o picătură de sânge vărsată – doar câțiva bărbați costumați în bandiți. Guvernul nostru este un dragon de hârtie făcut numai pentru parade. Era Fericirii de Bun Augur este o glumă. Cum i-ar plăcea asta împăratului Hsien Feng, acum că Su Shun și-a dat arama pe față!

Crengi se lovesc de sac. Ascult în întuneric, căutând vocea lui Tung Chih. Nu se aude nimic. Urmează să fiu executată? Nu îndrăznesc să reflectez la ce mi se va întâmpla. După unghiul parului, îmi dau seama că terenul a devenit mai puțin alunecos.

Fără nici un avertisment, sunt aruncată și mă lovesc de ceva ce-mi pare a fi o buturugă. Capul mi se izbește de o suprafață dură, și durerea pe care o simt este groaznică. Îi aud pe bărbați vorbind, apoi aud pași grei care se apropie. Sunt târâtă printre frunze uscate și împinsă în ceva ce-mi pare un șanț.

Cârpa din gura mea s-a îmbibat cu salivă și în cele din urmă cade. Nu îndrăznesc să strig după ajutor, temându-mă că vor veni și vor termina cu mine mai repede. Încerc să mă pregătesc pentru ce e mai rău, însă mă cuprinde un sentiment zdrobitor: *Nu pot să mor fără să știu unde este Tung Chih!* Încerc să sfâșii sacul cu dinții, însă efortul este zadarnic, de vreme ce mâinile îmi sunt legate la spate.

Aud pași peste frunzele uscate. Cineva se apropie și se oprește lângă mine. Încerc să-mi mișc picioarele și să mă adun într-o poziție mai bună, pentru a mă apăra din interiorul sacului,

dar și picioarele îmi sunt legate. Aud răsuflarea bărbatului.

— În numele Cerului, cruță-mi fiul! țip eu și apoi mă ghemuiesc.

Îmi închipui cuțitul său care taie sacul și metalul rece pătrunzându-mi în carne.

Dar nu se întâmplă asta. Aud în schimb mai mulți pași și zăngănitul metalic al armelor. Se aude un țipăt scurt și apoi ceva, un trup, cade peste mine.

Pentru o clipă se face liniște, apoi din depărtare aud sunet de copite și de oameni care strigă. Nu mă pot hotărî dacă să rămân tăcută sau să strig după ajutor. Dacă sunt oamenii lui Su Shun care au venit să se asigure că sunt moartă? Dar dacă sunt oamenii prințului Kung? Cum poți atrage atenția cuiva asupra unui sac de iută care zace într-un șanț sub un cadavru?

— Tung Chih! țip eu.

O clipă mai târziu, un cuțit taie sacul și respir aerul proaspăt. Cel care ține cuțitul este un soldat în uniforma Gărzii Imperiale. Stă în fața mea împietrit de uimire.

— Majestatea Voastră!

Se aruncă la pământ.

Îndepărtându-mi funiile de la mâini și de la picioare, îi spun:

— Ridică-te și spune-mi cine te-a trimis.

Soldatul se ridică și îmi arată cu degetul în spatele lui. Puțin mai încolo, un bărbat călare întoarce capul.

— Yung Lu!

El descalecă și îngenunchează.

— Cât pe-aci să fiu fantomă! strig eu. Sau sunt deja?

— Vorbiți, ca să aflu, Majestatea Voastră, zice Yung Lu.

Izbucnesc în plâns.

— Majestatea Voastră, murmură el, este vrerea Cerului că ați supraviețuit.

Își șterge sudoarea de pe frunte.

Încerc să ies din șanț, dar genunchii mă trădează și mă prăbușesc. El mă apucă de braț, iar atingerea mâinii sale mă face să suspin ca un copil:

— Aș fi fost o fantomă flămândă, zic eu. Am avut parte de foarte puțin somn, de nimic de mâncare toată ziua, nici măcar o picătură de apă ca să beau. Nici nu sunt îmbrăcată cum trebuie. Mi-am pierdut pantofii. Dacă i-aș fi întâlnit pe strămoșii imperiali, ei ar fi fost prea jenați ca să mă primească.

El se ghemuiește lângă mine:

— S-a terminat, Majestatea Voastră.

— A fost opera lui Su Shun?

— Da, Majestatea Voastră.

— Unde este asasinul?

Yung Lu arată cu bărbia înapoi spre șanț. Bărbatul mort de acolo are jumătate din față îngropată în țărână, însă îi recunosc trupul gras. Este mai-marele călugărilor.

Întreb unde sunt Tung Chih și Nuharoo. Yung Lu îmi spune că și ei au fost salvați și că își continuă călătoria spre Peking. Yung Lu i-a trimis deja mesageri lui Su Shun cu vestea că eu am fost găsită moartă, dar va dura câteva zile până când raportul fals va ajunge la el, ceea ce face parte tot din planul prințului Kung.

Yung Lu mă așază într-o căruță și mă escortează el însuși. Urmăm o rută mai scurtă și sosim la Peking cu mult înaintea lui Su Shun și a procesiunii sale.

23

Aşteptându-mă în Oraşul Interzis, prinţul Kung a fost uşurat să mă vadă teafără:

— Zvonurile despre moartea ta au circulat mai repede decât mesagerii noştri, mi-a spus el, întâmpinându-mă. Am fost măcinat de îngrijorare.

Cu lacrimi în ochi, ne înclinăm unul în faţa celuilalt.

— Poate că fratele tău chiar a vrut să mă ia cu el, i-am spus, simţindu-mă încă rănită.

— Dar s-a răzgândit în ultimul minut, nu-i aşa? Se poate ca el să fi ajutat din ceruri la salvarea ta. Prinţul Kung face o pauză: Sunt sigur că nu era lucid când l-a numit pe Su Shun.

— Aşa e.

Prinţul Kung m-a privit din cap până în picioare şi apoi a zâmbit:

— Bine ai venit acasă, cumnată. Ai avut o călătorie grea.

— Şi tu, i-am zis, observând căciula sa, care părea prea mare pentru el.

Şi-o tot împingea în spate cu mâna, ca să nu-i acopere sprâncenele.

— Am slăbit, dar nu m-am aşteptat să mi se micşoreze capul, râde el.

Când l-am întrebat despre mai-marele călugărilor, prinţul Kung mi-a explicat că asasinul era cunoscut sub numele de Palma lui Buddha – puterea lui fusese la fel de nemărginită precum

palma lui Buddha, despre care se zice că e capabilă să „acopere totul". În folclor, când Regele Maimuță al Magiei crede că a scăpat după ce a mers rostogolindu-se pe o roată de căruță mii de mile, el descoperă că a aterizat într-o palmă atotputernică. Capul meu era singurul pe care asasinul nu reușise să-l colecționeze în panoplia sa.

Prințul Kung și cu mine ne-am așezat să stăm de vorbă – și așa a început lunga noastră relație de lucru. Era un bărbat cu orizont larg, deși de-a lungul anilor temperamentul său avea să izbucnească. Fusese crescut ca și Hsien Feng și putea să fie la fel de răsfățat și de nerăbdător. De multe ori a trebuit să-i ignor insensibilitatea și egoismul. M-a umilit în mod involuntar nu o dată în fața Curții. Aș fi putut să protestez, dar mi-am spus că trebuie să învăț să accept defectele lui Kung odată cu virtuțile sale. Calitățile lui erau mai mari decât ale fraților săi, și deloc neglijabile. Respecta realitatea și era deschis la opinii diferite. La momentul respectiv aveam nevoie unul de celălalt. Ca manciurian, fusese învățat că locul unei femei e în camera ei, dar nu putea să mă ignore cu totul. Fără sprijinul meu, el nu ar fi avut nici o legitimitate.

Pe măsură ce prințul Kung și cu mine am ajuns să ne cunoaștem mai bine, am putut să ne destindem. L-am anunțat că nu mă interesa puterea în sine, și că tot ce voiam era să îl ajut pe Tung Chih să reușească. A fost minunat că împărtășeam aceeași viziune. Ne-am certat uneori, dar am reușit întotdeauna să ieșim uniți din disputele noastre. Pentru a echilibra noua Curte, am devenit fiecare superiorul de fațadă și ajutorul celuilalt.

Gâdilând mândria prințului Kung, i-am încurajat entuziasmul și ambițiile. Eram convinsă

că dacă Nuharoo și cu mine vom fi umile cu el, și el va fi umil cu Tung Chih. Practicam principiile confucianiste ale familiei, și am avut amândoi de câștigat din asta.

Mi-am jucat rolul, deși aveam să fiu tot mai obosită pentru a-mi pune în fiecare zi o mască de teatru. Trebuia să mă prefac că sunt complet neajutorată fără Curte. Miniștrii mei lucrau doar atunci când credeau că ei sunt salvatorii mei. Ideile mele nu ar fi ajuns prea departe dacă nu le-aș fi prezentat lor ca fiind „dorințele stăpânului lor în vârstă de cinci ani". Pentru a conduce, am învățat să dau impresia că eu sunt cea condusă.

Lui Nuharoo, Tung Chih și restului Paradei Fericirii le-au luat încă cinci zile ca să ajungă la Peking. Când au ajuns la Poarta Zenitului, oamenii și caii erau atât de epuizați, încât arătau ca o armată înfrântă. Steagurile lor erau sfâșiate și pantofii tociți. Cu fețele bărboase pline de noroi, cărăușii palanchinelor își târșâiau picioarele bășicate. Gărzile erau fără vlagă și ieșite din formație.

Mi l-am închipuit pe Su Shun și a sa Paradă a Mâhnirii, programată să sosească peste câteva zile. Greutatea sicriului lui Hsien Feng trebuia să fi fost zdrobitoare pe umerii cărăușilor. De acum, Su Shun primise mai mult ca sigur vestea execuției mele și era dornic să ajungă la Peking.

Bucuria sosirii acasă a adus o mare energie Paradei Fericirii. La poarta Orașului Interzis, întregul cortegiu s-a refăcut. Când au intrat, bărbații și-au îndreptat spatele și și-au scos piepturile înainte cu mândrie. Se părea că nimeni nu știa nimic despre ce se întâmplase. Oamenii s-au aliniat de o parte și de alta a intrării și au

bătut din palme. Mulțimea a ovaționat la vederea palanchinelor imperiale. Nimeni nu știa că persoana din jilțul meu nu eram eu, ci eunucul meu, Li Lien-ying.

Nuharoo a sărbătorit sfârșitul călătoriei făcând trei băi una după alta. Slujnica a povestit că aproape s-a înecat în cadă, deoarece a adormit. O vizitez pe Rong și pe fiul ei, și mergem să ne vedem mama și fratele. O invit pe mama să se mute la palat și să locuiască împreună cu mine ca să pot avea grijă de ea, dar ea refuză, preferând să stea unde e, într-o casă liniștită, pe o străduță din spatele Orașului Interzis. Nu insist. Dacă ar locui cu mine, ar trebui să obțină permisiunea de fiecare dată când ar vrea să meargă la cumpărături sau să-și viziteze prietenele. Activitățile ei ar fi limitate la camerele și grădina palatului și nu ar avea voie să-și facă singură mâncare. Aș vrea să-mi petrec mai mult timp cu mama, însă trebuie să mă întâlnesc cu Nuharoo în legătură cu planul nostru care îl privește pe Su Shun.

— Dacă nu sunt vești bune, nu doresc să aud, mă previne Nuharoo. Călătoria dură mi-a răpit destul din viață.

Stau lângă ușa pe jumătate distrusă a lui Nuharoo. Străinii au nimicit tot ce le-a stat în cale. Oglinda e zgâriată, iar sculpturile aurite și broderiile de pe pereți au dispărut. Dulapurile sunt goale și patul are urme de picioare. Pe jos mai sunt încă cioburi. Colecțiile ei de artă au dispărut și grădinile sunt devastate. Peștii, păsările, păunii și papagalii au murit cu toții.

— Nefericirea este opera minții, zice Nuharoo în timp ce ia o gură de ceai. Stăpânește-ți mintea și nu vei simți nimic altceva decât fericire. Frumusețea unghiilor mele nu a fost distrusă, deoarece ele au fost protejate.

Mă uit la ea și îmi amintesc cum a stat în palanchin cu roba îmbibată de ploaie zile la rând. Știu cât de greu a fost, deoarece am trecut și eu prin asta. Pernele ude mă făceau să mă simt ca și cum aș fi stat în urină. Nu știu dacă ar trebui să admir efortul lui Nuharoo de a-și păstra demnitatea. Eu voiseм să mă dau jos din palanchin, ca să merg pe jos în timpul călătoriei, însă Nuharoo m-a împiedicat:

— Cărăușii sunt făcuți să te care, insista ea.

I-am explicat că m-am săturat să am fundul ud:

— Trebuie să-l aerisesc cumva!

Îmi amintesc că a rămas tăcută, dar expresia ei îmi spunea limpede că îmi dezaprobă purtarea. A fost șocată când în cele din urmă am hotărât să mă dau jos și să merg alături de cărăuși. M-a anunțat că se simte insultată, ceea ce m-a obligat să urc înapoi în palanchin.

Acum, prinzându-și părul, îmi zice:

— Nu te uita la mine ca și cum ai fi descoperit o nouă stea pe cer. Lasă-mă să-ți împărtășesc o învățătură budistă: ca să ai cu adevărat ceva, trebuie să nu ai deloc.

Nu are sens pentru mine.

Ea clatină din cap cu milă.

— Noapte bună și odihnă plăcută, Nuharoo.

Ea clatină din cap:

— Trimite-mi-l pe Tung Chih, bine?

Aș vrea cu disperare să-mi petrec noaptea cu fiul meu, după ce am fost despărțiți atâta vreme. Dar o cunosc pe Nuharoo. Când vine vorba de Tung Chih, voința ei e lege. Nu am nici o șansă.

— Pot să-l trimit după ce-și face baie?

— Bine, îmi răspunde ea, și eu ies. Nu încerca să te cațări sus, Yehonala, se aude vocea ei în urma mea. Îmbrățișează universul și vei fi îmbrățișată. Nu există nici o semnificație în luptă.

Lăsându-mă pe mine să termin ultima parte a decretului de punere sub acuzare a lui Su Shun, prințul Kung a plecat din Peking la Miyun. Orașul se află la cincizeci de mile de capitală și este ultima oprire a procesiunii înainte de a ajunge aici. Su Shun și sicriul lui Hsien Feng sunt programați să ajungă la Miyun la începutul după-amiezii.

Lui Yung Lu i s-a ordonat să se întoarcă la Su Shun și să rămână lângă el. Su Shun presupunea că totul merge așa cum a plănuit el și că eu, cel mai mare obstacol al său, am fost îndepărtată. Su Shun era beat când procesiunea a ajuns la Miyun. Era atât de entuziasmat de perspectivele sale, încât începuse deja să sărbătorească împreună cu membrii cabinetului său. Prostituate locale au fost văzute învârtindu-se pe lângă sicriul imperial și furând ornamente. Când Su Shun a fost întâmpinat de generalul Sheng Pao la poarta orașului Miyun, el a anunțat cu mare avânt moartea mea.

Primind un răspuns rece de la Sheng Pao, Su Shun a privit în jur și l-a observat pe prințul Kung, care stătea nu departe de general. Su Shun i-a ordonat lui Sheng Pao să-l îndepărteze pe prințul Kung, dar acesta a rămas pe loc.

Su Shun s-a întors spre Yung Lu, care stătea în spatele său, însă nici el nu a făcut vreo mișcare.

— Gărzi! a țipat Su Shun. Omorâți-l pe trădător!

— Ai un decret pentru a face asta? a întrebat prințul Kung.

— Cuvântul meu este decretul, a fost replica lui Su Shun.

Prințul Kung a făcut un pas înapoi, iar generalul Sheng Pao și Yung Lu au înaintat.

Su Shun și-a dat seama atunci ce înfrunta:

— Să nu îndrăzniți. Sunt numit de Majestatea Sa. Eu sunt voința împăratului Hsien Feng.

Garda imperială a format un cerc în jurul lui Su Shun și a oamenilor săi. Su Shun a urlat:

— O să vă spânzur, pe toți o să vă spânzur!

La semnalul prințului Kung, Sheng Pao și Yung Lu l-au apucat de brațe pe Su Shun. El s-a zbătut și l-a chemat în ajutor pe prințul Yee. Acesta a venit în fugă cu gărzile sale, dar oamenii lui Yung Lu le-au blocat calea.

Prințul Kung a scos din mânecă un decret galben:

— Oricine îndrăznește să conteste ordinul împăratului Tung Chih va fi omorât.

În timp ce Yung Lu îi dezarma pe oamenii lui Su Shun, prințul Kung a citit ceea ce redactasem eu:

— „Împăratul Tung Chih ordonă ca Su Shun să fie arestat imediat. Su Shun a fost găsit vinovat pentru organizarea unei lovituri de stat."

Închis într-o cușcă pe roți, Su Shun semăna cu un animal de circ, când Parada Mâhnirii și-a reluat călătoria de la Miyun la Peking. În numele fiului meu, i-am informat pe guvernatorii tuturor statelor și provinciilor de arestarea lui Su Shun și îndepărtarea lui din funcție. I-am spus prințului Kung că eu consideram esențială câștigarea fundamentului moral. Aveam nevoie să cunosc sentimentele guvernatorilor mei pentru a restabili echilibrul Chinei. Dacă exista vreo nedumerire, doream să mă ocup de ea imediat. An-te-hai m-a ajutat în această misiune, chiar dacă fusese eliberat din celula cu apă a închisorii imperiale cu doar câteva zile înainte. Era înfășurat în bandaje, dar era fericit.

Comentariile privind arestarea lui Su Shun au venit din toată China. Am fost nespus de ușurată să aflu că majoritatea guvernatorilor erau de partea mea. În cazul acelora care aveau îndoieli, am încurajat onestitatea. Le-am spus limpede că doresc să mi se expună adevărul absolut, indiferent dacă s-ar putea să contrazică părerea mea personală despre Su Shun. Doream ca guvernatorii să știe că sunt pregătită să ascult și că sunt mai mult decât doritoare să iau decizia în privința pedepsirii lui Su Shun pe baza recomandărilor de la ei.

La scurt timp după aceea, doi mari secretari, care reprezentau justiția civilă și care fuseseră inițial în tabăra lui Su Shun, l-au denunțat pe acesta. În acel moment, generalul Tseng Kuo-fan, împreună cu miniștrii și guvernatorii chinezi și-au exprimat sprijinul pentru mine. Eu îi numisem „cei care stau pe tușă", deoarece ei observaseră cu atenție ambele părți înainte de a se implica. Tseng Kuo-fan a criticat „grosolana indecență istorică" a lui Su Shun. După Tseng, au ieșit în față guvernatorii din provinciile nordice. Ei și-au exprimat dezacordul privind excluderea prințului Kung de către Su Shun și au propus ca împărăteasa Nuharoo și cu mine să fim învestite cu putere.

De îndată ce Su Shun a ajuns la Peking, i s-a intentat un proces prezidat de prințul Kung. Su Shun și restul Grupului celor Opt au fost găsiți vinovați de subminarea statului, care era una dintre cele zece crime abominabile din legea Ch'ing, pe locul doi după rebeliune. De asemenea, Su Shun a fost găsit vinovat de crime împotriva familiei și virtuții societății. În decretul pe care l-am compus, l-am declarat „abominabil, de neiertat și de nerăscumpărat".

Prințului Yee i s-a „acordat" o funie și i s-a „permis" să se spânzure. A fost escortat într-o cameră specială, unde îl așteptau o bârnă și un scăunel. În cameră se afla servitorul care avea să-l ajute pe Yee să urce pe scăunel, în caz că îl lăsau picioarele. De asemenea, servitorul trebuia să împingă scăunelul la o parte de sub prințul Yee, după ce acesta își va fi pus capul în laț.

Mi-a făcut rău să ordon o astfel de sentință, dar mi-am dat seama că nu aveam de ales.

În următoarele câteva zile, mai mulți dintre aliații lui Su Shun, inclusiv eunucul-șef Shim, au fost lăsați fără putere și ranguri. Shim a fost condamnat la moarte prin biciuire, însă eu am intervenit în favoarea lui. Am spus Curții că noua eră ar trebui să înceapă cu milă.

Fiii lui Su Shun au fost decapitați, dar am cruțat-o pe fiica sa, ignorând legea în cazul ei. Era o fată deșteaptă, care cândva mă slujise ca bibliotecară. Nu semăna deloc cu tatăl ei, căci era cumsecade și rezervată. Deși nu doream să continui prietenia noastră, am simțit că merită să trăiască. Eunucii lui Su Shun au fost cu toții condamnați la moarte prin biciuire. Ei erau țapii ispășitori, desigur, însă era nevoie de teroare pentru a face o declarație.

Cât despre Su Shun însuși, autoritatea judecătorească a recomandat moartea prin dezmembrare. Însă eu am dorit să fie comutată. Decretul meu către națiune spunea: „Deși Su Shun merită din plin să fie pedepsit, noi nu ne putem hotărî să impunem pedeapsa extremă. De aceea, ca semn al indulgenței noastre, îl condamnăm la decapitare imediată".

Cu trei zile înainte de execuția lui Su Shun, a izbucnit o revoltă în cartierul din Peking în

care locuiau mulți dintre credincioșii săi. S-a auzit plângerea că Su Shun era ministrul desemnat de Hsien Feng. „Dacă Su Shun nu are nici o calitate și merită o pedeapsă atât de aspră, ar trebui să ne îndoim de înțelepciunea Răposatei Sale Majestăți? Sau ar trebui să suspectăm că testamentul Majestății Sale este încălcat?"

Yung Lu a menținut revolta sub control. Am cerut ca prințul Kung și Yung Lu să păzească execuția lui Su Shun. Am subliniat că trebuia să fim extrem de atenți, deoarece în trecut stegarii manciurieni salvaseră condamnații la moarte ca pretext pentru o nouă revoltă.

Prințul Kung nu a acordat o atenție prea mare îngrijorărilor mele. În ochii săi, Su Shun era deja mort. Crezând că are sprijinul deplin al poporului, prințul Kung a propus să se schimbe locul execuției din piața de legume în piața de animale vii, un loc mai mare, în care putea să încapă o mulțime de zece mii de oameni.

Nesimțindu-mă în largul meu în legătură cu planurile sale, am decis să investighez trecutul călăului. I-am trimis pe An-te-hai și Li Lien-ying să facă lucrul acesta, iar ei s-au întors repede cu vești îngrijorătoare. Existau dovezi că gâdele fusese deja mituit.

Bărbatul desemnat de Curte să-l decapiteze pe Su Shun era cunoscut sub numele de O Clipită – își îndeplinea treaba cu mare rapiditate. Habar nu aveam că era o tradiție să mituiești călăul. Pentru a obține un profit, membrii acestei meserii înspăimântătoare lucrau împreună, de la călău până la cel care ascuțea toporul.

Când un condamnat era adus la închisoare, el era tratat mizerabil dacă familia sa nu mituia corespunzător pe cine trebuia. De exemplu, se puteau face răni invizibile, nedetectabile, la oase și încheieturi, lăsându-l pe prizonier handicapat

pe viață. Dacă prizonierul era condamnat la o moarte lentă prin dezmembrare, călăului îi putea lua și cinci zile pentru a-l transforma într-un schelet, timp în care își menținea victima în viață doar cât să răsufle. Dacă gâdele era mulțumit de mită, cuțitul său mergea drept la inimă, punând capăt suferinței înainte chiar de a începe.

Am aflat că atunci când era vorba de decapitare existau mai multe modalități prin care călăul își putea îndeplini misiunea. Familia condamnatului și călăul se așezau și negociau. Dacă gâdele era nemulțumit, tăia capul și îl lăsa să se rostogolească. Cu ajutorul ucenicilor săi care se ascundeau în mulțime, capul „dispărea". Până când familia nu dădea banii, capul nu era „găsit". După aceea, familia trebuia să plătească un pielar care să coasă la loc capul victimei. Dacă era plătit suficient, călăul făcea în așa fel încât capul să rămână atașat de corp printr-o fâșiuță de piele. Acest lucru era dificil de realizat și O Clipită era considerat foarte talentat în acest domeniu.

L-am rugat pe Yung Lu să stea de vorbă cu călăul în locul meu. Aș fi vrut să aud cu urechile mele cum se pregătea să execute decapitarea lui Su Shun și mi-aș fi dorit să vorbesc eu însămi cu O Clipită, însă legea interzicea lucrul acesta. Așa că l-am observat pe călău din spatele unui paravan.

— Cuvântul „a hăcui" sau „a măcelări" este incorect pentru a-mi descrie meseria, a început el pe un ton surprinzător de blând. Era un bărbat scund și gras, cu capul mic și brațe scurte și groase. Cuvântul corect este „a tăia". Asta fac eu. Tai. O să țin de mâner cuțitul întors – asta înseamnă cu marginea netăioasă lângă cotul meu și cu lama în afară. Când voi primi ordinul, voi împinge cuțitul dinspre spate chiar în gâtul

lui Su Shun. Majoritatea oamenilor care își așteaptă moartea nu sunt în stare să stea pe picioarele lor când sunt aduși la mine. Nouă din zece nu reușesc să îngenuncheze drept. Așa că ajutorul meu va ține umerii condamnatului în sus, apucându-l de coadă. Eu voi sta în spatele lui Su Shun, un pic spre stânga, ca să nu mă vadă. De fapt, voi începe să-l observ din clipa în care va fi escortat spre eșafod. Îi voi studia gâtul, ca să identific un loc în care să pot tăia. Când voi începe, îl voi bate mai întâi pe umărul drept cu mâna mea stângă. Nu trebuie să bat decât foarte ușor – este îndeajuns de speriat. Scopul este să-l alarmez, astfel încât gâtul său să stea ridicat în sus, și atunci îmi voi împinge imediat cotul. Lama va intra drept între vertebrele sale. Eu am să mișc cuțitul până la capăt spre stânga și, înainte ca lama să iasă, îmi voi ridica piciorul și voi da o lovitură trupului, ca acesta să cadă spre față. Trebuie să lovesc repede, căci altfel hainele mi se vor îmbiba de sânge, ceea ce în meseria mea e considerat ghinion.

A venit ziua execuției lui Su Shun. Yung Lu mi-a povestit mai târziu că nu mai văzuse niciodată atâția oameni la o decapitare. Străzile erau pline, la fel și acoperișurile și copacii. Copiii își umpluseră buzunarele cu pietre și fredonau cântece de sărbătoare. Oamenii îl scuipau pe Su Shun în timp ce trecea închis în cușcă. În clipa când a ajuns la locul execuției, fața îi era acoperită cu salivă și pielea îi era sfâșiată de pietre.

O Clipită a golit o sticlă de băutură înainte de a urca pe eșafod. Cu greu îi venea să creadă că îl decapita pe Su Shun, căci în trecut primise ordine de la acesta să-i decapiteze pe alții.

Cât despre Su Shun, el și-a numit eșecul „o barcă întoarsă cu susul în jos în ape murdare".

La râsetele mulțimii, el răspundea țipând că „există o legătură destrăbălată între împărătese și cumnatul imperial, prințul Kung". Cât ai clipi, capul lui Su Shun s-a rostogolit, cu nimic mai presus decât cel al unui criminal obișnuit.

Am fost bântuită de această execuție. Imaginile descrise de Yung Lu îmi apăreau aievea în minte. An-te-hai mi-a povestit că plângeam tare în vis și ziceam că tot ce vreau e să dau naștere la o duzină de copii și să trăiesc o viață de țărancă. An-te-hai mi-a spus că, în somn, gâtul meu nu înceta să se răsucească dintr-o parte în alta, ca și cum m-aș fi ferit de tăiș.

Imensa avere a lui Su Shun a fost împărțită între membrii familiei imperiale, drept compensație pentru abuzurile pe care le suferiserăm. Peste noapte, Nuharoo și cu mine am devenit bogate. Ea și-a cumpărat bijuterii și haine, iar eu am plătit spioni. Tentativa de asasinat asupra mea îmi zguduise sentimentul de siguranță. Cu ce bani mi-au mai rămas am cumpărat trupa de operă a lui Su Shun. În viața mea singuratică de văduvă imperială, opera a devenit o consolare.

Curtea a votat și a adoptat propunerea pe care am făcut-o în numele lui Tung Chih de a se acorda promovarea lui Yung Lu și a lui An-te-hai. Din acel moment, Yung Lu a deținut cea mai înaltă funcție din armata Chinei. El era responsabil cu apărarea nu doar a Orașului Interzis și a capitalei, ci și a întregii țări. Noul său titlu era de comandant-șef al Armatei Imperiale și al Ministerului Casei Imperiale. Cât despre An-te-hai, lui i s-a dat funcția eunucului-șef Shim. A câștigat un al doilea rang, acela de ministru de Curte, care era cea mai înaltă poziție pe care un eunuc avea voie să o dobândească.

După toată zarva, aveam nevoie de câteva zile de liniște. I-am invitat pe Nuharoo și pe Tung Chih să mă însoțească la Palatul de Vară, unde am plutit pe lacul Kunming, departe de distrugerile provocate de invadatori. Înconjurată de sălcii plângătoare, suprafața lacului era acoperită cu lotuși înfloriți. La sfârșitul verii, câmpurile fertile semănau cu regiunea de țară de la sud de Fluviul Yangtze, regiunea orașului meu natal, Wuhu.

Tung Chih a insistat să stea în ambarcațiunea mare a lui Nuharoo, care era plină cu oaspeți și animatori. Eu am navigat singură, cu An-te-hai și Li Lien-ying la rame. Frumusețea desăvârșită a locului m-a copleșit. Mă simțeam ușurată că necazurile mele păreau să se fi terminat în sfârșit. Vizitasem Palatul de Vară de multe ori înainte, dar întotdeauna cu Marea Împărăteasă, doamna Jin. Din cauza felului în care se purtase cu mine, habar nu aveam cum arăta palatul cu adevărat.

Inițial, fusese capitala dinastiei Sung de Nord, în secolul XII. De-a lungul anilor, împărați din diferite dinastii au adăugat numeroase pavilioane, turnuri, pagode și temple. În timpul dinastiei Yuan, lacul a fost extins, pentru a deveni parte din rezerva imperială de apă. În 1488, împărații dinastiei Ming, care erau amatori ai frumuseții naturale, au început să construiască reședința imperială lângă lac. În 1750, împăratul Chien Lung s-a hotărât să copieze peisajul pe care îl admira în sud, în preajma Lacului de Vest din Hangchow și Soochow. I-a luat cincisprezece ani să construiască ceea ce el a numit „un oraș cu un farmec poetic". Stilul arhitectural sudic a fost copiat cu fidelitate. Când a fost gata, palatul era transformat într-o pictură vie de o frumusețe fără egal.

Îmi plăcea foarte mult să mă plimb pe Lunga Promenadă, un coridor acoperit împărțit în două sute de secțiuni. Începeam de la Poarta Invită-Luna, la est, și încheiam la Pavilionul Stâncii-de-Zece-Picioare. Într-o zi, când m-am oprit să mă odihnesc la Poarta Norilor Care Se Risipesc, m-am gândit la doamna Yun și la fiica ei, prințesa Jung. Pe vremea când trăia, doamna Yun îmi interzisese să vorbesc cu fiica ei. O văzusem pe copilă numai la spectacole și la aniversări. Mi-o aminteam ca având un nas îngust, gură subțire și bărbia ușor ascuțită. Expresia ei era absentă și visătoare. M-am întrebat dacă era bine și dacă i se spusese despre moartea tatălui ei.

Mi-a fost adusă fata. Nu moștenise frumusețea mamei sale. Purta o robă din satin gri și arăta groaznic. Trăsăturile nu i se schimbaseră, și era slabă ca o scândură. Îmi amintea de o vânătă înghețată care s-a oprit din creștere. Nu a îndrăznit să stea jos când am invitat-o. Moartea mamei ei trebuie să fi aruncat o umbră permanentă asupra caracterului său. Era o prințesă, singura fiică a împăratului Hsien Feng, dar arăta ca un copil nenorocit.

Însă nu era vorba doar despre faptul că avea sângele lui Hsien Feng sau că aș fi putut purta vreo vină în legătură cu soarta potrivnică a mamei ei. Îmi doream să-i dau o șansă acestei copile. Cred că trebuie să fi simțit deja că Tung Chih avea să se dovedească a fi o dezamăgire pentru mine, și voiam să cresc eu însămi un copil, ca să văd dacă aș putea să schimb ceva. Într-un fel, prințesa Jung îmi oferea consolare după pierderea fiului meu.

Chiar dacă prințesa Jung era sora vitregă a lui Tung Chih, Curtea nu a vrut să-i permită să locuiască cu mine, decât dacă o adoptam în mod oficial, așa că am făcut-o. Ea s-a dovedit a fi

demnă de acest lucru. Speriată și timidă cum era la început, Jung s-a vindecat cu timpul. Am educat-o cât de bine am putut. Era liberă să alerge prin palatul meu, deși nu a profitat de libertatea ei. Era opusul lui Tung Chih, care căuta aventura. Cu toate acestea, se înțelegea cu fiul meu, oferindu-i în același timp echilibrul de care avea nevoie. Singura disciplină pe care i-am impus-o a fost să urmeze școala. Spre deosebire de Tung Chih, îi plăcea foarte mult să învețe, și era un elev excelent. Profesorii nu mai conteneau cu laudele. A înflorit în adolescență și a vrut să se dezvolte. Nu numai că am încurajat-o, dar i-am oferit și ocazii.

Prințesa Jung s-a transformat într-o adevărată frumusețe când a împlinit cincisprezece ani. Unul dintre miniștrii mei a sugerat să îi aranjez o căsătorie cu un șef de trib tibetan – „așa cum intenționa tatăl ei, împăratul Hsien Feng", mi-a reamintit ministrul.

Am refuzat propunerea. Deși doamna Yun și cu mine nu fuseserăm niciodată prietene, am vrut să îi fac dreptate. Ea vorbise despre teama ei că fiica sa va fi căsătorită cu un „sălbatic". Am spus Curții că prințesa Jung e fiica mea și că ține de mine, nu de Curte, să îi decid viitorul. În loc să o mărit în Tibet, am trimis-o la prințul Kung. Voiam ca Jung să aibă parte de o educație particulară și să învețe engleza. Când va fi terminat, intenționam ca ea să fie secretara și translatorul meu. La urma urmei, ar fi putut să vină ziua când aveam să vorbesc personal cu regina Angliei.

24

Pregătirile pentru înmormântarea soțului meu sunt în sfârșit gata. A fost nevoie de trei luni și nouă mii de muncitori pentru a se construi un drum special pe care sicriul să fie transportat la mormântul imperial. Cărăușii, toți de aceeași înălțime și greutate, exersează zi și noapte pentru a-și perfecționa pașii. Mormântul este situat în provincia Chihli, nu departe de Peking. În fiecare dimineață, pe o scândură groasă având aceeași greutate ca și sicriul, se pun o masă și un scaun. Pe masă se așază un bol cu apă. Un funcționar se urcă pe umerii cărăușilor ca să se așeze pe scaun, datoria lui fiind să supravegheze apa din bol. Cărăușii își exersează marșul până când aceasta nu se mai varsă.

Escortate de Yung Lu, eu și Nuharoo facem o excursie pentru a inspecta mormântul. În mod oficial, se numește Pământul Binecuvântat al Veșniciei. Solul e tare ca piatra și acoperit de îngheț. După o călătorie lungă, cobor din palanchin cu mâinile țepene și picioarele înghețate. Soarele nu strălucește deloc. Eu și Nuharoo suntem îmbrăcate în tradiționalele haine albe de doliu. Gâturile noastre sunt expuse aerului rece, și praful purtat de vânt ne irită pielea. Nuharoo de-abia așteaptă să se întoarcă.

Priveliștea mă emoționează. Hsien Feng se va odihni cu strămoșii săi. Mormântul său se află într-unul dintre cele două complexe funerare,

unul aflat la est și celălalt la vest de Peking. Se cuibărește în munți, înconjurat de pini înalți. Drumul ceremonial este pavat cu marmură și flancat de elefanți enormi, cămile, grifoni, cai și războinici cioplîți în piatră. La vreo sută de metri pe drumul de marmură, Nuharoo și cu mine ne apropiem de un pavilion în care sunt păstrate tronurile din aur și satin și robele galbene de dragon ale lui Hsien Feng. Acestea vor fi expuse în ziua anuală a sacrificiului. Ca și mausoleul strămoșilor săi, cel al lui Hsien Feng își va avea slujitorii și paznicii săi. Guvernatorul din Chihli a fost desemnat să aibă grijă de lăcașul sfânt și să-i păstreze izolarea prin interzicerea accesului.

Intrăm în mausoleu. Partea superioară, care are formă de dom, este numită Orașul Comorilor și este cioplită în rocă dură. Mormântul în sine este situat în partea de jos. Cele două niveluri comunică prin scări.

Cu ajutorul unei torțe, putem să vedem interiorul. Este o sferă spațioasă cu diametrul de aproape șaizeci de picioare. Totul este făcut din marmură albă. În mijloc se află o lespede din piatră, așezată pe o placă cioplită, de optsprezece picioare lățime. În ziua ceremoniei de înmormântare, sicriul împăratului Hsien Feng va fi așezat deasupra acestei lespezi. De fiecare parte a lespezii împăratului se află șase sicrie mai mici, roz, cu păsări phoenix sculptate pe ele. Eu și Nuharoo ne privim, realizând că două dintre ele ne sunt destinate. Pe panouri sunt cioplite numele și titlurile noastre: *Aici odihnește împărăteasa Yehonala* și *Aici odihnește împărăteasa Nuharoo*.

Aerul rece îmi pătrunde în oase. Plămânii mi se umplu de mirosul pământului din adânc.

Yung Lu îl aduce pe arhitectul-șef. Este un bărbat de aproape șaizeci de ani, slab și pricăjit,

aproape cât un copil. Ochii lui arată inteligență, iar plecăciunile sale sunt executate într-un stil pe care numai eunucul-șef Shim l-ar fi putut egala. Mă întorc spre Nuharoo să văd dacă ea are ceva de spus. Scutură din cap. Îi spun omului să se ridice și apoi îl întreb după ce s-a ghidat când a ales acest loc.

— Am ales locul în baza *feng shui*-ului și a calculelor celor douăzeci și patru de direcții ale munților, răspunde el.

Vocea lui este clară, cu un ușor accent sudic.

— Ce instrumente ai folosit?

— O busolă, Majestatea Voastră.

— Prin ce e unic acest loc?

— Ei bine, potrivit calculelor mele și ale altora, inclusiv ale astrologilor Curții, pe aici a trecut suflarea pământului. Punctul central adună vitalitatea universului. Se presupune că este locul potrivit pentru a săpa Fântâna de Aur. Chiar aici, în mijloc...

— Ce îl va însoți pe Majestatea Sa? îl întrerupe Nuharoo.

— Pe lângă sutrele din aur și argint, cărțile și manuscrisele preferate ale Majestății Sale, există lampioane ce-i vor lumina odihna.

Arhitectul arată spre două vase gigantice care stau de-o parte și de alta a lespezii.

— Ce este înăuntru? îl întreb.

— Ulei de plante cu ață din bumbac.

— Vor lumina?

Nuharoo se uită cu atenție la vase.

— Bineînțeles!

— Vreau să zic – pentru cât timp?

— Veșnic, Majestatea Voastră.

— Veșnic?

— Da, Majestatea Voastră.

— Este umezeală aici, zic eu. Se va infiltra apa și va inunda locul?

— Asta ar fi groaznic! zice Nuharoo.

— Am proiectat un sistem de drenaj. Arhitectul ne arată că lespedea este ușor ridicată, ceea ce face ca o parte să fie puțin mai sus decât cealaltă. Apa va picura în canalul săpat dedesubt și va curge afară.

— Și paza? îl întreb.

— Există trei uși mari din piatră, Majestatea Voastră. Fiecare ușă are două panouri din marmură, într-un cadru din cupru. Așa cum puteți vedea aici, pe sub ușă, unde cele două panouri se unesc, e scobită o adâncitură în forma unei jumătăți de pepene. Față în față cu adâncitura, la vreo trei picioare depărtare, am poziționat o bilă din piatră. S-a săpat o șină pe care să alunece bila. Când ceremonia funerară se va încheia, un cârlig cu mâner lung va fi introdus într-o fantă și va trage bila către adâncitură. Când aceasta va cădea în cavitate, ușa se va închide pentru totdeauna.

Îl răsplătim pe arhitectul-șef cu un sul de pergament cu caligrafia împăratului Hsien Feng și omul se retrage. Nuharoo e nerăbdătoare să plece. Nu vrea să îl onoreze pe arhitect cu cina pe care am promis-o. O conving că este important să ne ținem de cuvânt:

— Dacă îl vom face să se simtă bine, el se va asigura în schimb că Hsien Feng se odihnește în pace, îi zic. În afară de asta, trebuie să venim din nou aici în ziua înmormântării, iar trupurile noastre tot aici vor fi îngropate când vom muri.

— Nu! Nu mai vin aici niciodată! țipă Nuharoo. Nu suport să îmi văd propriul sicriu.

Îi iau mâna într-a mea:

— Nici eu.

— Atunci, haide să mergem!

— Stai la cină și-atât, draga mea soră.

— De ce trebuie să mă forțezi, Yehonala?

— Trebuie să câștigăm loialitatea deplină a arhitectului. Trebuie să-l ajutăm să scape de teamă.

— Teamă? Ce teamă?

— În trecut, arhitectul mormântului imperial era adesea închis înăuntru cu sicriul. Familia imperială considera că el nu mai e de nici un folos după ce și-a terminat treaba. Împăratul și împărăteasa în viață se temeau că s-ar putea ca omul să fie mituit de jefuitorii de morminte. S-ar putea ca arhitectul nostru să se teamă pentru viața sa, așa că trebuie să-l facem să se simtă în siguranță și să știe că avem încredere în el. Trebuie să-i dăm de știre că va fi onorat, și nu vătămat. Dacă nu o facem, s-ar putea ca el să sape un tunel secret pentru a-și înlătura teama.

Fără tragere de inimă, Nuharoo rămâne și arhitectul este încântat.

După ce Nuharoo și cu mine ne-am întors la Peking, prințul Kung a sugerat ca noi să anunțăm imediat noul guvern. Eu nu credeam că suntem pregătiți. Decapitarea lui Su Shun stârnise simpatie în anumite cercuri. Mă preocupa faptul că primiserăm mai puține scrisori de felicitare decât era de așteptat.

Oamenii aveau nevoie de timp pentru a căpăta încredere în noi. I-am spus prințului Kung că regula noastră ar trebui să fie dorința majorității. Trebuia să obținem cel puțin aparența ei pentru a ne face legitimi din punct de vedere moral.

Deși prințul Kung era nerăbdător, el a fost de acord să încerce încă o dată apele politice. Am luat rezumatul unei propuneri scrise de generalul Sheng Pao către guvernatorii tuturor

provinciilor, în care se sugera „un scaun cu trei picioare", cu Nuharoo și cu mine în calitate de coregenți și prințul Kung în calitate de consilier-șef al împăratului în administrație și guvernare.

Prințul Kung a sugerat să adoptăm o metodă de vot. Ideea era în mod clar influențată de politica occidentală. El ne-a convins să fim de acord, deoarece acesta era principalul mijloc prin care națiunile europene asigurau legitimitatea guvernelor lor. Noi urma să permitem ca voturile să fie anonime, ceea ce nici un conducător în istoria Chinei nu mai făcuse. Am acceptat, deși nesigură de rezultat. Propunerea a fost tipărită și distribuită împreună cu buletinele de vot.

Am așteptat neliniștiți rezultatele. Spre dezamăgirea noastră, jumătate dintre guvernatori nu au răspuns și un sfert și-au exprimat dorința de realegere a regenților lui Tung Chih. Nimeni nu a menționat sprijinul pentru rolul în guvern al prințului Kung, care și-a dat seama că subestimase influența lui Su Shun.

Tăcerea și respingerea nu numai că ne-au pus într-o situație jenantă, dar au distrus și sincronizarea evenimentelor – victoria noastră asupra lui Su Shun își pierduse din strălucire. Oamenilor le părea rău pentru subaltern. Au început să sosească, din toate colțurile Chinei, comentarii compătimitoare, ceea ce ar fi putut foarte bine să ducă la o revoltă.

Știam că va trebui să acționăm. Trebuia să ne repliem și să facem pasul decisiv. Sugestia mea a fost ca Nuharoo și cu mine să emitem o declarație sub jurământ în care să afirmăm că înainte de moartea sa, răposatul nostru soț l-a numit în particular pe prințul Kung ca sfătuitor principal al lui Tung Chih. În schimbul acestei

invenții, Kung urma să propună Curții ca eu și Nuharoo să conducem alături de el. Influența sa trebuia să îi încurajeze pe oameni să ne voteze. Prințul Kung a fost de acord cu planul.

Pentru a grăbi rezultatele, am vizitat o persoană pe care dorisem să o contactez încă de la căderea lui Su Shun: învățatul în vârstă de șaizeci și cinci de ani Chiang Tai, o figură socială, cu multe relații, și un critic fervent al lui Su Shun, care îl urâse pe învățat atât de mult, încât îi luase venerabilului bărbat toate titlurile.

Într-o zi plăcută, eu și Chiang Tai ne-am întâlnit în sărăcăciosul său *hootong*. L-am invitat să vină în Orașul Interzis pentru a fi profesorul principal al lui Tung Chih. Surprins și flatat, omul și familia lui s-au aruncat la picioarele mele.

A doua zi, Chiang Tai a început campania pentru mine. În timp ce le spunea tuturor despre numirea sa ca profesor principal al împăratului Tung Chih, adăuga, de asemenea, cât de înțeleaptă și capabilă sunt să recunosc talentul adevărat. A subliniat cât de sinceră și de dornică fusesem să recrutez oameni ca el pentru a servi noul guvern. După asta, a durat numai câteva săptămâni ca vântul politic să devină favorabil. Curtea a numărat voturile și noi am câștigat.

Pe 30 noiembrie, la o sută de zile după moartea lui Hsien Feng, titlul domniei lui Tung Chih a fost schimbat din Fericire de Bun Augur în Revenirea la Ordine. Chiang Tai a fost cel care a dat domniei lui Tung Chih noul epitet. Cuvântul „ordine" avea să fie văzut și pronunțat de fiecare dată când un cetățean se uita la calendarul său.

În anunțul nostru, care a fost redactat de mine și revizuit de Chiang Tai, am subliniat că nu era alegerea mea și a lui Nuharoo să

domnim. Ca regenți, noi eram obligate să-l ajutăm pe Tung Chih, dar așteptam cu entuziasm ziua pensionării noastre. Ceream înțelegerea, sprijinul și iertarea poporului.

Schimbarea a adus cu sine un mare entuziasm. Toată lumea din Orașul Interzis așteptase să scape de costumele de doliu. Pe toată durata perioadei de doliu de o sută de zile, nimeni nu purtase altceva decât alb. Cum bărbații nu aveau voie să se radă, ei semănau cu niște pustnici cărunți, cu bărbi crescute la întâmplare și păr ieșindu-le din nas și din urechi.

Într-o săptămână, în Sala Dezvoltării Spirituale s-a făcut o curățenie sclipitoare. În mijlocul sălii a fost pus un birou din lemn roșu de trei pe nouă picioare, acoperit cu o față de masă din mătase galbenă brodată cu flori de primăvară. În spatele biroului erau două jilțuri aurite, capitonate, pentru mine și Nuharoo. În fața locului în care urma să stăm noi se afla, atârnând din tavan, un paravan transparent din mătase galbenă. Era un gest simbolic care spunea că nu noi suntem cele care conducem, ci Tung Chih, al cărui tron era plasat în centru, în fața noastră.

În dimineața ceremoniei urcării pe tron, majorității miniștrilor importanți li s-a acordat dreptul de a merge în palanchine sau călare pentru a intra în Orașul Interzis. Miniștrii și oficialii erau îmbrăcați în splendide robe din blană, decorate cu nestemate. Colierele și căciulile cu pene de păun străluceau de diamante și pietre prețioase.

La zece fără un sfert, Tung Chih, Nuharoo și cu mine am părăsit palatele. Am mers în palanchine la Palatul Supremei Armonii. Sosirea noastră a fost anunțată de sunetul pătrunzător al unui bici. Curtea, deși plină cu mii de oameni,

era tăcută – se puteau auzi doar pașii cărăușilor. Amintirea primei mele intrări în Orașul Interzis mi-a venit cu repeziciune în minte, și am fost nevoită să-mi stăpânesc lacrimile.

Cu unchiul său, prințul Ch'un, drept ghid, Tung Chih a intrat în sală pentru prima dată în calitate de împărat al Chinei. La unison, mulțimea a căzut în genunchi și a făcut plecăciuni.

An-te-hai, în robă verde cu imprimeu cu pini, pășea alături de mine. Îmi ducea pipa – fumatul era o pasiune nouă care mă ajuta să mă relaxez. Mi-aminteam că îl întrebasem cu câteva zile mai devreme ce își dorea cel mai mult; voiam să îl răsplătesc. El mi-a răspuns timid că i-ar plăcea să se însoare și să adopte copii. Credea că poziția și averea sa vor atrage femei pe gustul său și nu voia să renunțe cu totul la calitatea sa de bărbat.

Nu știam dacă ar trebui să-l încurajez. Îi înțelegeam pasiunea zadarnică. Dacă nu aș fi trăit în Orașul Interzis, și eu mi-aș fi găsit un iubit. Ca și el, visam cu ochii deschiși la viața intimă și plăcerile trupești. Nu-mi plăcea văduvia, și singurătatea mă adusese aproape de nebunie. Numai teama de a nu fi prinsă și de a nu pune în pericol viitorul lui Tung Chih mă opriseră.

M-am așezat lângă Nuharoo și în spatele fiului meu. Ținându-mi bărbia sus, am primit plecăciuni de la membrii Curții, guvernului și familiilor imperiale conduse de prințul Kung. Prințul arăta chipeș și tînăr pe lângă oficialii cu părul cărunt și barbă albă. Tocmai împlinise douăzeci și opt de ani.

Am aruncat o privire furișă spre Nuharoo și am fost încă o dată izbită de profilul ei frumos. Era în noua ei robă phoenix aurie, cu podoabe pentru păr și cercei asortați. Ea dădea din cap

și își înclina bărbia cu grație, zâmbind tuturor celor care veneau la ea. Buzele ei senzuale formau un sunet mut:

— Ridică-te!

Mie nu îmi plăcea asta la fel de mult ca lui Nuharoo. Mintea mea zbura înapoi la lacul din Wuhu în care înotam când eram fetiță. Îmi aminteam răceala apei și cât de nespus de liberă mă simțeam alergând după rațele sălbatice. Acum eram cea mai puternică femeie din China, și totuși spiritul meu era închis în acel sicriu gol cu numele și titlul meu gravate în piatra rece.

Simțămintele mele erau împărtășite de un alt suflet. Am băgat de seamă că Yung Lu mă observa dintr-un colț al sălii. În ultima vreme, fusesem prea ocupată cu umbra lui Su Shun pentru a permite gândurilor mele să alunece spre Yung Lu. Acum, în timp ce stăteam pe tronul meu, am văzut expresia de pe chipul său și i-am simțit dorința. M-am simțit vinovată, și totuși nu m-am putut împiedica să nu-i doresc atenția. Inima mea flirta cu el în timp ce chipul îmi era imobil.

Prințul Kung a anunțat încheierea audienței. Cei din încăpere ne-au adus omagiile mie și lui Nuharoo când ne-am ridicat de la locurile noastre. Simt că ochii lui Yung Lu mă urmăresc. Nu îndrăznesc să mă uit înapoi.

În noaptea aceea, când An-te-hai a venit la mine, l-am dat la o parte. Eram furioasă și dezgustată de mine însămi. An-te-hai s-a lovit peste față cu ambele mâini până când i-am ordonat să înceteze. Obrajii i s-au umflat ca niște chifle coapte. Nu putea suporta suferința mea, mi-a zis. Și a insistat să înțeleagă prin ce trec. I-a mulțumit Cerului că îl făcuse eunuc și a zis că viața sa era destinată pentru a-mi împărtăși durerea nemăsurată.

— Nu are cum să fie prea diferit, doamnă, a murmurat el. Apoi mi-a zis ceva neașteptat: Există o ocazie să vă faceți pe plac, doamnă. Dacă aș fi în locul dumneavoastră, m-aș grăbi să găsesc un pretext.

La început, nu știam despre ce vorbește, dar apoi am înțeles. Mi-am ridicat mâna și am lăsat-o să cadă grea pe fața eunucului:

— Lichea!

— Cu plăcere, doamnă! Eunucul și-a întins gâtul în sus, ca și cum ar fi fost gata pentru o altă lovitură: Loviți-mă cât vreți, doamnă. Voi spune ceea ce am de spus. Mâine va începe ceremonia oficială de înmormântare. Împărăteasa Nuharoo a spus deja că nu merge. Și împăratul Tung Chih este scuzat, căci vremea e foarte rece. Dumneavoastră veți fi singura care să reprezinte familia și să îndeplinească ceremonia de adio la locul mormântului. Persoana care vă va escorta va fi comandantul Yung Lu! Face o pauză, uitându-se lung la mine cu privirea strălucind de încântare: Călătoria la mormânt, șoptește el, este lungă și solitară, dar poate fi făcută plăcută, doamnă.

M-am dus la Nuharoo ca să verific ceea ce îmi spusese An-te-hai. Am implorat-o să se răzgândească și să meargă cu mine la mormânt. A refuzat, afirmând că este ocupată cu noua ei pasiune, colecționarea cristalurilor europene:

— Uite cât de fascinanți sunt acești copaci din cristal!

Mi-a arătat spre o cameră plină cu obiecte strălucitoare – copaci înalți până la umăr, tufișuri până la genunchi și clopoței din sticlă atârnau peste tot. Nenumărate casete și vase erau umplute cu flori de sticlă. Din tavan atârnau globuri din sticlă argintii, înlocuind lampioanele

chinezești. Nuharoo a insistat să-mi aleg unul ca să-l agăț în palatul meu. Știam că nu voi face lucrul acesta. Tot ce voiam era să am înapoi peștii și păsările mele. Voiam să am păuni care să mă întâmpine în fiecare dimineață și porumbei care să zboare în jurul acoperișului meu cu fluiere și clopoței legați de picioare. Începusem deja restaurarea grădinii mele, iar An-te-hai se ocupa cu dresarea noilor papagali. Îi botezase după predecesorii lor: Învățatul, Poetul, Preotul Tang și Confucius. El a plătit un meșteșugar să cioplească o bufniță din lemn, pe care a botezat-o ironic Su Shun.

Am revenit la palatul meu, roșie în obraji de la mersul prin zăpadă. Nu mă simțisem niciodată atât de vulnerabilă. Voiam să se întâmple ceva ce nu-mi era permis să-mi doresc. Nu-mi puteam închipui la ce ar putea duce sentimentele mele. Îmi era teamă să-mi înfrunt propriile gânduri. Toată noaptea mă străduisem să îmi scot din cap ciudatele imagini. Eram pe o stâncă. Un singur pas și aș fi căzut, iar fiul meu ar fi fost obligat să-mi acorde o funie. Inima mea aștepta cu nerăbdare ceea ce s-ar fi putut întâmpla pe drumul spre mormânt, dar capul mă târa înapoi la fiul meu.

Gândurile mele au făcut ca această călătorie să-mi pară teribil de lungă. Eram plină de emoție și disperare. Yung Lu s-a ținut departe de ochii mei chiar și când ne-am oprit peste noapte la reședințele guvernatorilor de provincie. Și-a trimis soldații să mă slujească și a rugat să fie scuzat, când eu i-am solicitat prezența.

Am fost rănită. Dacă am fi știut că ne placem unul pe celălalt și că ne este interzis să avem o relație, ar fi fost mult mai ușor pentru amândoi să ne recunoaștem sentimentele. Am fi putut

poate să obținem ceva bun din situația dată, sau cel puțin să lăsăm garda jos. Înțelegeam că a vorbi despre asemenea emoții ar fi greu, dar împărtășirea durerii era tot ce puteam obține.

Mă simțeam jignită că nu mi se dăduse șansa de a-mi exprima recunoștința și admirația față de el. La urma urmei, el îmi salvase viața. Uram răceala lui și mi se părea ciudat că își diminua atât de mult rolul în salvarea mea. Îmi spusese limpede că dacă în sacul de iută ar fi fost Nuharoo, el nu s-ar fi comportat în mod diferit. După promovarea sa mi-a dat înapoi un *ruyi* pe care i-l trimisesem. A spus că nu-l merita, ceea ce mi-a dat impresia că mă făcusem de râs. A sugerat la un moment dat cum că existase cândva un moment de atracție între noi, dar c[illegible] pentru el fusese de scurtă durată.

Stând în palanchin, aveam foarte mult timp să mă dedic gândurilor mele. Simțeam că în mine trăiesc două persoane diferite. Una era zdravănă la minte și credea că există un preț ce trebuie plătit pentru locul unde mă aflam și că ar trebui să îmi îndur în taină văduvia până mor. Partea aceasta din mine încerca să mă convingă că însuși faptul de a fi conducătorul Chinei ar trebui să-mi aducă satisfacție. Cealaltă persoană, cea nebună, nu era de acord. Se simțea prinsă în capcană. Mă considera cea mai nenorocită femeie din China, mai săracă decât un țăran.

Nu puteam să fiu de acord cu nici una dintre laturile mele. Nu credeam că am dreptul să îl dezonorez pe împăratul Hsien Feng, și totuși nu consideram că e corect să trebuiască să îmi petrec restul vieții în izolare și singurătate. Mă avertizam iar și iar cu exemple istorice de văduve imperiale ale căror întâlniri amoroase sfârșiseră cu pedepse aspre. Îmi închipuiam dezmembrarea

lor în fiecare noapte. Însă Yung Lu îmi stăruia în minte.

Am încercat să-mi îmblânzesc sentimentele în toate chipurile posibile. Am aflat de la An-te-hai și Li Lien-ying că Yung Lu nu avea nici o legătură romantică, chiar dacă peţitoarele îi bătuseră la uşă. M-am gândit că aş putea să fac mai mult decât ele şi m-am convins pe mine însămi că a juca rolul de peţitoare mă va elibera de durere. Trebuia să fiu în stare să dau ochii cu el fără ca inima mea s-o ia la goană, deoarece supravieţuirea lui Tung Chih depindea de armonia dintre noi.

I-am convocat în cortul meu pe prinţul Ch'un şi pe Yung Lu. Cumnatul meu a sosit un pic mai devreme şi l-am întrebat de băieţel şi de sănătatea surorii mele, Rong. A izbucnit în lacrimi şi mi-a spus că nepotul meu murise. El a dat vina pe soţia sa şi a zis că bebeluşul murise de malnutriţie. Nu puteam să cred aşa ceva, dar apoi mi-am dat seama că spusele prinţului ar fi putut fi adevărate. Sora mea avea idei ciudate în legătură cu mâncarea. Nu credea în hrănirea copilului ei „până devine un Buddha burtos"; prin urmare, ea nu-i permitea niciodată bebeluşului să mănânce pe săturate. Nimeni nu a ştiut că asta se datora bolii mintale a lui Rong, până când alţi doi fii i-au murit în pruncie.

Prinţul Ch'un m-a implorat să fac ceva să o opresc pe Rong, căci era din nou însărcinată. I-am promis că-l voi ajuta şi l-am rugat să bea din vinul de igname. În toiul conversaţiei, a sosit şi Yung Lu. Era în uniformă şi cizmele îi erau acoperite de noroi. S-a aşezat în tăcere şi a luat un bol de vin. L-am analizat în timp ce continuam să vorbesc cu prinţul Ch'un.

Discuția noastră a mers de la copiii la părinții noștri, de la împăratul Hsien Feng la prințul Kung. Am vorbit despre cât de bine se aranjaseră lucrurile, despre norocul nostru în triumful asupra lui Su Shun. Voiam să discut despre sarcinile care ne stăteau în față, despre situația neliniștitoare a răsculaților din Taiping și despre tratatele și negocierile cu puterile străine, dar prințul Ch'un s-a plictisit și a început să caște.

Yung Lu și cu mine stăteam față în față. L-am privit cum a băut cinci boluri de vin. Chipul i se înroșise, dar tot nu vorbea cu mine.

— Yung Lu este un bărbat atrăgător chiar și în ochii bărbaților, mi-a spus An-te-hai în noaptea aceea, în timp ce mă învelea cu delicatețe în pături. Admir puterea voinței dumneavoastră, doamnă. Însă sunt nedumerit de acțiunile dumneavoastră. La ce vă folosește să vorbiți ca și cum nu vă pasă deloc de el?

— Îmi face plăcere prezența lui, și asta este tot ce îmi pot permite, îi zic.

Mă uit lung la tavanul cortului știind că în fața mea se întinde o noapte grea.

— Nu înțeleg, zice eunucul.

Oftez:

— Spune-mi, An-te-hai, e adevărat, în general, ce se spune, că, dacă bați întruna o bucată de fier, aceasta se va transforma într-un ac?

— Nu știu din ce sunt făcute inimile oamenilor, doamnă, așa că aș zice că nu sunt sigur.

— Încerc să mă conving pe mine însămi că sunt și alte lucruri interesante pe lume pentru care să trăiești, în afară de... a încerca să obții imposibilul.

— Ar fi ca și cum ați vâna moartea.

— Da, ca o molie care nu poate rezista flăcării. Întrebarea e: poate să facă altfel?

— Dragostea este otrăvitoare în acest sens, dar nu se poate trăi fără dragoste. Vocea lui e fermă și sigură: Este o devoțiune involuntară.

— Mă tem că aceasta nu este singura mea privire în râul suferinței care se schimbă la nesfârșit.

— Și totuși, inima dumneavoastră refuză să se protejeze.

— Se poate proteja cineva de iubire?

— Adevărul e că nu vă puteți împiedica să-l iubiți pe Yung Lu.

— Trebuie să existe diferite feluri de a iubi.

— Și el vă are în inima lui, doamnă.

— Cerul să aibă milă de el.

— Aveți căi de a vă alina? întreabă An-te-hai.

— Mă gândesc să mă autoinvit să-i fiu peți-toare.

Eunucul pare uluit:

— Sunteți nebună, doamnă.

— Nu există altă cale.

— Și inima dumneavoastră, doamnă? Vreți să sângerați de moarte? Dacă aș putea ajunge bogat strângându-vă lacrimile de pe podea, averea mea ar depăși-o pe cea a lui Tseng Kuo-fan!

— Dorința mea va înceta când el nu va mai fi liber. Mă voi forța. Ajutându-l pe el, mă voi ajuta pe mine însămi.

An-te-hai își lasă capul în jos:

— Aveți prea multă nevoie de el ca să...

— Voi..., însă nu pot să găsesc un cuvânt ca să-mi termin propoziția.

— V-ați gândit vreodată ce ați face dacă ar veni, să zicem, în seara asta, la miezul nopții, de exemplu? zice eunucul după un moment de tăcere.

— Ce vrei să spui?

— Știind ce vor inimile voastre, doamnă, știind că este sigur, că nu ne aflăm în Orașul

Interzis, aș putea să cedez tentației – vreau să zic, aș putea să-l invit aici.

— Nu! N-o vei face!

— Dacă mă pot controla, doamnă. Dacă nu vă iubesc îndeajuns.

— Promite-mi, An-te-hai. Promite-mi că nu vei face asta!

— Loviți-mă, atunci, pentru că dorința mea este să vă văd din nou zâmbind. Puteți să mă credeți nebun, dar trebuie să vorbesc. Vreau ca iubirea dumneavoastră să se împlinească, la fel de mult cum vreau să-mi redobândesc bărbăția. Nu aș putea cu nici un chip să las să scape o asemenea ocazie.

Mă plimb de colo-colo prin cort. Știu că An-te-hai are dreptate și că trebuie să fac ceva înainte ca situația să mă depășească. Nu e greu de înțeles unde mă va duce pasiunea mea pentru Yung Lu – înfrângerea visului meu pentru Tung Chih. Îl chem pe Li Lien-ying:

— Fă rost de animatoare de la o casă de ceai, îi zic.

— Da, doamnă, imediat!

— Dansatoarele de la miezul nopții, zice An-te-hai, ca să fie sigur că discipolul său a înțeles ce vreau să zic.

Li Lien-ying se înclină:

— Știu un loc bun la vreo jumătate de milă depărtare, satul Piersica.

— Trimite imediat trei dintre cele mai bune fete ale lor la Yung Lu, îi zic, după care adaug: Spune-i că sunt un dar de la mine.

— Da, Majestatea Voastră.

Eunucul pleacă.

Ridic draperia și privesc cum Li Lien-ying dispare în noapte. Simt cum se prăbușește asupra mea o greutate insuportabilă. Îmi simt stomacul ca și cum s-ar umple cu pietre. N-a mai

rămas nimic din fata care a venit la Peking în lumina posomorâtă a unei dimineți de vară, acum zece ani. Ea era naivă, încrezătoare și curioasă. Era plină de tinerețe și de sentimente calde și gata să încerce viața. Anii petrecuți în Orașul Interzis au format o cochilie deasupra ei, care cu timpul s-a întărit. Istoricii o vor descrie drept crudă și fără inimă. S-a spus că voința ei de fier a purtat-o dintr-o criză în alta.

Când mă întorc, An-te-hai se uită la mine cu o expresie uluită pe chip.

— Sunt la fel ca toată lumea, îi zic. Nu mai există nici un loc în care să mă pot refugia.

— Ați făcut imposibilul, doamnă.

A doua zi nu se simte nici o adiere de vânt. Razele soarelui răzbat printre norii subțiri. Merg în palanchin și gândurile îmi sunt mai liniștite. Cred că aș putea acum să mă gândesc la Yung Lu într-un mod diferit. Mă simt mai puțin sufocată. Inima mea acceptă ceea ce s-a întâmplat și își revine treptat din ruine. Pentru prima oară după multă vreme, simt o scânteie de speranță. Voi deveni femeia care a trăit ce-i mai rău și, astfel, nu va mai exista nimic de care să se teamă.

Totuși, inima mea o venerează cu încăpățânare pe femeia de dinainte, și lucrul ăsta îmi devine limpede atunci când aud zgomotul copitelor lângă palanchinul meu. Pe loc, mintea mea atinge nebunia prea bine cunoscută, știrbindu-mi voința.

— Bună dimineața, Majestatea Voastră!

Este vocea lui.

Entuziasmul și plăcerea mă paralizează. Mâna mi se duce parcă singură să ridice perdeaua, și zăresc chipul său. Poartă magnifica uniformă de ceremonie și se ține drept pe cal.

— Mi-au plăcut darurile, zice el. A fost foarte frumos din partea dumneavoastră.

Pare mai posomorât. Buzele îi sunt uscate și în ochii lui nu întrezăresc nici o sclipire.

Sunt hotărâtă să îmi înving emoția, așa că spun:

— Mă bucur.

— Vă așteptați de la mine să spun că vă înțeleg sacrificiul și că sunt recunoscător?

Aș vrea să spun nu, dar buzele mele nu se mișcă.

— Sunteți crudă, zice el.

Știu că, dacă m-aș înmuia, chiar și un pic, nu va dura mult înainte să-mi pierd controlul:

— E timpul să mergi înapoi la îndatoririle tale.

Las perdeaua jos.

În zgomotul copitelor calului său care se îndepărtează, plâng. Îmi vin în minte cuvintele lui Nuharoo: „Durerea face lucruri bune. Ne pregătește pentru liniște".

În zori, suntem la mormântul lui Hsien Feng. Aștept trei ore până sosește momentul ca sicriul să fie pus la locul său. La micul dejun mi s-a servit un terci. Apoi trei călugări își leagănă cădelnițele cu tămâie și merg în cercuri în jurul meu. Fumul gros mă înecă. Se aud tobe și muzică și vântul distorsionează sunetul. Peisajul este golaș și vast.

Cărăușii duc sicriul pe umeri pas cu pas către mormânt. Stau în genunchi și mă rog ca spiritul lui Hsien Feng să-și găsească pacea în viața sa viitoare. Două sute de călugări taoiști, două sute de lama tibetani și două sute de budiști psalmodiază. Vocile lor sunt armonioase într-un mod straniu. Rămân îngenuncheată înaintea altarului până când ceilalți termină să își ia

adio de la împăratul Hsien Feng. Știu că nu ar trebui să-l urăsc pe An-te-hai, care e lângă mine spunându-mi ce să fac, dar tot aș vrea să tacă din gură.

Eu voi fi ultima și voi fi singură cu Majestatea Sa înainte ca mormântul să se închidă definitiv.

Arhitectul-șef le reamintește miniștrilor să se sincronizeze perfect. Calculele cer ca mormântul să fie închis la prânz, când soarele nu aruncă nici o umbră:

— În caz contrar, energia cerească vitală va începe să se strecoare afară.

Îmi aștept rândul în timp ce privesc cum oamenii intră și ies din mormânt. Încep să mă doară genunchii și îmi este teribil de dor de Tung Chih. Mă întreb ce face și dacă dispoziția lui Nuharoo s-a schimbat. Nu mai e în firea ei din ziua în care a descoperit că toți trandafirii ei sunt morți - barbarii le-au tăiat rădăcinile săpând după „comoara îngropată". Oasele papagalului ei preferat, Maestrul Oh-me-to-fu, au fost de asemenea găsite în grădină. Pasărea era singura ființă de acest fel care putea să psalmodieze cântarea budistă *Oh-me-to-fu*.

Gândurile mele se îndreaptă spre Rong. Nu sunt sigură că o discuție cu ea ar ajuta-o să se împace cu moartea fiului ei. Rong se sperie prea ușor și nu aș condamna-o dacă ar considera că Orașul Interzis este un loc groaznic pentru a crește copii. Pot doar să mă rog ca noua sarcină să-i ofere speranță.

Astăzi, An-te-hai s-a purtat ciudat. A cărat cu el un sac mare de bumbac. Când l-am întrebat ce e înăuntru, mi-a răspuns că e paltonul său. Nu pot să înțeleg de ce a ținut să aducă un palton, când dintr-un capăt într-altul al orizontului nu se întinde decât cerul albastru.

Oamenii care ies din mormânt mă înconjoară. Ei se aliniază pentru a-mi aduce omagiul,

înclinându-se și făcând plecăciuni. Fiecăruia îi ia minute întregi să își termine loviturile cu fruntea de pământ. Câțiva miniștri în vârstă sunt aproape orbi și le este greu să meargă. Nu vor să accepte să-i scuz și insistă să execute întregul protocol. Nimeni nu mă întreabă dacă mi-e foame sau dacă sunt obosită.

Temperatura începe să crească. Îmi este cald. Se pare că toată lumea s-a săturat și e dornică să plece înapoi. Și totuși, eticheta nu poate fi încălcată. Șirul de oameni din fața mea continuă să crească. Se întinde de la poarta de intrare până la pavilionul din piatră. Văd cu coada ochiului cărăușii care își spun glume și gârzile ce par plictisite. Caii lovesc din copite. Vântul deșertului trimite de departe un șuierat sinistru. Când soarele ajunge deasupra capetelor noastre, mulți miniștri renunță la rigoarea manierelor și își slăbesc nasturii de la guler. Se așază pe pământ, așteptând ca mormântul să fie închis.

În cele din urmă, astrologul Curții anunță că totul este gata. Sunt condusă la mormânt, în timp ce An-te-hai merge înainte pentru a face o verificare.

Astrologul îmi spune că, potrivit obiceiului, trebuie să intru singură:

— Majestatea Sa e pregătită să-și petreacă ultimul său moment pământesc cu dumnea-voastră.

Brusc mi se face frică și aș vrea ca Yung Lu să fie cu mine.

— Poate... cineva să vină cu mine? întreb eu. Poate rămâne An-te-hai?

— Nu, mă tem că nu, Majestatea Voastră.

Astrologul se înclină.

An-te-hai iese afară și raportează că totul este pregătit înăuntru. Picioarele îmi tremură, dar mă forțez să mă mișc.

— Majestatea Voastră, îl aud strigând pe arhitect, vă rog să ieșiți afară înainte de amiază.

Tunelul pare lung și îngust. Pare diferit de locul pe care Nuharoo și cu mine l-am văzut data trecută când am fost aici. Aud ecoul propriilor mei pași. Poate de vină sunt mobilele și tapiseriile noi. Văd un ceas mare din aur. Mă întreb de ce are nevoie Majestatea Sa de un ceas. Știu puține despre viața de după moarte, dar, din ceea ce văd, îmi dau seama că trebuie să fie nevoie de multe lucruri.

Când privesc în jur, o tapiserie îmi atrage privirea. Ea înfățișează o colibă goală într-un peisaj muntos. O femeie frumoasă se odihnește cu *qin*-ul ei, și flori de piersic se văd prin fereastra rotundă din spate. Vitalitatea primăverii contrastează cu melancolia tinerei femei. Este evident că își așteaptă soțul sau iubitul. Picioarele ei expuse sugerează că tânjește după el. Spre uimirea mea, picioarele îi sunt legate.

Lumina din vasul de ulei emană un miros dulce și răspândește raze portocalii. Ea adaugă căldură mobilei roșii. Pe o masă, în colț, sunt teancuri de cuverturi, pături, cearșafuri și perne. Mormântul e primitor precum un dormitor. Masa și scaunul îmi sunt familiare, sunt cele pe care le-a folosit Hsien Feng. Spătarul înalt al scaunului este sculptat cu crini. Îmi amintesc că odată mi-am agățat rochia de acesta când mi-am petrecut noaptea cu el.

Privirea mea se oprește pe sicriul gol ce poartă numele meu. E plasat în dreapta lui Hsien Feng, de parcă aș fi deja moartă și îngropată înăuntru – așa cum voia Su Shun, așa cum Majestatea Sa aproape că a ordonat, așa cum s-ar putea să fi fost viața mea. Acesta va fi locul meu de odihnă veșnică, departe de strălucirea soarelui, departe de primăvară, departe de Tung Chih și de Yung Lu.

Ar trebui să vărs lacrimi. Asta se așteaptă de la o împărăteasă. De asta am fost lăsată singură. Însă nu am lacrimi. Dacă aș avea, ele ar fi pentru mine însămi. Căci viața mea nu e departe de a fi fost îngropată de vie. Inimii mele îi este interzis să își celebreze primăvara. A murit azi-noapte, când i-am trimis târfele lui Yung Lu. Fata din Wuhu pe care o cheamă Orhideea n-ar fi făcut așa ceva.

Nu sunt atât de curajoasă pe cât mi-ar plăcea să fiu. Este ceea ce An-te-hai a părut să înțeleagă. Sunt o femeie obișnuită și îl iubesc pe Yung Lu. Nu știu de cât timp mă aflu în mormânt. N-am nici o dorință să plec și să ies din nou la lumină. Afară nu aș găsi viața după care tânjesc. Râsul pe care l-am cunoscut cândva nu mai este acolo. Nici măcar nu pot să-l privesc pe Yung Lu în ochi. Ce rost are să continui?

La amiază, ușa spre lumea de afară se va închide permanent. În mod curios, teama mea a dispărut acum. E o pace stranie aici, primitoare și caldă precum pântecul mamei. Îmi aduce mângâiere să mă gândesc că toate necazurile mele se vor sfârși dacă aș rămâne aici. Nu m-aș mai chinui în vise și nici nu m-aș mai trezi doar ca să-l aud pe An-te-hai povestind că am plâns. Nu ar trebui să mă înjosesc mulțumindu-mă cu un eunuc. Aș putea să-i spun adio lui Yung Lu chiar aici, în mormânt, și să termin cu durerea și agonia. Aș putea să transform tragedia în comedie. Nimic din ce mi-ar putea face cineva nu mi-ar mai aduce suferință. Partea comică ar fi că mi s-ar aduce onoruri pentru că l-am însoțit voluntar pe împăratul Hsien Feng în lumea de dincolo. Istoria mi-ar lăuda virtutea și s-ar construi un templu, astfel încât viitoarele generații de concubine să mă poată venera.

Mă uit lung la ușă, la adâncitura în formă de pepene și la bila de piatră, pregătită să se rostogolească.

Sicriul meu e acoperit cu liliac alb. Mă duc să văd dacă este deschis. Nu este, și nici nu pot să-l deschid. De ce l-au încuiat? Panourile nu sunt cioplite după gustul meu. Mișcările păsărilor phoenix sunt greoaie, modelul prea încărcat, culorile prea stridente. Dacă aș fi eu artistul, aș adăuga eleganță și spirit. Aș face păsările să zboare și florile să înflorească.

Observ ceva care nu are ce căuta aici. Este paltonul lui An-te-hai, întins pe jos. Gândurile îmi sunt întrerupte de acest obiect pământesc. De ce l-a lăsat An-te-hai aici?

Aud pași grăbiți și apoi răsuflarea rapidă a unui bărbat. Nu pot să fiu sigură dacă sunetul e în realitate sau doar în închipuirea mea.

— Majestatea Voastră, strigă vocea lui Yung Lu, este amiază!

Nereușind să se oprească suficient de repede, se ciocnește de mine, împingându-mă pe paltonul lui An-te-hai. Ne uităm lung unul la altul, și atunci buzele lui le ating pe ale mele.

— Acesta este sicriul meu, reușesc eu să spun.

— De aceea am și îndrăznit... Focul gurii sale îmi atinge gâtul. Nu poate fi un păcat să împrumutăm o clipă din viața ta viitoare.

Mâinile i se îndreaptă spre roba mea, dar este prea strâns încheiată. Mi se înmoaie membrele și simt cum încep să leșin. Aud porumbeii din înaltul cerului trimițând muzica fluierelor pe care le poartă.

— Este amiază, mă aud spunând.

— Și suntem în mormântul tău, răspunde el, îngropându-și fața la pieptul meu.

— Ia-mă!

Îmi înfășor brațele în jurul lui.

El se trage înapoi, gâfâind:

— Nu, Orhideea.

— De ce? De ce nu?

Nu vrea să-mi explice, însă continuă să mă refuze. Îl implor. Îi spun că nu am dorit niciodată un alt bărbat. Că am nevoie de mila și compasiunea lui. Că vreau ca el să mă aibă.

— O, Orhideea, Orhideea mea, murmură el întruna.

Un zgomot puternic vine de la gura tunelului. Este zgomotul făcut de poarta de piatră.

— Arhitectul a ordonat închiderea ei!

Yung Lu sare în picioare și se năpustește spre intrare, trăgându-mă după el.

Sunt copleșită de teama de a ieși afară. În minte mi se răsucesc amintirile vieții care s-a scurs. Lupta constantă pentru a păstra aparențele, prefăcătoriile, zâmbetele întâmpinate cu lacrimi. Lungile nopți nedormite, singurătatea care mi-a învăluit sufletul și m-a transformat într-o adevărată fantomă.

Yung Lu mă târăște cu toată puterea sa:

— Haide, Orhideea!

— De ce faci asta? Nu ai nevoie de mine.

— Tung Chih are nevoie de tine. Dinastia are nevoie de tine. Și eu...

Brusc, ca și cum ceva l-ar fi lovit, se oprește:

— Abia aștept să lucrez cu dumneavoastră, Majestatea Voastră, pentru tot restul vieții mele. Însă dacă veți stărui să rămâneți, voi rămâne aici cu dumneavoastră.

Îngenunchind ca să-i întâlnesc ochii plini de lacrimi, încetez să mă zbat.

— Vom fi iubiți? îl întreb.

— Nu.

Vocea lui e sfioasă, dar nu hotărâtă.

— Dar mă iubești?

— Da, doamnă! Nu respir decât ca să vă iubesc.

Păşesc afară în lumină şi aud trei bubuituri care vin din spatele nostru. Este zgomotul bilelor de piatră care se rostogolesc la locurile lor.

În clipa în care apar în faţa mulţimii, miniştrii se aruncă în genunchi şi se lovesc nebuneşte cu frunţile de pământ. Îmi aclamă numele la unison. Mii de oameni se întind în depărtare ca un uriaş evantai lung de o jumătate de milă. Mi-au interpretat greşit efortul de a rămâne înăuntru, drept un gest de loialitate faţă de Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng. Sunt scăldaţi în admiraţia pentru virtutea mea.

O singură persoană nu a îngenuncheat. Stă în picioare, la vreo cincizeci de metri mai încolo. Recunosc roba cu imprimeu cu pini. Se întreabă probabil ce s-a întâmplat cu paltonul său.

Nota autoarei

Toate personajele din această carte au la bază persoane reale. Am făcut tot posibilul să păstrez evenimentele așa cum au fost în istorie. Am tradus decretele, edictele și poemele din documentele originale. Ori de câte ori au existat diferențe în interpretare, mi-am bazat judecata pe cercetările mele și pe perspectiva de ansamblu.

Mulțumiri

Mulțumirile mele se îndreaptă către soțul meu, Lloyd Lofthouse, către Sandra Dijkstra și echipa de la Sandra Dijkstra Literary Agency, către Anton Mueller și echipa de la Houghton Mifflin, către Muzeul de Istorie Chineză, Biblioteca Națională a Chinei, Muzeul din Shanghai și Muzeul Orașului Interzis din Peking.

Top 10+

POLIROM

Împărăteasa Orhidee este povestea unei tinere manciuriene care, pentru a-şi salva familia din ghearele sărăciei şi pentru a evita căsătoria cu vărul ei, participă alături de alte trei mii de fete la selecţia concubinelor imperiale. Odată aleasă una dintre cele şapte soţii ale împăratului Hsien Feng, Orhideea trebuie să înfrunte misterele, intrigile, ritualurile şi superstiţiile Oraşului Interzis, în care va rămâne vreme de 46 de ani.

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-3092-9

www.polirom.ro

Pe copertă: pictor imperial, Dinastia Qing, *Portretul consoartei imperiale Shujia*